

GAC

ΧΙΤΟΠΑΔΑΣΣΑ

ἢ

ΠΑΝΤΣΑ ΤΑΝΤΡΑ (ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΣ),

Συγγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ σοφοῦ

ΒΙΣΝΟΥΣΑΡΜΑΝΟΣ

Κ Α Ι

Ψ Ι Τ Τ Α Κ Ο Υ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΙ ΝΥΚΤΕΡΙΝΑΙ,

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΒΡΑΧΜΑΝΙΚΟΥ

Π Α Ρ Α

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΑΛΑΝΟΥ, ΑΘΗΝΑΙΟΥ.

Νῦν δὲ πρῶτον ἐκδοθέντα, μετὰ τῆς ὑπὸ Συμεῶνος Μαγίστρου τοῦ Σὴθ γενε-
μένης μεταφράσεως τῆς Πεντατεύχου, ὡς συμπλήρωμα τῆς τοῦ Δ. Γαλανοῦ,

Καὶ μετὰ προλεγομένων καὶ παρατηρήσεων πλουτισθέντα,

Δαπάνη μὲν καὶ μελέτη

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΤΥΠΑΛΛΟΥ,

Ἐφόρου τῆς Δημοσίου καὶ Πανεπιστημιακῆς Βιβλιοθήκης,

Ἐπιστάσι δὲ

Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΥ,

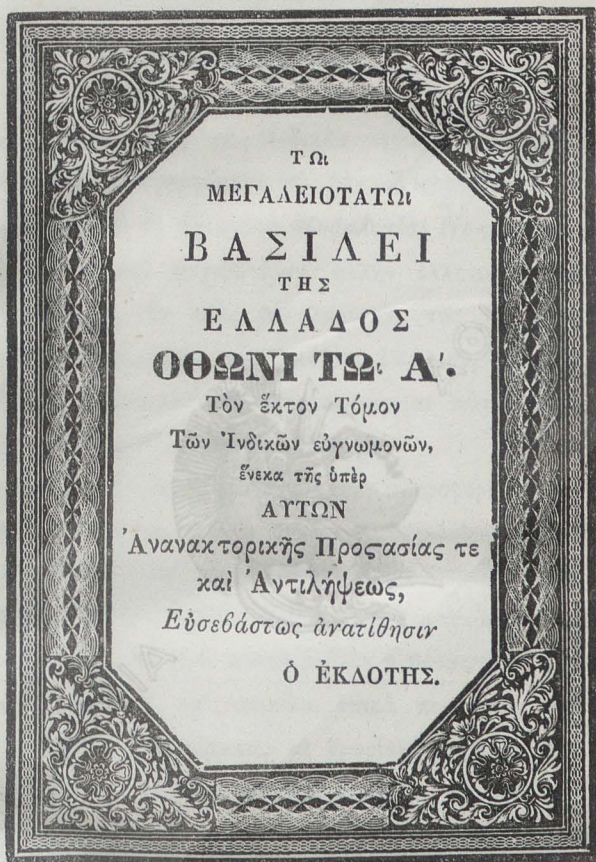
Βιβλιοφύλακος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Γ. Χαρτοφύλακος.

*A Son Excellence 1851. M. A. Moussouris
Homage respectfully 2. 1. 51.
G. K. Typallos*

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

⓪ ἔκτος οὗτος τόμος τῶν Ἰνδικῶν περιέχει δύο πονήματα Ἀπολόγων, ἐπιγραφόμενα τὸ μὲν *Χιτοπαδάσσα* ἢ *Παρτσα-Τάντρα*, τὸ δὲ *Ψιττακοῦ Μυθολογίαι Νυκτεριναί*. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἀρχαιοτέραν ἄλλην ἑλληνικὴν τοῦ πρώτου μετάφρασιν, ἣν πρὸς συμπλήρωσιν, τῆς μὴ ἀποπερατωθείσης μεταφράσεως τοῦ ἀοιδίμου Γαλανοῦ, συγχρόνως ἐκδίδομεν· ἀμφοτέραι δὲ αἱ πραγματεῖαι αὗται εἰσὶ Μύθων καὶ μυθικῶν Διηγημάτων Συλλογαί.

Ἐξ ὧσων μέχρι τοῦδε ἐδημοσιεύσαμεν πληροφορεῖται ὁ φιλόμουςος ἀναγνώστης, ὅτι ἡ Σανσκριτικὴ φιλολογία ἐστὶ πλουσιωτάτη καὶ ἀρχαία· τὸ δὲ Ἰνδικὸν ἔθνος ὑπῆρξε, κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, μέγα, ὄλβιον, καὶ πεπαιδευμένον. Τοῦτο μαρτυροῦσι, τὰ ἱερά αὐτοῦ βιβλία ἢ Βέδαί, αἱ θεσμοθεσίαι, τὰ μεγάλα καὶ ποικίλα ἐπικά ποιήματα, τὰ διάφορα φιλοσοφικά συστήματα, αἱ θεωρίαι, τὰ πολυειδῆ θεοσοφικά δόγματα, τὰ μεγαλοπρεπῆ μνημεῖα, τὰ ἐπ' αὐτῶν τῶν ὁρέων ἀνάγλυφα, ἡ πλουσιωτάτη Σανσκριτικὴ διάλεκτος, μῆτηρ πασσῶν, οὕτως εἰπεῖν, τῶν παλαιῶν καὶ νεωτέρων γνωσσῶν (1), καὶ αὐτὴ ἡ τῶν Ἀπολόγων χρῆσις.

(1) Ὁ Ἄδελουῆκος ἀριθμεῖ 30 τὰς κυριώτερας γλώσσας, αἵτινες ἀξιωματικῶς ἔχουσι συγγένειαν μετὰ τῆς Σανσκριτικῆς. Τοιαῦταί εἰσιν ἡ Πελοποννησιακὴ καὶ ἡ νεωτέρα Περσικὴ, ἡ Ἀραβικὴ καὶ Ἰνδοστανικὴ, ἡ Ἑβραϊκὴ καὶ Συριακὴ, ἡ Χαλδαϊκὴ, ἡ ἑλληνικὴ καὶ Ῥωμαϊκὴ, ἡ Γερμανικὴ, Γοθικὴ καὶ

Οἱ Ἴνδοι σοφοί, ἔχοντες ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν πρὸς ζήτησιν καὶ ἔκφρασιν τῆς ὑψηλῆς ἀληθείας καὶ τῆς περὶ Θεοῦ, Κόσμου, καὶ ἀνθρώπου ἐμβριθοῦς αὐτῶν ἐρεύνης, δὲν διέτηρσαν τὴν αὐτὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ὡς πρὸς τὰς ἠθικὰς καὶ πολιτικὰς αὐτῶν ἀρχάς· διότι κυβερνώμενοι παρ' ἀπολύτων δεσποτῶν δὲν ἐτόλμουν, φαίνεται, ἵνα ἐπικρίνωσι τὰς αὐθαιρέτους τῶν ἡγεμόνων πράξεις, οὔτε τὰ εἰκότα πρὸς τὸν λαὸν συμβουλεύσωσι. Τούτου ἕνεκα, βλέποντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν παρεκτροπὴν, ἀφ' ἑτέρου δὲ φοβούμενοι τὴν ἐκ τῆς παρρησίας ἀγανάκτησιν τῶν ἰσχυρῶν, κατέφυγον ἔκπαιλαι εἰς μύθους, εἰς ἀλληγορίας, εἰς παραβολὰς, καὶ παντοῖα μυθικὰ διηγήματα, ἐξ ὧν τὸ εἶδος τοῦτο τῶν Ἀπολόγων προέκυψεν (1).

Ἡ Ἰνδικὴ οὖν γῆ, κοιτίς φανείσα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ (2), καὶ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὑπῆρξεν ἐπίσης καὶ ἡ ἐστία, οὐ μόνον τῶν θρησκευτικῶν μύθων τῆς ἀνεξιχνιάστου δογματικῆς μυθολογίας (3),

Σλαβικῆ, ἢ Ἀγγλικῆ καὶ Γαλλικῆ, ἢ Ἰταλικῆ καὶ Ἰσπανικῆ, κτλ. (Bibl. Sansc. p. 62—90).

Ἴδε πρὸς τούτοις τὰ προλεγόμενα τοῦ Κολεβρωκκίου εἰς τὸ λεξικὸν τοῦ Ἀμάρα Κόσχα. Τὸ ὀνομαστικὸν τοῦ Κ. Οὐϊλοῦνος. Τὰ προλεγόμενα τοῦ Λαγκλεσίου εἰς τὸν Κατάλογον τῶν Σανσκριτικῶν χειρογράφων. Βοπιπίου Glossarium Sauscritum. Ίουλίου Κλαπρότου Table Alphabétique du journal Asiatique. Paris 1829 p. 112—135.

(1) Pantcha-Tantra par M. l'Abbé Dubois. Préface.—Moeurs, ins-titutions et cérémonies des peuples de l'Inde, par le même Auteur. — Φαέρ. Βιβλ. Ἑλλ. Τ. 7 σελ. 778 σχόλ. w. w.

(2) Προλεγόμενα τῶν προεκδοθέντων τόμων τῆς παρουσίας Ἰνδικῆς Σειραῶς.

(3) Εἶπον θρησκευτικούς μύθους, καὶ δογματικὴν μυθολογίαν, διότι με-ταξὺ τῶν ἀναριθμήτων αἱρέσεων ὑπάρχει ἐν τῇ Ἰνδίᾳ καὶ ἡ τῶν Σίκκων

ἀλλὰ καὶ τῶν ἠθικοπολιτικῶν μύθων, τῶν τερπνῶν μυθικῶν διηγημάτων, καὶ τῶν μυθολογικῶν παραδόσεων, αἵτινες εἰς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν πρὸ αἰῶνων διετηρήθησαν, καὶ διὰ τῶν ἀρχαίων σοφῶν, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα Ἀράβων εἰς τὴν Εὐρώπην μετέβησαν, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν ὑφήλιον διεσκορπίσθησαν (1).

Πρὶν δὲ προχωρήσωμεν εἰς τὰ πρόσω, ἀνάγκη ἵνα διακρίνωμεν, πρῶτον· Κατὰ τί διαφέρουσιν οἱ θρησκευτικοὶ τῶν ἠθικοπολιτικῶν μύθων, καὶ δεύτερον ἵνα γνωρίσωμεν ἐπίσης τὴν μεταξὺ τῶν Ἰνδικῶν καὶ τῶν Αἰσωπέων μύθων διαφορὰν.

Α^{ον}. Οἱ θρησκευτικοὶ μῦθοι τῶν Ἰνδῶν ἀλληγορικῶς ἐρμηνεύουσι τὴν παρ' αὐτοῖς δογματικὴν θεολογίαν, ἥτοι τὰ περὶ τῆς ὑπερουσίου φύσεως τοῦ ὑψίστου Θεοῦ, τὰ περὶ τῆς ἀνάρχου καὶ ἀθυσπάρχτου Μονάδος, ἥτις ἐν θεωρίᾳ οὐσα τῶν ἀφάτων αὐτῆς τελειοτήτων, ὅτε ἤλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐδημιούργησε δι' ἀμέσου ἐκπορεύσεως τὴν πρωτογενῆ.

(Sieks), οἵτινες δεχόμενοι, ὡς ἐρρήθη ἐν τοῖς προλεγομένοις τῆς Ἰτιχάσας, τὰ περὶ τοῦ ἐνιαίου καὶ ἀπολύτου Θεοῦ δόγματα τῶν Βεδῶν, ἀπορρίπτουσι, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, τὰ περὶ τῶν λοιπῶν θεῶν θεολογούμενα. Ὅσα ἐπομένως ἀναφέρουσι τὰ θεολογικὰ τῶν Ἰνδῶν συγγράμματα περὶ τῆς Τριάδος, καὶ τῆς χορείας τῶν ἄλλων θεῶν. θεοτήτων, πνευμάτων, νυμφῶν, δαιμόνων, γιγάντων, κτλ. ταῦτα πάντα λέγω οἱ Σίκες θεωροῦσιν ὡς μύθους καὶ θεολογικὴν μυθολογίαν ἀποκαλοῦσι. Τοῦτο βέβαιον ὁ μονοθεϊστὴς Βραχμᾶν Ράμουχούνδ, ὁ τοῦ περικλεοῦς Οὐίλλιαμ Ἰῶνης καὶ τοῦ συνταγματάρχου Πολιέρου διδάσκαλος. (Ἴδε Πολιέρου Μυθολ. Ἰνδῶν. Τ. Ι. σελ. 151. καὶ Translation of several principal books passages, and Texts of the Veds, etc. by Rajah Rammohun Roy. Loudon 1832).

(1) Abbé Dubois. Προρρηθέντα συγγράμματα. Καὶ Gilchrist's Oriental fabulist, Calcutta 1802.

θεάν Βαβανήν ἢ Δουργάν (1), τὴν Ἰνδικὴν Τριάδα, καὶ τὴν χορείαν ἀκολούθως τῶν ὑποδεστέρων θεῶν καὶ πνευμάτων, ἅτινα μετέχοντα τελειότητος καὶ ἀτελείας, καὶ ἐλευθέραν ἐκλογὴν ἔχοντα, κατεχράσθησαν τῆς ιδιότητος ταύτης, καὶ τινὰ ἐξ αὐτῶν ὑψηλοφρονήσαντα ἀπεσκίρτησαν, καὶ παρὰ τῆς θεᾶς Δουργᾶς (Βαβανῆς) καταπολεμηθέντα εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ σκότους κατεκριμνήσθησαν (2). Τοιοῦτοι καὶ ὅμοιοι τούτοις εἰσὶν οἱ περὶ τῆς αὐτοῦ δημιουργίας μῦθοι.

Ἔπονται ἀκολούθως οἱ περὶ τὴν Ἰνδικὴν Τριάδα μῦθοι, ἤ-
τοι οἱ περὶ τοῦ δημιουργοῦ Βραχμᾶ, οἱ περὶ τοῦ τὰ σύμπαν-
τα τηροῦντος Βισνοῦ, καὶ οἱ περὶ τοῦ τὰ πάντα ὀλλύοντος
Σίβα, οἱ περὶ θεογονίας καὶ κοσμογονίας, καὶ ἥρωογονίας,
οἱ περὶ ἐνσαρκώσεως τῶν θεῶν, οἱ περὶ τῶν διαφόρων ἐναν-
θρωπήσεων τοῦ Βισνοῦ, οἱ περὶ τῆς καθολικῆς ψυχῆς τοῦ
παντός, οἱ περὶ παλιγγενεσίας καὶ μετενσωματώσεως τῆς ἀναλ-
λοιώτου ψυχῆς κτλ. μῦθοι, περὶ ὧν ἐνασχολοῦνται αἱ Πουράναι,
καὶ ἰδίως ἡ Βαγαδάθα Πουράνα, ἣν μετὰ τῆς Δουργᾶς δη-
μοσιεύσομεν εἰς τὸν Ζ'. τόμον τῆς παρούσης Ἰνδικῆς Σειρᾶς.

Μετὰ τούτους ἀκολουθοῦσιν οἱ μῦθοι, οἱ διαλαμβάνοντες τὰ
περὶ ἐνός ἐκάστου τῶν ὑποδεστέρων θεῶν, θεοτήτων, δαι-
μόνων, γιγάντων, καὶ ὁσίων θεολογούμενα (3). Τοιοῦτοί εἰσιν,

(1) Οὕτως παρουσιαζομένη ἡ πρωτογενὴς θεὰ Βαβανὴ ὁμοία τις ἐστὶ τῇ Αἰγυπτιακῇ Ἰσιδι, τῇ Ἑλληνικῇ οὐρανία Ἀφροδίτῃ, τῇ ῥωμαϊκῇ Λουκίνῃ, κτλ. Θεωρουμένη δὲ ὡς πολεμικὴ θεὰ, καλεῖται Δουργά, καὶ ὁμοία φαίνεται τῇ Ἑλληνικῇ Παλλάδι, ἣτις ἐγεννήθη καὶ αὐτὴ ἔνοπλος ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὑψιβρεμέτου Διός.

(2) Περὶ τούτων λαλήσομεν ἐν τοῖς προλεγομέναις τοῦ Ζ'. τόμου.

(3) Τοιοῦτοί εἰσιν ὁ τοῦ οὐρανοῦ θεὸς Ἴνδρας· ὁ τοῦ πυρὸς Ἄγνῆς· ὁ τοῦ

ἐν συντόμῳ, οἱ καθόλου καὶ κατὰ μέρος θρησκευτικοὶ μῦθοι, οἵτινες διαφέρουσι μὲν οὐσιωδῶς τῶν ἠθικοπολιτικῶν μύθων· συμφωνοῦσι δὲ εἰς πολλὰ ὡς πρὸς τοὺς θρησκευτικούς μύθους, καὶ τὰς θεολογικὰς δοξασίας πολλῶν ἀρχαίων ἐθνῶν (1).

Βον. Τὸ δεύτερον εἶδος εἰσὶν οἱ Ἀπόλογοι, ἧτοι οἱ ἠθικοπολιτικοὶ μῦθοι, καὶ τὰ παντοῖα μυθικὰ διηγήματα, σκοπὸν ἔχοντα τὴν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους παραίνεσιν καὶ διδασκαλίαν. Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ συμβουλεύειν τὰ εἰκότα ἦν ἐν μεγίστῃ χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἰδίως τοῖς Ἀσιανοῖς· καὶ τὸν τρόπον τοῦτον παρεδέχθησαν οἱ Ἕλληνας (2), οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ τὰ πλειότερα τῶν νεωτέρων ἐθνῶν (3).

Ἡ ἐπισημοτέρα τῶν τοιούτων Ἀπολόγων συλλογὴ ἐστὶν ἡ

πλούτου Κουβέρας· ὁ τοῦ ἀδου Ἰάμας. κ. τ. λ. (Ἰδε Πολιέρου Μυθολογίαν Ἰνδῶν, καὶ Bagavadam ou Doctrine divine, canonique sur l'Être supreme, les Dieux, et les Geans etc. par Foucher d'Obsenville. Paris 1788. Καὶ Mem. de l'Acad. des Inscr. et belles. lett. T. XXVI.

(1) Zend—Avesta par Anquetil.—Dupuis, Religion univers.—Herders, ælteste Urkunde des Menschengeschlechtes.

(2) Πρὸ τοῦ Αἰσώπου, λέγει ὁ αἰόδιμος Κοραῆς, μυθοποιὸς Ἕλληνα δὲν εἶναι γνωστὸς κανεὶς. Μῦθοι ὅμως ἦσαν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη· διότι ὁ Θεὸς εἰς τὰ προγυμνάσματα ὀνομάζει μύθους Καρικοὺς, Λιθυκοὺς, Συβαρικοὺς, κ. τ. λ. Ὁ ἀρχαιότερος τῶν γνωστῶν μύθων εὐρίσκεται εἰς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκας τὸ βιβλίον, ἐπιγραφόμενον Κριταὶ (κεφ. β'. 8.) καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν προφήτην Σαμουὴλ, ὅστις ἤκμασε 500 σχεδὸν ἔτη πρὸ τοῦ Αἰσώπου. Μεταξὺ τῶν ἑλληνικῶν μύθων πρῶτον θεωροῦσι τὸν τοῦ Ἰερακος καὶ τῆς ἀηδόνης τοῦ Ἡσιόδου (300. πρὸ τοῦ Αἰσώπου). Ὁ Ἡρόδοτος ἐγραψεν εἰς πεζὸν λόγον τὸν μῦθον τοῦ Αὐλητοῦ. (Αἰσώπου μῦθοι. Ἐκδ. Κοραῆ. Πρωλ. σελ. ια'. καὶ ἐφεξῆς).

(3) Ὁ Ἀρχιλόχος, καὶ μάλιστα ὁ Αἰσώπος θεωρεῖται ὡς ὁ κατεξοχὴν μυθοποιὸς τῶν ἑλλήνων. Ὁ φαίδρος τῶν Ῥωμαίων, Ὁ Λαφονταῖνος τῶν Γάλλων κ. τ. λ.

παρούσα Χιτοπαδάσσα ἢ Πάντσα-Τάντρα (1), τῆς ὁποίας συγγραφεὺς λέγεται ὁ Βραχμᾶν Βισνουσαρμᾶν, ἀκμάσας ἐν τῇ Ἰνδία περὶ τὴν πέμπτην Μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα. «Ἐν τῇ πόλει Μαχιλαρουπῆ ἦν Βασιλεὺς ὁ Ἀμαρασσακτής. Τούτῳ γίνονται υἱοὶ τρεῖς, πάντῃ δύσνοες. Ὁ οὖν Βασιλεὺς λυπούμενος συνεκάλεσε τοὺς ἑαυτοῦ συμβούλους· εἷς δ' ἐξ αὐτῶν ἔφη· «Ἔστιν εἷς Βραχμᾶν, οὗ τὸ ὄνομα Βισνουσαρμᾶν. Τούτῳ τοὺς παῖδας ἐγχείρισον· ὁ δὲ, ἐν βραχεῖ νοήμονας αὐτοὺς ἀποτελέσει.» Τούτου τῶν λόγων ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, καλέσας ἐκείνῳ τὸν Βισνουσαρμᾶνα παρέδωκεν εἰς ἐκπαίδευσιν τοὺς παῖδας. Ὁ δὲ παραλαβὼν οἴκαδε ᾤχετο· ὧν χάριν πέντε συνέγραψε βιβλία· τὸ μὲν περὶ διαλύσεως φιλίας· τὸ δὲ περὶ κτήσεως φιλίας· τὸ δὲ περὶ στρατηγήματος καὶ μάχης· τὸ δὲ περὶ στερήσεως τοῦ κτηθέντος· τὸ δὲ πέμπτον περὶ ἀπερισκέπτου ἔργου. Ταῦτα δὲ παιδευόμενοι, ὡς ἐν παιδιᾷ, οἱ παῖδες τοιοῦτοι ἐγένοντο, οἷους εἴρηκεν ὁ Βισνουσαρμᾶν, καὶ ἤθελεν ὁ Βασιλεὺς κτλ. (2). »

Τινὲς ὅμως ἀποδίδουσι τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀπολόγων τούτων εἰς ἄλλον ἀρχαιότερον σοφὸν Ἰνδὸν Πιλπαίδα, ἢ ὀρθώτερον Πιδπαίδα καλούμενον. Διὸ καὶ τοὺς Ἀπολόγους τῆς Πάντσα-Τάντρας ἐν τε τῇ Περσίᾳ, καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀσίᾳ Πιδπαίδος μῦθοι ἀποκαλοῦσιν (Fables de Pidpai) (3). Ὁ δὲ μετα-

(1) Ἴδε τὸν πρόλογον τοῦ Κολεβρωκίου εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ δημοσιευθεῖσαν Χιτοπαδάσσαν, καὶ τὴν ἀξιολογὸν ἀνάλυσιν τοῦ συγγράμματος τούτου παρὰ τοῦ Οὐίλσονος. (Transact. of the R. Asiat. Society V. I. P. 52).

(2) Προοίμιον τῆς παρούσης Χιτοπαδάσσης.

(3) Calila et Dimna (ἢ Χιτοπαδάσσα) ou Fables de Bidpai par Silvestre de Sacy.— Fables et contes de Bidpai ὀνομάζει τοὺς αὐ-

γενέστερος τούτου Βισνουσσαρμάν αὐτούς τε καὶ ἄλλους Ἀπολόγους συλλέξας ἢ συνθέσας, καὶ κατὰ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ συναρμολογήσας, τὴν Χιτοπαδάσσαν ἐσύνθεσεν (1).

Ὁ Ἄλμουκαφρᾶς, ὁ μόνος ἴσως ὅστις ἀναφέρει περὶ τούτου, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Ἀραβικῆς αὐτοῦ μεταφράσεως λέγει, ὅτι ὁ μέγας Ἀλέξανδρος (330 Π. χ.), νικήσας τὸν Βασιλέα τῆς Ἰνδίας Φοῦρ (Πόρον), ἀντικατέστησεν ἕνα τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ, ὃν ἀποβαλλόντες οἱ Ἴνδοι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐξελέξαντο Βασιλέα τὸν ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καταγόμενον Δαψίλιμον. Ἄλλ' οὗτος τύραννος σκληρὸς φανείς, ἀπανθρώπως τοὺς Ἴνδους ἐκυβέρνηα. Τοῦτο παρεκίνησε τὸν Βραχμᾶνα Πιδπάϊδα, ὅπως παρουσια-

τοὺς ὁ Γαλλάνδης. Μυθολογικὸν Πιδπάϊδος καλεῖ τὴν αὐτὴν συλλογὴν τῶν ἀπολόγων ὁ ἐκδότης τοῦ βιβλιαρίου τούτου Δαμπανιτζιώτης.

(1) Ὁ Βισνουσσαρμάν, λέγει εἰς τὸ προοίμιον, «πᾶν βιβλίον διεθνῶν πολιτικῶν, οἰκονομικῶν, καὶ ἠθικῶν διαλαμβάνον, συνέγραψε τοῦτο τὸ λίαν χάριεν καὶ ἀπαραμίλλον ποίημα, ὅπερ εἰς πέντε βιβλία διαιρεῖται.» (Προοίμ. Χιτοπαδ. σελ. 3 στίχ. 4) ὥστε ὁ Βισνουσσαρμάν ὠφελήθη ἀπὸ τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ ἔργα.

Ὁ κλεινὸς Ἰῶνης βεβαιοῖ, ὅτι εἰς τὴν Περσίαν πιστεύουσι κοινῶς, ὅτι οἱ ἀπόλογοι τῆς Πάντσα-Τάντρας εἰσὶ τοῦ Πιδπάϊδος, καὶ ὅτι ἐξ αὐτῆς συλλέξας ὁ Βισνουσσαρμάν τὴν Χιτοπαδάσσαν ἐσύνθεσε. (Ἴδε Προλεγ. Χιτοπαδ. τοῦ Οὐϊλιάμ Ἰῶνης.—Adel. Bibl. Sanscr. σελ. 288 σημ. 2).

Ὁ Σίλβεστρος ὁ Σασῶς ἀναφέρει τὴν ῥῆσιν τοῦ ἱστορικοῦ ἄραβος Μασουδῆ, ἀκμάσαντος περὶ τὰ μέσα τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἑγείρας, δι' ἧς ἀποδίδει τὴν Συλλογὴν τῶν ἀπολόγων τούτων εἰς ἀρχαιότερον Ἴνδον Μυθοποιόν. Τὸ αὐτὸ βεβαιοῖ καὶ ὁ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς εἰς τὴν Πελοποιήν πρῶτος μεταφραστής. Αὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ Φερδουσῆς εἰς τὸ ἐπικὸν αὐτοῦ ποίημα Σὰχ-Νεμῆχ. (Ἴδε IX καὶ X. τόμ. Notices et extraits de la Bibl. du Roi. Καὶ τὸ ἱστορικὸν ὑπόμνημα, προταθὲν εἰς τὸ Cahila et Dimna par Silvestre de Sacy).

σθεις τὴν ἀδικίαν τοῦ τυράνου ἐλέγξει. Ὁ δὲ λίαν ὀργισθεὶς, τὸν σοφὸν Ἰνδὸν ἐφυλάκισε. Μετὰ παρέλευσιν δὲ χρόνου τινός, καλέσας τὸν Πιδπάϊδα ἐπρότεινεν εἰς αὐτὸν τινὰς περὶ τῆς δημιουργίας τοῦ Παντός ἀπορίας. Εὐχαριστηθεὶς δ' εἰς τὰς ἀπαντήσεις, οὐ μόνον ἠλευθέρωσεν, ἀλλὰ καὶ πλησίον καλέσας ὡς πρωτοσύμβουλον μετεχειρίζετο, καὶ δικαίως ἔκτοτε τὴν Ἰνδίαν μετ' αὐτοῦ ἐκυβέρνησεν. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν εἶπεν εἰς αὐτόν· «Οἱ προκατόχοί μου ἐδοξάσθησαν δι' ἀξιολόγων συγγραμμάτων, ἅτινα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτῶν ἐγράφησαν. Ἐπιθυμῶ καὶ γὰρ ἵνα συνθέσῃ βιβλίον, ὅπως διὰ τῆς ἀξίας αὐτοῦ διαιωήσω τὴν ἐποχὴν τῆς Βασιλείας μου, καὶ εἰς τοὺς διαδόχους μου ὡς ἱερὰν κληρονομίαν ἀφήσω. Ἐκ τούτου παρακινήθεις ὁ Πιδπάϊς τοὺς Ἀπολόγους τῆς Πάντσα-Τάντρας πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἀρχομένων συνέγραψε (1). Τούτους ἀναγνώσαντες πάντες ἐθαύμασαν, καὶ τοιαύτην ἔκτοτε ἔσχον ὑπόληψιν, ὥστε οὐ μόνον ἐν τῇ Ἰνδίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀσίᾳ ἐν χρήσει εἰσίν, καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἀσιατικὰς διαλέκτους μεταφρασθέντες, πανταχοῦ διδάσκονται· ὥστε, ἐκτὸς τῆς θείας Γραφῆς, λέγει ὁ Ἀδελουῆγμος, οὐδὲν ἕτερον πόνημα τοιαύτην ἔλαβε πογκόσμιον φήμην καὶ ἔπαινον, ὡς ἡ Πάντσα-Τάντρα (2).

(1) Silvestre de Sacy. ouvrages precités, p. 397—466.— Journal des Savants 1847. Mai.

(2) Vileicht ist kein Buch, die Bibel allein ausgenomien, in so viele Sprachen übersetzt worden, als dieses. (Adel. Bib. Sansc. p. 286. BB.)

Transact of the Royal Asiat. Society V. I. p. II. London. 1826. p. 155—200.

D. A. T. An Histor. sketch of Sansc. liter. etc. V. p. 194—204.

Τὰς παραινέσεις τοῦ Πιδπαΐδος, καὶ τὰ παραγγέλματα τῶν Ἀπολόγων τούτων ἀκολουθήσας ὁ Δαψίλιμος, καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, τὴν εὐημερίαν τῆς Ἰνδίας ἐν διαστήματι, λέγουσι, πολλοτάτων ἐτῶν ἐπέφερον.

Ἡ φήμη τῆς τοιαύτης Κυβερνήσεως, καὶ ἡ τῶν Ἀπολόγων δόξα διαδοθεῖσα, προϊόντος τοῦ χρόνου, εἰς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν, παρεκίνησε τὸν μέγαν τῆς Περσίας Βασιλέα Χοσρόην, τὸν ἐπικληθέντα Νουσχιρεβάν, ὅπως πέμψῃ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἑκτῆς (Μ. Χ.) ἑκατονταετηρίδος εἰς τὴν Ἰνδίαν τὸν ἱατρὸν Βαρζοβιάν (Περζοῆ), πρὸς ζήτησιν τῶν Ἀπολόγων τούτων Ὁ δὲ οὐ μόνον αὐτοῦς, ἀλλὰ καὶ ἄλλους Ἀπολόγους, καὶ διάφορα μυθικὰ διηγήματα συλλέξας, εἰς τὴν Περσίαν μετέφερε, καὶ εἰς τὴν Ἡελδικὴν (ἀρχαίαν Περσικὴν) πρῶτος τὸ πρῶτον μετέφρασε, καὶ ἐκ τῆς μεταφράσεως τοῦ Βαρζοβιάν καὶ τοῦ Ἄλμοκαφᾶ αἱ πλειότεραι Ἀσιατικαὶ μεταφράσεις ἐγένοντο (1).

Ἡ Χιτοπαδάσσα μετεφράσθη ἐσχάτως παρὰ τοῦ Δουβόιου Γαλλιστί (1826) παρὰ Σηλεγγέλου καὶ Λασσένου (Bonn 1829—31) Ἀγγλιστί παρὰ Wilkins (Bath 1787). Ἐδημοσιεύθη παρὰ τοῦ Κολεβρωκίου τὸ Σανκριτικὸν πρωτότυπον (Serap. 1804).

(1) Τὸ βιβλίον τοῦτο, λέγει ὁ Συμεὼν ὁ Σῆθ, μετακομισθὲν ἐκ τῆς Ἰνδίας καὶ δοθὲν τῷ Βασιλεῖ Χοσρόῃ ἐν Περσίῃ, παρὰ τινος Περζωῆ σοφοῦ, καὶ ἱατροῦ τὴν τέχνην, καὶ μετενεχθὲν εἰς τὴν Ἀράβων γλῶσσαν, ὑπὸ δὲ Συμεὼν μαγίστρου τοῦ Σῆθ εἰς τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον μεταβληθὲν, καλεῖται ἀραβιστί μὲν Κυλίλε καὶ Δίμνε, ἑλληνιστί δὲ Στεφανίτης καὶ Ἰχνηλάτης. (Προοίμ. Στεφ. καὶ Ἰχνηλ.).

Ὁ Ἰατρὸς Βαρζοβιάν (Περζωῆ) μετέφερε τοὺς Ἀπολόγους εἰς τὴν Περσίαν καὶ Πελδιστί μετέφρασε τὸ ἔτος 540 Μ. Χ. Ἐκ δὲ τῆς Πελδικῆς εἰς τὴν Ἀραβικὴν παρὰ τοῦ Ἄλμοκαφᾶ εἰς τὰ 760. Ἐκ τῆς Ἀραβικῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν παρὰ Σῆθ εἰς τὰ 1080. Ὁ Ῥαββίνος Ἰσὲλ μετέφρασεν

Ὁ Νουσχηρεβάν καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ εἶχον εἰς μεγίστην ὑπόληψιν τὴν Συλλογὴν τῶν Ἀπολόγων τοῦ Βαρζοβιάν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Περσίας παρὰ τοῦ Ὁμάρ καὶ τῶν φανατικῶν Ἀράβων, ἡ Συλλογὴ αὕτη διόλου ἐλησμονήθη, μέχρι τοῦ δευτέρου Καλήφου Ἐλμασάρ, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἀββασιδῶν. Οὗτος φιλόμουσος ὢν, καὶ τὴν ἀξίαν τῶν Ἀπολόγων γινώσκων, ἐζήτησε, καὶ εὐτυχῶς εὔρε τὴν μετάφρασιν τοῦ Βαρζοβιάν.

Ὁ δὲ Ἀβδ-ἀλλάχ-Ἄλ-Μοκαφφᾶς μετέφρασεν ἐκ τῆς Πελδικῆς εἰς τὴν Ἀραβικὴν τὴν Χιτοπαδάσσαν καὶ *Kulile* καὶ *Dimre* τὴν βίβλον ὠνόμασεν, ἐκ τῆς προσηγορίας τῶν δύο θῶων ἢ Κυνολύκων, Καρατάκα καὶ Δαμνάκα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ προλεγόμενα νέα, ὡς εἰσαγωγὴν ἐπρόσθεσε. Τὴν μετάφρασιν ταύτην ἀντέγραψαν κατὰ διαφόρους καιροὺς, διάφοροι λόγιοι Ἄραβες καὶ Πέρσαι, προσθαφχιροῦντες ἕκαστος νέους Ἀπολόγους· ὥστε ἐκ τῶν σωζομένων ἀραβικῶν

εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Πιδπαίδος εἰς Σανδαβὰδ μετέβαλεν. Ἐκ δὲ τῆς Ἑβραϊκῆς εἰς τὴν Λατινικὴν μετέφρασε Πέτρος Ἀλφόνσος ὁ ἐκ Καπύης, ὑπὸ τὸν τίτλον *Directorium humanae vitae*. Ἐκ τῆς Ἀραβικῆς μετεφράσθη εἰς τὴν νεωτέραν Περσικὴν εἰς τὰ 1120. Καὶ πάλιν εἰς τὰ 1520 παρὰ Βαζέζου, περὶ οὗ ἀκολούθως. Ἐξ αὐτῆς μετέφρασεν εἰς τὴν Τουρκικὴν ὁ Ἄλλῃ-τζελεπῆς εἰς τὰ 1540, ὑπὸ τὸν τίτλον Σουμαί-Ναμέχ· ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν Γαλλικὴν ὁ Γαλλάνδος εἰς τὰ 1644. Ὁ Λαφονταῖνος ἔλαβεν ἀπολόγους τινὰς καὶ εἰς τὴν συλλογὴν τῶν μύθων αὐτοῦ ἐπρόσθεσε· τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ δύο φίλοι, ὁ Λέων καὶ ἡ Ἄρκτος, οἱ δύο Ψιττακοί, κ. τ. λ. Ἐκ δὲ τῆς Γαλλικῆς εἰς τὴν Γερμανικὴν μετέφρασε ὁ Οὐβέρους (*Ueber. Nuremb. 1802*). Ἡ Χιτοπαδάσσα μετεφράσθη εἰς ἕλας σχεδὸν τὰς κυριώτερας Ἀσιατικὰς Γλώσσας. (*Silvestre de Sacy. Tom. IX-X. Notices et extraits de la Bibl. du Roi. Calila et Dimna τοῦ αὐτοῦ. Adel. Q. Bibl. Sanscr. p. 286—296*).

χειρογράφων, δυσκόλως εὐρίσκει τις δύο κατὰ πάντα ὅμοια χειρόγραφα (1). Τὴν αὐτὴν ἀσυμφωνίαν ἀπαντᾷ τις καὶ μεταξὺ τῶν δικφόρων μεταφράσεων· διότι ἄλλος ἄλλο μετεχειρισθείς χειρόγραφον, καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς Πελοποννησιακῆς, ὁ δὲ ἐκ τῆς Ἀραβικῆς, ἢ Περσικῆς ἢ Τουρκικῆς, ἢ ἄλλης ἀσιατικῆς γλώσσης ἐκ νέου μεταγλωτίσας, νέαν ἔκαμε μετάφρασιν. Τὸ δὲ περιεργώτερον, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς Σανκριτικῆς μεταφράσεις δὲν συμφωνοῦσι καθ' ὅλα πρὸς ἀλλήλας, ὡς δύναται ἵνα πληροφορηθῇ ἕκαστος παραβάλλον τὴν τοῦ Δυβοῦτου δημοσιευθεῖσαν τῷ 1826, καὶ τὴν παρῶσαν τοῦ Γαλανοῦ, καὶ πάλιν ἀμφοτέρας ταύτας, μετὰ τῆς πρὸ ὀκτακοσίων, ὡς ἔγγιστα, ἐτῶν γενομένης πρώτης ἐλληνικῆς μεταφράσεως παρὰ Συμεῶν τοῦ Σήθ (2).

Ὁ δὲ Χοσαὶν Βαέζας, ὁ ἐκ τῆς Ἀραβικῆς εἰς τὴν Περσικὴν παραφράσας, δύο ἐπέφερε μεταβολάς· α'. Τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ὀνόματος· διότι ἀντὶ τοῦ Ἰνδικοῦ τίτλου Πάντσα-Τάντρα, ἢ Χιτοπαδάσσα, ἢ τοῦ Ἀραβικοῦ Κυλίλε καὶ Δίμνε, Ἀρβαρῆ Σοχαῖλῆ, ἦτοι φῶς τοῦ Σοχαῖλῆ τὴν βίβλον ἐκά-

(1) Cette variété est telle qu' on est quelque fois tenté de croire qu' il existe plusieurs versions Arabes de ce livre, tout-à-fait différentes l' une de l' autre. (Calila et Dimna. Memoire Histor. par Sylv. de Sacy. p. 14).

(2) Πρέπει ἴσως, ἵνα ἀποδώσῃ τις τὴν τοιαύτην διαφορὰν, οὐ μόνον εἰς τοὺς μεταφραστάς καὶ ἀντιγραφείς, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν μύθων, οὓς ἕκαστος ἀπὸ μνήμης ἐκφωνῶν ἢ διηγούμενος προσθαφαίρει ῥήσεις, γνώμας, καὶ τεμάχια ὀλόκληρα, ὡς πληροφορεῖται ἕκαστος παρατηρῶν τοὺς Αἰσωπεῖους μύθους, καὶ συγκρίνων αὐτοὺς μεταξὺ αὐτῶν, καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν παραλλήλων μύθων, οὓς ἐπρόσθεσεν ὁ αἰόιδιμος Κοραῆς περὶ τὰ τέλη τῆς παρ' αὐτοῦ ἐκδοθείσης συλλογῆς τῶν τοῦ Αἰσώπου μύθων.

λεσε. Καθότι ὁ τότε ἡγεμὼν, ἀπόγονος τοῦ Ταμερλάνου, Σοχαίλης ὠνομάζετο, καὶ ἐξ αὐτοῦ κολακευτικῶς τὴν νέαν παράφρασιν ἐκάλεσε.

β'. Τὴν ἀλλαγὴν τῆς εἰσαγωγῆς διότι ὁ Βαέζας ἀφαιρέσας τὰ προλεγόμενα τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ, ἐπρόσθεσε νέαν εἰσαγωγὴν, ἣν μετέφερον ὁ Γαλλάνδης εἰς τὴν Γαλλικὴν αὐτοῦ μετάφρασιν, μέρος ἀποτελοῦσαν τῆς συλλογῆς τῶν παρ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων Ἀπολόγων. Αὐτὴν εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης καὶ εἰς τὴν ἀπλοελληνικὴν μετάφρασιν, ἐκδοθεῖσαν παρὰ τοῦ Λαμπανιτζιώτου (1). Τὴν εἰσαγωγὴν ταύτην πάντῃ διάφορον οὔσαν τῆς τοῦ Γαλανοῦ καὶ Σήθ, ἀναφέρω ἐν συντόμῳ ἐνταῦθα.

Ὁ Βασιλεὺς τῶν Σινῶν Εὐσημος εἰς τερπνὸν ἀναπαυόμενος τόπον, εἶδε συμῆνος μελισσῶν, ὧν τὴν ἐργασίαν παρατηρήσας, ἠρώτησεν ἓνα τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ, παρ' οὗ ἔμαθε πᾶσαν τὴν τακτικὴν τῶν μελισσῶν κυβέρνησιν. Οὕτω, λέγει, κυβερνῶν καὶ ὁ ἔμφρων βασιλεὺς, τοὺς μὲν ἐναρέτους καὶ ἀγαθοὺς ὑπαλλήλους τιμῆσει· τοὺς δὲ κακοὺς καὶ ραθύμους τιμωρήσει. Ταῦτα μιμούμενος καὶ ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Δαψίλιμος, τὰ σοφὰ παραγγέλματα τοῦ Πιδπαίδος ἀκολουθῶν, εὐτυχεῖς τοὺς λαοὺς τῆς Ἰνδίας ἀποκατέστησε, καὶ αὐτὸς δόξαν καὶ κλέος ἀίδιον προσεκτήσατο.

(1) Ἄγνωεῖται τὸ ὄνομα τοῦ μεταφραστοῦ. Ἡ μετάφρασις ὁμῶς αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Κ. Α. Βρετοῦ Παππαδοπούλου σελ. 27. ἀριθ. 250 οὕτως· «Μυθολογικὸν Ἡθικὸν, Πολιτικὸν τοῦ Πιδπαίδος (Πιδπαίδος) Ἰνδοῦ φιλοσόφου, ἐκ τῆς Γαλλικῆς εἰς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον μεταφρασθέν. Νῦν δὲ πρῶτον τύποις ἐκδοθέν, δαπάνη καὶ ἐπιμελεία Πολυζῶη Λαμπανιτζιώτου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων. ἀψπγ'. ἐν Βιένῃ 1783.»

«Τίς οὗτος ὁ Δαψίλιμος; καὶ τίς ὁ Πίδπαῖς; ἠρώτησεν ὁ Εὐσημος· πολλάκις παρὰ πολλῶν τὰ ὄνόματα αὐτῶν ἤκουσα, ἀλλὰ τίνες εἰσὶν ἀγνοῶ.»

«Πρὸ ἐτῶν, ἀπήντησεν ὁ ὑπουργός, ὁ βασιλεὺς Δαψίλιμος θεοφιλῶς τὴν Ἰνδίαν ἐκυβέρνηα (1). Πολλὰς δέ ποτε ποιήσας ἀγαθοεργίας, καὶ κοιμηθεὶς εἶδε καθ' ὕπνον γηραιὸν σεβάσμιον, ὃς εἶπεν αὐτῷ· «Ὁ Θεὸς θέλων ἵνα ἀνταμείψῃ τὰς ἀρετάς σου, χαρίζει σοι μέγα θησαυρὸν, ὃν εὐρήσεις πορευόμενος κατ' ἀνατολάς.» Τῇ ἐπαύριον ἐγερθεὶς ἐπορεύθη κατ' ἀνατολάς· φθάσας δ' εἰς ἐρημικὸν τόπον, καὶ τοῦτον περιθεωρῶν, εἶδε γηραιὸν καθήμενον εἰς τὸ πρόθυρον ἑνὸς σπηλαίου, πρὸς ὃν διευθύνθη. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς προαπήντησε τὸν Βασιλέα, εἰπὼν· «Ὁ τόπος οὗτος, καίτοι ἐρημικὸς, συνεχῶς ἐπεσκέπτετο παρὰ τῶν προκατόχων σου Βασιλέων, ἐπιθυμούντων ἵνα συλλέγωσιν, ὡς αἱ μέλισσαι, τὰς καλὰς τῶν ἀναχωρητῶν γνώμας.» Ὁ μὲν Μονάρχης ἤσθεις πολλὴν ὥραν μετὰ τοῦ ἐρημίτου συνδιελέχθη. Ὁ δὲ γηραιὸς, ἰδὼν τὸν βασιλέα ἐτοιμαζόμενον ἵνα ἀναχωρήσῃ, προσήνεγκεν αὐτῷ δέλτον, ἐν ᾗ ἦσαν γεγραμμένα δέκα καὶ τέσσαρα ἄρθρα, εἰπὼν· «Ἄν ἐπιθυμῆς τὴν λύσιν αὐτῶν, πορεύθητι εἰς τὸ ὄρος τῆς Περάνσεως, ἔνθα διατρίβει ὁ Βραχμᾶν Πίδπαῖς, ὅστις εἰς ἄκρον ὦν σοφὸς, ἐξηγήσει αὐτὰ, καὶ πλείονα τούτων διδάξει σε.» Ἡ δὲ δέλτος περιεῖχε τὰ ἐξῆς·

α. Πρέπει ὁ Βασιλεὺς ἵνα ἐκλέγῃ πάντοτε ἀγαθοὺς καὶ

(2) Διαφωνεῖ ἐνταῦθα ἡ περὶ Δαψιλίμου γνώμη τοῦ Βαζίου, καὶ ἡ τοῦ Ἄλ-Μοκαφφᾶ.

ἐναρέτους ὑπουργούς. Προτέρημα μέγα ἐστὶ τοῖς κρατοῦσιν ἢ καλὴ ἐκλογή.

β'. Ὁ Βασιλεὺς ὀφείλει ἵνα προσκολλᾶται εἰς τοὺς φιλαλήθεις, ἀποστρεφόμενος τοὺς κόλακας, καὶ τὴν πονηρίαν, ἣτις προσπαθεῖ ὄλκις δυνάμεσι, ἵνα πλησιάσῃ τὸν θρόνον.

γ'. Ἄπαιτεῖται συμφωνία μεταξὺ τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν ὑπουργῶν, καὶ ὁμόνοια μεταξὺ αὐτῶν τούτων.

δ'. Ὁ Βασιλεὺς ὀφείλει ἵνα θεωρῇ ὡς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔθνους τοὺς προσπαθοῦντας ἵνα εὐαρεστήσωσιν εἰς αὐτὸν, κρύπτοντες τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, καὶ περιποιούμενοι τὰς ἀδυναμίας, τὰς ἐπιθυμίας, ἢ τὰ πάθη αὐτοῦ διὰ κακῆς Θεραπείας.

ε. Οὐδέποτε ὁ ἡγεμὼν ἐπιχειρισθῆ πόλεμον ἀμφίβολον, ἐκτὸς ἂν βιασθῆ παρὰ τοῦ ἐχθροῦ.

ς'. Πρὸ παντὸς ἔργου ἀπαιτεῖται ὄριμος σκέψις, καὶ μετὰ τὴν σκέψιν ταχεῖα ἐκτέλεσις· διότι ἢ μὲν ὄριμος σκέψις ἐστὶ τὸ ὄμμα τοῦ νοός· ἢ δὲ ταχεῖα ἐκτέλεσις δύναμις ἐστὶ τοῦ Βασιλέως.

ζ'. Ὁ Βασιλεὺς οὐδέποτε ἀπατήσῃ, ἐκτὸς ἂν τὸ δίκαιον ἀσθενὲς ὃν καταπιέζεται, σερημένον δυνάμεως καὶ προσασίας.

η. Ὁ ἀγαθὸς ἐστὶ μετριόφρων καὶ ἐπιεικής. Ὁ πονηρὸς κενόδοξος καὶ φθονερός. Τοῦτον ἀποβαλλέτω ὁ Βασιλεὺς καὶ προσοικειωθήτω τὸν πρῶτον, ὅτι διὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἀγαθὰ πράξει. Ἄλλ' οὐδέποτε ὁ Βασιλεὺς ἔξει ἀγαθοὺς ὑπουργοὺς, ἀγαθοὺς ὑπαλλήλους, ἐὰν μὴ ἦ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀγαθός, ἐνάρετος, καὶ φιλαλήθης.

θ'. Ἡ μὲν κακία τιμωρηθήτω· ἡ δὲ χάρις ἔστω ἀνάλογος τῆς προαιρέσεως τοῦ ἀμαρτήσαντος, καὶ ἡ ποινὴ ἀνάλογος τῆς βλάβης, καὶ τῆς προμελέτης τοῦ κακούργου.

ι'. Ἡ τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Βασιλέα πίστις ἔστω ἀποτέλεσμα ἀγάπης, καὶ οὐχὶ φόβου.

ια'. Ὁ Βασιλεὺς ἔστω δίκαιος καὶ ἐπιεικής· διότι ἀμφοτέρᾳ εἰσιν ἀποτέλεσμα ὀρθῆς σκέψεως καὶ ἀγαθῆς καρδίας.

ιβ'. Οὐδὲν ἀπαιτήσῃ ὁ Βασιλεὺς, ὅπερ ὑπερβάνει τὰς δυνάμεις τῶν ὑπουργῶν, ἢ τῶν ὑπηκόων.

ιγ'. Ὁ Βασιλεὺς οὐδέποτε ὑψηλοφρονήσει, οὐδὲ μεγαλορῥήμονήσει, ὅτι ἀμφοτέρᾳ ταῦτα κουφότητα δηλοῦσι καὶ οὐχὶ ἐμβρίθειαν.

ιδ'. Ἄν ποτε συμβῇ ἀνέλπιστον συμβεβηκὸς εἰς τὸ Κράτος, ὁ Βασιλεὺς μὴ ἀποδειλιασάτω, ἀλλὰ μετὰ φρονήσεως καὶ σταθερότητος θεραπευσάτω τὸ κακόν. Τὸ δὲ συμβεβηκὸς τοῦτο καταδείξει εἰς τὸν Βασιλέα τίνες εἰσὶν οἱ ἀληθεῖς φίλοι αὐτοῦ, τίνες οἱ ἀδιάφοροι, καὶ τίνες οἱ ἐχθροὶ καὶ ἐπίβουλοι.

Ταῦτα τὰ τέσσαρα καὶ δέκα ἄρθρα, (ἅπερ σκοπὸς, οὕτως εἰπεῖν, ἐστὶ τῆς Χιτοπαδάσσας (1) καὶ εἰς τὴν ἔννοιαν

(1) Ὁ Σὴθ, κατὰ μίμησιν τοῦ ἀραβικοῦ κειμένου, διαίρει τὴν ὕλην εἰς δέκα καὶ τέσσαρα κεφάλαια, προσθέτει ὅμως καὶ δέκατον πέμπτον (Τμήμα δέκατον πέμπτον) «Ἔγνων τὸ τοιοῦτον παράδειγμα· λοιπὸν ἐσχατον τοῦτο ἀνάγγειλόν μοι· Πῶς δεῖ τὸν ἄνθρωπον μὴ ζητεῖν, ὃ οὐ δύναται καταλαβεῖν, ἵνα μὴ, καὶ ὅπερ ἔχει, ἀπολέσῃ. (Στεφαν. καὶ Ἰγνηλ. ἐκδ. Βερολίου σελ. 285.) «Ταῦτα τὰ 16 τμήματα μετέβαλεν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς εἰς τὴν Περσίδα διάλεκτον ὁ σοφὸς Ἰατρὸς Περζωῆ, μετακομίσας ἐκ τῆς Ἰνδίας· ἐκ δὲ τῆς Περσικῆς εἰς τὴν Ἀράβων μετεβλήθησαν γλῶσσαν· ἐκ δὲ τῆς Ἀράβων παρ' ἡμῶν εἰς τὴν Ἑλληνίδα.»

καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ὁμοίων περιστρέφονται οἱ Ἀπόλογοι) ἀναγνώσας ὁ Δαψίλιμος, καὶ τὴν σοφίαν αὐτῶν θαυμάσας, καὶ τὸν θησαυρὸν τοῦ ἐνυπνίου ἐν αὐτοῖς ἐγνώρισε (1), καὶ τὸν Πιδπάϊδα ἰδεῖν ἐπεθύμησεν. Ἐπὶ τούτῳ ἠρώτησε τὴν γνώμην τῶν δύο αὐτοῦ ὑπουργῶν ἐπὶ τῆς μελετωμένης ὁδοιπορίας. Ἐξ αὐτῶν, ὁ μὲν διηγούμενος τὸν μῦθον τῶν δύο περιστερῶν ἀπέτρεπε τὸν Βασιλέα· ὁ δὲ εἰς τὴν αὐτὴν ἔφθανε συνέπειαν, διηγούμενος τοὺς μύθους τοῦ Ἰέρακος, τῆς πολυφάγου Γαλῆς κ. τ. λ. (2). Ἄλλ' ὁ Δαψίλιμος ἐπιμένων εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, ἐκίνησε καὶ μετὰ μακρὰν ὁδοιπορίαν ἔφθασεν εἰς τὸ ὄρος τῆς Περάνσεως, ἔνθα εὗρων τὸν σοφὸν Πιδπάϊδα, ἐπρότεινεν εἰς αὐτὸν τὴν λύσιν τῶν προτάσεων. Οὕτως ὁ Ἰνδὸς Βραχμᾶν ἤρξατο τῆς ἀφηγήσεως περὶ τῆς μεταξὺ Λέοντος καὶ Ταύρου διαλύσεως τῆς φιλίας παρὰ τοῦ συκοφάντου Κυνολύκου, καὶ ἐξ αὐτῆς ἄρχεται ἡ Χιτοπαδάσσα τοῦ τε Γαλανοῦ, καὶ τοῦ Σήθ. Ὡστε ἡ ρηθεῖσα εἰσαγωγὴ ἔργον ἐστὶ τοῦ Βαέζου. Διὰ τοῦτο οὔτε εἰς τὰς Ἑλληνικὰς μεταφράσεις εὐρίσκεται, οὔτε εἰς τὴν τοῦ Δυβοῦ, μεταφράσαντος καὶ τούτου, ὡς ἐβρέθη, ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ. Καὶ ἡ μὲν τοῦ Γαλανοῦ, μετὰ σύντομον προοίμιον, ἄρχεται οὕτως· «Μεγάλῃ φιλίᾳ οὔσα Λέοντος

(1) Ἡ Γαλλικὴ μετάφρασις λέγει, ὅτι ὁ Δαψίλιμος εὔρε πραγματικῶς θησαυρὸν, καὶ μετ' αὐτοῦ κιβώτιον, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ κίλινδρον χάρτου περιέχοντα τὰ δεκατέσσαρα ἄρθρα.

(2) τινὲς τῶν Ἀπολόγων τούτων λείπουσιν ἐκ τῆς μεταφράσεως τοῦ Γαλανοῦ· ὥστε προσθῆκαι φαίνονται μεταγενέστεραι τῶν Ἀράβων καὶ Περσῶν μεταφραστῶν.

καὶ Ταύρου ἐν ἄλσει, διαλύεται ὑπὸ Κυνολύκου λίαν πλεονέκτου καὶ συκοφάντου.» Ἡ δὲ τοῦ Σήθ· «Ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Ἀβεσαλῶμ ἤρετο τινὰ τῶν περὶ αὐτὸν φιλοσόφων. Βούλομαι ὑποδειγματίσαι μοι τῷ τρόπῳ δόλιος καὶ πονηρὸς ἀνὴρ, μεσολαβήσας, εἰς ἔχθραν μεταβάλλει τὴν μεταξὺ τινῶν συστάσαν φίλιαν; ». Ὁ δὲ Δυβότιος ἀρχεται· «Ὁ Βασιλεὺς Σουχαδρούχας, ἔχων τρεῖς δύσνοας υἱούς, ἤρετο τὸν ὑπουργὸν αὐτοῦ Ἀμαρχσσατὴν περὶ τῆς ἐκπαιδείσεως αὐτῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς προτείνει γενικὴν συνέλευσιν τῶν Βραχμάνων. Οἱ δὲ συνελθόντες ἀρνοῦνται πᾶσαν συνδρομὴν. Ὁ δὲ Βασιλεὺς θυμωθεὶς ἠπέιλησεν αὐτούς. Τότε ὁ Βισνουσσαρμᾶν ἀναλαμβάνει τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν βασιλοπαίδων. Οἱ Βραχμᾶνες κατακρίνουσι τὸν Βισνουσσαρμᾶνα, ὑποσχεθέντα τὰ ἀδύνατα. Ὁ δὲ διηγούμενος τὸν Ἀπόλογον τῆς κόρης, μεταμορφωθείσης ὕστερον εἰς ἄρρενα, καὶ τὸν τοῦ Βραχμᾶνος, τοῦ πεσόντος εἰς τὴν θάλασσαν, κατέπεισε τὴν ὁμήγουριν, ὅτι μεγάλως ὠφελεῖται ὁ ἄνθρωπος ἐν καιρῷ τῶν δεινῶν περιστάσεων, κερδίζων καιρὸν μόνον τινὰ· ὅτι τὸ μέλλον ἐστὶν ἄδηλον. Οὕτως ὁ Βισνουσσαρμᾶν ἀνέλαβε τὴν παιδαγωγίαν τῶν νέων. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἀναπαυόμενοι οἱ νεανῖαι εἰς τερπνὸν τόπον, παρεκάλεσαν τὸν διδάσκαλον ἵνα διηγηθῆ εἰς αὐτοὺς εὐάρεστόν τι διήγημα· ὁ δὲ ἤρξατο διηγούμενος δι' Ἀπολόγων τὴν μεταξὺ Λέοντος καὶ Ταύρου συστάσαν φίλιαν, καὶ τὴν διάλυσιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ πονηροῦ Κυνολύκου (1).»

(1) Pantcha—Tantra, ou les cinq ruses par l'abbé Dubois.—Pré-

Ἡ δὲ ἀπλοελληνικὴ μετάφρασις ἄρχεται διὰ τοῦ διηγήματος τοῦ Δαψιλίμου καὶ τοῦ Πιδπαΐδος, καὶ ἀναφέρει ἐν εἴδει εἰσαγωγῆς εἰς τὸ πρῶτον μέρος πέντε Ἀπολόγους. Εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἄρχεται τῆς ὑποθέσεως τῆς Χιτοπαδάσσης, καὶ διηγείται ἐν εἴκοσι καὶ ἕξ Ἀπολόγοις τὰ περὶ Λέοντος καὶ Ταύρου.

Δυσκόλως τῷ ὄντι, δύναται ἵνα σημειώσῃ τὰς διαφορὰς, ὅσας παρατηρεῖ τις εἰς τὰς Περσοαραβικὰς παραφράσεις, καὶ οὐχ ἤττον εἰς τὰς τῶν νεωτέρων μεταφράσεις τῆς Χιτοπαδάσσης. Περὶ τούτων ἀναφέρει ἐν ἐκτάσει Σίλβεστρος ὁ Σασῦς εἰς τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ ὑπόμνημα, προταθὲν εἰς τὴν βίβλον Καλίλα καὶ Δίμνα (1).

Μεταξὺ δὲ τῶν ἀρχαίων μεταφράσεων τῆς Χιτοπαδάσσης ὑπάρχει, ὡς ἐρρέθη, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ τοῦ Σῆθ, ἣν ἔνεκα τῆς σπανιότητος, ἔτι δὲ καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μὴ ἀποπερατωθείσης μεταφράσεως τοῦ Γαλανοῦ, μετατυπώνομεν ἤδη, καὶ περὶ ἧς ὀλίγα τινά.

Σημεῖὸν Σῆθ Μάγιστρος ἐξ Ἄντιοχείας, τὸ ἐπάγγελμα ἱατρὸς, καὶ πρωτοσπαθᾶριος, ἢ πρωτοβιστιᾶριος (2) τὸ ἀξίω-

mier Tantra, appelé Mitra Bedaia-Tantra, ou l'art de mettre la division parmi les amis. p. 29—136.

Φαβρικ. Βιβλ. De Pilpaeo (Pidpai) et Locmanno. De fabulis pidpaei, sive de antiquissimo libro fabulari Indorum. Calila va Dimna, etc.

(1) Calila et Dimna ou fables de Pidpai καὶ Notices et extraits de la Bibl. du Roi. T. IX-X. Par Silvestre de Sacy. Τὸ Σῦγγραμμα τοῦτο μετὰ τινῶν ἄλλων ὁμοίων πονημάτων χρεωστῶ εἰς τὴν φιλόμουσον καὶ εὐγενῆ φροντίδα τοῦ Κ. Ἀ. Μαυροκορδάτου, νῦν πρέσβειος τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις, ὃν μετ' εὐγνωμοσύνης δημοσίως εὐχαριστῶ.

(2) Schoell. Hist. de la litt. prof. T. 7. p. 262.

μα, ἠκμαζεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν αὐτοκρατόρων Ἀνδρονίκου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ Δουκα, Νικηφόρου τε καὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἦτοι περὶ τὰ τέλη τῆς ἐνδεκάτης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος (1080). Οὗτος ἰατρὸς ὢν, καὶ διακεκριμένος φιλόσοφος, συνέγραψε διάφορα πονήματα (1), καὶ ἐκ τῆς ἀραβικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν μετέφρασε τὴν Χιτοπαδάσαν, ἣν, ὡς λέγει, Κελίλαν καὶ Δίμναν ὀνομάζουσιν οἱ Ἄραβες, Στεφανίτην δὲ καὶ Ἰχνηλάτην αὐτός (2). Τὰ ζῶα ταῦτα ἦσαν δύο θῶες· « Διῆγε δὲ πλησίον αὐτοῦ λέων τις τῶν » θηρίων Βασιλεύς· παρῶκον δὲ τούτῳ θηρίων καὶ ζῶων » γέννη διάφορα . . . Παρῆσαν δὲ ἐκεῖσε σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν

(1) Τοιαῦτα εἰσὶ ἀ. Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον περὶ τροφῶν Δυναμειων. β'. Σύνοψιν καὶ ἀπάνθισμα φυσικῶν τε καὶ φιλοσοφικῶν δογματῶν. γ'. Ἰπόμνημα φιλοσοφικὸν καὶ ἰατρικὸν ἀνέκδοτον, εὑρισκόμενον ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Μονάχου (Κώδ. 173). δ'. Λεξικὸν κατὰ ἀλφάβητον, ἐρμηνεύον ἀκριβῶς τὰς βότανας. ε'. Περὶ φοικᾶς (ζύθου). ς'. Τὰ κατὰ Στεφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην· ἴσως δὲ καὶ ἕτερα ἀνέκδοτα κατὰ τὸν Φαβρίκιον. (Fabr. Bibl. Gr. Τόμ. ἐνδέκατος, σελ. 320—328· Schæll, Hist. de la Litt. Gr. prof. T. 7. p. 262).

(2) Τὰ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ διαλεγόμενα ζῶα, οἱ μὲν Ἴνδοι Καρατάκαν καὶ Λαμανάκαν ὀνομάζουσιν· οἱ δὲ Περσοῦραβες Καλίλαν καὶ Δίμναν· ὁ δὲ Σῆθ Στεφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην. Titulus in arabico est Calila et Dimna· in Greco Στεφανίτης καὶ Ἰχνηλάτης, quasi Coronatum et vestigatorem dicas. (Fabr. αὐτόθι). Τὰ δὲ ζῶα ταῦτα εἰσὶ θῶες, τοῦ γένους τῶν λύκων ἢ κυνολύκων, ὅπερ canis aureus ὀνομάζει ὁ Λιναῖος. Θῶας ὀνομάζει καὶ ὁ Αἰλιανὸς, καὶ φιλανθρωπότατον ζῶων. (Αἰλ. περὶ Ζῶων ιδιότητος Τόμ. ἀ. κεφ. ζ').

Τῆνον μὲν θῶες, τῆνον λύκοι ὠρύσαντο. (Θεοκρ. Εἰδύλ. Ἄ. στίχ. 71).

Ἴδε Schreberi not. ad Theocr. idyll. I. 71. Καὶ Φαβρ. Βιβ. Τόμ. 7, σελ. 778.

Οἱ θῶες ἔχουσιν ὁμοιότητά τινα μετὰ τῆς ἀλώπεκος. διὸ καὶ εἰς τὴν ἀπλοελληνικὴν μετάφρασιν ἀρσενικὴν καὶ θηλείαν ἀλώπεκα ὀνομάζουσιν. (Ἴδε Μυθολογ. Πιπίδιδος σελ. 59 καὶ ἐφεξῆς).

» θῶες δύο· ὁ μὲν Στεφανίτης, ὁ δὲ Ἰχνηλάτης καλούμενος.
 » Ἄλλ' ὁ Ἰχνηλάτης πονηρὸς ἦν τὴν ψυχὴν, καὶ πλέον ἐφιέ-
 » μενος τῆς τῶν πραγμάτων καταλήψεως (1). »

Τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ Σηθ λατινιστὶ μετέφρα-
 σεν ὁ Ποσσίνος, εἰς ἣν καὶ Προλεγόμενα ἐπρόσθεσεν. Αὐτὴν
 σὺν τῷ Ἑλληνικῷ κειμένῳ ἐδημοσίευσεν ἐν Βερολίῳ ὁ Στάρ-
 κερὸς τῷ 1697, ἄνευ τῶν Προλεγομένων, ὑπὸ τὸν τίτλον
*Specimen Sapientiae Indorum veterum: id est liber
 ethico-politicus pervetustus, dictus κ.τ.λ.* Τὰ δὲ Προλε-
 γόμενα τοῦ Ποσσίνου ἐδημοσίευσεν ἀκολούθως ἐν Οὐψάλῃ τὸ
 ἔτος 1780 ὁ Φλόδερὸς ὑπὸ τὸν τίτλον: *Prolegomena ad
 librum Στεφανίτης καὶ Ἰχνηλάτης* (2).

Ὁ Σηθ ἐν τῇ μεταφράσει αὐτοῦ δὲν ἐπεριορίσθη εἰς μόνην
 τὴν ἀλλαγὴν τοῦ τίτλου, ἀλλ' εἰσήξε γνώμας καὶ δοξασίας
 τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ῥήσεις τῶν Γραφῶν, καὶ πεποιθήσεις
 χριστιανικὰς οὐκ ὀλίγας, κατὰ τὴν παρατήρησιν αὐτοῦ τοῦ
 Φλοδέρου. Οὗτος τὸν μὲν Βασιλέα Δαψίλιμον, Ἄβεσσαλώμ
 ὠνόμασε (3)· τὸν δὲ Βασιλέα τῶν Μυῶν, Τρωγλοδύτην, καὶ

(1) Στεφαν. καὶ Ἰχνηλ. Τμῆμα Α. σελ. 5. Ἐκδ. Βερολ.

(2) Βιβλ. Φαβρικίου Τ. I. σελ. 650—653, καὶ Τόμ. XI. σελ. 326.

(3) Καὶ ἐπονομάζει, λέγει ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς, Στεφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην
 Σημεῶν ὁ Σηθ διάλογον τινὰ μεταξὺ φιλοσόφου καὶ δὲν ἐξεύρω τίνος Βασιλέως
 τῆς Ἰνδίας Ἄβεσσαλώμ. (Αἰσ. Μῦθ. Ἐκδ. Κοραῆ, σελ. λβ'). Παρατηρητέον δὲ,
 ὅτι εἰς ἐν τῶν χειρογράφων, τῶν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων εὐρι-
 σκομένων, ἀναγινώσκεται Δ η σ α λ ὶ μ· ἐξ οὗ εἰκάζεται, ὅτι καὶ οἱ ἀντιγρα-
 φεῖς τῆς μεταφράσεως τοῦ Σηθ εἰσήξαν νέας μεταβολάς.

Dialogus inter Abessalonem Indorum regem et Gymnosophistam.
 (Fabr. Bib. T. 7 p. 777).

Ducange Constantinopolis Christiana lib. II. sect. 16. n. 8.

τοὺς τρεῖς αὐτοῦ πρωτοσυμβούλους, τὸν μὲν Τυροφάγον, τὸν δὲ Κρεοδόρον, τὸν δὲ Ὄθονοφάγον ὠνόμασεν. Ἐνίστε, συντομίας χάριν, συντέμνει τὸν Ἀπόλογον, ὡς φαίνεται ἡμῖν ὁ μῦθος τῶν μυῶν. Ἄλλοτε ἐκτείνει ὅπως αὐτόν (1). Ἄλλὰ καὶ οὕτω, χάριν, καὶ χάριν μεγίστην ὀφείλομεν πρὸς τὸν Σημεῶνα Σήθ, ὅτι διὰ τῆς παρ' αὐτοῦ πρὸ ὀκτακοσίων, ὡς ἔγγιστα, ἐτῶν μεταφράσεως τῆς Χιτοπαδάσσης, συμπληροῦμεν σήμερον τὴν μὴ διεκπεραιωθείσαν τοῦ ἀοιδίου Γαλανοῦ νέαν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν (2).

Φαίνεται δὲ, ὅτι οἱ Ἀπόλογοι τῆς Χιτοπαδάσσης, ἦσαν εἰς μεγίστην ὑπόληψιν παρὰ τοῖς τότε Βυζαντινοῖς· διότι ὁ Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου, δημηγορῶν, τοὺς Ἀπολόγους τοῦ Ἰχνηλάτου ἔφερεν ὡς παράδειγμα· «Καὶ μέσον αὐτῶν ἴσα-»
 » ται, λέγει ὁ Παχυμέρης, καὶ καθικτεύει ἐκ τῶν Ἰχνηλά-
 » του Παραβολῶν κ.τ.λ. (3). »

Ἡ δὲ νεωτέρα μετάφρασις τοῦ ἀοιδίου Γαλανοῦ, γενομένη ἐν τῇ ἱερᾷ πόλει Κασσῆ ἢ Βαρανασῆ (Βεναρὲς), δεικνύει, ὅτι ἐκ τῆς Σανσκριτικῆς γλώσσης ἀπ'εὐθείας μετέφρασε, μεταχειρισθεὶς βεβαίως χειρόγραφον ἐγνωσμένον, καὶ παρὰ τῶν Βραχμάνων διδασκόμενον εἰς τὰ κοινὰ ἐκπαιδευτήρια. Κατὰ δυστυχίαν ὁμοίως ἐκ τοῦ χειρογράφου τούτου δὲν μετέφρασεν,

(1) Τμήμα δέκατον τέταρτον. Calila et Dimna, fable intitulée le Roi des rats. p. 61.

(2) Ἐκ τῆς παραλληλίας τῶν δύο Ἑλληνικῶν μεταφράσεων, ἃς διαχωρίζουσι ὀκτώ σχεδὸν ἑκατονταετηρίδες, γνωρίζει ὁ ἀναγνώστης, καὶ τὰς διαφορὰς καὶ ἀλλοιώσεις τοῦ κειμένου, περὶ ὧν ἀνεφέραμεν, καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ λεκτικοῦ τοῦ τε Ἀντιοχέως Σήθ, καὶ τοῦ Ἀθηναίου Γαλανοῦ.

(3) Γεώρ. Παχυμ. Ἰστορ. βιβ. VI. κεφ. XVIII.

εἰ μὴ τὸ πρῶτον βιβλίον, ὅπερ εὐρίσκεται ἄνευ οὐδενὸς σχο-
 λίου. Ὅτι δὲ ὁ Γαλανὸς ἐσχόπευσεν, ἵνα προσθήσῃ σημειώσεις
 πολλὰς, φαίνεται ἐκ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων κενῶν χωρίων,
 ἅτινα εἰς ἕκαστον ἐδάφιον, ἐκάστης σελίδος τοῦ ἀντιγρα-
 φέντος μέρους, παρατηροῦνται.

Τὰ δὲ ἐπόμενα βιβλία Πρῶτον, Δεύτερον, καὶ Τρίτον,
 ἅτινα μετέφρασε, φαίνεται, ἐξ ἄλλου Ἰνδικοῦ χειρογράφου,
 εὐρομεν εἰς πρωτόγραφα λίαν δυσανάγνωστα· ὥστε τὸ πρῶ-
 τον βιβλίον ἀντεγράφη παρὰ τοῦ ἰδίου, ὡς προεῖρηται. Ἐν
 τούτοις παρατηρεῖται διαφορὰ οὐχὶ εὐκταφρόνητος μεταξὺ
 τῶν δύο πρώτων βιβλίων, ὡς πληροφορεῖται ἕκαστος ἐκ τῆς
 συγκρίσεως· διότι, χάριν ἀκριβείας, ἀμφοτέρω ταῦτα δημο-
 σιεύομεν. ἵσπε δύο ἀναμφιβόλως μετεχειρίσθη χειρόγραφα,
 τὸ μὲν εἰς ἐκτεταμένην, τὸ δὲ εἰς συντομοτέραν ἀνήκον
 συλλογὴν.

Ἡ αὐτὴ διαφορὰ παρατηρεῖται μεταξὺ τῆς μεταφράσεως
 τοῦ Γαλανοῦ, καὶ τῆς Γαλλικῆς τοῦ Δυβοῦ, τοῦ τοσαῦτα
 καὶ τούτου ἔτη ἐν τῇ Ἰνδίᾳ διατρίψαντος, καὶ ἐκ τῆς Σαν-
 κριτικῆς καὶ αὐτοῦ μεταφράσαντος· ἐξ οὗ εἰκάσει τις εὐκό-
 λως τὰς πολυειδεῖς ἀλλοιώσεις, ὅσας ὑπέστη τὸ ἀρχαῖον
 πρωτότυπον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰνδίᾳ. Διότι καὶ εἰς τὴν μετά-
 φρασιν τοῦ Γαλανοῦ ἀπαντῶμεν πολλὰς γνώμας, ῥήσεις,
 ἠθικὰ παραγγέλματα, καὶ ὀλόκληρα τεμάχια τῶν προειδο-
 θέντων παρ' ἡμῖν Ἰνδικῶν συγγραμμάτων, ἅπερ δὲν εὐρί-
 σκονται εἰς τὴν τοῦ Δυβοῦ μετάφρασιν· ὥστε ἂν ἡ Χιτο-
 παδάσσα τοῦ Γαλανοῦ δὲν φέρει ὀλόκληρον τὴν σφραγίδα
 τῶν ἀρχετύπων Ἀπολόγων τοῦ Πιδπαΐδος καὶ Βισνουσαρμᾶ-

νος, ἔχει ὅμως ἀναμφιλόγητον Ἰνδικὸν χαρακτῆρα, ὅπερ ἔτι μᾶλλον ἐπικυροῖ τὴν γνώμην, ὅτι ἡ Ἰνδία ἐστὶν ἡ μήτηρ τῶν Ἀπολόγων, τῶν μύθων καὶ τῶν μυθικῶν διηγημάτων, ὅσα πρὸ αἰῶνων τέρπουν τὰς ἀκοὰς, οὐ μόνον τῶν Ἀσιανῶν καὶ Ἀράβων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν τοσοῦτον προωδευμένων Εὐρωπαϊῶν.

Καὶ δεύτερον συμπέρασμα, ὅτι ἡ διαφορὰ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ Ἰνδία χειρογράφων τῆς Χιτοπαδάσσας δεικνύει ἐναργῶς τὴν ἀλήθειαν, ἣν πολλὰκις, καὶ μέχρι κόρου, ἐξεφράσαμεν, ὅτι εἰς τὰ ἀρχαῖα Σανσκριτικὰ συγγράμματα πολλαὶ παρὰ πολλῶν μεταγενεστέρων παρεισέφρυσαν προσθαφαιρέσεις, καὶ ὅτι οὐδὲν ἴσως, ἐξ αὐτῶν ἔφθασε μέχρις ἡμῶν καθαρὸν. Ἐκ τούτου αἱ πολλαὶ τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας δοξασίαι, καὶ αἱ ἀναριθμητοὶ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς ἔννοιαι, ἅς ἀπαντᾷ ὁ ἀναγνώστης εἰς ἐκάστην σελίδα τῶν Σανσκριτικῶν συγγραμμάτων, καὶ εἰς ἀπορίαν φέρουσιν, ἂν αὐτοὶ ἐκείνους, ἢ ἐκεῖνοι αὐτοὺς ἐμιμήθησαν, ἢ καὶ ἀμφότερα ταῦτα συνέδησαν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς, καὶ χρόνων περιόδους.

Εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι ἡ Ἰνδία ἐστὶν ἡ ἐστία τῶν Ἀπολόγων. Τριῶν πραγμάτων, λέγει καὶ ὁ Ἀββᾶς Δυβόσιος, εἰσὶν ἐφευρεταὶ οἱ Ἰνδοί· α'. τοῦ Πυθαγορικοῦ Πίνακος. β'. τοῦ Ζατρικίου, καὶ γ'. τῶν Ἀπολόγων (1). Παρατηρεῖται τῷ ὄντι,

(1) Pantcha Tantra préface. Καὶ Moeurs, institutions et cérémonies des peuples de l'Inde par l'abbé Dubois. 4. vol. in 8.

Ἄλλ' ὁ Φαβρίκιος λέγει· Tria sunt quibus excellant Indi quibusque reliques homines prævertant: liber Calila et Dimna (οἱ Ἀπόλογοι). Ludus Shatrangei, et novem figuræ numerariæ. Saphadius Commentario

ὅτι ἐκτὸς τῶν Ἀπολόγων τῆς Χιτοπαδάσσας καὶ τοῦ Ψιττακού, καὶ τῶν ἀναριθμητῶν μυθικῶν διηγημάτων, πᾶσα αὐτῶν ἢ ποιήσεις, Ἐπική, Τραγική, Λυρική, Ἐρωτική, Διδακτική, κ.τ. οὐ μόνον ἐστὶ πλήρης τῶν τοιούτων ἀφηγήσεων, ἀλλ' ὅτι ὁ μῦθος ἐστὶν, οὕτως εἰπεῖν, ἡ οὐσία, καὶ τὸ συστατικὸν αὐτῆς, ὡς πληροφορεῖται ὁ ἀναγνώστης, ῥίπτων ἐν βλέμμα εἰς τὴν Μαχαβαράταν, ἢ τὴν Βαλαβαράταν, εἰς τὴν Ῥαμαϊάναν, ἢ Ῥαγγοῦ Βάνσαν, εἰς τὴν Ἰτιχασα-Σαμουτσαίαν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Γιτάν καὶ τὸν Πρόδρομον τῶν Ἰνδικῶν. Τίς λησμονήσει ποτὲ τὸν μῦθον τῆς Γαουταμῆς, τὸν τοῦ Βασιλέως Σιθῆ, τῶν δύο περιστερῶν καὶ τοῦ θηρευτοῦ, τοῦ λέοντος Καμαρούπα καὶ τῆς δαμάλεως Βαχουλάς; κ.τ.λ. (1). Οἱ Ἰνδοὶ διδάσκουσι τὰς ἀρετὰς διὰ παραδειγμάτων, καὶ τὰ παραδείγματα καὶ ἐπιχειρήματα αὐτῶν εἰσὶ Μῦθοι κομψοὶ, Ἀπόλογοι, καὶ μυθικὰ Διηγήματα ἀμιμήτου καλλονῆς.

Τὰ δὲ διαλεγόμενα ἐν αὐτοῖς πρόσωπα εἰσὶ, ποτὲ μὲν ἄνθρωποι καὶ ζῶα, ὡς ἐν τῷ διαλόγῳ τῶν δύο περιστερῶν καὶ τοῦ θηρευτοῦ· πότε ζῶα μετὰ ζώων διαλεγόμενα δι' ἐνάρθρου φωνῆς καὶ ἐμβριθῶς σκεπτόμενα, ὡς ἐν τῷ διαλόγῳ τοῦ λέοντος καὶ τῆς Βαχουλάς, ἔνθα αἱ ὑψηλότεραι ἠθικαὶ ἀρχαὶ

ad Carmen Tograi, apud Hydeum prolegomena ad lib. Ludis orient. d. 3. (Fabr. Bib. Gr. T. 7. p. 778).

Ὁ Δυσῆτος δὲν ἀναφέρει πόθεν ἠρύσθη τὴν μαρτυρίαν. ἦν εὗρομεν εἰς τὸν Φαβρίκιον. Ἀλλ' αὐτὴ λέγει τοὺς Ἰνδοὺς ἐφευρετὰς, οὐχὶ τοῦ Πυθαγορικοῦ Πίνακος, ἀλλὰ τῶν ἐννέα πρώτων ἀριθμῶν, οὓς ἀραβικοὺς νομίζοντες, ἐσφαλμένως καλοῦμεν. Τούτων οὖν ἐφευρεταὶ εἰσιν οἱ Ἰνδοὶ, ὡς καὶ ἡ ὁμοίότης τοῦ Ἰνδικοῦ αὐτῶν σχήματος μαρτυρεῖ.

(1) Ἰδε Ἰτιχάσα-Σαμουτσαία.

ἐκτίθενται. Τὸ τοιοῦτον ὁμως δὲν παρατηρεῖται εἰς τὰ ζῶα τῶν Αἰσωπειῶν μύθων, ἅτινα διατηροῦσι πάντοτε τὸν χαρακτῆρα τὸν ἀνήκοντα εἰς τὴν φύσιν ἐκάστου ζώου. Πανοῦργος π. χ. φαίνεται ἡ ἀλώπηξ, ἡλίθιος ὁ ὄνος, βωμολόχος ὁ πίθηξ, κτλ. Τὸ ἐναντίον παρατηρεῖται εἰς τὰ ζῶα τῶν Ἰνδικῶν μύθων. Ἐν αὐτοῖς αὐτὰ ἐνεργοῦσι καὶ σκέπτονται ὡς ὄντα πολλάκις ὑπερφυσικά, σωματικὴν ἰσχὺν, καὶ διανοητικὴν σκέψιν ἔχοντα, ἀσυγκρίτως λόγῳ ἀνωτέραν τῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ διαφορὰ αὕτη πηγάζει, βεβαίως, ἐξ αὐτῆς τῆς θρησκευτικῆς πεποιθήσεως τῶν Ἰνδῶν, οἵτινες προσθεύουσιν, ὅτι ἡ οὐσία καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἐνυπάρχει ἐν πᾶσι τοῖς οὖσιν· ὅτι τὰ ζῶα μετέχουσιν ἐκ τῆς καθολικῆς ψυχῆς τοῦ Παντός, καὶ ὅτι οἱ θεοὶ ἐνσαρκούμενοι πολλάκις ὑπὸ τὴν μορφήν, καὶ τὸ εἶδος τῶν διαφόρων ζώων, παρουσιάζονται ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐν ἐκ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων ἀναφέρω τὸ ἐξῆς·

Οἱ μάκαρες θεοὶ, λέγει ὁ Βαλμίκης εἰς τὴν Ῥαμκιάναν, καὶ ὁ Καλιδάσας εἰς τὴν Ῥαγγοῦ-Βάνσαν, κατέφυγον εἰς τὸν ὕψιστον θεὸν Βισνοῦν, ὃν ὑμνήσαντες, ὡς τὸ στήριγμα τοῦ Παντός, ἐδεήθησαν ἰν' ἀπαλλάξῃ ἐκ τῆς κακουργίας τοῦ πρωτοστάτου τῶν δαιμόνων Ῥαβάνα. Ὁ δὲ θεὸς τῶν θεῶν Βισνοῦς, δεχθεὶς εὐμενῶς τὴν δέησιν τῶν ὑποδεεστέρων θεῶν ὑπεσχέθη, ὅτι ἐνανθρωπήσας γεννηθήσεται εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ βασιλέως Δασσαράτα, καὶ τὸν μὲν Ῥαβάναν τιμωρήσει· τοὺς δὲ ἀγαθοὺς θεοὺς, τὰς θεάς, καὶ τοὺς ὁσίους λυτρώσει ἐκ τῆς κακουργίας τοῦ πονηροῦ δαίμονος. Ὁ οὖν ὕψιστος Βισνοῦς ἐνανθρωπήσας ἐπεφάνη γεννηθεὶς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ῥάμα. «Βουλομένου» δὲ, λέγει ῤητῶς, τοῦ Βισνοῦ ἐλθεῖν εἰς φύσιν ἀνθρώπου, χάριν

» τῶν ἀγαθῶν θεῶν, ἠδουλήθησαν ὁ Ἴνδρας, καὶ οἱ λοιποὶ οὐρά-
 νιοι θεοὶ ἐλθεῖν εἰς φύσιν πιθήκων καὶ ἄρκτων, διὰ τῆς ἰδίας
 » αὐτῶν ἀποβροίας (1). » Τούτου ἕνεκα, ὅτε ἐκίνησεν ὁ Ῥάμας
 (ὁ ἐνανθρωπήσας Βισνοῦς) κατὰ τοῦ Ῥαβάννα, ἔλαβεν ὡς συμ-
 μάχους καὶ συμβοητοὺς πλῆθος ἀναρίθμητον πιθήκων καὶ ἄρ-
 κτων, εἰς οὓς ἐνεσαρκώθη ἡ χορεία τῶν ὑποδεεστέρων θεῶν (2).
 Ἐκ τούτου τὰ μεγάλα καὶ ὑπερφυσικὰ κατορθώματα τῶν πι-
 θήκων ἢ παρ' αὐτῶν γεφύρωσις τοῦ μεγάλου διαστήματος τῆς
 θαλάσσης, τῆς διαχωρίζουσας τὰς ἀκτὰς τῆς μεσημβρινῆς Ἰν-
 δίας καὶ τῆς νήσου Ταπροβάνης (Ceylan) κτλ. Ὁ δὲ ἀρχηγὸς
 αὐτῶν, ὁ πίθηξ λέγω Χανουμάν, ὡς ἀνώτερος θεὸς ἐνσαρκω-
 θεὶς, ἐφάνη εἰς τὴν κατὰ τοῦ πρωτοστάτου Ῥαβάννα ἐστρα-
 τεῖαν οὐ μόνον μεγαλοουργός, ἀλλὰ φρονιμώτατος, πολύπειρος,
 ῥωμαλέος, καὶ ἠρωϊκώτατος, οὗ ἕνεκα καὶ Μουχαδῆρης, ἦτοι
 μέγας ἥρωϊς ἐπωνομάσθη (3). Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὁ δαίμων
 Μαρίτσας, θέλων ἔν' ἀπατήσῃ τὴν Σιτάν, μετεμορφώθη εἰς χρυ-
 σὴν ἔλαφον, καὶ καιρὸν ἔδωκεν εἰς τὸν Ῥαβάναν, ἵνα ἀρπάσῃ
 τὴν Σιτάν (4). Οὕτω καὶ ὁ θεὸς Γαροῦδας (ὁ ἀετὸς τοῦ Βισνοῦ)
 ἀμαρτήσας ποτὲ κατὰ διάνοιαν, κατεδικάσθη ἵνα διατρίψῃ παρὰ
 τῆ κορώνῃ Βυσχάνδα, ἣτις πρὸ αἰῶνων ὑπάρχουσα, ὑμνεῖ μὲν
 ἀφ' ἑνὸς τὸν Θεὸν τῶν θεῶν· ἀφ' ἑτέρου δὲ διηγεῖται πρὸς τὸν
 Γαροῦδαν τὰς διαφόρους αὐτοῦ μεταμορφώσεις ἐν τῷ διαστή-

(1) Ῥαγγού-Βάνσα Κεφ. 10, σελ. 137. δίστ. 48.

(2) Πλῆθος Πιθήκων ἠκολούθουν τὸν Ῥάμαν, οἱ μὲν πεζῆ· οἱ δὲ ἐναερίως ἀκο-
 λουθοῦντες. (Αὐτόθι κεφ. 12).

(3) Αὐτόθι.

(4) Αὐτ. Κεφ. 12. δίστ. 53.

ματι τῶν ἀναριθμητῶν αἰώνων (1). Ὡστε οἱ θεοὶ πάντες καὶ πᾶσαι ἐνσαρκοῦνται, καὶ διαφόρους διαφόρων ζώων μορφὰς καὶ εἶδη λαμβάνοντες ἐνεργοῦσι καὶ σκέπτονται οὐχὶ ὡς ἀπλᾶ ζῶα, ὡς τὰ τοῦ Αἰσώπου, ἀλλ' ὡς θεοὶ ἐνσαρκωθέντες, τὰ πάντα γινώσκοντες, καὶ τὰ πάντα δυνάμενοι.

Πρὸς τούτοις ἡ ψυχὴ ἀνώλεθρος οὔσα καὶ ἐν τῷ βίῳ ἀμαρτήσασα, δὲν τιμωρεῖται αἰωνίως, ἀλλ' ἀκαταπαύστως, κατὰ τοὺς θεολόγους Ἰνδούς, καθαρίζεται, καὶ τοῦτο διὰ πολλῶν παλιγγενεσιῶν, μετεμψυχώσεων, καὶ μετενσωματώσεων εἰς διαφόρων ζώων εἶδη, ἕως οὗ ἐντελῶς καθαρισθεῖσα ἀπὸ παντὸς ῥύπου ἀμαρτίας, ἐπιστρέφει ἀγνή καὶ ἄχραντος εἰς τὸ ἀγνὸν καὶ ἄχραντον Θεῖον, καὶ μετ' αὐτοῦ συγχωνευθεῖσα, οὕτως εἰπεῖν, ἐνωθῆ. Τὰ ὀρώμενα ἐπομένως ζῶα ἦσαν ποτὲ ἄνθρωποι, ἦγουν Βραχμᾶνες, Ξατραί, Βαῖσσαῖοι, Σοῦδραι, ἢ θεοὶ ἀμαρτήσαντες, ἢ πνεύματα πεπτωκότα (2).

Τούτων οὕτως ἐχόντων, οὐδὲ ὅπως παράδοξον φανήσεται, ἀν τὰ ζῶα εἰς τοὺς Ἀπολόγους, καὶ τὰ μυθικὰ Διηγήματα τῶν Ἰνδῶν, ὁμιλοῦντα ἀνθρώπειον φωνὴν ἐκθέτουσιν ἀρχὰς ὑψηλῆς ἠθικῆς, φιλοσοφίας καὶ θεοσοφίας. Κατὰ τοῦτο διαφέρουσι τῶν Αἰσωπειῶν ζώων, καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη πηγάζει, ὡς ἐρρήθη, ἐξ αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῶν Ἰνδῶν, τῆς μεγάλης ἐννοίας τοῦ πανθεισμοῦ, καὶ τῆς δοξασίας τῆς μετεμψυχώσεως, καὶ παλιγγενεσίας.

Νῦν δὲ καὶ περὶ τοῦ τίτλου τοῦ συγγράμματος. Ὁ αἰτίδιμος

(1) Iones works. VI. p. 399.

(2) Polier Myth. des Indoux. I. σελ. 158—150. Καὶ Τόμ. II. σελ. 416—417.

μεταφραστῆς παρουσιάζει μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πραγματείαν, ὑπὸ διπλοῦν τίτλον: *Χιτοπαδάσσα* λέγει ἢ *Πάντσα-Τάντρα*.

Κυρίως ὅμως τρεῖς ὑπάρχουσι συλλογαί: Ἀπολόγων, τρία διαφορετικὰ φέρουσαι ὀνόματα, μεγίστην ὁμοιότητα, ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν καὶ τὸ πραγματικὸν ἔχουσαι, καὶ συγχρόνως διαφορὰν τινα οὐκ εὐκαταφρόνητον πρὸς ἀλλήλας παρουσιάζουσαι.

Καὶ ἡ μὲν λέξις *Χιτοπαδάσσα* φιλικὴ παραίνεσις ἐρμηνεύεται(1). Ἡ δὲ *Πάντσα-Τάντρα*, πέντε κεφάλαια, ἢ βιβλία φανερόναι, ἐξ οὗ ἡ Πεντάτευχος τοῦ Γαλανοῦ, ἢ Πεντάβιβλος. Ἔστι δὲ καὶ τρίτον, ἥτοι Καλίλα καὶ Δίμνα τῶν Περσοαράβων μεταφραστῶν, ὀνόματα, ὡς ἐβρέθη, τῶν δύο διαλεγομένων ζώων, ἅτινα *Καρατάκαν* καὶ *Δαμανάκαν* ὀνομάζει ὁ Γαλανός· Στεφανίτην δὲ καὶ Ἰχνηλάτην ὁ Σήθ. Ὡστε ἡ μὲν πρώτη προσηγορία τὸ εἶδος τοῦ πονήματος φανερόναι (παραινετικόν)· ἡ δευτέρα τὴν διαίρεσιν τοῦ συγγράμματος (εἰς ὅ βιβλ.)· ἡ δὲ τρίτη τὴν τῶν κυριωτέρων ζώων ἐπωνυμίαν διετήρησεν.

Ὁ Ἀββᾶ Δυβόιος, διατρίψας πολλὰ ἔτη ἐν τῇ Ἰνδία, λέγει ῥητῶς: «Ἐκτὸς τῆς Πάντσα-Τάντρας, ὑπάρχει ἐν τῇ Ἰνδία καὶ ἑτέρα συλλογὴ Ἀπολόγων *Χίττ-Ὀπαδάσσα* καλουμένη, ἣν μετέφρασεν ἀγγλιστὶ ὁ Ἴωνες. Αἱ δύο αὗται συλλογαὶ δὲν διαφέρουσι κυρίως, εἰμὴ κατὰ τὸν τίτλον. Ἡ τελευταία ὅμως *Χίττ-Ὀπαδάσσα* φαίνεται σύνοψις τῆς πρώτης· διότι ἡ Πάντσα-Τάντρα περιέχει πλειότερους Ἀπολόγους· ἴσως ὅμως ἡ Πάντσα-Τάντρα ἀντιγραφὴ τις ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς τῆς *Χίττ-Ὀπαδάσ-*

(1) Εὐστόχως οἱ κύριοι Σχλέγκελος καὶ Λάσσενοσ ἐρμήνευσαν τὴν λέξιν *Χιτοπαδάσσαν* διὰ τῆς Σωτηρίου διδασκαλίας *Salutaris institutio*.

σας, καὶ εἰς τὴν ἀντιγραφὴν αὐτὴν πολλοὶ μεταγενεστέρως προσθέσαντες νέους Ἀπολόγους ἠύξησαν αὐτὴν, καὶ τὴν μεταξὺ τῶν δύο συλλογῶν ἐπέφερον διαφορὰν (1).» Διὰ τοῦτο, ἀκολουθεῖ ὁ Δυόσιος, τὸ πέμπτον βιβλίον τῆς Πάντσα-Τάντρας δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν Χιτοπαδάσσαν, ὡς μεταγενέστερον ὄθεν διαφέρει τὸ ὕφος αὐτοῦ καὶ τῶν προηγουμένων βιβλίων (2).

Οἱ Ἄραβες πάλιν διήρσαν τὴν ὕλην εἰς δέκα καὶ τέσσαρα κεφάλαια, ἀναλόγως τῶν προτάσεων· ὁ δὲ Σῆθ ἔχει καὶ δέκατον πέμπτον.

Πρὸς δὲ τούτοις οἱ Ἀπόλογοι τῆς Χιτοπαδάσσης, κατὰ τὸν Δυόσιον, εἰσὶ διὰ στίχων, ἐν ᾧ οἱ τῆς Πάντσα-Τάντρας εἰς ἅπαντα τὰ Ἰνδικὰ ἰδιώματα εἰσὶν εἰς πεζὸν λόγον, πρὸς εὐκολωτέραν κατάληψιν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν παιδαγωγικῶν σχολείων· διότι οἱ Βραχμᾶνες τούτου μόνου τοῦ βιβλίου τὴν ἀνάγνωσιν ἐπιτρέπουσιν εἰς τὸν λαόν, ὅστις οὔτε τὴν Σανσκριτικὴν γινώσκει, οὔτε τὴν ὑψηλὴν ποίησιν ἐννοεῖ (3).

Τὴν αὐτὴν, φαίνεται, δοξασίαν ἔχων καὶ ὁ κλεινὸς Κολεβρώκκιος, λέγει εἰς τὸν πρόλογον αὐτοῦ, ὅτι ἡ Χιτοπαδάσσα

(1) Outre le Pantcha Tantra il existe encore dans le pays un autre recueil d'Apologues, sous le titre de Hitt-Opadessa. Cependant les deux compositions ne different guère, que dans le titre; et l'Hitt-Opadessa ne parait être que l'Abrégé de Pantcha Tantra, le dernier contenant un bien plus grand nombre de fables, que le premier. Peut-être aussi celui-ci est-il une copie de Hitt-Opadessa, considérablement augmenté dans les temps plus modernes. (V. Pautcha Tantra préface par Dubois).

(2) Αὐτόθι.

(3) Αὐτόθι. Ὁ Ἀδελουῆγκος βεβαιεῖ, ὅτι τὸ ἡμῖσι τῶν Ἀπολόγων ἐστὶ διὰ στίχων· τὸ δὲ ἕτερον ἡμῖσι εἰς πεζὸν λόγον. (Βιβλ. Σανσκρ. σελ. 288).

ἔστιν ἀπάνθισμα τῆς Πάντσα-Γάντρας, ἣτις πλειοτέρους περιέχει Ἀπολόγους· διὸ συγκρίνων τις, λέγει, τὰς Περσικοαραβικὰς μεταφράσεις, εὐρίσκει αὐτὰς συμφωνούσας μᾶλλον μετὰ τῆς Πάντσα-Γάντρας, ἢ τῆς Χιτοπαδάσας. Ἄλλ' ἐν ᾧ, ἀκολουθεῖ ὁ αὐτός, ὑπάρχει μεγίστη ὁμοιότης μεταξὺ τῶν δύο τούτων πονημάτων ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, παρατηρεῖται ἐπίσης διαφορὰ οὐκ εὐκαταφρόνητος, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀπολόγων, καὶ τὸν τρόπον τῆς συνθέσεως (1). Ὁ δὲ σοφὸς Ἰνδολόγος κύριος Λάσσενος λέγει· «Ἀκριβέστερον καὶ ὀρθώτερον ἔστι τὸ διακρίναι ἀπ' ἀλλήλων τὴν τε Χιτοπαδάσσαν, καὶ ἡ Πάντσα-Γάντραν (2).»

Αὐτὸς δὲ ὁ Βισνουσσαρμάν βεδαιοῖ, ὅτι ὠφελήθη ἐξ ἄλλων ὁμοίων πονημάτων (3). «Ὁ Βισνουσσαρμάν πᾶν βιβλίον διελθὼν, πολιτικά, οἰκονομικά, ἢ ἠθικά διαλαμβάνον, συνέγραψε τὸ ἀπαράμιλλον τοῦτο ποίημα (4).» Ὡστε οἱ Ἀπόλογοι τῆς Πάντσα-Γάντρας, Χιτοπαδάσας, Καλίλας καὶ Δίμνας ἔχουσιν ἀναντιρρήτως μεγίστην καὶ ἀξιοσημείωτον ὁμοιότητα πρὸς ἀλλήλας, καὶ συγχρόνως οὐ σμικρὰν διαφορὰν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἀρχαιοτέρα ἀρχαιότερου, ἴσως, μυθοποιοῦ συγγραφή φαίνεται, τοῦ Πιδπάιδος, ἢ Λωκμᾶνος (5)· ἡ δὲ δευτέρα

(1) Πρόλογος Κολεβρωκίου εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν Χιτοπαδάσσαν τὸ ἔτος 1810. Καὶ Καλίλα καὶ Δίμνα Σιλβέστρου τοῦ Σασῦ, σελ. 54.

(2) Ἐπιστολὴ πρὸς ἡμᾶς τῆς 2 Ἰανουαρ. 1852.

(3) Αὐτόθι· σελ. 3. Σιλ. Σασῦ.

(4) Προσίμ. Χιτοπαδ. σελ. 1, δίστ. 4.

(5) Περί Λωκμᾶνος πολλὰ λέγουσιν οἱ Ἰνδιανοί. Οἱ μὲν ἀνεψιὸν ἐξ ἀδελφῆς τοῦ Ἰῶβ νομίζουσιν· οἱ δὲ ἐγγονὸν τοῦ Ἄβραάμ ὑποθέττουσιν. Ἄλλοι, ὅτι ἐγεννήθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Προφητᾶνακτος Δαβὶδ, καὶ ὅτι ἔζη μέχρι τῶν χρό-

(ἡ Χιτοπαδάσσα) ἐστὶ τοῦ Βισνουσσαρμᾶνος νεωτέρα συλλογή. Οὗτος, ὡς φαίνεται, πρὸς παιδαγωγίαν τῶν βασιλοπαίδων, λαβὼν ἐκ τῆς Πάντσα-Τάντρας τοὺς πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ἀναγκαίους Ἀπολόγους, ἕως δὲ καὶ ἄλλους ἰδίους προσθέσας, νέαν ἄλλην συλλογὴν Ἀπολόγων ἐσύνθεσε, καὶ *φιλικὴν παραινέσειν*, ἢ *διδασκαλίαν* (Χιτοπαδάσσαν) ἐκάλεσε (1).

Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ὁ Βαρζοδιάν, ἢ Περζωῆ, ἀπελθὼν, ὡς ἐρρήθη, μετέφερεν ἐκ τῆς Ἰνδίας εἰς τὴν Περσίαν ἀμφοτέρας τὰς συλλογὰς, καὶ ἄλλα, ἕως, διάφορα μυθικὰ διηγήματα, καὶ Πελοισιὶ μετέφρασε. Καὶ, ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ

νων τοῦ Προφήτου Ἰωῶ. Ἄλλοι διΐσχυρίζονται, ὅτι ὁ Λωκμᾶνος ἦν δούλος, ἢ ῥάπτης, ἢ ξυλουργός, κ.τ.λ. Πάντες δὲ συμφωνοῦσιν ὅτι ἦτον γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Αἰθιοπίας ἢ Νουβίας. Ἀγορασθεὶς δὲ παρὰ τῶν Ἑβραίων μετεπωλήθη εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δαβὶδ ἢ τοῦ Σολομῶντος. Ὁ δὲ ἀγοράσας τὸν Λωκμᾶνα, εὔρεν εἰς αὐτὸν πολλὴν σοφίαν καὶ φρόνησιν, οὗ ἕνεκα καὶ ἀπελευθέρωσεν. Οἱ δὲ συγγραφεῖς παρατηροῦντες πολλὴν ὁμοιότητα μεταξὺ Λωκμᾶνος καὶ Αἰσώπου ἐντε τῇ βιογραφίᾳ αὐτῶν, ταῖς παρχολαῖς καὶ ἀλληγορίαις, τοῖς ἀπολόγοις καὶ μύθοις κ.τ.λ. ὑπέθεσαν ὅτι ὁ Λωκμᾶνος καὶ ὁ Αἰσώπος εἰσὶν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Οὕτω καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ συγχέουσι πάντας τοὺς μυθοποιούς, μετὰ τοῦ Νασραδὶν-Χότζα. Ἐπάρχει ὁμως μεγίστη διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀπολόγων τοῦ Πιδπαΐδος ἢ Λωκμᾶνος, καὶ τῶν μύθων τοῦ Αἰσώπου· ἐξ οὗ εἰκάσει τις, ὅτι καὶ τὰ πρόσωπα διάφορα εἰσὶν. Τὸ δὲ ἀληθές ἐστίν, ὅτι οἱ Ἄσιανοὶ εἶχον καὶ ἔχουσι πολλὴν ὑπόληψιν εἰς τοὺς ἀπολόγους τῶν Μυθοποιῶν τούτων. Διὸ καὶ ὁ Μωάμεθ ἐν τῷ 31 κεφαλαίῳ τοῦ Ἄλκορανίου, λέγει ῥητῶς, ὅτι ὁ Θεὸς ὠμίλησε διὰ τοῦ στόματος τοῦ Λωκμᾶνος.

(1) Τὸ πρῶτον βιβλίον, γράφει πρὸς ἡμᾶς ὁ κύριος Λάσσενος, κατὰ τὸ προεῖμιον ἀριθ. 8., εἶναι μετὰφρασις τοῦ δευτέρου, κατὰ τὴν ὁποίαν τοῦτο τε, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα προγενέστερα, μὴ ὀνομασθέντα συγγράμματα ἐλήφθησαν ὡς βοηθητικά. Μία ἀκριβοστέρα σύγκρισις ἀμφοτέρων τῶν συγγραμμάτων ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κυρίου Οὐϊλσῶνος. (Ἰδε Trans. of the R. As. S. I. 153 καὶ ἐφεξῆς).

μεταγενέστεροι παραφρασταί Καλίλαν καὶ Δίμναν τὴν βίβλον ὠνόμασαν. Ἐκ τούτου παρατηρεῖται ἀφ' ἑνὸς ἢ μεγίστη μεταξὺ αὐτῶν ὁμοιότης, καὶ συγχρόνως ἢ διαφορὰ, κατὰ τε τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀπολόγων, τὴν σύνθεσιν, τὴν ἔκθεσιν, καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῶν (1). Ἐξ ἀπάντων τούτων εἰκάσει τις, ὅτι μία ὑπῆρξεν ἀπ' ἀρχῆς ἡ Πάντσα-Τάντρα τοῦ Πιδπαΐδος, ἐξ ἧς τὴν Χιτοπαδάσσαν ὁ Βισνουσσαρμὰν ἐσύνθεσεν. Οἱ δὲ μεταγενέστεροι, προσθαφαιροῦντες, δύο σχεδὸν συλλογὰς Ἀπολόγων ἀνέδειξαν, ἀνομοίας μὲν εἰς πολλὰ, ὁμοίως δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν, οὗ ἕνεκα ὡς μίαν τὰς δύο θεωρήσας ὁ αἰοιδίμος Γαλανός, Χιτοπαδάσσαν, ἢ Πάντσα-Τάντραν τὴν Συλλογὴν ἐκάλεσε (2).

Ἐκτὸς ὅμως τῶν εἰρημένων μυθικῶν συλλογῶν ὑπάρχει καὶ ἑτέρα, συγκειμένη ἐκ δύο καὶ ἐξήκοντα Ἀπολόγων τοῦ φιλοσόφου Συντίπα, οὗς μὲν ὁ γραμματικὸς Μιχαὴλ Ἀνδρεόπουλος περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος ἐκ τῆς Συριακῆς Ἑλληνιστὶ μετέφρασε, καὶ *Παραδειγματικούς Λόγους* ἐκάλεσεν. Ὁ δὲ Ματθαῖος (Ch. Fr. Mathæi) ἐκ δύο τῆς Μόσχας χειρογράφων ἐν Λειψία τὸ ἔτος 1781 ἐδημοσίευσεν. Ἔτερον δὲ τῶν παρισίων χειρόγραφον φέρει τὸν τίτλον *Πρόλογος τοῦ λεγομένου Συντίπα τοῦ φιλοσόφου, μεταβληθεὶς ἐκ τῆς Συριακῆς βίβλου.*

(1) Silv. de Sacy. mem. Hist. dans Calila et Dimna. — Journal des Sav. 1826 Αὐγ. σελ. 468—479. Ὁ Σ. Σασῦς σημειοῖ τὰ ἕξ κεφάλαια, τὰ ἀποτελοῦντα τὴν διαφορὰν, καὶ ἐπιφέρει συγχρόνως καὶ τὴν ῥητὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἄραβος μεταφραστοῦ. Περὶ τῆς προσθήκης ταύτης, ἴδ. σελ. 89.

(2) Ὅσον περισσότερον συγκρίνει τις τὰ δύο πρῶτα βιβλία τοῦ αἰοιδίμου Γαλανοῦ, τοσοῦτον μᾶλλον πείθεται, ὅτι τὸ μὲν ἐν ἀνήκει εἰς τὴν Πάντσα-Τάντραν, τὸ δὲ εἰς τὴν Χιτοπαδάσσαν.

Ὁ Πρόλογος οὖν οὗτος βεβαιοῖ, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐστὶ Πέρσης τις Μοῦσος καλούμενος. Ἀλλ' οἱ λόγιοι τῶν Ἀράβων τὸν Σανδεβὰδ ὑποθέτουσι συγγραφέα, εἰς ὃν ἀποδίδει ὁ Ῥαββίνος Ἰοῆλ καὶ τοὺς Ἀπολόγους τῆς Χιτοπαδάσσης (σελ. θ'. σημ. 4. τῶν Πιρ. Προλ.). Καὶ ὁ μὲν Σανδεβὰδ, κατ' αὐτοὺς, ἦν Ἰνδὸς Βραχμὰν, ἀκμάσας ἕνα περίπου π. Χ. αἰῶνα· ἡ δὲ ὑπόθεσις, καὶ τὰ διαλεγόμενα δι' Ἀπολόγων πρόσωπα εἰσὶν ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλέως (τοῦ Κύρου λέγουσιν)· ἡ Βασίλισσα μητρὶα αὐτοῦ, ἣτις δόλιος καὶ κακότροπος οὔσα κατηγορεῖ τὸν νέον, καὶ μυρίας μεταχειρίζεται ῥαδιουργίας καὶ μηχανὰς, ἵνα ἀπωλέσῃ αὐτὸν, καὶ ὁ παιδαγωγὸς τοῦ νέου Συντίπας μετὰ ἑπτὰ ἄλλων σοφῶν συμβούλων, προσπαθούντων ἵνα σώσωσι τὸν βασιλόπαιδα. Ὡστε καὶ ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα σκηνῆς παρυσιάζεται ὁ καλὸς καὶ ὁ κακὸς ἄνθρωπος, καὶ πόλεμὸς τις τοῦ καλοῦ κατὰ τοῦ κακοῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀγαθοῦ, ὡς καὶ ἐν τῇ Χιτοπαδάσση ὁ Στεφανίτης καὶ Ἰχνηλάτης ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἀθώου Ταύρου, ὡς ἀποφαίνεται ὁ μεταφραστὴς Ἀνδρεόπουλος εἰς τὸν πρόλογον·

Ἡ συγγραφὴ γὰρ ἤδε τοὺς κακεργάτας

Διασύρει μάλιστα, καὶ πρὸς τῷ τέλει,

Πράξεις ἐπαινεῖ τὰς καλῶς εἰργασμένας (1).

Ἐκ τούτων, καὶ ἄλλων εἰκάσει τις, ὅτι καὶ οἱ τοῦ Συντίπα Ἀπόλογοι ἔχουσιν Ἰνδικὴν καταγωγὴν, καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ πνεῦμα. Ἰπάρχει δὲ καὶ μεγίστη ὁμοιότης, οὐ μόνον μεταξὺ τῶν Ἀπολόγων τοῦ Συντίπα, καὶ τῶν τῆς

(1) Πρόλογος Ἀνδρεόπουλου εἰς τὸν Συντίπα. Ἐκδ. Βοϊσσανάδου.

Χιτοπαδάσσας, ἀλλὰ καὶ μεταξύ τῆς συνθέσεως καὶ κατασκευῆς αὐτῶν· διότι ὁ μὲν Βισνουσσαρμὰν ὑπόσχεται ἐν διαστήματι ἕξ μηνῶν, ὅτι ἐκπαιδεύσει τοὺς δύσνοας βασιλόπαιδας· «Ἐάν μέντοι γε τούτους μετὰ παρέλευσιν μηνῶν ἕξ »ειδήμονας πάσης ἠθικῆς φιλοσοφίας μὴ ἀποδείξω, κ.τ.λ.(1)» Ὁ δὲ Συντίπας τὸ αὐτὸ, αὐταῖς λέξεσιν, ἐπίσης ὑπόσχεται· «Ἐτοίμως ἔχω, ὦ Βασιλεῦ, ἐπὶ μηνσὶν ἕξ τοῦτον (τὸν »βασιλόπαιδα) ἐκπαιδεύσας, πάσης ἐμπλήσω φιλοσοφίας »κ.τ.λ. (2).» Ἡ δὲ διαφορὰ συνίσταται, ὅτι ὁ μὲν Πίδπαις ἢ Βισνουσσαρμὰν μεταχειρίζεται τοὺς Ἀπολόγους πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν βαιλοπαιδῶν· ὁ δὲ Συντίπας ἢ Σανδεβὰδ ἢ Μοῦσος, πρὸς ἀνάβολὴν τῆς καταδίκης, καὶ ἀθώωσιν τοῦ ἀδίκως κατηγορηθέντος βασιλόπαιδος. Ἀμφότεραι ὅμως διασύρουσαι τοὺς κακοὺς καὶ δολίους, ἐπαινοῦσι τὴν ἀρετὴν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἐπιείκειαν (3).

(1) Προοίμιον Χιτοπαδάσσας.

(2) Συντίπα πρόλογος σελ. 5—6. Ἐκδ. Boissonade.

(3) Τρεῖς ἐκδόσεις τοῦ Συντίπα ἔχω ὑπ' ὕψιν. Ἡ μὲν πρώτη (Syntipæ philosophi Persæ fabulæ LXI) δημοσιευθεῖσα ἐν Λειψίᾳ τῷ 1781 ἔτει, ἐστὶ Συλλογὴ μύθων, οὐδὲν διαφερόντων τῶν Αἰσωπέων, καὶ τῶν τοῦ Βαθρίου μύθων· διὸ καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν λαβὼν ὁ αἰόδιμος Κοραῆς, εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν τῶν Αἰσωπέων μύθων Συναγωγὴν, κατεχώρησεν. Ἡ δὲ δευτέρα, δημοσιευθεῖσα παρὰ τοῦ Βοῖσσονάδου (Boissonade) ἐν Παρισίοις τῷ 1828 ἔτει, ἐστὶ Συλλογὴ μυθικῶν διηγημάτων, ὡς τὰ τῆς Χιτοπαδάσσας, ἢ Πάντσα-Τάντρας μυθικὰ διηγήματα, ὧ ἐνεκα καὶ Παραδειγματικοὶ Λόγοι καλοῦνται. Ἡ δὲ τρίτη, ἐκδοθεῖσα ἐν Βενετίᾳ τῷ 1790 ἔτει, ἐστὶ παράφρασις ἀπλουστέρα τῆς Ἑλληνικῆς, ἐκ τῆς Συριακῆς μεταφράσεως τοῦ Ἀνδρεοπόλου, οὐχὶ τῶν μύθων, ἀλλὰ τῶν παραδειγματικῶν λόγων. Ὡστε ὁ μὲν Συντίπας τοῦ Ματθαίου ἐστὶ Συλλογὴ μύθων· ὁ δὲ τοῦ Βοῖσσονάδου, Συλλογὴ μυθικῶν διηγημάτων, ἣν παραφράσαντες ἀνωθμως ἐν Βενετίᾳ ἐδημοσίευσαν. Καθόσον δὲ

Περὶ δὲ τῆς ἐποχῆς τῶν πρώτων Ἀπολόγων οὐδὲν ἔχομεν εἰπεῖν, στερούμενοι τῶν ἀναγκαίων μνημείων, καὶ ἀκριβοῦς τιнос χρονολογίας. Φαίνονται δὲ λίαν ἀρχαῖοι· διότι πρὸ αἰώνων ἦσαν ἐν χρήσει κατὰ πᾶσαν τὴν Ἰνδίαν, ὅτε ὁ Βασιλεὺς Νουσχρεβάν, ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τῆς ἕκτης ἑκατονταετηρίδος (579), μετέφερεν αὐτοὺς εἰς τὴν Περσίαν (1).

Εἰκάζουσι τινές, ἐν οἷς καὶ ὁ Δυβόιος, ὅτι οἱ Ἀπόλογοι τῆς Χιτοπαδάσσας εἰσὶν ἀρχαιότεροι τῶν μύθων τοῦ Αἰσώπου, καὶ ὅτι οὗτος ἐμιμήθη αὐτούς, καὶ τινες, συγγέοντες τὸν Πιδπαίδα μετὰ τοῦ Λωκμᾶνος καὶ τοῦ Αἰσώπου, ἰσχυρίζονται, ὅτι εἰσὶν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον· ἀλλ' ἡ διαφορὰ, ὡς ἐρρέθη, τῶν Ἀπολόγων διαφόρους διαφόρων χρόνων δεικνύει συγγραφεῖς.

Συμφωνοῦσιν ὅμως πάντες οἱ ὑπομνηματισταὶ ὡς πρὸς τὸν κυρίως σκοπὸν τῆς Χιτοπαδάσσας ἢ Πάντσx-Τάντρας, ἐκλαμβάνοντες αὐτοὺς ὡς τινα ἠθικὴν διδασκαλίαν, καὶ πολιτικὴν παραίνεσιν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας. «Ἡ Βασιλεία, λέγουσι, τοῦ

διαφέρουσιν οἱ μῦθοι, τῶν μυθικῶν διηγημάτων, κατὰ τοσοῦτον ἐπίσης καὶ τὰ χειρόγραφα τοῦ τε Ματθαίου, καὶ τοῦ Βοϊσσονάδου. Ἴσως δὲ καὶ οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν ἦσαν διάφοροι. Ὁ μὲν τῶν μύθων Βυζαντινός· ὁ δὲ τῶν μυθικῶν διηγημάτων, Ἰνδός, ἢ κατὰ τὸν Πρόλογον, Πέρσης. (Αἰσ. Μῦθοι. Ἐκδ. Κοραῆ. Πρὸλ. σελ. λβ'.—μβ').

Εἰς τὰς μυθολογικὰς συλλογὰς τῶν Γάλλων ἀπαντῶμεν καὶ *Histoire du Roi, de son fils, de la Marâtre, et des Sept Vizirs*, ἧτις οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, εἰμὴ οἱ τοῦ Συντίπα παραδειγματικοὶ λόγοι.

(1) Les fables de Pidpai, comme les Pyramides d'Égypte, semble avoir lassé les efforts destructifs des siècles. Leur patrie (l'Inde) est connue; on pourrait croire que la date de leur composition remonte à l'origine des temps historiques. (Dissertation sur les Mille et une nuits par M. Silvestre de Sacy).

»ἔχοντας βουλευτὴν ἀκηδῆ ὄλλυται. Ὁ Βασιλεὺς φυλαττέτω
 »τὸν λαὸν ἀπὸ τῆς οἰκείας πλεονεξίας, ἀπὸ τῶν κλεπτῶν,
 »ἀπὸ τῶν ἐπιστατῶν, ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βασι-
 »λικῶν φίλων (1).»

Οἱ Βασιλεῖς τῆς Ἀσίας ἀπολύτως κυβερνῶντες περιστι-
 χοῦνται, κακῇ τύχῃ πολλάκις, παρὰ ἀνθρώπων ἐμπαθῶν,
 καὶ συμβούλων πονηρῶν, τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον ὑπηρε-
 τούντων· οὗτοι οὐδόλως φροντίζοντες περὶ τῆς ἀληθοῦς
 δόξης τοῦ ἡγεμόνος, ἢ τῆς εὐκλείας τῆς πατρίδος, ἢ τῆς
 εὐημερίας τοῦ λαοῦ, τὴν ἀτομικὴν αὐτῶν ὠφέλειαν διώκου-
 σιν. Οἱ τοιοῦτοι ἠνωμένοι διὰ τῆς πονηρίας περιφροροῦσι
 τὸν ἐπὶ τοῦ Θρόνου καθήμενον, κρύπτουσιν ἐκ συστήματος
 τὴν ἀλήθειαν, παραμορφῶσι τὰ πράγματα, διαβάλλουσι τὴν
 ἀρετὴν, συκοφαντοῦσι τὸν ἐνάρετον, καὶ παντὸς εἴδους κατη-
 γορίας ἀνυποστόλως χαλκεύοντες, τοὺς μὲν ἔμφρονας καὶ
 τιμίους ἄνδρας ἀπομακρύνουσιν, ἑαυτοὺς δὲ χρησίμους καὶ
 ἀναγκαίους ἀποδεικνύουσι. Διὰ τοιούτων οὖν ἀνοσίων μέσων
 κύριοι, μικρὸν κατὰ μικρὸν, τοῦ πεδίου γενόμενοι, θερα-
 पेύουσι τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὴν θέλησιν τοῦ κρατοῦντος, ἐλ-
 κύουσι διὰ κακῆς ὑπηρεσίας τὴν εὐνοίαν καὶ ἐμπιστοσύνην
 αὐτοῦ, καὶ εἰς καθαρὰν πονηροκρατίαν τὴν Κυβέρνησιν τοῦ
 τοιούτου Ἡγεμόνος μεταβάλλοντες, τὴν μὲν αἰώνιον ἀδο-
 ξίαν τοῦ Βασιλέως προετοιμάζουσι· τὴν δὲ ἐνεστῶσαν καὶ
 μέλλουσαν κακοδαιμονίαν καὶ ἀθλιότητα τοῦ λαοῦ ἐπιφέρουσι.

Τὰς ταιαύτας οὖν μηχανορραφίας τῶν πονηρῶν καὶ δο-

(1) Χιτοπ. βιβλ. α'. σελ. 92.

λίωv γνωστοποιούντες καὶ στηλιτεύοντες ἐπιτηδεύεις οἱ Ἀσια-
νοὶ Μυθοποιοὶ, προτρέπουσι τοὺς ἡγεμόνας ἵνα ὧσι προσεκτι-
κοί, κλείοντες τὰ ὦτα εἰς τὴν τοιαύτην ἐπίβουλον πονηροθε-
ραπείαν. Ἀγαθοὶ δὲ καὶ φιλαλήθεις αὐτοὶ πρῶτοι γενόμενοι,
ἀγαθοὺς καὶ φιλαλήθεις περὶ ἑαυτοὺς ὡς συμβούλους εὐρήσουσι
καὶ ἐκλέξουσι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ὁ ἡγεμὼν βελτίων
γίνεται, καὶ τὸ Κράτος εὐδαιμονεῖ· «Συνετρίφα, λέγει, ὁ
»Βασιλεὺς ἐν τῇ συναστροφῇ τοῦ ἔμφρονος Σανζηβάκα ἐν
»ἡδεφαῖς ὁμιλίαις· ἐν δ' ὀλίγαις ἡμέραις, οὕτω συνετὸς ἐγέ-
»νετο τῇ μετὰ τοῦ Σανζηβάκα ὁμιλίᾳ, σφόδρα εἰδήμονος
»ὄντος πολλῶν ἐπιστημῶν, ὥστε ἀπολιπὼν τὸ ἄγριον ἦθος,
»εἰς ἡμέρον ἐτράπη (1).» Τοσαύτη ἐστὶν ἡ δύναμις τῆς ἀρετῆς,
τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐπὶ τῆς ἀγαθῆς καὶ μὴ διε-
φθαρμένης καρδίας! Γνωστὸν δ' ἐστὶ τοῖς πᾶσιν, ὅτι τὸ ὅμοιον
φιλεῖ τὸ ὅμοιον, καὶ καθὼς ὁ πονηρὸς μετὰ τοῦ πονηροῦ συμ-
φωνεῖ, οὕτω καὶ ὁ ἀγαθὸς μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ κοινωνεῖ καὶ συν-
δαιτᾶται. «Λέγεται γάρ, ὡς ἀνταμείβουσιν ἀλλήλας αἱ καρ-
δίαι (2). Τούτου ἕνεκα, λέγει ἡ μήτηρ πρὸς τὸν Βασιλέα
υἱὸν αὐτῆς: «Ἐπρεπε, πρὶν πιστεύσης εἰς τὰς διαβολὰς τοῦ
δολίου Καρατάκα, καὶ τὸν ἔμφρονα Σανζηβάκαν καταταδι-
κάσης, ἔπρεπε, λέγω, ἵνα ἐρωτήσης τὴν καρδίαν σου πρῶτον,
καὶ ἐκ τῆς πρὸς ἐκεῖνον διαθέσεώς σου, κρίνης τὴν ἐκεῖνον
πρὸς σε διάθειςιν.» «Καὶ εἰ δίκαιος ᾗς ἔδει σε πάντως τὴν
»πρὸς αὐτόν σου διάθειςιν, τῇ πρὸς σεαυτὸν ἐκεῖνου διακρι-

(1) Χιτοπ. βιβλ. α'. σελ. 45.

(2) Στεφ. καὶ Ἰχνηλ. τμήμα δευτέρον.

»νειν διαθέσει (1).» Τοιοῦτος μέγας ἐστὶν ὁ κίνδυνος τῶν κρατούντων, ὄντων περικυκλωμένων παρὰ πονηρῶν καὶ φθονερῶν ἀνθρώπων, καὶ τοιοῦτόν ἐστι τὸ μάθημα καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Χιτοπαδάσσας.

Ὁμολογητέον ὅμως ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τινῶν Ἀπολόγων δὲν φαίνεται πάντοτε καθαρὰ, δεικνύουσα ἐνίοτε τὴν διὰ δόλου ἐπιτυχίαν. Τὸ μέσον τοῦτο ἐστὶ λίαν ἐπικίνδυνον εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν λαῶν· διότι φιλεῖ τὸ ὑπήκοον τῆς τοῦ ἄρχοντος γνώμης βιοῦν. Ἡ δὲ ἀρετὴ, ἢ ἡ κακία ταχέως διαδίδεται καὶ ἐξαπλοῦται εἰς τὸν λαόν, καταβαίνουσαι ἐκ τῶν Ἀνακτόρων· ὅθεν τοῦ ἐνὸς δοθέντος, τὸ ἕτερον εὐκόλως μαντεύεται. Κατ' εὐτυχίαν τὸ σύνολον τῶν Ἀπολόγων ἐστὶν ἠθικὴ παραίνεσις, καὶ ὑγιоῦς πολιτικῆς συμβουλή. Ὁ δὲ σκοπὸς τῶν Ἀπολόγων, ὡς ἐρρέθη, ἐστὶν ἡ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἀρχομένων βελτίωσις.

Τὸ πρῶτον οὖν βιβλίον ἢ πρώτη Τάντρα διαλαμβάνει τὰ τεχνάσματα, ἅπερ μετεχειρίσθη ὁ πονηρὸς καὶ κενόδοξος Δαμανάκας, ἵνα πλησιάσῃ τὸν Βασιλέα, γνωρίσῃ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ, θεραπεύσῃ τὰς ἀδυναμίας, καὶ τὴν εὐνοίαν καὶ ἐμπιστοσύνην τοῦ ἡγεμόνος ἐλκύσῃ. Συνιστᾷ πρῶτον εἰς τὸν Βασιλέα τὸν Σανζηθάκαν· ἀλλ' ἰδὼν ἀκολούθως τὴν πρὸς τὸν συστηθέντα εἰλικρινῆ ἀγάπην τοῦ Βασιλέως, φθονεῖ καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ μελετᾷ συγερὰν σκευωρίαν. Διαβάλλει πρῶτον τὸν ἐνάρετον σύμβουλον· κατηγορεῖ αὐτὸν ὡς μὴ εἰλικρινῶς ἀφοσιωμένον· ἔπειτα ὡς ἀντάρτην, ἐπιβουλευόμενον δῆθεν τὴν βασιλείαν,

(1) Αὐτόθι.

καὶ κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως σκευωροῦντα. Οὕτως ἐπιφέρει, κατ' ὀλίγον ὀλίγον, τὸν δισταγμὸν καὶ τὴν δυσπιστίαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἡγεμόνος· διαλύει, μικρὸν κατὰ μικρὸν, τὴν μεταξὺ αὐτῶν συστᾶσαν φιλίαν, καὶ ἐγείρει τὸ μῖσος τοῦ Βασιλέως κατὰ τοῦ ἀθώου Σανζηβάκα, ὃν ἐπὶ τέλος ὁ ἡγεμὼν ἀνιλεῶς καὶ ἀδίκως κατασπαράττει. Οὕτως οἱ πονηροὶ ἀπατῶσι τοὺς Βασιλεῖς, οἵτινες καὶ τοὺς ἀθώους καταδικάζουσι, καὶ τοὺς ἐναρέτους ἀπομακρύνουσι, καὶ αὐτοὶ ἄνευ εἰλικρινῶν συμβούλων καὶ φίλων διαμένουσι (1).

Τὴν αὐτὴν μέθοδον ἀκολουθῶν ὁ Μυθοποιὸς ἀποδεικνύει εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον, ἢ δευτέραν Τάντραν (Περὶ κτήσεως φιλίας) τὰ καλὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀληθοῦς φιλίας, λέγων· «Τοῦ ὄντος φίλου πιστοῦ ἀντάλλαγμα τῶν ὄντων οὐδέν (2).»

Εἰς τὴν τρίτην Τάντραν, ἢ τρίτον βιβλίον ἐξετάζει τὰ περὶ πολέμου καὶ τῆς συντηρήσεως τοῦ Κράτους, λέγων· «Ὁ μὲν Βασιλεὺς διαφυλάττει τὸν λαόν, ὁ δὲ λαὸς αὐξάνει τὸν Βασιλέα. Κρείττων ὅμως ἢ διαφύλαξις τῆς αὐξήσεως· εἰ ὁ Βασιλεὺς οὐ καλῶς κυβερνᾷ, ἢ ἐμφρόνως τὸν ἐχθρὸν οὐκ

(1) Μεγάλη φιλία οὔσα λέοντος καὶ ταύρου ἐν ἄλσει, διαλύεται ὑπὸ κυνολύκου πᾶν πλεονέκτου καὶ συκοφάντου. (Χιτοπ. βιβλ. α').

Βούλομαι ὑποδειγματίσαι μοι τῆς τρόπου ὁ δόλιος καὶ πονηρὸς ἀνὴρ μεσολαβήσας εἰς ἐχθρὰν μεταβάλλει τὴν μεταξὺ τινῶν συστᾶσαν φιλίαν. (Στεφ. καὶ Ἰχνηλ. τμῆμα πρῶτον).

Premier Tantra appelé Mitra-Bedaja Tantra, ou l'art de mettre la division parmi les amis. p. 29.

(2) Στεφ. καὶ Ἰχνηλ. τμῆμα τρίτον, σελ. 43. (Dubois Second Tantra. p. 134 - 145.

ἀπομακρύνει, ὁ λαὸς ὄλλυται, καθὼς ἡ ναῦς ἡ οὔσα ἄνευ πηδαλιούχου ἐν μέσῳ τοῦ πελάγους» κ.τ.λ. (1).

Ἡ τετάρτη Τάντρα, ἡ τέταρτον βιβλίον, ἀποδεικνύει τὸν κίνδυνον, εἰς ὃν ἐκτίθεται τις, συναστρεφόμενος τοὺς διεφθαρμένους, ἢ φιλίαν συνάπτων μετὰ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, καὶ τί ποιητέον πρὸς ἐχθρὸν, φιλίαν καὶ εὖνοιαν ὑποκρινόμενον (2), καθὼς καὶ περὶ στερήσεως τοῦ κτηθέντος (3).

Ἡ δὲ πέμπτη Τάντρα, ἡ πέμπτον βιβλίον, διαλαμβάνον περὶ ἀπερισκέπτου ἔργου (4), διδάσκει δι' ἀρμοδίων Ἀπολόγων, ὅτι δὲν πρέπει ἵνα ἐπιχειρισθῇ ὁ Βασιλεὺς καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐδὲν, πρὶν ὠρίμως περὶ αὐτοῦ σκεφθῆ, καὶ καλῶς ἐξετάσῃ τὰς συνεπείας τῆς ἐπιχειρήσεως· διότι ὁ ἀμελῶν τοὺς κανόνας τούτους τρέχει πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπώλειαν (5).

Χάριν οὖν τοῦ Δασιλίμου ὁ Πίδπαῖς, ἢ τῶν Βασιλοπαίδων ὁ Βισνουσσαρμὰν τοὺς Ἀπολόγους τῶν πέντε τούτων συνέγραψε βιβλίων· (α. περὶ διαλύσεως φιλλίας· β'. περὶ κτήσεως φιλλίας· γ'. περὶ πολέμου· δ'. περὶ στερήσεως τοῦ κτηθέν-

(1) Χιτοπ. βιβλ. τρίτον, σελ. 139. (Dubois Trois. Tantra p. 145—173).

(2) On ne doit jamais se lier avec les mechants, ni contracter amitié avec les gens corrompus. (Dubois Quatr. Tantra p. 183—198 (Στεφ. καὶ Ἰχνηλ. σελ. 55).

(3) Χιτοπ. Προίμιον, πῶς πολλάκις ἐπιτυχῶν τις τοῦ ἐφετοῦ, οὐ καλῶς δὲ τὸ ἐπικτηθὲν τηρεῖν δυνάμενος, ἀπολλύει τοῦτο. (Στεφ. καὶ Ἰχνηλ. σελ. 72).

(4) Χιτοπαδ. Αὐτόθι.

(5) On ne doit jamais rien faire sans mure reflection; et qu'avant de se hasarder dans une entreprise, il faut toujours examiner les consequences. (Dubois p. 205—217). Τίμη ὁμοιοῦται ὁ σπεύδων ἐπὶ τι ἔργον, μὴ βουλόμενος τοῦτο πρὸ τῆς ἐπιχειρήσεως καταμαθεῖν. (Στεφ. καὶ Ἰχνηλ. σελ. 76).

τος, καὶ ἐ. *περὶ ἀπερισκέπτου ἔργου*). Ὁ δὲ Σῆθ, κατὰ μίμησιν τῶν Ἀράβων μεταφραστῶν, τὴν ὕλην πᾶσαν τοῦ πονήματος εἰς δέκα καὶ ἕξ τμήματα, ἢ κεφάλαια κατεχώρησεν.

Ἐκτὸς ὁμῶς τῶν κομψῶν Ἀπολόγων, δι' ὧν ἀποδεικνύει τὴν πρότασιν, ἢ πραγματεία πᾶσα γέμει ἠθικῶν ἀξιωματῶν, πρακτικῶν παραγγελημάτων, συμβουλῶν, γνωμῶν, καὶ δοξασιῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ σοφῶν πρὸς ὀρθὴν τοῦ βίου διεύθυνσιν, οὗ ἕνεκα, καὶ διευθυντήριον τοῦ βίου (*Directorium vitae*) οἱ Λατίνοι μεταφρασταὶ τὴν βίβλον ὠνόμασαν.

Παρατηρεῖται δὲ ἐν τοῖς Ἀπολόγοις τῆς Χιτοπαδάσσης, ὅτι καὶ εἰς τὰ πλείοτερα τοιαῦτα τῶν Ἀσιανῶν πονήματα, ἦτοι συμπλοκὴ τις περίεργος, καὶ πολλάκις δυσκατάληπτος μεταξὺ τῶν Ἀπολόγων. Εἷς π. χ. μῦθος ἀρχίζει περὶ τινος, ὅστις πρὸ τοῦ τέλους ἐπιφέρει ἕτερον· οὗτος ἐπάγει τρίτον, τέταρτον, καὶ ἐφεξῆς οὕτως. Τὸ τοιοῦτον ἐπιφέρει πάντοτε σύγχυσιν τινὰ ἰδεῶν. Τούτου ἕνεκα, λέγει ὁ Ἱστοριογράφος τοῦ Ἀκθάρ· « Ὁ Βαέζας, μεταφράσας τὴν βίβλον Καλίλα καὶ Δίμνα ἐπαρουσίασεν αὐτὴν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα. Ὁ δὲ εὐρών τὴν μὲν ὕλην σπουδαίαν, τὴν δὲ σύνθεσιν συγκεχυμένην, διέταξε καὶ νέα ἐγένετο παράφρασις, εἰς ἣν ἐκτὸς τῆς ἀρχικῆς τάξεως, διετηρήθη πλείοτέρα σαφήνεια (1). Πλὴν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ περιπλοκῇ τῶν Ἀπολόγων, ὁ μυθοποιὸς δὲν λησμονεῖ τὸν πρὸς ὃν ὄρον, πρὸς ὃν ἐπὶ τέλους φθάνει. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς περιπλοκῆς φαίνεται ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς παρατηρεῖται εἰς ἕκαστον τῶν διαλόγων τοῦ

(1) Calila et Dimna Mémoire historique p. 48. (Par Silv. de Sacy).

Πλάτωνος, ὅστις θέσας ἅπαξ τὸ ζήτημα, φαίνεται λησμονῶν αὐτὸ, καὶ εἰς τὰς παρεμπιπτούσας προτάσεις στρέφει τὴν προσοχὴν αὐτοῦ· αὐτὰς ἀναλύει, ἐρμηνεύει τὰς ἐνστάσεις, ἐξηγεῖ τὰς ἀπορίας, καταστρέφει τὰς ἀντιρρήσεις, καὶ διασκεδάζων πᾶσαν τυχοῦσαν ἀμφιβολίαν, μετὰ μακρὰν λόγων περιουσίαν φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς τὴν λύσιν τοῦ ἀρχικοῦ καὶ κυρίως ζητήματος.

Ταῦτα μὲν περὶ τῆς Χιτοπαδάσσης, ἢ Πάντσα-Τάντρας. Νῦν δὲ καὶ περὶ τῆς δευτέρας τῶν μύθων Συλλογῆς, ἥτοι τῶν *Νυκτερινῶν Μυθολογιῶν* τοῦ Ψιττακοῦ.

Ἡ παραίνεσις τῶν Ἀπολόγων τούτων διευθύνεται μᾶλλον πρὸς τὸ γυναικεῖον φύλον. Ἐν αὐτοῖς δείκνυται ὁ κίνδυνος τῆς τιμίας γυναικὸς, συναστρεφομένης μετὰ διεφθαρμένων καὶ ἀνηθίκων γυναικαρίων· καὶ ἐξ ἄλλου μέρους ἢ ἐκ τῆς συνομιλίας τῶν ἐναρέτων καὶ τιμίων σωτηριώδης ὠφέλεια. Τὸ γυναικεῖον φύλον, φύσει εὐαίσθητον, κλίνει εἰς τὸν καλλωπισμὸν, τὴν φιλοφροσύνην καὶ τὴν φιλότητα· ἀλλ' ἡ ἔμφρων καὶ ἐπιεικῆς παραίνεσις ἐνεργεῖ θαυμασίως ἐπὶ τῆς ἀγαθῆς καρδίας τῶν σεμνοπρεπῶν καὶ σωφρόνων γυναικῶν, αἵτινες τὴν πρωτίστην καὶ κυριωτάτην γυναικεῖαν καλλονὴν ἔχουσαι, ἥτοι τὴν αἰδῶ, κλείουσι τὰ ὄντα εἰς τὴν πονηρὰν τῶν δολίων ὀμιλίαν, καὶ ἐκτιμῶσαι ἀποχρώντως τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς, παραδέχονται τὴν συμβουλήν τῶν ἐναρέτων, καὶ ἀποφεύγουσι τὸν κίνδυνον τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀπωλείας. Ἐνάρετον δὲ βίον, καὶ ἀνεπίληπτον διαγωγὴν μέχρι τέλους φυλάττουσαι, ἀποκαθίστανται ἀξίαι τοῦ κοινοῦ σεβασμοῦ, καὶ πρὸ πάντων τιμώμεναι ἐπαινοῦνται. Τοιοῦτον φαίνεται τὸ

πνεῦμα, καὶ ὁ ἠθικὸς σκοπὸς τῶν νυκτερινῶν Μυθολογιῶν τοῦ Ψιττακοῦ, ὡς ἡ ἐξῆς περίληψις δῆλον ποιήσει.

Ἐν τῇ πόλει Σανδρακαλᾶ ἦν ἔμπορος, Χαριδάτας καλούμενος, οὗ ὁ υἱὸς Μαδάνας, γυναῖκα νέαν καὶ εὐπρόσωπον νυμφευθεὶς, ὀνομαζομένην Πραββαβατὴν, ἔζη ἐντροφῶν καὶ τοῦ πατρικοῦ ἔμπορίου ἀμελῶν, ὅπερ βαρέως ἐλύπει τοὺς γηραιοὺς αὐτοῦ γονεῖς. Βραχμᾶν δέ τις, πατρικὸς ὢν φίλος, τὴν παρακοὴν τοῦ υἱοῦ, καὶ τὴν ἀθυμίαν τοῦ πατρὸς παρατηρήσας, προσήνεγκεν αὐτῷ δύο πτηνὰ, ἧτοι μίαν Κίσσαν, καὶ ἓνα Ψιττακὸν, καλούμενον Σοῦκας.

Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ὁ Ψιττακὸς φωνὴν ἀνθρωπεῖαν λαλήσας, εἶπε πρὸς τὸν Μαδάναν· «Οἱ γονεῖς σου, ὧ δέσποτα, δακρυρροοῦσιν ἔνεκα τῆς σῆς παρακοῆς· ἐκ τούτου ἔγκλημά σοι γίνεται, ὡς ποτὲ τῷ Δεβασσαρμᾶνι.» Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Μαδάνα ποίός ἐστιν οὗτος, ὁ Σοῦκας ἀπεκρίθη· «Ὁ Δεβασσαρμᾶν ἦν ἀνὴρ μὲν λόγιος, ἀπειθὴς δὲ πῶς πρὸς τοὺς γονεῖς· διὸ καὶ ἄνευ τῆς πατρικῆς ἀδείας ἀπεδήμησε. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ὀργισθεὶς ἀπετέφρωσε θῆλυν Λάρον τῇ ἑαυτοῦ Βραχμανικῇ δυνάμει (1). Φθάσας δ' εἰς τὴν πλησίον πόλιν, προσῆλθεν εἰς τινα οἰκίαν Βραχμᾶνος, τροφὴν αἰτῆσαι· ἀλλ' ἀποτυχῶν μεγάλως ὠργίσθη. Ἡ δὲ οἰκοδέσποινα «Ἄπελθε εἶπεν· ἡ γὰρ ὀργή σου οὐχ ἔξει χῶραν ἐν ἐμοί, ὡς ἐν τῇ θήλει Λάρῳ.» Ὁ οὖν Δεβασσαρμᾶν, θαυμάσας ἤρετο, τίνι τρόπῳ γινώσκει ἄγνωζόν τι συμβεβηκὸς, ὅπερ οὐδεὶς

(1) Λάρος, ὁ παρ' ἡμῖν Γλάρος, ἐστὶ πτηνὸν θαλάσσιον, ἰχθυοφάγον, καὶ ὁμοιότητά τινα πρὸς τὰς περιστερὰς ἔχον.

εἶδεν, καὶ πρὸς οὐδένα ἐδιηγήθη; Ἡ δὲ, «Πορεύθητι, ἀπήντησεν, εἰς τὴν πόλιν Βαρανασὴν, ἔνθα διατρίβει κρεωπώλης ἀγαθὸς καὶ ἐνάρετος, παρ' οὗ μάθεις τὴν αἰτίαν τῆς ἐμῆς γνωστικῆς δυνάμεως.» Πεισθεὶς δ' ὁ Δεβασσαρμὰν ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ ἐρωτήσας εὔρε τὸν κρεωπώλην. Οὗτος φιλοφρόνως δεξάμενος, ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν, καὶ μετὰ σεβασμοῦ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ προσκυνήσας, καὶ περιποιηθεὶς ἔδωκεν αὐτοῖς εὐλαβῶς τὴν ἀναγκαίαν τροφήν. Ἐῖτα δὲ προσέφερε καὶ τῷ ξένῳ εἰπὼν· «Γινώσκω, ὅτι ἡ Σατὴ ἀπέστειλέ σε πρὸς ἐμὲ,» ἔτι μᾶλλον ἠπόρησε, μὴ δυνάμενος κατανοῆσαι πόθεν προέρχεται ἡ γνωστικὴ πρὸς αὐτὸν δύναμις. Τότε ὁ κρεωπώλης εἶπεν εἰς αὐτόν· «Ὁ ποιῶν προθύμως καὶ εὐσεβῶς πάντα τὰ παρὰ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν διατεταγμένα, καὶ εὐσπλαγχνίαν ἔχει πρὸς πᾶν ἔμψυχον, καὶ εὐπειθὴς ἐστὶ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς, ὁ τοιοῦτος, λέγω, ἐστὶ θεοφιλὴς, θεόφρων καὶ θεωρητικὸς, καὶ τὴν γνωστικὴν δύναμιν ἀποκτᾷ. Λέγει γὰρ τὸ Ἱερὸν λόγιον· «Ὅστις οὐ σέβεται τοὺς σεβασμίους, οὐδὲ τιμᾷ τοὺς τιμῆς ἀξίους, οὗτος καὶ ζῶν κατηγορεῖται, καὶ μετὰ θάνατον εἰς τὸν οὐρανὸν οὐκ ἀνέρχεται.»

Ὁ οὖν Δεβασσαρμὰν, ἀκούσας τῶν λόγων τοῦ κρεωπώλου, ἐπανέκαμψεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ τοῖς γονεῦσιν εὐπειθὴς γενόμενος ἐτιμήθη παρὰ πάντων, καὶ ἐν οὐρανῷ μετὰ θάνατον ἐδόξασθη. «Καὶ σὺ οὖν, ὦ Κύριε, ἔσω εὐπειθὴς πρὸς τοὺς γονεῖς, καὶ τῆς συμβουλῆς αὐτῶν ἄκουσον, καὶ τὸ ἐμπόριον μετερχόμενος ἀνακούφισον τὸν σὸν γηραιὸν πατέρα.» Τοιαῦτα εἰρηκότες τοῦ Σοῦκα, ὁ Μαδάνας ὑπήκοος τοῖς γονεῦσι γενόμε-

νος καὶ τὴν ἄδειαν καὶ εὐλογίαν αὐτῶν λαβὼν ἐπέβη ἐπὶ νηὸς, καὶ εἰς ἐμπορίαν ἀπέπλευσεν.

«Ἀποδημήσαντος οὖν τοῦ Μαδάνα, ἡ σύζυγος αὐτοῦ Πραββαθατὴ ἦν κατ' ἀρχὰς ἀπαρηγόρητος· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, παρηγορηθεῖσα ὀπωσοῦν, καὶ διασκεδάσεως τινος ἐπιθυμήσασα κατέφυγεν εἰς τὴν συναναστροφὴν γυναικῶν κούφων. Αὗται οὖν ἰδοῦσαι τὴν θλίψιν τῆς Πραββαθατῆς, παρεκίνησαν αὐτὴν διὰ μυρίων κολακευτικῶν καὶ δολίων λόγων, ὅπως διασκεδάσῃ ἐν τῇ συνομιλίᾳ ἀξιεράστων ἀνδρῶν. «Πρὸς τί, ἔλεγον, » ἢ τοσαύτη σου σωφροσύνη; ἢ νεότης, ὦ φίλη, ὡς ἐφήμερον » ἄνθος παρέρχεται ἀνεπιστρεπτί· στερημένη δὲ διασκεδάσεως μαραίνεσαι, ζῆς ἀθλίως, καὶ πρὸ τῆς ὥρας γηράσκεις. » Ὁ δὲ σύζυγος ἐπιστρέφων, καὶ ὄρων σε γεγηρακυῖαν περιφρονήσει σε, καὶ πρὸς ἄλλην νεωτέραν τραπήσεται.» Τοιαῦτα καὶ ὅμοια τούτοις πολλὰ εἰποῦσαι, κατέπεισαν ἐπὶ τέλους τὴν Πραββαθατὴν ἵνα ζητήσῃ διασκέδασιν καὶ εὐθυμίαν μεταξὺ ἀλλοτρίων καὶ ἀξιεράστων ἀνδρῶν.

«Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν κοσμηθεῖσα ἐτοιμάσθη, πορευθῆναι θέλουσα εἰς τοιαύτην τινὰ συναναστροφήν. Ἡ δὲ Κίσσα, ἐννοήσασα τὸν σκοπὸν ἐξεφώνησε· «Μὴ πορευθῆς, μὴ ἀνοίκειον γὰρ τὸ τοιοῦτον σεμνοπρεπέσι γυναιξί.» Καὶ ἡ μὲν δέσποινα ὀργισθεῖσα ἠβουλήθη ἀνελεῖν αὐτήν· ἡ δὲ Κίσσα εὐθέως πετασθεῖσα ἔφυγεν. Οὕτως ἡ Πραββαθατὴ ἐλευθερωθεῖσα ἤρξατο πορεύεσθαι.

«Ὁ οὖν Ψιττακὸς ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς Κίσσας διδάχθεις, καὶ τὴν Δέσποιναν ἰδὼν πορευομένην· «Αἰσία, ὦ

»Κυρία, εἶπεν, ἔστω ἡ σὴ πορεία. Ἀλλὰ ποῦ πορεύῃ ;» Ἡ δὲ τὸν λόγον, ὡς καλὸν οἰωνὸν ἐκλαβοῦσα· «Πορεύομαι, ἀπεκρίθη, γευσομένη ἡδονῆς ἐν εὐαρέσῳ συναναστροφῇ.» — «Ἄγαθῇ τύχῃ, εἶπεν ὁ Σοῦκας ! ἐπίφογον μὲν τὸ τοιοῦτον τιμῆαις γυναιξίν, ἀλλ' ἔστω. Σκέφθητι δὲ ἐὰν ἔχῃς ἱκανὴν παρῤῥησίαν νοὸς πρὸς ἀποφυγὴν συμβεβηκότος ἐναντίου, ἀπροσδοκῆτως συμπεσόντος· διότι ὁ πονηρὸς, προτρέπων κατ' ἀρχάς, καταγελάῃ ὕστερον τὸν εὐήθη, εἰς παγίδα τινὰ ἐμπεσόντα, ὡς ἠκολούθησέ ποτε εἰς τὴν Μασοπαβασινὴν ἐν τῇ ἐλκύσει τῆς κόμης τοῦ συζύγου αὐτῆς.»

«Ἡ μὲν οὖν Πραββαβατὴ ἠρώτησε, χάριν περιεργείας· «Τίς αὕτη ἡ ἱστορία ;» Ὁ δὲ Ψιττακὸς εἶπε· «Πορεύθητι ἤδη πληρῶσαι τὴν σὴν ἐπιθυμίαν. Ἐπανελθοῦσα δὲ ἀκούσεις· ἡ διήγησις γὰρ ἔσεται ἐκτεταμένη.» — «Ἔσω, ἀπήντησεν ἡ Πραββαβατὴ, ἐγὼ βούλομαι ἀκοῦσαι.» — «Ἄν οὖν μὴ πορευθῆς λέξω.» Καὶ ἡ μὲν συγκατένευσεν· ὁ δὲ Σοῦκας ἤρξατο τῆς διηγήσεως. Οὕτω παρήλθεν ἡ ὥρα· ἡ δὲ Πραββαβατὴ, μείνασα ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσύχως ἐκοιμήθη.

«Τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας κοσμηθεῖσα, καὶ αὖθις ἠρώτησε τὸν Σοῦκαν· «Βούλει πορευθῶ ;» — «Πορεύθητι, ἀπήντησεν, εἰ γινώσκεις τί εἶποις, καὶ τί ποιήσεις ἐν δυσχερεῖ περιρυστάσει, ὡς συνέβη καὶ εἰς τὴν Ἰασσοδεβὴν.» Ἐρωτήσασα δ' ὁποῖα αὕτη, καὶ ποῖον τὸ συμβεβηκός ; «Ἄγανακτῆσεις, εἶπεν ὁ Σοῦκας, ὦ Δέσποινα, κατ' ἐμοῦ ἐμποδίζοντος τὴν σὴν ἐπιθυμίαν.» — «Οὐδόλως ἀπεκρίθη ἡ Πραββαβατὴ· ὁ γὰρ λόγος τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἡ τῶν εὐμενῶν εὐμενῆς ὁμιλία, καὶ συμβουλή εὐάρεστός ἐστι.» Τότε ὁ Σοῦκας ἄρχεται τῆς διηγήσεως· καὶ

ἡ μὲν ὥρα οὕτω παρήλθεν· ἡ δὲ Πραββαβατὴ ἠδέως ἀκροασθεῖσα ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

«Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, κοσμηθεῖσα ἡ Δέσποινα εἶπε πρὸς τὸν Ψιττακόν· «Πορευθῶ;» Ὁ δὲ, «Πορεύθητι, ἀπήντησεν, εἰ οἶδας ἀπαλλάξαι σεχυτὴν ἀπὸ τῆς δυσφημίας καθὼς ὁ Βασιλεύς». Πειθομένης δὲ τῆς Πραββαβατῆς· «Τίς οὗτος ὁ Βασιλεύς, καὶ πῶς ἀπήλλαξεν ἐχυτὸν ἀπὸ τῆς δυσφημίας;» ὁ Σοῦκας, ἀποκριθεὶς πᾶσαν τὴν ἱστορίαν ἐδιηγήθη· καὶ ἡ μὲν ὥρα τῆς ἐπισκέψεως παρήλθεν· ἡ δὲ οἴκοι ἡσύχως ἐκοιμήθη.»

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ πρᾶος καὶ φρόνιμος Ψιττακὸς Σοῦκας, διαπαιδαγωγῶν τὴν Κυρίαν αὐτοῦ καθεκάστην ἐσπέραν ἐματαιώσε τὴν ἄτοπον ἐπιθυμίαν, καὶ σώφρονα αὐτὴν διετήρησε μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ συζύγου Μαδάνα.

Τὰ μυθικὰ διηγήματα τοῦ Ψιττακοῦ ἔχουσι τὴν ἀναλλοίωτον σφραγίδα τῶν Ἀσιατικῶν, καὶ ἰδίως τῶν Ἰνδικῶν Ἀπολόγων, οὐδόπως διαφέροντα τῶν διηγημάτων τῆς Χιτοπαδάσσης, τῶν τοῦ Παραμάτρα τοῦ Δυβοῦ, τῶν ὅσων ἀπήντησεν ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ παρ' ἡμῖν ἐκδοθείσῃ Συλλογῇ τῶν Ἰνδικῶν μεταφράσεων τοῦ ἀοιδίου Γαλανοῦ, καὶ οὐχ ἦττον τῶν περιεχομένων εἰς τὰς Γαλλικὰς μεταφράσεις τῶν *Χιλίων* καὶ *μιας ἡμερῶν*, καὶ τῶν *Χιλίων* καὶ *μιας νυκτῶν*, κ.τ.λ., ὧν ἡ ὁμοιότης δεικνύει τρανῶς τὴν Ἰνδικὴν ἀρχὴν τῶν μέχρι τοῦδε Ἀραβικῶν νομιζομένων μύθων.

Τὸ ἡμέτερον χειρόγραφον ἄρχεται μετὰ μικρὸν προοίμιον ἀπὸ τῆς πρώτης ἐσπέρας, καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς τριακοστῆς δευτέρας. Λείπει ἡ τριακοστὴ τρίτη, οὐκ οἶδ' ὅπως,

ἄρχεται δ' ἐκ νέου ἀπὸ τῆς τριακοστῆς τετάρτης, καὶ λήγει εἰς τὴν ἐξηκοστὴν νύκτα. Παρατηρεῖται δ' ἐν τῷ χειρογράφῳ Νύξ ἐξηκοστὴ πρώτη· λείπει ἄρα καὶ αὕτη, καὶ αἱ ἀκόλουθοι.

Πόσαι οὖν εἰσὶν ἅπασαι; Ἐβδομήκοντα κατὰ τινάς, καὶ ἐβδομήκοντα δύο κατ' ἄλλους (1). Λείπουσιν ἐπομένως ἐκ τοῦ χειρογράφου, καὶ τῆς Συλλογῆς ἡμῶν δέκα καὶ τρεῖς Νυκτεριναὶ Μυθολογίαι τοῦ Ψιττακοῦ.

Αἱ Μυθολογίαι αὗται μετεφράσθησαν, ὡς ἅπαντα σχεδὸν τὰ Ἰνδικὰ Μυθικὰ Διηγήματα εἰς τὴν Περσικὴν διάλεκτον, (καὶ πιθανῶς ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν Ἀραβικὴν), καὶ Περσιστὶ καλοῦνται *Τουτὶ-Ναμέχ*, ἧτοι *Ψιττακοῦ-Βίβλος*.

Τὰ διηγήματα ταῦτα, ὡς τὰ τοῦ Παραμάτρα, τῆς Χιτοπαδάσσης, τῆς Χαλιμᾶς, καὶ ἄλλα ὅμοια διηγοῦνται οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος μυθολόγοι Ὀθωμανοὶ, ὀνομαζόμενοι παρ' αὐτοῖς *Μεδδάχ* εἰς τὰ καφενεῖα καὶ τὰς συναστροφὰς τὰς νύκτας τοῦ Ῥαμαζανίου, πρὸς ἐσπερινὴν διασκέδασιν τῶν πιστῶν Μουσουλμάνων, μὴ δυναμένων, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἀλκορανίου, ἵνα φάγωσιν, ἢ πῖωσιν οὐδὲν ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, μέχρι τῆς δύσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν νύκτα πᾶσαν ἄγρυπνοι διαμένοντες χρῶνται τροφῆς, καὶ διασκεδάσεως χρεῖαν τότε ἔχουσι.

Τῶν Νυκτερινῶν Μυθολογιῶν τοῦ Ψιττακοῦ ὑπάρχει χει-

(1) Suka Saptatih, i. 1. 70 (eigentlich 72) Erzählungen des Papagai's, wovon das persische Werk *Tuti-Nameh* Oder das Papagaien-Buch, eine uebersetzung ist. (Adelung' *Bibl. Sanscr.* p. 302. un).

ρόγραφον εἰς τὸ ἐν Πετροπόλει Ἀσιατικὸν Μουσεῖον τῆς Αὐτοκρατ. Ἀκαδ. τῶν ἐπιστημῶν· ἀλλὰ καὶ τοῦτο, κακῆ τύχῃ, ἐστὶν ἀτελές (1). Ὑπάρχει δὲ καὶ ἕτερον χειρόγραφον, περὶ οὗ ὁ σοφὸς Ἰνδολόγος Κύριος Λάσσενος γράφει πρὸς ἡμᾶς τὰ ἐξῆς·

«Τὸ μόνον εἰς ἐμὲ γνωστὸν χειρόγραφον εὐρίσκεται εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς ἐν Λονδίῳ Ἀσιατικῆς Ἑταιρίας, μεταξὺ τῶν παρὰ τοῦ Οὐίλλιαμ Ἰῶνες εἰς αὐτὴν δωρηθέντων χειρογράφων. Τὴν Εἰσαγωγὴν, καὶ τὴν πρώτην διήγησιν ἐξέδωκα εἰς τὴν ἐμὴν Σανσκριτικὴν Ἀνθολογίαν (Anthologia Sanscrita) σελ. 38, καὶ ἐφεξῆς. Ταύτην μόνην ἀνέγνωσα. Εὐχῆς δ' ἐστὶν ἔργον ἄν τις συγκρίνῃ τὰ ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ Λονδίνου διηγήματα, μετ' ἐκείνων, ἅπερ ὑμεῖς ἔχετε ὑπ' ὄψιν. Ἐπὶ τούτῳ ἤθελον προτρέψῃ ὅπως ἀποτανηθῆτε πρὸς τὸν Κύριον Οὐίλσον, ἵνα διέλθῃ ὁ ἴδιος τὸ χειρόγραφον, ἢ ἄλλον τινὰ λόγιον ἐπιφορτίσῃ, καὶ κοινοποιήσῃ ὑμῖν ἀκολούθως τὸ ἀποτέλεσμα (2). Καὶ ἡ μὲν Περσικὴ μετάφρασις καλεῖται, *Τουτὶ Ναμῆχ* (Ψιττακοῦ διηγήματα). Λεπτομερεστεράς δὲ περὶ

(1) Suka Saptatih befindet sich in einer Handschrift, die aber nicht vollständig ist, in dem As. Mus. der Acad. d. Wiss. in St. Petersburg. (Adel. Bibl. Sansc. p. 302).

(2) Τοῦτο ἔπραξα πρό τιος καιροῦ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ σοφὸς Ἰνδολόγος Κύριος Οὐίλσον, ἢ τὴν ἐπιστολὴν μὴ λαβὼν, ἢ ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν καιρὸν μὴ ἔχων, μέχρι τοῦδε, δὲν ἀπήντησεν· ἢ δὲ ἐκτύπωσις τῆς παρουσίας οὔσα ἤδη προχωρημένη, ἀνάγκη ἵνα ἐξακολουθήσῃ. Πέπεισμαι δὲ, ὅτι οἱ περὶ τὴν Ἰνδικὴν φιλολογίαν ἐνασχολούμενοι, καὶ μέσα πλειότερα τῶν ἡμετέρων ἔχοντες, παραβάλλωσιν ἴσως τὰς παρούσας Νυκτερινὰς Μυθολογίας, μετ' ἐκείνων τοῦ ἐν Λονδίῳ χειρογράφου, τὸ δὲ ἐξαγόμενον γνωστοποιήσωσιν ἀκολούθως.

αὐτῆς πληροφορίας εὐρήσει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ ἱστορικῷ δοκιμῷ περὶ τῶν Ἀσιατικῶν μύθων, τῶν μυθικῶν διηγημάτων, καὶ τῶν Χιλιῶν καὶ μιᾶς Νυκτῶν, τοῦ Loiseleur-Deslongchamps (1). Ἄλλ' ἵνα σᾶς βάλω, λέγει ὁ Κύριος Λάσσενος, εἰς θέσιν ὅπως γνωρίσητε τὴν διάταξιν τοῦ βιβλίου, καὶ συγκρίνητε τὴν πρώτην διήγησιν μετ' ἐκείνης, ἣν δημοσιεύετε, διαβιβάζω ὑμῖν ἀπόσπασμα τοῦ πρώτου διηγήματος.»

«Εἰς τὴν πόλιν Κανδρακαλάν, λέγει τὸ ἀπάνθισμα, ἐβασίλευεν ὁ Βικραμασένας, οὗ ὁ υἱὸς καὶ τῆς Βασιλίσσης Χαριδατάνας, καλούμενος Μαδάνας (2) ἐνυμφεύθη τὴν Πραββαβατὴν, θυγατέρα

(1) Ἴδ' ἐ Φιλολογικὸν Πάνθεον. Mille et une nuits, Contes persans traduits en français par Galland, édition augmentée de plusieurs Contes, et accompagnée de notes, et d'un essai historique sur mille et une nuits par M. Loiseleur-Deslongchamps. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ἕτερος τόμος τοῦ αὐτοῦ Φιλολογικοῦ Πανθίου, ὅστις φέρει τὸν ἐξῆς τίτλον· Mille et un jours, contes persans traduits en français par Petit de la Croix, suivis de la Sultane, et des Vizirs, de Contes et fables indiens de Pidpai, de Gulistan, ou le jardin de Roses, de fables, et Contes indiens, persans, et turcs, et de nouvelles chinoises traduits des langues orientales. Nouvelle édition, accompagnée de notes, et notices historiques par A. Loiseleur-Deslongchamps.

Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς Γάλλους ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῆς λέξεως Fables, καὶ Contes, ὡς καὶ οἱ παρ' ἡμῶν μῦθοι, καὶ τὰ μυθικὰ διηγήματα, ἢ παραμύθια.

(2) Ἔστι πόλις, λέγει τὸ ἡμέτερον κείμενον, Σανδρακαλὰ τοῦνομα, ἧς ἐβασίλευεν ὁ Βικραμασένας· ἦν δὲ ἐκεῖ καὶ ἔμπορος Χαριδάτας καλούμενος, οὗ ὁ υἱὸς, ᾧ ὄνομα Μαδάνας, γυναῖκα ἔγημε, ἣ ὄνομα Πραββαβατὴ». Ὅστε ὁ Μαδάνας ἐνταῦθα μὲν ἐστὶν υἱὸς τοῦ ἔμπορου Χαριδάτα· ἐν δὲ τῷ τοῦ Κυρίου Λάσσενου υἱὸς τοῦ Βασιλέως Βικραμασένα καὶ τῆς Βασιλίσσης Χαριδατάνας.

ένος τῶν πρωτίτων, καλουμένου Σαμαδάττα (1). Αὕτη οὖν ἔλαβε παρὰ τοῦ Βραχμᾶνος Τριβικράμα δύο πτηνά, ἓνα Ψιττακόν, καὶ μίαν Κίσσαν· ὁ μὲν Σοῦκας καλούμενος, ἡ δὲ Σαρικὰ, ἅτινα ἦσαν τέκνα τῆς Γανδάρβας (2), καὶ τὰ ὁποῖα ἀρὰν λαβόντα παρὰ τοῦ Ἴνδρα κατώκουν ὡς πτηνὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἕωσοῦ προσφέρωσι χάριν εἰς τινὰ Βασιλέα. Αὐτὸς δὲ ὁ Τριβικράμας, ἔχων ἐπίσης ἀρὰν, δὲν ἠδύνατο ἰν' ἀπαλαχθῆ μέχρις οὗ δὲν προσφέρει καὶ αὐτὸς χάριν τινὰ εἰς τινὰ Βασιλόπαιδα (3). Τοῦτου ἔνεκα προσήνεγκε τῷ υἱῷ τοῦ Βασιλέως Μαδάνα τὰ δύο εἰρημένα πτηνὰ, ἅπερ ὄφειλον ἵνα ἰδεάσωσιν αὐτὸν περὶ πάντων. Ὁ Ψιττακὸς διηγεῖται ἐν πρώτοις ἱστορίαν τινὰ εἰς τὸν Μαδάναν περὶ ἑνὸς Βραχμανόπαιδος, ὅστις ἐπληροφορήθη ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ αὐτοῦ, καὶ μάλιστα παρ' ἑνὸς κυνηγοῦ, ὅτι τὰ τέκνα χρεωστοῦσιν εὐπίθειαν πρὸς τοὺς γονεῖς, καὶ σεβασμὸν πρὸς πάντα τὰ σεβασμοῦ ἄξια· οὕτως ἕκαστος, λέγει, εὐτυχῶς διαβιώσει (4).»

(1) Ἐν τῷ ἡμετ. χειρογρ. δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς Πραββαθατῆς· ἐν δὲ τῷ τοῦ Κυρίου Λασσένου καὶ ἀναφέρεται καὶ χαρακτηρίζεται ὁ ἀνὴρ ὡς ἀρχηγὸς σωματίου.

(2) Ἐν μὲν τῷ ἡμετ. χειρογρ. ὁ Ψιττακὸς καὶ ἡ Κίσσα ἦσαν ἀπλῶς πτηνά· ἐν δὲ τῷ τοῦ Κυρίου Λασσένου ἦσαν τέκνα τῆς Γανδάρβας, καὶ θεοὶ ὑποδέσπεροι, καταδικασθέντες δι' ἀρᾶς τοῦ Ἴνδρα εἰς τὴν μορφήν τῶν εἰρημένων πτηνῶν· οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ δωρήσαντος τὰ πτηνὰ Βραχμᾶνος ἀναφέρεται εἰς τὸ ἡμέτ. κείμενον.

(3) Οὐδεμία περὶ ποινῆς καὶ λυτρώσεως τῆς ἀρᾶς μνεία γίνεται ἐν τῷ ἡμετ. χειρογράφῳ τῶν τε πτηνῶν, καὶ τοῦ δωρήσαντος τὰ πτηνὰ Βραχμᾶνος.

(4) Ἐν τῷ τοῦ Κυρίου Λασσένου χειρογράφῳ λείπει ἅπανα ἡ διήγησις τοῦ Δεβασσαρμᾶνος, ἥτις τοσοῦτον καλλωπίζει τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Νυκτερινῶν Μυθολογιῶν, καὶ τὸν μεταξὺ αὐτοῦ, τῆς Σιτᾶς καὶ τοῦ κρεωπώλου διάλογον, ὃν εὗρισκε ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ ἡμετ. κειμένῳ.

Ὁ Μαδάνας ἐξῆλθε τότε εἰς περιοδεῖαν (1). Ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ ὑπὸ ὠκυπόδων Ἐριννύων ἀποπλανηθεῖσα, ἀπεφάσισεν ἵνα λάβῃ μυστικὴν συνέντευξιν μετ' ἄλλοτρίου ἀνδρός, καλουμένου Γουναχάνδραν (2). Ἡ μὲν Κίσσα ἐναντιωθεῖσα ἀπεπνίγη ὑπὸ τῆς Πραββαβατῆς (3)· ὁ δὲ Ψιττακὸς ἀπ' ἐναντίας ἐπήγει τὴν ἀπόφασιν τῆς δεσποίνης αὐτοῦ, πλὴν ὑπεμίμησκε τοὺς κινδύνους, οἵτινες τὴν ἐπαπέλουν, καὶ τὴν ὕβριν, ἣτις προσγίνεται εἰς τὰς εὐγενεῖς γυναῖκας, ἂν ἡ ἐπιχειρήσις δὲν ἐπιτύχῃ. Ἐπὶ τούτοις ἐπεκαλέσθη τὸ ἱστορικὸν διήγημα τοῦ υἱοῦ ἐμπόρου τινός, ὅπερ κατὰ πρόσκλησιν τῆς ἰδίας Πραββαβατῆς ἐδιηγῆθη, ὡς ἐξῆς·

«Εἰς τὴν πόλιν Κανδραβατὴν ἦν Βασιλεὺς Βήμας καλούμενος (4). Ἐνταῦθα κατῴκει καὶ τις προῖστάμενος σωματίου Μοχάνας ὀνομαζόμενος, οὗ ὁ υἱὸς τοῦνομα Σουδχάνας (5) ἐρωτεύθη τῆς Λαξμῆς, συζύγου τινός κκλουμένου Χαριδάτα (6),

(1) Ὁ Μαδάνας μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Δεβασσαρμῆνος εὐπειθῆς, λέγει, τοῖς γονεῦσι γενόμενος, ἐζήτησε, καὶ ἄδειαν λαθῶν παρὰ τῶν γονέων, ἐπέβη νηὸς. καὶ ἀπέπλευσεν εἰς ἔμποριαν. Τὸ δὲ τοῦ Κυρίου Λασσένου κείμενον λέγει, ὅτι ὁ βασιλόπαις Μαδάνας ἐξῆλθεν εἰς περιοδεῖαν.

(2) Λεῖπει ἐκ τοῦ ἡμετέρου κειμένου τὸ ὄνομα τοῦ ἐραστοῦ.

(3) Ἡ Κίσσα, λέγει τὸ ἡμέτερον κείμενον, ἐξεφώνησε· «Μὴ πορευθῆς· μὴ ἀνοίκειον γάρ.» Βουλομένης δὲ τῆς Πραββαβατῆς κρατῆσαι, καὶ ἀνελεῖν, ἡ Κίσσα πετασθεῖσα ἔφυγεν. Ἡ δὲ Κίσσα ἐν τῷ τοῦ Κυρίου Λασσένου κειμένῳ λέγει, ὅτι ἀπεπνίγη. Τοιαύτη ἐν ἐκάστη σελίδι καὶ γραμμῇ ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο κειμένων.

(4) Ἐν τῷ ἡμετ. κειμ. δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως τῆς πόλεως

(5) Ἐν τῷ ἡμετ. κειμ. ὁ Μοχάνας ἐστὶν ὁ ἐραστὴς· ἐν δὲ τῷ τοῦ Κυρίου Λασσένου, Μοχάνας καλεῖται ὁ ἔμπορος (ὃν καὶ ἀρχηγὸν σωματίου χαρακτηρίζει)· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ἐραστῆς τῆς Λαξμῆς ὀνομάζεται Σουδχάνας.

(6) Ἐν τῷ ἡμετ. κειμένῳ δὲν ἀναφέρεται παντελῶς τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου τῆς Λαξμῆς.

εις ἣν ἔπεμψε τὴν μαστροπὸν Τουρνάν (Πουρνάν φερωνύμως, λέγει ὁ Γαλανός), ἣτις τὴν κατέπεισεν ἵνα ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ ἔραστοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ περιμενόμενος Σουδχάνας δὲν ἐνεφανίσθη, ἡ Λαξμὴ προσεκάλεσε διὰ τῆς μαστροποῦ ἄλλον ὁποιονδήποτε ἄνδρα (1). Ἡ δὲ ἐξ ἀγνοίας ἔφερε τὸν σύζυγον τῆς Λαξμῆς. Ὅταν δὲ ὁ Ψιττακὸς παρετήρησε τὴν ταραχὴν τῆς Πραββαθατῆς, ἠρώτησεν αὐτὴν, τί ποιητέον; Καὶ ἀποκριθείσης, ὅτι οὐκ οἶδεν, ὁ Ψιττακὸς ἠκολούθησεν εἰπὼν· «Ἡ Λαξμὴ, ἰδοῦσα αἴφνης τὸν σύζυγον, προσεποιήθη τὴν θυμωμένην, καὶ μετ' ἀγανακτήσεως εἶπεν· «Ἐπραξα τοῦτο, ἵνα δοκιμάσω τὴν σὴν πίσιν, καὶ ἂν ἔχῃς σχέσιν μετ' ἄλλων γυναικῶν, ὡς ἤδη πληροφοροῦμαι, κτλ.» Ὁ δὲ σύζυγος καταπραΰνας αὐτὴν ἀπήγαγεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐδιηγείτο ὁ Ψιττακὸς, παρῆλθεν ἡ ὥρα· ἡ δὲ Πραββαθατὴ ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ (2).»

Ταῦτα καὶ περὶ τῆς δευτέρας συλλογῆς, ἥτοι τῶν Νυκτερινῶν Μυθολογιῶν τοῦ Ψιττακοῦ, τὰς ὁποίας δὲν ἀπῆντησα μέχρι τοῦδε ἐν οὐδεμιᾷ μυθικῇ συλλογῇ· ἐξ οὗ εἰκάσει τις,

(1) Οἰστρουμένη, λέγει τὸ ἡμέτερον κείμενον, τῷ ἔρωτι· ἡ Λαξμὴ εἶπεν· «Κόμισόν μοι ὄν νῖνα ἄλλον ἄνδρα εὗρης.» Ἡ δὲ ἐξ ἀγνοίας τὸν ἄνδρα τῆς Λαξμῆς, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐκόμισε.

(2) Παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῆς μικρᾶς καὶ προχείρου ταύτης συγκρίσεως τὴν μεγίστην μεταξὺ τῶν δύο κειμένων διαφορὰν· δὲν λέγω, ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν διάταξιν, τὴν ἐκθεσιν, τὰς περιστάσεις, τὰ ὀνόματα, κτλ., ἣν καὶ ὁ κριτικὸς τῆς Βόννης ἐκ προομιῶν ὑποπετεύθη.

Ἡ πρὸς ἡμᾶς ἐκτεταμένη ἀπάντησις τοῦ Κυρίου Λασσένου, γραφεῖσα τῇ 2 τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου, ἐκτὸς τοῦ ἀποσπάσματος, γέμει φιλολογικῶν καὶ κριτικῶν παρατηρήσεων, περὶ ὧν εὐχαριστῶ τὸν σεβαστὸν τοῦτον φίλον, τὸν μετὰ τσαύτης ἀγαθότητος καὶ ἀκριθείας ὑπὲρ ἡμῶν κοπιᾶσαντα.

ὅτι οὔτε τὸ χειρόγραφον ἐδημοσιεύθη, οὔτε ἡ μετάφρασις αὐτοῦ ἐν οὐδεμιᾷ Εὐρωπαϊκῇ διαλέκτῳ, ἐκτὸς δηλονότι τῆς εἰσαγωγῆς, καὶ τοῦ πρώτου διηγήματος, ἅτινα μεταγλωττίσας ἐδημοσίευσεν, ὡς ἐρρέθη, ὁ Κύριος Λάσσενος ἐν τῇ Σανσκριτικῇ αὐτοῦ Ἀνθολογίᾳ· ἐπομένως ἡ Ἑλληνικὴ αὕτη τοῦ ἀοιδίου Γαλανοῦ μετάφρασις, παρουσιαζομένη ἤδη τὸ πρῶτον εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, συνιστᾶται εἰς τὴν ἐπιεικῆ κρίσιν τῶν σοφῶν Ἰνδολόγων.

Ἐπειδὴ δὲ, ὡς εἶπον προηγουμένως, λείπουσιν ἐκ τῆς ἡμετέρας μεταφράσεως αἱ δώδεκα τελευταῖαι νύκτες, ἠγνόουν ὕλως τὸ τέλος μετὰ τὴν τοῦ Μαδάννα ἐπιστροφὴν, περὶ οὗ ἀποφαίνεται πάλιν ὁ Κύριος Λάσσενος· «Ποῖον δὲ τὸ τέλος τῶν τοῦ Ψιττακοῦ μυθολογιῶν δὲν δύναμαι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἵνα σᾶς πληροφορήσω· κατὰ τὴν Περσικὴν ὅμως ἐξήγησιν ὁ Μαδάννας ἐπανακάμψας, καὶ τὸν Ψιττακὸν περὶ τῆς διαγωγῆς τῆς συζύγου ἐρωτήσας, ἔμαθε, φαίνεται, ὁποῖα ὑπῆρξεν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ ἡ τῆς Πραββαβατῆς πρόθεσις. Τοῦτο πληροφορηθεὶς ὁ Μαδάννας, καὶ ἀγανακτήσας ἐθανάτωσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ.» Ἡ πράξις αὕτη, ὅσον μᾶλλον ἀντίκειται εἰς τὴν γνωστὴν τῶν Ἰνδῶν φιλανθρωπίαν, καὶ τὸν πρὸς πᾶν ἔμφυχον αὐτῶν οἶκτον καὶ συμπάθειαν, τοσοῦτον συμφωνεῖ ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν τῶν Ἀσιανῶν ζηλοτυπίαν, καὶ τὴν πρὸς τὴν ἐκδίκησιν ἀκάθεκτον αὐτῶν ῥοπήν, ὡς πληροφορεῖται ἕκαστος διερχόμενος τὰς μυθικὰς Συλλογὰς τῶν Περσῶν καὶ Ἀράβων, τῶν Σινῶν καὶ αὐτῶν τῶν Ἰνδῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΤΥΠΑΛΛΟΣ.

ΧΙΤΟΠΑΔΑΣΣΑ

ἢ

ΠΑΝΤΣΑ ΤΑΝΤΡΑ

ΗΤΟΙ

ΠΕΝΤΑΤΕΥΧΟΣ.

«**Κ**ΑΙ ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ νοὶ καὶ σώματι προσκυνῶ καὶ ὕμνῳ τὴν Σαρασβατὴν ἐς ἀεὶ, ἧ διαβατὸν ἐγένετο τὸ πέλαγος τῆς μαθήσεως, τὸ δυσδιάβατον καὶ αὐτοῖς τοῖς θεοῖς.

» Προσκύνησις τῷ Μανοῦ, τῷ Βριχασπατῆ, τῷ Σούκρα, τῷ Παρασσάρα, τῷ Βεάσα, τῷ σοφῷ Σανακέα, καὶ τοῖς λοιποῖς σοφοῖς, καὶ ἐπιστήμοσι.

» Προσκυνήσας δὲ καὶ τὸν ἀλεξίκακον Γανέσσαν, τὸν υἱὸν τῆς θεᾶς Παρβατῆς, ἐρῶ περὶ πολιτικῶν, οἰκονομικῶν, καὶ ἠθικῶν μεμιγμένων μυθολογία.

» Ὁ Βισνουσσαρμάν πᾶν βιβλίον ἐν κόσμῳ διελθὼν, πολιτικά, οἰκονομικά, ἢ ἠθικά διαλαμβάνον, συνέγραψε τοῦτο τὸ λίαν χάριεν καὶ ἀπαράμιλλον ποίημα, ὅπερ εἰς πέντε βιβλία διαιρεῖται.

Ὡς δὲ ἐγένετο, οὕτως ἔχει·

Πόλις ἐστὶ κατὰ τὸ νότιον μέρος, Μαχιλαρουπῆ τοῦνομα, ἐνθα Βασιλεύς τις ἦν Ἀμαρασσακτῆς καλούμενος, ἐς ἄκρον ἐληλυθὼς πάσης παιδείας τε καὶ ἐπιστήμης, βριθὼν πολιτικῆ, οἰκονομικῆ, καὶ ἠθικῆ φιλοσοφία, πανένδοξός τε καὶ πανέκλαμπρος τοῖς, οἷς εἶχεν, ὑποχειρίοις καὶ ὑποτελέσι Βασιλεῦσι. Τούτῳ γίνονται

υιοὶ τρεῖς, ὧν τὰ ὀνόματα, Βαχουσσακτῆς, Οὐγρασσακτῆς, καὶ Ἀναντασσακτῆς, πάντη δύσνοες τυγχάνοντες. Ὁ τοίνυν Βασιλεὺς, σκοπῶν αὐτοὺς ἀφυῶς ἔχοντας πρὸς μάθησιν, τοὺς συμβούλους συγκαλέσας τοὺς ἑαυτοῦ, ἔλεξε τάδε·

«Γνωστόν ἐστὶν ὑμῖν, ὡς οὗτοι οἱ ἐμοὶ υἱοὶ οὔτε εὐφυῶς ἔχουσι μαθήσεως, καὶ ἄμοιροὶ εἰσι διακρίσεως· ταῦτ' ἄρα ἢ Βασιλεία, καὶ περ εὐδιοίκητος καὶ ἀτάραχος, ἤχιστα ἡδονὴν μοι δίδωσιν.

Ὅρθῶς ἄρα λέγεται·

«Βέλτιον τὸ ἀποθανεῖν, ἢ τὸ μὴ γεννηθῆναι ὅλως υἱόν, τοῦ γεννηθῆναί τε καὶ εἶναι ἐν τοῖς ζῶσι μωρόν· ὁ γὰρ ἀποθανὼν, ἢ μὴ γεννηθεὶς ὅλως υἱός, ὀλίγην προξενεῖ τὴν ἀνίαν· ὁ δὲ ζῶν μωρὸς υἱός, ἐφ' ὄρου ζωῆς κατακαίει τὴν πατρικὴν καρδίαν.

«Τί ὄφελος ἐξ ἐκείνης τῆς βοῆς, ἢ οὔτε κυοφορεῖ, οὔτε γαλακτοφορεῖ; τί ὄφελος ἐξ ἐκείνου τοῦ γεννηθέντος υἱοῦ, ὃς οὔτε φρονήσεως, οὔτ' ἀρετῆς εὐμοιρεῖ;

«Κάλλιον ἔκτρωσις, κάλλιον συνουσίας ἀποχή, κάλλιον γέννησις θυγατρὸς, ἢ βρέφους θνητοῦ, κάλλιον στείρα γυνή, κάλλιον δὲ καὶ σύλληψις, εἰάν μὲν ἂν ἐν γαστρὶ, ἢ ἄφρων υἱός, καὶ περ πάγκαλος καὶ πᾶμπλουτος.

«Ἀνθ' ὧν πάσῃ μηχανῇ καὶ παντὶ τρόπῳ ὡς οἶόν τε χρηστέον εἰς γρηγόρησιν τοῦ ὑπνοῦντος νοός τούτων τῶν υἱῶν μου.»

Τῶν μὲν οὖν Βουλευτῶν τινες ἔφασαν· «ὦ Βασιλεῦ,

μέχρι δώδεκα ἐτῶν ἀκουστέα ἐστι καὶ διδακτέα τὰ τῆς γραμματικῆς· μετὰ δὲ τὴν ταύτης ὀπωσθηποτοῦν γνῶσιν, γνωστὰ τὰ τοῦ νόμου γίνεται· κἀντεῦθεν θῆξις καὶ ὀξύτης τοῦ νοῦς ἐπισυμβαίνει.» Εἷς δὲ τις αὐτῶν, ᾧ ὄνομα Σουματῆς, εἶρηκεν· «Ἡ μὲν ζωὴ αὕτη ἐφήμερος, ᾧ Ἄναξ, τὰ δὲ περὶ τὴν γραμματικὴν διὰ πολλοῦ τοῦ χρόνου εἰς γνῶσιν ἤκει· ὕθεν ὁδὸν τινα ἐπιτομον ἐπινοητέον εἰς γρηγόρησιν τοῦ νοῦς τῶν παίδων. Οὕτωςί πως δὲ καὶ τῶν ποιητῶν τις ἀποφθέγγεται·

«Ἡ μὲν γραμματικὴ τέχνη μακρὰ, ἡ δὲ ζωὴ βραχυεῖα, καὶ πολλὰ τὰ ἐμποδῶν· ὅτι τοίνυν εὐχρηστον, τοῦτο ἐρανιστέον, ὡς τὸ γάλα ὑπὸ τοῦ χηνός ἐκ μέσου τοῦ ὕδατος.

» Ἐνταῦθά ἐστιν, ἔφη, εἰς Βραχμάν, οὗ τὸ ὄνομα Βισνουσσαρμάν, κλέος ἔχων πολὺ ἐν πολλοῖς ἐπιστήμοσι. Τούτῳ τοὺς παῖδας ἐγχειρίσον· ὁ δὲ, ἐν βραχεῖ νοήμονας αὐτοὺς ἀποτελέσει.» Τούτου τῶν λόγων ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, καλέσας ἐκείνον τὸν Βισνουσσαρμᾶνα, «Λάβε τοὺς παῖδας τούτους, ἔφη, θεσπέσιε, καὶ τοιούτους αὐτοὺς ποίησον κατὰ τὴν πολιτικὴν, οἰκονομικὴν, καὶ ἠθικὴν φιλοσοφίαν, οἷοι οὐδέποτ' ἄλλοι γεγόνασιν· ἐγὼ δέ σοι ἑκατὸν δωρήσομαι κώμας.» Ὁ δὲ, «Εἰσακουσθήτω μου τὸ ῥῆμα τόδε, Βασιλεῦ. Ἐγὼ τὴν μάθησιν οὐ διαπιπράσκω ἑκατὸν κωμῶν, ἀλλ' οὐδέ γε φιλοχρήματός εἰμι· παιδεῖαν δὲ παιδεύσω τοὺς παῖδας εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ σοῦ αἰτήματος. Ἐὰν μέντοι γε τούτους μετὰ παρέλευσιν μηνῶν ἕξ εἰδήμονας τῶν πολιτικῶν, οἰκονομικῶν, καὶ ἠθικῶν μὴ ἀποδείξω, οὐδέ

ποτε κληθήσομαι Βισνουσσαρμάν.» Ὁ μὲν δὴ Βασιλεύς, παραδούς αὐτῷ τοὺς παῖδας μετὰ χαρᾶς καὶ τιμῆς, λίαν ἀμέριμνος ἐγένετο· ὁ δὲ, παραλαβὼν αὐτούς, οἶκαδε ὤχετο. Ὡν χάριν πέντε συνέγραψε βιβλία· τὸ μὲν Περὶ διαλύσεως φιλίας, τὸ δὲ Περὶ κτήσεως φιλίας, τὸ δὲ Περὶ στρατηγῆματος καὶ μάχης, τὸ δὲ Περὶ στερήσεως τοῦ κτηθέντος, τὸ δὲ πέμπτον Περὶ ἀπερισκέπτου ἔργου(1). Ταῦτα δὲ παιδευόμενοι, ὡς ἐν παιδιᾷ, οἱ παῖδες οὗτοι, τοιοῦτοι ἐν ἐξχαμῆνῳ δικστήματι ἐγένοντο, οἷους εἶρηκεν ὁ Βισνουσσαρμάν, καὶ ἤθελεν ὁ Βασιλεύς. Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου τὸ πολιτικόν, οἰκονομικόν, καὶ ἠθικόν τοῦτο ποίημα, ὃ ἐπικέκληται Παντσατάντρα, τούτέστι, Πεντάτευχος, εἰς ἀνάγνωσιν καὶ γνῶσιν τῶν παίδων ἐθίζεται. Ἄλλὰ τί δεῖ μακρηγορεῖν; Ὅς τις τὸ πολιτικόν, οἰκονομικόν καὶ ἠθικόν τουτὶ ποίημα συνεχῶς καὶ προσεχῶς ἀναγινώσκει, ἢ ἀκούει, οὗτος οὐδέποτε ἂν νικηθεῖη οὐδ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἴνδρα.

Τοῦ μὲν ὅλου ποιήματος ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ ἐστὶν ἐν κεφαλαίῳ· τοῦ δὲ πρώτου βιβλίου ἡ ἐξῆς·

(1) Ἡ μετάφρασις τῶν δύο τελευταίων βιβλίων τῆς Χιτοπαδάσας, τὸ τέλος τοῦ Περὶ διαλύσεως φιλίας ἐν ἀρχῇ τεθέντος βιβλίου, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ Περὶ κτήσεως φιλίας, λείπουσιν ἐν τῷ τοῦ ἀοιδίμου Δ. Γαλανοῦ χειρογράφῳ. Ὑπάρχει δὲ διττὴ καὶ διάφορος μετάφρασις τοῦ Περὶ διαλύσεως φιλίας Α. Βιβλίου, ἣν ἐκδίδομεν ἀμέσως μετὰ τὴν πρώτην. Τὴν ἔλκειψιν ταύτην ἀναπληροῖ ὡς οἶόν τε ἡ τοῦ Συμεῶνος Μαίγστρου τοῦ Σῆθ μετάφρασις τῆς Πεντατεύχου, ἐκδιδομένης ὡς συμπλήρωμα.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ διαλύσεως φιλίας.

ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ.

«Μεγάλη φιλία οὔσα Λέοντος καὶ Ταύρου ἐν ἄλσει, διαλύεται ὑπὸ Κυνολύκου, πάνυ πλεονέκτου, καὶ συκοφάντου.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΑΙΔΕΣ.

Πῶς ἔχει τοῦτο;

ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ.

«Πόλις ἐστὶ κατὰ τὴν μεσημβρίαν, καλουμένη Σανδραπούρα· ἧς Βασιλεὺς ἦν, Χεμαράτας τοῦνομα· ἔστι δ' αὕτη ἡ πόλις πάγκαλος, καὶ πασῶν τῶν ἐπὶ γῆς πόλεων κορωνίς, ἐρίζουσα τῇ Ἀμαραβατῇ, τῇ οὐρανίᾳ πόλει τοῦ Ἴνδρα, κεκοσμημένη τριόδοις τε καὶ τετραόδοις, οἴκοις ὑψηλοῖς, καὶ θεῶν ναοῖς λαμπροῖς, καὶ περιησφαλισμένη τάφρω τε βαθείᾳ, καὶ τείχεσι, καὶ πύργοις οὐρανομήκεσι, καὶ πύλαις σιδηραῖς, καὶ ὄπλοις ἀμυντηρίοις. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὄκει μεγαλέμπορός τις, Βαρδδαμάνας ὀνόματι, ἔχων πολλὰ προτερήματα, καὶ ἀνάριθμα χρήματα, δικαίῳ τῷ τρόπῳ συνειλεγμένα. Καί ποτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς εἰς ἔννοιαν αὐτῷ ἦλθε ταῦτα τὰ σοφῶν ἀνδρῶν ἀποφθέγματα·

«Καὶ πολὺς ὢν ὁ συλλεχθεὶς πλοῦτος, ἀναλισκόμενος, ἐξίτηλος γίνεται· κατ' ὀλίγον δὲ συλλεγόμενος, σωρὸς μέγας γίνεται.

«Τὰ μὴ κτηθέντα χρήματα, κτητέα· τὰ δὲ κτηθέντα,
 »φυλακτέα· τὰ δὲ φυλαχθέντα, ἐπαυξητέα, καὶ ὅπου δεῖ,
 »διαδοτέα.

«Καί τοι δὲ τὰ χρήματα ἐν οἰκονομίᾳ διασώζονται, ἐν
 »πολλαῖς ὁμῶς ἀνάγκαις καὶ περιστάσεσιν αὐθωρὸν ἀνα-
 »λίσκονται· μὴ ὄντα γὰρ εἰς χρῆσιν, χρείας οὔσης καὶ ἀνάγ-
 »κης, ὁμοιά εἰσιν, ὥσπερ εἰ μὴ ἐκτῆθησαν.

«Τὸ τέλος τῶν συνειλεγμένων χρημάτων, ἢ χρῆσις καὶ
 »διάδοσις ἐστίν, ὥσπερ τῶν ἐν λίμναις συνηγμένων ὑδάτων
 »ἡ πῶσις καὶ ἐξάντησις.

«Πλούτου ἀγαθῆ τύχη προσπορισθέντος, ᾧ τινι ἔφρσις οὐκ
 »ἔστι τρυφῆς οὔτ' ἐν τῷ παρόντι, οὔτ' ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ,
 »οὔτος πλουτοφύλαξ τυγχάνει ἀνόητος.

«Χρήμασι τὰ χρήματα εἰς χεῖρας ἔρχονται, ὡς ἐλέφανσιν
 »οἱ ἐλέφαντες· οὐ γὰρ δυνατόν ἐστι τῷ ἀχρημάτῳ ἐμπορία
 »χρησασθαι διὰ μόνης τῆς θελήσεως.

«Οὐδὲν οὐδαμῶς ἐστίν, ὃ διὰ χρημάτων οὐ τελεῖται· ὃ
 »τοῖνον φρόνιμος πλοῦτον μόνον πορίζοιτο ἂν πάσῃ μηχανῇ
 »καὶ φροντίδι.

«Ὅτῳ πλοῦτος, τούτῳ φίλος· ὅτῳ πλοῦτος, τούτῳ οἰκειοί·
 »ὅτῳ πλοῦτος, οὔτος ἀνήρ· ὅτῳ πλοῦτος, οὔτος ἐν κόσμῳ
 »σοφός.

«Οὔτ' ἐπιστήμη, οὔτε τέχνη, οὔτε σοφία, οὔτε μηχανή,
 »οὔτε μὴν νίκη ἐστίν, ἃ ταῦτα πάντα κτητὰ οὐ γίνονται
 »τῷ πλοῦτον ἔχοντι παρά τῶν μὴ ἔχόντων.

«Ἐν τούτῳ τῷ Κόσμῳ ὁ μὲν ξένος, πλούσιος ὢν, οἰκειὸς
 »κρίνεται· ὁ δ' οἰκειὸς, πτωχὸς ὢν, καὶ ξένος, καὶ κακόφρων
 »ἅμα νομίζεται.

«Πάντα πάντως γε τὰ ἀποτελέσματα τὸ εἶναι ἔχουσιν
 »ἐκ τῶν διαδιδομένων χρημάτων, ὡς τὰ ποτάμια ὑδάτα ἐκ
 »τῶν ὀρέων.

«Διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν αἴτια ὀργανικὰ πάντων λέγονται
»τὰ χρήματα, διότι δι' αὐτῶν ἅπαν βρῶμα ἐκτελεῖται, ἐξ
»οὔ αἰ αἰσθήσεις εὐτονοῦσι, καὶ πᾶν ἔργον ἀποτελεῖται.

«Ἐκ τοῦ διαδιδόμενου πλούτου ὁ μὲν ἄτιμος τιμῆς ἀξιοῦ-
»ται, ὁ δ' ἀνάξιος ἀξίος κρίνεται, καὶ ὁ μεμπτὸς ἐπαινετὸς
»γίνεται· ἐκ δὲ τοῦ κατορωρυγμένου τίς ὄνησις;

«Διὰ χρήματα ὁ ἐνδεὴς ἄνθρωπος, καὶ περ ζῶν, τῇ τῶν
»νεκῶν χώρα ἐμφιλοχωρεῖ· καὶ τὸν γεννήσαντα δὲ κατα-
»λιπὼν, πένητα ὄντα, εἰς χώραν μακρὰν ἀποδημεῖ.

«Ὅτω πλοῦτος πάρεστιν, οὗτος ἀνὴρ, οὗτος εὐγενής, εὐ-
»μαθής, πολυμαθής, καὶ φιλομαθής, οὗτος εὐγλωττος, καὶ εὐ-
»μορφος· ἀπαξάπαντα τὰ προτερήματα τοῦ χρυσίου ἐξαρ-
»τῶνται.

«Αὐτὸς δ' ὁ πλοῦτος (διανοεῖται ὁ Βαρδδαμάνας) ἐξ τρό-
»ποις τοῖς ἀνθρώποις ἐπιγίνεται· οἶον, ἐπαιτήσι, βασιλικῇ
»ὑπουργίᾳ, γεωργίᾳ, τεχνουργίᾳ, τοκισμῶ, καὶ ἐμπορίᾳ. Τού-
»των δ' ἀπάντων ὁ ἐμπορικὸς βίος ἐπικερδέστερός ἐστι καὶ
»ἀφογώτερος. Ἀράροτος ἄρα καὶ πεποίηται·

«Ἡ μὲν ἐπαιτήσις εὐτελής, ἡ δὲ βασιλικὴ ὑπουργία ἐπι-
»κίνδυνον, ἡ δὲ γεωργία ἐπίπονον, ἡ δὲ τέχνη δύσκολον, διὰ
»τὴν πρὸς τὸν διδάσκοντα ὑποταγὴν καὶ ὑπακοήν, ὁ δὲ το-
»κισμὸς μικροπρεπὲς, διὰ τὸ σφετερίζειν, ἃ ἔθετο ἐν ἄλλο-
»τρίᾳ χειρὶ· τοῦγε μὴν ἐμπορικοῦ, οὐδένα ἄλλον βίον κρίνω
»ἀνώτερον.

«Οἱ δὲ ἐμπορικοὶ ἢ καπηλικοὶ τρόποι κέρδους πολλοῦ, ἐπτά
»εἰσι· φέρ' εἰπεῖν, τὸ ἀνίσως ζυγοστατεῖν, τὸ ἐπὶ τῇ τιμῇ ψευ-
»δολογεῖν, ἡ παράθεσις παρακαταθήκης, ἡ ἔλευσις ἀγοραστοῦ
»γνωστοῦ, τὸ ἔργον τοῦ προξενητοῦ, ἡ μυρεψία, καὶ ἡ εἰς ἄλ-
»λοδαπὴν κομιδὴ πρασίμων. Ἀστείως δ' ἄρα καὶ πεποίηται·

«Τῶν καπήλων ἰδίον ἐστὶ τὸ ἀπατᾶν αἰεὶ ζυγοῖς ἀνίσως,

»καὶ μέτροις ἔλλειπέσι, καὶ λόγοις χρῆσθαι ψευδέσιν ἐπὶ τῇ
»τιμῇ τοῦ πωλουμένου.

«Παρακαταθήκης εἰς οἶκον ἀχθείσης, ὁ Κάπηλος τοῦ οἰκείου
»θεοῦ δέεται οὕτως· «Ἄποθανέτω ἐν τάχει ὁ παραθείς μοι
»τὴν παρακαταθήκην, ὦ Θεέ· ἐγὼ δέ σοι εὐκταῖα δῶρα προ-
»σοίσομαι. »

«Βλέπων ὁ Κάπηλος ἐν ἀδημονίᾳ γνωστὸν ἀγοραστὴν, ἐρ-
»χόμενον, χαίρει ἐπὶ ληφθησομένοις χρήμασιν, ὡς ἐπὶ υἱῷ
»γεννηθέντι.

«Πάντων τῶν εἰς πράσιν ἐπιτηδείων τὰ τοῦ Μυρεψοῦ ἐσιν
»ἐπικερδέστατα· τὸ γὰρ ὠνηθὲν δι' ἐνός, πιπράσκεται δι'
»ἐκατόν· τίς οὖν χρεῖα χρυσοῦ, ἢ ἄλλου πολυτίμου πράγ-
»ματος ;

«Ὁ προξενητὴς λογιζεται ἐν ἑαυτῷ, ὡς δῶρον, πεμφθὲν
»παρὰ Θεοῦ, ὅ,τι κερδαίνει ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν κατὰ
»τὴν συμφωνίαν.

«Οἱ ἐμπορικοὶ διπλάσια καὶ τριπλάσια κερδαίνουν ἐξ
»ἀποδημίας εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκ φιλοπονίας.»

»Ταῦτα διαλογισάμενος ὁ Βαρδδαμάνας, παραλαβὼν τὰ εἰς
ἀπεμπολὴν ἐπιτήδεια ἐν Ματουρᾷ τῇ πόλει, ἀναβάς ἐφ' ἀμά-
ξης ἐν αἰσίᾳ ἡμέρα καὶ ὥρα, ἐξῆλθε τῆς πόλεως Σανδραπού-
ρας, προπεμπόμενος ὑπὸ φίλων καὶ οἰκείων, ἐν ἥχοις κόγχων
καὶ σαλπίγγων. Παραγενόμενος δὲ παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ
τινος, ἀποπέμψας τοὺς προπέμποντας οἰκείους καὶ φίλους,
ἦει εἰς τὸ πρόσω. Τούτου τὴν ἀμαξίαν εἴλκον δύο βόες οἰκο-
γενεῖς, ἀγαθοὶ τὴν φύσιν, λευκοὶ τὴν χροιάν, καὶ χρυσοῖς πε-
ριτραχηλίοις κεκοσμημένοι, ὁ μὲν Νανδάκας, ὁ δὲ Σανζηθά-
κας, προσαγορευόμενοι. Κατὰ τι δὲ ἄλλος, κατάφυτον δέν-
δροις παντοίοις, οἰκούμενον πολυειδέσιν ἀγρίοις ζώοις, καὶ
ὑδασι περιρρέομενον ποτίμοις, καταρρέουσιν ἐξ ὀρέων, εἰς τῶν
βοῶν, ὁ Σανζηθάκας, ἐμπαγείς τὸν πόδα ἐν ἰλύϊ, καὶ διατα-

ραχθείς, τόν τε ζυγόν τόν τῆς ἀμάξης κατέαξε, καί αὐτὸς τραυματίας γενόμενος, ἔπεσεν. Ἰδὼν δ' αὐτὸν ὁ ἀμαξηλάτης πεσόντα, καταβάς εὐθέως, καὶ προσελθὼν τῷ Βαρδδαμάνῃ δρομαῖος, πλησίον ὄντι, ἔφη αὐτῷ μετ' αἰδοῦς, συνάψας τὰς παλάμας· «Ὁ Σανζηθάκας, κύριε, καμῶν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἔπεσεν ἐν ἰλύϊ.» Ὁ δὲ, ἀκούσας, ἀνείκαστον λύπην ἔλαβεν· καὶ εὐσπλαγχνίᾳ κινούμενος, ἔμεινεν ἐκεῖ πέντε νυχθήμερα εἰς ἀνάληψιν τοῦ βοός. Τηνικαῦτα ἡ λοιπὴ συνοδιά, ἰδόντες ὡς ὁ βοῦς οὐκ ἀναλαμβάνει, προσελθόντες τῷ Βαρδδαμάνῃ, εἶπον αὐτῷ· «Ἐνὸς βοός χάριν, μεγαλέμπορε, ἅπαντας εἰς κίνδυνον ἡμᾶς καθυποβάλλεις ἐν μέσῳ δρυμοῦ, σφόδρα ὑπόπτου· τοῦτο δὲ ἀνοίκειον πάνυ. Λέγεται γάρ·

«Ἐνεκα τοῦ μέρους οὐκ ἀπολλύει τὸ ὄλον ὁ φρόνιμος ἀνθρωπος· σοφόν δ' ἔστιν ἀπολέσαι τὸ μέρος εἰς διατήρησιν τοῦ ὄλου.»

» Ὁ μὲν δὴ Βαρδδαμάνας, φύλακας καταστησάμενος τοῦ βοός, εἶπεν αὐτοῖς· «Ἄν οὗτος ὁ Σανζηθάκας ζήσῃ, παραλαβόντες αὐτὸν, ἔλθετε· ἂν δὲ θάνῃ, τελέσαντες τὰ νενομισμένα, ἦκετε.» Οὕτω μὲν οὗτος ἐπιτάξας, ὑποζεύξας ἄλλον βοῦν, εἶχετο τῆς εἰς τὰ πρόσω ὁδοῦ, ὡς ἠφίετο αὐτός τε καὶ ἡ συνοδιά. Τῇ δ' ἐπιούσῃ οἱ φύλακες ἐκεῖνοι, φοβούμενοι μένειν ἐν ἐρήμῳ λίαν κινδυνώδει, καταλιπόντες τὸν βοῦν, ἀφίκοντο ταχέως πρὸς τὸν Βαρδδαμάναν, ἀναγγείλαντες ψευδῆ, ὡς ὁ Σανζηθάκας τεθνήκει, καὶ ὡς πάντα τὰ νενομισμένα τετελεσμένα εἶεν. Καὶ ὅς, ἀκούσας, περίλυπος ἐγένετο· παρεγένετο δὲ τελευταῖον εἰς τὴν Ματουράν, ἄνευ ἐτέρου του συμβάματος. Ὁ δὲ Σανζηθάκας, ραΐσας, καθὰ ἐπεκέκλωστο αὐτῷ ὑπὸ τῆς μοίρας, ἤκεν ἥρέμα ἐπὶ τὴν ὄχθην τοῦ Ἰαμουναῖ ποταμοῦ, ἔνθα παντοίαν χλοερὰν πόαν ἀφρόνως ἐνέμετο· μετ' ὀλίγον τε εὐτραφῆς καὶ εὐσθενῆς ἦν, ὡς ὁ βοῦς τοῦ Σίβα, καὶ καθ' ἡμέραν ὄχθους τοῖς κέρασιν ἀνώρυττεν, ὡς ὁ μεμηνὼς ἐλέφας τοῖς ὁδοῦσιν. Ὅρθῳς ἄρα λέγεται·

«Τὸ μὲν ἀφύλακτον διασώζεται, θεοφύλακτον ὄν· τὸ δ'»
 «εὐφύλακτον διόλλυται, θεήλατον ὄν. Ὁ προστασίας καὶ ἐπι-»
 «σκέψεως ἔρημος, ζῆ, καὶ ἐν ἐρήμῳ ὢν· ὁ δ' ὑπὸ προστασίαν»
 «καὶ ἐπίσκεψιν θνήσκει, καὶ ἐν οἴκῳ ὢν·»

»Καί ποτε λέων, Πιγγαλάκας ὀνόματι, πορευόμενος παρὰ
 τὸ χεῖλος τοῦ Ἰάμουνα ποταμοῦ, ἐφ' ᾧ πιεῖν ὕδωρ, ἅπασι
 τοῖς ἀγρίοις ζώοις ἀμφιπολούμενος, ἤκουσε τοῦ βροντώδους
 μυκήματος τοῦ Σανζηθάκα. Φοβηθεὶς μὲν οὖν τὴν ψυχὴν, ὑπο-
 κριθεὶς δὲ τὴν μορφήν, ἔστη ὑπὸ δένδρον Βάταν, ἐν μέσῳ τεσσ-
 σάρων κυκλικῶν στοιχείων τῶν ζώων, ὡς Βασιλεύς. Ἀραρότως
 ἄρα λέγεται·

«Καί περ μονήρης καὶ ὑλόβιος ὁ λέων, καὶ βασιλικά πα-»
 «ράσημα μὴ ἔχων, μηδὲ πολιτικά, ἢ ἠθικά γινώσκων, Βασι-»
 «λεὺς ὅμως λέγεται, ἐπειδὴ ἀλκιμώτερος καὶ γενναιότερος»
 «πάντων πέφυκε τῶν ζώων.

«Οὔτε χειροτονία, οὔτε κρίσις γίνεται τῷ λέοντι ὑπὸ τῶν»
 «ζώων· μόνος δ' αὐτὸς χειροτονεῖται Βασιλεύς, διὰ τὸ ἀλκι-»
 «μον καὶ μεγαλόθυμον, ὃ ἔχει.»

»Δύω δὲ κυνόλυκοι, ὀνομαζόμενοι ὁ μὲν, Καρατάκας, ὁ δὲ,
 Δαμανάκας, υἱοὶ μὲν ὄντες τοῦ πρώην βουλευτοῦ τούτου τοῦ
 λέοντος, ἐκπεπτωκότες δὲ τῆς ἀξίας, ἐτύγχανον παρακολου-
 θοῦντες μακρόθεν· οἱ καὶ ἤρξαντο ἀλλήλοις συνδιαλέγεσθαι
 οὕτως·

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Οὔτος ὁ Πιγγαλάκας, βέλτιστε Καρατάκα, ὁ Βασιλεὺς
 ἡμῶν, τέως μὲν ἐκινήθη προθύμως ἐπὶ σκοπῷ τοῦ πιεῖν ὕδωρ·
 νῦν δὲ διὰ τί ὧδε ἴσταται ἀθύμιος;

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Τί δεῖ, φίλτατε, τοιαύτης ματαίας πολυπραγμοσύνης; λέ-
 γεται γάρ·

«Ὅστις φιλεῖ ἀσχολίαν ἔχειν ἐν τοῖς μὴ προσήκουσιν, οὗτος
»ἐξώλης γίνεται, ὡς ὁ πίθηκος, ὁ τὸν σφῆνα ἀνασπάσας.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Πῶς ἔχει τοῦτο;

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Ἐν μέσῳ ἄλλους, πλησίον πόλεώς τινος, ναὸς Θεοῦ ἀνηγέ-
ρευτο. Περί δὲ τὴν μεσημβρίαν ἐκάστοτε οἱ τε οἰκοδόμοι καὶ
οἱ ὑπουργοὶ εἰς τὴν πόλιν ἐπορεύοντο, ἀριστήσαντες. Ἐν μιᾷ
δὲ τῶν ἡμερῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν πληθὺς πιθήκων, περι-
φερόμενοι τῆδε κἀκειῖσε, παραγίνονται εἰς ἐκεῖνον τὸν ναὸν,
ἡμιτελῆ ὄντα ἔνθα ἦν πρὸς τῇ ἄλλῃ ὕλῃ καὶ μία μεγάλη
δοκὸς ἡμίπριστος, σφῆνα ἔχουσα ἐν τῷ σχίσματι. Οἱ μὲν
οὖν πίθηκοι παιδιὰν παίζουσιν ἤρξαντο, οἱ μὲν ἐπὶ τῶν δένδρων,
οἱ δὲ ἐπὶ τῶν παρερῥιμμένων ξύλων, οἱ δὲ ἐπὶ τῆς κορυφῆς
τοῦ ναοῦ, καὶ ἄλλοι ἄλλῃ, ἧ ἕκαστος ἐγλίχετο. Εἷς δὲ τού-
των, οὗ ὁ θάνατος ἠγγικεν, ἐκάθισεν ἐπισπερχῶς ἐπὶ τῆς
ἡμιπρίστου δοκοῦ, καὶ ἀνασπάσαι ταῖς χερσὶ τὸν σφῆνα ἐπε-
βάλετο· ἀνασπασθέντος δὲ τοῦ σφηνός, οἱ ὄρχεις τοῦ πιθήκου
ἐπέσθησαν, τυχόντες ἐν μέσῳ τοῦ σχίσματος. Τοῦτο δ' ἐστὶν
ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὅστις φιλεῖ ἀσχολίαν ἔχειν ἐν τοῖς μὴ προσήκουσιν, οὗ-
»τος ἐξώλης γίνεται, ὡς ὁ πίθηκος, ὁ τὸν σφῆνα ἀνασπάσας.

Πρὸς δὲ τούτοις τὸ ἐναπολειφθὲν τῆς περιουσίας ἡμῶν ἰκα-
νὸν ἐστὶν εἰς ἡμετέραν διατροφήν.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Σὺ δοκεῖς μοι ὀλιγαρκῆς, καὶ διατροφῆς μόνῃς φροντιστής·
ἀλλ' ἢ πρὸς τοὺς κρείττους θεραπεία θεωρεῖται οὐκ εἰς μό-
νην διατροφήν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλῶν ἄλλων ἀγαθῶν συγκο-
μιδὴν. Ὄρθως ἄρα λέγεται·

« Ἡ τοῦ Βασιλέως προστασία ἀσπαστή ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις,
 » τῶν μὲν εὐμενῶν εἰς ἀγαθοποίησιν, τῶν δὲ δυσμενῶν εἰς κα-
 » κοποίησιν· τίς γὰρ τὴν γαστέρα μόνην οὐ πληροῖ ;

« Ἐκεῖνος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζῆ κυρίως, δι' οὗ ζῶντος
 » ζῶσιν ἀναρίθμητοι· τί δαί ; καὶ οἱ κόρακες διὰ τοῦ ῥάμ-
 » φους οὐ πλήρη ποιοῦσι τὴν ἑαυτῶν γαστέρα ;

« Τίς ὄνησις τῆς ζωῆς τοῦ τοιούτου ἀνθρώπου, ὃς οὐ χα-
 » ρίζεται τοῖς υἱεῦσι, τοῖς τοκεῦσι, τοῖς συγγενέσι, τοῖς ἐν-
 » δεέσιν, οὐδὲ μὴν τοῖς θεράπουσι ; Καὶ ἡ κορώνη ζῆ μὲν ἐπὶ
 » μήκιστον· σιτεῖται δὲ τὰ ἀπορροπιτόμενα.

« Ὁ μὲν κύων-ὄσταρίου γυμνοῦ κρέατος καὶ στέατος τυχὼν,
 » ἥδεται μὲν, οὐ καταπαύει δὲ τὴν ἦν ἔχει πείναν διὰ μόνου
 » τούτου· ὁ δὲ λέων, ἀφείς μικρὸν ζῶον, ᾧ προσέτυχε, θη-
 » ρεύει ἐλέφαντα. Πᾶς γὰρ μεγαλόφρων, εἰ καὶ ἐν δεινοῖς ἐς, ἡ
 » ζητεῖ ὅμως τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν αὐτοῦ φυσικὴν ἢ προαιρετι-
 » κὴν ἀρετήν.

« Καθὼς ὁ μικρὸς ποταμὸς, καὶ ἡ μικρὰ παλάμη τοῦ μὲν
 » εὐπλήρωτος γίνεται δι' ὀλίγου, οὕτω καὶ ὁ μικρόφρων καὶ
 » μικροπρεπὴς τῷ ὀλίγῳ ἀρκεῖται.

« Τί τὸ διάφορον κτήνους καὶ ἀνθρώπου, ὃς δίκην κτήνους
 » οὔτε κρίσιν ἔχει τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, οὔτε γινώσιν
 » θεῶν τε καὶ ἀνθρωπέων, καὶ ἀρκεῖται μόνη τῇ πληρώσει
 » τῆς γαστροῦ ;

« Ἄρα, ὁ δίκην βοσκήματος ὢν ἀνθρωπος, ἔστιν ἐμπερὴς
 » βοῦ, ποηφάγῳ μὲν, καὶ ἔλκοντι τὴν ἄμαξαν, ἢ τὸ ἄρο-
 » τρον, κρείττων.

. (1).

« Τίς ὠφέλεια ἐκ τῆς διαφθειράσεως τὴν μητρικὴν ἰεότητα
 » γεννήσεως τοῦ τοιούτου ἀνθρώπου, ὃς μετέωρος οὐκ ἔστι
 » πρὸ τῆς ἑαυτοῦ γενεᾶς, ὡς ἡ σημαία πρὸ τῆς στρατιᾶς ;

(1) Τὸ τέλος τῆς φράσεως ταύτης λείπει ἐν τῷ χειρογράφῳ.

«Τίς βροτός οὐ γεννᾶται ἐν τῷ κυκλοφορικῷ τούτῳ βίῳ ;
 »ἐκεῖνος μὲν τοι γ' ἄριστος κρίνεται ἐν τοῖς γεννηθεῖσιν, ὅς
 »ἐκλαμπρότερός ἐστι τῆς ἑαυτοῦ γενεᾶς.

«Πάνυ ὀνήσιμος ὁ χόρτος πέφυκεν, ὁ φυόμενος παρά τῇ
 »ποταμίᾳ ὄχθη· ἀντίληψις γὰρ γίνεται τῆς χειρὸς τοῦ βυθι-
 »ζομένου ἐν τοῖς ὕδασιν.

«Ὅς, καὶ περ δυνάμενος, τὴν ἑαυτοῦ ἀρετὴν οὐκ ἄγει εἰς
 »φῶς, καταφρονεῖται· καὶ τὸ πῦρ, τὸ ὄν ἐντὸς τοῦ ξύλου
 »ἀφανῶς, καταπατεῖται· καῖον δ' ἐμφανῶς, οὐδαμῶς.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Τί κέρδος ἡμῖν ἐκ ταύτης τῆς διατριβῆς, οἷσι τὸ νῦν εἶναι
 ἄνευ ἀξιώματος ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Δι' ὀλίγου γε χρόνου, βέλτιστε, ὁ ἄνευ ἀξιώματος ἀξιο-
 ματικὸς γίνεται· οὕτω γὰρ καὶ λέγεται·

«Ὁ ἄνευ ἀξιώματος ἀξιοματικὸς γίνεται, ἂν τὸν Βασιλέα
 »θεραπεύῃ· ὁ δ' ἐν ἀξιώματι ἄνευ ἀξιώματος ἀποκαθίστα-
 »ται, ἂν ἀμελήσῃ τῆς θεραπείας.

«Εἰ καὶ ἀμαθὴς, καὶ ἀγενὴς, καὶ ἄτακτός ἐστιν ἄνθρωπος,
 »τοῦτον ὅμως ἀσπάζεται καὶ φιλεῖ ὁ Βασιλεὺς, ὅς ἐστι πλη-
 »σίον· ὡς τὰ πολλὰ γὰρ οἱ Βασιλεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ἐκεῖνον
 »περιπτύσσονται, ὡς αἱ κληματίδες, ὅς ἐστι πλησίον.

«Μεθόδους τῆς ἐξιλεώσεως τοῦ βασιλικῷ θυμοῦ σκέπτον-
 »ται οἱ φρόνιμοι ὑπηρέται, καὶ κατὰ μικρὸν προσίασιν αὐτῷ,
 »καὶ περ αὐτοὺς ὠθοῦντι.

«Ἐκτὸς τοῦ Βασιλέως ἄλλη προστασία οὐκ ἔστι δήπου γε
 »τοῖς πεπαιδευμένοις, τοῖς γεηπύνοις, τοῖς τεχνίταις, τοῖς
 »ἐμπόροις, καὶ τοῖς ἐμπείροις ὑπηρέταις.

«Οἵτινες μικρόθυμοι καὶ ῥάθυμοι ὄντες, τὸν Βασιλέα οὐ

»θεραπεύουσι, τούτοις σύνεστιν, ὡς κόλασις, ἢ ἔνδεια καὶ
»ἀπορία μέχρι θανάτου.

«Οἵτινες, δύσνοες ὄντες, προτείνουσιν, ὡς οἱ Βασιλεῖς δυσ-
»θεραπευτοὶ τυγχάνουσι, τούτοις αὐτοῖς γνωρίζεται ἡ ῥαθυ-
»μία, ἢ ὀκνηρία, καὶ ἡ μωρία, ἣν ἔχουσι.

«Πασίδηλόν ἐστιν, ὡς τρόποις τε καὶ μηχαναῖς ὑπὸ τῶν
»ἐμφρόνων καὶ φερεπόνων χειροήθεις γίνονται οἱ ὄφεις, αἱ
»τίγρεις, οἱ ἐλέφαντες, καὶ οἱ λέοντες· πολλῶ μᾶλλον ὁ Βα-
»σιλεύς.

«Μεγάλου βαθμοῦ καὶ δόξης ἐπιτυγχάνει ὁ νοῦν ἔχων, τὸν
»Βασιλέα προστάτην ἔχων. Τὸ εὖοσμον Σάνδανον οὐ φέεται
»ἀλλαχοῦ, ἀλλ' ἢ ἐν Μαλαίᾳ τῷ ὄρει.

«Τοῦ Βασιλέως ἡσθέντος, ἀριστεῖα τοῖς ἀρίστοις δίδονται
»οὐρανίσκοι λευκοί, ἵπποι χαρίεντες, καὶ μεγάλθυμοι ἐλέ-
»φαντες.

«Καθὼς ὁ ἄνθρωπος δυσκόλως μὲν ἀναβαίνει εἰς τὴν ἀκρῶ-
»ρειαν, εὐκόλως δὲ πίπτει εἰς τὴν ὑπώρειαν, οὕτω δυσχερῶς
»μὲν ἀναβαίνει εἰς τὴν ἀρετὴν, εὐχερῶς δὲ καταπίπτει εἰς
»τὴν κακίαν.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Τί δ' ἐν νῶ ἔχεις ποιῆσαι ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ὁ Πιγγαλάκας οὗτος, ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν, περιδεὴς διάκει-
ται ἅμα τοῖς περὶ αὐτὸν, μὴ εἰδῶς, τί ποιήσῃ !

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Πόθεν τοῦτο ἔγνωσ ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἔστιν ἄρα δύσκολον γνῶναι ; λέγεται γάρ·

«Τοῦ λελεγμένου ἢ ἔννοια καὶ τοῖς κτήνεσι καταλαμβάνεται· κελευόμενοί γε, ἢ κεντούμενοι οἱ ἵπποι, καὶ οἱ ἐλέφαντες, φέρουσι τὸν ἀναβάτην, ἢ θέλει· τὸ δὲ μὴ λελεγμένον μόνος ὁ νουνεχῆς ἄνθρωπος ἐννοεῖ· ἴδιον γὰρ νοὸς νοῆσαι, ὅ,τι ἄλλος ἔνευσεν.

Ἐκ σχήματος, νεύματος, βαδίσματος, ἔργου λόγου, καὶ ὀφθαλμοῦ ἢ προσώπου ἀλλοιώσεως, τὸ ἐντὸς τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου γνωρίζεται.»

Τοῦτον οὖν ἔγω γε τήμερον τὸν ἐκ φόβου τεταραγμένον ἐξω φόβου ἀποκαταστήσας, καὶ καταπείσας τῇ δυνάμει τῆς ἰδίας ἀγχινοίας, τοῦ οἰκείου βουλευτικοῦ βαθμοῦ τεύζομαι.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Πῶς δ' αὐτὸν καταπείσειας ἂν, ἄπειρος ὄλως ὢν τῶν νομισμένων βασιλικῆ θεραπείᾳ ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Παῖς ὢν, καὶ παίζων ἐν ἀγκάλαις τοῦ πατρὸς, ἤκουον τῶν πρὸς αὐτὸν ἐρχομένων σπουδαίων καὶ ἐλλογίμων ἀνδρῶν, βιβλία ἀναγινωσκόντων πολιτικῆς, οἰκονομικῆς, καὶ ἠθικῆς φιλοσοφίας. Τῶν δὲ ἀνηκόντων εἰς βασιλικὴν θεραπείαν, ὅ,τι ἦν κύριον, τοῦτο ἐθέμην ἐν καρδίᾳ· ἄκουσον γοῦν ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν·

«Τρεῖς ἄνδρες δρέπονται τῶν τῆς γῆς χρυσῶν ἀνθέων, ὁ ἥρως, ὁ ἐλλόγιμος, καὶ ὁ ἔμπειρος τῆς πρὸς τοὺς κρείττους θεραπείας.

«Τί δυσβάστακτον τοῖς εὐτόνοις ; τί δύσκτητον τοῖς φερε-

»πόνους; τίς ἀλλοδαπή τοῖς φιλολόγοις; τίς δυσμενῆς τοῖς
»ἠδυλόγοις;

«Ὅστις οὐ φιλοκρινεῖ τὰ προτερήματα, τοῦτον ὁ φρόνιμος
»οὐ θεραπεύει· οὐ γὰρ καρπὸς ἐκ τούτου γίνεται, ὡς ἐκ γῆς
»κακῆς, καλῶς ἀροτριωθείσης.

«Ὅς κακὸς μὲν ἐστὶ καὶ φειδωλὸς, φίλος δὲ τῆς καλῆς θε-
»ραπείας, καὶ εὐχάριστος, οὗτος θεραπευτέος ἐστίν· ἐκ γὰρ
»τούτου σίτησις γίνεται· μετὰ δὲ καιρὸν καὶ χάρις.

«Τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην ὁ δούλος κακῶς λέγει, ὡς φειδωλὸν
»ὄντα, φιλολοῖδρον, καὶ φιλαίτιον· διὰ τί δ' ἄρα ἑαυτὸν οὐ
»κακῶς λέγει, ὅς οὐ φιλοκρινεῖ, τίς διακονητέος, καὶ τίς μὴ;

«Ὡτινι Βασιλεῖ δουλεύοντες οἱ δούλοι, οὐτ' ἄνεσιν ἔχουσι,
»καὶ λιμῶ πίεζονται, οὗτος φευκτέος ἐστίν,
. (1).

«Νομιστέοι, καὶ τιμητέοι εἰσὶν, ὡς ὁ Βασιλεὺς, οἱ ἐξῆς·
»ὁ θυρωρὸς, ὁ ἱερουργὸς, ὁ ἀρχιβουλευτής, ὁ υἱὸς, ἡ γυνή,
»καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Βασιλέως.

«Ὅστις εἰδήμων ἐστὶ τῶν πρακτέων καὶ μὴ, καὶ ἐρωτώ-
»μενος, ἢ καλούμενος, ἀποκρίνεται· «Ζῆθι,» καὶ πράττει τὰ
»πρακτέα ἀδόλως, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε τῷ Βασιλεῖ.

«Ὅστις τοῖς παρὰ τοῦ Βασιλέως δωρηθεῖσι χρήμασι χρή-
»ται, ὡς δεῖ, καὶ ὅπου δεῖ, καὶ τὰ παρὰ τοῦ Βασιλέως δω-
»ρηθέντα ἱμάτια ἢ κοσμήματα φορεῖ, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε
»τῷ Βασιλεῖ.

«Ὅστις οὐ συμφέρεται οὔτε ταῖς βασιλικαῖς γυναίξιν, οὔτε
»τοῖς περὶ τὸν βασιλικὸν γυναικῶνα, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε
»τῷ Βασιλεῖ.

«Ὅστις τοῦτο τὸ φρόνημα οὐκ ἔχει· «Ἐγὼ ἐραστὸς εἰμι τῷ
»Βασιλεῖ,» οὐδ' ὑπερβαίνει τὸν ὅρον τῆς αἰδοῦς καὶ ἐν τοῖς
»δεινοῖς τοῦ Βασιλέως, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε τῷ Βασιλεῖ.

(1) Ἡ συνέχεια τοῦ διστίχου τούτου λείπει ἐν τῷ χειρογράφῳ.

«Ὅστις τοὺς μὲν ἐχθροὺς τοῦ Βασιλέως μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται, τοὺς δὲ φίλους αὐτοῦ φιλεῖ καὶ ἀσπάζεται, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε τῷ Βασιλεῖ.

«Ὅστις, πόρρω ὦν δειλίας καὶ ἀνέσεως, τὸν μὲν πόλεμον νομίζει, ὡς ἄσυλον, τὴν δ' ἐν ἀλλοτρίᾳ γῆ διατριβὴν, ὡς οἰκίαν πατρικὴν, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε τῷ Βασιλεῖ.

«Ὅστις τὸν μὲν ἀπόστολον τοῦ Βασιλέως βλέπει, ὡς ἀπόστολον τοῦ ἄδου, τὸν δ' οἶνον, ὡς ἰὸν, τὰς δὲ Βασιλίδας, ὡς Εὐμενίδας, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε τῷ Βασιλεῖ.

«Ὅστις ἐν μὲν πολέμῳ πρωτοστάτης καὶ πρόμαχος γίνεται, ἄλλοτε δὲ κατόπιν ἀεὶ τοῦ Βασιλέως πορεύεται, καὶ πρὸ τῆς θύρας ἵσταται, τοῦ Βασιλέως ὄντος ἐν τῇ γυναικωνίτιδι, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε τῷ Βασιλεῖ.

«Ὅστις ἀναστροφὴν οὐκ ἔχει μετὰ τῶν βασιλικῶν κατασκόπων, οὐδὲ κακολογίαν κατὰ τινος, ἢ λογομαχίαν μετὰ τινος ποιεῖ, οὗτος ἐραστὸς πέφυκε τῷ Βασιλεῖ.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Ἄλλ' ἴσως αὐτὸς ἀτιμάσειεν ἄν σε, εἰσδύοντα, ἢ λέγοντα ἐν μὴ δέοντι καιρῷ καὶ τόπῳ.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἐοικεν. Ἐγώ γε δ' οἶδα καὶ τὸν τόπον καὶ τὸν καιρὸν· λέγεται γάρ·

«Καὶ ὁ Βριχασπατῆς, λόγον ἐξερευζάμενος ἐν μὴ δέοντι καιρῷ, οὐ μόνον ἀτιμηθήσεται, ἀλλὰ δὴ καὶ μισηθήσεται.

«Ὁ νουνεχὴς οὐ προσέρχεται τῷ Βασιλεῖ παραχρῆμα,

 (1).

(1) Καὶ ἐν τῷ παρόντι διστίχῳ ἔχει χάσμα τὸ χειρόγραφον.

«Ὁ πολιτικὸς καὶ σπουδαῖος οὐκ εἰσδύει, καὶ μὴ κωλυόμενος, ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἐτέρῳ συλλαλῆ, φάρμακον πίνῃ, ἄριστῆ, γυναικί συνῆ, ἢ κουρεία χρῆται.

«Ἐν τοῖς Βασιλείοις προσήκει τοῖς ἀνθρώποις φόβον ἀεὶ ἔχειν καὶ αἰδῶ, ὡς ἐν τοῖς διδασκαλίοις τοῖς μαθηταῖς· οἱ γὰρ ὑπέρφρονες εὐθέως ὄλλυνται, καθὼς οἱ ἐν τοῖς πτωχικοῖς οἴκοις ἐσπερινοὶ λύχνοι ταχέως σθέννυνται.

«Μαθὼν ὁ φρόνιμος ἀκριβῶς, οἶαν ὁ Βασιλεὺς ἔχει διάθεσιν, ἐπίστω εἰς τὰ Βασίλεια ἐν καιρῷ, σχήματι ταπεινῷ καὶ συστολῇ ἄκρα.

«Εἰσδυσις ταχεῖα πρὸς τὸν Βασιλέα γίνεται οὐκ ἄλλως πως, ἀλλ' ἢ διὰ τῶν εἰσαγγελέων, οἱ προσφιλέστατοι καὶ πιστότατοί εἰσι τῷ Βασιλεῖ.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Ἐλθὼν δ' ὡς αὐτὸν, τί πρῶτον ἐρεῖς; τοῦτο εἰπέ μοι.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἀποκρίνομαί σοι διὰ τῶν ἐξῆς λόγων σοφῶν ἀνδρῶν·

«Καθ' ὃν τρόπον οἶα ἂν ᾗ ἡ σπορά, καὶ ὅποια ἂν ᾗ τὰ συμβεβηκότα, τοιοῦτος ἔσεται καὶ ὁ καρπός, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οἶα ἂν ᾗ ἡ ἐρώτησις, τοιαύτη ἔσεται καὶ ἡ ἀπόκρισις, καὶ ὅποια ἡ περίστασις, τοιάδε καὶ ἡ πρότασις.

«Οἱ σοφοὶ καὶ περὶ τὰ πολιτικά δεινοὶ, ἀκριβῶς οἶδασιν τοὺς τρόπους, δι' ὧν ἡ ἐπίτευξις γίνεται τοῦ ποθουμένου, καὶ δι' ὧν ἡ ἀπότευξις.

«Αὕτη ἐστὶν ἐπιστήμη, δι' ἧς ὁ ἄνθρωπος κτᾶται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καὶ δι' ἧς ἐν συλλόγῳ λογάδων ἐπαινεῖται, καὶ

»θαυμάζεται· ἡ δὲ τοιαύτη ἐπιστήμη φροντίδος ἐστὶν ἐπαξία,
»καὶ ἐπαυξήσεως.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Δυσθεράπευτοί εἰσιν οἱ Βασιλεῖς· ἀστείως ἄρα πεποίηται·

«Οἱ Βασιλεῖς εἰσιν, ὡς οἱ ὄφεις· οἱ μὲν ὄφεις ἐντρυφῶσιν
»ἐν τοῖς ὑποχθονίοις, οἱ δὲ Βασιλεῖς ἐν τοῖς ἐπιχθονίοις· οἱ
»μὲν ὄφεις φέρουσι λεβηρίδα, οἱ δὲ Βασιλεῖς διπλοῖδα· καὶ
»ὡς οἱ ὄφεις διάστροφοι καὶ ὀξύχολοι τυγχάνουσι, καὶ θανα-
»τηφύρως δάκνουσιν, οὕτω καὶ οἱ Βασιλεῖς.

«Οὐ δεῖ πεποίηθαι καὶ πίστιν ἔχειν εἰς Βασιλεῖς, εἰς γυ-
»ναῖκας, εἰς ποταμούς, εἰς ὄνυχοφόρα θηρία, εἰς κερατοφόρα
»ζῶα, καὶ εἰς ξιφηφόρους ἀνθρώπους.

«Οἱ μικρόν τι προσέκρουσαν εἰς τὸ, ὃ ἐφετὸν ἦν τῷ Βασι-
»λεῖ, οὗτοι ὄλλυνται, (ἄθλιοι)! καθάπερ αἱ πυραλλίδες ἐν
»τῷ πυρί.

«Δυσπετής καὶ ἐπικίνδυνός ἐστιν ἡ παρὰ Βασιλέως δόξα,
»ἢ ὑπὸ πάντων τιμωμένη· ὀλίγῳ γάρ τινι σφάλματι ἀμαυ-
»ροῦται, καθὼς ἡ Βραχμανικὴ χάρις.

«Ἡ πρὸς τὸν Βασιλέα θεραπεία, δύσεργος οὔσα, καὶ δυσ-
»κάθεκτος, διαμένει ἐν στερεόφρονι ἀνδρὶ, καθὼς τὸ ὕδωρ ἐν
»στερεῷ δοχείῳ.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ταῦτα μὲν οὕτως ἔχει· λέγεται δέ·

«Ὁ νουνεχῆς, συναινῶν τῷ δεσπότη καθ' ἠντιναοῦν γνώμην
»ἔχει, προσηνῆ καὶ εὐμενῆ αὐτὸν ταχέως ποιεῖ.

«Ἰδίον ἐστὶ νοῦν ἔχοντος, τὸ ἀκολουθεῖν τῇ γνώμῃ τοῦ
»κυρίου αὐτοῦ· καὶ οἱ δαίμονες γὰρ τιθασσοὶ καὶ γαληνιαῖοι
»γίνονται ἀνθρώποις, τοῖς συγκατανεύουσι τῇ βουλήσει αὐτῶν.

«Ταῦτά ἐστι, τὰ ποιοῦντα εὐμενῆ καὶ προσηνῆ τὸν Βασι-

»λέα· τὸ ὑποκλινῆ εἶναι τὸν δοῦλον, ὅταν ὁ Βασιλεὺς ὀργί-
 »ζῆται· τὸ εὖ λέγειν, ὅ,τι ἐκεῖνος φιλεῖ· τὸ κακῶς λέγειν,
 »ὅ,τι ἐκεῖνος μισεῖ, καὶ τὸ ὑμνολογεῖν, ὅ,τι ἐκεῖνος δωρεῖται,
 »καὶ χαρίζεται.

«Βλέπων ὁ ἄνθρωπος ἄλλον δραστικώτερον, λογιώτερον, ἢ
 »νουνεχέστερον, ὑποκλινῆς ἔστω, καὶ συντιθέσθω, καὶ ἔριν μὴ
 »ποιεῖτω ἐν ἔργοις, λόγοις, ἢ σκέψεσιν, εἰδὼς τὴν ἑαυτοῦ
 »ἀναξιότητα.

«Οὐ δεῖ ἀμιλλᾶσθαι πρὸς τὸν ἔχοντα πλείονα γνῶσιν, ἢ
 »δύναμιν· οὐκ ἀγλαίζεται τὸ τῆς σελήνης σέλας ἐν τῷ ὄρει
 »Ἰμαῶ, τῷ καταλεύκῳ ἐκ πολλῆς χιόνος.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Ἐπειδὴ σοι οὕτως ἔδοξε, πορεύου· εὐθεῖά σοι ἔστω ἡ ὁδός·
 ποιήσον, ὡς βούλει. Πρόσεχε μὲν τοι, πάλιν λέγω σοι· λέγε-
 ται γάρ·

«Ἐν μέσῳ Βασιλέων καὶ γυναικῶν προσέχειν δεῖ, καὶ φρον-
 »τίζειν τοῦ σώματος, ὅπερ χρῆται ὡς ὄργάνῳ ἢ ἡμετέρα
 »ψυχῇ, καὶ ἐντροφεῖ.»

Ὁ μὲν δὴ Δαμανάκας, ἀσπασάμενος τὸν Καρατάκαν, ἐπο-
 ρεύετο πρὸς τὸν Πιγγαλάκαν. Ὁ δὲ, ἰδὼν αὐτὸν, ἐρχόμενον,
 ἔφη τῷ θυρωρῷ· «Ἀποσπασθήτω σου ἡ ῥάβδος ἀπὸ τῆς εἰ-
 σόδου, καὶ εἰσελθέτω ἀκωλύτως εἰς τὸν δεῦτερον κύκλον ὁ
 Δαμανάκας οὗτος, ὁ υἱὸς τοῦ πρώην βουλευτοῦ ἡμῶν.» Εἰ-
 σελθὼν δ' ὁ Δαμανάκας, προσεκύνησε τὸν Πιγγαλάκαν. Ὁ δὲ,
 ἐπιθεὶς τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐπ' αὐτὸν, ἔφη ἰλαρῶς καὶ εὐμενῶς·
 «Εὖ ἔχεις; Ἄλλὰ διὰ τί μετὰ πολὺν χρόνον ὤφθης;»

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Οὐδεμία χρεία τῇ Βασιλείᾳ σου ἦν ἡμῶν· ἀλλὰ καὶ οὕτως, ἐν καιρῷ δέοντι δέον τὰ δέοντα λέγειν· οὐδὲν γὰρ ἔστιν, ὃ οὐχ ἤκει εἰς χρείαν τοῦ Βασιλέως· οὕτω δὲ καὶ λέγεται·

«Καὶ τὸ κάρφος ἀναγκαῖον καὶ χρησιμὸν ἔστι τῷ Βασιλεῖ
»εἰς ξέσιν ὀδοντίων, ἢ ὤτιων· πολλῶ μᾶλλον ὁ ἄνθρωπος,
»ὁ χεῖρας ἔχων.

Ἐπειδὴ ἡμεῖς πατρόθεν δοῦλοί ἐσμεν τῇ Βασιλείᾳ σου, διὰ τοῦτο πάλιν ἐπακολουθοῦμέν σοι, καὶ περ ἐκπεπτωκότες τῆς ἀρχῆς, μὴ προσκολληθέντες ἄλλῳ τινι· τοῦτο δὲ δεῖ κρίνειν τὸν κριτικὸν δεσπότην· ὀρθῶς ἄρα λέγεται·

«Οἱ δοῦλοι καὶ οἱ κόσμοι ἀρμόδιοί εἰσι τοῖς οἰκείοις τόποις·
»ἢ τῇ κεφαλῇ ἀρμόζουσα πολύτιμος λίθος, οὐ τίθεται ἐπὶ
»τοῦ ποδός.

«Ὅς οὐ φιλοκρινεῖ τὰ προτερήματα, οὐδεὶς δοῦλος ἀξίος
»ἔσεται παρὰ τούτῳ, εἰ καὶ πλοῦτον ἔχει πολὺν, καὶ κατά-
»γεται ἐκ γένους μεγάλου.

«Εἰ καὶ ὁ ἀδάμας κυλιέται ὑπὸ τοὺς πόδας, ὁ δ' ὕαλος
»φέρεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐν καιρῷ δ' ὅμως ἀπεμπολῆς ὁ
»μὲν ὕαλος τιμᾶται, ὡς ὕαλος, ὁ δ' ἀδάμας, ὡς ἀδάμας.

«Ὁ Βασιλεὺς, ὅς ἀγαθοπάροχος ἔστι παντὶ τῷ Κόσμῳ,
»οὐκ ἀγλαΐζεται ἄνευ ἀξίων δούλων, καθὼς οὐδ' ὁ φωτοπά-
»ροχος ἥλιος ἄνευ λαμπρῶν ἀκτίνων.

«Διὰ τρία αἴτια ἐγκαταλιμπάνουσιν οἱ ἀγαθοὶ θεράποντες
»τὸν Βασιλέα· διὰ τὴν πρὸς τοὺς κακοὺς φιλοφροσύνην, διὰ
»τὴν πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς καταφρόνησιν, καὶ διὰ τὴν ἀναξιό-
»τητα τοῦ φέρειν τὸ βασιλικὸν φορτίον.

Ὅτε ἐξ ἀδιακρισίας ὁ Βασιλεὺς τοὺς ὄντας ἀξιόους μεγά-
λου βαθμοῦ ὑπηρέτας τίθεται ἐν ἐλαχίστῳ, τοῦτο οὐκ ἔστιν
ἐκείνων ὄνειδος, ἀλλὰ τοῦ Βασιλέως αὐτοῦ· ὅθεν καὶ λέγεται·

« Ἄν ὁ ἀδάμας συνδεθῆ μολυβδέφω, ἀλλὰ μὴ χρυσέφω κο-
 » σμήματι, ὅ ἐστι κατάλληλον, ὁ μὲν ἀδάμας οὐκ ἀμαυροῦ-
 » ται, κατηγορεῖται δ' ὁ τεχνουργός.

» Ὁ Βασιλεὺς οὐκ ἐνδεής ἔσεται ἀξίων θεραπόντων, ὅταν
 » περισκέπτηται, τίς ἐστι συνετός, ἢ φιλοδέσποτος, καὶ τίς
 » ἀσύνετος, ἢ ἄσωτος.

« Οὐδὲ βραχὺ τι διατρίψειεν ἂν ὁ σπουδαῖος, ἔνθα διαφορὰ
 » οὐ θεωρεῖται τοῦ δεξιοῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ, τῆς ἀρετῆς δη-
 » λαδὴ καὶ τῆς κακίας.

« Ὅταν ὁ δεσπότης ἀδιαφορίαν δεικνύῃ πρὸς τοὺς δούλους,
 » τὸ πρόθυμον τῶν σπουδαίων καὶ φιλέργων δούλων ἀμβλύ-
 » νεται.

« Οἱ ἑτεροίως νομίζουσι τὸν μὲν ὕαλον, ὡς ἀδάμαντα, τὸν
 » δ' ἀδάμαντα, ὡς ὕαλον, τούτων ἐγγὺς οὐδεὶς δούλος ἔσεται
 » οὐδὲ μέχρι ὀνόματος.

« Ἐνθα διαφορὰ οὐδεμία θεωρεῖται τοῦ ἀνθρακος, τῆς πο-
 » λυτίμου λίθου, καὶ τοῦ ἐρυθροῦ ὕαλου, πῶς ἐκεῖ πράγματα
 » πολύτιμα τιμὴν ἔξουσιν;

« Οὔτε δεσπότης πέφυκεν ἄνευ δούλων, οὔτε δούλοι ἄνευ
 » δεσπότου· ἢ ὑπαρξίς αὐτῶν αὕτη ἐστίν, ἢ ἀλληλουχία.

« Καθὼς ὁ μὲν τροχὸς ἔχεται τοῦ ἄξονος, ὁ δ' ἄξων τοῦ
 » τροχοῦ, οὕτω καὶ ἡ ζωὴ τοῦ δεσπότου καὶ τοῦ δούλου συν-
 » ἴσταται κατ' ἀλληλουχίαν.

« Ὅτε ἡ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου κόμη, ἐπιμελείας
 » μὲν ἀξιουμένη, καὶ ἐλαίῳ χρισμένη, χάριν ἔχει, καὶ διαμέ-
 » νει, ἀνεπιμέλητος δὲ γινομένη, ἀχαρις μένει, καὶ διαρρέει,
 » πόσω μᾶλλον ὁ θεράπων;

« Ὁ Βασιλεὺς ἠσθεὶς, τιμὴν μόνην δίδωσι τοῖς ἑαυτοῦ δού-
 » λοις· αὐτοὶ δὲ εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς τιμῆς τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν
 » θύουσι.

« Προσῆκει τῷ Βασιλεῖ θεράποντας ἔχειν νοήμονας, εἰδή-

»μονας, σπουδαίους, θερμουργούς, καὶ πατροπαράδοτον ἔχον-
»τας τὸ ἐπάγγελμα.

« Ὡτινι ὁ Βασιλεὺς ἐμπιστεύσας τὸ πρακτέον ἀδιστακτῶ
»καρδίᾳ, ἀμέριμνος μένει, οὗτός ἐστιν ἀνὴρ· οἱ δ' ἄλλοι,
»ὡς γυναῖκες.

« Ὅστις, εὐκατόρθωτον τὸ δυσκατόρθωτον ποιήσας, ὁ ἀρε-
»στὸν ἦν τῷ Βασιλεῖ, οὐδαμῶς καυχᾶται ἐξ αἰδοῦς, ἐκ
»τούτου ὁ Βασιλεὺς λέγεται, ὅτι ἔχει ὑπασπιστάς καὶ ὑπερ-
»μάχους.

« Ὅς, μὴ καλούμενος, πάρεστι, καὶ πρὸ τῆς θύρας ἀεὶ
»ίσταται, καὶ ἐρωτώμενος, λέγει ἀληθῆ καὶ μέτρια, οὗτός
»ἐστὶ δούλος ἄξιος τοῦ Βασιλέως.

« Ὅστις, καὶ δαρθεὶς, καὶ ὄνειδισθεὶς, καὶ πιεσθεὶς ὑπὸ
»τοῦ Βασιλέως, οὐδὲν διανοεῖται κακὸν, οὗτός ἐστι δούλος
»ἄξιος τοῦ Βασιλέως.

« Ὅς, τιμώμενος, οὐκ ἐπκίρεται, καὶ ἀτιμώμενος, οὐκ ὀρ-
»γίζεται, οὐδὲ παρορᾷ τὸ πρακτέον, οὗτός ἐστι δούλος ἄξιος
»τοῦ Βασιλέως.

« Ὅς, καὶ μὴ προσπαττόμενος, ποιεῖ τρόπους, ὅπως ἐκ
»μέσου ποιηθῆσεται τὸ πρόξενον λύμης καὶ ὀλέθρου, οὗτός
»ἐστὶ δούλος ἄξιος τοῦ Βασιλέως.

« Ὅς, ἀκούσας ἀγγελίας πολέμου, γεννησομένου κατὰ τοῦ
»Βασιλέως, φαιδρὸς τὸ πρόσωπον φαίνεται, οὗτός ἐστι δού-
»λος ἄξιος τοῦ Βασιλέως.

« Ὅστις οὐδέποτε θλίβεται οὔτε πείνη, οὔτ' αὐπνία, οὔτε
»ψύχει, ἢ καύματι, οὗτός ἐστι δούλος ἄξιος τοῦ Βα-
»σιλέως.

Πρὸς δὲ τούτοις οἷός ἐστιν ὁ δεσπότης τοῖς ιδιώμασι,
τοιῦτος καὶ ὁ δούλος γίνεται· ὀρθῶς ἄρα λέγεται·

« Ὁ ἵππος, τὸ ὄπλον, ἡ ἐπιστήμη, ἡ κιθάρα, ἡ γλῶσσα,

»ὁ ἀνὴρ, καὶ ἡ γυνή, ταῦτα πάντα, οἴου ἂν τύχωσι τοῦ ἐπι-
»στάτου, τοιαῦτα γίνονται, ἤτοι ἀνάξια δηλονότι, ἢ ἄξια.

Μηδὲ μὴν καταφρονήσης μου, ὡς ὄντος κυνολύκου, ἐλαχί-
στου ἐν τοῖς ζώοις· ἀνοίκειον γὰρ κατὰ τὸ λεγόμενον·

«Οὐκ ἐκ γένους, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίας ἐαυτοῦ ἀρετῆς ὁ ἄν-
»θρωπος λαμπρότητος ἐπιτυγχάνει. Τὸ μὲν σπηριδὸν νῆμα
»γεννᾶται ἐκ σκωλήκων· ὁ δὲ χρυσὸς ἐκ χροῶς· ἢ δ' ἄγρωστις
»ἐκ βοείας τριχός· ὁ δὲ λωτὸς ἐξ ἰλύος· ἢ δὲ σελήνη ἐκ τῶν
»ἄλμυρῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης· τὸ δὲ πῦρ ἐκ ξύλου· ὁ δ'
»ἀδάμας ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὄφεως.

«Ὁ μὲν μῦς, ὅς ἐν οἴκῳ γεννᾶται, ἀναιρεῖται, ὡς ὢν ἐπι-
»ζήμιος· ἢ δὲ γαλῆ θεραπεύεται, καὶ καλῶς τρέφεται, ὡς
»ἐπωφελής.

Τί ὄφελος ἐξ ἀξίου, ὅς ἐστι κακοποιός; Τί ὄφελος ἐξ
ἀγαθοῦ, ὅς ἐστιν ἀνάξιος; Οὐ τοίνυν ἄξιόν ἐστιν, ὦ Βα-
σιλεῦ, καταφρονεῖν ἐμοῦ, ὅς εἰμι καὶ ἄξιος, καὶ ἀγαθός.

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Μὴ φράζε τοιαῦτα· σὺ γὰρ υἱὸς εἶ τοῦ πρώην βουλευτοῦ
ἡμῶν· ὅ,τι δὲ βούλει λέγειν, λέγε τοῦτο μετὰ θάρρους.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Βούλομαί τι εἰπεῖν, ὦ Βασιλεῦ.

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Λέγε, ἢ βούλει, ὅ,τι ἐστιν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὦ ἀγαθέ.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Λέγω τοῦτο τὸ ἀπόφθεγμα τοῦ σοφοῦ Βριχασπατοῦ·

«Οὐ λεκτέον παρρησίᾳ ἐν μέσῳ πολλῶν περὶ βασιλικῆς ὑποθέσεως, κἄν μικρά τις ᾖ.

Ὅθεν ἀκουσάτω μου τῆς δεήσεως ὁ δεσποτικός σου ποῦς κατὰ μόνους, λέγεται γάρ·

«Ὁ ἐν ἑξ ὡς μυστικός λόγος, γίνεται διάδηλος· ὁ δ' ἐν πέντεσχαρσιν ὡς, διαμένει ἀπόρρητος· φυλαττέσθω τοίνυν ὁ Βασιλεὺς παντὶ τρόπῳ τὰ ἑξ ὧτα.

«Ὁ ἐν ἑξ ὡς μυστικός λόγος, γίνεται πασίδηλος. Κυφοῦ παρόντος, οὐ γίνεται πασίδηλος· ὁ μὲν κυφὸς γίνεται Βασιλεὺς, ὁ δὲ Βασιλεὺς, ἐπαίτης καὶ ἀλήτης.

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Τί δηλοῖ τοῦτο ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Πόλις ἐστὶ κατὰ τὸ ἀρκτῶον μέρος, καλουμένη Ληλαβατή· ἐν ἧ Βασιλεὺς τις ἦν, Μουκούνδας τοῦνομα. Ἀναστρέφων δέ ποτ' ἐκ κήπου θεωρίας, εἶδεν ἐν μέσῳ τῆς πόλεως κυφὸν τινα θωμολόχον, περικυκλούμενον πλήθει ἀνθρώπων, καὶ ἐμπαιζόμενον· ὃν παραλαβὼν, εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, ὥστε γέλωτα ποιεῖν, καὶ οὐδέποτε ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ. Ἰδὼν δ' αὐτὸν τὸν κυφὸν ὁ Ἰπάρχος παρακαθήμενον τῷ Βασιλεῖ, ὅτε λόγον μυστικὸν ἐμελλεν ἐξερεῦξασθαι, ἔφη· «Εἰρημένον ἐστίν, ὦ Βασιλεῦ, τοῖς σοφοῖς τοῦτο· «Ὁ ἐν ἑξ ὡς μυστικός λόγος, γίνεται πασίδηλος.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἀπεκρίνατο· «Κυφοῦ παρόντος, οὐ γίνεται πασίδηλος.» Ἐν δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν, γυμνοσοφιστῆς τις, εἰσδύς εἰς τὸ Βασιλικὸν βῆμα, ἐκάθισε παρὰ τῷ Βασιλεῖ. Γνοὺς δ' αὐτὸν ὁ Βασιλεὺς πολὺῖδρον ὄντα, παραλαβὼν κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο περὶ μαθήσεως. Ὁ δὲ ἐμύθησε τὸν Βασιλέα τὴν εἰσδυσιν εἰς νεκρὸν σῶμα, καὶ ἐν ταύτῳ ἄφαντος ἐγένετο. Μελετῶντος

δὲ τοῦ Βασιλέως τὴν ἐπιφθῆν τῆς νεκυομαντίας, ἔμαθεν αὐτὴν καὶ ὁ κυφός. Καί ποτε ὁ Βασιλεὺς ἐξελθὼν εἰς θήραν ἅμα τῷ κυφῷ, εἶδε κατὰ τινα μέγαν δρυμόν Βραχμᾶναι κείμενον ἄπνουν ἐκ δίψης. Βουλόμενος δ' ἀποπειραθῆναι, εἰ ἀληθῆς ἐστὶν ἡ ἐπιφθῆ τῆς νεκυομαντίας, ἠρώτησεν· «Ἐχεις, ὦ κυφὲ, διὰ μνήμης τὴν ἐπιφθῆν τῆς νεκυομαντίας;» Ὁ δὲ, κακὰ φρονῶν, ἀπεκρίνατο, προσποιούμενος· «Οὐδέν τι οἶδα, ὦ Βασιλεῦ.» Ἐγχειρίσας δ' ὁ Βασιλεὺς τῷ κυφῷ τὸν ἑαυτοῦ ἵππον, ἀναβιβάσας τὸν νοῦν αὐτοῦ εἰς θεωρίαν, καὶ μελετήσας μυστικῶς τὴν ἐπιφθῆν, ἀφείς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα, εἰσέδου τῷ πνεύματι εἰς τὸ νεκρὸν τοῦ Βραχμᾶνος. Ἐν ταύτῃ δὲ καὶ ὁ κυφός, ἀναπολήσας τὴν ἐπιφθῆν, εἰσέδου τῷ πνεύματι εἰς τὸ βασιλικὸν σῶμα, τὸ ἄπνουν κείμενον, καὶ ἀναβὰς τὸν ἵππον εὐθέως, εἶπε τῷ Βασιλεῖ· «Ἐγὼ μὲν βασιλείας ἤδη τεύξομαι· σὺ δὲ πορεύου, ὅπη γῆς βούλει.» Οὕτως εἰπὼν, ἤλαυνεν εὐθὺς τῆς πόλεως, καὶ ἐλθὼν εἰς τὰ βασίλεια, ἀνεδέξατο τὰς βασιλικὰς ἡνίας. Ὁ δὲ Βασιλεὺς, ὁ ὢν ἐν τῷ σώματι τοῦ Βραχμᾶνος, ἐνθυμούμενος τὸν λόγον τοῦ γέροντος Ἰπάρχου, κατηγόρει ἑαυτοῦ, ταῦτα διανοούμενος· «Φεῦ! τί πεποίηκα ὁ ἀνόητος; μῶν βαδίσω εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀφηγήσωμαι τῇ Βασιλίσση καὶ τῷ γέροντι Ἰπάρχω τὰ ἐμοὶ συμβάντα; ἢ ἀνοίκειον τοῦτο; οὐ γὰρ πιστευθήσομαι· ἐροῦσι γάρ· «Τίς οὗτος; ἢ τίς ἡ μορφή αὐτῆ;» Τοιαῦτα ἐναντία ἀλλήλοις ἀνακυκλῶν, ἐτέραν ὁδὸν ἐτράπετο. Τοῦ δὲ κυφοῦ, ὃς ἔφερε τὸ σῶμα τοῦ Βασιλέως, λέγοντος λόγους ἀσυμφώνους, ἡ Βασίλισσα, καλέσασα μετὰ τινος ἡμέρας τὸν γέροντα Ἰπάρχον, ἔφη· «Ἐξ ἄπαντος, ὦ πάτερ, οὐκ ἐστὶν οὗτος ὁ Βασιλεὺς· ἀσύμφωνα γὰρ λέγει καὶ ἀνάρμοστα οἷς ἐρωτᾶται.» Ὁ δὲ συναινέσας, εἶπεν, ὡς τρόπον ποιήσεται, καθ' ὃν φανερὸς γενήσεται ὁ Βασιλεὺς. Λαβὼν δ' ἄδειαν παρὰ τοῦ ψευδοβασιλέως, τοῦ πρώην κυφοῦ, ἤρξατο

διαδόναι σιτία τοῖς ἐνδεέσι ξένοις· νίπτων δὲ τοὺς πόδας αὐτῶν, ἔλεγεν ἐκάστῳ τοῦτο τὸ ἡμίστιχον·

«Ὁ ἐν ἐξ᾽ ὧσὶ μυστικὸς λόγος γίνεται πασίδηλος. Κυφοῦ παρόντος, οὐ γίνεται πασίδηλος.»

Καὶ ἐζήτηε παρ' ἐνὸς ἐκάστου θάτερον ἡμίστιχον. Διασπαρθείσης τοίνυν τοιαύτης φήμης, ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, ὁ φέρων τὸ σῶμα τοῦ Βραχμᾶνος, καὶ ἀκριβολογησάμενος πάντα, ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν, ὅπου ἦν, ὤδευεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν πόλιν ἐν ἀθημονίᾳ, τοιαῦτα διανοούμενος· «Ἀναμφιβόλως τοῦτο γέγονεν ὑπὸ τῆς ἐμῆς γυναικὸς εἰς ἀναγνώρισιν ἐμοῦ.» Καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρεγένετο περὶ δείλην ὀψίαν εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὸν οἶκον τῆς σιτοδοσίας· ὃς καὶ ἔφη τῷ Ἰπάρχῳ, παρόντι· «Δαιμόνιε, ἐγὼ εἰμι Βραχμᾶν, ἦκων ἐκ μακρᾶς χώρας· ὧν δὲ πρόσπεινος, βέβαιός εἰμι, ὅτι τεύξομαι εὐθέως ἀρίστου, εἰ καὶ παρ' ὧραν ἐστίν.» Ὁ μὲν οὖν Ἰπάρχος, καὶ τοι ἠθούλετο οἴκαδε ἀπελθεῖν, ἰδὼν ὅμως Βραχμᾶνα, πείνη θλιβόμενον, νίψας τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐξεφώνησε τὸ ἡμίστιχον ἐκεῖνο, ὡς σὺνηθες. Ὁ δὲ Βασιλεὺς, ὁ φέρων τὸ σῶμα τοῦ Βραχμᾶνος, ἀπεκρίνατο τὸ ἐξῆς, ὃ ἐστι θάτερον ἡμίστιχον. «Ὁ μὲν κυφὸς γίνεται Βασιλεὺς, ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐπαίτης καὶ ἀλήτης.»

Ἐρωτήσας δ' ὁ Ἰπάρχος, καὶ μαθὼν πάντα τὰ κατ' αὐτὸν, παραλαβὼν, ὄχτητο οἴκαδε ἄσμενος, καὶ τιμήσας αὐτὸν ὡς εἰκὸς, εἶπεν· «Ἴδὲ, δέσποτα, τὴν δύναμιν τοῦ ἐμοῦ νοός! Ἐγὼ γε πάλιν Βασιλέα σε ἀποκαταστήσω, τυχόντα τοῦ οἰκείου σώματος.» Τοιαῦτα εἰπὼν, ἐπορεύθη αὐτίκα ὡς τὴν Βασίλισσαν· ἦν εὐρῶν, τεθνεῶτα ψιττακὸν ἐν ἀγκάλαις ἔχουσαν, καὶ ἐπ' αὐτῷ κλαίουσαν, ἔφη· «Καλὸς οἰωνὸς οὗτος, ὃ δέσποινα· ὁ γὰρ ψιττακὸς οὗτος ὄργανον γενήσεται τῆς ἐντεύξεως τοῦ ποθουμένου. Κάλεσον τὸν ψευδοβασιλέα ἐκεῖνον, καὶ εἰπέ· «Ἔστι τις μάγος ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ὃς

ποιήσει μοι τὸν ψιττακὸν τουτονὶ ἓνα γοῦν λόγον ἐξερευξασθαι;» Τοιαῦτα σοῦ εἰπούσης, ἐκεῖνος τῇ ἐπιστήμῃ τῆς νεκυομαντίας ἐπαιρόμενος, καὶ ἐπιδείξασθαι βουλόμενος, ἀφείς τὸ βασιλικὸν σῶμα, εἰσδύσεται εἰς τὸ τοῦ ψιττακοῦ. Ἐν ταύτῳ δ' ὁ Βασιλεὺς, ὦν ὀπισθὲν μου, εἰσδύσεται τὸ οἰκεῖον σῶμα, καὶ τῆς οἰκειᾶς βασιλείας τεύξεται.» Οὕτω δὴ γεγονότος, ὁ Ἰπάρχος ἀνείλε τὸν ψιττακὸν, ὃν ἐψύχωσεν ὁ κυφός. Τοῦτο δ' ἐστίν, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὁ ἐν ἔξ ὡσὶ μυστικὸς λόγος, γίνεται πασίδηλος. Κυφοῦ »παρόντος, οὐ γίνεται πασίδηλος. Ὁ μὲν κυφός γίνεται »Βασιλεὺς ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐπαίτης καὶ ἀλήτης.

Τηνικαῦτα, γρόντα τὴν γνώμην τοῦ Λέοντος πάντα τὰ περιεστῶτα ζῶα, καὶ ἐπαινέσαντα ὅ,τι εἶρηκεν ὁ Δαμανάκας, μετέστησαν παραυτίκα εἰς ἕτερον τόπον μακράν. Ὁ μὲν δὴ Δαμανάκας ἔφη· «Πορευόμενος εἰς πόσιν ὕδατος, διὰ τί στραφεῖς, ἴστασαι ἐνταυθί;» Ὁ δὲ, προσποιούμενος ἀπεκρίνατο· «Οὐδὲν ἐστὶν αἴτιον.»—«Εἰ μὲν ἐστὶν ἀπόρρητον, ἔφη, ἀποσιωπάσθω· λέγεται δ' ὅμως·

«Οὐ δεῖ τὸ πᾶν τοῖς πᾶσιν ἀνακαλύπτειν· δεῖ μέντοι γε »φράζειν μικρόν τι τῇ συζύγῳ, τῷ φίλῳ, ἢ τῷ υἱῷ· ἀξιό- »πιστοι γὰρ οὗτοι.»

Οὕτως εἰπόντος τοῦ Δαμανάκα, τοιαῦτα διελογίζετο ὁ Πιγγαλάκας· «Ἐπιδέξιος ἐν πᾶσιν οὗτός μοι δοκεῖ· ἐκφράσω οὖν πρὸς αὐτὸν τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην· λέγεται γάρ·

«Ἐκφράσας ὁ ἄνθρωπος τὸ οἰκεῖον πάθος τῷ ἀδόλῳ φίλῳ, »τῷ φιλοδεσπότην δούλῳ, τῇ φιλάνδρῳ γυναικί, ἢ τῷ δυνα- »μένῳ δεσπότη, ἄνεσιν εὐρίσκει.»

ΠΙΓΓΛΑΚΑΣ.

Ἄλλ' ὃ Δαμανάκα, ἀκούεις μεγάλης φωνῆς, πόρρωθεν ἐρ-
χομένης;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἀκούω· τί οὖν φρονεῖ ὁ Κύριός μου ;

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Ἀναχωρῆσαι ἐκ τούτου τοῦ ἄλλους βούλομαι, ὧ λῶστε.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Διὰ τί ;

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Διότι ὑπερφυές τι ζῶον ἐνθάδε εἰσέδου ἄθρόον, οὗ ἡ μεγάλη φωνὴ αὕτη ἐξακούεται· ἀπὸ δέ γε τῆς φωνῆς καὶ τὸ ζῶον δῆπου συμπεραίνεται, οἷον πέφυκε, δηλονότι μεγαλοδύναμον, καὶ πάντολμον.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἰνα τί ἐκ μόνης φωνῆς δέδοικεν ὁ Κύριός μου ; ἀνοίκειον γάρ τουτὶ κατὰ τὸ λεγόμενον·

«Ἡ μὲν γέφυρα διαλύεται ἐκ τῆς ὀρμῆς τοῦ ὕδατος, ὁ δὲ » μυστικὸς λόγος ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως, ἡ δὲ φιλία ἐκ τῆς » διαβολῆς, ὁ δὲ δειλὸς ἐκ τῆς φωνῆς.

Ἀνοίκειον ἄρα ἐστὶν ἐκ μόνης ἀκουσθείσης φωνῆς ἐγκαταλιπεῖν τουτὶ τὸ ἄλλος, τὸ κτῆμα τῶν προπατέρων σου, καὶ κατὰ διαδοχὴν σοι ἦκον. Ἐντε τῷ αἰθέρι καὶ ἐν τῇ γῆ πολυειδεῖς ἦχοι γίνονται, καὶ ἀκούονται, οἷον ἐκ νεφέλης βροντώσης, κιθάρας πληττομένης, αὐλοῦ, ἢ κόγχου ἐμπνεομένου, τυμπάνου, ἢ κώδωνος κρουομένου, ἀμάξης, ἢ θύρας τετριγυίας, καὶ ἐξ ἄλλων τοιούτων. Οὐκουν δεῖ δεδιέναι, οὐδ' ἐντεῦθεν ἀπλῶς μεταστῆναι· λέγεται γάρ·

«Καθὼς ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ περιπατεῖν τῷ μὲν τοῖν
»ποδοῖν ἴσταται, τῷ δὲ κινεῖται, οὕτω καὶ ὁ φρόνιμος οὐκ
»ἐγκαταλείπει τὸν θν ἔχει τόπον, πρὶν ἢ σκέψασθαι τὸν
»ἕτερον, εἰς θν μεταστῆναι βούλεται.

«Ἐχθροῦ ἐπελθόντος πάνυ δεινοῦ καὶ φοβεροῦ, οὔτινος
»ἡ καρτερία οὐ ἐκλύεται, οὔτος οὐδέποτε ἠτᾶται.

«Κινδύνου ἐπιφανέντος ἐξ ἀπροόπτου, ἡ καρτερία τῶν
»καρτερῶν οὐ καταβάλλεται. Τότε ὁ ὠκεανὸς ὑπερφουσοῦται,
»ὅταν αἱ λίμναι ἄνικμοι γίνωνται, θερινῆς οὔσης τῆς ὥρας.

«Ὅστις ἐν μὲν εὐπραγίαις οὐ χαίρει, ἐν δὲ δυσπραγίαις
»οὐ λυπεῖται, ἐν δὲ πολέμοις οὐ φοβεῖται, τοιοῦτον οὐδὲν
»σπανίως μῆτηρ γεννᾷ· κολοφῶν γάρ ἐστι τοῦ Κόσμου.

«Οὐδὲν τὸ διάφορον μικροψύχου καὶ χόρτου· ὡς γὰρ ὁ
»χόρτος κοῦφος, βληχρὸς, καὶ εὐτελής ἐστίν, οὕτω δὲ καὶ
»ὁ μικροψυχός.

«Τί ὄφελος ἐκ τοῦ ἀνδρικοῦ σχήματος ἐκείνου, θς δραστη-
»ρίου τυχῶν καὶ θερμουργοῦ, καρτερίαν οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἐκ-
»λύεται; Οὔτος γὰρ πέφυκεν, ὡς τὸ ἐκ λακκίου λαμπρὸν
»ψέλλιον, θ τῇ τοῦ πυρὸς θερμότητι διαλύεται.

«Ἀκούσας φωνῆς μεγάλης, ἐνόμισα, ὅτι θύλαξ ἐστίν, πλή-
»ρης κρέατος καὶ στέατος· εἰσδὺς δ' ἔγνων, ὅτι ξύλον ἐστίν
»καὶ δέρμα.

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Τί δηλοῖ τοῦτο;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἔστι πόλις κατὰ τὸν Βορέαν, ὀνόματι Καουσσαμβῆ, ἧς
ὁ Βασιλεὺς, ᾧ ὄνομα ἦν Βιζαῖασένας, ἐν πολέμῳ κατὰ βαρ-
βάρων κακῇ τύχῃ νικηθεὶς, διαφυγὼν, μόλις μόνος εἰς τὴν
πόλιν ἐσώθη ἐφ' ἵππου. Τοῦ δὲ στρατοῦ τὸ μὲν κατεκόπη
τὸ δὲ διεσπάρθη, τῆδε μὲν τὸ ἐλεφαντικόν, ἐκείσε δὲ τὸ ἀρ-
ματικόν, ἀλλαχόσε δὲ τὸ ἱππικόν, καὶ ἐτέρωσε τὸ πεζικόν.

μετ' ὀλίγας δέ τινας ἡμέρας κυνόλυκός τις, περιπλανώμενος εἰς προνομήν, ἦλθεν ἐπ' ἐκείνην τὴν γῆν, ἔνθα συνεκροτήθη ὁ πόλεμος ἀμφοῖν τοῖν στρατοῖν· ἤχου δ' ἐν ταύτῳ ἤκουσε τυμπάνου μεγάλου, (ὃ ἔπεσεν ἐξ ἐλέφαντος ἐν πολέμῳ) κρουομένου κλάδῳ δένδρου, σαλευομένῳ ὑπ' ἀνέμου. Διαταραχθεὶς δέ, καὶ διαπτοηθεὶς, ταῦτα διελογίζετο· «Ὡ τοῦ δεινοῦ! ἀπολωλὼς ἐγώ εἰμι νυνὶ! Πόθεν αὕτη ἡ φωνή; ἢ ποῖον ἄρα ἐστὶ ζῶον; Φύγω ἐντεῦθεν, ἐν ὅσῳ μὴ ὑποπέσω ὑπὸ τὴν ὄρασιν τοῦ τοιοῦτου ζώου; ἢ ἀνοίκειον ἀπολιπεῖν εὐθέως τὸ πατρικὸν τοῦτο ἄλσος; λέγεται γάρ·

«Ὅστις ἐκ φόβου ἢ χαρᾶς ποιεῖ ταχέως, ὅ,τι ἐπέλθη, πρὶν » ἢ σκέψασθαι, οὗτος παλινῳδεῖ καὶ γνωσιμαχεῖ.»

Περὶ σκοπῶν οὖν γινῶναι τὸ αἷτιον τοῦ ἤχου, ἰδὼν ἐκεῖνο τὸ μέγα τύμπανον, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· «Ἄρα οἴκοθεν ὁ ἤχος οὗτος γίνεται; ἢ ἐκ τοῦ πλήττοντος κλάδου τοῦ δένδρου;» Κατανοήσας δ' ὡς ἄψυχόν ἐστι, πλησιάσας, ἔκρουεν αὐτὸ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ, παίζων, καὶ λέγων μετὰ χαρᾶς καὶ θαύματος· «Ὡ! μετὰ πολὺν χρόνον τοσοῦτον βρῶμα ἦλθεν εἰς χεῖράς μου! Πάντως γε πλήρὲς ἐστὶ τοῦτο κρέατος καὶ στέατος!» Μόλις δέ διαρρήξας τὸ σκληρὸν δέρμα, εἰσέδου ἄσμενος· ἐν δὲ τῷ διαρρήγνυειν ἐξερρίζωσε καὶ ἓνα τῶν ἑαυτοῦ ὀδόντων. Ἀλλ' ἰδὼν, ὅτι ξύλον καὶ δέρμα μόνον ἦν, ἐξεφώνησε τὸν στίχον τοῦτον, ὃν εἶπον ἀνωτέρω·

«Ἀκούσας φωνῆς μεγάλης, ἐνόμισα, ὅτι θύλαξ ἐστὶ, πλήρης κρέατος καὶ στέατος· εἰσδὺς δ' ἔγνων, ὅτι ξύλον ἐστὶ καὶ δέρμα. Οὐκ ἄρα χρὴ δεδιέναι ἐκ ψιλῆς φωνῆς.

ΠΗΓΓΑΛΛΚΑΣ.

Ἄπαντες οἱ περὶ ἐμὲ, φοβηθέντες, φυγεῖν ἐφίενται, ὧ λῶστε· πῶς οὖν ἔγωγε καρτερήσω;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Τὸ σφάλμα οὐκ ἔστιν ἐκείνων· οἱ γὰρ δοῦλοι γίνονται κατὰ τὸν δεσπότην. Σταθερὸς δὴ γενόμενος, παράμενε, ἔστ' ἂν ἀναστρέψω, κατασκοπήσας τὴν φύσιν τῆς φωνῆς ταύτης τῆς μεγάλης. Μετὰ δὲ, ὅ,τι κριθῆ εὐλογον, ποιητέον.

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Τί λέγεις; τολμᾶς εἰς τοιοῦτον κίνδυνον;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Τολμῶ, ὅταν προσᾶξῃ ὁ δεσποτικός σου ποῦς. Λέγεται γάρ· «Δεσπότην προστάττοντος, οὐδείς οὐδαμῶς φόβος ἐστὶ τῶ »πιστῶ δούλῳ, ἀποδημοῦντι διὰ ξηρᾶς ἢ ὑγρᾶς ἐπικιν- »δύνου.

«Ὅστις τῶν θεραπόντων, κελευσθεὶς εἰς τι ἔργον, ἀμφι- »γνοεῖ, καὶ ἀναβάλλεται, οὗτος οὐκ ἄξιός ἐστιν εἶναι παρὰ »τῷ Βασιλεῖ, τῶ θέλοντι δόξαν καὶ εὐκλειαν.»

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Εἰ οὕτως ἔχει, ἄπιθι· εὐθεῖά σοι ἡ ὁδός.

Ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ Δαμανάκα, ὁ Πιγγαλάκας, ὑπο- νοήσας, τοιαῦτα διενουεῖτο· «Οὐ καλῶς πεποίηκα, πιστεύσας τῷ Δαμανάκῳ, καὶ ἀνακαλύψας πρὸς αὐτὸν τὴν ἐμαυτοῦ γνώ- μην· ἴσως γὰρ κακόφρων ἔσεται περὶ ἐμὲ, ἥτοι δωροδοκηθεὶς, ἢ ἐνθυμηθεὶς τὴν ἣν ἔπαθεν ἔκπτωσιν πρότερον ἐκ τῆς ἀρχῆς. Λέγεται γάρ·

«Οἱ ἔντιμοι ὑπηρεταί, ὅταν ἀτιμηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Βασι- »λέως, ὀλέθρου αἴτιοι γίνονται αὐτῶ, εἰ καὶ φύσεώς εἰσιν ἀγαθῆς.

Ἔστε οὖν ἰδῶ, τί ποιῆσαι βούλεται ὁ Δαμανάκας, πορευθεῖς εἰς ἕτερον τόπον, περιφρουρήσω ἑμαυτὸν ἐκεῖ, μήπως αὐτὸς, παραλαβὼν ἐκεῖνο τὸ θηρίον, ἔλθῃ εἰς ἀναίρεσίν μου. Λέγεται γάρ·

«Οἱ ἀδύνατοι, μὴ πιστεύσαντες, οὐκ ἂν ἀναιρεθῆσαν οὐδ' ὑπὸ τῶν λίαν δυνατῶν· οἱ δὲ δυνατοί, πιστεύσαντες, ἀναιροῦνται καὶ ὑπὸ τῶν ἀδυνάτων.

«Οὐδὲ τῷ Βριχασπατῇ πιστεύσειεν ἂν ὁ φρόνιμος, ἂν ἀγαπᾷ ὑπερτέραν δόξαν, μακροβιότητα, καὶ πᾶν ὅ,τι καταθύμιον.

«Καὶ ὁ Θεὸς ἀνελεῖν οὐ δύναται τὸν ἐχθρὸν ἄνευ πεποιθήσεως· τὸ ἔμβρυον τῆς Διτῆς ἀνῆρέθη ὑπὸ τοῦ Ἰνδρα, ἐπειδὴ ἡ Διτὴ ἐπίστευσεν αὐτῷ.»

Οὕτω μὲν δὴ ὁ Πιγγαλάκας ἐγνωκῶς, ἔλθων εἰς ἕτερον τόπον, ἦν ἐκεῖ μόνος, προσέχων, καὶ ἐνατενίζων κατὰ τὴν ὁδόν. Ὁ δὲ Δαμανάκας, ὑπὸ τῆς φωνῆς ὀδηγούμενος, προσπελάσας τῷ Σανζήθάκκ, εἶδεν, ὅτι ταῦρός ἐστι· καὶ χαρεῖς τὴν ψυχὴν, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· «Ἄγαθὸν μέγιστον ἐπεγένετο! διὰ γὰρ τῆς τούτου φιλιώσεως καὶ ἐκπολεμώσεως ὁ Πιγγαλάκας ὑπὸ τὴν ἐμὴν ἔσεται βουλήν. Οὕτω δὲ καὶ λέγεται·

«Οὐ τοσοῦτον ἀποδέχεται ὁ Βασιλεὺς τὴν βουλήν τῶν βουλευτῶν, ὅταν ἐκεῖνοι ὧσιν ἀγαθῆς φύσεως, καὶ φιλόφρονες, ὅσον, ὅταν αὐτὸς ἦ ἐν δεινοῖς καὶ συμφοραῖς.

«Ὅταν ὁ Βασιλεὺς δυσπραγῇ, ὁμογνώμων ἀεὶ γίνεται τοῖς βουλευταῖς· ταῦτ' ἄρα καὶ οἱ βουλευταὶ ἀγαπῶσι δυσπραγοῦντι Βασιλεῖ.

«Καθὼς ὁ ἄνθρωπος, ὅταν εὐσθενῇ, οὐ θέλει ἰατρὸν, οὕτω καὶ ὁ Βασιλεὺς, ὅταν εὐπραγῇ, οὐκ ἀγαπᾷ τοὺς βουλευτάς.»

Τοιαῦτα ἐν διανοίᾳ ἀναπλάττων ὁ Δαμανάκας, ἐπανέκαμψε πρὸς τὸν Πιγγαλάκαν. Ὁ δὲ, ἰδὼν αὐτὸν, μόνον ἐρχόμενον,

ἔσθη ἐν ᾧ ἦν πρότερον τόπω καὶ σχήματι, μηδεμίαν δειλίαν, ἢ ὑπόνοιαν ἐπιδεικνύς. Προσελθόντι δ' αὐτῷ, εἶπε·

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Εἶδες ἄρα ἐκεῖνο τὸ ζῶον;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Εἶδον χάριτι τοῦ Κυρίου μου.

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Ἀλήθειαν λέγεις;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Τί οὖν; λέγεται ψεῦδος ἐνώπιον Βασιλέως; λέγεται γάρ·
 «Ὁ νομοθέτης Μανοῦς ἀπεφθέγγετο, ὡς ὁ Βασιλεὺς εἰκῶν
 »ἔσθι σύμμικτος πάντων τῶν θεῶν· ὅθεν οὐχ ὡς ἀπλῶς ἀν-
 »θρωπον, ἀλλ' ὡς Θεὸν αὐτὸν δεῖ νομίζειν.

«Ὅστις μικρόντι γε ψεῦδος λέγει ἐνώπιον Βασιλέων τε καὶ
 »θεῶν, οὗτος τὴν ταχίστην ὄλλυται, εἰ καὶ πάνυ μέγας τυγ-
 »χάνει.

«Αὕτη ἐστὶν ἡ διαφορὰ Θεοῦ τε καὶ Βασιλέως· ὁ μὲν γάρ
 »Βασιλεὺς ἀνταποδίδωσιν εὐθύς ἤτοι καλόν, ἢ κακόν· ὁ δὲ
 »Θεὸς μετὰ θάνατον.»

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Εἶδες ἀναμφιβόλως· οἱ γὰρ μεγαλόφρονες οὐκ ὀργίζονται
 κατὰ τῶν μικρῶν καὶ ταπεινῶν· διὰ τοῦτο καὶ οὐκ ἀνηρέθης
 ὑπ' ἐκείνου. Λέγεται γάρ·

«Καθὼς ὁ σφοδρὸς ἄνεμος οὐ τοὺς μικροὺς, ἀπαλοὺς, καὶ

»χθαμαλούς θάμνους προῤῥίζους ἀνασπᾶ, ἀλλὰ τὰ ὑψηλὰ καὶ
 »στερεὰ καὶ μεγάλα δένδρα, οὕτω καὶ ὁ μέγας κατὰ τῶν
 »μεγάλων μεγαλουργίαν δεικνύει.

«Ὁ μεγαλοσθενής καὶ μεγαλόσωμος ἑλέφας οὐκ ὀργίζεται
 »κατὰ τῶν βομβυλίων, περιίπταμένων, καὶ λακτιζόντων αὐ-
 »τὸν κατὰ τοὺς μῆνιγγας, περιῤῥεομένους ἰδρῶτι εὐώδει· οἱ
 »γὰρ δυνατοὶ κατὰ τῶν ἰσοδυνάμων ὀργίζονται.»

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Οὕτως ἔχει. Ἐκεῖνο μὲν τὸ ζῶον μέγα, ἡμεῖς δὲ μικροὶ καὶ
 οὐτιδανοί· ἀλλὰ καὶ οὕτως, ὑπόδουλον αὐτὸ καὶ ὑποπόδιον
 ποιήσω τοῦ κυρίου μου, εἰ προσταγὴ γένοιτο.

Ἀναξενάξος δ' ὁ Πιγγαλάκας, ἔφη· «Δύνασαι τοῦτο ποιῆσαι ;»

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Τί δυσκατόρθωτον τῷ νοῦ ; λέγεται γάρ·

«Οὐθ' ὄπλοις, οὐτ' ἐλέφασιν, οὐθ' ἵππεῦσιν, οὔτε μὴν πεζοῖς
 »ἔργον ἐν πολέμῳ κατορθοῦται τοσοῦτον, ὅσον τῷ νοῦ.»

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Εὐκατόρθωτόν σοι ἀδιστάκτως· πορεύθητι τοιγαροῦν, καὶ
 ποιήσον τρόπον, καθ' ὃν δουλείαν μοι ποιήσει.

Ἰπακούσας δ' ὁ Δαμανάκας, προσελθὼν πάλιν τῷ Σανζη-
 βάκῃ, ἐξεφώνησεν ὑπεροπτικῶς· «Ἐλθε, ἐλθε, κακὲ ταῦρε· ὁ
 δεσπότης Πιγγαλάκας καλεῖσε· διὰ τί, μηδαμῶς φοβούμενος,
 μυκᾶς εἰς μάτην συχνάκις ;»

ΣΑΝΖΗΒΑΚΑΣ.

Τίς οὗτος, ἐταῖρε, ὁ Πιγγαλάκας;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Πῶς οὐκ οἶδας τὸν δεσπότην Πιγγαλάκην; ἀλλὰ μαθήση, ὅταν πάθῃς. Οὐκ οἶδας, ὡς ἐκεῖνός ἐστιν, ὁ ἰστάμενος ὑπὸ τὸ δένδρον Βάταν, περιπολούμενος πᾶσι τοῖς ἀγρίοις ζώοις, ὁ μεγαλόφρων, ὁ δεσπότης, ὁ Πιγγαλάκας τοῦνομα, ὁ μέγας λέων;

Τοιούτων ἀκούσας ὁ Σανζηβάκας, τεθνεῶτα ἑαυτὸν ἐνόμισε καὶ μετὰ μεγάλου ἄχθους ἀπεκρίνατο· « Ἄγαθός τὸν τρόπον καὶ γλυκὺς τὸν λόγον φαίνῃ μοι, φίλε· ἀλλ' ἐὰν ἀναγκαίως ἀπαγάγῃς με ἐκεῖσε, πίστιν ἀσφαλείας μοι δὸς ἐκ μέρους τοῦ δεσπότηου.»

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ὄρθῶς εἴρηκας· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ θέμις. Λέγεται γάρ·

« Τῆς μὲν γῆς, τῆς θαλάσσης, καὶ τοῦ ὄρους ὄρος ἐστὶ, τῆς δὲ γνώμης τοῦ Βασιλέως οὐδεὶς οὐδαμῶς ἐστὶν ὄρος.»

Σὺ μὲν οὖν μένε ἐνταυθι, ἕως ἂν πίστιν ἀσφαλείας λάβω παρὰ τοῦ δεσπότηου· ἐγὼ δ' ἐλθὼν μετέπειτα, ἀπάξω σε ἐκεῖσε.

Τοιαῦτα εἰπὼν τῷ Σανζηβάκῃ ὁ Δαμανάκας, ἐπανελθὼν πρὸς τὸν Πιγγαλάκην, ἔφη· « Οὐκ ἔστι κοινὸν ἐκεῖνο τὸ ζῶον, κύριε· ἐρωτήσαντί μοι γὰρ εἶπεν· « Ἐγὼ εἰμι ὁ ταῦρος, τὸ ὄχημα τοῦ Θεοῦ Σίβα· ἡσθέντος δ' ἐκείνου τοῦ Θεοῦ, ἀπελύθην νέμεσθαι πᾶσαν χλοεράν περὶ τὴν ὄχθην τοῦ Ἰαμουναῖ ποταμοῦ. Τί δὲ δεῖ πολυλογίας; τοῦτο τὸ ἄλλος ἐδόθη μοι παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰς διατριβὴν καὶ τρυφήν.»

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Ἦδη ἔγνωκα, ὡς ἄνευ θείας χάριτος καὶ βοηθείας οὐκ ἂν ἠδύνατο ζῶον ἡμερον καὶ ποηφάγον διατρίβειν ἐν ἄλσει, ἐρήμῳ ἀνθρώπων, καὶ βοᾶν εἰς τοσοῦτον. Σὺ δ' εἶπέ μοι, τί εἰρηκας περὶ ἐμοῦ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ὅτι τὸ ἄλσος τοῦτο κτήμᾳ ἐστὶ τοῦ λέοντος Πιγγαλάκα, ὃς ὄχημᾳ ἐστὶ τῆς θεᾶς Παρβατῆς· ἐπειδὴ δὲ σὺ αὐτὸς, ἔφην, ξένος εἶ, ἐλθὼν, δίαγε μετ' ἐκείνου ἐν ἐνὶ τόπῳ ἀδελφικῶς καὶ φιλικῶς, συντρῶγων, καὶ συμπίνων, καὶ συγχαίρων. Ὁ δὲ ἀπεδέξατο ταῦτα πάντα· ἀπήτησεν ὅμως πίστιν ἀσφαλείας παρὰ σοῦ. Οὕτως ἔχει, ὡς εἶρηκα. Νῦν δὲ σὺ οἶδας.

ΠΙΓΓΑΛΑΚΑΣ.

Εὔγε, ὦ ἀγαθέ! σὺ γὰρ εἶρηκας συνωδᾷ τῇ ἐμῇ καρδίᾳ. Δέδοται πίστις ἀσφαλείας ἐκείνῳ παρ' ἐμοῦ· ἀλλὰ καὶ σὺ αὐτὸς ἀπαίτησον πίστιν ἀσφαλείας παρ' ἐκείνου ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ κόμισον αὐτὸν ἐνθάδε, ὅσον τάχος. Λέγεται γάρ·

«Καθὼς ἡ οἰκία στερεοῦται ὑπὸ στύλων, οὕτω καὶ ἡ βασιλεία ὑπὸ βουλευτῶν εὐσταθέων, εὐθέων, εὐνῶν, καὶ εὐδοκίμων.

«Τῶν μὲν βουλευτῶν ἡ γνῶσις διαγινώσκεται ἐν πράγμασι δυσκόλοις, τῶν δ' ἰατρῶν ἐν νόσοις δυσίατοις· ἐν δ' εὐκόλοις τίς οὐκ ἔστι σοφός;»

Ἀναχωρήσας δ' ὁ Δαμανάκας, τοιαῦτα καθ' ὁδὸν ἐν ἑαυτῷ ἔλεγεν· «ὦ! εὐάρεστος ἐφάνην τῷ δεσπότη! καὶ ὑπήκοον αὐτὸν ἐποίησα τοῖς ἑμαυτοῦ λόγοις! οὐδεὶς ἄρα ὀλβιώτερος ἐμοῦ. Λέγεται γάρ·

«Ἥδιστον τὸ πῦρ ἐν χειμῶνι· ἥδιστον ἢ ἔντευξις φίλου· ἥδιστον ἢ παρὰ Βασιλέως τιμὴ· ἥδιστον ἢ μετ' ἀγαθῶν» διατριβή.» Προσελθὼν δὲ τῷ Σανζηβάκῃ, εἶπε περιχαρῶς· «Ἐξιλεώθη, ὦ ἐταῖρε, ἐκεῖνος ὑπ' ἐμοῦ, καὶ πίστις ἀσφαλείας ἐδόθη παρ' ἐκείνου· ἴθι οὖν μετὰ θάρρους. Ἐπειδὴ δ' ὅμως δι' ἐμοῦ τῆς ἐξιλεώσεως τοῦ Βασιλέως ἔτυχες, κατὰ τὴν ἐξῆς συνθήκην δεῖσε διάγειν. Συναίνει καθ' ὅ,τι ποιῶ, ὅταν ἀναλαβὼν τὸ ὑπατικὸν ἀξίωμα, διοικῶ πάντα τὰ τῆς βασιλείας· οὕτω γὰρ ἀμφοτέροι τρυφήσομεν τῆς βασιλικῆς δόξης. Λέγεται γάρ·

«Δόξα τε καὶ πλοῦτος τοῖς ἀνθρώποις προσεπιγίνεται κατὰ τὸν θηρευτικὸν νόμον· ἐν γὰρ θήραις ὁ μὲν τῶν θηρευτῶν κελεύει, «Ἄνελε·» ὁ δ' ἕτερος ἀναιρεῖ τὸ ζῶον.

«Ὅστις ἐξ οἰήσεως οὐ τιμᾶ, ὡς δεῖ, τοὺς παρὰ τῷ Βασιλεῖ, οὗτος ἐκπίπτει τοῦ οὐ ἔχει βαθμοῦ, καθάπερ ὁ Δαντίλας.

ΣΑΝΖΗΒΑΚΑΣ.

Πῶς ἔχει τοῦτο;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἔστιν ἐν γῆ πόλις, ὀνόματι Βαρδδαμαναπούρα, ἐνθα Βασιλεύς τις ἦν, Βρισσασένας καλούμενος· οὗ ὁ Ἰπαρχος, Δαντίλας τοῦνομα, ὑπέρπλοτος ἦν, καὶ ὑπερένδοξος, καὶ λίαν εὐάρεστος τῷ τε Βασιλεῖ καὶ τῷ λαῷ. Ἐν βραχυλογίᾳ, τοιοῦτος συνετός, καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ οὐτ' ἠκουσται, οὐθ' ἐώραται. Ὅρθως δὲ καὶ λέγεται·

«Ὁ ποιῶν τὰ συμφέροντα τῷ Βασιλεῖ, ἀπεχθὴς ἐστὶ τῷ λαῷ· ὁ δὲ ποιῶν τὰ συμφέροντα τῷ λαῷ, ἀπελαύνεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Ἀμφοτέρων οὖν ὄντων ἐναντίων ἀλλήλοις, ὁ ποιῶν ἅμα τὰ ἀρεστὰ τῷ τε Βασιλεῖ καὶ τῷ λαῷ, δυσεῖρητός ἐστι.»

Γάμων δὲ τελουμένων τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, ἅπαντες οἱ ἐν πόλει λογάδες, καὶ οἱ ἐν ἀξιώμασι, κληθέντες, ἐν μεγαλοπρεπείᾳ εὐωχήθησαν, καὶ μεγαλοδωρῖα ἐτιμήθησαν. Μετὰ δὲ τοὺς γάμους ἐκλήθη καὶ ὁ Βασιλεὺς σὺν πᾶσι τοῖς οἰκείοις εἰς ἐστίασιν. Ὁ δὲ σαρῶν τὴν βασιλικὴν οἰκίαν, ᾧ ὄνομα Γοραμβδάκας, καθεστῆς ἀνωτέρω τοῦ βασιλικοῦ ἱερέως, ἐκτραχηλισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπάρχου, ἀπεβλήθη. Ἐκτοτε δὲ, ἀχθόμενος τῇ ἀτιμίᾳ, οὐχ ὑπνωττεν οὐδ' ἐν νυκτὶ, ταῦτα διανοούμενος· «Πῶς ἐγὼ τοῦτον τὸν μέγλαυχον ἀποστήσασιμι ἂν τῆς τοῦ Βασιλέως εὐμενείας; ἢ οὐ δύναμαι αὐτὸν κακόν τι ποιῆσαι, καὶ εἰκῆ κατατήκω τὸ ἔμαυτοῦ σῶμα; Λέγεται γάρ·

«Ὅστις κακοποιῆσαι μὴ δυνάμενος τὸν ἐχθρὸν, ἀγανακτεῖ, οὗτος λίαν ἀνάσχυντός ἐστιν· ὁ ἐρέβινθος, ἀναπηδῶν ἐν τῷ φρύγεσθαι, δύναται τὸν κρίβανον διαρρήξαι;»

Καὶ ποτε περὶ τὴν ἑω, σαρῶν πρὸς τῇ κλίνῃ τοῦ Βασιλέως, ὑπνουστάζοντος, ὑπεφώνησε, σχετλιάζων· «Ὡ τῆς κακίας τοῦ Δαντίλα, ὅς ἀγκαλίζεται τὴν Βασίλισσαν!» Ἀκούσας δ' ὁ Βασιλεὺς, ἀναστάς εὐθέως, ἐπευθύνετο· «Ἄληθές, ὦ Γοραμβδάκα, τοῦτο λέγεις; ἐν ἀγκάλαις ἦν ἡ Βασίλισσα τοῦ Δαντίλα;» Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «Ἐπειδὴ, Βασιλεῦ, ἠγρύπνησα ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἐν παιδιᾷ κύβων, ὕπνος ἐπέπεσέ μοι βίαιος, σαροῦντι· ὅθεν τί εἴρηκα, οὐκ οἶδα.» Ταῦτα μὲν οὗτος, τοιαῦτα δὲ ὁ Βασιλεὺς διανοεῖτο, ἀπορῶν· «Ἀκόλυτος ἦν εἰς τὸν ἐμὸν οἶκον ἡ εἴσοδος τοῦτε Δαντίλα καὶ τοῦ Γοραμβδάκα ἐξ ἴσου· ἴσως οὖν αὐτὸς εἶδε τὴν Βασίλισσαν ἐν ἀγκάλαις ἐκείνου. Λέγεται γάρ·

«Ὅ,τι κρυπτόν ἐστιν ἐν τῇ καρδίᾳ, εἴτε καλόν, εἴτε κακόν, τοῦτο φανερόν γίνεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ ἀνθρώπου, ἐν ὕπνῳ λαλοῦντος, ἢ μεθύοντος.

«Ὅ,τι ὁ ἀνθρώπος θέλει, ἢ βλέπει, ἢ πράττει γρηγορῶν, τοῦτο καὶ ἐν ὕπνῳ λέγει, ἢ πράττει, φανταζόμενος.

Πρὸς δὲ, τίς ἀμφιβολία τῇ ραδιουργίᾳ τῶν γυναικῶν; λέγεται γάρ·

«Τίς ἄρα ἀγαπητὸς ταῖς γυναίξι; τούτῳ μὲν γὰρ ἐν ταύτῳ »προσλαλοῦσιν· ἐκεῖνον δὲ βλέπουσι, καὶ ἄλλον κατὰ νοῦν »ἔχουσιν.

»Οὔτε τὸ πῦρ κορέννυται ξύλων, οὔτε ὁ ὠκεανὸς ποταμῶν, οὔτε ὁ ἄδης νεκρῶν, οὔτε αἱ γυναῖκες ἀνδρῶν.

»Τότε σωφροσύνη ταῖς γυναίξιν ἐστίν, ὅτ' οὐκ ἐστίν οὔτε »τόπος ἰδιαιτέρος, οὔτε καιρὸς ἀρμόδιος, οὔτ' ἀνὴρ ἐπιζη- »τούμενος.

»Ἡ μὲν γυνή ἐστίν, ὡς ἡ στάμνος τοῦ βουτύρου, ὁ δ' ἀνὴρ, »ὡς ἡ φλόξ τοῦ πυρός· καθὼς δὲ τὸ βούτυρον διαλύεται ἐκ »τῆς προσθίξεως τοῦ πυρός, οὕτω καὶ ἡ γυνή ἐκ τῆς τοῦ »ἀνδρός.

»Εἰ γένοιτο τὸ μὲν πῦρ ψυχρὸν, ἡ δὲ Σελήνη θερμή, ὁ δὲ φύσει κακὸς ἀγαθός, γένοιτ' ἂν καὶ ἡ γυνὴ σώφρων.

»Ὅς τις, ἄφρων ὢν, φρονεῖ· «Αὕτη ἡ γυνὴ ἐρᾷ ἐμοῦ», οὐ- »τος ὑπεξούσιος ἐκείνης αἰεὶ γίνεται, καθὼς τὸ ἐπὶ παιδιᾷ ὄρνεον.»

Τοιαῦτα μὲν οὖν ὁ Βασιλεὺς πολυειδῶς καὶ πολυπαθῶς λογιζόμενος, πορῶν τῆς πρὸς τὸν Δαντίλαν εὐνοίας ἐγένετο· καὶ ἐκώλυσεν ἐξ ἐκείνης τῆς ἡμέρας τὴν εἰς τὰ βασίλεια αὐτοῦ εἴσοδον. Ὁ δὲ, σκοπήσας τὸν Βασιλέα εὐνοϊκῶς ἐξαπίνης μὴ ἔχοντα, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ ὧδε· «Ὡ! ὀρθά ἐστι τὰ λεγόμενα·

»Τίς, πλουτήσας, οὐ φυσιοῦται; τίνος ἡδυπαθοῦς αἱ δυσπραγίαι ἔληξαν; τίνος τὸ καρτερικὸν ὑπὸ τῶν γυναικῶν »οὐκ ἐχαυνώθη; τίς προσφιλὴς τῷ Βασιλεῖ; τίς τοῦ πανδα- »μάτορος χρόνου παρανάλωμα οὐκ ἐγένετο; τίς ἐπαίτης τι- »μῆς ἔτυχεν; ἢ τίς ταῖς ἀρχυσι τοῦ κακοτρόπου ἐμπεσῶν, »ἀγαθοῦ ἐπέτυχεν;

«Οὐδείς ἐράσμιός ἐστι τοῖς δυσθύμοις Βασιλεῦσι· τὸ πῦρ »θιγόμενον, κατακαίει καὶ αὐτὸν τὸν θύτην, σπένδοντα.

«Τίς ἤκουσεν, ἢ εἶδεν ἐν μὲν τῷ κόρακι καθαρότητα, ἐν δὲ
»τῷ κυβευτῇ ἀλήθειαν, ἐν δὲ τῷ ὄφει ἀνοχήν, ἐν δὲ ταῖς
»γυναιξί κόρον ἔρωτος, ἐν δὲ τῷ δειλῷ καρτερίαν, ἐν δὲ τῷ
»οἰνοπότῃ κρίσιν, ἐν δὲ τῷ Βασιλεῖ φιλίαν;

«Πρὸς δὲ τούτοις οὐδέ γ' ἐν ὑπνῷ ἄχαρί τι ἐποίησα ἔργῳ
ἢ λόγῳ, οὐτ' αὐτῷ τῷ Βασιλεῖ, οὐτ' ἄλλῳ τινὶ διὰ τί ἄρα
ἀπέστρεψεν ἐπ' ἐμοῦ τὸ πρόσωπον ἐαυτοῦ ὁ Βασιλεύς;» Καί
ποτε ὁ Γοραμβδάκας, ἰδὼν τὸν Δαντίλαν, ἐξωθούμενον ἀπὸ
τῆς βασιλικῆς θύρας ὑπὸ τῶν θυρωρῶν, εἶπε χλευάζων·
«Ὁ Δαντίλας, οὗτος, ὦ θυρωροί, λίαν προσφιλὴς ὢν τῷ
Βασιλεῖ, οἷός τέ ἐστιν ὑμῖν ποιῆσαι ἦτοι κακὸν ἢ ἀγαθόν.
Καθὼς ἄρα ἐγὼ, οὕτω καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ἐκτραχηλισθήσεσθε
ὑπ' αὐτοῦ, κωλυομένου.» Ἀκούσας ὁ Δαντίλας, ταῦτα διε-
λογίζετο· «Πάντως γε τὸ ἐμοὶ συμβᾶν δεινόν, τούτου ἔργον
ἐστίν. Ὄρθῳς ἄρα λέγεται·

«Ὃς διακονεῖ τῷ Βασιλεῖ, οὗτος, καὶ περ ὢν ἀγενής, ἀσύ-
»νετος, καὶ ἀτιμος, τιμητέος ἐστίν ἀεί.

«Εἰ καὶ φαῦλος καὶ εὐτελής ἐστίν ὁ τοῦ Βασιλέως ὑπηρέ-
»της, οὐδέποθ' ὅμως ἀτιμίαν λαμβάνει παρ' ἀνθρώπων.»

Ταῦτα διαλογισάμενος, οἶκαδε ἦλθε· καὶ μεταπεμψάμενος
τὸν Γοραμβδάκαν ἐδωρήσατο αὐτῷ ζεῦγος στολῆς, εἰπὼν·
«Σὺ, βέλτιστε, ἐξεβλήθης ὑπ' ἐμοῦ, δυσφορήσαντος, ὅτι ἀνω-
τέρῳ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τοῦ Βασιλέως ἐκάθισας ἐν
ἀνοικεῖα ἔδρα· ἐφ' ᾧ σύγγνωθί μοι.» Ὁ δὲ τὴν δυάδα τῆς
στολῆς, ὡς βασιλείαν οὐρανοῦ, δεξάμενος, σφόδρα χαρεῖς,
ἔφη· «Συγγνώμη σοι δέδοται παρ' ἐμοῦ, ὦ ἄριστε· ἀντὶ δὲ
ταύτης τῆς χάριτος ἰδὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἐμοῦ νοός, καὶ τὴν
εὐμένειαν τοῦ Βασιλέως.» Οὕτως εἰπὼν ἀπῆλθε λίαν ἄσμενος.
Ὄρθῳς ἄρα λέγεται·

«Ἐ τῆς ἰσοδυναμίας τοῦ ζυγοῦ καὶ τοῦ οὐτιδανοῦ! ὡς
»γὰρ δι' ὀλίγου εἰς τὰ ἄνω, οὕτω καὶ δι' ὀλίγου εἰς τὰ κά-
»τω ῥέπει.»

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ σαρωῶν ὁ Γοραμβθάκας πρὸς τῇ κλίνῃ τοῦ Βασιλέως, ὑποκαθεύδοντας, ὑπεφώνησεν· «Ὡς τῆς ἀγνοίας τοῦ Βασιλέως, ὅς, πάσχων πάθος διαβροίας, ἐσθίει Σιρβδά-τήν.» Ἀκούσας δ' ὁ Βασιλεὺς, ἀνέστη, διαταραχθεὶς, καὶ, «Ὡς μιὰρὲ, ἔφη· τί οὕτως ἀνοίκεια λαλεῖς; εἶδες ἐμέ ποτε τοιαῦτα πράττοντα, ἢ πάσχοντα;» Ὁ δὲ, «Βασιλεῦ, ἔφη, ἐκ τῆς ἐν νυκτὶ ἀγρυπνίας πρὸς παιδιᾶν κύβων, ὕπνος κατέσχε με βίαιος· διὸ ὅ,τι εἶρηκα, οὐκ οἶδα· ἴλεως οὖν ἔστω μοι ὁ Κύριός μου, ὑπ' ἐξουσίαν ὄντι τοῦ ὕπνου.» Τηνικαῦτα ὁ Βασιλεὺς τοιαῦτα ἀνέπλᾳττεν ἐν διανοίᾳ· «Ἐμοὶ γε οὔτε τοιοῦτον πάθος ἐπεγένετο, οὔτε τοιαύτη ὀπώρα ἐβρώθη. Καθὼς ἄρα ἐγὼ οὔτε τοιοῦτόν τι πέπονθα, οὔτε τοιοῦτόν τι βέβρωκα, οἷον οὗτος ὁ μωρὸς εἶρηκεν, οὕτω δήπου καὶ ὁ Δαντίλας τοιοῦτόν τι ἀπαίσιον οὐ πεποίηκε. Πάντη οὖν ἀπρεπῆ πέπρακταί μοι, ἀτιμάσαντι αὐτὸν τὸν ταλαίπωρον. Τοιούτοις γὰρ ἀνδράσι τοιουτότροπα ἔργα ἀνοίκεια· ἄλλως τε, ἀπόντος τούτου, τὰ τῆς βασιλικῆς καὶ πολιτικῆς διοικήσεως ἐκλελυμένα γεγένηται.» Τοιαῦτ' ἄττα διανοηθεὶς, μεταπεμφάμενος τὸν Δαντίλαν ἐδωρήσατο αὐτῷ τὰ ἅπερ ἐφόρει ἄμφια καὶ κοσμήματα, καὶ τὸ ὑπατικὸν ἅμα ἀξίωμα. Τοῦτό δ' ἐστίν, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὅστις ἐξ οἰήσεως οὐ τιμᾶ, ὡς δεῖ, τοὺς παρὰ τῷ Βασι-
»λεῖ, οὗτος ἐκπίπτει τοῦ οὐ ἔχει βαθμοῦ, καθάπερ ὁ Δαντίλας.»

ΣΑΝΖΗΒΑΚΑΣ.

Ὅρθα ταῦτα λέγεις, ἐταῖρε· οὕτω δ' ἔγωγε πράξω. Ὁμολογήσαντος ταῦτα τοῦ Σανζηθάκα, παραλαβὼν αὐτὸν ὁ Δαμανάκας, προσελθὼν τῷ Πιγγαλάκᾳ, ἔφη «Οὗτος αὐτὸς ὁ Σανζηθάκας, ὃ Βασιλεῦ, ὃν ἤνεγκα πρὸς σέ· νῦν δὲ σὺ οἶδας.» Ὁ μὲν δὴ Σανζηθάκας, προσκυνήσας εὐλαβῶς, ἔστη ἐνώπιον ταπεινῶς· ὁ δὲ Πιγγαλάκας, ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὴν δεξιάν

χειρα, εἶπε φιλοφρόνως· «Μὴ φοβοῦ, φίλε· διάγε δὲ, ὡς ἐφίη, ἐν τούτῳ τῷ ἄλσει, ὃ ὑπὸ τὴν ἐμὴν ἐστὶ δεσποτείαν· καὶ ἐπειδὴ πάνυ ἐπικίνδυνόν ἐστιν ἐκ τῶν ὧν ἔχει πολλῶν ἀγρίων θηρίων, συνδιάτριβε, καὶ συναγελάζου ἅξι ἐμοί.» Ὁ δ' ἔφη· «Ἔσται οὕτως, ὡς ἐπιτάττει ὁ Βασιλεύς.» Παραλαβὼν δ' αὐτὸν ὁ Πιγγαλάκας, ἐπορεύθη παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ Ἰαμουναῖ ποταμοῦ εἰς πόσιν ὕδατος, κακείθεν εἰσέδου πάλιν τὸ ἄλσος. Παραδούς δ' ἔπειτα τῷ Καρατάκᾳ καὶ τῷ Δαμανάκᾳ τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν, συνετρώφα τῷ Σανζηθάκᾳ ἐν ἡδείαις ὀμιλίαις. Οὕτω μὲν οὖν συνδιῆγον ἀμφοτέροι καθ' ἐκάστην, ἀπρὶξ ἐχόμενοι τῆς πρὸς ἀλλήλους στοργῆς καὶ ἀγάπης. Ἐν δ' ὀλίγαις ἡμέραις οὕτως ἐξ ἄσυνέτου συνετὸς ἐγένετο ὁ Πιγγαλάκας τῇ μετὰ τοῦ Σανζηθάκα ὀμιλίᾳ, σφόδρα εἰδήμονος ὄντος πολλῶν ἐπιστημῶν, ὥστε, ἀπολιπὼν τὸ ἄγριον καὶ σαρκοφάγον ἦθος, εἰς ἡμερον ἐτρέπη καὶ ποηφάγον. Ἀλλὰ τί δεῖ μακρηγορεῖν; αὐτοὶ μόνον, ὅτε Σανζηθάκας, καὶ ὁ Πιγγαλάκας, ἰδίᾳ ἀλλήλοις συνεβουλεύοντο ἐκάστοτε· τὰ δὲ λοιπὰ ζῶα πορρωτάτῳ ἴσταντο· ὁ δὲ Καρατάκας καὶ ὁ Δαμανάκας εἰσδυσιν ὅλως οὐκ εἶχον. Τελευταῖον, τὰ ζῶα πάντα, βουλιμιῶντα ἐκ τῆς ἐγκρατείας τοῦ λέοντος, διεσπάρησαν, ὅποι ἐκαστον ἠθούλετο. Λέγεται γάρ·

«Ἀφέντες τὸν ἀνωφελεῖ δεσπότην οἱ δοῦλοι, καθὼς οἱ ὄρνεις τὸ ξηρὸν δένδρον, ἀλλαχόσε πορεύονται.

«Καὶ ἀγαθοφεῖς ὄντες οἱ θεράποντες, καὶ τιμὴν λαμβάνοντες, καὶ πρὸς θεραπείαν πρόθυμοι τυγχάνοντες, ἐγκαταλιμπάνουσι τὸν Βασιλέα, μὴ τυγχάνοντες τῶν πρὸς τὸ ζῆν.

«Ὅστις τῶν Βασιλέων ὑπερημερίαν οὐ ποιεῖ τῆς διανομῆς τῆς μισθοφορᾶς, τοῦτον οὐδέποτ' ἐγκαταλείπουσιν οἱ θεράποντες, καὶ περ ὄνειδιζόμενοι.

Οὐχὶ δὲ μόνον οἱ θεράποντες ζῶσιν ἐξ ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ἅπαντα τὰ ἐν κόσμῳ ἔμψυχα ζῶα, εἴτε λογικὰ, εἴτε ἄλογα,

ζῶσι τῇ πρὸς ἄλληλα πειθανάγκῃ. Ἀστείως δὲ καὶ πεποιήται·

«Οἱ μὲν ἱατροὶ ζῶσιν, ἀποβουκολοῦντες τοὺς ἐμπαθεῖς, οἱ δὲ κάπηλοι τοὺς ἀγοραστὰς, οἱ δὲ σοφοὶ τοὺς μωροὺς, οἱ δὲ κλέπται τοὺς ἀφροντίστους, οἱ δ' ἐπαίται καὶ ἀγύρ- νται τοὺς περιουσίαν καὶ οἶκον ἔχοντας, αἱ δ' ἑταίραι τοὺς πλάγους, οἱ δὲ τεχνίται πάντας.

«Ἀλλήλους πάντες κατασπῶσιν ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς τοῖς »τῆς πειθανάγκης βρόχοις. Ὅπως τάτε χερσαῖα καὶ τὰ ἔνυ- »δρα ζῶσι τῇ ἑαυτῶν δυνάμει.

«Ὁ περὶ τὸν Σίβαν ὄφις καταφαγεῖν ἐφίεται τὸν μῦν »τοῦ Γανέσσα, τὸν δὲ ὄφιν ὁ Ταῶς τοῦ Σκάνδα, τὸν δὲ »Γανέσσαν ὁ λέων τῆς Παρβατῆς. Ὅτε τοιοῦτος ὄλεθρος »ἀμοιβαδὸν ἐν τῷ οἴκῳ ἐπικρέμαται τοῦ Σίβα, οὗ τῇ δυ- »νάμει τὸ πᾶν τοῦτο συνίσταται, πόσῳ μᾶλλον ἀλλαχοῦ;»

Ὁ μὲν δὴ Καρατάκας καὶ ὁ Δαμανάκας, τῆς τοῦ Πιγγα- λάκα εὐμενείας πῶρρω ὄντες, καὶ βουλιμιῶντες, συμβούλιον ποιοῦνται. Προλογίζει δὲ ὁ Δαμανάκας. «Ἡμεῖς μὲν, ὧ βέλ- τιστε Καρατάκα, οὐδεμίαν ἰσχὺν ἔχομεν· οὐτοσί δὲ ὁ Πιγ- γαλάκας, πειθόμενος τοῖς τοῦ Σανζηθάκα λόγοις, οὐ χρῆται τῇ οἰκείᾳ φύσει· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν πάντες ὄχοντο τῆδε κἀ- κείσε· τί οὖν ποιητέον;

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Εἰ καὶ ὁ Βασιλεὺς οὐκ ἀκούει τοῦ σοῦ λόγου, δεῖ μὲν τοι παραινεθῆναι, ἵνα μὴ ἔγκλημά σοι προσαφθῇ. Λέγεται γάρ·

«Ὁ Βασιλεὺς, καὶ περ μὴ ἀκούων, νουθειητέος ἐστὶν ὑπὸ »τῶν βουλευτῶν, καθὼς ὁ Δριταράστρας ὑπὸ τοῦ Βιδούρα, »εἰς τὸ μὴ στίγμα αὐτῷ γενέσθαι, ὡς ἀποσιωπήσαντι.

«Καθὼς ὁ Ἐλεφανταγωγὸς ψέγεται, ὅταν ὁ ἐλέφας, ἐκ- »μανεῖς, ἐκτραπῇ τῆς ὁδοῦ, οὕτω καὶ ὁ βουλευτῆς, ὅταν ὁ »Βασιλεὺς, ἐκφρονῶν, ἐκκλίνη τοῦ εὐθέος.»

Οὗτος ὁ ποηφάγος βοῦς ὑπὸ σοῦ τῷ λέοντι προσωκείωθη·
οικεία ἄρα χειρὶ ἤψω τῶν ἀνθρώκων.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἀληθῆ ταῦτα· ἐμόν ἐστι τὸ σφάλμα, ἀλλ' οὐ τοῦ δεσπό-
του. Ὄρθως ἄρα λέγεται·

«Ὁ μὲν κυνόλυκος ἔπαθεν ἐκ τῆς τῶν κριῶν μάχης· ἐγὼ
»δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀσσαδδαββούτου· ἡ δὲ μαστροπὸς ἐξ ἄλλο-
»τριῶν ἔργων· τὰ τρία ταῦτα δεινὰ οἴκοθεν ἐγένετο.»

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Τί ἐστι τοῦτο ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἦν ἔντινι χώρᾳ μοναστήριον, ἔνθα ἐμόναζεν εἰς μοναστῆς,
Δεβασσαρμὰν ὀνομαζόμενος· ὅς ἐκ τῆς ἀπεμπολήσεως τῶν
προσφερομένων ἐπλήρωσεν ἀργύρου μίαν πῆραν, ἣν καὶ
ἔφερον αἰεὶ ὑπὸ μάλης νυκτός τε καὶ ἡμέρας, μὴ πιστεύων
μηδενί. Ὄρθως ἄρα λέγεται·

«Πόνος ἐν κτήσει χρημάτων ! πόνος ἐν φυλακῇ τῶν κτη-
»θέντων ! ἄχθος ἐν τῇ συνάξει ! ἄχθος ἐν τῇ ἀναλώσει !
»ὦ πλούτου, θλίψει συμμίκτου !»

Κακότροπος δέ τις, ἄρπαξ τῶν ἀλλοτρίων, ᾧ ὄνομα Ἀσ-
σαδδαββούτης, σκοπήσας τὴν πῆραν ὑπὸ τὴν μασχάλην τοῦ
ὀσίου, τοιαῦτα διελογίζετο· «Πῶς αὕτη ἡ πῆρα συληθεῖν ἂν
ὑπ' ἐμοῦ ; οὔτε γὰρ διόρυξις τοῦ τοίχου εὐχερῆς ἐστίν, ἐκτι-
σμένου ἐκ στερεῶν λίθων, οὔτε ὄλως ἀνάβασις, ὑψηλοῦ ὄντος·
λείπεται οὖν ἀποβουκολῆσαι αὐτὸν τὸν μοναστήν, ὡς δῆθεν
μαθητῆς αὐτοῦ· οὕτω γὰρ θαρρήσαντος, ἐλεύσεται ποτε ἡ
πῆρα εἰς χεῖράς μου. Λέγεται γάρ·

«Ὁ μὲν αὐτάρκης οὐκ ἐστι φιλοχρήματος, οὐδ' ὁ ἐγκρατῆς

»φιλόκοσμος, οὐδ' ὁ ἀπλοϊκὸς ἠδύλογος, ἢ ὁ φιλαλήθης
»ἀπατεῶν.»

Ταῦτα διαλογισάμενος, προσελθὼν τῷ Δεβασσαρμᾶνι ἐκεί-
νω, καὶ προσκυνήσας εὐλαβῶς, ἔφη· «Ὁ μὲν Κόσμος οὗτος,
ὧ̄ θεσπέσιε, μάταιός ἐστιν· ἡ δὲ νεότης, ὡς ἡ ὀρμὴ τοῦ ἐξ
ὀρέων χειμάρρου· ἡ δὲ ζωὴ, ὡς ἡ ἐκ χόρτου φλόξ· αἱ δὲ
ἡδοναί, ὡς ἡ σκιά τοῦ νέφους· τὰ δὲ τέκνα, ἡ γυνή, οἱ φίλοι,
καὶ οἱ οἰκεῖοι, ὡς ὄνειρον. Τούτων τοίνυν τοιούτων ὄντων,
τί ποιήσας ἔγωγε, διαπλεύσω ἀσφαλῶς τὸ πέλαγος τοῦτο,
τὸν Κόσμον;» Ὁ δὲ, ἀκούσας, ἔφη εὐμενῶς· «Μακάριος εἶ,
ὧ̄ τέκνον, ὅτι ἐν νεανικῇ τῇ ἡλικίᾳ τοιαύτη σοι ἀπάθεια ἐγέ-
νετο. Λέγεται γάρ·

«Ὅστις σώφρων ἐστὶν ἐν νεανικῇ τῇ ἡλικίᾳ, οὗτός ἐστι
»κυρίως σώφρων· τίνι γὰρ οὐ γίνεται σωφροσύνη, ὅταν αἱ
»συστατικαὶ δυνάμεις τοῦ σώματος ἀτονήσωσι;

«Τοῖς μὲν ἀγαθοῖς γῆρας ἐπιγίνεται πρῶτον μὲν ἐν τῷ
»νοῖ, εἶτα δ' ἐν τῷ σώματι· τοῖς δὲ κακοῖς γῆρας ἐπιγίνε-
»ται ἐν μόνῳ τῷ σώματι, οὐδέποτε δ' ἐν τῷ νοί.»

Περὶ δὲ τῆς ἧς ἐπίθου μου διαπλεύσεως τοῦ πελάγους
τούτου, τοῦ Κόσμου, ἄκουσον τῶν ἐξῆς·

«Ὅστις, εἴτε ἐλάχιστος, εἴτε ἀπόβλητος, εἴτε ἀμαρτωλὸς,
»μυσταγωγηθεὶς, μιμητῆς γίνεται τοῦ Σίβα, πλοκάμους
»φέρων, καὶ σποδῶ ἀλληλιμμένος, οὗτος ἀγνὸς, καὶ κορυφαῖος
»γίνεται, ὡς ὁ Βραχμάν.

«Ὅστις προσφέρει ἐν μόνον ἄνθος τῇ κορυφῇ τοῦ φαλλοῦ
»τοῦ Σίβα, λέγων τὸν ἐξασύλλαχτον μυστικὸν λόγον, ὌΜ!
»ΝΑΜΑΧ ΣΙΒΑΓΕ! οὗτος οὐδέποτε μετεμψυχοῦται.»

Ἀκούσας δ' ὁ Ἀσσαδδαββούτης, ἀψάμενος εὐλαβῶς τῶν
ποδῶν τοῦ Δεβασσαρμᾶνος, ἔφη· «Χάρισαί μοι, πάτερ ἄγιε,
τὸ μυσταγωγῆσαι, καὶ διδάξαι με τὴν θείαν γνῶσιν· μαθη-
τῆς σου γὰρ ἐφίεμαι γενέσθαι, καὶ συμμονάσαι.» Ὁ δὲ

«Ταῦτα πάντα ἔσονται, ὦ τέκνον, ἔφη· νύκτωρ δ' ὅμως οὐ δεῖ σε μένειν σὺν ἐμοὶ ἐν τῷ μοναστηρίῳ· ἡ γὰρ τῶν μοναστῶν ἀμιξία ἐντεταλμένη ἐστὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκαῖα τυγχάνει ἐμοὶ τε καὶ σοί. Λέγεται γάρ·

«Ὁ μὲν Βασιλεὺς ἀπόλλυται ἐκ τῆς κακοβουλίας· ὁ δὲ »μοναστῆς ἐκ τῆς πρὸς ἄλλους ἐπιμιξίας· ὁ δὲ υἱὸς ἐκ τῆς »πολλῆς φιλοστοργίας· ὁ δὲ Βραχμὰν ἐκ τῆς ἀμαθείας· τὸ »δὲ γένος ἐκ τῆς κακῆς ὁμιλίας· ἡ δὲ φιλία ἐκ τῆς ἀλαζο»νίας· ὁ δὲ πλοῦτος ἐκ τῆς ἀσωτίας· ἡ δὲ στοργὴ ἐκ τῆς »ἀποδημίας· ἡ δ' αἰδῶς ἐκ τῆς οἰνοποσίας· ὁ δ' ἄγρὸς ἐκ »τῆς ἀμελείας· τὰ δὲ κτήματα ἐκ τῆς ἀμεριμνίας.»

Ἀναδεξάμενος οὖν τὸν μοναδικὸν βίον, κοιμῶ μόνος ὑπὸ καλύβην ἐκτὸς τῆς θύρας τοῦ μοναστηρίου.—«Πείθομαι τῇ προσταγῇ σου, πάτερ ἅγιε, ἔφη ὁ Ἀσσαδδαβούτης· ἐμοὶ γὰρ μέλει τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν.» Ὁ μὲν δὴ Δεβασσαρμὰν ἐμυσταγῶγει τε καὶ ἐδίδασκε τὸν Ἀσσαδδαβούτην τὰ τῶν θείων γραφῶν· ὁ δὲ, ὑπακοὴν ἐδείκνυε, καὶ πᾶσαν θεραπείαν πρὸς τὸν διδάσκαλον, καὶ λίαν εὐάρεστος ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ οὕτως, οὐδέποτε ὁ Δεβασσαρμὰν τὴν πῆραν ἐξήρει ἐκ τῆς μασχάλης. Πολλοῦ δὲ χρόνου διελθόντος, ὁ Ἀσσαδδαβούτης οὕτω διενοεῖτο· «Μέχρι τοῦδε οὗτος οὐδ' ὅπως οὖν ἐμοὶ πιστεύει· τί οὖν; ἀποκτείνω αὐτὸν μαχαίρᾳ; ἢ φαρμάκῳ; ἢ ἀγχόνῃ;» Ταῦτα ἐν νοτὶ τιθεμένου, εἷς τῶν μαθητῶν τοῦ Δεβασσαρμᾶνος ἀπὸ τινος κώμης ἦκε, καλῶν αὐτὸν εἰς ἐξίασιν. Παραλαβὼν μὲν οὖν ὁ Δεβασσαρμὰν τὸν Ἀσσαδδαβούτην, ἀπήει. Ποταμοῦ δὲ ῥέοντος κατὰ τὴν ὁδόν, ἐνειλῆσας κρυφίως τὴν πῆραν ἐν τῷ τριβῶνιῳ εἰσέδου, λουσόμενος. Μετὰ δὲ τὸ λούσασθαι, καὶ προσεύξασθαι, ἔλεξε πρὸς τὸν Ἀσσαδδαβούτην·

«Ἐγὼ μὲν πορεύομαι εἰς ἀποσκευὴν τῶν ἐνοχλούντων· σὺ δὲ φύλαττε προσεχῶς τὸ τριβῶνιον, καὶ τὸν φαλλὸν τοῦ

Σίβα, ἔστ' ἂν ἀναστρέψω.» Ἐνταῦθα καιροῦ τυχὼν ὁ Ἄσσαδ-
 δαβδούτης, ἐξελὼν τὴν πῆραν ἀπὸ τοῦ τριβωνίου, ᾤχετο μετὰ
 σπουδῆς. Ἐν δὲ τούτῳ ὁ Δεβασσαρμάν, πίστιν ἔχων πρὸς τὸν
 Ἄσσαδδαβδούτην, ἐθεᾶτο ἡδέως μάχην δύο χρυσομάλλων
 Κριῶν, ὧν κυριττόντων ἀλλήλους αἶμα πολὺ κατεχεῖτο ἐξ ἀμ-
 φοτέρων τῶν μετώπων. Κυνόλυκος δέ τις, ἰστάμενος ἐν μέ-
 σῳ, ἔλειχε τὸ καταχερόμενον αἶμα· εὗρεθεις δὲ τελευταῖον
 μεταξὺ τῶν μετώπων τῶν κριῶν, κυριττόντων, πληγείς
 ἔπεσε, τεθνεώς. Ἀναστρέφων δ' ὁ Δεβασσαρμάν ἐννοῶν ἦν
 τὸν θάνατον τοῦ κυνολύκου, καὶ ἅμα ἐνθυμούμενος τὴν πῆραν.
 Ἐλθὼν δὲ, καὶ ἰδὼν μῆτε τὸν Ἄσσαδδαβδούτην ἐκεῖ, μῆτε
 τὴν πῆραν ἐν τῷ τριβωνίῳ, ἀνεβόησεν, ἐλεεινολογῶν· «Οἶ
 μοι! σεσύλημαι ὁ τάλας!» καὶ ἔπεσε χαμαί, λειποθυμήσας.
 Ἀναλαβὼν δὲ μετ' ὀλίγον ἑαυτὸν, καὶ ἀναστὰς, ἤρξατο φω-
 νεῖν· «Ἄρα ἀπατήσας με, ὦ Ἄσσαδδαβδούτη, ἐδραπέτευσας;
 δός μοι ἀπόκρισιν.» Οὕτως ἐλεεινολογῶν, ἀπῆει εἰς τὸ πρό-
 σω σχολαίως, ἀνιχνεύων τὸν δραπέτην, καὶ λέγων· «Ὁ μὲν
 κυνόλυκος ἔπαθεν ἐκ τῆς τῶν κριῶν μάχης, ἐγὼ δὲ ὑπὸ τοῦ
 Ἄσσαδδαβδούτου.» Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἰδὼν ἕνα ὑφάντην,
 πορευόμενον μετὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ἐκ τῆς ἰδίας κώμης
 εἰς ἑτέραν γειτνιαζούσαν, ἐφ' ᾧ πιεῖν οἶνον, εἶπεν· «Ὁ μὲν
 ἥλιος, ὦ ἀγαθὲ, περὶ δυσμᾶς ἐστίν· ἐγὼ δὲ ξένος, καὶ δέομαι
 καταλύσεως· ἀγνῶς γάρ εἰμι τῆς πρόσω κώμης, καὶ διὰ τοῦτο
 ξενίας εἰμι ἄξιος· γέγραπται γὰρ ἐν τῷ νόμῳ.

«Ξένος, κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐλθὼν εἰς τινος οἰκίαν, οὐκ
 » ἀποβλητέος, ἀλλὰ ξενιστέος· ξενισθεὶς γὰρ, θείαν χάριν δί-
 » δωσι τῷ ξενίσαντι.

«Ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἀγαθῶν οὐδέποτε ἐπιλείπει ταῦτα·
 » ψίαθος, γῆ, ὕδωρ, καὶ γλῶσσα γλυκεῖα.

«Ἐκ μὲν τῆς πρὸς τὸν ξένον δεξιώσεως ἤδεται ὁ Ἄγνης·
 » ἐκ δὲ τοῦ στρώματος ὁ Ἰνδρας· ἐκ δὲ τῆς τῶν ποδῶν νί-

»ψεως ὁ Βισνοῦς· ἐκ δὲ τοῦ βρώματος καὶ πόματος ὁ Βραχμᾶς.»

Ἀκούσας ὁ Ἰφάντης, εἶπε τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· «Λαβοῦσα τὸν ξένον τοῦτον, ἄπιθι οἴκαδε· καὶ ξενίσασα αὐτὸν, ὡς δεῖ, ποδονίπτρω, δείπνω καὶ κλίνῃ, μένε ἐκεῖ· ἐγὼ δὲ πολὺν οἶνον οἴσομαι σοι.» Ταῦτα εἰπὼν ἀπῆει εἰς τὸ πρόσω. Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ, ἥτις ἦν μοιχαλὶς, παραλαβοῦσα τὸν Δεβασσαρμᾶνα οἴκαδε ἀπῆρχετο, χαίρουσα, καὶ ἐν νῶ ἔχουσα τὸν ἐρώμενον Δεβαδάταν. Ὅρθῶς ἄρα λέγεται·

«Μεγάλη χαρὰ γίνεται τῇ μοιχαλίδι ἐν ἡμέρᾳ δυσχειμέρῳ,
»ἐν νυκτὶ ἀσελήνῳ, ἐν στενωποῖς, καὶ ἐν ἀποδημίᾳ τοῦ
»ἀνδρός.

«Κλίνας, στρώματα ἀπαλά, ἀνὴρ καλὸς τε καὶ ἀγαθός, καὶ
»πᾶσα ἄλλη τρυφή, τὸ οὐδὲν κρίνονται ἀκολάστῳ καὶ μοιχα-
»λίδι γυναικί.

«Πάντα ταῦτα στέργει ἡ ἀσελγῆς καὶ ἀκόλαστος γυνή·
»τὴν ἀτιμίαν τοῦ γένους, τὴν κατηγορίαν τῶν ἀνθρώπων, τὸν
»δεσμὸν, καὶ τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς.»

Ἐλθοῦσα δ' οἴκαδε, δοῦσα μίαν διερρήγμενὴν κλίνην τῷ Δεβασσαρμᾶνι, ἔφη· «Ἔως ἂν ἐπανακάμψω μετὰ τὸ ἰδεῖν τινα φίλην, ἀφιγμένην ἐξ ἀγροῦ, φροντίδα ἔχε τοῦ οἴκου.» Τοιαῦτα εἰποῦσα, καὶ ἑαυτὴν κοσμήσασα, ἀπῆει πρὸς τὸν ἐρώμενον Δεβαδάταν. Ἰδοῦσα δὲ καθ' ὁδὸν ἐρχόμενον τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, μεθύοντα, παραπίπτοντα, διακεχυμένην ἔχοντα τὴν κόμην καὶ κεράμιον οἴνου φέροντα, εὐθέως οἴκαδε ἐπανελθοῦσα, καὶ τὰ κοσμήματα ἐκβαλοῦσα, ἦν ὡς πρότερον. Ὁ δ' Ἰφάντης, σκοπήσας αὐτὴν φεύγουσαν, καὶ κοσμήματα φέρουσαν, ἀκούων δὲ καὶ παρ' ἄλλων πρότερον πολλὰ κατ' αὐτῆς ἀπαίσια, διαταραχθεὶς, ἔφη, ἐλθὼν· «Ποῖ ἐπορεύου, κακὴ καὶ ἀκόλαστε ;» Ἡ δὲ, «Ἀναχωρήσασα ἀπὸ σοῦ, ἀπεκρίνατο, ἔμενον ἐν οἴκῳ· τί οὖν τοιαῦτα ἀνοίκεια λέγεις, μέθη ἐχόμενος ; ὀρθῶς ἄρα λέγεται·

«Ὅσα σημεῖα δεικνύονται τῆς φρενίτιδος νόσου, τοσαῦτα
»καὶ τῆς μέθης· ταραχὴ φρενῶν, παραφορὰ ποδῶν, καὶ ἀνοί-
»κεια ῥήματα.

«Οἷα γίνεται ἡ κατάσασις τοῦ ἡλίου, δύνοντας, τοιαύτη καὶ
»ἡ τοῦ ἀνθρώπου, μεθύνοντας· τρόμος χειρῶν, ἐγκατάλειψις πε-
»ριβολαίου, ἔλλειψις δυνάμεως, καὶ ἐρυθρότης προσώπου.»

Βλέπων δ' αὐτὴν ὁ ὑφάντης, ἄλλο σχῆμα φέρουσιν, καὶ
ἄλλους λόγους λέγουσαν, εἶπε· «Πάλαι μὲν ἤκουον πολλῶν,
πολλὰ κατὰ σοῦ λεγόντων· ἤδη δὲ πέπεισμαι, καὶ βεβαίωμαι
ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων· ταῦτ' ἄρα δικαίως παιδεύσω σε.»
Καὶ λαβὼν ῥάβδον, ἔτυψεν αὐτὴν ἀνηλεῶς, κατὰ ἔδησεν ἐν
στόλῳ. Καρηθαρῶν δὲ, εἰς ὕπνον κατηνέχθη. Ἐν τούτῳ τῷ
μεταξὺ γνωστή τις, γυνὴ κουρέως, γνοῦσα, ὡς ὁ ὑφάντης
κοιμᾶται, εἰσελθοῦσα, ἔφη· «Ὁ Δεβαδάτας, φίλη, ἐν τῷ δεῖνι
τόπῳ προσμένει πορευθῆτι ἐς τάχος.» Ἡ δ' ἔφη· «Ἴδὲ, ὦ
φίλη, τὴν ἐμὴν κατάστασιν· πῶς ἄρα πορευθῆναι δύναμαι;
ἴθι, εἰπέ ἐκεῖνῳ τῷ ἐραστῇ, ὡς οὐκ ἔστιν οὔτε καιρὸς, οὔτε
τρόπος τόγε νῦν ἔχον.» Ἡ δὲ, «Μὴ, μὴ λέγε, ὦ φίλη, τοιαῦ-
τα ἀνοίκεια ταῖς ἐρωμέναις· λέγεται γάρ·

«Ὅστις οὔτε πόνον οὔτε τρόπον ἀφήσιν εἰς τὸ τυχεῖν τοῦ
»ποθουμένου, καὶ περ δυσκόλου ὄντος, οὗτος ἀξιέπαινός ἐστιν.

«Ὅλβιαί εἰσιν, αἱ τρυφῶσι τῆς νεότητος σὺν ἡδονικαῖς ἐρα-
»σταῖς· τὰ γὰρ μετὰ τὸν βίον ἀμφιβαλλόμενά ἐστιν· ἡ δὲ
»τῶν ἀνθρώπων κατηγορία ἐν Κόσμῳ καθάπτεται πολλάκις
»καὶ τῶν ἀνεγκλήτων.»

«Ἀλλὰ πῶς, ἔφη, πορευθεῖν ἂν, ὅτε ἐγὼ μὲν ἐν ἀλύτοις
εἰμι δεσμοῖς, οὐτοσί δὲ ὁ κάκιστος πλησίον ἐμοῦ ὑπνοῖ;» —
«Οὗτος, ὦ φίλη, εἶπεν ἡ τοῦ κουρέως γυνὴ, καρηθαρῶν, μόλις
ἐξεγερθήσεται ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου· σὲ δ' ἔγωγε λύσασα,
μένω ἀντὶ σοῦ, δεδεμένη μετὰ δὲ τὸ ὁμιλῆσαι τῷ Δεβαδάτῃ,
ἐπάνελθε ταχέως.» Τούτων οὕτω γενομένων, ἀφυπνώσας μετὰ

βραχὺ ὁ Ἰφάντης, εἶπεν· «Ἐὰν ἀπὸ τῆς σήμερον, κακίστη, μήτ' ἐκ τοῦ οἴκου ἐξέρχη, μήτ' ἄλλω συλλαλῆς ἀνδρὶ, λύω σε.» Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ κουρέως, φοβουμένη, μὴ γνωσθεῖν ἐκ τῆς φωνῆς, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Ὁ δὲ, πάλιν πολλάκις τοιαῦτα εἰπὼν, καὶ μηδεμίαν ἀπὸκρισιν λαβὼν, θυμωθείς, ἔτεμε τὴν ῥίνα αὐτῆς ὀξεῖ μαχαιριδίῳ· κᾶπειτα εἰς ὕπνον πάλιν κατηνέχθη. Ταῦτα δὲ πάντα τὰ γυναικεῖα ῥαδιουργήματα ἐθεᾶτο ὁ Δεβασσαορμάν, γρηγορῶν ἔκτε τῆς ἀπολωλυίας πῆρας, καὶ τῆς πιεζούσης πείνης. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ ὑφάντου, ὁμιλήσασα τῷ Δεβαδάτῳ, οἴκαδε ἐλθοῦσα, ἔφη τῇ γυναικὶ τοῦ Κουρέως· «Εὖ ἔχεις, ὦ φίλη; ἀναχωρησάσης ἐμοῦ, ἐξηγέρθη οὗτος ὁ δύστροπος;» Ἡ δ' ἀπεκρίνατο· «Ἐκτὸς τῆς ῥίνος, ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ σώματος εὖ ἔχει· λύσον με τάχιστα ἐκ τῶν δεσμῶν, ἵνα φύγω, πρὶν οὗτος ἀφυπνώσῃ· εἰ δὲ μὴ, καὶ τὸ οὖς μου ἀποτεμεῖ.» Ἡ μὲν οὖν γυνὴ τοῦ ὑφάντου, ἐκείνην μὲν λύσασα, αὐτὴ δὲ δεθεῖσα, ὡς πρότερον, ἀναβοᾶν ἤρξατο, χαλεπαίνουσα, καὶ ὀνειδίζουσα· «Τίς, ὦ ἀφρονέστατε, βιάσασθαι δύναται ἐμὲ τὴν λίαν σώφρονα καὶ φίλανδρον, ἢ ὅλως ἀκρωτηριάσαι; Ἀκουσάτωσαν οἱ θεοὶ, οἱ ἔφοροι τοῦ κόσμου· διαμαρτύρομαι, ὡς νενομίσται·

«Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, ὁ ἀήρ, τὸ πῦρ, τὸ ὕδωρ, ἡ γῆ, ὁ αἰθήρ, ἡ ἡμέρα, ἡ νύξ, ἡ ἔως, ἡ ἐσπέρα, ὁ νόμος, ἡ καρδία, ἢ συνειδήσις, γινώσκει τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου.»

Ὅθεν εἰ μὲν σωφροσύνη μοι ἐστίν, οὗτοι οἱ θεοὶ ἀποκαταστησάτωσάν μου πάλιν τὴν ῥίνα, ὡς ἦν τέως· εἰ δέγ' ἐπιθυμία μοι ἐν καρδίᾳ ἐγένετο ἐτέρου ἀνδρός, ἀποτεφρωσάτωσάν με. Ἰδὲ, δύστροπε, ὅπως ἡ ἐμὴ ῥίς ἀποκατέστη, οἷα ἦν πρότερον, ἐκ τῆς ἐμῆς σωφροσύνης!» Ὁ δὲ, λύχον λαβὼν, καὶ ἰδὼν ἀκέραιον τὴν ῥίνα αὐτῆς, καὶ πολὺ αἶμα ἅμα κεχυμένον κατὰ γῆς, καταπλαγείς, ἔλυσεν αὐτὴν ἐκ τῶν δεσμῶν, καὶ πολλοῖς λόγοις μελιχίοις ἐξιλέωσε. Ταῦτα δὲ πάντα

βλέπων ὁ Δεβασσαρμάν θυμιάζων, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ τάδε·
 «Ὅ,τι εἶδεν ὁ Σούκρας, ὅ,τι ἐπίσταται ὁ Βριχασπατῆς,
 »οὐδέν ἐστιν ὡς πρὸς τὴν μάθησιν τῶν γυναικῶν· πῶς ἄρα
 »δυνατὸν ἂν εἶη ταύτας φυλάττεσθαι;

«Φυσικά ἐστι ταῖς γυναιξὶ ταῦτα πάντα τὰ κακά· τὸ ψευ-
 »δος, τὸ ριψοκίνδυνον, τὸ ἀπατηλὸν, τὸ εὐήθες, τὸ πλεονε-
 »κτικόν, τὸ ἀκάθαρτον, καὶ τὸ ἄσπλαγχνον·

«Οὔτε πολλὴν κλίσιν ἔχειν δεῖ πρὸς τὰς γυναικας, οὔτε
 »πολλὴν ἐξουσίαν αὐταῖς διδόναι· αἱ γὰρ γυναικεις ἐμπαίξουσι
 »τοῖς πεπεισμένοις ἀνδράσι, καθὼς οἱ παῖδες τοῖς κολοιοῖς,
 »τοῖς τετιλιμένοις τὰ πτερά.

«Αἱ γυναῖκες τῷ μὲν ἡδεῖ τῆς γλώττης θέλγουσι· τῷ δ'
 »ὀξεῖ τῆς καρδίας νύττουσι· καὶ φιλοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν,
 »δελεασθέντων τῇ βραχεΐᾳ ἡδονῇ, ὡς οἱ βομβύλιοι ὑπὸ τῶν
 »λωτῶν, δελεασθέντες τῷ μέλιτι.

«Ἐν μὲν τῇ γλώττῃ τῶν γυναικῶν ἐστὶ μέλι, ἐν δὲ τῇ
 »καρδίᾳ ψυχοφθόρον φάρμακον· διὰ τοῦτο τὸ μὲν χεῖλος αὐ-
 »τῶν φιλεῖται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, τὸ δὲ στήθος θλίβεται.

«Τίς ἐτεκτῆνατο τὸ γυναικεῖον τοῦτο δαίδαλμα, τὸ δυσ-
 »κατάληπτον καὶ τοῖς σοφοῖς ἀνδράσι; φάρμακόν ἐστιν ἐν
 »εἶδει ἀμβροσίας· θελκτικὴ ἀγχόνη τῶν ἀρρένων· δίνη τῶν
 »δισταγμῶν· γῆ τῶν ἀπιστιῶν· πυξίς τῶν μαγγανειῶν· οἴκη-
 »μα τῆς ἰταμότητος· πόλισμα τῆς ριψοκινδυνότητος· δοχεῖον
 »δόλου καὶ σοφίσματος· θησαυρός ἐστὶ τῶν κακῶν ἀπάντων!

«Αἱ γυναῖκες καὶ γελῶσι, καὶ κλαίουσι διὰ τι τέλος συμ-
 »φέρον· καταπεῖθουσι μὲν, οὐ καταπεῖθονται δέ· ταῦτ' ἄρα
 »παρὰ τῷ σπουδαίῳ ἀνδρὶ ἄξια ἀποτροπῆς ἐστὶ ταῦτα τὰ
 »γυναικάρια, καθάπερ τὰ παρερῥιμένα πῆλινα ἀγγεῖα ἐν τῇ
 »γῇ τῶν νεκύων.

«Οἱ χαιτόβεντες λέοντες, καὶ οἱ μεμηνηότες ἐλέφαντες, οἴτε
 »νοῦν ἔχοντες, καὶ οἱ ἐν πολέμοις γενναίως ἀριστεύοντες,

»ἀγενεῖς καὶ εὐτελεῖς καθίστανται πλησίον ὄντες τῶν θηλέων·

«Ἰπὸ τίνος ἐποιήθησαν αὗται αἱ γυναῖκες, αἱ ἔνδοθεν μὲν
»εἰσι φαρμακώδεις, ἔξωθεν δὲ θυμήρεις, ὡς αἱ Γουνζαί;»

Τοιαῦτα ὁ Δεβασσαρμάν ἀναπολῶν διενυκτέρευσεν ἐν μεγάλῃ κακουχίᾳ. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ κουρέως, ἡ ῥινότμητος, εἰς τὸν οἰκεῖον ἐλθοῦσα οἶκον, τοιούτους εἶχε διαλογισμούς· «Τί δὲ νῦν ποιητέον; ἢ πῶς τὴν λώβην ταύτην ἀποκρυπτέον;» Τοιαῦτα διαλογιζομένης ἤλθεν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περὶ τὸν ὄρθρον (οὐ γὰρ ἦν οἶκοι ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ διὰ τινὰ χρείαν) καὶ στάς πρὸ τῆς θύρας, ἐξεφώνησε· «Δός μοι, ὦ γύναι, τὴν ξυροθήκην, ἵνα πορευθῶ πρὸς τοὺς δεομένους κουρείας.» Ἡ δὲ, ἔνδον σταῖσα, ἔδωκεν αὐτῷ ἓνα ξυρόν. Θυμωθείς δ' ὁ κουρεὺς, ὅτι ἓνα ξυρόν ἔδωκεν, ἀλλ' οὐχ ὅλην τὴν ξυροθήκην, ἔρριψε κατ' αὐτῆς τὸν ξυρόν. Ἐνταῦθα ἡ πανοῦργος ἐκείνη, ἐξελθοῦσα τῆς οἰκίας, ἤρξατο εὐθὺς βοᾶν, πετάσασα τὰς χεῖρας· «Παπαί! ἐρρίνοτομήθη ἀδίκως ὑπὸ τοῦ κακίστου τούτου! σώσατέ με!» Ἐν τούτῳ οἱ δικαστικοὶ ὑπηρεταί, ἐπιστάντες, δείραντες τὸν κουρέα ἀνηλεῶς, κᾶτα δῆσαντες, ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς τοὺς δικαστὰς ἅμα τῇ ῥινότμητῳ, εἰπόντες· «Αὐτὴ ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἐρρίνοτομήθη ὑπὸ τούτου τοῦ κακίστου κουρέως· ὅ,τι δ' ὑμῖν δοκεῖ, ποιήσατε.» Οἱ μὲν οὖν δικασταὶ ἐπύθοντο· «Διὰ τί, ἄνθρωπε, ἠκρωτηρίασας ταύτην τὴν γυναῖκα; ἄλλω ἀνδρὶ συνῆλθεν; ἢ κλοπὴν ἐποίησεν; ἢ ἀναιτίως ἀνεῖλέ τινα;» Ὁ δὲ, ἀποκαμῶν ὑπὸ τῶν πληγῶν, οὐδαμῶς ἰδύνατο λαλῆσαι. Τότε οἱ δικασταὶ ἔφασαν· «Ἀληθὲς ἄρα, ὃ εἶπον οἱ δικαστικοὶ ὑπηρεταί, ὡς οὗτος μὲν κακοῦργος, ἐκείνη δ' ἡ τάλαινα ἀνέγκλητος. Γέγραπται γὰρ ἐν τῷ νόμῳ·

«Ὁ μὲν ἔνοχος ἀδιάρθρωτα λαλεῖ ἐκ συνειδήσεως καὶ ὑποψίας· περιπατεῖ, προσκόπτων ἰδρῶτα κατὰ τὸ μέτωπον
»ἔχει, πρόσωπον ἠλλοιωμένον βλέμμα τεταραγμένον καὶ σύν-
»νον ἦθος.

«Ὁ δὲ ἀθῶος, χαρωπός ἐστι, θυμοειδής, καὶ θαρράλεος·
»βλέμμα τ' ἔχει ὀξύ, καὶ λαλεῖ ἐν δικαστηρίῳ μετὰ παρ-
»ρησίας.»

Ἐνοχος ἄρα φαινόμενος, ἄξιός ἐστι θανάτου· καὶ ἀποσκο-
λοπισθήτω.» Ἀγόμενον δ' αὐτὸν τὴν εἰς θάνατον, εἶδεν ὁ Δε-
βασσαρμάν· ὅς, ἀγανακτήσας, ἐλθὼν πρὸς τοὺς δικαστάς, εἶπε·
«Πῶς οὗτος ὁ ταλαίπωρος θανατοῦται ἀδίκως; ἀκούσατε, ἃ
λέγω ἀληθῶς·

«Ὁ μὲν κυνόλυκος ἔπαθεν ἐκ τῆς τῶν κριῶν μάχης· ἐγὼ
»δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀσσαδδαββούτου· ἡ δὲ μαστροπὸς ἐξ ἀλλοτρίων
»ἔργων· τὰ τρία ταῦτα δεινὰ οἴκοθεν ἐγένετο.»

Ἐρωτησάντων δὲ τῶν δικαστῶν, τί δηλοῖ τοῦτο, ὁ Δεβασ-
σαρμάν ἐξιστόρησεν ἐπὶ λεπτοῦ τὰ συμβάντα ἐνὶ ἐκάστῳ
τούτων. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, καὶ θαυμάσαντες, τὸν μὲν κου-
ρέα ἀπέλυσαν· περὶ δὲ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐβουλεύοντο πρὸς
ἀλλήλους τὰ τοῦ νόμου ἐφεξῆς·

«Καὶ μεγάλου ὄντος τοῦ ἐγκλήματος, οὐκ ἄξιός ἐστι θά-
»νάτου, οὔτε Βραχμάν, οὔτε παῖς, οὔτε γυνή, οὔτε ἀσκητῆς,
»ἢ ἐμπαθῆς· ἀκρωτηριασμός δὲ μόνον τούτοις νόμιμός ἐστιν.»

Ἐπεὶ οὖν ἡ ῥίσι αὐτῆς ἀποτέμνεται ἐκ πράξεως οἰκείας,
ἀποτμηθήτω καὶ τὸ οὖς αὐτῆς ἐκ νομικῆς ποινῆς.»

Τούτων οὕτω γενομένων, ἀφείς τὴν ἣν εἶχε λύπην ὁ Δεβασ-
σαρμάν διὰ τὸν ἀπολωλότα θησαυρόν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἰδίαν
μονήν.

Τοῦτο δ' ἐστίν, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὁ μὲν κυνόλυκος ἔπαθεν ἐκ τῆς τῶν κριῶν μάχης· ἐγὼ
»δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀσσαδδαββούτου· ἡ δὲ μαστροπὸς ἐξ ἀλλο-
»τρίων ἔργων· τὰ τρία ταῦτα δεινὰ οἴκοθεν ἐγένετο.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Ἐν δὲ τοιαύτῃ περιστάσει τί ποιητέον ἡμῖν;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἐν τοιούτῳ καιρῷ ὄξυς καὶ δραστήριος ἔσεται ὁ ἐμὸς νοῦς, δι' οὗ διαζεύξω τὸν Σανζηθάκην ἀπὸ τοῦ δεσπότη τοῦ ἡμῶν. Λέγεται γάρ·

«Αὕτη ἐστὶν ἀρίστη βουλή, ἣ γίνεται εἰς ἐκτέλεσιν μὲν » τοῦ ἐπὶ χεῖρας ἀγαθοῦ, κατάρχεσιν δὲ τοῦ μέλλοντος, καὶ » εἰς ἀναίρεσιν τοῦ ἐπικρεμαμένου δεινοῦ.»

Πρὸς δὲ, αὕτη ἡ ζῶη τοῦ Πιγγαλάκα οὐ μόνον ἡμῖν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ κακὸν ἐστίν, ἐπειδὴ κακὸν ἦθος καὶ ἔθος ἔσχε· διὸ καὶ λέγεται·

«Ὅτε ὁ Βασιλεὺς κακὸν ἦθος καὶ ἔθος ἔχει ἐξ ἀγνοίας, δεῖ » τοῖς βουλευταῖς ἀποβαλεῖν αὐτὸ συνέσει καὶ παντὶ τρόπῳ.»

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Πόσα ἐστὶ τὰ κακὰ ἔθη καὶ ἔθη τοῦ Βασιλέως; καὶ ἐν τίνι ἔνεστιν ὁ Πιγγαλάκας;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἐπτά· ἡ λαγνία, ἡ κυβεία, ἡ θήρα, ἡ οἰνοποσία, ἡ αἰσχρολογία, ἡ ὑπὲρ τὸ μέτρον τιμωρία, καὶ ἡ ἀσωτία· ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον, ὃ πάνυ ἐναντίον καὶ ἀνοίκειόν ἐστὶ τῷ Βασιλεῖ, ἡ ἀταξία δηλονότι τῶν βασιλικῶν πραγμάτων, ὅτε πόλεμον ποιεῖ ἀντ' εἰρήνης, ἢ εἰρήνην ἀντὶ πολέμου, καὶ ὅτε οὐ φροντίζει τῶν καθηκόντων, οὐδὲ τῶν φρονίμων βουλευτῶν ἀκούει, ἀλλὰ σύνεστι, καὶ συμβουλευέται ἀναξίοις, μικροπρεπέσι, καὶ κακοφύεσιν, ὡς ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν τῷ ποηφάγῳ Σανζηθάκῃ. Διαζευκτέος ἄρ' ἐστὶν ὁ Πιγγαλάκας τοῦ Σανζηθάκα· καθὼς γὰρ λύχνου μὴ ὄντος, σκότος ἐστίν, οὕτω τοῦ Πιγγαλάκα

μη βασιλεύοντος, ὡς δεῖ, μηδὲ χρωμένου τῇ οἰκείᾳ φύσει, ὀλεθρὸς ἐστὶν ἡμῖν.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Πῶς δὲ διάζευξιν ποιήσεις, ἀδύνατος ὢν ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἄκουσον·

«Τὸ ἀφειθὲν βέλος ὑπὸ τοῦ τοξότου, ἤτοι ἀναιρεῖ, ἐφ' ἔν
»ἀφίεται, ἢ οὐκ ἀναιρεῖ· ὁ δὲ νοῦς, ὁ ὑπὸ τοῦ νουνεχοῦς
»ἀφειθεῖς, ὄλην ἀπόλλυσι τὴν βασιλικὴν ἐπικράτειαν μετὰ
»τοῦ Βασιλέως αὐτοῦ.

«Ὅ,τι δύναται γενέσθαι διὰ μηχανῆς, οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτο
»διὰ δυνάμεως. Ὁ θήλυς κόραξ μέλανα ὄφιν ἀνείλε χρυσῶ
»νήματι.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Πῶς ἔχει τοῦτο ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Κόρακες δύο, ἄρρην, καὶ θήλυς, καλιὰν πηξάντες ἐπὶ
δένδρου μεγάλου, συνώκουν· ὢν τοὺς νεοττοὺς, ἀπτέρους
ὄντας, μέλας ὄφιν, ἐμφωλεύων κοιλώματι τοῦ δένδρου, ἀνέρ-
πων, κατήσθιεν. Ὁ δὲ κόραξ, μηδαμῶς λογιζόμενος τὸ κακὸν,
οὐκ ἤθελεν ἀναχωρῆσαι εἰς ἕτερον δένδρον. Ὅρθῶς ἄρα λέ-
γεται·

«Τρεῖς, καὶ ἐν δεινοῖς ὄντες, οὐκ ἐγκαταλείπουσι τὸν οἰ-
»κεῖον τόπον· οἱ κολοιοί, οἱ ἔλαφοι, καὶ οἱ ἀγενεῖς καὶ μι-
»κροπρεπεῖς· οἱ δὲ λέοντες, οἱ ἐλέφαντες, καὶ οἱ εὐγενεῖς
»καὶ μεγαλοπρεπεῖς εὐθέως μετοικοῦσι.»

Καὶ ποτε ὁ θήλυς ἔφη τῷ ἄρρην· «Πολλοὺς νεοττοὺς
»ἡμῶν κατέφαγεν ὁ κακὸς οὗτος ὄφιν, φίλτατε· καλὸν ἄρ' ἐστὶν

ἡμῖν μετοικῆσαι εἰς ἕτερον δένδρον, ἵνα μὴ χεῖρόν τι γένηται.
Λέγεται γάρ·

«Οὐκ ἔστιν ἄλλο τοσοῦτον φίλτατον, ὅσον ἡ εὐεξία· οὐδ'
»ἄλλο τοσοῦτον ἔχθιστον, ὅσον ἡ καχεξία. Οὐκ ἔστιν ἄλλο
»τοσοῦτον ποθητὸν, ὅσον τὰ τέκνα· οὐδ' ἄλλο τοσοῦτον θλι-
»βερὸν, ὅσον ἡ πεῖνα.

«Οὐ τινος ἡ ἄρουρα κεῖται παρὰ τῆ ποταμίας ὄχθη, ἣ
»οὔτινος ἡ γυνὴ μοιχαλὶς ἐστίν, ἣ ἐν οἴκῳ ἐμφωλεῦει ὄφεις,
»πῶς οὗτος ἡσυχίαν ἔξει ἐν τῷ νοί;»

Ὁ δ' ἄρρην ἀπεκρίνατο· «Διὰ πολλοῦ, ὦ φίλτάτη, οἰκοῦμεν
ἐν τούτῳ τῷ δένδρῳ, δι' ἣν αἰτίαν ἀδύνατον σχεδὸν ἐστὶ
μετοικῆσαι· τούτου δ' ὅμως τοῦ μεγάλου ἐχθροῦ ἀναίρεσιν
ποιήσω μεθόδῳ τινί.» Καὶ ὁ θήλυς ἔφη· «Πῶς δὲ σὺ δύναιο
ἂν κακὸν τοῦτον ποιῆσαι, μέγαν ὄντα, καὶ φαρμακώδη;» —
«Εἰ καὶ ἐγὼ ἀδύνατός εἰμι, ἔφη ὁ ἄρρην, ἔχω ὅμως φίλους
ἐχέφρονας, καὶ μάλα πολιτικούς, ὧν τῆ συμβουλῆ τρόπον
ποιήσομαι, ὥστ' ἀνελεῖν αὐτὸν τὸν κακότερον.» Ταῦτα
εἰπὼν, πετασθεὶς εἰς ἕτερον δένδρον, οὐ πρὸς τῆ ρίζῃ ἐφώ-
λευεν εἰς κυνόλυκος γνωστός, ἀνήγγειλε πρὸς αὐτὸν τὴν ἑαυ-
τοῦ θλίψιν, αἰτῶν ἀπαλλαγὴν. Ὁ δ' ἔφη· «Μὴ λυποῦ· ὁ γὰρ
θάνατος τοῦ κακοῦ ὄφειος παρὰ πόδας ἐστὶ. Λέγεται γάρ·

«Μηδέποτε κακὸν πρὸς τοὺς κακοὺς διανοῦ· αὐτοὶ γὰρ
»αὐτομάτως πεσοῦνται, καθὼς τὰ παρὰ τῆ ὄχθη τοῦ ποτα-
»μοῦ δένδρα.

«Οὐ τοσαύτη νίκη κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐξ ὀπλων γίνεται, ἔση
»ἐκ μηχανῆς. Ὁ πολυμήχανος, εἰ καὶ ἀδρανὴς ἐστὶ τὸ σῶμα,
»οὐ κατατροποῦται οὐδ' ὑπὸ δυνατῶν καὶ γενναίων.

«Δάρως τις, πολλοὺς ἰχθύας καταφαγὼν μικροὺς τε καὶ
»μεγάλους, τελευταῖον ἐκ λαιμαργίας ὑπὸ καρκίνου ἀνηρέθη.»

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ κόρακος, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ κυνόλυ-
κος ἀπεκρίνατο·

«Παρά τινι λίμνη, πολυειδεῖς ἰχθύας ἐχούσῃ, λάρος τις ὄκει· ὅς, γήρατι κατατρυχόμενος, οὐκ ἠδύνατο ἰχθύας ἀνελεῖν. Πείνη δ' ἐσχάτῃ ἐχόμενος, ἰστάμενος παρὰ τῇ λίμνῃ, δάκρυα ποταμῆδόν κατέχευε, καὶ τῇ γῆν κατέβρεχε. Καρκῖνος δέ τις, προσπελάσας αὐτῷ, ἤρετο· «Διὰ τί, ὦ θεῖε, βρώματος σήμερον οὐδαμῶς φροντίζεις, ἀλλ' ἴστασαι, οὕτως κλαίων, καὶ στένων;» Ὁ δὲ, «Ἐγὼ, ὦ τέκνον, ἔφη, γνώμην πεποίηκα λιμοκτονίας τῇ ἀποχῇ τῆς ἰχθυοφαγίας.»—«Τί δὲ τὸ αἴτιον, ἔφη ὁ Καρκῖνος, τῆς τοιαύτης ἀποχῆς;»—«Μέχρι τοῦ νῦν, ἔφη, ἔζησα ἐν ἀνέσει, κατεσθίων ὑμᾶς· μετὰ δ' οὐ πολὺ παντελῆς ὑμῖν ὄλεθρος ἐπιγενήσεται. Πῶς δ' ἄρ' ἔγωγε ζήσω, ἢ ποῖ πορευθῶ, γέρον ὢν, ὑμῶν ἀπολωλότων; ταύτη τοι καὶ ἀποχὴν ἔχω, καὶ ἀθίμως ἔχω.» Ὑπολαβὼν δ' ὁ Καρκῖνος, ἔφη· «Τίς δὲ ὁ ὄλεθρος ἡμῶν; τοῦτο εἶπέ.»—«Σήμερον, εἶπε, πλησίον ὢν πολλῶν ἀλιέων, ἀκήκοα αὐτῶν, λεγόντων, ὡς αὔριον ἢ μετὰ τὴν αὔριον ἀμφίβληστρον βαλεῖν μέλλουσιν εἰς τὴν λίμνην ταύτην. Ὑμῶν οὖν ἀπολεσθέντων καὶ γὰρ ἀπολεσθήσομαι· ταῦτ' ἄρα, ὡς προεῖρηκα, γνώμην πεποίηκα λιμοκτονίας τῇ ἀποχῇ τῆς ἰχθυοφαγίας.» Ἀκούσαντες δ' οἱ ἰχθῖες τὰ παρὰ τοῦ κακόφρονος λάρου, ἐλθόντες ἀπαξάπαντες πρὸς αὐτὸν, ἰκετεύοντες, ἔλεγον· «Ἐπειδὴ κίνδυνος τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀκούεται, πῶς ἂν αὐτὸν ἀποφύγοιμεν; Σὺ ἱκανὸς εἶ ἐξελεύσαι ἡμᾶς ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θανάτου.» Ὁ δὲ, «Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ἀδύνατός εἰμι, ὅρις ὢν, ἐναντιωθῆναι ἀνθρώποις· ἔστι δ' ὅμως δύναμις ἐμοὶ μεταγαγεῖν ὑμᾶς εἰς ἑτέραν λίμνην βαθεῖαν.» Οἱ δὲ, πιστεύσαντες ἐκ μωρίας τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἐκλιπαροῦντες, ἔκραζον, ὁ μὲν «Πάτερ» ὁ δὲ «Ἀδελφε», ὁ δὲ, «Ἐταῖρε.» ὁ δὲ, «Καλοκᾶγαθε,» ἐμὲ πρῶτον μετάγαγε· οὐκ ἤκουσας, ἔλεγον, τί λέγει τοῦτο;

«Οἱ καλοκᾶγαθοὶ καὶ εὐεργετικοὶ οὐδὲ τῆς ζωῆς ἑαυτῶν φροντίζουσιν ἕνεκα φίλου καὶ οἰκείου, νομίζοντες τοῦτο με-
»γάλην ἀρετήν.»

Ἰπομειδιάσας δ' ὁ λάρου, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· «Ἐπειδὴ οἱ ἰχθύες οὗτοι τῷ ἐμῷ πλάσματι ἐπείσθησαν, ἡδέως καὶ ἐς κόρον καταβρωθήσονται μοι.» Ἀναλαμβάνων ἓνα καθ' ἓνα τῶν ἰχθύων τῷ ῥάμφει, ἀφίπτατο· κᾶτα ῥίπτων ἐπὶ τινος πέτρας, κατήσθιεν. Οὕτω δὲ ποιῶν καθ' ἑκάστην, κατετρύφα ἡδιστα, καὶ ἐπιστρέφων, ἔφερεν ἀσπασμούς γλυκεῖς, καὶ ἀγαθὰς ἀγγελίας, ὡς τάχα εὖ ἔχοιεν. Κορεσθεῖς δὲ τῶν ἰχθύων, ἐπεθύμησε γεύσασθαι, ὡς ὄψου, καὶ καρκίνου. Ἀναλαβὼν δὴ τὸν καρκίνον ἐκείνον, καὶ πολλὰς λίμνας διελθὼν, ἠρωτήθη ὑπ' αὐτοῦ· «Ποῦ, ὦ θεῖε, ἡ βαθεῖα ἐκείνη λίμνη;» Ὁ δὲ, γελάσας, ἔφη· «Βλέπεις, ὦ τέκνον, τὴν πέτραν ἐκείνην; ἐν ἐκείνῃ οἱ ἰχθύες ἀναπαύονται· ἐν ἐκείνῃ ἀναπαύου καὶ σύ.» Ἐνατενίσας δ' ὁ καρκίνος, εἶδε μίαν μεγάλην πέτραν, σωρούς ἔχουσαν ὀστέων ἰχθύων· καὶ ἰδὼν, τάδε ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ·

«Εἰσὶ τινες τῶν πολυτρόπων ἐν κόσμῳ, οἱ εἰς καταρτισμὸν τοῦ ἑαυτῶν σκοποῦ, φίλοι μὲν ὄντες, ἐχθροὶ πλάττονται, ἐχθροὶ δὲ ὄντες, φίλοι σχηματίζονται.

«Οὐ δεῖ φιλίαν ἔχειν πρὸς ἐχθρόν, εἰ καὶ φιλίαν σύντονον δεικνύει· τὸ ὕδωρ, καὶ θερμανθὲν, τὸ θερμὸν πῦρ σθεννύει.

«Κάλλιον συνδιατρίβειν ὄφρσι, καὶ συνοικεῖν ἐχθροῖς, ἀγαθοῖς τὴν γνώμην, ἢ φίλοις κακοτρόποις, καὶ σοφοῖς κακοβούλοις.»

Τί δὲ νῦν ποιητέον; ἢ τί μηχανητέον ἐν τοιαύτῃ περιστάσει; ἀφοβίας δεῖ καὶ εὐτολμίας. Λέγεται γάρ·

«Ἐν τοσοῦτῳ δεῖ φοβεῖσθαι τὸν κίνδυνον, ἐν ὅσῳ ἄπο τῆς ὀψεώς ἐστίν· ὑπ' ὄψιν δ' ὄντα, γενναίως τοῦτον ἀπόσασθαι χρῆ.»

Καὶ παραχρῆμα τοὺς πόδας περιπλέξας περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ λάρου, δακῶν, ἐδειροτόμησεν αὐτόν· καὶ λαβὼν τὴν κεφαλὴν, ἐπορεύθη εἰς τὴν λίμνην, ἐν ἣ πρότερον ἦν. Οἱ δὲ ἰχθύες, ἰδόντες αὐτόν, ἤροντο· «Πόθεν; ἢ πῶς ἦλθες, ἀδελφέ;» Ὁ δὲ, δείξας τὴν κεφαλὴν τοῦ λάρου, διηγῆσατο πᾶν ὅ,τι

εἶδε, καὶ ἔπραξεν εἰς ἀγαλλίασιν πάντων. Τοῦτο δ' ἐστίν, ὃ εἶπον ἄνωτέρω·

«Λάρος τις, πολλοὺς ἰχθύας καταφαγὼν, μικροὺς τε καὶ »μεγάλους, τελευταῖον ἐκ λαιμαργίας ὑπὸ καρκίνου ἀνηρέθη.»

«Σὺ δ' εἶπέ μοι, ὦ φίλε, εἶπεν ὁ κόραξ, πῶς ὁ κακὸς ἐκεῖνος ὄφιν θανάτου τεύξεται;» Ὁ δὲ, «Πορεύθητι ἔφη, εἰς τινος πλουσίου οἶκον· καὶ τυχὼν ὄρμου χρυσοῦ, καθάπερ καὶ συμβαίνει πολλάκις ἐξ ἀμελείας τῶν κεκτημένων, ἄρπαξον αὐτὸν, καὶ ρίψον εἰς τὴν φωλεάν τοῦ ὄφεως. Τοῦτο δὲ ποιήσαντος, ὁ ὄφιν τεθνήσκει.»

Ἀμφότεροι οὖν οἱ κόρακες, ὅ,τε ἄρρην καὶ ὁ θήλυς, ἤψαντο εὐθέως τῆς πτήσεως, ὁ μὲν ἐνθεν, ὁ δὲ ἐνθεν, εἰς ἔρευαν τοῦ χρυσοῦ ὄρμου. Ἐλθὼν δ' ὁ θήλυς ἐπὶ τινα λίμνην, ἐν ἣ ἐλούοντο αἱ τοῦ Βασιλέως γυναῖκες, εἶδεν ἐκεῖ που τὰ ἄμφια αὐτῶν, καὶ χρυσοῦν ὄρμον, ὃν ἀναρπάσας εὐθυσεν τὴν εἰς τὸ δένδρον. Οἱ δ' ὑπηρέται ἰδόντες τὴν ἄρπαγὴν, ἐπέδραμον μετὰ φωνῶν καὶ ξύλων· ρίψας δὲ ὁ θήλυς κόραξ τὸν χρυσοῦν ὄρμον εἰς τὴν φωλεάν τοῦ ὄφεως, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ δένδρου. Οἱ δὲ βασιλικοὶ ὑπηρέται, πλησιάσαντες τῷ δένδρῳ, εἶδον μέλανα ὄφιν, ἀνέρποντα· ὃν κτείναντες, καὶ τὸν χρυσοῦν ὄρμον λαβόντες, ἐπανέκαμψαν, χαίροντες. Τοῦτο δ' ἐστίν, ὃ εἶπον ἄνωτέρω·

«Ὅ,τι δύναται γενέσθαι διὰ μηχανῆς, οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτο »διὰ δυνάμεως· ὁ θήλυς κόραξ μέλανα ὄφιν ἀνείλε χρυσῶ »νήματα.»

Οὐδὲν ἄρα ἀκατέργαστόν ἐστι τοῖς ἐχέφροσι. Λέγεται γὰρ καὶ τοῦτο·

«Ἵ ἐνεστι φρόνησις, τούτῳ ἐνεστι καὶ δύναμις· τῷ γεμῆν »ἄφρονι πόθεν δύναμις; Ὁ γαῦρος καὶ ἄφρων λέων ἐν ἄλσει »ὑπὸ λαγωῦ ἀνηρέθη.»

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Πῶς ἔχει τοῦτο ;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Λέων γαῦρος, Μανδαματῆς τοῦνομα, ἐν τινι ἄλσει ἔκει·
 ὅς καθ' ἡμέραν ἀναιρῶν οὐκ ἔπαυε πολλὰ τῶν ζώων, βλέπειν
 αὐτὰ μὴδ' ὄλως φέρων. Πάντα δὲ τὰ ἐν ἄλσει ζῶα, συνελ-
 θόντα, προσελθόντα, ἐδέοντο τοῦ λέοντος ταπεινῶς, πῶαν ἐν
 στόματι φέροντα, γονυπετοῦντα, καὶ τὸν αὐχένα κλίνοντα·
 « Ἄλις, ὦ Βασιλεῦ, τοσαύτης ματαίας ζωοκτονίας, μᾶλλον δὲ,
 μαιφονίας παρανόμου, καὶ κολάσεως παραιτίου· γέγραπται
 γάρ·

« Διὰ μίαν παροῦσαν ζωὴν οἱ μωροὶ πολλὰ φαῦλα πράτ-
 » τουσιν· τῶν δὲ φαύλων ἀμοιβὴ ἐστὶν ἡ ὀδύνη ἐν μυρίαῖς μελ-
 » λούσαις ζωαῖς.

« Ἐξ ὅτου ἔργου γίνεται δυσφημία τε καὶ δυσπιστία, καὶ
 » εἰς ἄδου κατάβασις, τοῦτο οὐδέποθ' ὁ φρόνιμος ποιήσειεν ἄν.

« Ἴδὲ, ὅποια ἐστὶν ἡ διαφορὰ τοῦ κρεωφάγου, καὶ τοῦ
 » ἀναιρουμένου ζώου· ὁ μὲν γάρ κρεωφάγος οὐ διὰ ζωὴν τὸ
 » ζῶον ἀναιρεῖ, ἀλλὰ διὰ πρόσκαιρον τρυφήν· τὸ δ' ἀναιρού-
 » μενον ζῶον ζωῆς στερεῖται.

« Διὰ τὸ σῶμα τοῦτο, ὅπερ ἐστὶν ἀχάριστον, ἐφήμερον, καὶ
 » θυλάκιον ρύπου παντοειδοῦς, παντοειδῆ κακὰ πράττουσιν,
 » ὅσοι εἰσὶν ἄφρονες. »

Ταῦτ' οὖν σκεψάμενος, οὐ δίκαιος εἶ φθορὰν ποιῆσαι τῶ
 ἡμετέρῳ γένει. Ἡμεῖς δὲ εἰς τροφήν ἀρκοῦσάν σοι, καθ' ἐκά-
 στην ἐξ ἐκάστου εἶδους ἐν τι ζῶον στέλλομεν, ἐνθα τυγχάνεις
 διατρίβων· κατὰ γὰρ τὸν τρόπον τοῦτονί σοι αὐτῶ τε γίνε-
 ται ζωοτροφία, καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ζωογονία. Αὕτη ἐστὶν ἡ βα-
 σιλικὴ ὁδός, ἣν δεῖ σοι ὀδεύειν. Λέγεται γάρ·

« Ὅστις οὐ κατὰ κόρον, ἀλλὰ μετρίως χρῆται τοῖς οἷς ἔχει,

»ὡς ὁ νοσῶν τοῖς ἰατρικοῖς ποτοῖς, οὗτος εὐεκτεῖ, καὶ εὐρωσεῖ.

«Ὅστις τῶν Βασιλέων κατασφάττει ἐκ παρανοίας τὸ ὑπή-
»κοον, ὡς αἰπόλιον, οὗτος ἅπαξ μὲν κορεσθήσεται, δις δ' οὐδ'
»ὀπωσοῦν.

«Καθὼς ὁ φυτοκόμος κομεῖ τὰ φυτὰ ὕδατι καὶ πάσῃ ἄλλῃ
»θεραπείᾳ εἰς καρπισμὸν, οὕτω καὶ ὁ Βασιλεὺς τοὺς ἀνθρώ-
»πους δωρεαῖς τε καὶ τιμαῖς καὶ καλῇ διοικήσει εἰς θησαυ-
»ρισμὸν.

«Καθάπερ ἡ μὲν βοῦς τρέφεται, καὶ ἐν καιρῷ ἀμέλγεται
»τὸ δὲ φυτὸν φροντίδος καὶ ἐπιμελείας τυγχάνει, κἄπειτα
»ἀνθοφορεῖ, καὶ καρποφορεῖ, οὕτω καὶ ὁ ὑπὸ χεῖρα λαός.

«Καθ' ὃν τρόπον τὸ μικρὸν φυτὸν, ἐπιμελῶς φυλαττόμενον,
»δίδωσι καρπὸν ἐν καιρῷ, κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ ὁ λαὸς κα-
»λῶς κυβερνώμενος.

«Παρὰ τοῦ λαοῦ ἔρχονται ταῦτα πάντα τῷ Βασιλεῖ· χρυ-
»σίον, λίθοι πολύτιμοι, ἡδέα βρώματα καὶ πόματα, καὶ εἴτι
»ἄλλο ἀγαθὸν ἔχει.

«Οὐδαμῶς ἀμφιβάλλεται, ὡς ἐκ μὲν τῆς τοῦ λαοῦ αὐξή-
»σεως αὐξάνουσιν οἱ Βασιλεῖς, ἐκ δὲ τῆς τοῦ λαοῦ φθορᾶς
»φθίνουσι.

«Καθὼς ἀνεπαισθήτως ἔλκει τὸ ἔλαιον διὰ τοῦ ἔλλυχίου
»ὁ ἀπτόμενος λύχνος, οὕτω καὶ ὁ Βασιλεὺς λαμβανέτω φόρον
»παρὰ τοῦ λαοῦ δι' ἰλαρότητος καὶ μετριοτήτος.

«Ἡ ἐκφερομένη θερμὴ ἐκπνοὴ ἐκ τοῦ κατακαιομένου τῆ
»θλίψει λαοῦ, οὐκ ἀναστρέφει, πρὶν ἢ κατακαύσῃ τὸν Βασι-
»λέα, καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.»

Τοιοῦτων ἀκούσας λόγων ὁ Μανδαματῆς, ἔφη· «Ἀληθῆ ἔστι
»τὰ εἰρημένα· ἀλλ' ἐάν μὴ πέμπηται πρὸς ἐμὲ καθ' ἐκάστην
»ἐν τι ζῶον, ἐνθα μένω, πάντως πάντας ὑμᾶς καταφαγοῦμαι.»
»Τὰ μὲν δὴ ζῶα, ὁμολογήσαντα οὕτω ποιήσειν, διῆγον ἐν τῷ
»ἄλσει ἀφόβως καὶ ἀνέτως· ἐκάστοτε δὲ ἐξ ἐκάστου εἴδους ἐντι-
»τῶν ζῶων ἐπέμπετο ἐν ὄρα μεσημβρίας εἰς βρῶμα τοῦ λέον-

τος. Ἐλθούσης δὲ τῆς κυρίας ἡμέρας τῆς ἀποστολῆς τοῦ λαγωῦ, ἐστάθη εἰς, γνώμη τῶν λοιπῶν ζῶων, ὅς τοιοῦτους ἀνεκύκλει διαλογισμούς· «Ἰκανός εἰμι ἔγωγε ἀνελεῖν τὸν σκληρὸν τοῦτον λέοντα. Λέγεται γάρ·

«Τί δύσκολον τοῖς ἐχέφροσι; τί δυσκατέργαστον τοῖς »καρτερόφροσι; τί δυσαπάτητον ταῖς ἡδυλόγοις; τί δυσπρό»ριστον τοῖς φιλέργοις;»

Τοιάδε ἐν νοῖ ἀνακυκλῶν, μελετῶν τὸν θάνατον τοῦ λέοντος, ἐκουσίως βραδύνων, καὶ ἀδημονῶν, παρεγένετο δειλῆς ὀψίας· καὶ προσκυνήσας, ἔστη ἀπέναντι. Ὁ δὲ λέων, λίαν πεινῶν, εἶπεν, ἀγανακτῶν· «Διττόν ἐστι τὸ ἔγκλημα· τοῦτο μὲν, ὅτι ὀψιφανῆς, τοῦτο δὲ, ὅτι μικρόσωμος, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀρκετὸς πληρῶσαι μου τὴν κενὴν γαστέρα· ὅθεν σήμερον μὲν ἀναιρεθῆσθαι σύ· αὔριον δὲ πρῶτ' ἀπαντα τὰ ζῶα ἠβηδόν.» Καὶ ὁ λαγῶς ἔφη· «Οὐτ' ἐμὸν, οὐτ' ἐκείνων ἐστὶ τὸ ἔγκλημα, ὦ Βασιλεῦ· τὴν δ' αἰτίαν ἄκουσον.»—«Τυχέως λέγε, ἔφη, πρὶν ἢ ἐλθεῖν εἰς τοὺς ἐμοὺς ὀδόντας.»—Σήμερον, ἔφη, ὦ Βασιλεῦ, πέντε λαγωοὶ ἐστάλημεν γνώμη τῶν λοιπῶν ζῶων· ἐν δὲ τῇ μεταξύ λέων τις ἐξ ἑνὸς χάσματος τῆς γῆς ἐξεληθὼν, ἐπύθετο· «Ποῖ πορεύεσθε; στήτε.» Ἐγὼ δὲ, «Πορευόμεθα, ἀπεκρινάμην, ἐκ γεγονυίας συνθήκης εἰς βρῶμα τοῦ δεσπότου λέοντος, ᾧ ὄνομα Μανδαματῆς.» Ὁ δὲ, «Μετ' ἐμοῦ, ἔφη, τοιαύτην συνθήκην χρεῶν ἐστι ποιῆσαι τὰ ζῶα πάντα· ἐγὼ γάρ εἰμι Βασιλεὺς τοῦ ἄλλους τούτου· ἐκεῖνος δὲ ἐπίσακτος καὶ πλάνος. Ἄλλ' ἐὰν ἐκεῖνος ἢ Βασιλεὺς, οὗτοι μὲν οἱ τέσσαρες λαγωοὶ μενέτωσαν παρ' ἐμοί· σὺ δὲ πορευθεῖς, κάλεσον αὐτὸν ἐλθεῖν ἐνθάδε τὴν ταχίστην· ὅποτερος δ' ὑπερισχύσει ἐν μάχῃ, οὗτος βρῶμα τὰ ζῶα ταῦτα ποιήσεται.» Τοῦτο οὖν τὸ αἴτιον, ἔφη ὁ λαγῶς, δι' ὃ βραδύνας, παρ' ὥραν ἤλθον· νῦν δὲ σὺ οἶδας.» Ἀκούσας ὁ Μανδαματῆς, εἶπεν· «Εἰ οὕτως ἔχει, δεῖξόν μοι εὐθὺς τὸν

φώρα τοῦτον, ἵνα τὴν καθ' ὑμῶν ὀργὴν ῥίψας ἐπ' αὐτὸν καθησυχάσω. Λέγεται γάρ·

«Τρία ἐστὶ τὰ αἷτια πολέμου· γῆ, φίλος, καὶ χρυσός·
» ὅτε δὲ οὐδὲν τῶν τριῶν ἐστίν, οὐ δεῖ πόλεμον συγκροτῆσαι.

«Ἐνθα οὔτε κέρδος πολὺ φαίνεται, οὔτε νίκη κατὰ τοῦ
» ἐχθροῦ ἐλπίζεται, ὁ ἐχέφρων οὐδέποτε ποιήσειεν ἂν μάχην,
» ἀρχόμενος.»

«Ὅρθά ταῦτα εἶρηκας, ἔφη ὁ λαγῶδς, ὦ κύριε· ἀλλ' ἐκεῖνός
ἐστίν ἐν ὀχυρώματι· ὁ δ' ἐχθρός, ἐν ὀχυρώματι ὢν, δυσνίκη-
τος ὑπάρχει. Λέγεται γάρ·

«Οὔτε μία μυριάς ἐλεφάντων, οὔτε δέκα μυριάδες ἰπ-
» πέων, τοσοῦτον ἀσφαλὲς ἔρεισμά ἐστι τῷ Βασιλεῖ, ὅσον ἐν
» ὀχύρωμα.

«Εἷς τοξότης, ἐπὶ τείχους ὢν, ἑκατὸν ἐχθροὺς ἀπερύκει·
» διὰ τοι τοῦτο οἱ περὶ τὰ πολιτικά σοφοὶ ἐπαινοῦσι τὸ τεῖχος.

«Πάλαι ὁ Ἴνδρας, ὡς ὁ Βριχασπατῆς ἐκέλευσε, πρῶτος
» τεῖχος ἐδείματο, ἐπιστασία τοῦ Βισβακάρμα, ἐναντίον τοῦ
» γίγαντος Χερανεκασσιποῦ.

«Εὐζάμενος δ' εἶπεν ὁ Βριχασπατῆς· «Ὅστις τῶν Βασι-
» λέων ἔχει τεῖχος, εἴη νικητής.» Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου
» πολλὰ τεῖχη καὶ ἐπὶ γῆς ἀνηγέρθησαν.

«Καθὼς ὁ μὲν ὄφεις ἄνευ ὀδόντων, ὁ δ' ἐλέφας ἄνευ μα-
» νίας, εὐχεύρωτός ἐστιν, οὕτω καὶ ὁ Βασιλεὺς ἄνευ τεύχους,
» καὶ ὀχυρώματος.»

«Ἐγὼ καταβάλλω αὐτὸν, ἔφη ὁ λέων, καὶ ἐν ὀχυρώματι
ὄντα· δεῖξόν μοι μόνον. Λέγεται γάρ·

«Ὅστις οὐκ ἀναιρεῖ τὸν ἐχθρὸν, ἢ τὸ πάθος, ὅταν κατὰ
» πρῶτον ἀναφανῆ, οὗτος, καὶ δυνατός ὢν, ἀναιρεῖται ὑπ'
» ἐκείνου, ὅταν λάβῃ αὔξησιν.

(«Ὅστις συζευγνύει τὴν σωματικὴν δύναμιν τῇ γενναιο-

ψυχία, οὗτος, εἷς ὢν, πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν ἀναιρεῖ, ὡς ὁ Πα-
»ρασπουράμας τοὺς Ξατράς πάντας.»

«Ταῦτα μὲν οὕτως ἔχει, ἔφη ὁ λαγωὸς· ἔμοι γε δοκεῖ
ἐκεῖνος ἀλκιμώτατος· ὅθεν ἀνοικεῖόν ἐστι πορευθῆναι πρὶν ἢ
γνῶναι τὴν ἐκείνου ἀλκὴν. Λέγεται γάρ·

«Ὅς ἐφορμᾷ μετὰ τόλμης ἐναντίον ἐχθροῦ, πρὶν τοῦ δια-
»γνῶναι τὴν ἐκείνου δύναμιν καὶ τὴν ἐχυτοῦ, οὗτος ὄλλυ-
»ται, καθάπερ ἡ πυραλλίς ὑπὸ τοῦ πυρός.

«Ὅς, ἀδύνατος ὢν, ἐφορμᾷ εἰς ἀναίρεσιν ἐχθροῦ δυνατοῦ,
»ἐπαιρόμενος, οὗτος ἀναστρέφει τεταπεινωμένος, ὡς ὁ ἐλέ-
»φας, ὁ μὴ ἔχων ὀδόντας.»

«Δειξόν μοι, ἔφη, αὐτὸν, καὶ ἄλκιμον ὄντα, καὶ ἔρυμα
ἔχοντα, μηδὲ σοι τούτων μελέτω.» Ὁ δὲ λαγὼς, «Ἐπειδὴ,
ἔφη, οὕτω γνώμης ἔχεις, ἀκολούθει μοι.» καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τι
φρέαρ βαθύ, «Ἐνταῦθά ἐστιν, εἶπεν, ἐκεῖνος, θς εἰσέδου, φο-
βηθεὶς, ἰδὼν σε μακρόθεν.» Κύψας δ' ὁ Μανδαματῆς, εἶδε
τὴν ἑαυτοῦ σκιὰν ἐν τῷ ὕδατι· καὶ νομίσας ἐκ μανίας καὶ
ἀνοίξας, ὡς ἐκεῖνός ἐστι, περὶ οὗ εἴρηκεν ὁ λαγὼς, ἐξεβρυ-
χῆσατο· ἠχώ δ' ἅμα ἐξεβρόντησεν, ἧς καὶ ἀκούσας, ρίψας
ἑαυτὸν ἐπ' αὐτὸν τὸν νομιζόμενον λέοντα, ἐξαπόλωλεν ἐν
τῷ ὕδατι. Ἐπανελθὼν δ' ὁ λαγὼς, ἀνήγγειλε μετὰ χα-
ρᾶς τοῖς ζώοις τὸν θάνατον τοῦ λέοντος, καὶ ἔζησε σὺν αὐ-
τοῖς ἐν ἀνέσει. Τοῦτο δ' ἐστίν, ὁ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὡς ἔνεστι φρόνησις, τούτῳ ἔνεστι καὶ δύναμις· τῷ γεμῆν
»ἄφρονι πόθεν δύναμις; Ὁ γὰρ οὐ καὶ ἄφρων λέων ἐν ἄλ-
»σει ὑπὸ λαγωῦ ἀνηρέθη.

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Τὸ τοῦ λαγωῦ ἐκ τύχης ἐγένετο· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ λαγὼς
ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ, οὐ μέντοι γε προσήκει ἀνθρώπῳ ἀδυ-
νάτῳ ἀπατηλοῖς χρῆσθαι τρόποις κατὰ δυνατοῦ.

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Καὶ τῷ δυνατῷ καὶ τῷ ἀδυνάτῳ πᾶν ἔργον κατορθοῦται διὰ τρόπου καὶ μόχθου παντοῦ· διὸ καὶ λέγεται·

«Τῷ ποιῶντι καὶ τρόπον καὶ μόχθον αἰεὶ ἐς τέλος ἄγε-
»ται τὸ ποθοῦμενον. Οἱ ῥάθυμοι προτείνουσι κυρίαν τὴν
»τύχην· σὺ δ' ἄφες τὴν τύχην, καὶ ποιήσον τρόπον καὶ
»μόχθον, ὅση δύναμις. Τρόπου δὲ καὶ μόχθου γεγεννημένου,
»ἐὰν μὴ τύχης τοῦ σκοποῦ, ὁποῖον ἔγκλημα ἐνταῦθα;

Τῷ ποιῶντι καὶ τρόπον καὶ μόχθον αἰεὶ καὶ οἱ θεοὶ βοη-
θοῦσιν· ὅθεν καὶ λέγεται·

«Βοήθειαν οἱ θεοὶ διδῶσι τοῖς ἀνθρώποις, ἐπιβαλλομέ-
»νοις ἔργῳ τινι ἀδιστακτως. Ὁ Βισοῦς, ὁ τροχίσκος, καὶ ὁ
»ἀετὸς, ἐβοήθησαν τῷ ὑφάντῃ ἐν πολέμῳ.»

ΚΑΡΑΤΑΚΑΣ.

Πῶς ἔχει τοῦτο;

ΔΑΜΑΝΑΚΑΣ.

Ἐν πόλει, ἧ ὄνομα Πουνδραβαρδδάνα, ἐτύγχανον ὄντες
δύο ἄκροι φίλοι, ὁ μὲν ὑφάντης, ὁ δὲ, τέκτων· οἱ ἐκ τῆς
περὶ τὴν ἰδίαν τέχνην ἐπιτηδειότητος πολλὰ κερδαίνοντες,
ἐν σπατάλῃ καὶ τρυφῇ διῆγον καθ' ἐκάστην μετὰ τὸ παύ-
σασθαι τῆς ἐργασίας περὶ τὴν δείλην. Καί ποτε, ἐορτῆς οὖ-
σης μεγάλης, λαμπροφοροῦντες, καὶ ἀνθοφοροῦντες, ἐξῆλθον
εἰς διατριβὴν μετὰ τῶν λοιπῶν πολιτῶν. Περιερχόμενοι δὲ
τὴν πόλιν, εἶδον τὴν θυγατέρα τοῦ Βασιλέως ἐπὶ θυρίδος,
πάγκαλον οὔσαν, καὶ πάγκοσμον. Ταύτην τὴν ἀσύγκριτον
τῷ κάλλει φανταζόμενος ὁ ὑφάντης, ἐβλήθη πᾶν τὸ σῶμα
τοῖς πέντε θέλεσι τοῦ Ἔρωτος. Καρτερῶν μὲν, στένων δὲ,
καὶ μόλις βαδίζων, οἴκαδε ἀνέστρεψε· καὶ κατακλιθεὶς κατὰ
κλίνης ἀστρώτου, ἦν ὅλος ταραττόμενος, καὶ ὄλην τὴν κα-

λὴν ἐκείνην φανταζόμενος. Οὕτως δ' ἔχων, ἔλεγε τοὺς ἐξῆς στίχους·

«Οὐκ ὀρθῶς δοξαζουσιν οἱ σοφοί, ὡς ὅπου καλὴ μορφὴ,
» ἐκεῖ καὶ καλὰ προτερήματα· αὕτη καὶ γὰρ ἡ καλὴ, ἐν
» τῇ ἐμῇ καρδίᾳ οὔσα, ὄλον μου τὸ σῶμα ὑπὲρ τὸ μέτρον
» θλίβει.

«Ὅτε τὰ ἀγαθὰ προτερήματα ἀγαθὰ διδῶσι πᾶσιν ἀν-
» θρώποις, διὰ τί αὕτη ἡ ἀγαθὴ τὴν ὄψιν τοσοῦτόν με κατα-
» θλίβει;

«Πόσαι ψυχαί εἰσιν ἐν ἐμοί; μία μὲν γὰρ ἐστίν, ἡ ἀδη-
» μονεῖ· ἑτέρα δὲ, ἡ ἐσυλήθη ὑπὸ τῆς ἐρωμένης· καὶ τρίτη,
» ἡ πνέω.

«Εἰ διατεταγμένον ἐστίν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Βραχμᾶ θανεῖν
» με, ἄλλο αἴτιον οὐκ ἦν θανάτου, ἀλλ' ἡ αὕτη ἡ ἐλαφῶπις,
» ὀφθεῖσα;

«Αὕτη ἡ καλὴ ὁμοία ἐστὶ τῷ Θεῷ· ὡς γὰρ ὁ Θεὸς παν-
» ταχοῦ ἐστι παρὼν, καὶ ἐν στόματί ἐστι τῶν ἀνθρώπων ἐν
» ὥρᾳ θανάτου, οὕτω καὶ αὕτη πανταχοῦ ὁράται ὑπ' ἐμοῦ,
» καὶ ἐν στόματί μου ἐστὶ, θνήσκοντος.

«Ὅστις συνοικεῖ τινι, τούτῳ οὗτος σωτηρίαν δίδωσι. Σὺ
» δ' ὦ καλὴ, οἰκοῦσα ἐν τῇ ἐμῇ καρδίᾳ, θάνατον παρέχεις,
» ὡς ἄσπλαγχνος.

«Οὐκ ὀρθὰ λέγουσιν οἱ σοφοί, ὡς τὰ ἐν Κόσμῳ, εἴτε ἀγα-
» θὰ, εἴτε δεινὰ, πρόσκαιρά ἐστιν· ἔγωγε γὰρ, ἐνθυμούμενος
» αὐτὴν τὴν ἀγαθὴν, αἰεὶ ὀδυνῶμαι.»

Οὕτω μὲν οὗτος ὁ ὑφάντης ἐλεεινολογῶν, καὶ διαταραττό-
» μενος τὸν νοῦν, διενυκτέρευσε ἐν μεγάλῃ κακουχίᾳ. Τῇ δ'
» ἐφεξῆς ἡμέρᾳ κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν ἐλθὼν ὁ τέκτων,
» εἶδεν αὐτὸν ἐπὶ κλίνης ἀστρώτου ἐκτάδην κείμενον, βαθῶ
» στένοντα, ὠχριῶντα, καὶ δακρυῖ ῥοοῦντα· καὶ, «ὦ φίλε, ἔφη,
» ὅποια σου αὕτη ἡ κατάστασις;» Καὶ ὁ, ἐρωτώμενος, οὐδὲν

ἀπεκρίνατο, αἰσχυρόμενος. Ἀχθόμενος δ' ὁ τέκτων, εἶπε τὸν ἐξῆς στίχον·

«Οὐκ ἔστι φίλος ἐκεῖνος, ὃς φοβεῖται τὸν φίλον· οὐκ ἔστι
» φίλος ἐκεῖνος, ὃς ὑποψίαν ἔχει κατὰ τοῦ φίλου· φίλος δ'
» ἔστιν ἐκεῖνος, ὃς πιστεύει τῷ φίλῳ, ὡς μητρὶ.» Ὁ ἀρχὴν
δ' ὁ ὑφάντης, ἀντεφώνησε τοῦτο·

«Ὅστις ἐξαγγέλλει τὴν ἑαυτοῦ θλίψιν, εἴτε δοῦλος πρὸς
» τὸν φιλόδουλον δεσπότην, εἴτε δεσπότης πρὸς τὸν φιλοδέ-
» σποτον δοῦλον, εἴτ' ἀνὴρ πρὸς τὴν φίλανδρον γυναῖκα, εἴτε
» φίλος πρὸς τὸν φιλόφρονα φίλον, οὗτος ἀναψυχὴν εὐρίσκει.»
Καὶ καθεξῆς ἀφηγήσατο, ὡς πάσχει ἔρωτι τῆς ὀραθείσης θυ-
γατρὸς τοῦ Βασιλέως. Γνοὺς δ' ὁ τέκτων τὸ πάθος αὐτοῦ,
«Ἔσο εὐθυμος καὶ εὐελπὶς, ἔφη, φίλε· ἀνάστα, φάγε καὶ πίε·
ἐγὼ δὲ τρόπον ποιήσομαι, δι' οὗ τεύξῃ τοῦ ποθουμένου.» Ὁ
δὲ, εὐελπὶς γενόμενος, ἀναστὰς εὐθέως, ἐποίησε πάντα τὰ
ἀναγκαῖα, ὡς ἔθος. Τῇ δ' ἐπιούσῃ, ἔλθων ὁ Τέκτων, ἤνεγκεν
ἓνα ξύλινον ἀετόν, ὃν αὐτὸς μηχανικῶς ἐτεκτῆνατο, καὶ, «Ὡ
φίλε, ἔφη, ἀνάβαινε τοῦτον· καὶ ὅταν μὲν θέλῃς ἀνίπτα-
σθαι εἰς τὸν αἰθέρα, βάλλε ταύτην τὴν κλεῖδα· ὅταν δὲ θέ-
λῃς καταβαίνειν κατὰ γῆς, ἔκβαλλε αὐτήν. Λάβε δὲ καὶ
ταῦτα, δύο μεμηχανημένας ὑπ' ἐμοῦ χεῖρας, πρὸς δὲ καὶ
μίτραν, καὶ κόγχον, καὶ τροχίσκον, καὶ κορύνην, καὶ λωτόν·
οὕτω γὰρ ὑποκρινόμενος τὸν Βισνοῦν, συνέση τῇ βασιλικῇ
κόρῃ κατὰ τὴν νύκτα, ὡς ἐφίη, ἀκωλύτως καὶ ἀδιστακτικῶς·
αὕτη γὰρ ἐν τῷ παρθενῶνι μόνη οἰκεῖ, ὡς οἴομαι.» Ἐλθούσης
δὲ τῆς νυκτὸς, λαμπρῶς κοσμήσας καὶ μυρίσας ἑαυτὸν ὁ
ὑφάντης, καὶ περιθεὶς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Βισνοῦ, ἀνέ-
βη τὸν ἀετόν· καὶ πετασθεὶς, ἀφίκετο εἰς τὸν παρθενῶνα,
ἔνθα ἡ κόρῃ ἀνέκειτο ἐπὶ κλίνης, θεωροῦσα τὴν λάμπουσαν
σελήνην, καὶ ὑπογαργαλιζομένη τῷ ἔρωτι. Ἄμα δὲ τῷ ἰδεῖν
τὸν οὕτως ἐσηματισμένον Βισνοῦν, ἀνέστη ἐκ τῆς κλίνης

μετὰ θάμβους· καὶ προσπεσοῦσα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ἔφη· «Τί τὸ αἷτιον, ὦ Θεέ, τῆς ἐνθάδε σου ἀφίξεως; Ἐγὼ κεχαρίτωμαι τῇ σῇ παρουσίᾳ· κέλευσον, ὅτι με δεῖ ποιῆσαι.» Καὶ ὁ βαθεῖα καὶ ἡδεῖα φωνῇ ἀπεκρίνατο· «Διὰ σέ, ὦ ἀγαθὴ, ἡ ἐμὴ παρουσία ἐγένετο.» Ἡ δὲ, «Ἐγὼ μὲν ἄνθρωπος, ἔφη· σὺ δὲ Θεός.» — «Πρότερον μὲν, ἔφη, θεὰ οὔσα, παράκοιτις μου ἐτύγχανες· εἶτα δ' ἐκπεσοῦσα εἰς μήτραν γυναικὸς, ἕκτινος ἄραξ, ἄνθρωπος γέγονας. Ἦδη δὲ τὸν ἐρωτικὸν γάμον γῆμαί σε θέλων, ἐλλήλυθα σωματικῶς· ὅτι δ' ἀγαθὸν οὐδέ ποτέ σοι ἐν νοῖ ἐγένετο, τοῦτο ἔσεται ἡδῆ.»

Οὕτως οὖν φιλότῃ ἐμίγησαν ἀμφότεροι· καὶ οὕτως ἐγένετο συχνάκις, νύκτωρ μὲν ἦκοντος τοῦ ὑφάντου, περὶ δὲ ὄρθρον βαθὺν ἀναχωροῦντος δῆθεν εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ποτε οἱ τοῦ παρθενῶνος φύλακες, σημεῖα γνόντες διακορήσεως τῆς κόρης, δείσαντες, ἀνήγγειλαν τῷ Βασιλεῖ, λέγοντες· «Ἐκ σημείων φαίνεται, ὦ Βασιλεῦ, ὡς ἀνὴρ τις συνεμίγη τῇ παρθένῳ, παρεισδύς· οὐκ οἶδαμεν δ' ὅμως μετὰ τοσαύτης φυλακῆς, πόθεν, ἢ πῶς, καὶ οὐδὲν ἔγκλημα ἡμῖν εἰς τοῦτο· νῦν δὲ σὺ οἶδας.» Ἀκούσας δ' ὁ Βασιλεὺς, διαταραχθεὶς, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ τάδε·

«Γεννηθείσης θυγατρὸς, μεγάλη φροντὶς τοῖς γονεῦσι· μνηστευομένης τε πάλιν, μέγας λογισμὸς, καὶ γημαμένης, »μειζων· πότερον; καλῶς ζήσει; ἢ κακῶς μετὰ τοῦ ἀνδρός; »ἢ προσηγορία αὕτη, πατήρ θυγατρὸς, θλίψις ἐστίν.

«Ὅταν μὲν θυγάτηρ γεννηθῆ, θυμῆρης ἐστὶ τῇ μητρί· »ὅταν δ' αὐξάνῃ τῇ ἡλικίᾳ, λύπην προξενεῖ τοῖς οἰκείοις· »ὅταν δ' ἀνδρὶ συζευχθῆ, αἴσχη ποιεῖ. Τὰ ἐκ τῆς θυγατρὸς »δεινὰ, ἄφρευκτά ἐστι.»

Προσελθὼν δ' ἔπειτα τῇ Βασιλίσση· «Ἄκουσον, εἶπε, τί λέγουσιν οἱ φύλακες οὔτοι. Ὁ θάνατος ἐξεβακχεύθη κατ' ἐκεῖνου, ὡς δοκεῖ, ὅς ἐπραξε τοῦτο τὸ ἀνόσιον!» Ἐλθοῦσα δ' ἐν ταύτῳ ἡ Βασιλίσσα εἰς τὸν παρθενῶνα, εἶδε τὴν ἑαυτῆς

θυγατέρα, δηγμῶν ἔχνη ἔχουσαν ἐπὶ χεῖλους, καὶ ὀνύχων ἐπὶ στήθους· καὶ, «Ὡ κακίστη, ἔφη, διὰ τί καὶ τὸ γένος καὶ τὸ ἦθος ἐστιγμάτισας; τίς θεήλατος ταῦτ' ἐτόλμησε; λέγε τὴν ἀλήθειαν.» Ἡ δὲ, κλίνασα τὸ πρόσωπον ὑπ' αἰδοῦς, «Ὁ Βισνοῦς αὐτὸς, ἔφη, καθ' ἐκάστην νύκτα παραγίνεται.» Ἀκούσασα δ' ἡ Βασίλισσα, ἐχάρη ἐς ἄκρον, φαιδρυνθεῖσα· καὶ ὡς τὸν Βασιλέα ἐλθοῦσα, εὐαγγέλια ἀνήγγειλεν, ὡς ὁ Βισνοῦς πρὸς τὴν κόρην νύκτωρ παραγίνεται, καὶ συγγίνεται αὐτῇ ἔρωτικῶς. «Σήμερον οὖν κατὰ τὴν νύκτα, ἔφη, ἐγώ τε καὶ σὺ, στάντες παρὰ τῆ θυρίδι, παρατηρήσωμεν, ἵνα πληροφορηθῶμεν ὀφθαλμοφανῶς.» Περὶ δὲ τὴν νύκτα ἰστάμενος ὁ Βασιλεὺς ἅμα τῇ Βασίλισσῃ παρὰ τῆ θυρίδι, ἦν ἀτενίζων εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ ἰδοὺ βλέπει τὸν Βισνοῦν καθιπτάμενον ἐξ αἰθέρος ἐπ' ἀετοῦ σὺν ἅπασιν τοῖς λοιποῖς παρασήμεσι. Γανωθεὶς δὲ τὴν καρδίαν, εἶπε πρὸς τὴν Βασίλισσαν· «Οὐδεὶς ἐστὶν εὐδαιμονέστερος ἐμοῦ τε καὶ σοῦ· ὅτε γὰρ αὐτὸς ὁ Θεὸς σύνεστι τῇ θυγατρὶ ἡμῶν, πᾶν ἀγαθὸν ἡμῖν γενήσεται. Νῦν ἔγωγε δυνάμει τοιοῦτου γαμβροῦ ἅπασαν τὴν γῆν καθυποτάξω.»

Ἐπὶ τούτοις πρέσβεις ἦλθον τοῦ μεγάλου Βασιλέως Βικραμασένα, διὰ τὸ διδόμενον ἐτήσιον τέλος. Ὁ δὲ Βασιλεὺς Σουπρατιβαρμᾶν οὐκ ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν προσήκουσαν ὑποδοχὴν καὶ τιμὴν, ὡς πρότερον, ὑψηλοφρονῶν, ὅτι ἔχει τὸν Βισνοῦν γαμβρόν. Θυμωθέντες δ' οἱ πρέσβεις, εἶπον· «Διὰ τί, ὦ Βασιλεῦ, οὐκ ἀπέστειλας τὸν δασμὸν ἐν καιρῷ τακτῶ; οὕτω δὲ ποιῶν, παροξύνεις τὸν Βικραμασέναν, τὸν μέγαν καὶ φοβερὸν ἐκείνον Βασιλέα, ὃς κατακαίει, ὡς τὸ πῦρ, καταβάλλει, ὡς ὁ ἄνεμος, φαρμακεύει, ὡς ὁ ὄφις, καὶ θανατοῖ, ὡς ὁ Ἰάμας.» Τοιαῦτα εἰπόντας, θανάτῳ ἐζημίωσεν ὁ Σουπρατιβαρμᾶν. Οἱ δὲ περισωθέντες, ἐπανελθόντες, διηγήσαντο ἐν ὑπερβολῇ πάντα τῷ Βικραμασέναν· ὃς, δυσφορήσας σφόδρα, μέγαν στρατὸν ἤγειρε, γνώμης γενόμενος τοῦ ἀπολέσαι τὸν Σουπρατιβαρμᾶνα, καὶ εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης εἰσέληθ, καὶ

ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰνδρα προστατεύεται. Καὶ ἔλθων ἐν ἡμέραις
 ἑννέα εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ, κατεδήου αὐτήν. Τῇ δ' ἐφεξῆς
 πολιορκηθείσης τῆς πόλεως Πουνδραβαρδδάνας, πάντες οἱ ἐν
 τέλει, οἴτε ἱερεῖς, καὶ λογάδες, προσελθόντες τῷ Σουπρατι-
 βαρμᾶνι, εἶπον· «Πεπολιόρκηται ἡ πόλις, ὦ Βασιλεῦ, ὑπὸ
 δυνατοῦ ἐχθροῦ· πῶς οὖν μένεις ἀφροντις καὶ ἀπράγμων;»
 Ὁ δὲ, «ἔχετ' ἀτρέμας, ἔφη· ἔγωγε γὰρ σκέπτομαι, ὅπως
 παντελῆς ὄλεθρος τῷ ἐχθρῷ ἐπιγενήσεται· αὔριον δὲ γνώ-
 σεσθε.» Καλέσας δ' ἔπειτα τὴν θυγατέρα ἑαυτοῦ Σουδαρσσα-
 νάν, εἶπε προσηνῶς· «Ἐγὼ, τέκνον, τῇ βοήθειᾳ τοῦ σοῦ νυμ-
 φίου ἐπιστηριζόμενος, ἰσχυρῶ πολεμίῳ πολεμεῖν ἐπεχείρησα·
 ἐλθόντος οὖν ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ Βισνοῦ, εἶπέ αὐτῷ,
 ὅπως τὸν ἐχθρὸν αὔριον ἀπολέσῃ.» Ἐλθόντι δὲ τῷ ὑφάντῃ
 νύκτωρ, ὡς ἔθος, ἀνήγγειλεν ἡ Σουδαρσσανά τὸ αἴτημα τοῦ
 πατρὸς αὐτῆς. Ὁ δ', ὡς ἤκουσε, γελάσας, ἔφη· «Τί δυσχερές,
 ὦ καλῆ, ἢ πρὸς ἀνθρώπους μάχη, ὅτε ὑπ' ἐμοῦ πάλαι το-
 σοῦτοι πολλοὶ καὶ τοιοῦτοι ἰσχυροὶ γίγαντες καὶ τιτᾶνες ἐν
 εὐχερείᾳ ἀνῆρέθησαν; Εἶπέ τῷ Βασιλεῖ, ἵνα μένη ἀτάραχος·
 αὔριον γὰρ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ θανάτῳ παραδοθήσεται διὰ τούτου
 τοῦ τροχίσκου.» Ἡ δὲ, πορευθεῖσα, ἀπήγγειλε πάντα ἐν με-
 γαλοφροσύνῃ τῷ Βασιλεῖ· ὅς, ὑπερχαρεῖς, ἐπέταξεν ἀνά τὴν
 πόλιν κηρυχθῆναι ὧδε· «Αὔριον πρῶτ' ὅστις ὅ,τι εὔρη ἐν τῷ
 στρατοπέδῳ τοῦ Βικραμασένα, ἀναιρεθησομένου, ἐλέφαντα,
 ἵππον, χρυσίον, ἢ ἄλλο τοιοῦτο λάφυρον, οὗτος τοῦτο λήψε-
 ται, ὡς οἰκεῖον.» Ἀκούσαντες δ' οἱ ἐν τῇ πόλει, ἐχάρησαν
 χαρὰν μεγάλην ἐπὶ τε τῷ θάρρει τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐπὶ τῷ
 ἐλπίζομένῳ κέρδει. Ὁ δ' ὑφάντης τοιούτους εἶχε διαλο-
 γισμούς· «Τί δὲ νῦν ἔγωγε ποιήσω; φύγω ἀλλαχόσε, ἀνάβας
 τὸν ἀετόν; ἀλλ' οὐ μετ' ἐμοῦ ἔσεται αὕτη ἡ πολύτιμος γυ-
 νή· ὁ γὰρ Βικραμασένας, καταβαλὼν τὸν πενθερόν μου, ἐκ
 μέσου τοῦ γυναικῶνος ταύτην ἀφαρπάξει. Πόλεμον ποιήσω;
 ἀλλὰ θανάτου τε τεύξομαι, καὶ τοῦ ἐφετοῦ ἀποτεύξομαι. Ἐκά-

τερον ἄρα δεινόν. Τοῦτο μὲν τοι γ' ἄριστον, τὸ καρτερῆσαι, καὶ πόλεμον ποιῆσαι. Δέγεται γάρ·

«Δεῖ τοῖς γενναίοις ἐγκαρτερεῖν πάσαις περιστάσεσι, καὶ »θλίψεσιν· οἱ γὰρ γενναίως καρτεροῦντες, καὶ τρόπον ποιοῦντες, εὐχερῶς τῶν δυσχερῶν ἀπαλλάττονται.»

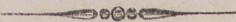
«Πρὸς δὲ, ἴσως οἱ πολέμιοι, ἰδόντες με, φεύξονται, νομίσαντες, ὡς ὁ θεὸς Βισνοῦς ἐστι.» Τοιαύτην γνώμην ἐσχηκότος τοῦ ὑφάντου, ὁ Βισνοῦς ἐν οὐρανῷ εἶπε τῷ Γαρούδα·

«Ἐν γῆ κατὰ τὴν πόλιν Πουνδραβαρδδάναν ὑφάντης τις, τὸ ἐμὸν σχῆμα ἀναλαβὼν, τρυφᾷ κόρης Βασιλικῆς. Ἐκστρατεύσαντος δὲ τοῦ Βασιλέως Βικραμασένα μετὰ μεγάλης δυνάμεως κατὰ τοῦ Βασιλέως Σουπρατιβαρμᾶνος, τοῦ πατρὸς τῆς κόρης, ὁ ὑφάντης, ὁ φαινόμενος, καὶ νομιζόμενος Βισνοῦς, βοηθεῖσαι βούλεται τῷ πενθερῷ ἑαυτοῦ. Ἄλλ' ἐν τῷ πολέμῳ ἢ τεθνήξεται, ἢ φεύξεται. Ἄκουσθὲν δ' ἐν κόσμῳ, ὡς ὁ θεὸς ἀνηρέθη, ἢ ἐνίκηθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Βικραμασένα, οἱ μὲν ἀσεβεῖς καὶ ἄθεοι τοὺς ναοὺς μου κατεδαφίσουσιν· οἱ δ' εὐσεβεῖς καὶ πιστοὶ, ἄπιστοι καὶ δυσσεβεῖς ἔσονται· οὐδέ γε λατρείαν ὅλως πρὸς με, ἢ θυσίας ἐκτελέσουσιν. Ὅθεν ἐγὼ μὲν αὐτὸς εἰσδύσομαι τὸ σῶμα τοῦ ὑφάντου· σὺ δ' ἀετὲ, εἰσδυθὶ τὸν ξύλινον ἀετὸν, καὶ σὺ, τροχίσκε, τὸν τροχίσκον ἐκείνου, εἰς καταστροφὴν τοῦ Βασιλέως Βικραμασένα πανστρατιᾶ. Οὕτω γενέσθω, καὶ μὴ ἄλλως πως¹.»

(1) Ἐνταῦθα λήγει ἡ ἐξ ἄλλου πρωτοτύπου Ἰνδικοῦ μετάφρασις τοῦ Α΄ βιβλίου τῆς Χιτοπαδάσσης, τὸ ὁποῖον ὁ αἰοίδιμος Δημήτριος Γαλανὸς εἶχε μὲν ἀντιγράψει καθαρὰ, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ σχηλιάσῃ, ὡς εἶχε σκοπὸν. Τὰ δὲ ἐξῆς· τρία Κεφάλαια, ἅτινα εἶχε μεταφράσει ἐκ διαφόρου Ἰνδικοῦ πρωτοτύπου τῆς Χιτοπαδάσσης, εὐρέθησαν εἰς πρωτόγραφά του δυσανάγνωστα χειρόγραφα. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ Γ', Περὶ Πολέμου εἶναι ἀτελές, τὸ δὲ Δ' καὶ Ε' δὲν εὐρέθησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ*.

Περὶ διαλύσεως φιλίας.

ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ.

Νῦν δ' ἀκούσατε περὶ διαλύσεως φιλίας·
 Φιλία οὔσα μεγάλη μεταξύ λέοντος καὶ ταύρου ἐν δάσει,
 διελύθη ὑπὸ κυνολύκου, λίαν πλεονέκτου καὶ συκοφάντου.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ ΠΑΙΔΕΣ.

Πῶς ἔχει τοῦτο;

ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ.

Πόλις ἐστὶ κατὰ τὴν μεσημβρίαν, Σουβαρναβατὴ τοῦνομα,
 ἔνθα ἦν ἔμπορος, Βαρδδαμάνας καλούμενος. Καί τοι δ' ἦν
 αὐτῷ πλοῦτος πολὺς, βλέπων ὁμῶς ἄλλους πλουσιωτέρους,
 ὑπεραυξῆσαι τὸν ἑαυτοῦ πλοῦτον γνώμην ἔθετο, ταῦτα ἐνοῶν
 τὰ ἀποφθέγματα·

« Πάντες σχεδὸν νομίζουσιν, ὡς εὐτελεῖς καὶ οὐτιδανοί
 » εἰσι, βλέποντες ἄλλους ἀνωτέρους καὶ κρείττονας. Τίνι δ'
 » οὐ γίνεται ἔπαρσις, ὅταν βλέπη ἄλλον κατώτερον, καὶ ἦτ-
 » τονα ἑαυτοῦ;

« Καὶ ὁ βραχυμανοκτόνος ἀξίος γίνεται τιμῆς, ᾧ πλοῦτός
 » ἐστὶ πολὺς· ὁ δ' ἀπλοῦτος ἀτιμάζεται, εἰ καὶ λαμπρός ἐστι
 » κατὰ τὸ γένος, ὡς ἡ σελήνη.

(*) Ἐν τῷ χειρογράφῳ προηγεῖται τὸ Περὶ συνθέσεως φιλίας Κε-
 φάλαιον. Τὸ δὲ Περὶ διαλύσεως φιλίας ἐστὶ τὸ δεύτερον.

« Ἡ Λαξμή οὐκ ἀγαπᾷ ἀγκαλιζέσθαι τὸν ἀεργόν, τὸν ἀμε-
 » λῆ, τὸν τυχολάτρην, καὶ τὸν ἄτολμον, καθὼς οὐδ' ἡ νέα
 » γυνὴ τὸν γέροντα ἄνδρα.

« Ἐξ ταῦτα καθαιροῦσι τὴν μεγαλειότητα· ἡ ὀκνηρία, ἡ
 » φιλογυνία, ἡ ἀρρώστια, ἡ εἰς τὴν πατρίδα ἀγάπη, ἡ αὐτάρ-
 » κεια, καὶ ἡ δειλία.

« Ὅστις νομίζει ἑαυτὸν εὐδαίμονα (μακάριον) διὰ τοῦ οὐ
 » ἔχει ὀλίγου πλοῦτου, τούτου τὸν ὀλίγον πλοῦτον, ὡς οἶομαι,
 » ὁ Θεὸς οὐκ αὐξάνει, ἐπειδὴ ἐτέλεσε τὸ θ ἦν ἐφετὸν αὐτῷ.

« Εἶθε μὴ τέκοι γυνὴ τις τοιοῦτον υἱὸν, ὅς ἐστι ῥάθυμος,
 » ἄχαρις, ἀδρανὴς, καὶ χαροποιὸς τῶν ἐχθρῶν !

« Τὸν μὴ κτηθέντα πλοῦτον κτάσθω ὁ ἄνθρωπος· τὸν δὲ
 » κτηθέντα φυλαττέτω ἐκ ψυχῆς· τὸν δὲ φυλαχθέντα αὐξάνε-
 » τω· τὸν δ' αὐξηθέντα διαδιδότω τοῖς ἀξίοις.

« Καθὼς ἡ στάμνος πληροῦται διὰ συνεχείας ῥανίδων ὕδα-
 » τος, οὕτως ἡ μὲν μάθησις πλήρης καὶ τελεία γίνεται διὰ
 » τῆς συνεχοῦς γυμνάσεως, ἡ δ' ἀρετὴ διὰ τῆς συνεχοῦς πρά-
 » ξεως, ὁ δὲ πλοῦτος διὰ τῆς συνεχοῦς συναξέως.»

Τοιαῦτα ἐννοήσας ὁ Βαρδδαμάνας, ζεύξας ὑφ' ἁμάξαν
 πλήρη πραγμάτων πολυτίμων, δύο ταύρους, ὧν τῷ μὲν ὄνο-
 μα ἦν Σανζηθάκας, τῷ δὲ Ἀνανδάκας, ἤψατο τῆς εἰς Κασμί-
 ρην ὁδοῦ. Ὄρθως ἄρα λέγεται·

« Τί δυσβάστακτον τοῖς εὐτόνοις ; τί δύσκτητον τοῖς φιλο-
 » πόνοις ; τίς ἀλλοδαπὴ γῆ τοῖς φιλολόγοις ; τίς ἐχθρὸς τοῖς
 » χρηστολόγοις ; »

Διοδεύοντας δ' ὄρος δύσβατον, πεσὼν ὁ Σανζηθάκας, κα-
 τέαξεν ἓνα τῶν ποδῶν.

Τοῦτο τὸ συμβάν ἰδὼν ὁ Βαρδδαμάνας, τοῦτο τὸ ἀπό-
 φθεγμα ἔλαβεν ἐν νῷ·

« Ἐπὶ συμβεβηκόσιν ἀτυχήμασιν οὐ δεῖ ἔχειν ἀπορίαν καὶ
 » ἀμηχανίαν, ἢ ἐστὶν ἐναντία παντὶ πρακτέω· ὅθεν ἄφες τὴν

»ἀμηχανίαν, καὶ κατόρθωσον τὸ πρακτέον (καὶ τέλεσον τὸ
»πρακτέον.»

Τοιαῦτα ἐννοήσας, δραμὼν εἰς κώμην πλησίον κειμένην,
ἕτερον ταῦρον εὔρε· καὶ ὑποζεύξας αὐτὸν τῷ ζυγῷ τῆς ἀμά-
ξης, εἰς τὸ πρόσω ἐπορεύετο, ἀπολιπὼν τὸν Σανζηθάκην ἐκεῖ.
Μετέπειτα ἀναστὰς ὁπωσδηποτοῦν ὁ Σανζηθάκας, ἔστη ἐπὶ
τῶν τριῶν ποδῶν. Ὄρθως ἄρα λέγεται.

«Ἡ εἰμαρμένη φυλάττει τὴν ζωὴν τοῦ βυθισθέντος ἐν θα-
»λάσῃ, τοῦ πεσόντος ἐξ ὄρους, καὶ τοῦ δακέντος ὑπ' ὄφους.

«Ἐξω τοῦ ὠρισμένου χρόνου οὐ θνήσκει ὁ ἄνθρωπος, καὶ
»περ πολλοῖς βέλεσι πληγεί· ἐλθόντος δὲ τοῦ χρόνου, καὶ
»τῷ ἄκρῳ τοῦ χόρτου Κούσσα νηγείς, οὐ ζῆ.

«Τὸ μὲν ἀφύλακτον διασώζεται, θεοφύλακτον ὄν· τὸ δ'
»εὐφύλακτον διόλλυται, θεήλατον ὄν.

«Ὁ μὲν ἀμελούμενος ζῆ, καὶ ἐν ἐρήμῳ ὢν· ὁ δ' ἐπιμελείας
»ἀξιούμενος θνήσκει, καὶ ἐν οἴκῳ ὢν.»

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας, περιεχόμενος τὸ δάσος ἀπολύτως,
καὶ νεμόμενος ἐλευθέρως ὅ,τι αὐτῷ ἤρεσκεν, εὐτραφῆς καὶ
εὐσθενῆς ἐγένετο, καὶ ἐμυκάτο μεγάλως.

Ἦν δ' ἐν ἐκείνῳ τῷ δάσει εἰς λέων, Πιγκαλάκας τοῦνομα,
ὃς ἐβασίλευε τῇ δυνάμει τῶν ἑαυτοῦ βραχιόνων. Λέγεται γάρ·

«Οὔτε χρίσμα, οὔτε χειροτονία γίνεται τῷ λέοντι ὑπὸ τῶν
»λοιπῶν ζώων· ἐπὶ πάντων δὲ δεσποτεῖαν καὶ κυριότητα ἔχει,
»ἕνεκα τῆς ἑαυτοῦ ἀνδρείας.»

Καί ποτε οὗτος ὁ λέων, δίψῃ πιεζόμενος, ἐπορεύετο εἰς
τὸν ποταμὸν Ἰαμουναῖν, ὡς τε πιεῖν ὕδωρ· ἀκούσας δὲ τοῦ
βροντοειδοῦς μυκήματος τοῦ Σανζηθάκα, οὗ οὐδέπω πρότερον
ἤκουσεν, ἔμβοδος ἐστράφη, ἄνευ τοῦ πιεῖν ὕδωρ, καὶ ἔστη
ἐννεὸς, ἀπορῶν τί εἶη τοῦτο. Τοῦτον οὕτως ἔχοντα εἶδον
δύο κυνόλυκοι, ὧν ὁ μὲν ἐκαλεῖτο Δαμανάκας, ὁ δὲ Καρατά-
κας, υἱοὶ τοῦ πρώην βουλευτοῦ. Ὁ δὲ Δαμανάκας ἔφη τῷ

Καρατάκα· «Διατί, φίλε οὔτος ὁ λέων διψῶν, ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ἀλλὰ στραφεῖς μένει ἐκστατικός (ἔστη τεθορυβημένος;» Ὁ δὲ κυνόλυκος ἀπεκρίνατο·

«Φίλε Δαμανάκα, τίς χρεῖα σκέπτεσθαι περὶ τῶν πραγμάτων τούτου; ἡμεῖς γὰρ νῦν οὐκ ἐσμὲν θεράποντες· μάλιστα δὲ μεγάλη θλίψις ἡμῖν ἐγένετο, ἀποβληθεῖσιν ὑπὸ τούτου. Σὺ δὲ ἀναλόγισαι πρὸς τούτοις οἷα ἐστὶν ἡ κατάστασις τῶν θεραπόντων·

«Ἰδὲ, τί ποιοῦσιν οἱ θεράποντες, οἱ θέλοντες πλοῦτον ἐκθεραπείας! ἀποστεροῦνται (ἀπεμπολοῦσιν) ὡς μωροί, καὶ τοῦ ἑαυτῶν σώματος τὴν ἐλευθερίαν.

«Ὁ ἐγκρατὴς καὶ ἀσκητὴς δύναται τυχεῖν τοῦ ἄκρου ἀγαθοῦ, τῆς ἀθανασίας, διὰ τοῦ ἡμίσεος ἐκείνου πόνου, ὃν ὑποφέρουσιν οἱ θεράποντες ἐκ ψύχους, ἐκ καύματος, καὶ ἐξ ἀέρος.

«Ἐν τοσούτῳ κέρδος τῆς ζωῆς ἐστίν, ἐν ὅσῳ ζῶσι μὴ ἐλπίζοντες εἰς ἄλλους οἱ ἄνθρωποι· εἰ γὰρ λέγονται, ὡς ζῶσιν, οἱ ὄντες ὑπεξοῦσιν ἄλλοις, τίνες λέγονται τεθνεῶτες¹⁾;

«Ὡς τῆς ῥιψοκινδυνότητος τῶν ἀνθρώπων! ἄλλοι μὲν γὰρ ἔχοντες τρέφουσιν ὄφεις· ἄλλοι δὲ συγγίνονται ἀλλοτρίαις γυναιξίν, καὶ ἄλλοι θεράποντές εἰσι βασιλεῦσι.

«Ἐλθέ, πορεύθητι, κάθησον, ἀνάστα, λέγε, σιώπα· ταῦτά εἰσι παιδιαὶ καὶ διατριβαὶ τῶν πλουσίων πρὸς τοὺς ἑαυτῶν ὑπηρέτας, οἱ κατεσχέθησαν τῇ χαρᾷ ἐλπίδος.

«Καθὼς αἱ πόρνοι, οὕτω καὶ οἱ ἄφρονες θεράποντες κοσμοῦσι καὶ διευθετοῦσι τὸ ἑαυτῶν σῶμα εἰς τέρψιν ἄλλων, ἡχάριν κέρδους.

«Οἱ θεράποντες διὰ πολλῆς τιμῆς ἄγουσι καὶ τὴν ὄρασιν

(1) Οἱ δουλείαν δηλαδὴ ποιοῦντες τεθνεῶτές εἰσι.

» τῶν ἑαυτῶν δεσποτῶν, ἣ φύσει ἐστὶν ὀξύρροπος, καὶ διήκει
 » καὶ εἰς τὸν ἀκάθαρτον τόπον.

« Τίς ἄλλος μωρότερός ἐστι τοῦ θεράποντος, ὅς προσπίπτει
 » καὶ προσκυνεῖ δι' ἔπαρσιν καὶ ὑψωσιν, καὶ τῷ θανάτῳ πα-
 » ραδίδῶσι τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν διὰ ζωὴν, καὶ πάσχει δι' ἄνεσιν ;

« Τὸ δουλικὸν ἔργον δυσκατέργαστόν ἐστι καὶ αὐτοῖς τοῖς
 » ἀπαθέσι καὶ θεωρητικοῖς· εἰ μὲν γὰρ ὁ δοῦλος σιωπᾷ, ἀλα-
 » λος κρίνεται· εἰ λαλεῖ (εἰ εὐγλωττός ἐστι), λάλος καὶ φλύα-
 » ρος· εἰ ἀνέχεται, δειλὸς λέγεται· εἰ δ' οὐκ ἀνέχεται, ἀγενής
 » καὶ ἀχρεῖος· εἰ μὲν πλησίον ἐστίν, αὐθάδης νομίζεται· εἰ δὲ
 » πόρρω, ἀνόητος καὶ ἀδιάκριτος. »

« Οὐ δεῖ τοιαῦτα ἔχειν οὐδὲ κατὰ νοῦν, ἔφη ὁ Δαμανάκας·
 οἱ γὰρ δεσπόται, ὅταν θεραπεύωνται ἐπιμελῶς, ἡσθέντες,
 πληροῦσι τὰς ἐπιθυμίας τῶν θεραπόντων. Λέγεται γάρ·

« Πόθεν οἱ μὴ θεραπεύοντες τὸν βασιλέα ἔξουσι λευκὰ ῥι-
 » πίδα, λευκὰ σκιαδία, ἵππους, ἐλέφαντας καὶ πολλοὺς ἀκο-
 » λούτους ; »

« Ἀλλὰ τί χρεῖα ἡμῖν, ἔφη ὁ Καρατάκας, τῶν μὴ προση-
 κόντων. Λέγεται γάρ·

« Ὅστις ἐφίεται ἐνασχολεῖσθαι τοῖς μὴ προσήκουσιν, οὗτος
 » ἀπόλλυται, καθὼς ὁ πίθηκος, ὁ τὸν σφῆνα ἀνασπάσας. »

Ἐρωτηθεὶς, δὲ πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο· Ἐν Μαγάδδα τῆ
 χώρᾳ Καϊάσθας τις, Σουββαδάττας τὸ ὄνομα, ἤρξατο πύργον
 ἀνεγείρειν ἐν τῷ ἄλσει, πρὸς ἰδίαν διατριβὴν καὶ τρυφήν· ἔνθα,
 πρὸς τῆ ἄλλῃ ὕλῃ, ἔκειτο καὶ μία μεγάλη δοκὸς ἡμίπριστος,
 σφῆνα ἔχουσα ἐν μέσῳ τοῦ σχίσματος. Ἀγέλη δὲ πιθήκων
 ἔλθοῦσα, ἔπαιζον ἐνθεν κἀκεῖθεν. Εἰς δὲ τῶν πιθήκων, προτρα-
 πείς ὑπὸ τοῦ θανάτου, ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς ἡμίπριστου δοκοῦ,
 καὶ ἤρξατο ἐλκύειν τὸν σφῆνα· ἐξελκυσθέντος δὲ τοῦ σφηνός,
 οἱ ὄρχεις τοῦ πιθήκου κρεμάμενοι ἐν τῷ σχίσματι τῆς δοκοῦ,
 κατεθλάσθησαν.

Τοῦτο οὖν ἐστίν, εἶπεν ὁ Καρατάκας, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὅστις ἐφίεται ἐνασχολεῖσθαι τοῖς μὴ προσήκουσιν, οὗτος
»ἀπόλλυται, καθὼς ὁ πίθηκος ὁ τὸν σφῆνα ἀνασπάσας.»

«Πρὸς δὲ τούτοις, εἶπεν ὁ Καρατάκας, τὸ ἀνακρίνειν τὰ
τοῦ Βασιλέως κινήματα, ἴδιον καὶ ἔργον ἐστὶν οὐ τῶν ὑπη-
κόων, ἀλλὰ τοῦ ἀρχιβουλευτοῦ μόνου, ὅς ἐστιν ἐπιστάτης
πάντων τῶν βασιλικῶν πραγμάτων· δεῖ γὰρ ἐκάστω ποιεῖν
τὸ οἰκεῖον ἔργον, οὐχὶ δ' ἐκεῖνο ὅπερ ἐστὶν ἔργον ἐτέρου. Λέ-
γεται γάρ·

«Ὅστις τῶν ὑπηρετῶν οὐκ ἐνασχολεῖται τῷ οἰκειῷ ἔργῳ,
»ἀλλὰ τῷ τοῦ ἐτέρου, βουλόμενος ὀνῆσαι τὸν δεσπότην,
»οὗτος ὄλλυται καθὼς ὁ ὀγκώμενος ὄνος. Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς
ἔχει τοῦτο; ἀπεκρίνατο·

Ἐν Βαραναοῇ τῇ πόλει πλούτης ἦν, ᾧ ὄνομα Καρπουραπά-
τας. Καὶ ποτε, κοιμωμένου βραδέως, κλέπτῃς εἰσέδου τὸν οἶκον
εἰς κλοπὴν ἱματίων· ἐν δὲ τῇ αὐλῇ τοῦ οἴκου ἦν ὄνος δεδε-
μένος καὶ κύων καθήμενος. Ὁ μὲν οὖν ὄνος ἔφη τῷ κυνί·
«Νῦν καιρὸς ἐστὶ τοῦ σοῦ ἔργου· διατί δὲ οὐκ ἐξεγεῖρεις τὸν
δεσπότην διὰ μεγάλης ὑλακῆς;» Πρὸς ὃν ἀπεκρίνατο ὁ
κύων· «Τίς δέ σοι λόγος τοῦ ἐμοῦ ἔργου; οὐκ οἶδας ὡς
ἐγὼ μὲν φυλακὴν ποιῶ νυκτός τε καὶ ἡμέρας· οὗτος δὲ,
ἀμελήσας διὰ πολλοῦ, οὐ δίδωσί μοι τροφὴν ἀρκοῦσαν; οἱ
γὰρ δεσπότηται, ἔξω φόβου ὄντες καὶ κινδύνου, οὐδεμίαν
φροντίδα καὶ τιμὴν ποιοῦσι τοῖς ὑπηρεταῖς.»—«Ἄκουσον,
ὦ βάρβαρε, ἔφη ὁ ὄνος· τὸ γένος τῶν κυνῶν ἀκάθαρτόν ἐστι
φύσει, καὶ σκέψαι, ὁποῖόν ἐστι τὸν ἔργον τῶν ὑπηρετῶν.
Λέγεται γάρ·

«Ἄρα δοῦλός ἐστιν ἢ φίλος ἐκεῖνος, ὅς αἰτεῖ ἐν καιρῷ ἀνάγ-
»κης τοῦ δεσπότη, ἢ τοῦ φίλου;

«Τί ὄφελος ὑπηρετοῦ, ἢ φίλου τοιοῦτου, ὅς οὐ χρήσιμος
»γίνεται ἐν ἀνάγκῃ (ὅταν τὸ πρακτέον αὐτοῖς ἀμεληθῇ);

«Ἄκουσον δὲ καὶ σὺ, ἔφη ὁ κύων·

«Ἄρα δεσπότης ἐστὶν ἐκεῖνος, ὃς οὐ φροτίζει περὶ τῶν δούλων ἐν καιρῷ ἀνάγκης; ἄρα οὐ δεῖ διδόναι αἰεὶ ἐξ ἅπαντος τρόπου τροφήν τῷ ὑπηρέτῃ καὶ τῇ γυναικί;» Ὁ δ' ὄνος ἔφη μετὰ θυμοῦ· «Σὺ κάκιστος εἶ, ἐπειδὴ παραβλέπεις τὸ ὃ ἔχεις χρέος πρὸς τὸν δεσπότην ἐν ταύτῃ τῇ ἀνάγκῃ. Οὐκ ἤκουσας τί λέγει τὸ ἐξῆς;

«Τὸν μὲν ἥλιον ἀγαπάτω ὁ ἄνθρωπος ὄπισθεν, τὸ δὲ πῦρ ἔμπροσθεν· τὸν δὲ δεσπότην ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας· τὸν δ' οὐρανὸν ἐξ εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.»

Καὶ ἐγὼ τοίνυν τρόπον ποιήσω ὅπως ἐγερθήσεται ὁ Κύριος ἡμῶν.» Ταῦτα εἰπὼν, ἐφώνησε, μεγάλως ὀγκώμενος· ἐξεγερεθὶς δ' ὑπὸ τοῦ ὀγκηθμοῦ ὁ Πλύτης, ἐθυμώθη λίαν κατὰ τοῦ ὄνου, ὡς ἀφελόντος αὐτοῦ τὸν γλυκὺν ὕπνον· καὶ λαβὼν ῥόπαλον, πολλὰς αὐτῷ ἀνέτεινε πληγὰς, ἐξ ὧν καὶ ἀπέθανε.

«Τοῦτο δ' ἔστιν, εἶπεν ὁ Καρατάκας, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὅστις τῶν ὑπερετῶν οὐκ ἐνασχολεῖται τῷ οικείῳ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ τοῦ ἐτέρου, βοολόμενος ὀνῆσαι τὸν δεσπότην, οὐτως ἀπόλλυται καθὼς ὁ ὀγκώμενος ὄνος.»

Σκέψαι, ἔφη, ὡς τὸ ἡμέτερον ἔργον ἐρευνᾶν ἐστὶν καὶ θυρεῦειν ζῶα· περὶ τοῦτο οὖν ἀσχολίαν σχῶμεν· ἀνεξετάζειν δὲ καὶ ἀνερευνᾶν περὶ τῶν κινήματων τοῦ βασιλέως οὐκ ἐστὶν ἀναγκαῖον. Πρὸς δὲ ὅσα ἐναπελείφθησαν ἡμῖν εἰς τροφήν πολλὰ εἰσι καὶ ἀρκοῦντα.»—«Πῶς; ἀρκεῖ σοι μόνη ἡ τροφή; ἔφη μετὰ θυμοῦ ὁ Δαμανάκας· ἀνοίκειον ταῦτα λέγειν, λέγεται γάρ·

«Ἰπὸ φρονίμων βασιλικὴ προστασία ἐπιζητεῖται, τῶν μὲν εὐμενῶν εἰς εὐποιίαν, τῶν δὲ δυσμενῶν εἰς κακοποιίαν· Τίς γὰρ μόνην τὴν γαστέρα οὐ πληροῖ;

«Ἐκείνου ἡ ζωὴ ἐπωφελὴς ἐστὶν, οὗ ζῶντος, ζῶσι Βραχμᾶνες, φίλοι καὶ οικεῖοι· τίς γὰρ οὐ ζῆ δι' ἑαυτόν;

«Ἐκεῖνος ζήτω, οὐ ζῶντος ζῶσι πολλοί. Καὶ ὁ κόραξ
»οὐ πληροῖ τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα διὰ τοῦ ράμφους;

«Δίαν ἐπίφογόν ἐστι τὸ δουλικὸν ἔργον ἐν ἀνθρώποις,
»οἱ ὅμοιοί εἰσι πάντες κατὰ τὸ αὐτεξούσιον. Ἄρα ἐν τοῖς
»ζῶσιν ἀριθμεῖται ἐκεῖνος, θς οὐκ ἔστι πρῶτος ἐν τῷ δου-
»λικῷ καταλόγῳ; (ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν δούλων).

«Οἱ σοφοὶ ἄνδρες λέγουσιν, ὡς ἐκεῖνος τῷ ὄντι ζῆ, θς
»ζῆ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐπιφανῆς καὶ ἔντιμος κατὰ τὴν γνῶ-
»σιν, κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ κατὰ τὴν εὐκλειαν. Καὶ
»ὁ κολοῖδς διὰ πολλοῦ ζῆ, ζῆ ὅμως ἐσθίων τὰ ἀπορρίπτο-
»μενα.

«Τίς διαφορὰ ἐστι τῶν ἀλόγων ζῶων καὶ τοῦ ἰδιώτου καὶ
»χυδαίου, θς οὐκ ἔχει κρίσιν τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ κακοῦ, καὶ
»ἄμοιρός ἐστι μαθήσεως καὶ ἐπιστήμης, καὶ ἀγαπᾷ πλη-
»ρῶσαι μόνην τὴν ἑαυτοῦ γαστέρα; »

‘Ο δὲ Καρατάκας ἔφη· «Τίς χρεῖα τοσαύτης λογοτριβῆς;
»ἡμεῖς γὰρ κατὰ τὸ παρὸν ἐσμὲν ἄνευ ἀξιώματος.»

«Δι’ ὀλίγου χρόνου, ἔφη ὁ Δαμανάκας, ὁ ὢν ἄνευ ἀ-
»ξιώματος (ὁ μὴ ἔχων ἀξίωμα) ἀξιώματος τυγχάνει· λέ-
»γεται γάρ·

«Καθὼς ὁ μὲν ἀνορύττων φρέαρ, εἰς τὰ κάτω φέρεται,
»ὁ δὲ ἀνεγείρων τεῖχος εἰς τὰ ἄνω, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος
»ἐξ ἰδίων ἔργων, ἦτοι εἰς τὰ κάτω φέρεται, ἢ εἰς τὰ
»ἄνω.»

‘Ο μὲν οὖν Καρατάκας ἤρετο· «Τί σημαίνεις ταῦτα
»προτείνων;» ‘Ο δ’ ἀπεκρίνατο· «Ἐκ τίνος φόβου οὗτος
»ὁ ἡμέτερος δεσπότης στραφεῖς, μένει ἥσυχος;»

«Πόθεν τοῦτο οἶδας;» ἤρετο ὁ Καρατάκας. ‘Ο δὲ Δαμα-
»νάκας ἀπημείψατο· «Τί δ’ ὃ οὐκ ἔστι γνωστὸν τῷ γνῶσιν
»ἔχοντι; λέγεται γάρ·

«Καὶ τὸ ἄλογον ζῶον ἐννοεῖ (καταλαμβάνει) τὸ λεγό-

»μενον· κελευόμενοι γὰρ οἱ ἵπποι καὶ οἱ ἐλέφαντες, ἐλαύνου-
 »σιν. Ὁ δὲ φρόνιμος ἄνθρωπος, καὶ τὸ μὴ λεγόμενον ἐννοεῖ
 »(καταλαμβάνει)· ἴδιον γὰρ τοῦ νοῦς τὸ νοεῖν ἐκ νεύμα-
 »τος ἄλλων.

«Τὰ τῆς ἐνδιαθέτου καρδίας (ἢ ἐνδιάθετος καρδία) δια-
 »γινώσκεται ἐκ σχήματος, ἐκ νεύματος, ἐκ κινήματος, ἐξ ἔρ-
 »γου, ἐκ λόγου, καὶ ἐκ μεταβολῆς ὄψματος ἢ προσώπου.»

«Ἐγὼ μὲν οὖν ἀρμοδίως τῷ καιρῷ καὶ τῷ φόβῳ, οὗ κυρι-
 »εύεται, λαλῶν αὐτῷ, οἰκείον ποιήσω τῇ δυνάμει τῆς ἐμαυ-
 »τοῦ ἀγχινοίας· λέγεται γάρ·

«Ὅστις λαλεῖ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου, κατὰ τὸν ἀρ-
 »μόδιον καιρὸν, καὶ λέγει κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀκούοντος,
 »καὶ θυμοῦται κατὰ τὴν οἰκείαν δυνάμιν, οὗτός ἐστι σοφὸς
 »ἀνὴρ.»

«Σὺ, ὦ φίλε, ἔφη ὁ Καρατάκας, οὐκ εἶ εἰδήμων βασιλι-
 »κῆς θεραπείας· λέγεται γάρ·

«Ὅστις ἐμβαίνει τῷ βασιλικῷ οἴκῳ ἄκκλητος, καὶ πολλὰ
 »λέγει μὴ ἐρωτηθεὶς, καὶ ἑαυτὸν ἀγαπητὸν τῷ Βασιλεῖ νο-
 »μίζει, οὗτος ἄφρων ἐστί.»

«Πῶς ἐγὼ, ὦ βέλτιστε, οὐκ εἰμι εἰδήμων; λέγεται γάρ·

«Τί ἐστιν ἐκ φύσεως ἐραστὸν, ἢ ἀνέραστον πᾶσιν ὀ-
 »μοῦ; ᾧτινι ὅτι ἀρέσκει, τούτῳ τοῦτο ἀρεστὸν ἐστί.

«Ἀκολουθῶν ὁ φρόνιμος τῇ οἰαδῇ τινι γνώμῃ ἔχει ὁ
 »ἄνθρωπος, πειθήνιον αὐτὸν ποιήσει.»

«Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Βασιλέως· «Τίς ἐνταῦθα;» ὁ
 »θεράπων ἀποκρινέσθω· «Ἐγὼ εἰμι, πρόσταξον,» καὶ τὸ
 »προσταττόμενον πραττέτω ὀρθῶς καὶ πάσῃ δυνάμει.

«Ἡ παρακοὴ τῆς προσταγῆς τοῦ Βασιλέως, ἢ πρὸς τοὺς
 βραχυᾶνας ἀτιμία, καὶ ἡ ἀποχὴ τοῦ ἀνδρός ἀπὸ τῆς εὐνῆς
 τῆς γυναικὸς¹ θάνατός ἐστιν ἄνευ ὄπλου.

(1) Πρετέρα γραφή· ἢ εὐνὴ τῆς γυναικὸς χωρὶς τοῦ ἀνδρός.

«Ἐκεῖνός ἐστιν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Βασιλέως, ὅς ἐστιν ὀλιγαρκῆς
 »καὶ ἀκολουθεῖ ἀεὶ αὐτῷ, ὡς ἡ σκιά τῷ σώματι, καὶ οὐδαμῶς
 »διστάζει, οὐ δ' ἀναβάλλει τὸν καιρὸν προσταττόμενος.»

Ὁ δὲ Καρατάκας ἔφη· «Ἴσως ὁ Βασιλεὺς αἰτιμάσῃ
 σε, προσελθόντα παρὰ καιρὸν.»—«Οὕτως ἔχει, ἔφη· ἀλλ'
 ἐγὼ οἶδα τὸν καιρὸν.»—«Πορευθεὶς δὲ πρὸς ἐκεῖνον τί
 λέξεις;» ἤρετο ὁ Καρατάκας. Ὁ δὲ, «Ἄκουσον, ἀπε-
 κρίνατο. Πρῶτον μὲν γνῶσομαι, εἰ ἔχει εὐνοίαν πρὸς
 ἐμὲ ἢ οὐχί· εἶτα δὲ λέξω οὕτως, ὅπως ἐκεῖνος ἔσεταιί-
 μοι πειθήνιος»—«Οὐ δεῖ λέγειν, ἔφη ὁ Καρατάκας, ἔξω
 τοῦ πρέποντος καιροῦ, λέγεται γάρ·

«Καὶ ὁ Βριχασπατῆς, λέξας λόγον ἔξω τοῦ πρέπον-
 »τος καιροῦ, ἀτιμίαν λαμβάνει.»

«Μὴ φοβοῦ, φίλε, ἔφη ὁ Δαμανάκας· ἐγὼ γὰρ οὐ
 λέξω λόγον ἔξω τοῦ πρέποντος καιροῦ· νῦν δὲ δός μοι
 ἄδειαν τοῦ πορεύεσθαι.»—«Ἄγαθὸν ἔστω, ἔφη ὁ Καρα-
 τάκας, καὶ γενέσθω ὅ,τι ἂν θέλῃς.»

Πορευομένου δὲ τοῦ Δαμανάκα, εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν ὁ Πι-
 γκαλάκας, καὶ ἐπέταξέν εἰσελθεῖν μετὰ τιμῆς. Εἰσελθὼν δὲ,
 προσπεσὼν προσεκύνησε ταπεινῶς. Πρὸς δὲ εἶπεν ὁ Πιγκα-
 λάκας· «Μετὰ πολὺν χρόνον ἔφθης.» Ὁ δὲ ἔφη· «Εἰ καὶ
 τῇ ὑμετέρᾳ βασιλείᾳ οὐδεμία ἐστὶ χρεῖα ἐμοῦ τοῦ δούλου,
 ἀλλὰ καὶ οὕτω, δεῖ τῷ δούλῳ ἀφεύκτως προσελθεῖν ἐν
 προσήκοντι καιρῷ, διὰ τοῦτο ἐγὼ ἦλθον· νῦν γὰρ ἀνάγκη
 ἐστὶ καὶ χρεῖα, ὡς καὶ λέγεται·

«Εἰ χρεῖα ἐστὶ τῷ βασιλεῖ καὶ κάρφους, εἰς ξέσιν
 »ὀδόντων ἢ ὠτίων, πολλῷ μᾶλλον ἀνθρώπου, ὃς καὶ λα-
 »λεῖ, καὶ χεῖρας ἔχει.

Οὐδέ γε δεῖ τῷ βασιλεῖ νομίζειν, ὅτι ἐγὼ, ὡς ἂν ἄφρων,
 ἐξεβλήθην καὶ ἠτιμάσθην πρὸ πολλοῦ· λέγεται γάρ·

«Εἰ εἰσὶν ἀρεταὶ τινες τῷ ἀνθρώπῳ, αὗται οἴκοθεν γνω-
»ρίζονται. Παραδ. χάριν ἢ εὐωδία τοῦ μόσκου οἴκοθεν γνω-
»ρίζεται, καὶ οὐ δεῖ ἐνόρκου ὁμολογίας ἄλλων.

«Εἰ καὶ ἡ μὲν πολίτιμος λίθος ἐπὶ ποδὸς τεθείη, ὁ δ'
»ῦαλος ἐπὶ κορυφῆς, ἐν καιρῷ ὅμως ἀγορᾶς καὶ πράσεως,
»ὁ μὲν ῦαλος κρίνεται ῦαλος, ἡ δὲ πολύτιμος λίθος, λί-
»θος πολύτιμος.

«Οὐ δεῖ νομιζεῖν ὡς ἡ φρόνησις τοῦ ἔμφορονος ὄχητο, καὶ
»περ ἐν κακοπαθείᾳ ὄντος. Παραδ. χάριν ὁ ἀναπτόμενος
»δαυλὸς, καὶ στραφῆ εἰς τὰ κάτω, οὐδαμῶς ἡ φλόξ εἰς
»τὰ κάτω φέρεται, ἀλλ' εἰς τὰ ἄνω.

Δεῖ τῷ Βασιλεῖ, Βασιλεῦ, διαφορὰν θεωρεῖν τῶν δούλων
λέγεται γάρ·

«Ὅτε ὁ βασιλεὺς οὐδεμίαν διαφορὰν τῶν δούλων θεωρεῖ,
»ἀλλ' ἐξ ἴσου βλέπει πάντας, τότε ἡ προθυμία τῶν δρα-
»στηρίων καὶ μεγαλοπραγμόνων ἀμβλύνεται (μειοῦται).

«Τρεῖς τάξεις εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων¹, ὃ Βασιλεῦ, οἱ ἀρι-
»στοι, οἱ μέσοι, καὶ οἱ ἐσχατοί. Τούτους ἀρμόζειν δεῖ
»τοῖς καταλλήλοις ἔργοις².

«Οἷτε δούλοι καὶ τὰ κοσμήματα τοῖς οικείοις τόποις
»ἀρμόζονται· οὔτε ἡ τῆ κεφαλῆ ἀρμόζουσα λίθος τίθεται
»ἐπὶ ποδὸς, οὔτε τὸ περιπέζιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

«Εἰ ἡ λίθος, ἡ οὔσα ἀξία συναρμοσθῆναι χρυσῷ κοσμή-
»ματι, συναρμοσθεῖη μολύβδῳ, οὔτε αὐτὴ ἀγλαΐζεται, καὶ
»ὁ συναρμόσας κατηγορεῖται καὶ ψέγεται.

«Εἰ ὁ μὲν ῦαλος τεθείη ἐπὶ τοῦ κοσμήματος τῆς κορυ-
»φῆς, ἡ δὲ πολύτιμος λίθος ἐπὶ τοῦ κοσμήματος τοῦ ποδὸς,
»οὐκ ἔστι ψόγος τοῦ λίθου, ἀλλὰ τοῦ τεχνίτου ἀγνωσία.

(1) Τριῶν εἰδῶν εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι (Προτέρα γραφή).

(2) Τοὺς μὲν ἀρίστους τῇ ἀρίστη τάξει δῆλ. τοὺς δὲ μέσους τῇ μέσῃ,
τοὺς δὲ ἐσχάτους τῇ ἐσχάτῃ.

« Ἀγαθούς καὶ ἀξίους δούλους ἔξει ὁ δεσπότης, ὅταν
 » κρίσιν ἔχη καὶ σκέψιν τοιαύτην· « Οὗτος μὲν ἐστὶ νου-
 » νεχῆς, ἐκεῖνος δὲ φιλοδέσποτος· ὁ δὲ ἄλλος ἀμφοτέρα,
 » νουνεχῆς καὶ φιλοδέσποτος.

« Ὁ ἵππος, τὸ ὄπλον, ἡ ἐπιστήμη, ἡ κιθάρα, ἡ γλῶσσα,
 » ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, ταῦτα πάντα ἄξια ἢ ἀνάξια γίνονται
 » κατὰ τὸν ἐπιστάτην ὃν ἂν εὕρωσι.

« Τί ὄφελος ἐκ δούλου φιλοδεσπότου, ὅς ἐστιν ἀδρανῆς;
 » τί δ' ἐξ εὐδρανοῦς (δραστηρίου), ὅς ἐστι κακοποιός; ἐμοῦ δ'
 » αὐτοῦ, ὅς εἰμι καὶ φιλοδέσποτος καὶ εὐδρανῆς, οὐκ ἄξιος εἶ
 » καταφρονεῖν, ὦ Βασιλεῦ.

« Ἐκ τῆς τοῦ Βασιλέως καταφρονήσεως ἄφρων ὁ ὑπηρέτης
 » γίνεται· ἐκ δὲ τούτου τοῦ παραδείγματος οὐδεὶς εὐφρων
 » μένει πλησίον. Στερηθείσης δὲ τῆς βασιλείας εὐφρόνων ἀν-
 » δρῶν, διοικήσεις ὀρθῆ οὐ γίνεται· τῆς δ' ὀρθῆς διοικήσεως
 » ἀφρανοθείσης, ἅπας ὁ Κόσμος πάσχει.

« Ὅντινα ὁ Βασιλεὺς τιμᾷ, ἅπας ὁ Κόσμος τοῦτον ἀεὶ τι-
 » μᾷ· ὅστις δ' ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἀτιμάζεται, ὑπὸ πάντων
 » οὗτος ἀτιμάζεται.

« Καὶ ἀπὸ γόματος παιδὸς ἄξιος λόγος ἐξερχόμενος, ἀκουέ-
 » σθω ὑπὸ τῶν συνετῶν· ἀπόντος γὰρ τοῦ ἡλίου, ἄρα οὐκ
 » ἔστι φῶς τοῦ λύχνου; »

Ὁ δὲ Πιγκαλάκας ἔφη· « Ἐὖ βέλτιστε Δαμανάκα, τί ταῦτα
 λέγεις; σὺ εἶ υἱὸς τοῦ πρώην ἡμετέρου Ἀρχιβουλευτοῦ. Το-
 σοῦτον δὲ χρόνον οὐκ ἤλθες ἐκ λόγων διαβόλων· νῦν δὲ ἐκ-
 φράζε ὅ,τι ἀγαπᾷς (ἔχεις ἐν νῷ). »

« Βούλομαί τι ἐρωτῆσαι, εἶπεν ὁ Δαμανάκας. Διὰ τί, θέλων
 πιεῖν ὕδωρ, οὐκ ἔπιες, ἀλλὰ σραφεις, ὡς περιφοβηθεὶς, μένεις
 ἐνταῦθα; »

« Ὄρθῶς εἴρηκας, ἔφη ὁ Πιγκαλάκας· οὐδεὶς ὅμως δο-
 χεῖόν ἐστι πίστεως, ὡς τε εἰπεῖν τὸ μυστικὸν τοῦτο· ἀλλὰ

καὶ οὕτω λέγωσιν μυστικῶς, σὺ δ' ἄκουσον· ἐν τούτῳ τῷ δάσει τό γε νῦν ἔχον, ζῶν ἐστὶ νεοφανές· διὸ ἀποδράσω ἐν-τεῦθεν (ἐγκαταλείψω τοῦτο). Αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία δι' ἣν ἐφοβήθην. Ἐγὼ μεγάλης φωνῆς ἤκουσα· ἐκ δὲ τῆς φωνῆς συμπεραίνεται, ὡς μεγάλης δυνάμεώς ἐστὶ ζῶν.»

«Αἰτία ἐστὶ μεγάλου φόβου, Κύριε, ἔφη ὁ Δαμανάκας· καὶ ἡμεῖς δ' ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς. Ὅποιος δ' ὁμῶς σύμβουλος ἐστὶν ἐκεῖνος, ὅς συνεβούλευσέ σοι τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς γῆς ταύτης; ἴδιον γάρ τῶν βουλευτῶν ἐν δεινοῖς ἐπανόρθωσιν ἐφευρίσκειν. Λέγεται γάρ·

«Ἐν περιστάσει, ὡς ἐν βασάνῳ λίθῳ, διαγινώσκει ὁ ἄνθρωπος τὴν φύσιν τοῦ φίλου, τῆς γυναικὸς, τῶν δούλων, τῶν ὑπηρετῶν καὶ τοῦ ἑαυτοῦ νοῦς καὶ δυνάμεως.

«Μέγας φόβος ἔχει (θλίβει) με, ὦ φίλε,» ἔφη ὁ λέων. Ὁ δὲ Δαμανάκας ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· «Εἰμὴ οὕτως εἶχε, πῶς ἂν σὺ συνελάλης ἐμοὶ οὕτω συγκαταβατικῶς.» Εἶτα δ' εἶπεν ἐφώνως· «Ἐν ὅσῳ ἐγὼ ζῶ, οὐ δεῖ φοβεῖσθαι· πλὴν καὶ ὁ Καρατάκας κληθῆτω, καὶ ἐξευμενισθῆτω· δυσεύρετοι γάρ εἰσι πολλοὶ οἱ εἰς ἀπαλλαγὴν τοῦ δεινοῦ ἱκανοί.» Ὁ δὲ λέων ἔφη· «Πορευθήτι καὶ κόμισον τὸν Καρατάκην.» Ὁ δὲ οὕτω καὶ ἐποίησεν. Ἀμφότεροι δ' ἐτιμῆθησαν μεγάλως χάρισι πολλαῖς καὶ δωρεαῖς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, καὶ ἀνεχώρησαν, ὑποσχόμενοι τοῦ κινδύνου ἀπαλλαγὴν.

Πορευομένων δ' αὐτῶν, ὁ Καρατάκας εἶπε πρὸς τὸν Δαμανάκην· «Πῶς ἡμεῖς ἐδεξάμεθα χάριτας, ὑποσχόμενοι ἀπαλλαγὴν τοῦ κινδύνου, ἄνευ τοῦ γινώσκειν εἰ δύναται τοῦτο γενέσθαι, ἢ οὐχί; οὐ γὰρ δεῖ τῷ μὴ ποιήσαντι ἀγαθόν τι, χάριτας λαμβάνειν παρά τινος, καὶ μάλιστα παρά τοῦ Βασιλέως, λέγεται γάρ·

«Εἰ καὶ παῖς, οὐ καταφρονητέος ἐστὶν ὁ Βασιλεὺς, ὡς ἂν ἄνθρωπος· μέγας γὰρ Θεὸς ἐστὶν ἐν σχήματι ἀνθρώπου.

«Ὁ Βασιλεὺς παντοδύναμός ἐστιν, οὗ ἐν μὲν τῇ χάριτι
»ἐδρεύει ἡ Λαξμή, ἐν δὲ τῇ ἀνδρείᾳ ἡ Νίκη, ἐν δὲ τῷ
»θυμῷ ὁ Θάνατος.»

Γελάσας ὁ Δαμανάκας, ἔφη· «Ἔστω σιωπή, φίλε· ἐγνώσθη
ὕπ' ἐμοῦ ἡ αἰτία τοῦ φόβου· ἔστι δὲ φωνὴ ταύρου· οἱ δὲ
ταῦροι βρώσιμοί εἰσιν ἡμῖν, μάλιστα δὲ τῷ λέοντι.»

«Εἰ οὕτως ἔχει, ἔφη ὁ Καρατάκας, διὰ τί ὁ φόβος τοῦ
Βασιλέως οὐκ ἀφηρέθη ὑπὸ σοῦ;»

«Εἰ ὁ φόβος τοῦ δεσπότη, ἔφη ὁ Δαμανάκας, ἀφηρεῖτο,
πῶς ἂν ἐγένετο ἡμῖν αὕτη ἡ μεγάλη χάρις; Οὐ δεῖ τὸν
Βασιλέα γίνεσθαι ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν ἄνευ ἀνάγκης καὶ
χρείας· καταστήσας γὰρ ὁ ὑπηρετὴς τὸν Βασιλέα ἄνευ
ἀνάγκης καὶ χρείας, ἔσεται ὡς ὁ Δαδδικάρνας.»

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Καρατάκα, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ
Δαμανάκας ἀπεκρίνατο·

«Ἐν ὄρει Ἀρβουδεακάρᾳ ἦν λέων, Μαχαβικράμας τοῦνομα,
οὗ κοιμωμένου ἔντινι σπηλαίῳ, ἔκοψε τὸ ἄκρον τῆς λοφιᾶς
αὐτοῦ μῦς. Ἰδὼν δ' ὁ λέων τὴν λοφιὰν κεκομμένην, ἐθυμώ-
θη, καὶ μὴ εὐρὼν τὸν μῦν, εἰσδύντα εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὠπὴν,
ἔκρινεν, ὡς ὁ μικρὸς καὶ εὐτελής ἐχθρὸς, δι' ἑτέρου μικροῦ
καὶ εὐτελοῦς καταβάλλεται. Καὶ πορευθεὶς εἰς κώμην, ἐκολά-
κευσε κρεοδοσίᾳ αἰλουργον, Δαδδικάρναν τὸ ὄνομα, καὶ ἀγα-
γὼν, ἔθετο αὐτὸν πλησίον τῆς μυωξίας· οὗ ἐκ φόβου ὁ
μῦς οὐκ ἐξήρχετο. Τελευταῖον δὲ πείνη θλιβόμενος, καὶ ἐξήλ-
θε, καὶ εὐθέως κατεθρόθη ὑπὸ τοῦ αἰλουργου. Ὁ δὲ λέων,
χρείαν μὴ ἔχων τοῦ αἰλουργου, ἠμέλησε τῆς κρεωδοσίας.»

«Τοῦτο δ' ἔστιν, εἶπεν ὁ Δαμανάκας, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Οὐ δεῖ τὸν Βασιλέα γίνεσθαι ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν ἄνευ
»ἀνάγκης καὶ χρείας· καταστήσας γὰρ ὁ ὑπηρετὴς τὸν
»Βασιλέα ἄνευ ἀνάγκης καὶ χρείας, ἔσεται ὡς ὁ Δαδδι-
»κάρνας.»

Πλησιασάντων δὲ, ὁ μὲν Καρατάκας ἔστη ὑπὸ δένδρον
»μετὰ δόξης· ὁ δὲ Δαμανάκας, ἐλθὼν, ἔφη·

«ὦ Ταῦρε, ὁ Καρατάκας, ὁ ψηφισθεὶς ἀρχηγὸς ὑπὸ τοῦ
Βασιλέως Πιγκαλάκα, εἰς φυλακὴν τοῦ δάσου, κελεύει σε ἐλ-
θεῖν ταχέως πρὸς αὐτόν, ἢ ἀναχωρῆσαι ἐκ ταύτου τοῦ δάσου·
εἰδὲ μὴ, μέγα σοι κακὸν ἔσεται.» Ὁ δὲ, μὴ εἰδὼς τὰ ἔθνη
τοῦ τόπου, φόβῳ συνεσχέθη, καὶ ἐλθὼν προσεκύνησε τὸν
Καρατάκαν. Ὁρθῶς ἄρα λέγεται·

«Τὸ ἐπὶ τοῦ ἐλέφαντος μέγα τύμπανον, κρουόμενον, τοῦτο
»κηρύττει διὰ τοῦ ἤχου, ὃν ἐκπέμπει· « Ἡ γνῶσις κρείττων
»ἔστι τῆς δυνάμεως· ἄνευ γὰρ τῆς γνώσεως αὕτη ἐστὶν ἡ
»κατάστασις τῶν ἐλεφάντων.»

Ὁ δὲ Σανζηθάκας ἔφη μετὰ φόβου·

«Πρόσταξον, ὦ Στρατηγέ, τί με δεῖ ποιῆσαι;» Ὁ δὲ ἔφη·
«Εἴ σοι ἔφεις ἐνταῦθα μένειν, ἐλθέ, καὶ προσκύνησον τὸν
πόδα τοῦ Βασιλέως.»—«Εἰ δώης μοι, ἔφη, λόγον ἀσφα-
λείας καὶ ἀφοβίας, ἔρχομαι.»—«Ἄλις τοῦ φόβου σου, ἔφη
ὁ Καρατάκας· λέγεται γάρ·

«Ὁ ἄνεμος οὐκ ἐκριζοῖ ἀπαλοὺς καὶ χθαμαλοὺς θά-
»μνους, ἀλλὰ δένδρα ὑψηλὰ καὶ σκληρὰ διαρρήγνυει· ὁ γὰρ
»μέγας κατὰ τῶν μεγάλων μεγαλουργίαν δεικνύει.»

Ἀφέντες δὲ ἔξω τὸν Σανζηθάκαν, ὁ Δαμανάκας καὶ ὁ
Καρατάκας εἰσελθόντες προσεκύνησαν τὸν Πιγκαλάκαν, ὃς ἤρε-
το· «Ἐφθη ἐκεῖνο τὸ ζῶον;» — «Καὶ ὤφθη καὶ ἐταπεινώθη,
ἀπεκρίνατο ὁ Δαμανάκας, καὶ μεγάλης δυνάμεώς ἐστιν,
ὡς καὶ ἐνομίσθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως· ἀλλὰ καὶ οὕτως, ἰδεῖν
τὸν βασιλικὸν πόδα ἀγαπᾷ.»

Ἀγαγόντες δ' ἔπειτα τὸν Σανζηθάκαν ὁ Δαμανάκας καὶ
ὁ Καρατάκας, παρέστησαν πρὸ προσώπου τοῦ λέοντος.
Φιλίαν δὲ ποιησάμενοι, συνδιῆγον ἐπὶ πολὺ ἐν μεγάλῃ
ἀγάπῃ ὅ,τε λέων καὶ ταῦρος. Καί ποτε ἦλθεν ὁ ἀδελφός

τοῦ Πιγκαλάκα, Σταβδακάρνας τὸ ὄνομα, θν καὶ ἐδεξιώ-
 σατο ὁ Πιγκαλάκας, καὶ εἰς ξενίαν αὐτοῦ πορευθῆναι
 ἤθελον εἰς ἄγραν ἐλάφου. Ὁ δὲ Σανζηθάκας ἤρετο· «Ποῦ
 ἔστι τὸ κρέας τῶν ἀγρευθέντων ζῶων σήμερον, Κύριε;»
 Ὁ δ' ἀπεκρίνατο γελῶν· «Ὁ Δαμανάκας καὶ ὁ Καρατά-
 κας οἶδασιν· ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οἶμαι, καθ' ἐκάστην γὰρ οὐ-
 τω ποιοῦσιν· ἄλλο μὲν αὐτοὶ βιβρώσκουσιν, ἄλλο δὲ ἄλλοις,
 διδῶσιν, ὡς βούλονται.»—«Ἄνοίκειον τοῦτο ἔφη, ὁ Σανζη-
 θάκας, λέγεται γάρ·

«Οὐ δεῖ τῷ Βουλευτῇ ποιεῖν πᾶντι ἔργον, ἄνευ ἀδείας
 »καὶ προσταγῆς, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰς ἀποτροπὴν κινδύνου τοῦ
 » Βασιλέως.

«Ἐκεῖνός ἐστιν ἄριστος βουλευτής, ὅστις αὐξάνει τὸν
 »θησαυρὸν καὶ διὰ συνάξεως ὀβολῶν· τῷ γὰρ Βασιλεῖ πνοή
 »ἐστὶν ὁ θησαυρὸς, οὐχὶ δὲ ἡ πνοή.

«Ὁ ἄπλοτος οὐ τυγχάνει θεραπείας οὐ μόνον παρ' ἄλ-
 »λων οἰκείων, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, πολλῶ
 »μᾶλλον παρ' ἄλλοτριων.

«Φθορά ἐστὶ τοῦ θησαυροῦ ἢ πολλή δαπάνη, ἢ ἀφρον-
 »τισία, ἢ σύναξις ἐξ ἀδικίας, καὶ ἡ θέσις τοῦ θησαυροῦ
 »ἐν μικρῷ τόπῳ.

«Φθίνει ὁ πλοῦτος ἐκεῖνου, εἰ καὶ πάμπλουτός ἐστιν, ὡς
 »ὁ Κουβέρας, ὃς οὔτε φροντίζει προσόδου, καὶ δαπανᾷ
 »κατὰ τὴν οἰκείαν θέλησιν.»

Ἀκούσας ὁ Σταβδακάρνας, ἔφη· «Ἀδελφέ, ὁ Δαμανάκας
 »καὶ ὁ Καρατάκας μηδέποτε ἐπιστάσις ἐχέτωσαν τοῦ
 »θησαυροῦ, ἀλλὰ τῆς διαλλαγῆς καὶ τοῦ πολέμου· ἐξ ὧσιν
 »δὲ ἤκουσα ἐπὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, λέγω σοι·

«Μὴ γενέσθωσαν ἐπιστάται θησαυροῦ, ὁ Βραχμᾶν, ὁ
 »Ἐατρῆς, καὶ ὁ Συγγενῆς· ὁ μὲν γὰρ Βραχμᾶν καὶ διὰ

»τιμωρίας οὐκ ἀποδίδωσι τὸν πλοῦτον, ὃν ἔχει ἀνά χειρας·
 »ὁ δὲ Ξατῆς, ἐπιστάτης ἀποδειχθεὶς θησαυροῦ, τὴν ῥομ-
 »φάϊαν δείκνυσι καὶ προτείνει (ἐν τῷ ἀποδιδόναι)· ὁ δὲ
 »συγγενῆς ἅπαντα τὸν θησαυρὸν ἔχων βροχοθίζει, προτεί-
 »νων ὡς συγγενῆς ἐστι.

«Ὁ πρὸ πολλοῦ ὑπηρέτης, ἀποδειχθεὶς τοῦ θησαυροῦ ἐπι-
 »στάτης, καὶ ἐν σφάλματι ἄφοβός ἐστι, καὶ καταφρονῶν
 »τοῦ δεσπότη, πᾶν ὅ,τι θέλει πράττει ἀκωλύτως.

«Ὁ δ' εὐεργέτης ἀναφανείς, οὐδαμῶς λογίζεται τὸ σφάλ-
 »μα τῆς ἐπιστασίας αὐτοῦ, καὶ προτείνων τὴν ἠνέποιήσεν
 »εὐεργεσίαν, ἅπαντα συλαγωγεῖ.

«Ὁ Βουλευτῆς, ὁ συμπαίζων τῷ Βασιλεῖ κατ' ἰδίαν (ἐν
 »ἀφροδίσει) Βασιλέα ἑαυτὸν νομίζει· καταφρόνησιν γὰρ
 »ποιεῖ αὐτοῦ ἐκ τῆς αἰεὶ συνεντεύξεως.

«Ὁ κακότροπος Βουλευτῆς πᾶν ἄτοπον ποιεῖ· παραδείγ-
 »ματὰ ἐστι τῷ Βασιλεῖ ὁ Σακουνῆς καὶ ὁ Σακατάρης¹.

«Ὁ ὢν αἰεὶ Βουλευτῆς καὶ πλούσιος, οὐ γίνεται εὐπειθῆς
 »καὶ ὑποχείριος· γνώμη γὰρ ἐστι τῶν σοφῶν, ὡς ὁ πλοῦτος
 »μεταβάλλει τὴν γνώμην.

«Σφάλματα τοῦ Βουλευτοῦ εἰσι ταῦτα· τὸ οἰκειοποιεῖσθαι
 »ὅ,τι λαμβάνει, τὸ μὴ ἀποδιδόναι τὸ ὀφειλόμενον, τὸ ἀφρόν-
 »τιστον, τὸ ἄνετον καὶ τὸ τρυφηλόν.

«Δεῖ τῷ Βασιλεῖ ἐξετάζειν καὶ θεωρεῖν τίνι τρόπῳ ὁ
 »ἐπιστάτης λαμβάνει πράγματα, καὶ εἰ δίδωσι τὸ ἐπαγ-
 »γελθὲν, καὶ εἰ διαστρέφει τὰ ὀρθά.

«Κακοὶ ἐπιστάται πιεζόμενοι, ἐξεμοῦσιν ὅ,τι κατέφαγον
 »τοῦ Βασιλέως, καθὼς τὸ οἶδημα πιεζόμενον, ἐξάγει τὸ πῖον.

«Πολλάκις πιεζέσθωσαν οἱ ἐπιστάται πάντων τῶν βα-
 »σιλικῶν πραγμάτων, οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις· πιεζό-

(1) Λεῖπουσιν ἐν τῷ χειρογράφῳ τὰ παραδείγματα.

»μενον γάρ τὸ βεβρεγμένον ἱμάτιον, ἐξάγει τὸ πολὺ ὕδωρ,
»ὃ ἔλαβεν.»

«Οὕτως οὖν, ἔφη, γινούσ, ποιεῖν δεῖ κατὰ τὸν καιρόν.» Ὁ
δὲ Πιγκαλάκας ἔφη· «Οὕτως ἔχει· οὔτοι δ' ὅμως οὐ πείθονται
τῷ ἐμῷ λόγῳ.»—«Τοῦτο ἀνοίκειόν ἐστιν, ἔφη ὁ Σταβδακάρνας,
λέγεται γάρ·

«Ὁ Βασιλεὺς οὐδὲ τῶν ἑαυτοῦ υἱῶν ἀνέχεται, οἱ παρα-
»βάται εἰσὶ τῆς προσταγῆς τοῦ Βασιλέως, πολλῶ δὲ μάλ-
»λον τοῦ φθείροντος τὸν θησαυρόν, εἰ καὶ ἀγαπητὸς (θυ-
»μήρης) ἐστὶ τῷ Βασιλεῖ.

«Ἡ βασιλεία τοῦ ἔχοντος βουλευτὴν ἀκηδῆ ὄλλυται,
»καθὼς ἡ φήμη τοῦ μωροῦ, ἡ φιλία τοῦ μὴ φιλοῦντος
»ἐξ ἴσου, ὁ οἶκος ἐμπαθοῦς (τοῦ μὴ δαμάζοντος τὰς αἰ-
»σθήσεις), ὁ νόμος τοῦ φιλαργύρου, ὁ καρπὸς τῆς μαθή-
»σεως τοῦ φιληδόνου, καὶ ἡ ἄνεσις τοῦ φειδωλοῦ.

«Ὁ Βασιλεὺς φιλαττέτω τὸν λαὸν ἀπὸ τῆς οἰκείας πλεο-
»νεξίας, ἀπὸ τῶν κλεπτῶν, ἀπὸ τῶν ἐπιστατῶν, ἀπὸ
»τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βασιλικῶν φίλων.»

«Ἐξ ἅπαντος, ἀδελφε, προσήκει πράξαι ὡς ἐγὼ λέγω·
»οὗτος δὲ ὁ Σανζηθάκας, ὢν ποηφάγος, ἀποδειχθήτω ἐπι-
»στάτης τῶν βρωμάτων ἡμῶν.»

Βληθέντος δ' εἰς πράξιν τοῦ λόγου τοῦ Σταβδακάρνα, διή-
»νουον τὸν χρόνον ὁ Πιγκαλάκας καὶ ὁ Σανζηθάκας ἐν μεγάλῃ
»ἀγάπῃ, ἀποβληθέντων τῶν λοιπῶν. Βλέποντες δ' ἔλλειψιν τρο-
»φοδοσίας ὁ Δαμανάκας καὶ ὁ Καρατάκας, πρὸς ἀλλήλους ἔλε-
»γον σκεπτόμενοι· «Ὡ Καρατάκα, ἔλεγεν ὁ Δαμανάκας, τί ἡμεῖς
»ἐπράξαμεν; ἡμέτερόν ἐστι τὸ σφάλμα· τοῦ δὲ σφάλματος
»ἐξ ἡμῶν αὐτῶν γενομένου, ἀνάρμοστόν ἐστι δεινολογεῖν. Ὁρ-
»θῶς ἄρα λέγεται·

«Ἐγὼ μὲν ἀψάμενος τῆς Σβαρναρχῆς (χρυσογράφου εἰ-
»κόνοσ), ἡ δὲ μαστροπὸς δῆσασα ἑαυτήν· ὁ δ' ἀγαθὸς

» ἀνὴρ ἐφιέμενος λαβεῖν τὴν πολίτιμον λίθον, ἅπαντες ἡμεῖς
» ἐπάθομεν ἐξ οἰκείων σφαλμάτων.»

Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ Δαμανάκας ἀπεκρίνατο.

«Ἐν πόλει, ἧ ὄνομα Κανσαναπούρα, ἦν Βασιλεὺς, Βηραβ-
σαράνας ὀνομαζόμενος· ἐκ δὲ προσταγῆς τοῦ κριτοῦ ἐκείνης
τῆς πόλεως ἀπήγετο εἰς κατάδικος κουρεὺς ἐπὶ θάνατον. Ἐν-
ταῦθα ἀγύρτης τις (μοναστής τις) Κανδαρπακετοῦς τὸ ὄνο-
μα, ὦν μεθ' ἑτέρου ἀγαθοῦ ἀνδρός, κρατήσας τὸ ἄκρον τοῦ
ἱματίου τοῦ καταδίκου κουρέως, ἔφη· «Οὐκ ἔστιν ἄξιος οὗτος
θανάτου.» Οἱ δὲ τοῦ Κριτοῦ ὑπηρεταὶ ἤροντο· «Διὰ τί;» Ὁ
δ' ἀπεκρίνατο «Ἀκούσατε·

«Ἐγὼ μὲν ἀψάμενος τῆς χρυσογράφου εἰκόνας, ἡ δὲ μαστρω-
» πὸς δῆσασα ἐκυτῆν, ὁ δ' ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐφιέμενος λαβεῖν τὴν
» πολύτιμον λίθον, ἅπαντες ἡμεῖς ἐπάθομεν ἐξ οἰκείων σφαλ-
» μάτων.»

Ἐρωτηθεὶς δὲ τί δηλοῖ τοῦτο, ὁ ἀγύρτης ἀπεκρίνατο· «Ἐγὼ
εἰμι, ἔφη, υἱὸς τοῦ Βασιλέως τῆς Σιγχάλας νήσου· ὄνομα
δέ μοι Κανδαρπακετοῦς· ὦν δέ ποτε ἐν ἀγλαῶ κήφῳ, ἤκου-
σα παρ' ἐνὸς ἐμπόρου, ὡς ἐθεάσατο ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης
μίαν νύμφην ὑπὸ τὸ δένδρον Καλπαβρίζαν, καθημένην ἐπὶ
πολυτίμου κλίνης, λαμπρῶς κεκοσμημένην, καὶ κρούουσαν
κιθάραν. Παραλαβὼν δ' ἐγὼ ἐκείνον τὸν ἔμπορον, ἐπιβὰς πλοίου,
ἦλθον ὅπου ἦν ἐκείνη ἡ θεία νύμφη, καὶ εἶδον οὕτως, ὡς ἤκου-
σα. Ἐλκυσθεὶς δὲ τῷ κάλλει αὐτῆς, ἀφῆκα ἐμαυτὸν ἐπὶ τὴν καλ-
παβρίζαν, καὶ κρατήσας τοὺς κλάδους, ἐβυθίσθην σὺν αὐτῷ
τῷ δένδρῳ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐλθὼν εἰς μίαν χρυσόπο-
λιν, εἶδον ἐκείνην ἐν χρυσῷ οἴκῳ, θεραπευομένην ὑπ' ἄλλων
θεῶν νυμφῶν· Μακρόθεν δ' ἐκείνη ἰδοῦσά με, ἔπεμψε πρὸς ἐμὲ
μίαν θεράπαιναν, ἧ καὶ εἶπέ μοι, ἐρωτήσαντι, «Ὅτι ἐκείνη ἐστὶ
θυγάτηρ θεοῦ Βιδαεθάρρα, ἧ ὄνομα Ῥατναμανζαρή, καὶ ὅτι τοι-
αύτην γνώμην ἐποίησε πρότερον, ὡς ὅστις ἔλθῃ εἰς ταύτην τὴν

χρυσόπολιν, σὺν ἐκείνῳ νυμφευθήσεται, ἀδείξαι τοῦ ἑαυτῆς πα-
 τρός.» Οὕτως οὖν ἐγὼ ἔγημα αὐτὴν τὸν ἐρωτικὸν γάμον, καὶ
 συνηδόμην αὐτῇ ἐπὶ πολὺ. Καί ποτε αὕτη εἶπέ μοι κατ' ἰδίαν·
 «Ὅ,τι βλέπεις ἐνταῦθα, ἐντρυφά τούτῳ· ταύτης ὅμως τῆς
 χρυσογράφου εἰκόνας τῆς θεᾶς Βιδεαδδαραῶς μηδέποτε ἄπτου.»
 Ἐγὼ δὲ, περιεργεία κινούμενος, ἠψάμην τῆς χρυσογράφου
 ἐκείνης εἰκόνας, καὶ εὐθέως ἐκλακτισθεὶς ὑπὸ τῶν ποδῶν αὐ-
 τῆς, ἔπεσον εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐξ ἐκείνης τῆς λύπης περιπλανώ-
 μενος, ἤλθον εἰς ταύτην τὴν πόλιν χθὲς κατὰ τὴν ἐσπέραν,
 καὶ παρακληθεὶς ὑπ' ἐμοῦ εἰς βουκόλος, ἐδέξατό με ἐν τῷ οἴ-
 κῳ αὐτοῦ, καὶ εἰπὼν τῇ ἑαυτοῦ γυναικὶ τοῦδοῦναί μοι κλίνην
 καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλω, ἐξῆλθεν. Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ βουκόλου, ἀσελ-
 γῆς οὔσα, συνελάλει μαστρωπῶ τινι γυναικὶ κουρέως· ἐπανελ-
 θῶν δὲ ὁ Βουκόλος, καὶ ἰδὼν, ἔτυψε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ὡς
 συλλαλοῦσαν μαστρωπῶ, καὶ ἔδῃσεν ἐν στύλῳ· κᾶτα, πεσὼν,
 ἐκοιμήθη. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον, ἐλθοῦσα πάλιν ἡ μαστρω-
 πός, ἔφη· «Ὁ ἐρώμενός σου, καιόμενος τῷ πυρὶ τοῦ Ἐρω-
 τος, θανεῖν ἐφίεται. Λέγεται γάρ·

«Διασκεδασθέντος τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῆςσελήνης,
 ὁ Ἔρω, βλέπων σαφῶς, τοξεύει τὰς καρδίας τῶν νέων.»

«Ἐγὼ μὲν, ἔφη, δέω ἑμαυτὴν ἀντὶ σοῦ· σὺ δὲ, πορευθεῖσα,
 ὁμίλησον τῷ ἐρωμένῳ, καὶ ἐπᾶνελθε ταχέως.» Οὕτω γεγονό-
 τος, ὁ βουκόλος ἔξυπνος γενόμενος, ἔφη· «Πῶς νῦν οὐ πορεύῃ
 πρὸς τὸν ἐρώμενον;» Ἡ δὲ δεδεμένη μαστρωπός, φοβουμένη
 μὴ γνωσθεῖν ἐκ τῆς φωνῆς, οὐκ ἀπεκρίνατο. Δυσχεράνας δ' ὁ
 βουκόλος, ἔτεμε τὴν ρίνα αὐτῆς, κᾶπειτα ἐκοιμήθη. Ἐπανελ-
 θοῦσα δ' ἡ γυνὴ τοῦ βουκόλου, εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ κου-
 ρέως· «Πῶς ἔχεις;» Ἡ δ' ἀπεκρίνατο· «Ἰδὲ τὸ πρόσωπόν μου·
 ἡ δὲ ρίς μου ἐρεῖ τὴν ἐμὴν κατάστασιν.» Λύσσασα δ' ἡ γυνὴ
 τοῦ Βουκόλου τὴν τοῦ κουρέως, καὶ δεθεῖσα αὐτῇ, ὡς πρότε-
 ρον, ἔκραξε λέγουσα τοῦτο τὸ λεγόμενον·

«Ὁ ἥλιος, ἡ Σελήνη, τὸ Πῦρ, ὁ Ἄηρ, ὁ Αἰθήρ, ἡ
 »Γῆ, τὸ ὕδωρ, ἡ καρδία, ὁ Ἰάμας, ἡ ἡμέρα, ἡ νύξ, ἡ
 »ἔως, ἡ ἐσπέρα, ὁ θεὸς τοῦ νόμου (ἡ Θέμις) γινώσκει τὰ
 »τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου· εἰ οὖν ἐγὼ, ἔφη, σώφρων εἰμι,
 »καὶ οὐδὲ ἐν διανοίᾳ ἔχω ἄλλον ἄνδρα, ἀποκαταστήτω τὸ
 »ἐμὸν πρόσωπον, ὡς ἦν πρότερον. Ἰδὲ, ὦ κάκιστε, πῶς ἐγὼ
 »ἀβλαβῆς εἰμι.»

Ἐξεγερθεὶς δ' ὁ βουκόλος, καὶ ἰδὼν αὐτὴν ἀβλαβῆ, ἐξέστη,
 καὶ λύσας αὐτὴν, προσέπεσε τοῖς ποσὶν αὐτῆς, συγγνώμην αἰ-
 τῶν, καὶ λέγων· «Μακάριος ἐγὼ, ὃς ἔχω τοιαύτην σεμνὴν
 γυναῖκα.» Ἡ δὲ ῥινότμητος γυνὴ τοῦ κουρέως, ἐλθοῦσα οἴκα-
 δε, διελογίζετο τρόπον, ὅπως ἀποκόψη τὴν αἰσχύνην, καὶ ἀθῶα
 φανήσεται. Περὶ δὲ τὸν ὄρθρον ὁ κουρεὺς ἤτησε παρὰ τῆς
 γυναικὸς τὴν ξυροθήκην· ἡ δ' ἔδωκεν αὐτῷ ἓνα ξυρόν. Θυμωθείς
 δ' ὁ κουρεὺς, ἔρριψε τὸν ξυρόν· ἡ δ' ἀφορμὴν εὐροῦσα, ἤγαγε
 τοῦτον τὸν ἀθῶον εἰς τὸ κριτήριον, ὡς τεμόντα τὴν ῥίνα αὐ-
 τῆς. Οὗτος δ' ὁ ταλαίπωρος Σαδδοῦς, ἔφη ὁ ἀγύρτης, ἀποδημή-
 σας ἐκ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, πολλὰς πολυτίμους λίθους συν-
 ἔλεξεν ἐν δώδεκα ἔτεσι, καὶ ἐλθὼν εἰς ταύτην τὴν πόλιν χθὲς,
 κατέλυσε κατὰ τὴν νύκτα ἐν οἴκῳ πόρνης. Ὅπισθεν δὲ τῆς θύ-
 ρας ἦν ξύλινον ἀγάλμα δαίμονος Βετάλα, ὃ ἡ πορνοβοσκὸς ἐτε-
 κτήνατο· ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς τοῦ ἀγάλματος ἦν μία λίθος πο-
 λύτιμος, ἣν θέλων λαβεῖν ὁ Σαδδοῦς, ἐκ πλεονεξίας, ἐκρατήθη
 ὑπὸ τοῦ δαίμονος, καὶ σφόδρα πιεζόμενος ἐβόα. Ἀναστᾶσα δ'
 ἡ πορνοβοσκὸς, εἶπε·

«Δὸς τὰς ἀς ἔχεις πολυτίμους λίθους, ἵνα λυτρωθῆς ἐκ τῶν
 χειρῶν τοῦ δαίμονος.» Ὁ δ' οὕτω καὶ ἐποίησε, καὶ ἐξεληθὼν
 ἔτυχεν ἐμοῦ κατὰ τὴν ὁδόν.

«Τοῦτο οὖν ἐστίν, εἶπεν ὁ ἀγύρτης, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ἐγὼ μὲν ἀψάμενος τῆς χρυσογράφου εἰκόνας, ἡ δὲ
 »μαστρωπὸς δῆσασα ἑαυτὴν, ὃ δὲ Σαδδοῦς, ἐφιέμενος λαβεῖν

» τὴν πολὺτιδον λίθον, ἅπαντες ἡμεῖς οἱ τρεῖς ἐπάθομεν ἐξ
» ἰδίων σφαλμάτων.»

Τοιαῦτα εἰπὼν ὁ Δαμανάκας, καὶ μικρὸν τι σκεψάμε-
μενος, ἔφη· «Καθὼς ἡ φιλία τούτων ὑπ' ἐμοῦ ἐγένετο,
οὕτω καὶ ἡ διάλυσις τῆς φιλίας αὐτῶν ὑπ' ἐμοῦ γενήσεται.
Λέγεται γάρ·

«Οἱ νοήμονες τὰ ψευδῆ ἀληθῆ δεικνύουσι, καθὼς οἱ
» ζωγράφοι ἐν ἰσοπέδῳ τόπῳ ἄλλα μὲν μέρη τῆς γραφῆς
» ὑπερανεστηκότα δεικνύουσιν, ἄλλα δὲ βαθέα.

«Οὗ τινος ὁ νοῦς οὐκ ἀμβλύνεται ἐν τοῖς ἐπιπεσοῦσι δει-
νοῖς, οὗτος ἀπαλλάττεται τῶν δεινῶν καθὼς ἡ τοῦ Βουκό-
λου γυνὴ καὶ οἱ δύο ἐρασταί.»

Ἐρωτήσαντος τοῦ Καρατάκα, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ Δαμα-
νάκας ἀπεκρίνατο·

Ἐν Δεσραβατῇ τῇ πόλει ἦν Βουκόλος τις, οὗ ἡ γυνή,
ἀκόλαστος οὔσα, δύο ἐραστὰς εἶχε, τὸν κριτὴν τῆς πόλεως,
καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Ὅρθῶς ἄρα λέγεται·

«Οὔτε τὸ πῦρ κορέννυται ξύλῳ, οὔτε ὁ ὠκεανὸς ποτα-
» μῶν, οὔτε ὁ ἄδης νεκρῶν, οὔτε ἡ θήλεια ἀρρένων.

«Αἱ γυναῖκες καθόλου διεστραμμέναι εἰσὶ, καὶ οὐδαμῶς
» γίνονται εὐθεῖαι, οὔτε δωρεᾶ, οὔτε τιμῇ, οὔτε εὐθύτητι,
» οὔτε θεραπείᾳ οὔτε ὄπλῳ, οὔτε μαθήσει.

«Καί ποτε αὕτη, συμπαίζουσα τῷ υἱῷ τοῦ κριτοῦ, εἶδε
καὶ τὸν κριτὴν αὐτὸν ἐρχόμενον κρύψασα δὲ τὸν υἱὸν, συ-
νέπαιξε τῷ πατρὶ. Ἐλθόντος δ' ἐξαίφνης τοῦ βουκόλου, ἔφη
τῷ κριτῇ· «Λαβὼν τὴν ῥάβδον ταύτην, ἐξελθε μετὰ θυμοῦ.»
Ἰδὼν δ' ὁ βουκόλος τὸν κριτὴν ἐξερχόμενον, εἶπε τῇ γυναι-
κί· «Διὰ ποίαν αἰτίαν ἤλθεν ἐνθάδε ὁ κριτὴς ὠργισμένος ;»
Ἡ δ' ἀπεκρίνατο· «Οὐκ οἶδ' ὅπως ὠργίσθη κατὰ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ, ὅς, καταφυγὼν εἰς τὸν ἡμέτερον οἶκον, ἐκρύφθη ὑπ' ἐμοῦ.

Ὁ δὲ Κριτῆς, ἐρευνήσας καὶ μὴ εὐρών, ἀνεχώρησε μετὰ θυμοῦ. Κατὰ, ἐξαγαγοῦσα τὸν υἱὸν τοῦ Κριτοῦ, ἔδειξε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

«Τοῦτο δ' ἔστιν, εἶπεν, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὅτι τις ὁ νοῦς οὐκ ἀμβλύνεται ἐν ἐπιπεσοῦσι δεινοῖς, οὗτος ἀπαλλάττεται τῶν δεινῶν, καθὼς ἡ τοῦ Βουκούλου γυνὴ καὶ οἱ δύο ἔρασταί.»

«Οὕτως ἔχει, ἔφη ὁ Καρατάκας· πῶς δὲ δυνατόν ἐστι διαλύσαι τὴν στερεὰν ἐκείνην φιλίαν;» — «Μεθόδω τι χρῆστέον,» ἀπεκρίνατο ὁ Δαμανάκας· λέγεται γάρ·

«Ὅτι δύναται γενέσθαι διὰ μεθόδου, τοῦτο οὐ δύναται γενέσθαι διὰ δυνάμεως. Ὁ θήλυς κόραξ διὰ χρυσοῦ στροπτοῦ ἀνείχε μέλανα ὄφιν.»

Ἐρωτήσαντος τοῦ Καρατάκα πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ Δαμανάκας ἀπεκρίνατο·

«Ἐπὶ τινος δένδρου ζεῦγος κοράκων ὄκει, ὧν τοὺς εορτοῦς ἐβρόχθιζεν εἰς μέλας ὄφεις, ἐμφωλεύων τῇ ῥίζῃ τοῦ δένδρου. Ἐγκυος δὲ γενόμενος ὁ θήλυς κόραξ, ἔφη τῷ ἄρρην· «Ἐγκαταλειπτόν τουτὶ τὸ δένδρον· ἐκ γὰρ ἐκείνου τοῦ μέλανος ὄφρεως οὐκ ἔσεται αὐξήσις τοῦ γένους ἡμῶν, λέγεται γάρ·

«Ὡς περ θάνατός εἰσι ταῦτα· ἡ κακὴ γυνὴ, ὁ δόλιος φίλος, ὁ δοῦλος, ὃς αὐθαδῶς ἀποκρίνεται, καὶ ἡ οἴκησις ἐν οἴκῳ, ἔνθα φωλεύει ὄφεις.

«Μὴ φοβοῦ, ἀγάπη μου, ἔφη ὁ ἄρρην· ἐγὼ μὲν πρότερον πολλάκις ἀνεσχόμην τοῦ μεγάλου τούτου κακουργήματος· νῦν δ' οὐκ ἀνέχομαι, καὶ διὰ τοῦτο σκοπὸν ἔχω ἀμύνασθαι αὐτόν.» — «Πῶς δὲ σὺ, ἔφη ὁ θήλυς, δύνασαι πολεμῆσαι τούτῳ τῷ δυνατῷ;» — «Μὴ φοβοῦ,» ἀπεκρίνατο ὁ ἄρρην· λέγεται γάρ·

«Ὡτινί ἐστι νοῦς, τούτῳ ἐστὶ δύναμις· τῷ δ' ἄνοι πό-
»θεν δύναμις; Ἴδὲ, ὁ ὑπέροφρος λέων ἀνηρέθη ὑπὸ λαγωῦ.»

Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν ὄρει Μανδάρρα λέων ἦν, Δουρδάντας τὸ ὄνομα, ὃς
φθορὰν ἐποίει πάντων τῶν ζώων. Συναχθέντα δὲ πάντα τὰ
ζῶα, ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν λέοντα, ἰκετεύοντα καὶ λέ-
γοντα· «Διατί φθορὰ πάντων τῶν ζώων γίνεται; παῦσαι
τοιούτου ἔργου φθοροποιοῦ· ἡμεῖς δὲ κοινῇ γνώμη καθ' ἐκά-
στην δίδομέν σοι ἐν τι ζῶον εἰς τροφήν σου.» Ὁ δὲ λέων
ἔφη· «Ἔστω οὕτως.» Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου ἐν ζῶον
ἐπέμπετο καθ' ἐκάστην τῷ λέοντι. Ἐν δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν
ἐπέμφθη εἰς γέρων λαγῶς, ὃς τοιαῦτα διελογίζετο·

«Εἰς ἐλπίδα ζωῆς ἐξιλέωσις γίνεται πρὸς ἐκεῖνον, ὃς
ἐστὶ πρόξενος τοῦ θανάτου. Εἰδ' οὐκ ἐστὶ τρόπος ἀποφυ-
γῆς θανάτου, τίς χρεῖα ἐξιλέωσεως;» καὶ σχολαίως ἐπο-
ρεύετο. Ὁ δὲ λέων, πείνη θλιβόμενος, ἔφη μετὰ θυμοῦ·
«Διατί ἐβράδυνας; — «οὐκ ἔστιν ἐμὸν σφάλμα, κύριε, ἀπε-
κρίνατο ὁ λαγῶς· κατὰ γὰρ τὴν ὁδὸν λέων ἕτερος ἰδὼν,
ἐκράτησέ με βία, λέγων ὡς ἐκεῖνός ἐστι τῆς γῆς ταύτης
Βασιλεύς· ἐγὼ δ' ὁμόσας, ὡς ἐπαναστρέψω, ἦλθον μηνύ-
σων σοι τοῦτο.» Θυμωθεὶς δ' ὁ λέων, ἔφη· «Δειζόν μοι τα-
χέως ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ κακότροπος.» Παραλαβὼν δὲ τὸν
λέοντα ὁ λαγῶς, ἦλθεν εἰς φρέαρ βαθύ, καὶ, «Ὡ κύριε,
ἔφη, ἰδέ· ἐνταῦθά ἐστὶν ἐκεῖνος.» Ὁ δὲ λέων κύψας, καὶ
ἰδὼν τὴν ἑαυτοῦ σκιάν ἐν τῷ ὕδατι, βρυχήσας ὑπεροπτικῶς,
ἀφῆκεν ἑαυτὸν εἰς τὸ φρέαρ, νομίσας ὡς ἐκεῖνός ἐστὶν ὁ
ἀντικείμενος, καὶ ἀπώλετο. Τοῦτο δ' ἔστιν, εἶπεν ὁ ἄρρην
κόραξ, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὡτινί ἐστι νοῦς, τούτῳ ἐστὶ δύναμις· τῷ δ' ἄνοι πόθεν
»δύναμις; Ἴδὲ, ὁ ὑπέροφρος λέων ἀνηρέθη ὑπὸ Λαγωῦ.»

Ἄκουσον, ἔφη ὁ θήλυς κόραξ· νῦν δ' εἶπέ, τί ποιη-

τέον;» Ὁ δ' ἄρρην εἶπεν· «Ἐνταῦθά που πλησίον ἐστὶ λίμνη, ἐν ἧ' λούεται καθ' ἑκάστην ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλέως, ὃς ἐν τῷ λούεσθαι ἐκβάλλων τίθησι τὰ κοσμήματα παρὰ τῆ ὄχθῃ τῆς λίμνης· σὺ δὲ τότε ἄρπαξον τὸν χρυσοῦν στρεπτόν αὐτοῦ, καὶ ρίψον αὐτὸν εἰς τὸν χηραμὸν τοῦ ὄφως.» Ὁ μὲν οὖν θήλυς κόραξ, λουομένου τοῦ βασιλόπαιδος, ἀρπάξας τὸν χρυσοῦν στρεπτόν αὐτοῦ, ἔρριψεν εἰς τὸν χηραμὸν τοῦ ὄφως· οἱ δὲ βασιλικοὶ ὑπηρέται, ἀκολουθήσαντες, ἀνείλον τὸν ὄφιν, καὶ ἀνέλαβον τὸν χρυσοῦν στρεπτόν.

«Τοῦτο δ' ἐστίν, εἶπεν ὁ Δαμανάκας, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὅτι δύναται γενέσθαι διὰ μεθόδου, τοῦτ' οὐ δύναται γενέσθαι διὰ δυνάμεως. Ὁ θήλυς Κόραξ διὰ χρυσοῦ στρεπτοῦ ἀνείλε μέλανα ὄφιν.»

«Εἰ οὕτως ἔχει, ἔφη ὁ Καρατάκας, πορεύθητι· εὐθείά σοι ἔστω ἡ ὁδός.» Ὁ δὲ Δαμανάκας, προσελθὼν τῷ Πιγκαλάκα καὶ προσκυνήσας ἔλεξεν· «Ἐγὼ βλέπων ἀπαίσια, Βασιλεῦ, ἤλθον λέξων λόγον σωτήριον· λέγεται γάρ·

«Συμφέροντα λεγέτο λόγον ὁ φιλόφρων, καὶ περ μὴ ἐρωτῶμενος, ἐν καιρῷ περιστάσεως, παρεκβάσεως, παρατροπῆς τῆς εὐθείας ὁδοῦ, καὶ πραγμάτων ἀμελουμένων.»

Ὁ δὲ Πιγκαλάκας εἶρηκεν εὐμενῶς· «Τί βούλει λέγειν;»

— «Οὗτος ὁ Σανζηθάκας, ἔφη, κακὰ κατὰ σοῦ μελετᾷ· ἔμπροσθεν γὰρ ἡμῶν μυκτηρίσας τὴν σὴν τριπτὴν δύναμιν (πλοῦτον, ἀνδρείαν καὶ βουλήν), βασιλείας ἐπιθυμεῖ.» Ἀκούσας ὁ Πιγκαλάκας σιωπὴν ἔσχε μετὰ φόβου καὶ θαυμασμοῦ. Πάλιν δ' ἔφη ὁ Δαμανάκας· «Σὺ, ὦ Βασιλεῦ, ἀπέβαλες πάντας τοὺς βουλευτάς, καὶ κατέστησας ἐπιστάτην πάντων τῶν πραγμάτων ἓνα μόνον, τοῦτον· τοῦτο δὲ μέγα σφάλμα. Λέγεται γάρ·

«Ἡ βασιλεία ἐπιστηρίζει ἐφ' ἑαυτῆς τοὺς πόδας τοῦ τε Βασιλέως καὶ τοῦ Ἰπάρχου, οἱ ἔχουσι τὸ αὐτὸ ὕψος καὶ

»κράτος· μὴ δυναμένη δὲ, ὡς θήλεια, φέρειν τὸ βᾶρος ἀμ-
»φοτέρων, ἀφήσι τὸν ἕτερον.

«Ὅτε ὁ Βασιλεὺς χειροτονεῖ ἓνα μόνον βουλευτὴν πληρε-
»ξούσιον, αὐτὸς ἐκ μωρίας ἐπαιρόμενος, οὐδεμίαν διαφο-
»ρὰν νομίζει ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ Βασιλέως· ἐκ δὲ τῆς ἀδια-
»φορίας, ἐπιθυμεῖ αὐτεξουσιότητος· ἐκ δὲ τῆς ἐπιθυμίας
»αὐτεξουσιότητος ἐπιβουλεύει τῇ ζωῇ τοῦ Βασιλέως.

«Καθὼς ἐπὶ φελῆς ἐστὶν ἡ ἐκρίζωσις τοῦ σαλευομένου
»ὀδόντος, οὕτω καὶ ἡ τοῦ ἐπιβουλεύοντος βουλευτοῦ.

«Ὅστις Βασιλεὺς ποιεῖ τὴν ἑαυτοῦ δόξαν ὑπεξούσιον τῷ
»βουλευτῇ, οὗτος ὄλλυται, ἐπιπεσόντος δεινοῦ, καθὼς ὁ
»τυφλὸς ἄνευ ὁδηγοῦ.

«Γνώμη ἐστὶ τῶν σοφῶν, ὡς ὁ ὢν αἰὲ βουλευτῆς καὶ
»πλούσιος, οὐ γίνεται εὐκαταγώνιστος· ὁ γὰρ πλοῦτος με-
»ταβάλλει τὴν γνώμην τοῦ ἀνθρώπου.»

«Εἰ καὶ οὕτως ἔχει, ἔφη ὁ Πιγκαλάκας, ἀλλ' ἐμοὶ με-
γάλη ἐστὶν ἀγάπη πρὸς τὸν Σανζηθάκην· λέγεται γάρ·

«Εἰ καὶ πολλὰ σφάλματα ποιεῖ ὁ ἐράσμιος, πάλιν ἐρά-
»σμιός ἐστι· εἰ καὶ πολλὰ αἴσχη ἔχει τὸ σῶμα, τίτι οὐκ
ἐστὶν ἀγαπητόν;

«Ὁ ἐραστὸς, εἰ καὶ ἀνέραστα πράττει, ἐραστός ἐστιν.»

«Τοῦτο μέγα κακόν ἐστίν, ἔφη ὁ Δαμανάκας· λέγε-
ται γάρ·

«Πολλοὶ εἰσὶν οἱ λέγοντες ἠδέα μὲν, ἀνωφελῆ δέ· ὀλί-
»γοι δὲ οἷτε ἀκούοντες καὶ οἱ λέγοντες πικρὰ μὲν, ὠφέ-
»λιμα δέ.»

«Παράδοξον τοῦτο! ἔφη ὁ Πιγκαλάκας· πῶς γὰρ ἐκεῖ-
νος ἐπιβουλεύει ἐμοί, ᾧ ἐγὼ καὶ ἀφοβίαν ἔδωκα καὶ δό-
ξαν; — «Ἄκουσον, ὦ Βασιλεῦ, ἔφη ὁ Δαμανάκας, τοῦτο·

«Ὁ κακὸς τρόπος, εἰ καὶ τιμᾶται αἶψά, εἰς τὴν κακὴν αὐ-

» τοῦ φύσιν κλίνει. Παραδ. χάριν, ἡ οὐρά τοῦ κυνός, εἰ καὶ
 » ἰδρωθῆ καὶ μαλαχθῆ, λοξή ἐστίν.

« Ἡ ἀξίωσις καὶ τιμὴ τῶν κακῶν αἰτία οὐ γίνεται ἀγά-
 » πης. Π. Χ. τὰ φαρμακερὰ δένδρα οὐ γεννῶσι καρπὸν
 » ἡδῶν, καὶ νέκταρι ποτισθῶσι.»

« Εἰ οὖν ὁ κύριός μου, ἔφη, καὶ περ λαβῶν εἶδησιν, ὡς
 ἐν κινδύνῳ ἐστίν ἐκ τῆς κακίας τοῦ Σανζηθάκκα, οὐ ποιεῖ
 μεταμέλειαν οὐδὲ διόρθωσιν, τὸ γενησόμενον κακὸν (σφάλ-
 μα) οὐκ ἔστι τοῦ δούλου σου¹. λέγεται γάρ·

« Ὁ Βασιλεὺς, ὁ ὢν ἐν τρυφῇ, καὶ πράττων ἐλευθέρως,
 » οὐδαμῶς λογίζεται τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ὠφέλιμον· παρα-
 » τρέπεται δὲ τῆς εὐθείας ὡς μεμηνῶς ἐλέφας· ὅταν δὲ
 » πέσῃ εἰς πολλὰ δεινὰ, τότε τὸ σφάλμα ἀπορρίπτει εἰς
 » τὸν ὑπηρέτην, καὶ οὐκ ἐννοεῖ τὴν ἑαυτοῦ ἀπήνειαν καὶ
 » ἀταξίαν»

Ὁ δὲ Πιγκαλάκκας πρῶτον μὲν ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· « Μὴ
 » ποιεῖτω ἀπλῶς ὁ Βασιλεὺς παιδείαν πρὸς τινὰς ἐκ κατη-
 » γορίας ἄλλων· σκεψάμενος δ' αὐτὸς καὶ ἀνακρίνας, παι-
 » δεύετω, ἢ τιμάτω.

« Ἡ γενομένη πρὸς τινὰ παιδεία ἢ χάρις, ἄνευ ὀρθῆς
 » κρίσεως καὶ θεωρίας, ἢ ἀξιός ἐστίν ἢ ἀνάξιος, γίνεται εἰς
 » ὄλεθρον τοῦ βασιλέως, καθὼς ἡ τιθεμένη χεὶρ ἀκρίτως
 » ἐν στόματι ὄφως εἰς ὄλεθρον γίνεται τοῦ σώματος.»

Εἶτα δ' ἐκφωνήσας, εἶπε· « Προσταχθήτω ὁ Σανζηθάκκας
 » ἐνταῦθα παραστῆναι.» — « Μὴ οὕτω ποιήσης, ὦ Βασιλεῦ,
 ἔφη ὁ Δαμανάκκας· οὕτω γὰρ ὁ μυστικὸς ἡμῶν λόγος ἐκρα-
 γήσεται καὶ διάδηλος ἔσεται· λέγεται γάρ·

« Καθὼς ὁ σπόρος, καὶ μικρόν τι διαρραγῆ, οὐκ ἀνα-

(1) Οἶονεὶ ἔλεγεν. Ἐγὼ ἐδωκά σοι εἶδησιν· ἂν δέ τι κακὸν γένηται,
 ἐγὼ οὐκ ἐνέχομαι.

» φύει, οὕτω καὶ ὁ μυστικὸς λόγος, κἄν μικρόν τι ἐκραγῆ, » λυσιτελῆς οὐ γίνεται.»

«Τί δὲ δυνατός ἐστιν οὗτος ἡμῖν ποιῆσαι; εἰπέ εἰ οἶδας,» ἤρετο ὁ Πιγκαλάκας. «Οὐκ ἔστιν, ἀπεκρίνατο ὁ Δαμανάκας, βεβαίως τῆς δυνάμεως ἐκείνου, ἐὰν μὴ γνωσθῆ οἶαν βοήθειαν καὶ ἐπικουρίαν ἔχει. Ἴδε, ὁ μέγας Ὠκεανὸς κατεπονθήθη¹ ὑπὸ μόνου μικροῦ ὀρνέου Τιττίβα.»

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Πιγκαλάκα πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ Δαμανάκας ἀπεκρίνατο· «Παρὰ τῇ ἀκτῇ τοῦ Ὠκεανοῦ ἔσκουν δύο Τιττίβι, ἄρρην καὶ θήλυς· ἐπίτεξ δ' ὧν ὁ θήλυς, ἔφη τῷ ἄρρени· «Τόπος ἰδιαιτερός εὑρεθήτω, κύριε, ἀρμόδιος τῷ τοκετῷ.» Ὁ δὲ ἄρρени εἶπεν· «Ἀρμόδιός ἐστιν οὗτος.» — «Οὗτος ὁ τόπος, ἔφη ὁ θήλυς, κατακλύζεται τοῖς κύμασι τοῦ Ὠκεανοῦ.» — «Τί δὲ νομίζεις; ἔφη ὁ ἄρρени, ἀναλκίς ἐγὼ εἰμι· ἔστι δυνατὸν τὰ ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐναποτεθέντα ὡς ἀφαιρεθῆναι ὑπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ;» Ὁ δὲ θήλυς γελῶν, ἔφη· «Μεγάλῃ διαφορὰ ἐστὶ μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ Ὠκεανοῦ· ὀρθῶς ἄρα λέγεται·

«Ὅστις οἶδε πόρρω ποιῆσαι τὴν μέλλουσαν καταστροφὴν, καὶ γινώσκει τὰ δέοντα καὶ τὰ μὴ δέοντα, καὶ ἔμφρων ἐστίν, οὗτος οὐδαμῶς πάσχει.

«Τέτταρά εἰσι τὰ αἷτια τοῦ θανάτου· ἡ ἐναρξίς ἀπρεποῦς πράγματος, ἡ ἔχθρα πρὸς τοὺς οἰκείους, ἡ ἄμιλλα πρὸς κρείττονα, καὶ ἡ πίστις εἰς γυναῖκα.»

Μόλις δὲ πεισθεὶς τῷ λόγῳ τοῦ ἄρρени ὁ θήλυς, ὡτόκησεν ἐν ἐκείνῳ τῷ πρώτῳ τόπῳ· ὁ δ' Ὠκεανὸς, ἀκούσας τῆς λογοτριβῆς αὐτῶν, ἀφείλετο τὰ ὡς, εἰδέναι βουλόμενος τὴν δύναμιν τοῦ Τιττίβα. Θλιβόμενος δ' ὁ θήλυς, ἔφη τῷ ἄρρени· «Κακὸν ἐπεγένετο, κύριε! Ὁ Ὠκεανὸς τὰ

(1) Ἐταράχθη, κατεβλήθη (διάφ. γραφαί).

ὡὰ ἀφείλετο.» — «Μὴ φοβοῦ,» ἔφη ὁ ἄρρην, καὶ συγκα-
λέσας σύνοδον πάντων τῶν ὀρνέων, ἐπορεύθη πρὸς τὸν
ὀρθνιδομέδοντα Γαρούδαν, ὅς ἐστιν ὄχημα τοῦ θεοῦ Βισνοῦ,
καὶ ἐξιστόρησε πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ συμβάντα, ὅτι κα-
κῶς ἔπαθεν ὑπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ, ὃς ἀναιτιῶς τὰ ὡὰ ἀφείλετο
ἀπὸ τῆς καλιᾶς. Ὁ δὲ θεὸς Βισνοῦς, ἀκούσας παρὰ τοῦ
Γαρούδα, ἐπέταξε τῷ Ὠκεανῷ ἀποδοῦναι τὰ ὡὰ. Θεὸς δ'
ἐπὶ κεφαλῆς τὴν διαταγὴν τοῦ Βισνοῦ ὁ Ὠκεανὸς, τὰ ὡὰ
τῷ Τιττίβα ἀπέδωκε. Τοῦτο δ' ἐστίν, εἶπεν ὁ Δαμανάκας,
ὃ εἶπον ἀνωτέρω· «Ἴδὲ, ὁ μέγας Ὠκεανὸς κατεβλήθη ὑπὸ
»μόνου μικροῦ ὀρνέου Τιττίβα.»

«Πῶς δ' ἂν εἴη γνωστὸν, εἶπεν ὁ Πιγκαλάκας, ὡς ὁ
Σανζηθάκας κακὰ φρονεῖ κατ' ἐμοῦ;» Ὁ δὲ Δαμανάκας
ἀπεκρίνατο· «Ὅταν ἐκεῖνος ἔλθῃ μεθ' ὑπερηφανίας καὶ ὑπο-
ψίας, προτείνων τὰ κέρατα, ὡς ἀμυντήρια, τότε ὁ δε-
σπότης μου γνώσεται.»

«Τοιαῦτα εἰπὼν τῷ Πιγκαλάκῃ ὁ Δαμανάκας, προσῆλ-
θε πρὸς τὸν Σανζηθάκην ἐν σχολαίῳ βαδίσματι, καὶ ἐν συν-
νοίᾳ, ὃν καὶ ἤρετο ὁ Σανζηθάκας· «Καλῶς ἔχεις;» Ὁ δ'
ἀπεκρίνατο· «Πῶς ἂν ἔχοιεν καλῶς οἱ δοῦλοι; λέγεται
γάρ·

«Οἵτινές εἰσι δοῦλοι Βασιλέως, τούτων ὁ μὲν πλοῦτος
»ὑπ' ἐξουσίαν ἐστὶν ἐκείνου· ἡ δὲ καρδιά ἀνήσυχος, ἡ δὲ
»ζωὴ ἐν κινδύνῳ.

«Τίς, πλοῦτου τυχὼν, οὐκ ἐπαίρεται; τίνας φιληδόνου
»τὰ πάθη καὶ αἱ ἀτυχίαι λήγουσι; τίνας ἡ καρδιά οὐ θλί-
»βεται καὶ οὐ ταράττεται ὑπὸ γυναικῶν; τίς ἀγαπητὸς
»Βασιλεῖ, εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ θανάτου οὐκ ἔρχεται; τίς
»ἐπαίτης τιμῆς καὶ δόξης τυγχάνει; τίς εἰς τὰ δίκτυα τῶν
»κακοτρόπων πίπτων, σωτηρίαν εὐρίσκει;»

«Τί δηλοῖ ταῦτα, φίλε;» ἤρετο ὁ Σανζηθάκας· ὁ δὲ ἀ-

πεκρίνατο· «Τί εἶπω ὁ δυστυχής; ἐγὼ ἐξεστηκώς εἰμι, καὶ ἀπορῶ τί ποιήσω, καθὼς ὁ βυθιζόμενος ἐν θαλάσῃ, εὐρῶν ὄφιν, εἰς ἀντίληψιν, ἀπυρεῖ τί ποιήσῃ; οὔτε ἀφείναι τοῦτον θέλει, οὔτε κρατῆσαι. Ἐγὼ εἰς βυθὸν δεινῶν ἐμπέπτωκα, καὶ οὐκ οἶδα τί ποιήσω! Ἐκ μὲν τοῦ ἐνὸς μέρους, ἢ πρὸς ἐμὲ πίστις τοῦ Βασιλέως ὄλλυται· ἐκ δὲ θατέρου ὁ ἐμὸς φίλος!»

Οὕτως εἰπὼν, καὶ ἀναστενάξας βαθέως ἐκάθησε.

«Φίλε, εἶπεν ὁ Σανζηθάκας, εἰπέ εἰς πλάτος καὶ σαφῶς ὅ,τι ἐστὶν ἐν τῇ σῇ καρδίᾳ.»

Ὁ δὲ Δαμανάκας εἶρηκε χθαμαλῇ τῇ φωνῇ· «Εἰ καὶ τὸν μυστικὸν λόγον τοῦ Βασιλέως οὐ δεῖ ἀναπτύσσειν, δεῖ ὅμως ἀναγκαίως ἐξεῖπείν πρὸς ὄφελός σου· ἐπειδὴ σὺ ἐκ τῆς ἧς εἶχες πρὸς ἐμὲ πίστεως ἦλθες πρὸς τὸν λέοντα, καὶ μάλιστα, ἐπειδὴ ἐλπίζω εἰς μέλλουσαν ζωὴν. Ἄκουσον οὖν οὗτος ὁ δεσπότης ἡμῶν κακὰ μελίστᾳ κατὰ σοῦ· εἶπε γὰρ κατ' ἰδίαν, ὅτι ἀναιρήσεις καὶ διανεμεῖ τὴν σάρκα σου τοῖς οἰκείοις εἰς βρῶσιν.» Ἀκούσας ὁ Σανζηθάκας σφόδρα ἐλυπήθη.

«Ἄλλις τῆς λύπης, ἔφη ὁ Δαμανάκας· ποιητέον δὲ τὰ τῶ καιρῶ προσήκοντα.»

Συσκεψάμενος δ' ὁ Σανζηθάκας, ἐξεφώνησε· «Φεῦ! τί τοῦτο τὸ σύμπτωμα; Ὁρθῶς ἄρα λέγεται·

«Τί παράδοξον, εἰ ὁ Βασιλεὺς θεραπευόμενος ὡς δεῖ, οὐκ ἔχει ἀρέσκειαν; τοῦτο δ' ἀσυγκρίτως παράδοξον, εἰ ἔχθραν ἔχει, ἀγαπώμενος.

«Ὅστις ἐκ τίνος αἰτίας ὀργίζεται, οὗτος, ἀρθείσης τῆς αἰτίας, πάντωςπραϋνεται· οὐδ' ἂν τίνος δ' ἢ καρδία ἄνευ αἰτίας ἐχθρωδῶς διάκειται, πῶς τοῦτόν τις ἐξευμενίσει;

«Τί δὲ κακὸν ἐγὼ πεποίηκα τῶ Βασιλεῖ; ἢ οἱ Βασιλεῖς κακὸν ποιοῦσιν ἄνευ αἰτίας;» — «Οὕτως ἔχει, ἔφη ὁ Δα-

μανάκας, ἄκουσον· «Εἰ μὲν ἀγαθὸν τι ἐπράχθη ὑπὸ τῶν εὐφρόνων καὶ φιλοφρόνων, ἐχθρικὸν (κακὸν) τοῦτο νομίζει ὁ Βασιλεύς· εἰ δὲ κακὸν τι ἐπράχθη ὑπὸ τῶν ἀφρόνων καὶ κακοφρόνων, φιλικὸν (ἀγαθὸν) τοῦτο ὑπολαμβάνει. Παράδοξά εἰσι τὰ ἔργα τῶν πολιμβούλων καὶ τὴν γνώμην ἀστάτων βασιλέων. Τὸ ἔργον τῆς πρὸς τὸν Βασιλέα θεραπείας δύσκολόν ἐστι καὶ δύσπρακτον καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀπαθέσι.

«Τὸ πολλὰ πράττειν ἀγαθὰ πρὸς κακοὺς ἀνωφελές· τὸ »εὐγλωτία χρῆσθαι πρὸς ἀμαθεῖς, φροῦδον· τὸ πολλὰ λέγειν »πρὸς παρηκούς, μάταιον· τὸ νοθετεῖν τοὺς ἀναισθήτους, »ἄχρηστον.

«Παντὸς πράγματος δυσκόλου ἐν κόσμῳ μηχανὴν θερα- »πείας ἐφευρέθη (ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ τοῦ Παντός)· ἡ μὲν ναῦς »ἐφευρέθη εἰς διάπλευσιν ἀχανοῦς πελάγους· ὁ δὲ λύχνος εἰς »διασκέδασιν τοῦ σκότους· ἡ δὲ ριπίς ἐν νηνεμίᾳ· τὸ δ' »ἐλεφαντόκεντρον εἰς δάμασιν τῆς ἐπάρσεως τῶν μεμηνό- »των ἐλεφάντων· εἰς μετάθεσιν ὅμως τῆς διαθέσεως τῶν »κακῶν ἀνθρώπων, καὶ αὐτὸς ὁ Ποιητὴς τοῦ Παντός ἀμή- »χανός ἐστι, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην.»

Πάλιν δ' ἀναστενάξας ὁ Σανζηθάκας, ἔφη· «Πῶς ἐγὼ δυνατός εἰμι συμπαλαῖσαι λέοντι; λέγεται γάρ·

«Οὐδέποτε μάχη γίνεται μεταξὺ κρείττονος καὶ ἥττονος, »ἀλλὰ μεταξὺ ἐκείνων, ἐν οἷς καὶ πλοῦτος καὶ δύναμις ἐστὶν »ἐξ ἴσου.»

Πάλιν δ' ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· «Ἰπὸ τίνος οὗτος παρωργίσθη κατ' ἐμοῦ; δεῖ δὲ δεδίττεσθαι Βασιλέα παρωργισμένον. Λέγεται γάρ·

«Καθὼς οὐ δύναται τις ἐπιδιορθῶσαι καὶ συνάψαι τὸ »διάρραγὲν κρυστάλλινον ψέλλιον, οὕτως οὐδὲ κητευνάσαι

»καὶ εὐμενίσαι τὴν παροξυνθεῖσαν καρδίαν τοῦ Βασιλέως
 »ὑπὸ τινος κακοῦ βουλευτοῦ.

«Ἰπέρδεινός ἐστιν ὅ,τε σκηπτὸς καὶ ὁ ὄξυς θυμὸς τοῦ
 »Βασιλέως· ἀλλ' ὁ μὲν σκηπτὸς εἰς τι μέρος καταπίπτει·
 »ὁ δ' ὄξυς θυμὸς τοῦ Βασιλέως εἰς πάντα τὰ μέρη.

«Νῦν δὲ (ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ) βέλτιον ἐν μάχῃ θανεῖν, ἢ
 ὑποταγῆναι τῇ ἐπιταγῇ ἐκείνου.» Λέγεται γάρ·

«Θανῶν μὲν ἐν πολέμῳ ὁ ἥρωας, τυγχάνει τοῦ οὐρανοῦ·
 »ἀνελῶν δὲ τὸν ἐχθρὸν, τρυφᾷ τῶν τῆς γῆς τρυφῶν. Ἀμφο-
 »τερα δὲ ταῦτα τὰ ἀγαθὰ τῶν ἡρώων, δυσεύρετά ἐστιν
 »ἄλλοις.

«Οἱ σοφοὶ λέγουσιν, ὡς τότε καιρὸς ἐστὶ μάχης, ὅτε
 »ἄνευ μὲν μάχης, θάνατός ἐστι βέβαιος, σὺν δὲ τῇ μάχῃ
 »ἐλπίς ἐστὶ σωτηρίας (ζωῆς).

«Ὅτε ὁ ἔμφρων οὐδεμίαν σωτηρίαν βλέπει ἑαυτοῦ, ἄνευ
 »πολέμου, τότε πολεμῶν θνήσκει μετὰ τοῦ ἐχθροῦ.

«Ὅποῖος φόβος θανάτου ἐν πολέμῳ, ὅτε ὁ μὲν νικήσας
 »τυγχάνει δόξης ἢ βασιλείας, ὁ δὲ θανὼν τρυφᾷ θεῶν
 »Νυμφῶν, τὸ δὲ σῶμα βραχυτελές ἐστιν ;»

Τοιαῦτα ὁ Σανζηθάκας ἐν ἑαυτῷ εἰπὼν, εἶπεν ἐκφώνως·
 «Πῶς, ὦ φίλε, οὗτος γνωσθήσεται, ὅτι ἐπιθυμεῖ τοῦ ἐμοῦ
 θανάτου ;» — «Ὅτε οὗτος, ἀπεκρίνατο ὁ Δαμανάκας, βλέ-
 πει πρὸς σε, ὄρθια ἔχων τὰ ὦτα, καὶ τὴν οὐρὰν ἠρμένην,
 καὶ τὸ στόμα κεχηνὸς, καὶ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας ἀνεστη-
 κότας, τότε δεῖξον τὴν οἰκειάν ἀνδρείαν. Λέγεται γάρ·

«Ἰπὸ τίνος οὐ καταβάλλεται ὁ μὴ ὦν δραστήριος, εἰ
 »καὶ ἰσχυρὸς ἐστὶ ; Π. Χ. ὑπὸ πάντων καταπατεῖται ἀφ-
 »βως ἢ σποδὸς, ἢ οὔσα ἄνευ πυρός.»

«Ἔστω δὲ τοῦτο, ἔφη, μυστικόν· εἰ δὲ μὴ, οὔτε σὺ, οὔτ'
 ἐγὼ εἰμι ζῶν.» Τοιαῦτα εἰπὼν ὁ Δαμανάκας, ἤλθε πρὸς
 τὸν Καρακατάκην, ὃς καὶ ἐπέθετο· «Τί τετέλεκας ;» —

«Ἐχθραν μεταξὺ ἐκείνων,» ἀπεκρίνατο ὁ Δαμανάκας. —
 «Τίς ἐνταῦθα ἀμφιβολία;» ἔφη ὁ Καρατάκας. Λέγεται
 γάρ·

«Τίς φίλος τῶν κακῶν ἀνθρώπων; τίς αἰτιώμενος, οὐκ
 »ὀργίζεται; τίς κορέννυται πλούτου; τίς σοφὸς οὐκ ἔστι
 »σοφὸς ἐν κακουργίᾳ;

«Ὁ Βασιλεὺς κακὸς γίνεται ὑπὸ τῶν κακοεργῶν, ἴν' αἰ-
 »τοὶ αὐξήθῳσι (ὠφελήθῳσι). Τί κακὸν οὐ ποιεῖ ἢ τῶν
 »κακῶν ἐντευξίς, ἢ ἔστιν ὡς πῦρ;»

Πορευθεὶς δὲ πρὸς τὸν Πιγκαλάκην ὁ Δαμανάκας· «Βα-
 σιλεῦ, ἔφη, ἔρχεται ἐκείνος ὁ κακότροπος· σὺ δὲ ἔτοιμος
 ἔσο.» Ἐλθὼν δ' ἔπειτα ὁ Σανζηθάκας, καὶ σκοπήσας τὸν
 Πιγκαλάκην τεταραγμένον τὴν ὄψιν καὶ ἠλλοιωμένον, ταυ-
 ρηδὸν καὶ αὐτὸς ἔβλεπε, καὶ τὰ κέρατα προὔβαλλε· συ-
 νεκροτήθη δ' ἐν ταύτῳ καὶ μάχῃ, ἐν ἣ ὁ Σανζηθάκας ὑπὸ
 τοῦ λέοντος ἀνῆρέθη (πέπτωκεν). Ἀνελὼν δὲ τὸν Σανζηθά-
 καν ὁ Πιγκαλάκας, ἐν ἀθυμίᾳ ἦν, καὶ ἔλεγεν· «Ὅποῖον
 σκληρὸν ἐγὼ πέπραχα! Ὁρθῶς λέγεται·

«Οὐ τοσοῦτον βλάβη καὶ ζημία ἐστὶ τῇ βασιλείᾳ χώρα
 »τις, ἢ ἀπώλετο, ὅσον ὁ βουλευτὴς, ὁ ἔχων φρόνησιν καὶ
 »ἀρετὰς πολλὰς· ἢ μὲν γὰρ χώρα, ἢ ἀπώλετο, εὐανάκτη-
 »τός ἐστιν, ὁ δὲ βουλευτὴς οὐδαμῶς.»

Ὁ δὲ Δαμανάκας ἔφη· «Οὐ δίκαιον τοῦτο, ὦ Βασιλεῦ,
 τὸ θλίψιν ἔχειν ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἀντιπάλου. Λέγεται γάρ·

«Οἱ ἐπιβουλεύοντες τῷ Βασιλεῖ, καὶ ἀντιποιοῦμενοι τῆς
 »ἀρχῆς ἀναιρετέοι εἰσὶν, εἴτε πατὴρ εἴη, εἴτε ἀδελφός,
 »εἴτε υἱός, εἴτε φίλος.»

«Ὁ ὢν ἐν Κόσμῳ οὐκ ἂν γένοιτο ἥσυχος καὶ πραύς· ὁ
 »λίαν ἀνεκτικὸς οὐκ ἔσται δυνατὸς γεύσασθαι οὐδὲ τῆς ἐν
 »παλάμῃ τῆς χειρὸς τροφῆς.»

«Τῶν μὲν ἐγκρατῶν καὶ ἀσκητῶν ἀγλαΐσμα ἔστι καὶ κό-

»σημημα ἢ πρὸς ἐχθρὸν καὶ φίλον ἀνοχή· τῶν δὲ Βασιλέων,
»ψόγος καὶ στίγμα.

«Ὅστις ἐξ ἐπιθυμίας βασιλείας καὶ ἐξ οἰήσεως, ἐφίεται
»τῆς δόξης τοῦ δεσπότου αὐτοῦ, τούτῳ ἄφεις καὶ κάθαρ-
»σις ἐστὶν ἢ στέρησις τῆς ζωῆς καὶ οὐκ ἄλλο τι.

«Ἄποσκορακιστέοι οὗτοι οἱ ἐπτά· ὁ εὐσπλαγχνος Βασι-
»λεὺς, ὁ παντοφάγος Βραχμάν, ἡ ἀπειθὴς γυνή, ὁ κακο-
»φυῆς φίλος, ὁ ἐναντίος θεράπων, ὁ ῥάθυμος ἐργεπιστάτης,
»καὶ ὁ ἀχάριστος.

«Πολυειδὲς ἐστὶ τὸ τοῦ Βασιλέως ἦθος, ὡς καὶ τὸ τῆς ἐταί-
»ρας· ἀληθῆ λέγει καὶ ψευδῆ, πικρά τε (σκληρά) καὶ ἡδέα,
»ἀναιρεῖ καὶ ἐλεεῖ, φείδεται καὶ χαρίζεται, αἰεὶ πολλὰ δα-
»πανᾶ καὶ αἰεὶ πολλὰ συνάγει καὶ θησαυρίζει.»

Οὕτω παρηγορηθεὶς καὶ εὐμενισθεὶς ὑπὸ τοῦ Δαμανάκα
ὁ Πιγκαλάκας, ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ὁ δὲ Δαμανάκας
χαίρων ἐπευφήμησεν, εἰπὼν· «Νικάτω ὁ Μέγας Βασιλεὺς!
Ἄγαθὸν ἔστω παρτὶ τῷ Κόσμῳ!» καὶ τοῦ ὑπατικοῦ ἀξι-
ώματος ἠξιώθη.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΑΙΔΕΣ.

Ἐχάρημεν, ἀκούσαντες περὶ διαλύσεως φιλίας.

ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ.

Εἴη πλέον τούτου!

Τέλος τοῦ Α΄ βιβλίου τῆς Χιτοπαδάσσης.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ κτήσεως φιλίας*.

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως Σημεῶνος τοῦ Σήθ.)

ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ.

«Νῦν δ' ἀκούσατε, ὦ παῖδες περὶ κτήσεως φιλίας.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΑΙΔΕΣ.

«Ἀνάγγειλον ἡμῖν ὑποδείγματα τινῶν ἀντιφιλούντων ἀλλήλους καὶ τῇ φιλίᾳ αἰεὶ συσχοιχούντων.

Ὁ δὲ φιλόσοφος (ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ) ἔφη·

«Τοῦ ὄντος φίλου πιστοῦ ἀντάλλαγμα τῶν ὄντων οὐδέν, καὶ δεῖγμα τούτου σαφέστατον τὸ τοῦ κόρακος, μυὸς, ἐλάφου τε καὶ χελώνης.

Λέγεται γὰρ, ὡς ἔν τινι χώρᾳ τόπος ἦν πρὸς θήραν ἐπιτήδειος, εἰς ὃν συχνοὶ παρεγένοντο θηρευταί· ἦν δὲ ἐκεῖσε καὶ δένδρον μέγα, ὑψηρεφές τε, καὶ εὐσκιόφυλλον, καὶ τούτῳ ἐνεφώλευσε κόραξ, ὃς ἰδὼν ἐκ τοῦ δένδρου τὸν θηρευτὴν, τῷ μὲν δακτύλῳ δίκτυον, τῇ δὲ χειρὶ ῥάβδον κατέχοντα, ἐδειλίασε μὲν ἐμμεῖναι, μέντοι γε ἔκρινε καὶ θεάσασθαι τὸν θηρευτὴν, τί μέλλει διαπράξασθαι. Τοῦ δὲ θηρευτοῦ τὸ δίκτυον ἐξαπλώσαντος, περιστερά τις τῶν ἄλλων προκρίτους θεασαμένα τοὺς κόκκους, ἐμπέπτωκεν αὐτῷ μετὰ

(*) Τούτου ἡ ἀρχὴ λείπει ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ Δ. Γαλανοῦ· ἀναπληροῦται δὲ ἐκ τῆς τοῦ Σημεῶνος τοῦ Σήθ μεταφράσεως.

τῶν ὑπ' αὐτὴν λοιπῶν περιστερῶν. Ἦσθη οὖν ὁ θηρευτὴς τῇ θήρᾳ· αἱ δὲ περιστεραί ἤρξαντο συνταράττεσθαι, καὶ ἐκάστη τὴν ἰδίαν πραγματεύεσθαι σωτηρίαν. Ἡ δὲ τούτων ὁδηγός, «Μὴ θορυβεῖσθε, ὧ αὐται, ἔφη· ἀλλ' ὁμοῦ ἀλλήλαις συνασπισώμεθα, εἴποτε δυνηθῆμεν ἄραι τὸ δίκτυον.» Ἦραν οὖν εἰς τὸν ἀέρα τὸ δίκτυον· ὅπερ ἰδὼν ὁ θηρευτὴς ἐθαύμασε μὲν, οὐκ ἀπέγνω δέ· ἠκολούθησε δὲ μᾶλλον αὐταῖς πετομέναις, προσδοκίᾳ τοῦ μὴ ἐπὶ πολὺ προήκειν αὐτάς.

Ὁ οὖν κόραξ τοιαῦτα ἰδὼν, δεῖν ἔγνω ἔψεσθαι ταύταις, καὶ ὄψεσθαι, ὅπη καταντήσωσιν. Ἡ δὲ προέχουσα τῶν περιστερῶν, ἐπόμενον τὸν θηρευτὴν ὀρώσα, ἔφη πρὸς τὰς λοιπὰς· «Ὁ θηρευτὴς οὗτος, ὡς ὁρᾶτε, ἔπεται ἡμῖν, καὶ εἰ κατὰ πεδίον τὴν πτῆσιν ποιησόμεθα, οὐκ ἀπόσχοιτο ἀκολουθῶν· εἰ δὲ ἐπ' ὀρέων καὶ δυσβάτων τόπων, τάχις' ἂν ἡμῶν ἀπογνῶ. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπὸ ταύτην τὴν ὁδὸν ἔχω φίλον· καὶ εἴγ' εἰς τοῦτον ἀπέλθωμεν, αὐτὸς ἡμῶν τὰ δεσμὰ διαρρήξει, καὶ τούτων ἐλευθερώσει.» Ὁ γοῦν θηρευτὴς ἀπογνοὺς ὑπέστρεψεν· ἠκολούθει δὲ ἄρα ὁ κόραξ, ἅμα τὸν τρόπον τῆς αὐτῶν σωτηρίας μαθησόμενος, καὶ τὸν φίλον αὐταῖς θεασόμενος. Ὡς οὖν ἐπὶ τὴν τοῦ μυδὸς γεγόνασι κατάδυσιν, κατήλθον. Ὁ δὲ μῦς ἐξελθὼν, καὶ ἰδὼν τὴν περιστερὰν, ἦσθη λίαν, καὶ φησι· «Τίς σε τοιούτοις, ὧ φιλτάτη, ἐνέπλεξε δοινοῖς;» Ἡ δὲ, «Οὐκ οἶσθά, φησι, ὡς τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ φαῦλα τῇ πεπρωμένη ὑπόκεινται; Ἡ Βίμαρμένη τοῖς τοιούτοις περιέπλεξε, καὶ πρὸς τοὺς κόκκους ὠδήγησε, καὶ τῇ τοῦ δέοντος ἀβλεψία περιέπειρεν, ὥστε με τῷ δικτύῳ συμπεπλέχθαι. Οὐκ οὖν θαυμαστὸν τοιούτῳ περιπεσεῖν με συμπτώματι· μείζονες γὰρ ἢ ἔγωγε, μείζοσι περιέπεσον. Ἔσθ' ὅτε γὰρ ἥλιος τῇ σελήνῃ ἐπισκοτούμενος ἐκλείπει, καὶ ἡ σελήνη τῇ σκιᾷ τῆς γῆς συγκαλύπτεται, καὶ ὁ θαλάττιος ἰχθὺς ἐκ βάθους τοῦ ὕδατος ἀρπάζεται, καὶ τὰ πετεινὰ, ἢ ἐξ ἀέρος κατάγεται, ἢ εἰς

γῆν ὄντα συλλαμβάνεται, ὅτε ὀρισθῆ τὸ τοιοῦτον, καὶ δι' οὗ πολλάκις ὁ ἀσύνετος τυγχάνει τῶν κατὰ σκοπόν.»

Ταῦτα λεγούσης τῆς περιστερᾶς, ἤρξατο ὁ μῦς τοὺς δεσμοὺς κατεσθίειν, καὶ λύειν. Ἡ δὲ περιστερὰ, «Ἄρξαι πρῶτον, ὦ φίλος, ἔφη, τὰς ὑπ' ἐμὲ ἐλευθεροῦν, εἶτα ἐμέ.» Τοῦ δὲ μῦς μὴ ἐν νῶ λαβόντος τοὺς αὐτῆς λόγους, ἀλλ' ἐπιχειμένου καὶ λύνοντος αὐτήν· «Μὴ με μέμφῃ, φησὶν, ὦ μῦ, ὑπὲρ ὧν σοι ἐπιτάσσω. Ἐπεὶ γὰρ ὑπ' ἐμὲ αὐταὶ τυγχάνουσιν οὔσαι, ἐπωφεύεται ταύταις ἢ παρ' ἐμοῦ πρόνοια· εὐγνωμόνως γὰρ μοι ὑπηρέτησαν, καὶ διὰ τῆς τούτων συμμαχίας τῶν τοῦ θηρευτοῦ παγίδων ἀνώτεραι γεγόναμεν. Δέδια δὲ πρὸς τούτοις, μήπως προτέραν με λύων ἀπείποις, καὶ τινα τούτων ἄλυτον ἐάσης· εἰ γὰρ ἔγωγε μόνη καταληφθῶ, ἀναγκασθήσῃ τοῦ δεσμοῦ ἀπολύειν με.» Ὁ δὲ μῦς εἶπεν· «Οὔτοί σου οἱ λόγοι ἐπὶ πλεῖον σε φιλεῖν τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ὑπὸ σε διερεθίζουσιν.» Βίπων δὲ ταῦτα ἔλυσε πάσας, καὶ λυθεῖσαι ἐπέτασθησαν.

Ἰδὼν οὖν ὁ κόραξ τὸ πραχθὲν, ἐπὶ τὴν τοῦ μῦς μυξίαν παρεγένετο, καὶ ἐφώνησε τοῦτον. Ὁ δὲ μῦς ἔφη· «Τίς εἶ φίλτατε;» Τοῦ δὲ «Ἐγὼ εἰμὶ, εἰπόντος, καὶ ἰδὼν σου τὴν πρὸς τοὺς φίλους διάθεσιν, ἔδοξέ μοι φιλιωθῆναί σοι, καὶ ἐπὶ τοῦτο προσῆλθόν σοι», ἔφη ὁ μῦς· «Τί κοινὸν ἐμοί τε καὶ σοι; τὸν γὰρ νουνεχῆ οὐ τὰ ἀδύνατα ἐπιζητεῖν χρή. Ὁ γὰρ ἀδύνατοις ἐπιχειρῶν, τῷ καθ' ὕδατος ἄμαξαν ἔλκοντι ἔοικε, καὶ ἐπὶ ξηρᾶς πλοῖον· πῶς γὰρ σοι ἔσομαι φίλος, βρῶσις ὑπάρχων σοι;

Λέγεται γὰρ ὡς κυνόλυκός τις προσελθὼν ἐλάφῳ ἔφη· «Ἰδὼν σου τὴν πρὸς τοὺς φίλους διάθεσιν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν ἔδοξέ μοι συμφιλιωθῆναι καὶ συνοικειωθῆναί σοι.

(Ἐκ τῆς τοῦ Δ. Γαλανοῦ μεταφράσεως.)

«Ἔστω οὕτως,» εἶπεν ὁ ἔλαφος. Περὶ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἦλθε μετὰ τοῦ κυνολύκου εἰς τὸ οἰκεῖον κατάλυμα.

ἐνθα ἐπὶ κλάδων δένδρου Σαμπάκα ᾤκει εἰς κόραξ, παλαιὸς φίλος τοῦ ἐλάφου, Σουβουδδῆς τὸ ὄνομα, ὃς ἰδὼν αὐτοὺς ἔφη· «Τίς οὗτος ὁ δεύτερος, φίλε ἔλαφε;» — «Οὗτος, ἀπεκρίνατο ὁ ἔλαφος, κυνόλυκός ἐστιν, ὃς ἦλθεν ἐνθάδε, ἐφιέμενος τῆς ἡμετέρας φιλίας.» — «Ἄνοικείον ἐστιν, ἔφη ὁ κόραξ, πίστιν ἔχειν πρὸς τοῦτον, ὃς ἦλθεν ἐκ συγκυρίας· ὄθεν οὐ καλῶς ἐποίησας. Λέγεται γάρ·

«Οὐ δοτέα οἴκησίς τινι, οὐ οὔτε τὸ γένος, οὔτε τὸ ἦθος
»γνωστόν ἐστι. Ὁ γέρον γῦψ, ᾧ ὄνομα Σαραδγάβας, ἀνη-
»ρέθη ἐκ κακίας τοῦ αἰλούρου.»

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ ἐλάφου, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ κόραξ ἀπεκρίνατο·

«Παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ Γάγγου, ἐν ὄρει Τρηδδρακούτα, δένδρον ἐστὶ μέγα, Παρκατῆ τὸ ὄνομα, οὗ ἐν τῷ κοιλώματι ᾤκει εἰς γῦψ γέρον, ἄνευ ὀμμάτων καὶ ὀνύχων ἐκ κακῆς τύχης. Οἱ δ' ἐπ' ἐκείνου τοῦ δένδρου οἰκοῦντες ὄρνεις ἐδίδουσαν μέρος τι τῆς ἑαυτῶν τροφῆς εἰς ζωὴν αὐτοῦ τοῦ γυπὸς, εὐσπλαγχνίᾳ φερόμενοι. Καίποτε αἰλουρός τις, ᾧ ὄνομα Διργακάρνας (δολιχόωτος), ἦλθεν εἰς ἐκεῖνο τὸ δένδρον, εἰς βρῶσιν τῶν νεοσσῶν. Κραυγῆς δὲ καὶ ταραχῆς γενομένης ὑπὸ τῶν νεοσσῶν, ἰδόντων καὶ τρεσάντων, ἀκούσας ὁ γέρον γῦψ, ἔφη· «Τίς ἦλθεν;» Ἰδὼν δὲ ὁ αἰλουρος τὸν γῦπα, σὺν φόβῳ διελογίζετο· «Ὡς ἀπολωλὸς ἐγὼ εἰμι, καὶ φυγεῖν οὐ δύναμαι· ἀλλὰ γενέσθω ὅ,τι μέλει γενέσθαι, ἐγὼ προσελεύσομαι αὐτῷ εἰς τὸ δοῦναι πίστιν.»

Τοιαῦτα ἐν νῷ λαβὼν, προσελθὼν ἔφη· «Προσκυνῶσε, σεβάσμιε.» — Ὁ δὲ γῦψ ἤρετο· «Τίς εἶ συ;» — «Ἐγὼ εἰμι, ἔφη, αἰλουρος.» — «Πόρρω, ἔφη, ὑποχώρει.» Ὁ δὲ Αἰλουρος· «Ἄκουσον, ἔφη, εἰ ἀναιρετέος εἰμί. Ἄρα ἐκ γένους μόνου ἀναιρεῖται τις, ἢ τιμᾶται; ἐξ ἔργων διαγνωσθεῖς, ἀναιρετέος ἐστίν, ἢ τιμῆτέος.» — «Διὰ τί, ἔφη, ἦλθες ἐνθάδε;» — «Ἐγὼ, ἔφη, διαμένω παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ Γάγγου, αἰ

λουόμενος καὶ ἀπέχων κρεωφαγίας, σωφροσύνη χρώμενος καὶ νηστεία σεληνιακῆ· πανταχόθεν δὲ πάντες οἱ ὄρνεις θάρροῦντες προσέρχονται, καὶ ἐπαίνους λέγουσι περὶ σοῦ, ὅτι κλίσι· ἔχεις εἰς τὴν πράξιν τῶν τοῦ Νόμου, καὶ εἰς τὴν θείαν γνῶσιν. Ὅθεν ἐλήλυθα ἐνάδα ἀκουσόμενος τῶν τοῦ Νόμου παρὰ σοῦ, ὅς εἰ μέγας τῆ τε ἡλικία καὶ τῆ μαθήσει. Ἰμεῖς δὲ τοιοῦτοι εἰδήμονες ὄντες τῶν τοῦ Νόμου, ἔτοιμοι ἐγένεσθε εἰς τὸ ἀνελεῖν με. Ὁ νόμος ὅμως οὕτω λέγει·

«Καὶ ἐχθρὸς ἂν ἔλθῃ εἰς τινος οἶκον, δεῖ αὐτῷ ξενεῖαν ποιῆσαι. Τὸ δένδρον οὐ συστέλλει τὴν ἑαυτοῦ σκιάν, τὴν προσερχομένην ἐκείνῳ, ὅς κόπτει αὐτό. Εἰ δὲ καὶ πτωχικός ἐστὶν ὁ οἶκος, ὁ ξένος ξενιστέος ἐστὶ δι' ἡδέων λόγων· λέγεται γάρ·

«Οὐδέποτε ἐκλείπουσιν ἐν τῷ οἴκῳ τῶν ἀγαθῶν ταῦτα· ψίαθος, γῆ, ὕδωρ καὶ ἡδεῖς λόγοι.

«Εἴτε παῖς, εἴτε γέρον, εἴτε νέος ἔλθῃ εἰς οἶκον, τιμὴ ἡδοτέα ἐστω αὐτῷ· ὁ γὰρ ξένος σεβασμιώτερός ἐστι παντός ἄλλου.

«Καὶ πρὸς τ' ἀχρεῖα καὶ εὐτελῆ ἔμψυχα δεικνύουσιν ἔσλεον οἱ ἀγαθοί· ἡ Σελήνη οὐ συστέλλει τὴν οἰκειάν λάμπειν, τὴν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀκαθάρτου καὶ ἐλαχίστου.

«Τὸ μὲν πῦρ σεβαστὸν τῷ πυρολάτρῃ βραχυμᾶνι· ὁ δὲ Βραχυμᾶν σεβαστὸς ταῖς λοιπαῖς φυλαῖς· ὁ δὲ ἀνὴρ σεβαστὸς τῇ γυναικί· ὁ δὲ ξένος σεβαστὸς ἐστὶν ἀπαξάπασι.

«Οὗ τινος ἐξ οἴκου ἀπέρχεται ὁ ξένος δύσελπις, τούτῳ τὰς μὲν ἑαυτοῦ ἀμαρτίας διδοὺς, τὰς δ' ἀρετὰς ἐκείνου λαμβάνων ἀναχωρεῖ.

«Καὶ ὁ ἐλάχιστος ἐλθὼν εἰς οἶκον μεγάλης φυλῆς, τιμητέος ἐστὶν, ὡς εἰκός· ὁ γὰρ ξένος φέρει τὴν μορφήν πάντων τῶν θεῶν.»

Ἐπεὶ οὖν οὕτως εἶπεν· «Οἱ μὲν αἵλουροι φιλόσαρκοι· ἐνταῦθα δὲ νεοσσοὶ οἰκοῦσι. Διὰ τοῦτο ἐγὼ οὕτω λέγω.» — Ὁ δὲ ἀκούσας,

«Οἵτινες ἀπέχουσι πάσης ζωοκτονίας (παντὸς φόνου), καὶ
»πάντα ὑποφέρουσι, καὶ πᾶσιν ἐπικουροῦσι, οὗτοι εἰς τὸν
»οὐρανὸν πορεύονται.

«Ἐν ἔστιν ἀγαθὸν ἔργον, ὃ παρακολουθεῖ καὶ μετὰ θάνα-
»τον· πάντα δὲ τὰ λοιπὰ συμφθειρόνται τῷ σώματι.

«Ἰδὲ τὴν διαφορὰν ἐκείνου, ὃς κρεωφαγεῖ, καὶ ἐκείνου, οὗ-
»τινος τὸ κρέας ἐσθίεται (ἔδεται). Τῷ μὲν γὰρ ἐσθίουσι (ἔδοντι)
»πρόςκαιρός ἐστιν ἡ ἡδονή· τοῦ δὲ ἐσθιομένου (ἔδομένου)
»ἡ ζωὴ ὄλλυται.

«Ὅποια θλίψις γίνεται ἐκείνῳ, ὃς μελλεῖ ἀποθανεῖν ; ἀνα-
»λόγισαι τοῦτο ἐν σεαυτῷ, καὶ διάσωσον ἄλλον ἀπὸ τοῦ
»θανάτου.

«Καὶ ἐκ λαχάνων αὐτοφυῶν πληροῦται ἡ κοιλία. Τίς ἄρα
»ποιήσαιτ' ἂν ἔγκλημα μέγα (ἔργον φονικὸν) χάριν τῆς γασ-
»τρὸς, ἢ φλέγεται ἐκ πείνης ;»

Οὕτω θαρρύνας τὸν γύπα ὁ αἴλουρος, ἔμεινεν ἐν τῷ
κοιλώματι τοῦ δένδρου. Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας, ὑφαρπάζων
τοὺς νεοσσοὺς ὁ αἴλουρος, καὶ φέρων εἰς τὸ κοιλώμα ἐβί-
βρωσκεν ἐκάστοτε. Οἱ δ' ὄρνεις, ὧν οἱ νεοσσοὶ κατεβρώθη-
σαν, θλιβόμενοι καὶ θρηνοῦντες, ἤρξαντο ἐρευρᾶν ἔνθεν κα-
κεῖθεν. Γνοὺς δ' ὁ αἴλουρος τοῦτο, ἐξελθὼν τοῦ κοιλώμα-
τος ἔφυγε. Ἐρευρῶντες δ' οἱ ὄρνεις, εὐρήκασιν ἐν τῷ κοι-
λώματι ὅστ' αὐτῶν νεοσσῶν, καὶ ὑπονοήσαντες ὡς ὁ γύψ
ἐστὶν ὁ καταφαγὼν τοὺς νεοσσοὺς, ἐφορμήσαντες ἀθρόοι,
ἀπέκτειναν τὸν γύπα. Τοῦτο οὖν ἐστὶν, ἔφη, ὃ εἶπον ἀνω-
τέρω·

«Οὐ δοτέα οἰκησὶς τινι, οὔ οὔτε τὸ γένος, οὔτε τὸ ἦθος
»γνωστὸν ἐστι.»

Ἀκούσας ὁ κυνόλυκος ἔφη μετὰ θυμοῦ· «Καὶ σὺ ἀγνω-
στος ἦν κατὰ τε τὸ γένος καὶ κατὰ τὸ ἦθος, ὅτε κατὰ
πρῶτον ἐώρακας τὸν ἔλαφον· πῶς οὖν ἡ πρὸς σὲ τούτου ἀ-
γάπη αὐξάνει ; Ὅρθῶς ἄρα λέγεται·

«Παρά τοῖς μικρόφροσι θεωρεῖται οἰκείος καὶ ἀλλότριος·
»παρά δὲ τοῖς μεγάλοφροσι πάντες οἱ ἐν γῆ ὡς οἰκείοι
»θεωροῦνται.»

«Καθώς, ἔφη, ὁ ἔλαφος φίλος ἐστὶν ἐμοί, οὕτω καὶ σύ.

Ἄλλὰ τί δεῖ, ἔφη ὁ ἔλαφος, λογομαχίας; ἐνταῦθα πάν-
τες ἠνωμένοι ἐσμὲν, ἡδέα συλλαλοῦντες, καὶ ἡδέως τερπό-
μενοι· λέγεται γάρ·

«Οὐδεὶς οὐδενός ἐστι φίλος ἢ ἐχθρὸς ἐκ φύσεως· φίλοι ἢ
»ἐχθροὶ γίνονται ἐκ τινος αἰτίας.»

«Ἔστω οὕτως,» εἶπεν ὁ κόραξ. Κατὰ δὲ τὴν ἔω ἀπῆλ-
θον εἰς νομὴν, ὅπῃ ἕκαστος ἠβούλετο. Ἐν δὲ μιᾷ τῶν ἡ-
μερῶν ἔφη κατ' ἰδίαν ὁ κυνόλυκος τῷ ἐλάφῳ· «Ἐν τούτῳ τῷ
δάσει, φίλε, κατὰ τινα τρόπον λήϊόν ἐστιν εὐθαλές, ἔνθα
ἐνεγκῶν σε δείξω.» Οὕτω δὴ γεννηθὲν, καθ' ἐκάστην ἐρχό-
μενος ὁ ἔλαφος ἐνέμετο. Ἰδὼν δὲ τὴν φθορὰν τοῦ λήϊου ὁ
γεωργός, βρόχον ἔθετο, ἐν ᾧ ἐλήφθη ὁ ἔλαφος, πάλιν ἐλθὼν,
ὅς τοιαῦτα ἀνεπόλει· «Ἐκτός φίλου, τίς ἄλλος λυτρῶσαί με
δύναται τούτου τοῦ βρόχου;» Ἐν τούτῳ ἐπιστάς ὁ κυνό-
λυκος, καὶ αἰσθόμενος τὸ γεγονός, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· «Λυσι-
τελής ἐγένετο ἡ ἐμὴ ἐπιθυμία διὰ δόλου· διὰ πολλοῦ οὖν
ἐγὼ ἐντρυφήσω τῇ λιπαρᾷ σαρκὶ τούτου.» Ἰδὼν δ' ὁ ἔλα-
φος τὸν κυνόλυκον, λίαν ἐχάρη, καὶ «ὦ φίλε, ἔφη, διάκο-
ψον τὸν δεσμόν καὶ ἐλευθέρωσόν με· λέγεται γάρ·

«Τὸν μὲν φίλον διαγίνωσκε ἐν ἀτυχίαις· τὸν δ' ἦρωα ἐν
»πολέμῳ· τὸν δὲ καθαρὸν (ἀληθῆ) ἐν δανείοις· τὴν δὲ γυ-
»ναῖκα ἐν φθίσει τοῦ πλοῦτου· τοὺς δ' οἰκείους ἐν λύπαις.

«Ἐκεῖνός ἐστι φίλος, ὅς παρίσταται καὶ βοηθεῖ ἐν εὐωχίᾳ,
»ἐν δυστυχίᾳ, ἐν ἀφορίᾳ, ἐν πορθήσει τῆς χώρας, ἐν βασι-
»λικῷ οἴκῳ (ἐν δίκῃ), καὶ ἐν νεκρικῷ τόπῳ (ἐν κηδείᾳ).»

Ὁ δὲ κυνόλυκος, ἰδὼν τὸν βρόχον, ταῦτα διελογίζετο·
«Ὁ βρόχος οὗτος δυνατός ἐστι· καὶ, ὦ φίλε, ἔφη, ὁ
βρόχος πεποιημένος ἐστὶν ἐκ νεύρων· πῶς δ' ἔγωγε τῇ ἡμέρᾳ

τοῦ Ἡλίου¹ (τῆ Κυριακῆ), θίξω τούτου τοῖς ὁδοῦσι; αὔριον ὅ,τι ἐρεῖς, τοῦτο τελέσω.»

Ἰδὼν δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν ὁ κόραξ ἐκεῖνος, ὡς ὁ ἔλαφος οὐκ ἤλθεν εἰς τὸ κατάλυμα, ἠρεύνα ἔνθα κἀκεῖθεν, καὶ σκοπήσας αὐτὸν δεδεμένον βρόχῳ, ἔφη· «Τί τοῦτο, φίλε;» Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Τοῦτό ἐστι καρπὸς τῆς παρακοῆς τοῦ φιλικοῦ σου λόγου, ὃν ἐγὼ ἀπεδοκίμασα. Ὁρθῶς ἄρα λέγεται·

«Ὅστις οὐκ ἀκούει λόγον φιλοφρόνων φίλων, οὗτος χαρᾶς αἰτίος ἔσεται τοῖς ἐχθροῖς, καὶ ἐντὸς ὀλίγου εἰς ἀτυχίαν» περιπεσεῖται.»

«Ἄλλὰ ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ κυνόλυκος;» ἤρετο ὁ κόραξ. — «Ἐνταῦθα ποῦ ἐστὶν, ἐπιθυμῶν τῆς ἐμῆς σαρκὸς» ἀπεκρίνατο ὁ ἔλαφος. — «Ἐγὼ προεφήτευσά τοῦτο,» ἔφη Ὁρθῶς ἄρα λέγεται.

«Ἀπόφευγε φίλον, ὅς κατὰ μὲν τὸ φανερόν, (ἔμπροσθεν μὲν) ἠδεῖς λόγους λέγει· κατὰ δὲ τὸ ἀφανὲς (ὀπισθεν δὲ) κκακὰ τεκταίνεται· ὅμοιος γάρ ἐστι στάμνω, ἣ ἐν μὲν τῇ νγαστρὶ ἔχει φάρμακον, ἐν δὲ τῷ χεῖλει γάλα.»

Ἄναστενάξας δὲ, ἔφη· «Ὡ δόλιε καὶ κακοῦργε, τί πεποίηκας; Ὡ θεὰ Γῆ, πῶς φέρεις τοιοῦτον δόλιον, ὅς κακοποιεῖ τὸν ἀγαθοποιῶντα καὶ πιστεύσαντα, καὶ πιστεύοντα, καὶ ἀγαθοφυῆ ὄντα;

«Οὐ δεῖ ποιεῖν φιλίαν καὶ ἀγάπην μετὰ κακοποιοῦ. Ὁ ἄνθραξ, παραδ. χάριν, ἡμμένος μὲν καίει, ἐσβεσμένος δὲ τὴν χεῖρα μελαίνει.

«Ὁ ὢν μὲν φύσει κακὸς, λαλῶν δὲ ἠδέα, οὐκ ἔστιν ἀξιόπιστος· ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀκρᾷ τῆς γλώττης αὐτοῦ ἐστὶ μέλι, ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ δηλητήριο φάρμακον.»

Περὶ δὲ τὴν ἔω, ἰδὼν ἐρχόμενον τὸν κύριον τῆς ἀρούρας,

(4) Τῆ ἡμέρᾳ τοῦ Ἡλίου καὶ οἱ κρεωφαγοῦντες ἀπέχουσι τῆς κρεωφαγίας· πολλοὶ δὲ εἰσιν, οἱ καὶ ἄλατος οὐ γέυνονται καὶ γηστεύουσι.

ἐν χειρὶ ἔχοντα ῥόπαλον, ὁ κόραξ ἔφη· «Μένε, φίλε ἔλαφε, ὡς τεθνεώς, τὴν πνοὴν ἐπέχων, καὶ ἔχων ἀκινήτους τοὺς πόδας. Ὅταν δ' ἐκεῖνος λύσῃ σε, τότε ἐγὼ φωνήσω· σὺ δ' ἀκούσας, ἀνάστα καὶ φύγε ἐν τάχει.» Ἐλθὼν δ' ὁ γεωργός, καὶ ἰδὼν τὸν ἔλαφον οὕτως ἔχοντα, ἐνόμισεν ὡς τεθνεῶτα· λύσας δ' αὐτὸν ἐκ τῶν δεσμῶν, ἐφρόντιζε τῆς ἄρκυος. Ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν κόραξ ἔκραξεν· ὁ δὲ ἔλαφος ἔφευγε τρέχων. Ρίψας δὲ τὸ ῥόπαλον ὁ γεωργός, ἀπέκτεινε κατὰ τύχην τὸν κυνόλυκον, ἐκεῖ που ὄντα ὑπὸ θάμνου. Ὅρθῶς ἄρα ἔχει τὸ λεγόμενον·

«Τῶν μεγάλων ἀνοσιουργημάτων (κακιῶν) ἢ ἀγαθουργημάτων (ἀρετῶν) ἀνταμοιβὴ γίνεται ἐν τούτῳ τῷ βίῳ μετὰ τρία ἔτη, ἢ μετὰ τρεῖς μῆνας, ἢ μετὰ τρία δεκαπενθήμερα, ἢ μετὰ τρεῖς ἡμέρας.»

«Τοῦτο δ' ἔστιν, εἶπεν ὁ μῦς, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Πῶς γὰρ σοι ἔσομαι φίλος βρωῶσις ὑπάρχωνσοι; κτλ.

Ἀμειβόμενος δ' ὁ Λαγουπατανάκας, ἔφη· «Κὰν βρωθῇ τὸ σῶμά σου ὑπ' ἐμοῦ, οὐκ ἔστιν ἱκανὸν εἰς πλήρωσιν τῆς ἐμῆς γαστροῦ· σοῦ δὲ ζῶντος, ἐγὼ ζήσω, ὡς καὶ ἡ ποικιλόδειρος περιστερά. Πρὸς δὲ, ἐγὼ ἀγαθὸς εἶμι τὸν τρόπον. Ὅθεν καὶ λέγεται·

«Καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις, ἅ εἰσιν ἀγαθὰ, πίστις θεωρεῖται· ἢ γὰρ φύσις τῶν ἀγαθῶν οὐ μετατρέπεται ἀπὸ τῆς ἀγαθοφυΐας.

«Ἡ καρδία τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ὀργισθέντος, οὐ λαμβάνει μετὰβολήν. Τὸ ὕδωρ τοῦ ὠκεανοῦ οὐ θερμαίνεται ἐξ ἀχύρων φλογός.»

«Ἵμεῖς οἱ κόρακες, ἔφη ὁ Χηρανεάκας, φύσει ἐχθροὶ ἐστε ἡμῶν τῶν μυῶν· ὅθεν οὐ δεῖ φιλίαν ποιῆσαι μετὰ σοῦ. Λέγεται γάρ·

«Οὐ δεῖ διαλλαγὴν ποιῆσαι πρὸς ἐχθρὸν, εἰ καὶ φιλίαν

»δεικνύει θερμὴν. Τὸ ὕδωρ, καὶ θερμανθὲν, κατασβέννυσι τὸ
»πῦρ, ἐξ οὗ ἐθερμάνθη.

«Ὅτι ἀδύνατον ἐστὶ γενέσθαι, τοῦτο οὐ δύναται γενέ-
»σθαι· καὶ ὅτι δυνατόν ἐστι γενέσθαι, τοῦτο δύναται γενέ-
»σθαι.

«Οὔτε ἡ ἄμαξα κινεῖται ἐφ' ὑγρᾶς· οὔτε τὸ πλοῖον
»πλέει ἐπὶ ξηρᾶς.

«Ὅστις πιστεύει εἰς ἐχθρούς, εἰ καὶ μέγα κέρδος εἴη, καὶ
»εἰς γυναῖκας μὴ ἐχούσας φίλτρον, τούτου ἡ ζωὴ τελευταῖον
»ἐν κινδύνῳ ἐστὶ θανάτου.»

Πρὸς ὃν ἀμειβόμενος, ἔφη ὁ λαγῶς· «Ἀκήκοα ὅσα εἴρη-
»κας· ἀλλ' ἐγὼ ἀμετάθετον γνώμην ἔχω ποιῆσαι φιλίαν μετὰ
»σοῦ· εἰδὲ μὴ, λιμαγχονῶ πρὸ τῆς θύρας σου ἐμαυτόν· ἄλλον
»γὰρ ἐκτός σου οὐχ εὐρίσκω ἄξιον φιλίας.

«Ἡ τοῦ κακοῦ φιλία ὁμοία ἐστὶ στάμνῳ ἐκ πηλοῦ, ἡ εὐ-
»κόλως μὲν διαβρῆγνυται, δυσκόλως δ' ἐπανορθοῦται· ἡ δὲ
»τοῦ ἀγαθοῦ φιλία ὁμοία στάμνῳ ἐκ χρυσοῦ, ἡ δυσκόλως
»μὲν διαβρῆγνυται, εὐκόλως δὲ ἐπιδιορθοῦται.

«Ἡ καθαριότης, ἡ ἐλευθεριότης, ἡ ἀνδρεία, ἡ ἀδιαφορία
»εἰς τε τὰ ἀγαθὰ καὶ εἰς τὰ κακὰ, ἡ φιλοφροσύνη, ἡ ἀγά-
»πη καὶ ἡ ἀλήθεια, ταῦτα πάντα ἰδιά εἰσι τοῦ ἀγαθοῦ.»

Ἐξελθὼν δὲ τῆς μυωξίας ὁ Χηρανεάκας ἔφη· «Ἦσθην τοῖς
»ἠδίστοις λόγοις σου, ὡς καὶ λέγεται·

«Οὐ τοσοῦτον εὐφραίνει τὸν θλιβόμενον καύματι τὸ λου-
»τρὸν διὰ ψυχροῦ ὕδατος, καὶ τὰ κοσμήματα ἐκ μαργά-
»ρων, καὶ τὸ χρίσμα ἐκ Σανδάνου, ὅσον εὐφραίνει καὶ ἔλκει
»τὴν καρδίαν ὁ λόγος τοῦ ἀγαθοῦ, ὁ λεγόμενος μετ' ἀγά-
»πης καὶ ἀληθείας.

«Ἐξ ὧν δὲ εἴρηκας νομίζω, ὡς οὐδὲν τῶν ἐλαττωμάτων
»ἔχεις, ἀ οὐχ ἀρμόζει τῷ φίλῳ, ὡς καὶ λέγεται·

«Σφάλματα τοῦ φίλου εἰσὶ ταῦτα· ἡ ἀνακάλυψις μυστι-

»κοῦ, ἡ αἵτησις, ἡ ἰταμότης, ἡ παλιμβουλία, ὁ θυμὸς,
»τὸ ψεῦδος, καὶ ἡ κυβεία.

«Ἐκ μὲν τῶν λόγων γνωρίζεται ἡ παιδεία καὶ ἡ φιλα-
»λήθεια· ἐκ δὲ τῶν ἔργων τὸ ἀπλεόνεκτον καὶ τὸ σταθε-
»ρὸν τοῦ νοός.

«Ἄλλη ἐστὶν ἡ φιλία καὶ ἡ γλῶσσα (ὁ λόγος) τοῦ κα-
»θαροῦ τὴν καρδίαν, καὶ ἄλλη ἡ φιλία καὶ ἡ γλῶσσα τοῦ
»δολίου.

«Τοῦ μὲν κακοτρόπου ἄλλο ἐστὶν ἐν καρδίᾳ, ἄλλο ἐν
»γλώσσῃ, καὶ ἄλλο ἐν ἔργῳ· τοῦ δὲ ἀγαθοῦ τὸν τρόπον
»(μεγαλόφρονος) ὅ,τι ἐστὶν ἐν καρδίᾳ, τοῦτό ἐστι καὶ ἐν
»γλώσσῃ, καὶ ἐν ἔργῳ¹.

«Ἐστω οὕτως, ὡς ἀγαπᾶς» ἔφη. Φιλίας δὲ γενομένης,
ὁ μὲν Χηρανεάκας ἐστιάσας (εὐωχῆσας) τὸν κόρακα διαφύ-
ροις βρώμασιν, εἰσέδου εἰς τὴν μυωξίαν· ὁ δὲ κόραξ ἀπῆλθεν εἰς
τὸ ἴδιον κατάλυμα. Ἐκ δὲ τούτου τοῦ χρόνου ἐν ἀμοι-
βαίαις ἐστιάσεις, φιλικοῖς ἀσπασμοῖς καὶ ἡδέαις ἐντεύξε-
σιν ὁ βίος αὐτῶν διηλύετο. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν εἶπε πρὸς
τὸν μῦν ὁ κόραξ· «Φίλε, ὁ τόπος οὗτος δυσκόλως δίδωσι
τροφὴν τοῖς κόραξιν· ὅθεν μελετῶ ἐγκαταλιπεῖν τοῦτον τὸν
τόπον, καὶ πορευθῆναι εἰς ἕτερον.» — «Ἄκουσον, εἶπεν ὁ
μῦς, τούτου τοῦ λόγου·

«Οὐκ ἀγλαΐζονται, ἐκπεσόντες τῶν ἰδίων τόπων, οἱ
»ὀδόντες, αἱ τρίχες, οἱ ὄνυχες καὶ οἱ ἄνθρωποι. Τοῦτο ἐν-
»νοῶν ὁ φρόνιμος, μὴ ἐγκαταλιπέτω τὸν οἰκεῖον τόπον.» ἢ

«Φίλε, εἶπεν ὁ κόραξ, οὗτος λόγος ἐστὶν ἀγενῶν καὶ
ἀνάνδρων.

«Ἐγκαταλιπόντες τὸν οἰκεῖον τόπον ἀναχωρεῦσιν οἱ λέον-
»τες, οἱ ἐλέφαντες, καὶ οἱ εὐγενεῖς καὶ ἀνδρεῖοι· οἱ δὲ κό-

(1) Ὡς δηλαδὴ φρονεῖ, οὕτω καὶ λέγει καὶ πράττει.

»ρακες καὶ ἔλαφοι, καὶ οἱ ἀγεγεῖς, καὶ ἄνανδροι θνήσκουσι
»κακῶς ἔνθα τυγχάνουσιν ὄντες.»

«Ποῖ δὲ μελετᾶς πορευθῆναι ;» ἤρετο ὁ μῦς· λέγεται
γάρ·

«Καθὼς ὁ ἄνθρωπος διὰ μὲν τοῦ ἐνὸς ποδὸς κινεῖται, διὰ
»δὲ τοῦ ἐτέρου ἴσταται· οὕτω καὶ ὁ φρόνιμος οὐκ ἐγκατα-
»λείπει τὸν θν οἰκεῖ οἶκον, πρὶν τοῦ ἐρευνῆσαι καὶ εὐρεῖν
»ἕτερον.»

«Ἔστιν, ἀπεκρίνατο ὁ κόραξ, λίμνη Καρπουραγαούρα τὸ
»ὄνομα, ἐν δρυμῶνι Δανδεικαραννέα, ἔνθα οἰκεῖ μία ἀγα-
»πητή μοι φίλη χελώνη, ἧ ὄνομα Μανθάρα, λίαν ἔννομος.»

«Ἄπασίν ἐστιν ἡ μάθησις εὐκόλος (ἅπαντές εἰσι σοφοί)
»εἰς τὸ διδάσκειν καὶ νοθετεῖν ἄλλους· ὀλίγοι δὲ τινές εἰσι
»(σπάνιοί δ' εἰσιν) οἱ μεγαλόφρονες, οἳ καὶ λέγουσι, καὶ
»πράττουσι τὰ τοῦ νόμου.»

«Ἐκείνη ἡ φίλη μοι χελώνη φιλοφρονήσεται με (θρέψει με)
»πολυειδέσι βρώμασιν ἰχθύων.

«Τί δὲ, δεῖ μοι ἐνταῦθα μένειν ;» ἔφη ὁ Χηρανεάκας ;
»λέγεται γάρ·

«Ἐγκαταλιπέτω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἔνθα οὐκ
»ἔστιν οὔτε τιμὴ, οὔτε πόρος τῶν πρὸς τὸ ζῆν (βίος),
»οὔτε φίλοι, οὔτε κτῆσις μαθήσεως.

«Οὐ δεῖ οἰκεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, ἔνθα οὐκ εἰσιν,
»οὔτε πλούσιοι, οὔτε ἱερούργος, οὔτε Βασιλεὺς (Διοικητής),
»οὔτε ποταμὸς, οὔτε ἰατρός.

«Οὐ δεῖ μένειν ἔνθα οὐκ ἔστιν οὔτε βίος, οὔτε ὄλβος,
»οὔτε αἰδῶς, οὔτε φιλοφροσύνη, οὔτε φιλοδωρία.

«Οὐ δεῖ πορευθῆναι ἔνθα οὐκ ἔστιν οὔτε δανειστής, οὔτε
»ἰατρός, οὔτε ἱερούργος, οὔτε εὐῦδρος ποταμὸς.»

«Κόμισον οὖν καμὲ ἐκεῖσε.» Ὁ δὲ κόραξ σὺν τῷ φίλῳ

ἐκεῖνῳ μὲ ἀφήκετο εἰς ἐκείνην τὴν λίμνην, διηγοῦμενοι καθ' ὁδὸν διηγήσεις ἀξιολόγους.

Ἡ δὲ χελώνη Μανθάρρα, ἰδοῦσα ἀνέστη μακρόθεν, καὶ ἐδεξιῶσατο τὸν Λαγουπατανάκαν, ὡς εἰκὸς, καὶ τὸν μῦν ὁμοῦ. Πρὸς ἣν εἶπεν ὁ κόραξ· «Τίμησον, φίλη Μανθάρρα, με-
γαλῶς τοῦτον· οὗτος γὰρ κορυφαῖός ἐστι τῶν ἀγαθοεργῶν,
καὶ ἄβυσσος εὐσπλαγχνίας, ἧ ὄνομα Χηρανεάκας, βασιλεὺς τῶν
μυῶν. Τούτου τὰς ἀρετὰς ἴσως οὐδ' ὁ Σέσας δύναται ἐπαι-
νέσαι δισχιλίαις γλώσσαις.» Τοιαῦτα εἰπὼν ἐξιστόρησε τὰ
τῆς πεικιλοδείρου περιστεράς. Ἡ δὲ Μανθάρρα, τιμήσασα
ὡς ἔδει τὸν Χηρανεάκα, ἤρετο· «Καλῶς ἔχεις; ἀλλ' ἄξιός
εἶ ἀφηγήσασθαι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν διέτριβες ἐν ἐρήμῳ.» Ὁ
δὲ Χηρανεάκας ἔφη· «Ἄκουσον·

«Ἔστι πόλις Σναπακαβατὴ τοῦνομα, ἐνθα πολλοὶ μονα-
σταὶ οἰκοῦσι. Ὡκει δ' ἐκεῖ καὶ εἷς μοναστής, Σουδακαρνᾶς
ὀνόματι, ὃς τὸ ἐναπολειφθὲν τοῦ βρώματος, τιθεὶς ἐν ἀγ-
γείῳ ἐπὶ παττάλου ἐμπεπηγμένου τῷ τοίχῳ, ἐκοιμάτο. Ἐγὼ
δὲ ἐρχόμενος καθ' ἐκάστην καὶ πηδῶν, ἐβίβρωσκον ἐκεῖνο τὸ
βρῶμα. Ἐν τούτῳ ἕτερος μοναστής, Βηνακαρνᾶς τὸ ὄνομα,
φίλος τοῦ Σουδακαρνᾶ, ἐλθὼν κατέλυσεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
Συνδιαλεγόμενων δὲ τούτων ἐν νυκτί, ἦλθον ἐγὼ πάλιν, ὡς
σύνηθες, ἐπὶ τὸ κρεμῶμενον ἀπὸ τοῦ παττάλου βρῶμα· ὁ δὲ
Σουδακαρνᾶς, εἰς τὸ φοβῆσάί με, ἔκρουε τὴν γῆν δι' ἐνὸς ἐ-
σχισμένου καλάμου. Πρὸς δὲν ἔφη ὁ Βηνακαρνᾶς· «Διὰ τί,
φίλε, οὐ δίδως προσοχὴν εἰς τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενα (τοῖς λεγο-
μένοις); τοῦτο δ' οὐκ ἐστι σημεῖον ἀγάπης (οὐκ ὀρθῶς
ποιεῖς)· λέγεται γάρ·

«Σημεῖα ἔχοντος ἀγάπην ταῦτα· πρόσωπον προσηγές, βλέ-
μα ἰλαρὸν, προσοχὴ τοῖς λεγομένοις (τῇ διαλέξει), γλυκεῖα
»γλῶσσα, καὶ θερμὴ ὑποδοχὴ καὶ δεξίωσις.»

«Ἐγὼ, ἔφη ὁ Σουδακαρνᾶς, ἐνθερμον ἀγάπην ἔχω πρὸς σε·

σειώ δὲ τὸν κάλαμον καὶ θόρυβον ποιῶ διὰ φόβον τούτου τοῦ βλάπτοντός με μὺς, ὡς ἀναπηδᾷ καὶ καταβιβρώσκει τὸ ἐν τῷ κρεμαμένῳ ἀγγεῖῳ βρῶμα.» Ἀναβλέψας δι' ὃ Βηνακαρνᾶς εἰς τὸν πάτταλον, ἔφη· «Πῶς οὗτος ὁ ἀδύνατος μὺς τοσοῦτον ἀναπηδᾷ; ἔστι τις ἄρα αἰτία ἐνταῦθα, κατὰ τὸ λεγόμενον·

«Ἔστι τις ἐνταῦθα αἰτία, δὲ ἦν ἡ νέα γυνή, ἀψαμένη τοῦ ἡγέροντος ἀνδρός, καὶ σφόδρα ἀγκαλισαμένη, καταφιλεῖ αὐτόν.»

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Σουδακαρνᾶ· «Πῶς ἔχει τοῦτο,» δὲ Βηνακαρνᾶς ἀπεκρίνατο·

«Ἐν χώρᾳ Γαούρα, πόλις ἐστὶ, Καουσσαμβή τὸννομα, ἐνθα ὄκει εἰς ἔμπορος μεγάπλουτος, ὃ ὄνομα Σανδαναδάσας. Οὗτος ἐν πρεσβυτικῇ ἡλικίᾳ, πλούτῳ ἐπαιρόμενος, ἔγημε ἔμπορου θυγατέρα, Λιλαβατὴν τὸννομα, ἣ οὔσα νέα καὶ ἀκμαία, οὐκ εὐφραίνετο ἐν γέροντι καὶ παρῆλικι ἀνδρὶ· λέγεται γάρ·

«Καθὼς τῶν μὲν πασχόντων ψύχει ἡ καρδία οὐκ εὐφραίνεται ἐν τῇ σελήνῃ· τῶν δὲ πασχόντων θερμότητι ἐν τῷ ἡλίῳ, οὕτω καὶ ἡ καρδία τῶν νέων γυναικῶν οὐκ εὐφραίνεται ὑψηρᾶ λέω ἀνδρὶ.

«Πόθεν ἀγάπη γυναικὸς πρὸς ἀνδρα, πολιὰς ἔχοντα τρίχας; ἡ γὰρ γυνή ὡς φάρμακον πικρὸν νοιίζει τὸν γέροντα, καὶ πρὸς ἄλλον νέον ἔχει τὴν διάνοιαν.»

Ὁ δὲ γέρον ἀνὴρ ὑπερηγάπα αὐτήν· λέγεται γάρ·

«Τοῖς μὲν ἀνθρώποις ἀγάπη ἐστὶ μεγάλη καὶ πλούτου, καὶ ζωῆς· ἡ δὲ νέα γυνή μᾶλλον ἀγαπατή ἐστὶ τῷ γέροντι ἢ ἡ ζωή.

«Ὁ γέρον οὔτε τρυφᾶς τρυφῆσαι δύναται, οὔτε ἐγκαταλιπεῖν, καθὼς ὁ νωδὸς κύων λείχει μόνον τὰ ὀστέα.»

Ἡ δὲ Λιλαβατὴ ἐκ βίας τῆς νεότητος παραβλέψασα (κατα-

πατήσασα) και φυλήν, και αιδώ, ήράσθη υιού τινος εμπόρου·
 ὀρθῶς ἄρα λέγεται·

«Αἷτια εἰσι τῆς φθορᾶς τῆς γυναικὸς ταῦτα· ἡ αὐτεξου-
 »σιότης, ἡ οἴκησις ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ, ἡ συνέλευσις ἐν ἑορ-
 »ταῖς και θαλίαις, ἡ ἀποδημία τοῦ ἀνδρός, ἡ ὁμιλία μετὰ
 »γυναικῶν μοιχαλίδων, ἡ ἔλλειψις τοῦ πόρου τῶν πρὸς τὸ ζῆν,
 »ἡ γεροντικὴ ἡλικία τοῦ ἀνδρός, και ἡ ἀστειολογία και χα-
 »ριεντισμός.

«Ἐξ αἴσχη εἰσι τῆς γυναικὸς· ἡ οἰνοποσία (πόσις), ἡ μετὰ
 »κακῶν ὁμιλία, ἡ διάζευξις τοῦ ἀνδρός, ἡ περιφορὰ, και
 »τὸ καθεύδειν ἢ οἰκεῖν ἐν ἀλλοτρίῳ οἴκῳ.

«Τότε σωφροσύνη ἐστὶ ταῖς γυναιξίν, ὅτε οὔτε τόπος
 »ἐστὶν ἰδιαίτερος, οὔτε καιρὸς ἀρμόδιος, οὔτε ἀνὴρ λάγνος.

«Οὐδεὶς ἐστὶ ταῖς γυναιξίν ἐραστὸς ἢ ἀνέραστος· ἀεὶ ἄλ-
 »λον και ἄλλον ἐπιζητοῦσι, καθὼς ἡ βοῦς ἄλλην και ἄλλην
 »χλόην (πόαν).

«Και αἱ γυναῖκες τῶν θεῶν, ὡς ἀδεται, ἀσταθεῖς εἰσι και
 »ἀκόλαστοι· ὅθεν οἷτινες φιλάττουσι τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας,
 »οὔτοι ἐν ἀνέσει διάγουσιν.

«Οὐκ ἔστιν αἷτια σωφροσύνης τῆς γυναικὸς οὔτε ἡ αἰδώς,
 »οὔτε ἡ παιδεία (ἀνατροφή), οὔτε ἡ ἀγαθοφυΐα, οὔτε ὁ φό-
 »βος· ἀλλὰ μόνη ἡ ἔλλειψις λάγνου ἀνδρός.

«Ἡ μὲν θήλειά ἐστὶν, ὡς στάμνος, ἔχουσα βούτυρον· ὁ δ΄
 »ἄρρην, ὡς ἀνθραξ ἡμέμενος· ὅθεν ὁ φρόνιμος οὐ τίθησιν ἐν
 »τῷ αὐτῷ τόπῳ τὸ πῦρ και τὸ βούτυρον.

«Ὁ μὲν πατὴρ φυλάττει τὴν θήλειαν ἐν τῇ παιδικῇ ἡλι-
 »κίᾳ· ὁ δ΄ ἀνὴρ ἐν τῇ νεανικῇ· ὁ δ΄ υἱὸς ἐν τῇ γεροντικῇ·
 »ἡ γὰρ θήλεια οὐκ ἔστιν ἀξία αὐτεξουσιότητος.»

Και ποτε αὕτη ἡ Διλαβατὴ, καθημένη ἐπὶ κλίνης λαμπρᾶς
 μετὰ τοῦ ἐρωμένου νεανίσκου ἐκείνου, σκοπήσασα τὸν ἀνδρα
 αὐτῆς ἐλθόντα ἀνελπίστως, ἀνέστη εὐθέως, και κρατήσασα

αὐτὸν ἐκ τῆς κόμης, καὶ σφόδρα ἀγκαλισαμένη, κατεφίλει· ἐν δὲ τούτῳ ὁ μοιχὸς ἀπέδρασε, (μὴ γνωσθεῖς.) Ὁρθῶς ἄρα λέγεται·

«Οἶαν μάθησιν οἶδεν ὁ Σούκρας καὶ ὁ Βριχασπατῆς, αὕτη » ἐν τῷ νοῖ τῆς γυναικὸς ἐστὶν ἐκ φύσεως.»

Μαστροπὸς δέ τις, ἰδοῦσα ἐκ τοῦ πλησίον τὰς σφοδρὰς περιπτύξεις καὶ τὰ γλυκέα φιλήματα, εἶπεν ἐν ἑαυτῇ τοῦτο, ὅπερ ἀνωτέρω ἐγὼ εἶπον·

«Ἔστι τις ἐνταῦθα αἰτία, κτλ.»

«Ἐπαναλαμβάνω οὖν καὶ λέγω, ἔφη ὁ Βηνακαρνᾶς, ὡς ἐστὶ τις ἐνταῦθα αἰτία, ἐξ ἧς τοσαύτη δύναμις ἐστὶ τῷ μυτῷ τούτῳ.» Μικρὸν τι δὲ συσκεψάμενος, ἔφη· «Αἰτία τῆς δυνάμεως τούτου τοῦ μυός ἐστὶν ὁ θησαυρὸς, ὃν ἔχει σενειλεγμένον· λέγεται γάρ·

«Ὁ πλοῦτον ἔχων, ἔχει καὶ δύναμιν. Καὶ τῷ Βασιλεῖ » βασιλεία μεγάλη καὶ δύναμις γίνεται ἐξ αἰτίας τοῦ πλούτου.»

Σκαπάνην δὲ λαβὼν ὁ Βηνακαρνᾶς, ἐλθὼν, ἀνέσκαψε τὴν μυωξίαν μου, καὶ πάντα μου τὸν θησαυρὸν ἀνέλαβεν, ὃν διὰ πολλοῦ χρόνου συνέλεξα. Ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου ἀδύνατος ἦν καὶ ἄτολμος, καὶ μόλις πόρου τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐτύγχανον.

Ἰδὼν με δ' ὁ Σουδακαρνᾶς δειλὸν ὄντα, καὶ νωθρὸν, καὶ ἀδύνατον πηδῆσαι, ὡς πρότερον, ἔφη·

«Ἰδὲ πῶς ὁ κακὸς μῦς οὗτος εἰς τῶν πολλῶν ἐγένετο· ὀρθῶς ἄρα λέγεται·

«Παράδοξον τοῦτο! ἐκεῖναι αἱ αἰσθήσεις ἀκεραιαί εἰσιν, » ἐκεῖνος ὁ νοῦς ἀβλαβῆς, ἐκεῖνος ὁ λόγος, ἐκεῖνο τὸ ὄνομα » (τοῦ πλουσίου δηλαδὴ). Ἄλλος ὅμως γίνεται ὁ ἄνθρωπος » ἐν ἀκαρεῖ, ὁ στερηθεὶς τῆς θερμότητος τοῦ πλούτου.»

Ἀκούσας ἐγὼ, τοιαῦτα διανοούμην· ἐνταῦθα μείναι μοι

οὐκ οἰκεῖον, οὐδ' ἄλλω τινι ἐξαιρεῖν ὅ,τι ἐπεγένετό μοι.
Λέγεται γάρ·

«Μὴ δημοσιευέτω ὁ φρόνιμος τὴν χρηματικὴν ζημίαν, τὴν
»δυσθυμίαν, τὰς τοῦ οἴκου ἀνοσιουργίας, τὴν ἀπάτην, καὶ
τὴν ἀτιμίαν, ἣν ἔλαβε.

«Ἐστῶσαν κρύφια ἐκ ἅπαντος ταῦτα· ἡ ἡλικία, ὁ πλοῦ-
»τος, τὸ τοῦ οἴκου αἰσχος, ἡ ἐπωδὴ, ἡ ἰατρικὴ βοτάνη, ἡ
»ἐγκράτεια, ἡ δόσις καὶ ἡ ἀτιμία.

«Ἀντιξόου οὐσης τῆς τύχης, καὶ ἀνωφελοῦς τῆς φιλοπο-
»νίας, ὅποια ἄλλη ἀνεσίς ἐστὶ τῷ φιλοτίμῳ πτωχῷ, ἀλλ' ἢ
»ἡ ἔρημος;

«Ὁ φιλότιμος καὶ τοι θνήσκει, οὐ δεικνύει ὅμως μικροπρέ-
»πειαν· παραδ. χάριν τὸ πῦρ, καὶ τοι σβέννυται, οὐ δει-
»κνύει ὅμως ψυχρότητα¹.

«Διττὴ ἐστὶν ἡ ζωὴ τοῦ φιλοτίμου, ὡς καὶ ἡ τοῦ ἀνθους·
»ἦτοι ἐπὶ κορυφῆς τίθεται πάντων ἐν κόσμῳ, ἢ φθίνει ἐν
»ἐρήμῳ.

«Εἰ δέγε καὶ ζώημι ἐνταῦθα ἐξ αἰτήσεως, τοῦτο ἀξιο-
κατηγόρητον². Λέγεται γάρ·

«Κάλλιον ἐστὶ κατακαῆναι ἐν πυρὶ, ἢ αἰτεῖν παρ' ἀνθρώ-
»που, ὅς ἐστι φειδωλὸς καὶ καταφρονητικός.

«Ἐκ πτωχείας αἰσχύνην λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος· ὁ δὲ αἰ-
»σχυνόμενος πίπτει ἐκ τῆς μαγαλοπρεπειᾶς καὶ ἐκ τῆς ἧς
»εἶχε τιμῆς καὶ ὑπολήψεως. Ὁ δ' ἄτιμος καὶ μικροπρεπῆς
»καταφρονεῖται· ὁ δὲ καταφρονούμενος ἀπόγνωσιν λαμβάνει.
»Ὁ δὲ λυπούμενος ἄνους γίνεται· ὁ δ' ἄνους ὀλλυται. Ὡς τῆς
»πτωχείας, δοχείου πάντων τῶν κακῶν!

(1) Ἐμφοτος δηλ. ἐστὶ καθὼς τῷ πυρὶ ἡ θερμότης, εὕτω καὶ τῷ φιλο-
τίμῳ ἡ φιλοτιμία.

(2) Διανοεῖται ὁ μῦς.

«Κάλλιον ἔστι τὸ σιωπᾶν ἢ τὸ λαλεῖν ψευδῆ· κάλλιον τὸ εἶναι ἄνδρον, ἢ τὸ ἔρχεσθαι πρὸς γυναῖκα ἄλλου· κάλλιον θανεῖν, ἢ ἐνασχολεῖσθαι διαβολαῖς· κάλλιον σιτεῖσθαι ἢ αἰτήσεως, ἢ παρασιτον εἶναι.

«Ἡ αἵτησις πολλὰς ἀρετὰς φθείρει· ἡ μὲν ὑπουργία φθείρει τὸ φρόνημα· ἡ δὲ λάμψις τῆς σελήνης τὸ τῆς νυκτὸς σκοτός· τὸ δὲ γῆρας τὴν ἀγλαΐαν τοῦ σώματος· ἡ δὲ διήγησις τῶν τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀμάρτημα.»

«Πῶς δ' ἄρα ζήσω; (διελογιζόμενῃ) ζήσω παρασιτία χρώμενος; ὦ! δεινὸν καὶ δευτέρα θύρα τοῦ θανάτου! λέγεται γάρ·

«Τρεῖς θλίψεις εἰσὶ τοῖς ἀνθρώποις· ἡ ὀλίγη, ἐπιπόλαιος καὶ ἀτελής μάθησις ἐν συνόδῳ· ἡ συνουσία ἀγορασθεῖσα, καὶ ἡ παρασιτία.

«Ὁ ἐμπαθὴς, ὁ ἀπόδημος, ὁ παράσιτος, καὶ ὁ ἐν ἀλλοτρίῳ οἴκῳ οἰκῶν, ἐν ὅσῳ ζῆ ὡς περ τεθνεώς ἔστι· θανῶν δὲ ἐν ἀνέσει ἔστί.»

Καὶ τοι ταῦτα διελογισάμεν, πάλιν ὅμως ἐκ πλεονεξίας πλοῦτον ἠθέλον. Ὄρθως ἄρα λέγεται·

«Ἐκ πλεονεξίας φθείρεται ἡ ὀρθὴ κρίσις. Ἡ πλεονεξία γεννᾷ τὴν δίψαν (ἀπληστίαν) ὁ δ' ἀπληστος καὶ ἀκόρεστος θλίψιν ἔχει καὶ τούτῳ τῷ βίῳ, καὶ τῷ μέλλοντι.»

Πάλιν οὖν ἐπορεύθη ἐν τὸν οἶκον τοῦ μοναστοῦ· ἀλλ' ἐκρούσθη τῷ καλάμῳ ὑπ' ἐκείνου τοῦ Σουδακαρνᾶ, καὶ διενουόμενῃ, ὡς ὁ πλεονέκτης καὶ ἀκόρεστος ἐχθρὸς ἑαυτοῦ γίνεται, κατὰ τὸ λεγόμενον·

«Πᾶσα εὐτυχία ἐκείνῳ, οὐ ἡ καρδία αὐτάρκης ἔστί· πᾶσα ἡ γῆ νομίζεται ὡς ἐστρωμένη ἔστι δέρμασι τῷ ἔχοντι ὑποδήματα.

«Ὅτι ἀνεσίς ἔστι τοῖς κεκορεσμένοις τῆς αὐταρκείας, ὡς

»ἀμβροσίας, καὶ πραϋθύμοις (φιλησύχοις,) πόθεν τοιαύτη
»τοῖς πλεονεξίαν ἔχουσι καὶ τῆδε κἀκεῖσε θέουσι;

«Ἐκεῖνος ἀνέγνω καὶ ἐξέμαθε πᾶσαν ἐπιστήμην, καὶ
»πᾶν ἀγαθὸν κατόρθωσεν, ὅστις ἀπορρίψας τὸ πλεονεκτικὸν
»ἦθος, δράττεται τῆς αὐταρκείας.

«Ἐκεῖνος εὐδαιμόνως ζῆ, ὅστις οὔτε εἰς θύραν πλουσίου
»ἦλθεν, οὔτε λύπην ἐδοκίμασε διαζεύξεως, οὔτε λόγον ἀγενῆ
»καὶ ταπεινὸν ἐξεφώνησε.

«Τῷ φερομένῳ ὑπὸ τῆς ἀπληστίας οὐ μακρὸν νομίζεται
»χιλιοστάδιον διάστημα· τῷ δ' ἔχοντι αὐτάρκειαν καὶ τὸ
»πρόχειρον νομίζεται ὡς πόρρω ἐστί.

«Πότερον ἀγαθὸν ἐστί; ὕδωρ ἄνευ μόχθου, ἢ ἡδὺ βρῶμα
»μετὰ κινδύνου; ἐγὼ σκεπτόμενος κρίνω ἐκεῖνο ἀγαθὸν, ἐν
»ᾧ ἐστὶν ἄνεσις¹.

«Ταῦτα σκεψάμενος ἀνεχώρησα εἰς ἔρημον, ἔνθα ἀγαθῆ
»τύχῃ φίλος μοι ἄκρος ἐγένετο οὗτος ὁ κόραξ. Νῦν δὲ ἡ
»σὴ ἀγαθῆ ἔντευξις, ὡς ἀπόλαυσις τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν
»δοκεῖ μοι. Λέγεται γάρ·

«Δύο καρποὶ εἰσι γλυκεῖς τοῦ πικροῦ δένδρου τούτου τοῦ
»κόσμου, ἡ πείρα τῆς μαθήσεως, καὶ ἡ τῶν ἀγαθῶν ὀμι-
»λια.»

Ἡ δὲ χελώνη Μανθάρρα ἔφη·

«Ὁ πολὺς θησαυρισμὸς αἰτίος σοι ἐγένετο τούτου τοῦ
»δεινοῦ. Λέγεται γάρ·

«Τοῦ συνηλεγμένου θησαυροῦ τὸ τέλος ἐστὶν ἡ μετάδοσις
»καὶ διάδοσις, καθὼς τῶν ἐν λίμνῃ συνηγμένων ὑδάτων, τὸ
»τέλος, ἢ ἐξάντλησις καὶ πόσις.

«Ὅτι ὄρυγμα ὑπὸ γῆν ἐποίησεν ὁ φειδωλὸς, εἰς τὸ κα-

(1) Δηλαδὴ κάλλιον ἐστὶν ὕδωρ ἄνευ πόνου καὶ κινδύνου, ἢ ἡδὺα σι-
τεῖσθαι μετὰ πόνου καὶ κινδύνου.

»τορύξαι θησαυρὸν, τοῦτο ὡς περ ὁδὸς ἐστὶν ἄγουσα εἰς πτόν Τάρταρον.

«Ὅστις θησαυρισμὸν ποιεῖ χρημάτων, καὶ μὴ βουλόμενος »τρυφᾶν (καὶ ἐμποδὼν γίνεται τῆς τρυφῆς) αὐτῶν, οὗτος »ἄχθος φέρει, ὡς ἀχθοφόρος, εἰς ὄφελος ἄλλων.

«Εἰ πλούσιοι λέγονται τινες διὰ πλοῦτον, οὗ οὔτε τρυφῶσιν, οὔτε μεταδιδόασιν, καὶ ἡμεῖς πλούσιοι ἂν εἴημεν διὰ »πλοῦτον ἄλλων, ὅς κατορωρυγμένος ἐστὶν ἐν γῆ.

«Ὁ ἔχων πλοῦτον καὶ μὴ τρυφῶν αὐτοῦ, ὁμοίός ἐστι τοῖς »λοιποῖς τοῖς μὴ ἔχουσιν· αὕτη δ' ἡ διαφορὰ, ὅτι αὐτὸς ὁ »ἔχων λυπεῖται, ὅτε ὁ πλοῦτος ἀπόλωλε.

«Ὁ πλοῦτος, οὗ οὔτε αὐτὸς ὁ ἔχων ἐτρέφησεν, οὔτε τοῖς »θεοῖς μετέδωκεν, οὔτε τοῖς βραχμαῖσιν ἢ τοῖς φίλοις, ἀπόλ- »λυται ἐκ πυρὸς φλογός, ἢ ἐξ ἀρπαγῆς κλέπτου, ἢ τυράννου.

«Ἀποταμιεύειν αἰεὶ δεῖ· ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τὸ μέτρον. Ἴδε »ὁ κυνόλυκος, ἀγαπῶν ἀποταμιεῦσαι, ἐτεθνήκει.»

Ἐρωτησάντων δὲ τοῦ κόρακος καὶ τοῦ μύδος, Πῶς ἔχει τοῦτο, ἢ χελώνη μανθάρᾳ ἀπεκρίνατο·

«Θηρευτῆς τις, Βαϊράβας τούνομα, θηρεύων ἐν τινὶ δάσει, τοῦ ὄρους Βινδεᾶ, ἐτόξευσε δορκάδα, ἣν ἀναλαβὼν ἐπο- »ρεύετο. Τυχῶν δὲ κάπρου δεινομόρφου, θεὸς χαμαὶ τὴν δορ- »κάδα, ἐτόξευσε καὶ αὐτόν. Ὁ δὲ κάπρος γρυλίσας μέγα, ἔπληξε τῷ ὀδόντι τὸν θηρευτὴν, προσπελάσας, κατὰ τὸ ὑπο- »γάστριον, καὶ ἔπεσε τεθνηώς· ἔπεσε δ' ἐν ταύτῳ καὶ ὁ θη- »ρευτῆς. Ἐν τούτῳ κυνόλυκος, περιερχόμενος εἰς νομὴν, εἶδε πεπτωκότας τὸν θηρευτὴν, τὸν κάπρον καὶ τὴν δορκά- »δα, καὶ ἔφη ἐν ἑαυτῷ· «Μεγάλῃ εὐτυχίᾳ ἐγένετό μοι· ὀρθῶς ἄρα ἔχει τὸ λεγόμενον·

«Καθὼς ἀνέλπιστοι αἱ δυστυχίαι συμβαίνουσιν, οὕτω καὶ »αἱ εὐτυχίαι.

«Ἐγὼ νομίζω ὅτι οὗτοι οἱ τρεῖς διαρκοῦσί μοι εἰς τρεῖς μῆνας· νῦν δὲ κατὰ πρῶτον ἢ ἐκ νεύρων χορδὴ βρωτέα.»

Κόψαντος δὲ τοῦ κυνολύκου τοῖς ὁδοῦσι τὴν χορδὴν, τὸ κέρασ τοῦ τόξου, ἐκταθὲν βία, ἐνεπάγη τῷ στήθει αὐτοῦ, ὅς καὶ ἔθανεν εὐθέως. Τοῦτο δ' ἔστιν ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ἄποταμιεύειν αἰεὶ δεῖ, ἀλλ' οὐχὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον, κτλ.»

Ἄκουσον δὲ καὶ τοῦτο τὸ λεγόμενον, εἶπεν ἡ χελώνη·

«Τοῦ πλουσίου πλουτὸς ἔστιν ἐκεῖνος, εὖ καὶ ἄλλοις με-
»ταδίδωσι, καὶ αὐτὸς ἐντροφᾶ· ἄλλοι γάρ, ἀποθανόντος,
ἐντροφῶσι τῷ πλούτῳ αὐτοῦ.»

«Ἄλλὰ τί δεῖσοι φέρειν κατὰ νοῦν πολλὰ περὶ τοῦ παρεληλυθότος; Λέγεται γάρ·

«Οἱ σοφοὶ ἄνδρες οὐ ζητοῦσι τὸ μὴ δυνάμενον κτηθῆναι,
»οὔδ' ἐλυποῦνται ἐπὶ τῷ παρεληλυθότῳ, καὶ ἐν ἀτυχίαις οὐ
»παρανοοῦσι.»

»Δεῖ σοι, φίλς, ἀνακύψας, ἔχειν καὶ φιλοπονίαν. Λέγεται γάρ·

«Οὐκ εἰσι σοφοὶ ὅσοι μανθάνουσιν, ἀλλ' ὅσοι πράττουσιν
»ἂ μανθάνουσιν· ἡ ἱατρικὴ βοτάνη οὐ δίδωσι ῥῶσιν τῷ
»ἀρρώστῳ διὰ μόνης τῆς ἀναπολήσεως τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ
»διὰ τῆς πράξεως καὶ χρήσεως.

«Ἡ γνῶσις καὶ μάθησις οὐδὲν ὄφελος ποιεῖ τῷ φοβου-
»μένῳ ἐκ φιλοπονίας. Ἄρα ὁ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ τυφλοῦ λύ-
»χνος δείκνυσιν αὐτῷ τὰ προκειμένα;

«Μηδέ γε λύπην ἔχε ἐπὶ τῇ ἀλλαγῇ τοῦ τόπου. Ὅ,τι δὲ
λέγεται, «ὅτι ὁ φρόνιμος οὐκ ἐγκαταλείπει τὸν οἰκεῖον τό-
πον,» τοῦτό ἐστι λόγος ἀγενῶν καὶ ἀνάδρων. Λέγεται
γάρ·

«Τίς οἰκεῖος τόπος τῷ ἥρωϊ καὶ μεγαλόφρονι; εἰς ἣν
»τινα γὰρ χώραν πορεύεται, ταύτην οἰκεῖαν ποιεῖ τῇ δυνά-
»μει τῶν ἑαυτοῦ βραχιόνων. Παρ. χάριν ὁ λέων, ὁ ἔχων

» ὄπλα τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς ὄνυχας, εἰς ὅ,τι δάσος ἔλθῃ,
 » ἐν ἐκείνῳ καταπαύει τὴν δίψαν αὐτοῦ διὰ τοῦ αἵματος τῶν
 » ἐλεφάντων.

» Ἄπασαι αἱ εὐτυχίαι αὐτόματοι ἔρχονται πρὸς τὸν φί-
 » λεργον καὶ φιλόπονον, καθὼς οἱ βάτραχοι εἰς τὸν ὕδα-
 » τῶδη λάκκον, καὶ οἱ ὄρνεις εἰς τὴν πλήρη λίμνην.

» Καθὼς ἐν εὐτυχίαις, οὕτω καὶ ἐν ἀτυχίαις τερπέσθω
 » (ὁ ἄνθρωπος): αἱ γὰρ εὐτυχίαι καὶ ἀτυχίαι δίκην τροχοῦ
 » περιφέρονται.

» Ἡ Λάξιμη (εὐτυχία) αὐτομάτως ἔρχεται εἰς οἴκησιν πρὸς
 » τὸν φιλόπονον, πρὸς τὸν ἐπιμελῆ, πρὸς τὸν γινώσκοντα
 » τὰ δέοντα, πρὸς τὸν ἀπέχοντα παντὸς κακοῦ, πρὸς τὸν
 » ἥρωα, πρὸς τὸν εὐχάριστον, καὶ πρὸς τὸν εἰλικρινῆ καὶ
 » ἄδολον φίλον.

» Ὁ μὲν μεγαλοπρεπῆς καὶ ἄνευ χρημάτων τιμὴν καὶ
 » δόξαν λαμβάνει· ὁ δὲ μικροπρεπῆς, σὺν παντὶ τῷ ἑαυ-
 » τοῦ πλούτῳ, ἀτιμίαν καὶ καταφρόνησιν λαμβάνει. Παραδ.
 » χάριν ὁ κύων, εἰ καὶ ἔχει χρυσοῦν κλοιὸν, οὐκ ἔχει τὸ
 » μέγα φρόνημα τοῦ λέοντος, ὃ ἐγένετο ἐκ φύσεως, καὶ δο-
 » χειὸν ἐστὶ πολλῶν ἀρετῶν.

» Διὰ τί χαρὰν ἔχεις, διότι εἶ πλούσιος; στερηθεὶς γὰρ
 » τοῦ πλούτου, λύπην ἔξεις· ὁ γὰρ πλοῦτος ἀσταθῆς ἐστὶν
 » ὡς ἡ ἐν χειρὶ παιδικὴ σφαῖρα.¹

» Ὅς ἐποίησε τοὺς μὲν χῆνας λευκοὺς, τοὺς δὲ ψιττα-
 » κοὺς πρασίνοους, τοὺς δὲ ταῶνας ποικιλόχρους, οὗτος δώ-
 » σει σοι τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

» Πόθεν ὁ πλοῦτος ἀνέσεως πρόξενος; ἐν μὲν γὰρ τῇ
 » συνάξει γεννᾶ πόνον, ἐν δὲ τῇ ὑπερπληρώσει (αὐξήσει),
 » παράνοϊαν, ἐν δὲ τῇ ἀπωλείᾳ θλίψιν.

(1) Ὅτε μὲν εἰς τὰ ἄνω φέρεται, τότε δὲ εἰς τὰ κάτω.

«Κάλλιον τὸ μὴ ἐφείσθαι πλούτου, ἢ τὸ ἐφείσθαι εἰς τὸ
»διαδοῦναι αὐτὸν εἰς πράξιν τῶν τοῦ νόμου. Παραδ. χάριν,
»κάλλιον ἐστὶ τὸ μὴ ἄψασθαι βορβόρου, ἢ τὸ νίψαι τὴν
»χεῖρα μετὰ τὸ ἄψασθαι.

«Καθὼς τὸ κρέας καταβιβρώσκεται ἐν μὲν τῷ αἰθέρι
»ὑπὸ τῶν ὀρνέων, ἐν δὲ τῇ γῆ ὑπὸ τῶν θηρίων, ἐν δὲ τῷ
»ὕδατι ὑπὸ τῶν ἰχθύων, οὕτω πανταχοῦ ὁ πλούσιος.

«Τοῖς πλοῦτον ἔχουσιν αἰεὶ φόβος ἐστὶν ἐκ βασιλέως, ἐξ
»ὑδατος, ἐκ πυρὸς, ἐκ κλέπτου, καὶ ἐκ τῶν συγγενῶν,
»καθὼς τοῖς πνοὴν ἔχουσι φόβος ἐστὶν ἐκ θανάτου.

«Ὅτε οὔτε κτῆσις γίνεται ὅσων ἔφεις ἐστίν, οὔτε ἡ ἔφε-
»σις καὶ δίψα καταπαύεται, τί ἄλλο τούτου εἶη ἂν δεινό-
»τερον ἐν τούτῳ τῷ πολυστόνῳ Κόσμῳ;

«Οὐ δεῖ φροντίδα ποιεῖν περὶ πλούτου, ὅς δυσκόλως εἰς
»κτῆσιν ἔρχεται, καὶ κτηθεὶς, δυσκόλως φυλάττεται, καὶ
»ἀπολωλὸς, ὡς περ θάνατός ἐστι.

«Ὅταν ἡ ἀπληστία ἀποβληθῆ, τίς πτωχὸς, ἢ τίς πλού-
»σιος; ὅταν δ' ἐκταθῆ, ὑπόδουλος ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος.

«Ὅσον ἐπιθυμεῖ πλούτου ὁ ἄνθρωπος, τοσοῦτον ἡ ἐπι-
»θυμία αὐξάνει. Ἐκεῖνος δ' ἐστὶ πλοῦτος ἀληθής, ἐξ οὗ ἡ
»ἐπιθυμία ἀποβάλλεται (πύρρῳ γίνεται.¹)»

«Τί δεῖ πολλὰ λέγειν; δίαγε ἐνταῦθα σὺν ἐμοὶ ἐν λό-
»γοις φιλικοῖς, ὡς καὶ λέγεται.

«Ἰδιόν ἐστὶ τῶν μεγαλοφρόνων φιλία ἐφ' ὅρου ζωῆς, θυ-
»μὸς βραχυτελής, καὶ δαψιλῆς ἐλευθεριότης (φιλοδωρία).»

«Μακαρία εἶ σὺ, ὦ Μανθάρρα, εἶπεν ὁ Λαγουπατανάκας,
καὶ ἐπωφελὲς ἔρεισμα πάντων. Λέγεται γάρ·

«Τοὺς πεπτωκότας ἐν δεινοῖς ἀγαθοὺς, οἱ ἀγαθοὶ εἰσι

(1) Τουτέστιν ἡ αὐτάρκεια.

»δυνατοὶ ἀνιστᾶναι, καθὼς οἱ ἐλέφαντες τοὺς ἐμπαγέντας
»ἐν ἰλίϊ ἐλέφαντας.

«Τὸν φιλόκαλον ὁ φιλόκαλος ἀγαπᾷ, ἀλλ' οὐχ ὁ μισό-
»καλος. Παραδ. χάριν ὁ βομβύλιος (ὡς φιλόκαλος) μα-
»κρόθεν φοιτᾷ εἰς τὸν λωτὸν, ἀλλ' οὐχ ὁ βάτραχος (ὡς
»μισόκαλος), καίτοι σύνοικός ἐστι.

«Μόνος πάντων τῶν ἐν γῆ ἐκεῖνός ἐστιν ἀξιεπαῖνος,
»ἐκεῖνος ἐξαίρετος, ἐκεῖνος ἀγαθὸς καὶ μακάριος, ἐξ οὗ οὐκ
»ἀπέρχονται δυσέλπιδες οἱ ἐρχόμενοι εἰς αἵτησιν, ἢ εἰς
»καταφυγὴν.»

Οὕτως οὗτοι οἱ τρεῖς φίλοι, ἐλευθέρως νεμόμενοι καὶ
τερπόμενοι διῆγον. Ἰδόντες δέ ποτε ἔλαφον, ἧ ὄνομα Σι-
τράγκα, θέουσαν ἐπὶ τὴν λίμνην, καὶ ὑπονοήσαντες ὡς κα-
ταδιώκεται ὑπότινος, φοβηθέντες, ἡ μὲν χελώνη εἰσέδου εἰς
τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ μῦς εἰς τὴν ὀπὴν, ὁ δὲ κόραξ ἀνέπτη εἰς
δένδρον. Πετασθεῖς δ' ἔπειτα ὁ κόραξ, καὶ σκοπήσας πέ-
ριξ, οὐδὲν αἴτιον φόβου εἶδεν. Ἐπανελθόντος δὲ καὶ κρά-
ξαντος, ὡς ἀφοβία ἐστίν, ἡ μὲν χελώνη ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ὑδατος, ὁ δὲ μῦς ἐκ τῆς ὀπῆς. Καὶ «Ὡ φίλη ἔλαφε, εἶπεν
ἡ Μανθάρρα, κάλῳς ἔχεις; πῶς ὕδωρ καὶ ἀναπαύθητι, καὶ
δόξασον ταύτην τὴν ἔρημον διὰ τῆς οἰκίας παρουσίας.» —
«Ἐγὼ, ἔφη ἡ ἔλαφος, φοβηθεῖσα θηρευτὰς, κατέφυγον εἰς
ὑμᾶς. Λέγεται γάρ·

«Ὅστις ἀποβάλλει τὸν πρόσφυγα ἐκ φειδοῦς, ἢ ἐκ φόβου,
»τούτῳ ἀμάρτημα γίνεται ὅμοιον βραχμανοκτονίᾳ, λέγου-
»σιν οἱ σοφοὶ ἄνδρες.»

Ἀγαπῶ δὲ τὴν ἡμετέραν φιλίαν.» — «Μένε ἐνταῦθα,
ἔφη ἡ χελώνη, ὡς ἐν ἰδίῳ οἴκῳ.»

Ἀκούσασα δ' ἡ ἔλαφος ἐχάρη, καὶ ὕδωρ πιούσα ἐκάθησεν
ὑπὸ σκιὰν δένδρου.

«Νῦν δ' εἰπέ, εἶπεν ἡ χελώνη, ἐκ τίνος ἐφοβήθης; εἰς

ταύτην γὰρ τὴν ἔρημον οὐδέποτε θηρευταὶ ἔρχονται.» Ἡ δ' ἔλαφος διηγεῖται·

«Ἐν χώρᾳ Καλίγκᾳ βασιλεύς ἐστὶ Ρῶυκμαγκάδας τοῦνομα, ὃς ἐστρατεύων εἰς παγκόσμιον νίκην, ἐστρατοπέδευσε παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ Σανδραβάμα· αὐριον δ' ἐλεύσεται ἐπὶ τὴν Καρπούραν ταύτην λίμνην, ὡς ἀκούεται ἐκ στόματος τῶν θηρευτῶν. Ἵμεῖς τοίνυν σκεψάμενοι τὴν ἐνθάδε στρατηλασίαν, τὴν φόβου καὶ κινδύνου παραίτιον, ποιήσατε ὡς προσήκει.»

Ἀκούσασα ἡ χελώνη, ἔφη μετὰ φόβου· «Ἐγὼ εἰσδύσομαι εἰς τὸ ὕδωρ.» Ὁ δὲ κόραξ καὶ ἡ ἔλαφος ἔφασαν· «Καὶ ἡμεῖς ἕτερον τόπον καταφυγῆς εὐρήσομεν.» Ὁ δὲ Χηρανεάκας, σκεψάμενος ἔφη· «Τῇ μὲν Μανθάρᾳ ἀσφάλειά ἐστὶν ἡ εἰς τὸ ὕδωρ εἰσδυσις· ὁποῖα δὲ ἀσφάλεια τῷ ὄντι ἐν γῆ; Εἰ ἡμεῖς τι παθώμεν, ἔφη, ὦ Μανθάρᾳ, τοιαύτη σοι θλίψις γενήσεται, οἷα ἐγένετο τῷ υἱῷ τοῦ ἐμπόρου, ὅτε εἶδε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα πιεζομένην ἐν ἀγκάλαις τοῦ υἱοῦ τοῦ Βασιλέως.»

Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ἔχει τὰ τοῦ ἐμπόρου, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Κανεακούβζᾳ τῇ χώρᾳ Βασιλεὺς ἦν, Βηρασένας τοῦνομα, οὗ ὁ υἱός, ὦ ὄνομα Τουραγκαβάλας, ἐψηφίσθη κυβερνήτης τῆς πόλεως Βηραπούρας. Καὶ ποτε οὗτος ὁ νεανίας, ἐμπεριπατῶν τῇ πόλει, ἐθεάσατο νέαν πάγκαλον, γυναῖκα υἱοῦ ἐμπόρου, ἧ ὄνομα Λαθανεαβατῆ, καὶ ἐτρώθη τὴν καρδίαν τῷ ἔρωτι. Ὅρθως ἄρα λέγεται·

«Ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἄνθρωπος ἐρθὴν ὁδὸν ὁδεύει, καὶ τῶν αἰσθησῶν κρατεῖ, καὶ αἰσχύνῃν ἔχει καὶ εὐταξίαν, ἐνόσφ' »τὰ βλέμματα ὠραίων γυναικῶν οὐ βάλλουσιν, ὡς βέλη, »τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἀφιέμενα ὡς ἀπὸ τόξων τῶν ὀφρῶν.»

«Στραφεὶς δ' οἴκαδε ἔπεμψε μίαν μαστροπὸν, ἧ, ἐλθοῦσα εἰς τὸν οἶκον τῆς Λαθανεαβατῆς, ἔφη· «Ἐρᾶ σου, ὦ ἀγαθὴ, ὁ βασιλικὸς παῖς.»

Ἡ δὲ, ἀκούσασα, ἔφη· «Ἐγὼ εἰμι σώφρων, καὶ ἄλλο-
τρίου ἀνδρὸς οὐδὲ μὴν θίγω. Λέγεται γάρ·

«Ἐκείνη ἐστὶ γυνή, ἣ ἐστὶν ἐπιδέξιος εἰς τὰ τοῦ οἴκου
ἔργα· ἐκείνη ἐστὶ γυνή, ἣ ἐστὶ τεκνογόνος· ἐκείνη ἐστὶ γυ-
»νή, ἣ ἐστὶ φίλανδρος καὶ σώφρων.

«Οὐ λέγεται γυνή ἐκείνη, ἣ οὐκ ἔστιν εὐάρεστος τῷ ἑαυ-
»τῆς ἀνδρὶ· εὐάρεστος δ' οὕσα τῷ ἑαυτῆς ἀνδρὶ, εὐάρεστος
»ἐστὶ καὶ πᾶσι τοῖς θεοῖς.

«Τῶν μὲν κοκκύγων εὐμορφία ἐστὶν ἡ φωνή· τῶν δὲ
»γυναικῶν ἡ σωφροσύνη· τῶν δὲ δυσμύρφων ἡ μάθησις·
»τῶν δ' ἐγκρατῶν ἡ εὐπρέπεια καὶ ἡ ἀνοχή.»

«Ὅ,τι δὲ προστάξῃ, ἔφη, ὁ ἐμὸς ἀνὴρ, τοῦτο ἐγὼ πράτ-
τω, εἰ καὶ ἀπρεπές ἐστὶν (ἀπερίσκεπτον).» — «Ἄληθές
ἐστὶ τοῦτο;» ἤρετο ἡ μαστροπός. — «Ἄληθές,» ἀπεκρί-
νατο ἡ Λαθναεαθῆ. Ἐλθοῦσα δ' ἡ μαστροπὸς πρὸς τὸν
Τουραγκαβάλαν, ἀνήγγειλε πάντα. Ὁ δὲ, ἀκούσας, «Πῶς
ζήσω, ἔφη, τρωθὲς τὴν καθρίαν θέλει τοῦ ἔρωτος;» —
«Κομισθεῖσθαι ἐκείνη, ἔφη ἡ μαστροπός, παραδοθήσεται σοι.»
— «Ἐστὶ τοῦτο δυνατόν;» ἤρετο ὁ Τουραγκαβάλας. Ἡ δ'
ἀπεκρίνατο· «Μεθόδῳ τινι χρηστέον. Λέγεται γάρ·

«Ὅ,τι δύναται γενέσθαι διὰ μεθόδου, οὐ δύναται τοῦτο
»γενέσθαι διὰ δυνάμεως.

«Ὁ ἐλέφας ἀηρέθη ὑπὸ κυνολύκου, ἐμπαγεὶς τέλματι.»
Ἐρωτηθεῖσα δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο; ἀπεκρίνατο·

«Ἐλέφας, Καρπουραπελάκας τοῦνομα, ἦν ἐν δάσει Βρά-
χμα· ὃν ἰδόντες κυνολύκοι, ἔφασαν· «Εἰ οὗτος μεθόδῳ τινι
θάνοι, διαρκέσει ἡμῖν εἰς τροφήν ἐν μηνσὶν τέτταρσιν.» Εἷς
δ' ἐξ αὐτῶν γηραλέος ἔφη· «Ἐγὼ ἀναιρέσω αὐτὸν τῇ δυ-
νάμει τοῦ ἐμοῦ νοός.» Προσελθὼν δ' ἔπειτα οὗτος ὁ
ἀπατεῶν τῷ ἐλέφαντι, καὶ προσκυνήσας αὐτὸν ἔφη· «Βλέ-
ψον ἰλέφ ὄμματι, κύριε.» — «Τίς σύ;» ἔφη ὁ ἐλέφας, καὶ
πόθεν ἔρχῃ;» — «Ἐγὼ εἰμι κυνολύκος ἀπεκρίνατο· ἐπε-

στάλθην δὲ πρὸς σὲ παρὰ πάντων τῶν ἐν δάσει ζώων, συναχθέντων καὶ κρινάντων εὐλογον ἔχειν Βασιλέα· σὺ δ' ἐκρίθης ὁμοφώνως βασιλείας ἄξιος διὰ τὰς ἀς ἔχεις ἀρετάς. Λέγεται γάρ·

«Ὅστις γινώσκει τὰ ἔθνη ἐκάστης φυλῆς, καὶ παντὸς »λαοῦ, καὶ θερμουργός ἐστι καὶ δίκαιος, καὶ ἔμπειρος »τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης, οὗτός ἐστιν ἄξιος βασιλεῦσαι »τῆς γῆς.

«Ἐχε πρῶτον Βασιλέα, εἶτα γυναῖκα καὶ πλοῦτον, Βασι- »λέως γὰρ μὴ ὄντος ἐν τούτῳ τῷ Κόσμῳ, ποῦ γυνή; καὶ »ποῦ πλοῦτος ;¹

«Ἐρεισμά ἐστι πάντων ὁ Βασιλεὺς, ὡς τὸ νέφος· οὐδεὶς »γὰρ ζῆ οὔτε ἄνευ νέφους, οὔτε ἄνευ Βασιλέως.

«Ἐν τούτῳ τῷ Κόσμῳ τῷ ὑπεξουσίῳ, ὁ ἄνθρωπος ὡς »ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμμένει τοῖς νομίμοις καὶ ἐθίμοις (ποιεῖ »τὰ νόμιμα καὶ ἔθιμα) διὰ φόβον παιδείας· ὁ γὰρ ἀγαθὸς »δυσεύρετος. Καὶ ἡ ἀγαθὴ γυνὴ διὰ φόβον παιδείας θερα- »πέυει τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα (ἀγαπᾷ, σύνεσι τῷ ἑαυτῆς ἀνδρὶ) »καίτοι ἀσθενής ἐστι καὶ ἀνάπηρος, καὶ ἐμπαθὴς καὶ »πτωχός.

«Ἐν ὄσῳ οὖν, ἔφη, αἰσιός ἐστιν ὥρα, τάχυνον, κύριε.»

«Τοιαῦτα εἰπὼν ὁ κυνόλυκος, ἀνεχώρησεν· ὁ δὲ ἐλέφας, βασιλείας ἐπιθυμία ἐλκόμενος, ἠκολούθησε τῷ κυνολύκῳ, καὶ βαθεῖ τέλματι ἀπροσδοκῆτως ἐνεπάγη· καὶ, «ὦ φίλε, εἶπεν, εἰς μέγα τέλμα ἔπεσον. Τί νῦν ποιητέον ;» Ὁ δὲ γελῶν, ἔφη· «Κρατήσας τὸ ἄκρον τῆς ἐμῆς κέρκου διὰ τῆς προβοσκίδος, ἀνάστα.» — «Τοῦτό ἐστιν, εἶπεν ὁ ἐλέφας τὸ τέλος τῆς εἰς τὸν σὸν λόγον ἐμῆς πίστεως.» Οὕτως ἐμ-

(1) Οἶονεὶ ἔλεγεν· ἀναρχίας οὐσης, οὔτε γυνὴ φυλάττεται, οὔτε πλοῦτος.

παγείς τῷ τέλματι ὁ ἐλέφας, κατεβρώθη ὑπὸ τῶν κυνο-
λύκων. Τοῦτο δέ ἐστιν, εἶπεν ἡ μαστροπὸς, ὃ εἶπον ἀνω-
τέρω·

«Ὅτι δύναται γενέσθαι διὰ μεθόδου, τοῦτο οὐ δύναται
»γενέσθαι διὰ δυνάμεως.»

«Διὰ δὲ τῆς συμβουλῆς τῆς μαστροποῦ ὁ Τουραγκαβάλας
θεράποντα ἐποίησε τὸν υἱὸν τοῦ ἐμπόρου, ᾧ καὶ ἐνεπίστευ-
σε πᾶσαν ἐπιστασίαν τῶν τοῦ οἴκου ἀξιολόγων πραγμάτων.
Καὶ ποτε λουσάμενος καὶ κασμηθεὶς, ἔφη αὐτῷ· «Ἐγὼ
γνώμην πεποίηκα λατρείαν ποιῆσαι τῇ θεᾷ Ταουρῇ ἐν ἐνὶ
μηνί¹. Ὅθεν ἀπὸ τῆς σήμερον φέρεμοι μίαν νέαν γυναῖκα
ἐκ γένους καθ' ἐκάστην, ἵνα λατρεύηται ὑπ' ἐμοῦ. ὡς δεῖ.» Ὁ
δὲ υἱὸς τοῦ ἐμπόρου, ἤνεγκε μίαν νέαν τοιαύτην, εἶτα πα-
ρετήρει κρυφίως τὸ τί μέλλει πράξει ὁ Τουραγκαβάλας. Ὁ
δὲ τιμήσας αὐτὴν ἱματίοις πολυτίμοις καὶ κοσμήμασι καὶ
εὐώδεσι χρίσμασιν, ἀπέπεμψε, παραδοὺς καὶ φύλακα. Ἰδὼν
δ' ὁ υἱὸς τοῦ ἐμπόρου, καὶ θαρρόσας, τὴν ἐξῆς ἡμέρας ἤνε-
γκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, τὴν Λαθανεαβαπὴν, φιλοκερδεῖα ἐκλό-
μενος. Γοῶς δ' αὐτὴν ὁ Τουραγκαβάλας, ἀγκαλισάμενος
κατεφίλει, καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης ἔθετο, καὶ συνεγένετο αὐτῇ.
Σκοπήσας ταῦτα ὁ τοῦ ἐμπόρου υἱὸς, ἐκστατικὸς καὶ λίαν
περίλυπος ἐγένετο. Τοῦτο δ' ἔστιν, εἶπεν ὁ Χηρανεάκας, ὃ
εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι θλίψις σοι τοιαύτη γενήσεται, οἷα ἐγέν-
ετο τῷ υἱῷ τοῦ ἐμπόρου, ὅτε εἶδε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐν
ἀγκάλαις τοῦ υἱοῦ τοῦ Βασιλέως,»

Ἀκούσασα ἡ χελώνη φόβον ἔσχε, καὶ ἐγκαταλιποῦσα τὴν
λίμνην, ἤψατο τῆς ἐν γῆ ὁδοῦ· παρείποντο δ' αὐτῇ ὄτε
κόραξ, ἡ ἔλαφος καὶ ὁ μῦς. Ὀδευούσης δὲ τῆς χελώνης,
ἔτυχεν εἰς θηρευτῆς περιερχόμενος τὸ δάσος· ἦν ἀναλαβὼν
καὶ δῆσας ἐν τῷ πέρατι τοῦ τόξου, ἐπορεύετο οἴκαδε. Ἦχο-

(1) Κατὰ τὸν Μάρτιον γίνεται τοῦτο,

λούθουν δ' αὐτῷ σφόδρα λυπούμενοι, ὁ κόραξ, ἡ ἔλαφος καὶ ὁ μῦς, ὃς θρηγῶν, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· «Ἐν ὅσῳ ἔλθω εἰς τὸ τέλος ἐνὸς δεινοῦ, ὡς εἰς πέρας ὠκεανοῦ, ἕτερον ἐπέρχεταιί μοι δεινόν· ἐπὶ συμβάματι παρασύμβαμα ἐπιγίνεται! Ἐκ τύχης ἀγαθῆς γίνεται φίλος εἰλικρινῆς καὶ ἄπλαστος, ὃς οὐδ' ἐν δεινοῖς ἐγκαταλείπει τὸ εἰλικρινές καὶ ἄπλαστον τῆς φιλίας, καὶ τούτου ἐν ἀκαρεῖ στερούμεθα!

«Οὐκ ἔστι τοιαύτη πίστις εἰς μητέρα, εἰς γυναῖκα, εἰς ἀδελφόν, ἢ εἰς υἱόν, οἷα εἰς ἄπλαστον φίλον.»

Τοιαῦτα διαλογιζόμενος πολλάκις, «ὦ τῆς ἐμῆς δυστυχίας! (ἔλεγε).

«Πάντα τὰ πραχθέντα ἔργα, εἴτε καλὰ, εἴτε κακὰ, διδόμεσιν ἀγαθὰ ἢ κακὰ ἐν τῇ παλεγγενεσίᾳ· ἐγὼ δ' ὅμως ἀπολαμβάνω τὸν καρπὸν τῶν κακῶν μου ἔργων ἐν ταύτῃ τῇ γενέσει, ὥσπερ ἐν παλιγγενεσίᾳ.

«Ἡ μὲν σύνθεσις τοῦ σώματος ἀκόλουθον ἔχει τὴν διάλυσιν, ἡ δὲ εὐτυχία τὴν ἀτυχίαν, ἡ δὲ συνέλευσις τὴν ἀπέλευσιν, πᾶν γεννητὸν φθαρτόν.

«Ἰπὸ τίνος ἐποιήθη τοῦτο τὸ δυσύλλαβον ὄνομα φίλος, τὸ ὄν ἀπαλλακτικὸν λύπης καὶ κινδύνου, καὶ δοχεῖον ἀγάπης καὶ πίστεως;

«Δυσεύρετος φίλος ἐστὶν ἐκεῖνος, ὃς τέρψιν ταῖς ὀφθαλμοῖς δίδωσι, καὶ χαρὰν τῇ καρδίᾳ, καὶ συμπάσχει τῷ φίλῳ πάσχοντι, καὶ συγχαίρει χαίροντι. Πολλοὶ δὲ φίλοι εἰσὶν ἐν εὐτυχίαις, καὶ ἐν ἐλπίδι τεύξεως κέρδους, καὶ πανταχοῦ εὐρίσκονται, ὧν ἡ δυστυχία ὥσπερ βάσανός ἐστι λίθος.»

Οὕτως ἐλεεινολογήσας ὁ Χηρανεάκας, εἶπε πρὸς τὴν ἔλαφον καὶ πρὸς τὸν κόρακα· «Ἐν ὅσῳ οὗτος ὁ θηρευτῆς ἐν τῷ δάσει ἐστὶν, τρόπος γενέσθω εἰς λύτρωσιν τῆς Μανθάρας.» — «Εἰπέ ταχέως τὸ πρακτέον» ἔφησαν ὅτε κόραξ καὶ ἡ ἔλαφος. — «Ἡ μὲν ἔλαφος, ἔφη ὁ μῦς, πορευ-

θεῖσα κείσθω παρὰ τῆ προκειμένη λίμνη ἐκτεταμένη, καὶ φαινέσθω τεθνηκεῖα· ὁ δὲ κόραξ καθήσθω ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐλάφου, καὶ ὑποκρινέσθω ὡς ἐξορύττει τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῆς. Ὅταν δ' ἴδῃ τοῦτο ὁ θηρευτῆς, θεὶς τὴν χελώνην κατὰ γῆς δραμεῖται ἐπὶ τὴν ἔλαφον, ἐπιθυμία ἐλαφείου κρέατος· ἐγὼ δὲ τότε κόψω τὸν δεσμὸν τῆς χελώνης.» Οὕτω δὲ πραξάντων τοῦ κόρακος καὶ τῆς ἐλάφου, ὡς ἔφη ὁ μῦς, ὁ θηρευτῆς, ἐλθὼν, ἔπιεν ὕδωρ, καὶ καθήσας ὑπὸ δένδρον εἰς ἀνάπαυσιν, εἶδε τὴν ἔλαφον ἐκτάδην κειμένην, καὶ ἔδραμε κατ' αὐτῆς μετὰ μαχαίρας. Ἐν τούτῳ ὁ μὲν μῦς ἔκοψε τὸν δεσμὸν· ἡ δὲ χελώνη εἰσέδου εὐθέως εἰς τὸ ὕδωρ. Ἡ δ' ἔλαφος, ἰδοῦσα τὸν θηρευτὴν πλησιάσαντα, ἀνέστη καὶ ἔφυγε. Ἀναστρέψας δ' ὁ θηρευτῆς, καὶ μὴ ἰδὼν τὴν χελώνην, ταῦτα διανοεῖτο· «Οὐκ ἀνοίκειον τοῦτο ἐμοὶ τῷ ἀπερισκέπτῳ πράξαντι. Ὅρθῳς ἄρα λέγεται·

«Ὅστις ἀφείς τὸ βέβαιον, τὸ ἀβέβαιον διώκει, οὗτος »πρὸς τῷ ἀβεβαίῳ, καὶ τοῦ βεβαίου στερεῖται.»

«Ὁ μὲν οὖν θηρευτῆς, ἀπελπισθεὶς, ἀπῆλθεν οἴκαδε· ἡ δὲ χελώνη, ἡ ἔλαφος καὶ ὁ κόραξ καὶ ὁ μῦς, ἐπανελθόντες εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον, διήγον εὐφραϊνόμενοι.»

«Ποίησον φίλους δυνατοὺς καὶ ἀδυνάτους· ἰδὲ, ἡ χελώνη »δεθεῖσα, ἐλύθη ὑπὸ μύος.

ΒΑΣΙΛΙΚΟΙ ΠΑΙΔΕΣ.

«Εἰς ὄφελος (λυσιτελεῖς) ἡμῖν ἐγένετο τὸ κατόρθωμα τούτων τῶν φίλων, οἱ ἐχάρησαν πάλιν ἐνωθέντες.

«Ἐῖθε εἶη εἰς ὄφελος (λυσιτελεῖς) ἡμῖν, ἔφη ὁ Βισνουσσαρμάν καὶ τοῦτο, καὶ ἄλλο πρὸς τούτῳ.

Τέλος τοῦ Β'. βιβλίου τῆς Χιτοπαδάσσης.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ πολέμου.

ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ.

Νῦν δ' ἀκούσατε, ὦ παῖδες, περὶ πολέμου·

«Ἴσορρόπου ὄντος τοῦ πολέμου τῶνων καὶ χηνῶν, οἱ
»χῆνες, πιστεύσαντες τοῖς κολοιοῖς, ἠπατήθησαν καὶ ἀπώ-
»λοντο.»

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΑΙΔΕΣ.

«Πῶς ἔχει τοῦτο ;»

ΒΙΣΝΟΥΣΣΑΡΜΑΝ.

«Ἐν Καρπούρα τῇ χώρᾳ λίμνη ἐστὶ, ἥ ὄνομα Παδμακε-
λή. Ἐν ἐκείνῃ τῇ λίμνῃ ἦν εἷς χῆν, Χηρανεγάρββας τὸ ὄνο-
μα, ὃν οἱ φίλυδροι ὄρνεις, συνελθόντες, Βασιλέα ἐψήφισαν
καὶ ἔχρισαν. Λέγεται γάρ·

«Εἰ Βασιλεὺς οὐκ ἔστι, καλῶς κυβερνῶν, ὁ λαὸς ὄλλυται
»καθῶς ἡ ναῦς, ἡ οὔσα ἄνευ πηδαλιούχου ἐν μέσῳ τοῦ πε-
»λάγους.

«Ὁ μὲν Βασιλεὺς διαφυλάττει τὸν λαόν, ὁ δὲ λαὸς αὐ-
»ξάνει τὸν Βασιλέα. Κρείττων ὅμως ἡ διαφύλαξις τῆς αὐ-
»ξήσεως· διαφυλάξεως γὰρ μὴ οὔσης, καὶ τὸ ἀγαθὸν γί-
»νεται κακόν, καὶ τὰ καλῶς ἔχοντα κακῶς ἔχουσι.»

«Καὶ ποτε, καθημένου τοῦ Χηνὸς ἐπὶ στιβάδος λωτῶν
ἀγλαῶν, ἐν χορῷ σωματοφυλάκων καὶ βουλευτῶν, ἀφίκετο

εἰς λάρος, Δηργαμούχας τὸ ὄνομα· καὶ προσκυνήσας ἐκά-
θησε. Πρὸς ὃν καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς· «Ἐξ ἀλλοδαπῆς γῆς
ἐλθὼν, ὦ Δηργαμούχα, διήγησαι ἡμῖν τὰ ἐκεῖ.» Ὁ δὲ ἔφη·
«Μεγάλη ἐστὶ διήγησις, διὰ τοῦτο καὶ ἦλθον ταχέως· ἀκού-
σατε οὖν·

«ἐν Ζαμβουδβίκα τῇ χώρᾳ ὄρος ἐστίν, ᾧ ὄνομα Βινδεά,
ἐνθα οἰκεῖ ταῶς, Σητραβάρνας καλούμενος, Βασιλεὺς τῶν
ὀρνέων. Τούτου οἱ ὑπηρέται, νεμόμενοι ἐν δάσει, ἐντυχόν-
τες μοι, ἠρώτησαν· «Τίς εἶ; καὶ πόθεν ἦλθες;» Ἐγὼ δ'
ἀπεκρινάμην, ὡς ὑπηρέτης εἰμι τοῦ μεγάλου Βασιλέως τῆς
χώρας Καρπούρας, Χηρανεγάρββα, τοῦ χηνός, ἐλθὼν εἰς
θεωρίαν ἀλλοδαπῆς γῆς. Ἀκούσαντες οἱ ὄρνευς, πάλιν ἠρώ-
τησαν· «Πότερος τῶν δύο τόπων καὶ βασιλέων κρείττων
ἐστίν;»—αἶ! τί λέγετε; ἀπεκρινάμην· μέγα τὸ διάφορόν ἐστιν·
ἡ μὲν γὰρ χώρα Καρπούρα, δεύτερός ἐστι Παράδεισος (οὐ-
ρανός)· ὁ δὲ χην, δεύτερος Ἴνδρας. Πῶς δὲ διατρίβετε ἐν
τῷ ξηρῷ τόπῳ; ἔλθετε εἰς τὸν ἐμόν.» Οἱ δὲ ἀκούσαντες
τοῦ λόγου μου, πάντες ἔγκοτοι ἐγένοντο. Ὄρθῳς ἄρα λέγε-
ται·

«Καθὼς τὸ γάλα, τὸ διδόμενον τοῖς ὄφρσιν εἰς πόσιν,
οὐ καταπαύει, ἀλλ' αὐξάνει τὸ φάρμακον αὐτῶν, οὕτω καὶ
» ἢ πρὸς τὸν μωρὸν συμβουλή οὐκ εἰς κατάπαυσιν τοῦ θυ-
μοῦ, ἀλλ' εἰς αὐξήσιν γίνεται.

«Ὁ μὲν ἔμφρων συμβουλευτέος ἐστίν, ὁ δ' ἄφρων οὐδα-
» μῶς. Π. χ. οἱ ὄρνευς ἀνέστιοι ἐγένοντο, συμβουλευσάντες
» τοῖς πιθήκοις.»

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ χηνός, πῶς ἔχει τοῦτος; ὁ Δηργα-
μούχας ἀπεκρίνατο·

«Ἐν τῇ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ Σαρμαδάς δένδρον ἐστὶ μέ-
γα, Σαλμαλή, ἐφ' οὗ καλιὰς συμπήξαντες, ᾧκουν ὄρνευς.
Καὶ ποτε ραγδαίαις βροχῆς πιπτούσης, πίθηκοι ἐλθόντες,

ἔσαντο ὑπ' ἐκεῖνο τὸ δένδρον, ψύχει πιεζόμενοι καὶ τρέμοντες· οὓς ἰδόντες οἱ ὄρνεις ἔφρασαν, οἰκτείροντες· «Ἡμεῖς μὲν καλιὰς συνεπήξαμεν, συλλέγοντες κάρφη τοῖς ῥάμφεσιν· ὑμεῖς δὲ χεῖρας καὶ πόδας ἔχοντες, διατὶ οὕτω θλίβεσθε;» Ἀκούσαντες οἱ πίθηκοι λίαν ὠργίσθησαν· εἷς δ' αὐτῶν ἀπεκρίνατο· «Βαλανόστομοι, κκκότροποι, μωροὶ καὶ δοκησισοφοί· ἡμεῖς ἀδύνατοι μὲν ἐσμεν οἶκον ἀνεγεῖραι, δυνατοὶ δὲ καταστρέψαι.» Πικυσάσης δὲ τῆς βροχῆς, ἀνέβησαν τὸ δένδρον οἱ πίθηκοι ἅπαντες, καὶ καθεῖλον τάς τε καλιὰς καὶ τὰ ὠὰ ὁμοῦ.» Τοῦτο δ' ἔστιν, εἶπεν, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Ὁ μὲν ἔμφρων σεβουλευτέος ἐστίν, ὁ δ' ἄφρων οὐδαμῶς. Π. χ. οἱ ὄρνεις ἀνέστιοι ἐγένοντο συμβουλεύσαντες »τοῖς πιθήκοις.»

«Τί δ' ἐποίησαν ἔπειτα ἐκεῖνοι οἱ ὄρνεις;» ἤρετο ὁ χήν. Ὁ δὲ λάρος ἀπεκρίνατο·

«Ἡρώτησάν με μετὰ θυμοῦ· «Ἰπὸ τίνος ἐψηφίσθη Βασιλεὺς ἐκεῖνος ὁ χήν;» Οὓς κἀγὼ ἠρώτησα, ἔφη, μετὰ θυμοῦ· «Ἰπὸ τίνος Βασιλεὺς ἐχειρονομήθη ὁ Ταῶς οὗτος;» Οἱ δὲ ἀκούσαντες, πληγὰς ἐπιθεῖναί μοι ἐβούλοντο· ἀλλὰ κἀγὼ ἐμνήσθην θούριδος ἀλκῆς. Λέγεται γάρ·

«Ἄει μὲν κόσμος ἐστὶ τῷ ἀνδρὶ ἢ ἀνοχή· ἐν δ' ἀτιμία, κόσμος ἐστὶ καὶ ἔπαινος ἢ ἀνδρεία. Ἄει μὲν κόσμος ἐστὶ τῇ γυναικὶ ἢ αἰσχύνῃ· ἐν δὲ συνουσίᾳ κόσμος ἐστὶ »καὶ ἔπαινος ἢ ἀναισχυντία.»

Γελάσας δ' ὁ Χήν, ἔφη·

«Ὅστις σκεψάμενος τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν τῶν ἐχθρῶν δύναμιν, οὐ γινώσκει (κρίνει) διαφορὰν, οὗτος καταβάλλεται (ἀτιμάζεται) ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

«Διὰ πολλοῦ μὲν ὁ ἄνους ὄνος, ἐνδεδυμένος λεοντῆ, ἐνέμετο ἐλευθέρως καὶ ἐτρέφα· τελευταῖον δ' ἀνηρέθη ἔνεκα »τοῦ ὀγκηθμοῦ.»

Ἐρωτηθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ λάρου ὁ χῆν, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Χαστιναπούρα τῇ πόλει πλύτης ἦν, Βιλάρας τοῦνομα, οὗ ὁ ὄνος ἐκ τοῦ βαρέος οὗ ἔφερε φορτίου ἀδρανῆς ἦν καὶ ἡμιθανῆς πως. Εὐρών δέποτε ὁ πλύτης λεοντῆν, ἐνέδυσσε τὸν ὄνον, καὶ ἀπέλυσε αὐτὸν εἰς τὰ λήϊα· ὃν βλέποντες οἱ γεωργοὶ καὶ νομίζοντες, ὡς λέων ἐστίν, ἔφευγον ταχέως. Ὁ δ' ὄνος ἐκ τῆς εἰς τὰ λήϊα νομῆς εὐτραφῆς ἐγένετο. γεωργὸς δέ τις, ἔχων πρόβλημα φαιᾶν σινδόνην ἐκ μαλλοῦ, ἐντείνας τὸ τόξον, ἴστατο κατ' εὐθείαν, ἀνελεῖν βουλόμενος τὸν νομιζόμενον λέοντα. Σκοπήσας δ' ὁ ὄνος μακρόθεν, καὶ νομίσας ὡς θήλεια ὄνος ἐστίν, ἤρξατο ὀγκᾶσθαι. Ὁ δὲ γεωργὸς, γνοὺς ὡς ὄνος ἐστὶ, δραμὼν ἀπέκτεινε αὐτόν. Τοῦτο δ' ἐστίν, εἶπεν, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Διὰ πολλοῦ μὲν ὁ ἄνους ὄνος, ἐνδεδυμένος λεοντῆν, ἀνέμετο ἐλευθέρως καὶ ἐτρόφα· τελευταῖον δ' ἀνηρέθη ὑπὸ τοῦ ὀγκηθμοῦ.»

«Εἶτα δὲ, ἔφη ὁ λάρος, νύξαντές με οἱ ὄρνεις τοῖς ῥάμφεσιν, ἔφασαν· «Σὺ, κάκιστε, διατρίβων ἐν τῇ ἡμετέρα γῆ, καταφρονεῖς τοῦ ἡμετέρου Βασιλέως; Σκέψαι, μωρὲ, ὡς ὁ χῆν ἐκεῖνος ὁ σὸς Βασιλεὺς, λίαν χαῦνός ἐστι καὶ ἀδρανῆς, καὶ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα ἀνοίκειον αὐτῷ ἐστίν· οὐ γὰρ δύναται διοικῆσαι, ὡς δεῖ, γῆν καὶ βασιλείαν. Σὺ δ' ἐπαινεῖς τὴν γῆν ἐκείνην, ὡς ὁ βάτραχος τὸ φρέαρ, ἐν ᾧ διάγει. Ὅρθῶς ἄρα λέγεται·

«Ἀγαπάσθω δένδρον καρποφόρον καὶ δασύσκιον· εἰ γὰρ ἔκ τύχης καρπὸς οὐκ ἐστίν, ἢ σκιά ὅμως αὐτοῦ ὑπὸ τίνος ἂν κωλυθείη;

«Οὐ θεραπευτέος ὁ εὐτυχῆς καὶ μικροπρεπῆς, ἀλλ' ὁ μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀξιοπρεπῆς. Εἰ καὶ γάλα εἶη ἐν τῇ χειρὶ τοῦ οἰνοπώλου, λέγεται ὅμως, ὡς οἶνός ἐστι.

«Οὐ δεῖ οὔτε συνδιάγειν, οὔτε συνοδεύειν φαύλῳ ἀνθρώ-
»πῳ. Ἡ μὲν γὰρ τοῦ φαύλου ἔντευξις θάνατός ἐστιν· ἡ δὲ
»τοῦ σπουδαίου ἄκος.

«Ἐκ μόνου τοῦ ὀνόματος ὑπερσθενοῦς Βασιλέως τέλος γί-
»νεται τοῦ ἔφετοῦ· π' χ. ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς Σελήνης οἱ
»λαγωοὶ ἀνέσεως ἔτυχον.»

Ἐμοῦ δ' ἐρωτήσαντες πῶς ἔχει τοῦτο; Οἱ ὄρνεις ἀπε-
κρίναντο·

«Ἐλεφάντων ἀγέλη, δίψη θλιβομένη ἐξ αἰτίας ἀνομ-
βρίας, ἔφασαν τῷ ἀγελάρχῃ ἐλέφαντι· «Κύριε, οὐκ ἔστι
θεραπεία τις εἰς ζωὴν ἡμῶν; ἡμεῖς λίαν πάσχομεν ἐκ
λειψυδρίας· οὐ γὰρ μόνον ἡμῖν οὐκ ἔστι τόπος ὑδατώδης,
ἐν ᾧ ἐμβαπτισθησόμεθα, ἀλλ' οὐδέ γε τοῖς μικροῖς ζώοις.
Τί ποιήσωμεν; ποῦ πορευθῶμεν;»

Ὁ δ' ἐλεφαντομέδων, περιελθὼν, εἶδε μίαν λίμνην καθα-
ράν, ἧς οἱ περὶ τὸ χεῖλος οἰκοῦντες λαγωοὶ πολλοὶ κατεπα-
τήθησαν τοῖς ποσὶ τῶν ἐλεφάντων. Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῶν λα-
γωῶν, Σιλαμούχας, ἔφη· «Σκέψις γενέσθω· ἡ γὰρ τῶν ἐλε-
φάντων ἀγέλη, δίψη θλιβομένη, καθ' ἐκάστην ἐλεύσεται, καὶ
οὕτως ὄλεθρον ποιήσει τῷ γένει ἡμῶν.» Λαγωὸς δὲ τις γέ-
ρων ἔλεξε· «Μὴ φοβεῖσθε· ἀπαλλαγὴ γενήσεται ὑπ' ἐμοῦ
τούτου τοῦ δεινοῦ.» Πορευόμενος δὲ τοιαῦτα διελογίζετο·
«Πῶς δ' ἐγὼ προσέλθω τῇ τῶν ἐλεφάντων ἀγέλῃ; Λέγε-
ται γάρ·

«Ὁ μὲν ἐλέφας ἀναιρεῖ διὰ τῆς προσψάσσεως, ὁ δὲ δρά-
κων διὰ τῆς πνοῆς, ὁ δὲ Βασιλεὺς διὰ τοῦ μειδιάματος,
»ὁ δὲ κακὸς διὰ τῆς τιμῆς.»

Στάς δ' ἐπ' ὄχθου, ἔκραξε λέγων· «Ἄκουσον ἐλεφαντάρχα.»
Ὁ δ' ἤρετο· «Τίς εἶ; πόθεν ἦλθες;» — «Ἐγὼ εἰμι, ἔφη,
Πρέσβυς, ἀποσταλθεὶς παρὰ τῆς θεσπεσίας Σελήνης· ὅρα δὲ

μὴ δυσχεράνης εἰ λέγω τὴν ἀλήθειαν, ἢ πικρά ἐστι. Λέγεται γάρ·

«Καὶ ὄπλων αἰρομένων, ὁ πρέσβυς λέγει τὰ ὄντα· οὐ γὰρ ἂν εἴη ἄξιος θανάτου, λέγων τὴν ἀλήθειαν.»

Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, λέγω ἐκ στόματος τῆς Σελήνης ταῦτα· «Οὔτοι οἱ λαγωοὶ, ὧν ἔφορος ἐγώ εἰμι, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζομαι Σαπάγκα (λαγώστικτος), οἱ φύλακες ταύτης τῆς Σανδραπούρας λίμνης, ἢ φέρει ἀριδῆλως τὸ ἐμὸν ὄνομα, κατεπατήθησαν ὑπὸ σοῦ· τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν ὀρθόν.» Ὁ δ' ἀγγελάρχης ἐλέφας, φοβηθεὶς, ἔφη· «Ἐξ' ἀγνοίας τοῦτο πέπρακται ὑπ' ἐμοῦ· εἰς δὲ τὸ ἐξῆς οὐ πορευθήσομαι.»—Ἐλθε οὖν πρῶτον, εἶπεν ὁ λαγῶς Βιζαΐας, πρὸς τὴν θείαν Σελήνην, ἢ ἐστὶν ἐν τῇ λίμνῃ, καὶ τρέμει ἐκ θυμοῦ, εἶτα δ' εἰσελθε, προσκυνήσας καὶ εὐμενίσας αὐτήν.» Ἄχθεις δ' ὁ ἀγγελάρχης ἐλέφας ὑπὸ τοῦ λαγωῦ κατὰ τὴν νύκτα, προσεκύνησε τὴν ἐν τῇ λίμνῃ ἀντιλάμπουσαν Σελήνην, ἢ ἐφένετο σαλευομένη καὶ ταραττομένη ἐκ τοῦ σαλευομένου καὶ ταραττομένου ὕδατος. Ὁ δὲ λαγῶς ἔφη· «Ἰλεως ἔσο, θεὰ, τούτῳ, ἐξ ἀγνοίας πράξαντι θ' ἔπραξε.» Τοῦτο δ' ἔστιν, εἶπον οἱ ὄρνεις, θ' εἵπομεν ἀνωτέρω·

Ἐκ μόνου τοῦ ὀνόματος ὑπερσθενοῦς Βασιλέως τέλος γίνεταί τοῦ ἐφετοῦ. Π. χ. οἱ λαγωοὶ ἐκ μόνου τοῦ ὀνόματος τῆς Σελήνης ἀνέσεως ἔτυχον.

Ἐγὼ δ' ἔφη, εἶπεν ὁ λάρος· «Ἐκεῖνος ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν μέγας ἐστὶ καὶ ὑπερσθενής, καὶ ἄξιος βασιλεῦσαι τῶν τριῶν Κόσμων.» Οἱ δὲ, ἄραντές με, ἀπήγαγον πρὸς τὸν Σιτραβάρναν, τὸν ἐαυτῶν Βασιλέα, καὶ «Ἢ Βασιλεῦ, ἔφασαν, οὗτος ὁ κακὸς λάρος, καίτοι διατρίβει ἐν τῇ ἡμετέρα γῆ, καταφρονεῖ τῆς Βασιλείας σου.» Ὁ δ' ἤρετο· «Τίς οὗτος; πόθεν ἦλθεν;»—«Οὗτός ἐστιν, ἀπεκρίναντο, ὑπηρέτης τοῦ Χηρανεγάρβα χηνός, ἐλήλυθε δὲ ἐκ χώρας Καρπούρας.» Ὁ δὲ

Ἰπάρχος γυψ ἠρώτησέ με· «Τίς ἐστὶν ἀρχιβουλευτῆς ἐκείνου;» — «Χηναλώπηξ, ἀπεκρινάμην, ᾧ ὄνομα Σαταγνῆς.» Ἐν τούτῳ ψιττακός τις ἔφη· «Βασιλεῦ, ἡ χώρα Καρπούρα καὶ ἄλλαι τοιαῦται μικραὶ εἰσι, καὶ κεῖνται ἐν τῇ μεγάλῃ νήσῳ Ζαμβοῦ (ἐνθα σὺ βασιλεύεις)· ὅθεν δύναιμι τῆς σῆς δεσποτείας κἀκεῖ διήκει.» Ἐγὼ δ' ἔφην· «Εἰ δεσποτεία (πανταχοῦ) γίνεται διὰ φιλοῦ λόγου, καὶ ἡ δύναμις τοῦ ἐμοῦ δεσπότου Χηρανεγάρβα ἐστὶν ἐν τῇ μεγάλῃ νήσῳ Ζαμβοῦ.» — «Πῶς δὲ τούτου βεβαίωσις γίνεται,» ἠρώτησε πάλιν ὁ ψιττακός; — «Διὰ πολέμου» ἀπεκρινάμην ἐγώ. Γελάσας δ' ὁ Βασιλεὺς ταῶς, εἶπε πρὸς ἐμέ· «Πορευθεὶς, εἰπὲ τῷ σεαυτῷ Βασιλεῖ, ἵνα παρασκευασθῆ εἰς πόλεμον.» — «Καὶ πρέσβυς δ' ἀποσταλήτω» ἔφην ἐγώ. Ὁ δὲ Βασιλεὺς ταῶς εἶπεν· «Ἀποσταλήσεται. Τίς δ' ἄξιός ἐστι πρεσβείαν; Λέγεται γάρ·

«Ὁ πρέσβυς ἔστω φιλοδέσποτος, πολλὰς ἔχων ἀρετάς, »καθαρὸς, ἐπιδέξιος, τυλμηρὸς, χρηστοήθης, ἀνεκτικὸς, καὶ »γνώστης τῶν ἀποκρύφων (καιρίων).»

Πορεύθητι σὺ, ᾧ ψιττακῆ, μετὰ τούτου τοῦ λάρου, καὶ ἀνάγγειλον τὸ ἡμέτερον βούλημα.» — Ὁ δὲ «Ἔστω ὡς προστάττει ὁ Βασιλεὺς· οὗτος ὅμως ὁ λάρος κἀκίστός ἐστι, σὺν δὲ κακίστῳ οὐ πορεύομαι. Λέγεται γάρ·

«Ἀποστρέφου τὴν τῶν κακῶν ὀμιλίαν, καὶ ἀσπάζου τὴν »τῶν ἀγαθῶν. Ποίει ἀγαθὰ ἡμέρας τε καὶ νυκτός, καὶ ἐν- »θυμοῦ τὴν ματαιότητα τοῦ Κόσμου.»

«Οὐδέποτε δεῖ συνεῖναι, ἢ συμπορεύεσθαι κακῷ ἀνθρώ- »πῳ. Π. χ. ὁ μὲν χῆν ἀνηρέθη, συνὼν κόρακι, ὁ δὲ πέρ- »διξ συμπορευόμενος.»

Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ ταῶ, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ ψιττακός ἀπεκρίνατο·

«Οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Οὐζαίνῆς μέγα δένδρον ἐστὶ

Πιπάλα, ἔνθα συνώκουν χήν και κόραξ. Καίποτε ἐν θέρει ὀδίτης κεκμηκῶς ἐκοιμάτο ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου ἐκείνου, θείσ χαμαὶ τὸ τόξον και τὰ βέλη. Ἀπελθούσης δὲ τῆς σκιάσ, ἰδὼν ὁ χήν, ὡς ὁ ἥλιος θερμαίνει και τὸ πρόσωπον τοῦ κοιμωμένου ὀδίτου, ἠνέωξε τὰς πτέρυγας και ἐπεσκίαζεν αὐτῷ, οἰκτείρας. Ὁ δὲ φύσει ὦν κακὸς κόραξ, ἀφώδευσεν εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, ὃ εἶχεν ἠνεωγμένον, ἐν βαθεῖ ὕπνῳ ὦν, κᾶπειτα ἀπέπτῃ. Ἐξεγερθεὶς δὲ τοῦ ὕπνου ὁ ὀδίτης, και ἀναβλέψας, ἐτόξευσε τὸν ἐπισκιάζοντα ἀθῶον χήνα, νομίσας ὡς αὐτὸς ἐστιν ὁ ἀφοδεύσας.

Τὸ δὲ τοῦ πέρδικος οὕτως ἔχει, Βασιλεῦ·

Οἱ ὄρνεις πάντες ἐπορεύοντό ποτε εἰς πανθοινίαν τοῦ ὀρنيθομέδοντος Γαρούδα, κατὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Ὠκεανοῦ· ἐπορεύετο δὲ και εἰς πέρδιξ μετὰ κόρακος. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν βουκόλος ἐπὶ κεφαλῆς ἔφερεν ὀξύγαλα ἐν ἀγγεῖῳ. Καθιπτάμενος δ' ὁ κόραξ, ἐβρόχιζε τοῦ ὀξυγάλακτος. Θέντος δὲ κατὰ γῆς τοῦ βουκόλου τὸ ἀγγεῖον τοῦ ὀξυγάλακτος και ἀναβλέψαντος, ὁ μὲν κόραξ ἀπέπτῃ μακρὰν, ὡς ὀξυπέτης· ὁ δὲ ἀθῶος πέρδιξ ἀνηρέθη, ὡς βραδυπέτης.» Τοῦτο δ' ἐστιν, εἶπεν, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Οὐδέποτε δεῖ συνεῖναι ἢ συμπορεύεσθαι κακῷ ἀνθρώπῳ,
»Π. Χ. ὁ μὲν Χὴν ἀνηρέθη, συνὼν κόρακι, ὁ δὲ πέρδιξ
»συμπορευόμενος.»

Ἐγὼ δ' ἔφην· «Ἄδελφὲ ψιττακὲ, τί ταῦτα λέγεις κατ' ἐμοῦ; Καθὼς σεβάσμιός ἐστι παρ' ἐμοὶ ὁ Βασιλεὺς, οὕτω και σύ.» Ὁ δὲ ἔφη· «Ἐστὼ οὕτω. Λέγεται δ' ὁμῶς·

«Οἱ λόγοι τοῦ δυστρόπου, εἰ και ἡδεῖς εἰσι και θυμῆρεις,
»φόβον ὁμῶς προξενουσί, καθὼς τὰ ἄνθη, τὰ παρ' ὥραν γινόμενα¹.

(1) Φρονοῦσιν, ὡς εἰ ἄνθος ἢ καρπὸς τις γένοιτο παρ' ὥραν, κακὸς ἐστιν οἰωνός.

«Ἡ κακία σου ἐφάνη ἐκ τοῦ σοῦ λόγου· ὁ γὰρ λόγος σου αἴτιος ἐγένετο μάχης δύο Βασιλέων. Ὁρθῶς ἄρα λέγεται·

«Καὶ φανεροῦ ὄντος τοῦ κακοῦ, ὁ ἀνόητος ἤδεται καὶ ἀγάλλεται, καθὼς ὁ ἀμαξοποιός, ὃς ἔθετο ἐπὶ κορυφῆς καὶ »τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, καὶ τὸν μοιχόν.»

Ἐμοῦ δ' ἐρωτήσαντος «Πῶς ἔχει τοῦτο;» ὁ ψιττακὸς ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Σρηναγάρᾳ τῇ πόλει ἦν πλῦτης, ᾧ ὄνομα Μανδαμα-
τῆς (δύσνους). Οὗτος ἤκουε μὲν ὡς ἡ γυνὴ αὐτοῦ μοιχαλὶς
ἔστιν, οὐκ ἐπίστευε δὲ, ὡς μὴ ἰδὼν αὐτὴν ὀφθαλμοφανῶς
μετὰ τοῦ μοιχοῦ.

Καὶ ποτε πρὸς πίστωσιν, εἰπὼν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ὡς
πορεύεται εἰς κώμην τινὰ, ἀνεχώρησεν. Ἀναστρέψας δ' ἔ-
πειτα, εἰσέδου κρυφίως τὸν οἶκον, καὶ ἔμενεν ὑπὸ τὴν κλίνην
ἡσύχως. Θαρρήσασα δ' ἡ μοιχαλὶς ἐκάλεσε τὸν μοιχὸν κατὰ
τὴν ἐσπέραν, ὃς ἐλθὼν ἀνεκλίθη ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἐλθοῦσα δὲ
καὶ ἡ μοιχαλὶς ἐπὶ τὴν κλίνην, ἔθιξε τοῦ ὑπὸ τὴν κλίνην
ἀνδρὸς διὰ τοῦ ποδοῦ, καὶ εἰκάσασα ὡς αὐτὸς ἐστι, περι-
λυπος ἐγένετο. Καὶ ἐρωτήσαντος τοῦ μοιχοῦ, «Πῶς οὐ συμ-
παίζεις, ἀλλὰ σύννους εἶ;» ἀπεκρίνατο· «Ὁ ἐμὸς ἀνὴρ,
ὅς ἐστιν ἡ πνοή μου καὶ ἡ ψυχὴ μου, σήμερον εἰς ἐτέραν
κώμην ἀνεχώρησε· καίτοι δὲ ἡ κώμη αὕτη πλήρης ἐστὶν
ἀνθρώπων, ὡς περ ἔρημός μοι ὅμως φαίνεται. Πῶς δ' ἄρα
ἐν ξένη γῆ οὗτος ζήσεται; ἢ πῶς κοιμηθήσεται; Ταῦτα
διανοουμένη, διαρρήγνυμαι τὴν καρδίαν.» — «Πόθεν σοι
τοσαύτη ἀγάπη πρὸς τὸν ἀμαξοπηγόν, ὃς φίλερις ὢν, μοι-
χαλίδα καὶ ἀκόλαστον ἀποκαλεῖ σε;» ἤρετο ὁ μοιχός. Ἡ δ'
ἀπεκρίνατο· «Τί λέγεις, βάρβαρε; ἄκουσον·

«Ἐκείνη ἐστὶν ἀγαθὴ γυνή, ἡ χαρωπὸς ἐστὶ, καὶ τοι ὑπὸ
τοῦ ἀνδρὸς ὀνειδίζεται, καὶ θυμοειδεῖ βλέμματι βλέπεται.

«Ἄγαθὰ πολλὰ γίνεται ἐν τούτῳ τῷ Κόσμῳ τῇ γυναικὶ «ἐκείνῃ, ὑφ' ἧς ἀγαπᾶται ὁ ἀνὴρ, εἴτε ἀστικός ἐστιν, εἴτε »χωρικός, εἴτε κακός, εἴτ' ἀγαθός.

«Ὁ ἀνὴρ μέγα καλλώπισμά ἐστι τῇ γυναικὶ, εἰ καὶ ἀ- »καλλώπιστός ἐστι· διαζευχθεῖσα δὲ τοῦ ἀνδρός, εἰ καὶ »καλλωπίζεται, ἀκαλλώπιστός ἐστι.»

Ἀκούσας ὁ ἀμαξοποιός, ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ· «Μακάριος ἐγώ, θς ἔχω τοιαύτην γυναῖκα φιλόφρονα καὶ χρηστολόγον,» καὶ θεὶς τὴν κλίνην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἑαυτοῦ, καὶ ἀναστὰς ἐχό- ρευε διὰ πολλοῦ ἀγαλλόμενος.

«Τοῦτο δ' ἐστίν, εἶπεν ὁ ψιττακός, ὃ εἶπον ἀνωτέρω·

«Καὶ φανεροῦ ὄντος τοῦ κακοῦ, ὁ ἀνόητος ἡδεται καὶ »ἀγάλλεται, καθὼς ὁ ἀμαξοποιός, θς ἔθετο ἐπὶ κορυφῆς καὶ »τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ τὸν μοιχόν.»

«Εἶτα δ' ἐγώ, ἔφη ὁ λάρος, ἀσπασάμενος τὸν Βασιλέα, ἀνεχώρησα· ὁ δὲ ψιττακός ἔρχεται κατόπιν μου. Ταῦτα οὖν γνόντες, ποιήσατε τὸ προσῆκον.»

Μειδιάσας δ' ὁ χιναλώπηξ, ἔφη εἰρωνικῶς· «Οὗτος ὁ λάρος, τῷ ὄντι ὑπόθεσιν βασιλικὴν ἐτέλεσεν, ὅση δύναμις· φύσις δ' αὕτη ἐστὶ τῶν ἀνοήτων, ὡς καὶ λέγεται·

«Βελτίων ἐστὶν ἡ χρηματικὴ ζημία, ἢ ἡ μάχη. Τοῦ »μὲν ἔμφρονος σημεῖον τοῦτό ἐστιν, τοῦ δ' ἄφρονος σημεῖον »ἡ μάχη, ἄνευ αἰτίας.»

«Ἄλις τῆς χλεύης, ἔφη ὁ Βασιλεὺς· τελεσθήτω δὲ τὸ συμ- φέρον.» — «Κατ' ἰδίαν ἐρῶ, ὦ Βασιλεῦ, ἔφη ὁ χιναλώπηξ. Λέγεται γάρ·

«Οἱ φρόνιμοι καταλαμβάνουσι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀν- »θρώπου διὰ τῆς ἠχοῦς τῶν προφερομένων χθαμαλῆ τῇ »φωνῇ λόγων, καὶ διὰ τῆς μεταλλαγῆς (μεταβολῆς) τοῦ »ὄμματος καὶ τοῦ προσώπου.»

Ὁ μὲν οὖν Βασιλεὺς καὶ ὁ ὑπαρχος ἔμειναν ἔνθα ἦσαν·

οὐ δὲ λοιποὶ ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Τηνικαῦτα, ἔφη ὁ χηναλώπηξ· «Ἐγὼ συμπεραίνω, ὦ Βασιλεῦ, ὡς ὁ λάρος οὕτως ἔπραξεν ἐκ παρακινήσεώς τινος τῶν ἡμετέρων βουλευτῶν. Λέγεται γάρ·

«Ὁ μὲν ἄρρωστος εἰς ὠφέλειάν ἐστι τῶν ἰατρῶν, ὁ δὲ »κακῶς ἔχων Βασιλεὺς εἰς ὠφέλειαν τῶν βουλευτῶν, ὁ δ' »ἀπαίδευτος εἰς ὠφέλειαν τοῦ εὐπαιδευτοῦ, ὁ δὲ διαφερό-
«μενος εἰς ὠφέλειάν ἐστι τοῦ Βασιλέως¹.»

«Μετέπειτα, ἔφη ὁ Βασιλεὺς, σκέψις καὶ θεωρίᾳ ἔστω περὶ τούτου· νῦν δὲ φράζε ὅ,τι δεῖ πράξαι.» — «Κατάσκοπος πεμφθήτω, ἔφη ὁ χηναλώπηξ· ἐκ γὰρ τούτου γνωσόμεθα τί μελετᾷ πράξαι ὁ ἐχθρὸς, καὶ πόση ἐστὶν ἡ δύναμις αὐτοῦ. Λέγεται γάρ·

«Ὁ κατάσκοπος ὀφθαλμὸς ἐστὶ τοῦ Βασιλέως, ὃς βλέπει τὰ ὀρθῶς γινόμενα, ἢ μὴ, ἔντε τῇ οἰκείᾳ καὶ ἐν τῇ »ἀλλοτρίᾳ γῆ. Ὁ δὲ Βασιλεὺς, ὁ μὴ ἔχων τοιοῦτον ὀφθαλ-
»μὸν, τυφλὸς ἐστὶ.»

«Οὗτος αὐτὸς δ' ὁ κατάσκοπος λαβέτω καὶ ἕτερον βοηθόν· καὶ αὐτὸς μὲν μενέτω ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ ἐχθροῦ, ἀποστελλέτω δὲ τὸν ἕτερον κρυφίως μετ' εἰδήσεως τῶν ὧν ἀκούει καὶ βλέπει.» Ἐν τούτῳ εἰσδύς ὁ θυρωρὸς, προσεκύνησε καὶ εἶπε· «Ψιτακὸς τις ἐλήλυθεν, ὦ Βασιλεῦ, ἀπὸ τῆς χώρας Ζαμβοῦς.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔνευσε πρὸς τὸν χηναλώπεκα, ὃς καὶ εἶπε τῷ θυρωρῷ· «Ἀπάγαγε τοῦτον εἰς οἶκον εὐτρεπῆ, κἄπειτ' ἄγαγε ἐμπροσθεν τοῦ Βασιλέως.» Ὁ δ' οὕτω καὶ ἐποίησε. «Πόλεμος ἄρα ἐξερράγη,» ἔφη ὁ Βασιλεὺς. Ὁ δὲ, «Εἰ καὶ οὕτω φαίνεται, ἔφη, πόλεμος ὅμως οὐ συμφέρει. Λέγεται γάρ·

«Οὐδέποτε ὁ φρόνιμος τρόπον ποιεῖται νικῆσαι τοὺς ἐχ-
»θροὺς διὰ πολέμου· ὁ γὰρ πόλεμος δύο μαχομένων ἀμ-
»φίβολός ἐστι.»

(1) Διαφερόμενος ὁ λαὸς καὶ δικαζόμενος, χρηματικὴν τιμὴν τῷ Βασιλεῖ ἀποτίνει.

ΣΤΕΦΑΝΙΤΗΣ

ΚΑΙ

ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ,

ΗΤΟΙ

Βιβλίον φυσιολογικόν (ἠθικοπολιτικόν), μετακομισθὲν ἐκ τῆς Ἰνδίας, καὶ δοθὲν τῷ Βασιλεῖ Χοσρόῃ ἐν Περσίδι, παρά τινος Περζῶε, σοφοῦ καὶ ἱατροῦ τὴν τέχνην, καὶ μετενεχθὲν εἰς τὴν Ἀράβων γλῶσσαν.

ὑπὸ δὲ

Συμεῶν Μαγίστρον καὶ φιλοσόφου τοῦ Σήθ, εἰς τὴν Ἑλλήνων διάλεκτον μεταβληθὲν, καλούμενον ἀραβιστὶ μὲν Κυλλίε καὶ Δίμνε, ἑλληνιστὶ δὲ ΣΤΕΦΑΝΙΤΗΣ καὶ ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ.

Ἐκδοθὲν νῦν τὸ δεῦτερον ὡς συμπλήρωμα τῆς ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ ὑπὸ Δημητρίου Γαλανοῦ ἀτελοῦς μεταφράσεως τοῦ πρωτοτύπου συγγράμματος τοῦ Βισνοῦ-Σαρμᾶνος, ἐπιγραφομένου Χιτοπαδάσσα, ἢ Πάρτσα Τάντρα, ἥτοι Πεντάτευχος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Γ. Χαρτοφύλακος.

—
1851.

ΣΤΕΦΑΝΙΤΗΣ

Κ Α Ι

ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

*Ἐν ᾧ ὑπάρχει μυθικὴ διήγησις τῶν κατὰ
τὸν Στεφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην.*

Ο τῶν Ἰνδῶν Βασιλεὺς Ἀβεσσαλῶμ ἤρετό τινα τῶν περὶ αὐτὸν φιλοσόφων λέγων· «Βούλομαι σε ὑποδειγματίσαι μοι, τῷ τρόπῳ ὁ δολιὸς καὶ πονηρὸς ἀνὴρ, μεσολαβήσας, εἰς ἔχθραν μεταβάλλει τὴν μεταξύ τινῶν συστᾶσαν φιλίαν.»

Ὁ δὲ φιλόσοφος ὑπολαβὼν οὕτως ἔφη· «Λέγεται, ὡς ἔμπορος τις πολυὺς ὢν, καὶ βίου ἐπιετανοῦ (κατὰ τὴν ποίησιν) εὐπορῶν, καὶ παῖδας ἔχων νωχελεῖς, καὶ μὴ βουλομένους δι' ὄκνον ἀσκησὶν τινα τέχνης μεταχειρίσασθαι, παραινетиκοῖς τοιοῖσδε πρὸς αὐτοὺς ἐχρήτο ῥήμασιν· «Ὡ τέκνα, λέγων, ὁ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἀναστρεφόμενος, τριῶν δεῖται πραγμάτων· αὐτάρκους περιουσίας, δόξης τῆς παρὰ ἀνθρώπων, καὶ ἐπιτυχίας τῶν ἀποταμιευομένων ἐκείσε τοῖς δικαίοις ἀγαθῶν. Ταῦτα δὲ τὰ τρία οὐκ ἄλλως ἐπιγίνεται τι, εἰ μὴ γε διὰ τῶν τεσσάρων τούτων· τουτέστι τοῦ κτᾶσθαι τὸν πλοῦτον ἐκ πόρου δικαίου καὶ εὐλόγου, καὶ τὰ ἀποκτηθέντα καλῶς οἰκονομεῖν καὶ διεξάγειν· εἶτα καὶ τὸ μεταδιδόναι τῶν ἀποκτηθέντων τοῖς δεομένοις· ὅπερ ἐν τῷ παρόντι βίῳ λυσιτελεῖ,

ΣΤΕΦΑΝΙΤΗΣ

Κ Α Ι

ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

*Ἐν ᾧ ὑπάρχει μυθικὴ διήγησις τῶν κατὰ
τὸν Στεφανίτην καὶ Ἰχνηλάτην.*

Ο τῶν Ἰνδῶν Βασιλεὺς Ἀβεσσαλώμ ἤρετό τινα τῶν περὶ αὐτὸν φιλοσόφων λέγων· «Βούλομαι σε ὑποδειγματίσαι μοι, τῷ τρόπῳ ὁ δολιὸς καὶ πονηρὸς ἀνὴρ, μεσολαβήσας, εἰς ἔχθραν μεταβάλλει τὴν μεταξύ τινῶν συστάσαν φιλίαν.»

Ὁ δὲ φιλόσοφος ὑπολαβὼν οὕτως ἔφη· «Λέγεται, ὡς ἔμπορος τις πολυὺς ὢν, καὶ βίου ἐπιετανοῦ (κατὰ τὴν ποίησιν) εὐπορῶν, καὶ παῖδας ἔχων νωχελεῖς, καὶ μὴ βουλομένους δι' ὄκνον ἀσκησὶν τινα τέχνης μεταχειρίσασθαι, παραινετικῶς τοιοῖσδε πρὸς αὐτοὺς ἐχρῆτο ῥήμασιν· «Ὡ τέκνα, λέγων, ὁ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἀναστρεφόμενος, τριῶν δεῖται πραγμάτων· αὐτάρκους περιουσίας, δόξης τῆς παρὰ ἀνθρώπων, καὶ ἐπιτυχίας τῶν ἀποταμιευομένων ἐκείσε τοῖς δικαίοις ἀγαθῶν. Ταῦτα δὲ τὰ τρία οὐκ ἄλλως ἐπιγίνεται τι, εἰ μὴ γε διὰ τῶν τεσσάρων τούτων· τουτέστι τοῦ κτᾶσθαι τὸν πλοῦτον ἐκ πόρου δικαίου καὶ εὐλόγου, καὶ τὰ ἀποκτηθέντα καλῶς οἰκονομεῖν καὶ διεξάγειν· εἶτα καὶ τὸ μεταδιδόναι τῶν ἀποκτηθέντων τοῖς δεομένοις· ὅπερ ἐν τῷ παρόντι βίῳ λυσιτελεῖ,

καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἔτι καὶ τοῦ ἐκκλίνειν τὰ ἐπισυμβαίοντα πτώματα, ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν. Εἴτις οὖν ἐν τι τῶν τεσσάρων τούτων παραδράμη, οὐδὲν ἀνύσει. Εἰ γὰρ μὴ πλούτου εὐπορήσει, οὐκ ἂν καλῶς περὶ τὸν βίον συναναστραφῆ, οὔτε τινας εὐεργετῆσαι δυνηθείη. Εἰ δὲ πλοῦτος μὲν ἐστὶν αὐτῷ, οὐ μὴν δὲ καλῶς τοῦτον οἰκονομεῖ, τάχιστ' ἂν τοῖς πένησι γενήσεται συναριθμῖος. Εἰ γὰρ καὶ δαπάνας ἐλαχίστας ποιῆται, κατὰ μικρὸν δὲ, μὴ ἐπιγινόμενης τινὸς προσθήκης, ὁ σύμπας αὐτῷ πλοῦτος ἀναλωθήσεται, καθάπερ τὸ στίμμι, ὅπερ κατὰ μικρὸν, ὡς χοῦς μεταδιδόμενον, δαπανᾶται. Εἰ δὲ ὁ πλοῦτος ἀποκτηθῆ μὲν, καὶ τῆς εἰσφορᾶς ἐπιμέλεια γένηται, οὐ μὴν ἐκ τούτου μεταδοθῆ τι καὶ τοῖς χρήζουσι, πένης πάλιν ὁ τοῦτον ἔχων λογισθήσεται· καὶ αἷτιος αὐτῷ ὁ πλοῦτος παντελοῦς ἀπωλείας γενήσεται, καὶ διαρρήγῃσεται τὰ τῆς εὐπορίας, καθάπερ οἱ σωλῆνες διαρρήγυνται, ὅτε ἐν αὐτοῖς, ὕδωρ προστιθέμενον ὕδατι, πόρον ἀπορροίας οὐχ εὐρίσκει. »

Τούτων ἀκούσαντες οἱ παῖδες τῶν παραινέσεων, ἐπεισθησαν τῇ τοῦ πατρὸς συμβουλῇ. Καὶ ὁ πρῶτος αὐτῶν πρὸς ἐμπορίαν ἐστάλη, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἄμαξαν, ὑπὸ δύο ταύρων ἐλκομένην. Συνέβη δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν θαλτώδει τινὶ τόπῳ θάτερον τῶν βοῶν συμποδισθῆναι. Ἐφ' ᾧ ὀρμηθεὶς ἅμα τοῖς ὑπ' αὐτοῦ, ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τοῦ πηλοῦ. Καὶ δι' ἣν ὑπέστη βίαν, ἐλκόμενός τε καὶ ἀνθέλκων, ἀτονήσας κατελήφθη, περαιτέρω προχωρεῖν μὴ δυνάμενος. Παντελεῖ δὲ ἀπορίᾳ ὁ ταῦρος συσχεθεὶς, ἡρέμα θαδίσας πεδίον εὔρε χλοηφόρον καὶ ὕδατῶδες, ἐν ᾧ καὶ ἔμενε διαιτώμενος. Οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ πάνυ λιπανθεὶς καὶ παχυθεὶς, ἤρξατο τοῖς κέρασι τὴν γῆν κατορύσσειν. καὶ μέγα μυκᾶσθαι.

Διῆγε δὲ πλησίον αὐτοῦ λέων τις τῶν θηρίων βασιλεύς. Παρόκουν δὲ τούτῳ θηρίων καὶ ζώων γένη διάφορα, λέοντες τε καὶ ἄρκτοι, λύκοι τε καὶ λαγωοὶ, πάρδοι τε καὶ ἀλώπεκες,

θῶες τε καὶ λυκοπάνθηρες, καὶ ἕτερα ζῶων ἀλόγων εἶδη. Ὁ δὲ λέων στιγματίας ἦν, καὶ ἠπορημένος, καὶ ἐλλιπῆς τὴν φρόνησιν. Ἀκούσας οὖν τῶν τοῦ ταύρου μυκηθμῶν, καὶ ἀνήκτος τοιούτου ἤχου ὦν, ἐδειλίασε σφόδρα, καὶ οὐκ ἠθέλησε τὴν δειλίαν αὐτοῦ τοῖς ὑπ' αὐτὸν φανερωῆσαι, ἀλλ' ἔστη ἐφ' ἐνὸς τόπου ἀμετακίνητος.

Παρήσαν δὲ ἐκεῖσε σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν θῶες δύο, ὁ μὲν Στεφανίτης, ὁ δὲ Ἰχνηλάτης καλούμενος, ἀμφότεροι ποικίλοι τὴν φρόνησιν. Πλὴν ὁ Ἰχνηλάτης πονηρὸς ἦν τὴν ψυχὴν, καὶ πλεόν ἐφιέμενος τῆς τῶν πραγμάτων καταλήψεως. Ὃς δὴ καὶ εἶπε τῷ Στεφανίτῃ· «Τί δῆτα, ὦ ἑταῖρε, ὁρῶμεν τὸν λέοντα ἀμετακίνητον, ὥσπερ πεπηγότα, καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς μὴ καταδυναστεύοντα;» Ὁ δὲ Στεφανίτης ὑπολαβὼν ἔφη· «Τίσοι κοινὸν καὶ ταῖς τοιαύταις ἀνοήτοις ἐρωτήτεσιν; οὐδὲ γὰρ ἡμῖν πρόσεστί τι ἀνιαρόν· ἀλλὰ τῇ πύλῃ τοῦ ἡμετέρου Βασιλέως προσκαρτεροῦντες, τὴν ἐφήμερον ἐκάστοτε τροφὴν ποριζόμεθα· ἀλλ' οὐδὲ οἶοι ἐσμέν περὶ Βασιλέων διαλέγεσθαι, καὶ τὰ τούτων ἀδύνατα περισκοπεῖν. Παῦσε οὖν τῶν τοιούτων καὶ ἴσθι, ὡς ὁ χρώμενος ἀνοικεῖοις αὐτῷ ἔργοις τε καὶ λόγοις, πείσεται καὶ κεῖνος κατὰ πάντα τὸ τοῦ πιθήκου. Λέγεται γάρ, ὡς πιθηκός τις, ἰδὼν τέκτονα ξύλα σχίζοντα πάλοις δυοῖν, τὸν ἕνα ἀφαιροῦντα, καὶ ὠθοῦντα τὸν ἕτερον, καὶ ταῦτα παρομοιάσαντα ἐπίπῳ ἀνδρὶ, διὰ τινὰ χρεῖαν μετὰ ταῦτα ἀποδημήσαντα, ἐπιβὰς τοῦ ξύλου ὁ Πίθηκος ἐπεχείρησε ποιεῖν τὰ ὁμοία. Τῶν δὲ παιδογόνων αὐτοῦ μορίων τοῖς τοῦ ξύλου ρήγμασι συμπιεσθέντων, ἐλειποθύμησε· τοῦ δὲ τέκτονος καταλαβόντος αὐτὸν, ἐτιμωρήθη τὰ μέγιστα. Οὕτω καὶ σὺ πάθοις ἂν, εἰ τοῖς τοιούτοις χρᾶς. Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης, «Ἐγνων, φησὶν, ἅπερ μοι προύτεινας· ἀλλ' ἴσθι ὅτι καὶ δόξης ἐφίεσθαι δεῖ, εὐφραιγούσης μὲν τοὺς φίλους, ἀνιούσης δὲ τοὺς ἐχθρούς. Χθαμαλῶν γὰρ καὶ χαμαιρεπῶν ἀνδρῶν τὸ ἀρκεῖσθαι τοῖς τυχοῦ-

χοῦσι, καὶ στέργεσθαι τούτοις, ἐπεὶ καὶ ὁ κύων πολλάκις, ὅσπου ἐυρίσκων ξηρότατον, ἐφήδεται τούτῳ· ὁ δὲ γε ὑψίνους ἀνὴρ οὐ μέχρι τῶν οὐδαμινῶν ἴσταται καὶ τῶν εὐτελῶν, ἀλλὰ τὰ ἄνω ἐπιζητεῖ, καὶ τὰ ἄξια τούτων διώκει, καθάπερ ὁ λέων ὁ τοῦ λαγωῦ κατατρέχων· ἐπεὶ δ' ἂν ἴδῃ τὴν κάμηλον, ἀφίει ἐκεῖνον, κατατρέχει αὐτῆς. Ἡ οὐκ οἶσθα, τὸν κύνα τῷ οὐραίῳ σκίνοντα, ἄχρις οὔτου τῆς τροφῆς ἀπολαῦσει τοῦ ἔρτου· τὸν δὲ μέγαν ἐλέφαντα, προσφερομένης τῆς τροφῆς ἀπαναινόμενον, καὶ μόλις τῷ κολακεύεσθαι ταύτην ἐσθίοντα; Καὶ γὰρ ὁ μεγαλόθυμος ἀνὴρ, καὶ μεγαλεπήβολος, καὶ εὐμετάδοτος, καὶ μὴ ἐπὶ μακρῷ χρόνῳ τὸν βίον καταλλάξῃ, ἀλλὰ μακροβιώτατος γνωρίζεται. Ὁ δὲ βίῳ στενοτάτῳ καὶ ταλαιπώρῳ σιζῶν, καὶ μήτε ἐκυτόν, μήτε ἐτέρους ὠφελῶν, βραχύβιος οὗτός ἐστι, καὶ μινυνθάδιος, εἰ καὶ εἰς βαθὺν καταντήσῃ γῆρας.»

Ὁ δὲ Στεφανίτης ἔφη· «Ἔγνω ἃ λέγεις· ἀλλὰ λόγισαι, ὡς ἕκαστος ἴδιον μέτρον ἔχει. Καὶ ὅτε ἔστι τις παρὰ τοῖς ὁμοτίμοις ἔντιμος, δεῖ τοῦτον ἀρκεῖσθαι ἰδίῳ βαθμῷ. Τοιοῦτοί ἐσμεν καὶ ἡμεῖς. Οὐκοῦν ἀσπασέον τὸ μέτρον τὸ καθ' ἡμᾶς.» Καὶ Ἰχνηλάτης «Κοινὰ πᾶσαι αἱ τοῦ βίου ἀξίαι, καὶ ὁ μέγαν ἀνὴρ αἰεὶ ποιεῖται τὴν ἀνοδὸν· ὁ δὲ χαμαιρεπῆς αἰεὶ κάτεισι. Δυσχερὲς γὰρ τὸ κάτωθεν ἄνω ἀποπηδᾶν· εὐχερὲς δὲ τὸ ἀπὸ τῶν ἄνω κατιέναι ἐπὶ τὰ χθαμαλότερα. Ὡσπερ ὁ λίθος δυσχερῶς μὲν ἄνω φέρεται, ῥαδίως δὲ πρὸς τὰ κάτω χωρεῖ. Δεῖ οὖν ἡμᾶς τὰ ἄνω ἐπιζητεῖν, ὡς οἶόν τε, καὶ μὴ στέργεσθαι τῷ οἰκειῷ μέτρῳ, ἐξὸν μεταβαίνειν εἰς ἕτερα. Καὶ βούλομαι τὴν τοῦ λέοντος περίστασιν πρόφασιν λαβεῖν τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας καὶ οἰκειώσεως· ὁρῶ γὰρ αὐτὸν ἀσυλλόγιστον, καὶ πάντῃ ἠπορημένον, ἅμα τοῖς ὑπ' αὐτὸν στρατιώταις, καὶ ἴσως τύχῳ παρ' αὐτοῦ ἀξίας τινός.»

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Στεφανίτης, «Καὶ πόθεν σοι δῆλον, ἔφη,

ὅτι ὁ λέων ἠπόρηται; » Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης, « Οἶδα, φησί, τὸν τοῦ-
του λογισμὸν· ὁ γὰρ ἐχέφρων ἀνὴρ διαγνῶναι δύναται τὰ
τοῦ πλησίου διανοήματα, στοχαζόμενος τούτου ἔκ τε τῆς
διαθέσεως καὶ σχήματος. » Καὶ ὁ Στεφανίτης· « Καὶ πῶς ἐλπί-
ζεις χάριν εὑρεῖν παρὰ τῷ λέοντι, οὐδέποτε Βασιλεῦσιν ὑπε-
ρητήσας, μηδὲ ἐπιστήμην ἔχων αὐτὸς τῆς ὀμιλίας αὐτῶν καὶ
τῆς παιδείας ἀξίαν; » Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης· « Ὁ νουνεχὴς ἀνὴρ, φη-
σίν, οἶδεν ἀναστρέφεσθαι, καὶ ἐν οἷς ἐμπειρίαν οὐκ ἔχει· ὁ
δὲ μὴ τοιοῦτος καὶ περὶ τὴν ἰδίαν τύχην σφάλλεται. » Ὁ δὲ
Στεφανίτης ἔφη· « Ὁ ἐξουσιαστὴς οὐκ εἴωθε λαμβάνειν τὸν
κρείττονα τῶν παρ' αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν πλησιέ-
στερον, παρομοιούμενος τῇ ἀμπέλῳ· αὕτη γὰρ οὐ τοῖς κρείτ-
τοσι τῶν δένδρων, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλησιέστερον περιπλέ-
κεται. Πῶς οὖν αὐτὸς οἰκειοῦσθαι δυνήσῃ τῷ λέοντι, τούτου
ἀπωκισμένος ὑπάρχων; » Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπεν· « Ἔγνων, ὅσα
εἴρηκας, καὶ ἀληθῆ εἶσι· ἀλλ' οἶδα τοὺς οἰκειοτέρους μὴ ὄν-
τας πρότερον τοιούτους, ἀλλὰ ἀναχθέντας κάτωθεν. Βούλο-
μαι οὖν καὶ γὼ οὕτως ἐπιχειρήσασθαι. Δέγεται γὰρ, ὅτι πᾶς
ὁ προσανέχων τῇ βασιλικῇ αὐλῇ, τὴν ὑπερηφανίαν ἀπορρί-
ψας, καὶ τὸν θυμὸν δαμάσας, καὶ τὴν βλάβην ὑπομένων,
καὶ τοῖς πᾶσιν ὑπείκων, οἰκειοῦται τάχις αὐτῷ Βασιλεῖ. » Καὶ
ὁ Στεφανίτης αὖθις φησί· « Καὶ ὑπόθου νῦν, ὅτι προσεγγίσεις
τῷ λέοντι· πῶς οὖν δυνήσῃ χάριν εὑρεῖν παρ' αὐτῷ; » Καὶ ὁ
Ἰχνηλάτης, « Ὅτε προσεγγίσω τούτῳ, φησί, γνώσομαι τάτε ἦθη
αὐτοῦ, καὶ τὴν γνώμην αὐτοῦ ὄψομαι· καὶ βουλόμενον μὲν
τινὲ ἐπιχειρήσασθαι τῶν λυσιτελῶν, διεγερῶ μᾶλλον αὐτὸν
πρὸς τὴν πράξιν, καὶ παρασκευάσω τοῦτον ἐπὶ πλεῖον τῷ
τελεσιουργήματι ἐπιτρέπεσθαι· μεταχειριζόμενῳ δὲ τι τῶν
ἀσυμφόρων, ἀποκαλύψω αὐτῷ τὴν ἐκ τοῦ τοιοῦτου ἔργου
βλάβην, καὶ τὸ ἐν τῇ καλύψει αὐτοῦ λυσιτελές. Καὶ τοῦτο
εὐμεθόδως καὶ κολακηντικῶς ἐργάσομαι, καὶ οἶμαι, ὡς τοι-

ουτοτρόπως ὁ λέων με ἀγαπήσει, καὶ τῶν ἄλλων προκρινεῖ. Ὁ γὰρ συνετός ἀνὴρ δύναται τὸ ἀληθές κυρῶσαι, καὶ τὸ ψεῦδος συστῆσαι· ὡπερ καὶ ὁ ἀριστος γραφεὺς παραχαράττειν ἰσχύει τὴν ἀλήθειαν, σχηματίζων εἰσελεύσεις τινῶν, καὶ ἐξελεύσεις ἐν ἐπιπέδῳ.»

Ὁ δὲ Στεφανίτης ἔφη· «Εἰ ταῦτα βούλη, δεῖ σε παραφυλάττεσθαι τὴν παρὰ τῷ Βασιλεῖ οἰκειότητα. Οὐδεὶς γὰρ ἐχέφρων τῶν δε τῶν τριῶν κατατολμᾷ, ἀλλ' οὐδὲ ραδίως ἐξ αὐτῶν σώζεται· λέγω δὴ τῆς πρὸς τοὺς Βασιλεῖς ἐγγύτητος, καὶ τῆς τοῦ δηλητηρίου διαπειρᾶν μεταλήψεως, καὶ τοῦ ταῖς γυναῖξι πιστεύειν μυστήρια. Παρείκασται γὰρ ὁ Βασιλεὺς ὄρει κρημνώδει καὶ δυσβάτῳ, παντοίαις ὀπώραις, καὶ πύαις κομῶντι, θηρίων τε καὶ λεόντων πλήρει· ἐφ' ἧ καὶ ἡ ἄνοδος δυσχερής· καὶ ἡ διαμονὴ ἐπισφαλής.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπεν· «Ἀληθῶς εἶπας· ἀλλ' ὁ μὴ κινδύνων κατατολμῶν, οὐ τυγχάνει τῶν ἐφετῶν, καὶ ὁ πρὸς πᾶν πρᾶγμα ἐπτοημένος, ἄμοιρος πάντων μένει. Λέγεται γὰρ, ὡς τὰ τρία ταῦτα οὐδεὶς ὑπαισέρχεται τῶν μικροψύχων· λέγω δὴ τὰς βασιλικὰς ὑπηρεσίας, καὶ τὴν διὰ θαλάσσης ἐμπορίαν, καὶ τὴν ταχεῖαν πρὸς τὸν ἐχθρὸν συμπλοκὴν. Δύο γὰρ ἀφώρισται τόποι τῷ μεγαλόφρονι ἀνδρὶ· αἱ Βασίλειαι αὐλαὶ, καὶ αἱ ἐν ἐρήμοις παρὰ τοῖς ἀσκηταῖς διατριβαί, ὡπερ καὶ τῷ ἐλέφαντι, ἢ τε ἔρημος, καὶ ἡ ἐν τοῖς βασιλείοις διαγωγή.»—«Καὶ αὖθις, φησὶν ὁ Στεφανίτης, οὐ συναινῶ σοι περὶ τῶν τοιούτων. Ἄπελθε, καὶ ποίει, ὃ βούλει.»

Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εὐθέως ἀπελθὼν πρὸς τὸν λέοντα, προσεκύνησεν αὐτῷ ὁ δὲ λέων ἐπηρεώτησεν αὐτὸν, ἐνθα διῆγε τὸν τοσοῦτον καιρόν. Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης, «Οὐ διέλειπον, φησὶν, ἀεὶ προσανέχειν τῇ βασιλικῇ πύλῃ, ἐλπίζων διὰ παντός ἀξιούσθαι συνεργείας τινὸς μεταδοῦναι τῷ Βασιλεῖ, εἰδὼς ὡς τινα τῶν πραγμάτων ἐπιδέονται ποτε καὶ τῆς χθαμαλῶν καὶ

ἀδῆλων ἀνδρῶν συμμεταλήψεως, καὶ πολλοὶ τῶν τῆς κάτω τύχης πολλάκις ἐν μεγάλοις πράγμασι λυσιτελοῦσι· τῷ γὰρ ἐρρίμμένῳ καὶ ἐπὶ γῆς κειμένῳ ξύλῳ ἐνίοτε χρώμεθα πρὸς ὠτὸς κνησμόν.» ὣς οὖν ἤκουσεν ὁ λέων τῶν τοιούτων λόγων, εἶπε πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτόν· «Ὁ εὐσυνείδητος καὶ λόγιος ἀνὴρ ἀγνοεῖται πολλάκις· πλὴν καθάπερ τὸ ὑποκρυπτόμενον πῦρ, ὀπόταν εἰς φῶς ἐξέλθῃ, ἀέριον τὴν φλόγα ἀπεργάζεται, παραπλησίως καὶ οὗτος, καιροῦ τυχών, ἐκ μόνῃς τῆς ὀμιλίας οἶος ἐστὶ, κατὰδῆλος γίνεται.» ὣς οὖν ἔγνω ὁ Ἰχνηλάτης, ὅτι ἀρεστὸς κατεφάνῃ τῷ λέοντι, ἔφη· «Ὡ Βασιλεῦ, δεῖ τὴν αὐλήν τοῦ Βασιλέως ἀναφέρειν εἰς αὐτὸν ἅπαντα τὰ δέοντα· τῆνικαῦτα γὰρ ἐκάστῳ τὴν ἀξίαν ἐκεῖνος ἀπονεμεῖ τιμὴν. Καὶ καθάπερ τὰ διάφορα σπέρματα, ὑπὸ γῆν κείμενα, οὐ φαίνεται οἷά ἐστιν, εἰ μὴ γε τῆς γῆς ἀναβλαστήσει, οὕτω καὶ ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων διὰ τῶν οἰκείων αὐτῷ λόγων ὁποῖος ἐστὶ, δείκνυται. Καὶ δεῖ τὸν Βασιλέα μῆτε τὸν τῆς κεφαλῆς κόσμον προσάπτειν τοῖς ποσὶ, μῆτε τὸν τῶν ποδῶν τῆ κεφαλῆ ἐπισυνάπτειν. Καὶ γὰρ ὁ τὸν ὑάκινθον καὶ τοὺς μαργαρίτας τῷ μολίβδῳ συμπλέκων, ἑαυτὸν μᾶλλον, ἢ τοὺς μαργαρίτας ἠτίμησε· δεῖ γὰρ τὸν μὲν ἄρχοντα διακρίνειν τοὺς ὑπ' αὐτόν, τὸν δὲ στρατηγὸν τοὺς στρατιώτας. Οὐ γὰρ τῷ πλήθει κατορθοῦσιν οἱ ἡγεμόνες τὰ ἐπιχειρήματα, ἀλλὰ τῇ ἀρίστῃ ἐκλογῇ· καὶ γὰρ ὀλίγοι ὑάκινθοι πολλῶν ἐτέρων εὐμεγέθων σωμάτων καὶ πραγμάτων ὄνησιμώτεροί εἰσι καὶ χρησιμώτεροι. Καὶ χρὴ τὸν ἡγεμόνα μὴ καταφρονεῖν τινὸς τῶν ὑπ' αὐτόν εὐτελῶν· τὸ γὰρ μικρὸν οὐ μικρὸν, φασιν, ὅταν ἐκφέρῃ μέγα. Δεῖ δὲ καὶ τὸν ἐξουσιαστὴν μὴ τοὺς κατὰ γένος περιφανεῖς μόνον προσίεσθαι, ἀλλὰ καὶ λυσιτελεῖν δυναμένους. Μῆτε μὴν τοῖς περὶ αὐτὸν μόνοις ἀρκεῖσθαι, καὶ τούτοις προσανέχειν· ἀλλὰ καὶ πόρρωθεν τοὺς συνέσει καὶ παιδείᾳ κεκοσμημένους μετακαλεῖν. Οὐδὲν γὰρ ἐγγύτερόν

τινι ὑπὲρ τὸ ἴδιον σῶμα· ἀλλ' ὅτε νόσος τούτῳ ἐπισυμβῆ, τὰ πορρωτέρω φάρμακα ὁ νοσῶν ἐπιζητεῖ. Καὶ οἱ μῦες πολλάκις βραχιλοῖς οἰκήμασι παρεδρεύουσιν, ἀλλ' οὐ προτιμώτεροι τοῦ ἰέρακος, τῆς ἐγγύτητος ἔνεκα· ὁ γὰρ ἰέραξ ἄγριος ὢν, διὰ τὴν ἐν αὐτῷ λυσιτέλειαν, μετακαλεῖται καὶ προσλαμβάνεται παρὰ Βασιλέων καὶ ἐπὶ βραχίονος φέρεται.»

Τούτων ἀκούσας τῶν ῥημάτων ὁ λέων, κατεπλάγη σφόδρα, καὶ φησι πρὸς τοὺς συνέδρους αὐτοῦ· «Οὐ δεῖ τὸν ἐπ' ἐξουσίας παρορᾶν τοὺς σπουδαίους ἄνδρας, κἂν ὧσι τῆς κάτω τύχης· ἀλλὰ ἐκάστῳ τὸ κατ' ἀξίαν ἀπονέμειν, κἂν ἅπαντες ἀπαρέσκωνται.» Ἰδὼν οὖν ὁ Ἰχνηλάτης εὐμενῆ τὴν τοῦ λέοντος πρὸς αὐτὸν ῥοπήν, ὠμίλησε μετὰ θάρρους αὐτῷ κατὰ μόνας λέγων· «Τί τοῦτο, ὦ Βασιλεῦ, ὅτι ἐπὶ πολὺν ἤδη καιρὸν ἔμεινας ἀκίνητος, μὴ καταβαίνων ἐπὶ τόπον ἕτερον ;» Ἠβουλήθη οὖν ὁ λέων τὴν αὐτοῦ δειλίαν ἀποκαλύψαι· ἀλλ' ἔφθασε τὸ μεταξὺ τῶν μυκηθμῶν ἀκούσας τοῦ ταύρου, καὶ ἔτι περιδῆλος καὶ περίτρομος γεγονῶς, ἔφη· «Δέδοικα, μὴ ἀνάλογον εἶη τούτου τοῦ ζώου τὸ σῶμα τοῖς μυκηθμοῖς· καὶ εἰ οὕτως ἔχει, φευκτέον ἐνθένδε.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης ὑπολαβὼν, «Μὴ φοβοῦ, φησιν, ὦ βασιλεῦ, τὰς ὑπερόγκους φωνάς· κεναὶ γὰρ πολλάκις εἰσὶν αὗται. Λέγεται γὰρ, ὡς ἀλώπηξ τις πεινώσα, καὶ τροφήν ἐπιζητοῦσα, προστετύχηκεν ἐν τινι ὕλῃ τυμπάνῳ, δένδρῳ ἀπηωρημένῳ, καὶ ἐν τῷ ὑπὸ ἀνέμων ὑποκρούεσθαι, ἀλαλαγμὸν ποιουμένῳ τοῖς τοῦ δένδρου κλωσί. Τούτου ἡ ἀλώπηξ ἀκούσασα, ἐδειλίασε προσεγγίσει· εἶτα τῷ λιμῷ καὶ τῇ ὀρέξει ἠττηθεῖσα, κατετόλμησε τούτου. Πολλῶν γὰρ καὶ πιμελῶν κρεάτων πρότερον ἐπιτυχοῦσα, τῷ δὲ μεγέθει τοῦ τυμπάνου καὶ τῷ ἤχει πλανηθεῖσα, ἀπέσχετο τούτων. Διὸ πάντα κινήσασα κἄλον, λαβοῦσα διέρρηξεν αὐτὸ, καὶ κενὸν ἰδοῦσα ἔφη· «Βαβαί ! πῶς τὰ χείρονα τῶν σωμάτων εὐμεγεθέστερα καὶ με-

γαλοφωνότερά εἰσι! «Τοιοῦτόν τι καὶ ἡμεῖς, ὦ Βασιλεῦ, τήμερον πάσχομεν, ὑπὸ τῆς τοιούτου ζώου φωνῆς πλανόμενοι καὶ δεδιπτόμενοι. Ἄλλ' οὖν, εἰ βούλει, ἀπελεύσομαι πρὸς αὐτό, ἵν' ἴδω, οἷόν ἐστι, καὶ τάχιον ὑποστρέψω πρὸς σε.»

Καὶ τοῦτο ἀρεστόν ἐφάνη τῷ λέοντι, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτόν. Τοῦ δὲ ἀπελθόντος πολὺς κατέλαβε τὸν λέοντα μετὰ μελός ἐπὶ τῇ τοῦ Ἰχνηλάτου ἀποπτολῇ, καὶ καθ' ἑαυτὸν διελογίζετο, λέγων· «Τί ἄρα παθὼν τῷ Ἰχνηλάτῃ ὄλος προσεφύρην; οὐ δεῖ γάρ, φασί, τὸν ἐξουσιαστὴν πιστεύειν τῷ ἐπὶ πλεῖστον καιρὸν ἀναιτίως παρεωραμένῳ, ἢ τῷ πλεονέκτη, καὶ ἀπλήστῳ ἀνδρὶ, ἢ τῷ μὴ ἐν καιρῷ περιστάσεως οἰκείας παρ' αὐτοῦ συνεργηθέντι, ἢ τῷ πλοῦτον καὶ δόξαν ἀφαιρεθέντι, καὶ τοῖς τοιούτοις. Ὁ γὰρ Ἰχνηλάτης ἐκ πολλοῦ ἤδη συνετώτατος ὢν, πρὸς τὴν ἐμὴν ἀπέρριπτο πύλην. Ἴσως γὰρ διὰ τοῦτο οὐ πιστῶς ἐκολάκευέ με, μὴ εὐρῶν τὸ μεγαλοφωνότατον τουτί ζῶον ἐμοῦ μείζον τῇ δυνάμει καὶ εὐσθενέστερον. Εὐρῶν δὲ, τούτῳ προσρύσεται καὶ ἀναγγελεῖ τὰ ἐμὰ ἐλαττώματα.» Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα λογιζομένου τοῦ λέοντος, ἐφάνη μόνος ὁ Ἰχνηλάτης. Ὡς οὖν εἶδε τοῦτον ὁ λέων, ἐθάρσησε καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Τί ἔδρασας;» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπεν· «Εἶδον τὸ μεγαλοφωνότατον ζῶον τουτί ταῦρός ἐστι, καὶ ἐπλησίασα τούτῳ, καὶ ὠμίλησα, καὶ διελέχθην, καὶ οὐδεμία μοι ἐλάβη ἀπεγένετο ἐξ αὐτοῦ.» Καὶ ὁ λέων, «Μὴ λάβης, φησί, τὸ μὴ ἐλαβῆναί σε τεκμήριον τῆς τοῦ ζώου ἀσθενείας· ὁ γὰρ σφοδρὸς ἄνεμος, ὁ καὶ λαίλαψ, τὰ μὲν ἀδρανῆ τῶν φυτῶν οὐ καταβλάπτει· τὰ δὲ ὑψηπέτηλα δένδρα πρόρριζα ἐκτίλλει καὶ κατακλᾷ.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπε· «Μὴ οἴου, ὦ Βασιλεῦ, τὸ τοιοῦτον ζῶον δυνατώτατον εἶναι· εἰ γὰρ βούλει, παραστήσω σοι τοῦτο, καὶ ὑπήκοόν σοι ἔσται ὑπὸ χεῖρα. Ἦσθεις οὖν ἐπὶ τούτων ὁ λέων, προσέταξεν αὐτῷ ποιῆσαι τὸ ὑποσχεθέν.

Ὁ οὖν Ἰχνηλάτης ἀπελθὼν πρὸς τὸν ταῦρον θαρσαλέως ἔφη αὐτῷ· «Ὁ λέων πρὸς σέ με ἐξαπέστειλεν, ἀξιῶν ἔλθειν σε πρὸς αὐτόν. Εἰ μὲν οὖν σπεύσεις τὴν πρὸς ἐκεῖνον πορείαν, συγγνωμονήσει σοι τὴν μέχρι τοῦδε καθυστέρησιν, καὶ τὴν περὶ τὴν ἀπάντησιν αὐτοῦ ἀμέλειαν· εἰ δὲ ἐνδοιάσεις, ἀναφερῶ αὐτῷ τὰ κατὰ σε.» Καὶ ὁ ταῦρος· «Καὶ τίς ἐστί, φησιν, ὁ λέων οὗτος, ὁ πρὸς με ἐξαποστείλας σε; καὶ ποῦ διάγει;» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης ἔφη· «Βασιλεύς ἐστι τῶν θηρίων, καὶ ἐν τῷδε διάγει τόπῳ, μετὰ καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν στρατιᾶς.» Ὁ δὲ ταῦρος δειλιάσας ἠκολούθησεν ἄχρι τοῦ λέοντος σὺν τῷ Ἰχνηλάτῃ. Καὶ ὁ λέων τοῦτον ἰδὼν εὐμενῶς προσεδέξατο, καὶ ἠρώτησε τὰ κατ' αὐτόν. Ὁ δὲ ἀνήγγειλεν αὐτῷ πάντα, καὶ ὑπέσχετο τούτῳ ὁ λέων πᾶν ἀγαθὸν, καὶ ἀνέθηκεν αὐτῷ τὰ τῆς ἀρχῆς, καὶ πάντων προέκρινε τῶν ὑπ' αὐτόν.

Ὅπερ ἰδὼν ὁ Ἰχνηλάτης ἐφθόνησε, καὶ μὴ ἀναισχυνόμενος ἀπεκάλυψε τὸν φθόνον τῷ ἐταίρῳ αὐτοῦ Στεφανίτῃ. «Καὶ οὐ θαυμάζεις, ἔφη, ὅπερ ἔδρασα κατ' ἐμοῦ αὐτοῦ; τὰ γὰρ λυσιτελοῦντα τῷ λέοντι ἐλάσας, ἔλαθον ἐμαυτὸν βλάβας, προσενεγκῶν ἐκείνῳ τὸν καθυστερήσαντά μου τῇ ἀξίᾳ κατὰ πολὺ ταῦρον· βούλομαι οὖν ἀποκατασταθῆναι εἰς τὴν προτέραν μου τάξιν. Δεῖ γὰρ τὸν φρόνιμον τὰ τρία ταῦτα μεταχειρίζεσθαι. Πρῶτον μὲν ἐννοεῖν, ἃ πέπονθεν ἀγαθὰ τε, καὶ ἐναντία· καὶ τὰ μὲν αἰτία τῶν κακῶν ἀποφεύγειν, τὰ δὲ αἰτία τῶν ἀγαθῶν διώκειν. Εἶτα δὲ καὶ τὰ ἐνεστῶτα καλὰ ἢ φαῦλα· καὶ σπεύδειν κατέχειν μὲν τὰ καλὰ, ἀποφεύγειν δὲ τὰ φαῦλα, καὶ σκοπεῖν καὶ τοῦτο τὸ μέλλον, καὶ ὡσαύτως τί ποιεῖν. Διελογισάμην οὖν καὶ γὰρ τὴν προτέραν κατάστασιν, καὶ οὐχ εὔρον πόρον τῆς ἀποκαταστάσεως, ἀλλ' ἢ τῷ δόλῳ τὸν ταῦρον ἀποκτείνειν· τοῦτο γὰρ μοι λυσιτελές, ἴσως δὲ καὶ τῷ λέοντι.» Ὁ δὲ Στεφανίτης εἶπεν·

«Οὐχ' ὀρώ θλάβην τῷ λέοντι ἐπιγινομένην ἐκ τῆς τοῦ ταύρου οἰκειώσεως.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης ἔφη· «Ὁ λέων ὅλος αὐτοῦ ἐγεγόνει, περιφρονήσας τοὺς λοιπούς. Δι' ἑξὶς δὲ πράγματα ὁ Βασιλεὺς περιφρονεῖται καὶ καθαιρεῖται· τῷ μὴ χρᾶσθαι τοῖς προσφόροις τῷ καιρῷ, ἀλλ' ἔνθα δεῖ δεινότητος καὶ αὐστηρίκας, ἐκεῖσε μαλακίζεσθαι, καὶ ἔνθα δεῖ κολακείας τούναντίον θρασύνεσθαι· τῷ μὴ ἰκανῶν καὶ συνετῶν καὶ πιστῶν εὐπορεῖν ὑπηκόων, ἢ οἰκειῶν συμβούλων, καὶ τῷ στασιάζειν τοὺς ὑπ' αὐτόν· τῷ ἠττᾶσθαι ταῖς ἀλόγοις ὀρέξεσι, καὶ τῷ ὑπέικειν τῷ θυμῷ· πρὸς δὲ πᾶσι τούτοις, τῷ εἶκειν ταῖς τῶν καιρῶν μεταβολαῖς.»

Ὁ δὲ Στεφανίτης εἶπε· «Καὶ πῶς δυνήσῃ εὐλάψαι τὸν ταῦρον, πολὺ ὄντα σου δυνατώτερον, καὶ φίλων εὐποροῦντα καὶ ὑπηκόων ;» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης ἔφη· «Μὴ ἀπίδῃς πρὸς τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν καὶ ἀσθένειαν· οὐ γὰρ ἡ νίκη τῇ δυνάμει καὶ τῇ ῥώμῃ τοῦ σώματος ἐπεταί· πολλοὶ γὰρ τῶν δυνατωτέρων ὑπὸ τῶν τυχόντων ἠττήθησαν.» Εἶτα πρὸς τούτοις ἔφη ὁ Στεφανίτης· «Ναὶ ἀληθῶς οὕτως ἔχει· ἀλλ' ὄρα, μὴ τοῦτο ποιήσας, σὺ θλαβήσῃ. Λέγεται γὰρ, ὡς ἀσκητῇ τινι δέδοται παρὰ τοῦ Βασιλέως ὑφάσματα πολλά. Ἰδὼν δὲ ταῦτα κλέπτῃ τις, προσελθὼν δολερῶς τῷ ἀσκητῇ, εἶπεν αὐτῷ· «Βούλομαί σοι μαθητῆς γενέσθαι, καὶ σὺν σοι εἶναι, καὶ τὰς σὰς μιμεῖσθαι ἀρετάς.» Μετ' οὐ πολὺ δὲ, εὐρών ἄδειαν ὁ κλέπτῃς, λαβὼν τὰ ὑφάσματα ἀπέδρασε. Γνοὺς δὲ ὁ ἀσκητῆς τὸν δρασμὸν, ἐδίωκε τοῦτον. Καὶ ἐν τῷ διώκειν αὐτόν, ὄρα καθ' ὁδὸν δύο κριοὺς ἀλλήλοις μαχομένους, ὥστε τὰ αἵματα αὐτῶν καταρρέειν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐλθοῦσα δὲ ἡ ἀλώπηξ ἐκεῖσε, ἔλειχε τὰ τούτων ἔλκη· ἐν δὲ τῷ λείχειν, αὔθις συνκρούσαντες ἀλλήλοις, ἔκτειναν τὴν ἀλώπεκα.

«Καταλαβὼν δὲ τὴν πόλιν νυκτὸς, καὶ ποῦ καταλύσαι μὴ ἔχων, ἤλθε τοῦ μείναι ἐν οἰκίᾳ τινὸς πόρνης. Εἶχε δὲ

ἡ πόρνη δούλην τὰ αὐτὰ τῇ κυρίᾳ αὐτῆς μετερχομένην ἡ δὲ δούλη ἐραστήν τινα εἶχε πάνυ αὐτὴν φιλοῦντα, τὴν δὲ κυρίαν αὐτῆς βδελυσσόμενον. Ζηλοτυπήσασα δὲ ἡ κυρία αὐτῆς, ἠβουλήθη ἐκ μέσου τοῦτον ποιήσασθαι. Νυκτὸς γοῦν καταμεθύσασα τοῦτον, καὶ κοιμήσασα, λαβοῦσα δὲ δηλητήριον ἐν καλάμῳ κατεσκευασμένον, καὶ ἐνέγκασα τῷ ἀφεδρῶνι, ἐφύσησε τοῦτο, ἵνα τοῦ δηλητηρίου εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ ἐραστοῦ εἰσελθόντος, θανατώσῃ αὐτόν. Ἐκ δὲ τοῦ ἀφεδρῶνος, συμβάν οὔτω, φουσημάτων ἐξελθόντος, στραφὲν τὸ δηλητήριον διὰ τοῦ καλάμου εἰς τὸν τῆς πόρνης λαιμόν, ἀπέκτεινεν αὐτήν. (Καὶ ταῦτα ἐκ τινος ὀπῆς τοῦ ἀσκητοῦ, κατοπτρεύοντος.) Ἐγερθεὶς δὲ τῇ ἐξῆς κατέλυσεν ἐν οἴκῳ τινὸς σκυτοτόμου. Οὗτος δὲ ὑπότινος φίλου κληθεὶς, παρήγγειλε τῇ γυναικὶ αὐτοῦ φιλοφρονῆσαι τὸν ξένον, ἐξῶν ἔχει, καὶ ἀναπαῦσαι. Ἔσχε δὲ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μοιχὸν καὶ μαστροπὸν, συσκιαστοῦ (γείτονος) γυναῖκα. Τοῦ δὲ ἀνδρὸς ἀπελθόντος ἤδη, ἔφη πρὸς τὴν μαστροπὸν ἡ γυνή· «Ἀπελθοῦσα, ὦ αὐτή, κάλεσόν μου τὸν ἐραστήν· ὁ γὰρ ἀνὴρ ὁ ἐμὸς οὐκ οἴκοι μένει.» Ἡ δὲ ἀπελθοῦσα εἰς ἔργον ἔβλεπε τὸ τῆς μοιχαλίδος ἐπίταγμα. Ἐλθόντος οὖν τοῦ μοιχοῦ, καὶ ἐν τῷ πυλῶνι ἅμα τῇ μοιχαλίδι καθίσαντος, ἀφίκετο καὶ ὁ σκυτοτόμος ἤδη μεθῶν. Ὃς ἰδὼν τὸν μοιχὸν μετὰ τῆς γυναικὸς, ἐκείνῳ μὲν ἔφη οὐδὲν, τὴν δὲ γυναῖκα, οἰσελθὼν, δήσας ἐν τῷ στόλῳ, ἔτυπτεν ἀφειδῶς· καὶ τύψας ἀπελθὼν ἐκάθευδε. Καθεύδωντος δὲ αὐτοῦ, εἰσελθοῦσα ἡ μαστροπὸς, «Ὁ σὸς, ὦ καλὴ φησιν, ἐραστῆς ἔξω κάθηται ἀγανακτῶν.» Κακείνη, «Ὅρα, φησι, τὸ συμβάν μοι· ἀλλὰ δέομαί σου, λύσασά με δῆσον σεαυτὴν, ὅπως ἔλθω πρὸς τὸν ἐρώμενον, ταχέως δὲ ἐπιστρέψω.» Ἡ δὲ οὐδὲν ἀμελήσασα ἔλυσεν μὲν τὴν μοιχαλίδα, ἔδησε δὲ ἑαυτήν. Ἐκείνης δὲ ἀπελθούσης, ἔξυπνος γενόμενος ὁ ἀνὴρ, καλεῖ μὲν τὴν γυναῖκα· ἡ δὲ, ἵνα μὴ

γνωσθῆ, ἐσιώπα. Θυμωθεὶς δὲ καὶ ἐγερθεὶς ἐκεῖνος, λαβὼν μάχαιραν ἀπέτεμεν αὐτῆς τὴν ῥίνα, καὶ στραφεὶς πάλιν ἐκάθευδε. Ἐπανελθοῦσα δὲ ἡ μοιχαλὶς, καὶ ἰδοῦσα τὸ συμβάν, λύει μὲν τὴν μαστροπὸν, καὶ ἀποπέμπει, δῆσασα πρότερον ἑαυτὴν τῷ στύλῳ. Ἐκείνης δὲ οἶκαδε ἀπερχομένης, καὶ ἀνὰ χεῖρας τὴν ῥίνα φερούσης, ἤρξατο αὕτη θεοῦς ἐπικαλεῖσθαι καὶ λέγειν· «Εἰ μὲν ἐγὼ ἠδικήθην παρὰ τοῦ ἀνδρὸς, στραφήτω αὖθις ἡ ῥίν, καὶ γενέσθωμοι ὑγιῆς, ὡς τὸ πρότερον.» Τοῦτο δὲ εἰποῦσα, «Ἀνάστα, φησὶ, πρὸς τὸν ἄνδρα, ὃ ἀνόσιε, καὶ ἴδε τὸ γεγονός εἰς ἐμὲ τεράστιον, πῶς ὑγιῆς κατέστην!» Ὁ δὲ, «Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, ὦ μάγε σύ, φησι;» Ἀνάψας δὲ λύχνον, καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὑγιῆ, μετεμελήθη, οἷς ἔδρασε, καὶ διηλλάγη αὐτῇ.

Ἡ δὲ μαστροπὸς τὴν ἑαυτῆς αἰσχύνην οὐκ ἔχουσα πῶς ἐπικρύψῃ, τοιοῦτόν τι ἐδραματούργησεν. Ὁρθρίσας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς τοῦ ἀπελθεῖν εἰς τὸ ἴδιον ἐργαστήριον, «Ἐπίδος μοὶ φησιν, ὦ γύναι, τὰ ἐργαλεῖα.» Ἡ δὲ ἐξεπίτηδες λαβοῦσα τὸ ξυρὸν μόνον, αὐτῷ ἐνεχείρησε. Καὶ οὗτος, «Πάντα μοὶ δός!» Ἡ δὲ πάλιν τὸ ξυρὸν δέδωκε μόνον. Καὶ τρίτον ἤδη τὸ αὐτὸ ποιησάσης, ὀργισθεὶς ὁ ἀνὴρ ἀφῆκε μετὰ θυμοῦ κατ' αὐτῆς τὸ ξυρὸν. Λαβοῦσα δὲ εὐθύς ἐκείνη τὴν ῥίνα, καὶ κράξασα, τὴν ῥίνα μου, δις καὶ τρίς, ἐφώνησε τοὺς γείτονας καὶ τοὺς ἰδίους. Ἐκεῖνοι δὲ παρέδωκαν αὐτὸν τῷ δικαστῇ, καὶ ὁ δικαστὴς αὐτὸν ἐτάσας, παρέδωκεν εἰς τὸ κολασθῆναι. Ἐφη δὲ ὁ ἀσκητής· «Δοκεῖς, Κύριέ μου, ὅτι ὁ κλέπτης ἔλαβε τὰ ὑφάσματα, ἅπερ μοὶ δέδωκας, καὶ ζητῶ αὐτά; ἢ οἱ κριοὶ ἀπέκτειναν τὴν ἀλώπεκα; ἢ τὸ δηλητήριο τὴν πόρνην; ἢ ὁ τιμωρηθεὶς οὗτος ἀπέτεμε τὴν ῥίνα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ; Οὐχί. Ἀλλ' ἡμεῖς πράττομεν αὐτὰ, ἅπερ πάσχομεν.» καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ πάντα ἅπερ ἔπαθε, καὶ ἅπερ ἐώρακεν. Οὕτω καὶ σὺ σεαυτὸν βλάψεις, εἴπερ εἰς ἕτερον κακόντι ποιήσεις.

Εἶτά φησι πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰχνηλάτης· «Ἀληθῶς ἔφησ' ἄλλ' εἶπον σοι ἤδη, καὶ πάλιν ἐρῶ, ὡς πολλοὶ τῶν δυνατωτέρων ὑπὸ τῶν τυχόντων ἠττήθησαν. Λέγεται γάρ, ὡς κόραξ τις ἐμφωλεύων τινὶ τῶν ὄρεινῶν δένδρων, παρὰ τοῦ ὄφους καθ' ἕκαστον ἠδικεῖτο ἔτος, τοὺς νεοττοὺς αὐτοῦ κατεσθίοντος. Ὡς οὖν πολλάκις τοῦτο εἰς αὐτὸν ἔδρασεν, ἀπελθὼν εἰς τινα φίλτατον αὐτῷ θῶα, «Βούλομαι σοι, ἔφη, συμβούλω χρήσασθαι, εἰδότε, οἷα παρὰ τοῦ ὄφους πάσχω. Ἐδοξε γάρ μοι συμφέρειν προσεγγίσειν τούτῳ ὑπνώττοντι, καὶ ἐξορύξαι αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.» Ὁ δὲ θῶς, «Οὐ καλῶς, φησιν, ἐβουλεύσω· ἀλλὰ σκόπησον ἑτέραν μηχανήν, δι' ἧς ἐκεῖνον μὲν ἀπωλέσης, σὺ δὲ ἀπήματος διατηρηθῆις. Λέγεται γάρ, ὡς κύκνος τις παρὰ τινὶ ἰχθύων πλήρει λίμνῃ οἰκῶν, καὶ τούτων τρεφόμενος ἐγήρασε, καὶ πρὸς ἀλιεῖαν ἠτόνησε. Λιμῶν δὲ κατασχεθεῖς ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἀνερχόμενος συνήνητσε καρκίνῳ, κατηφῆς ὢν καὶ σκυθρωπός. Ὁ δὲ καρκίνος ἔφη πρὸς αὐτόν· «Σύννοος μοι φαίνῃ καὶ ἀθυμῶν.» — «Καὶ πῶς οὐκ ἀθυμήσω, φησὶν ὁ κύκνος; Πρότερον γὰρ παρέδρευον τῇ λίμνῃ ταύτῃ, καὶ ὑπὸ τῶν ἰχθύων αὐτῆς, ἰκανῶν ὄντων, δαψιλῶς ἐτρεφόμην· σήμερον δὲ ἐώρακα ἀλιεῖς παραγενομένους εἰς τοῦτον τὸν τόπον, καὶ πρὸς ἀλλήλους διαλεγομένους, ὅπως ἂν ἅπαντας τοὺς ἰχθύας σαγηνεύσωσιν.» Ὁ δὲ καρκίνος, ταῦτα ἀκούσας, παραγίνεται πρὸς τοὺς ἰχθύας, καὶ ἀπαγγέλλει, ἃ παρὰ τοῦ κύκνου ἠκηκόει. Κακεῖνοι προσελθόντες τῷ κύκνῳ εἶπον· «Ἄρτι συμβούλω σοι χρώμεθα· ὁ γὰρ συνετός ἀνὴρ πολλάκις τῷ ἰδίῳ ἐχθρῷ συμβούλω χρήται, νουνεχεῖ ὄντι, ὅτε κοινὴ πᾶσιν αὐτοῖς ἡ τοῦ πράγματος ὠφέλεια εἴη. Ὁ δὲ κύκνος·

«Οὐδεμία μοι ἐν τούτῳ, φησὶ, μηχανή, εἰ μήγε ἄρα τὸ μεταθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦδε τοῦ τόπου ἐφ' ἕτερον βαλτώδη καὶ καλαμώδη, καὶ ὑδατώδη.» Οἱ δὲ, «Καὶ μετὰ τῆσιν λοιπὸν

ἡμᾶς πάντας ἐπὶ τὸν τοιόνδε, ὃν φῆς τόπον.» Καὶ ὁ κύκνος, «Δέδοικα, ἔφη, μὴ πρὸ τοῦ μετατεθῆναι πάντας ὑμᾶς, προκαταλάβωσιν οἱ ἀλιεῖς· ὅμως, ὅση δύναμις, ἐπιχειρήσω τοῦτο ποιῆσαι.» Ἠρξάτο δὲ ἐπὶ τοιαύτῃ προφάσει μετακομίζειν τινὰς τῶν ἰχθύων ἐπίτινα τόπον, καὶ ἐσθίειν, τῶν ἄλλων οἰομένων ἐπὶ τὸν ὑποσχεθέντα τόπον μετακομίζεσθαι. Ἠξίωσε γοῦν καὶ ὁ καρκίνος τὸν κύκνον μετακομίσαι καὶ αὐτὸν, ὡς ἓνα τῶν ἰχθύων· ὃν λαβὼν ὁ κύκνος ἀπήγαγεν, ἔνθα τοὺς ἰχθύας κατήσθιε, βουληθεὶς καὶ τοῦτον ἐκεῖσε καταφαγεῖν. Ὁ δὲ καρκίνος, ἰδὼν τὰ τῶν ἰχθύων ὅσα ἐκεῖσε κείμενα, ἔγνω τὸν δόλον, καὶ τὴν οὐ καλὴν ἀποικίαν, καὶ καθ' ἑαυτὸν διελογίζετο, ὡς βιοθανατώσει τὸν κύκνον. Καὶ δεῖν ἔγνω μὴ ὑπέξειν, ἀλλὰ συμπλακῆναι τῷ κύκνῳ, καὶ μὴ ἄδοξον ὑποστῆναι θάνατον, ἀλλὰ ἢ ζῆσαι, ἢ καλῶς τεθνηκέναι· καὶ ἐπισχὼν ἀθρόως ταῖς χηλαῖς τὸν τοῦ κύκνου τράχηλον, βιαίως αὐτὸν ἀπέπνιξε. Διὰ τοῦτο οὖν σοι τάδε ἔφη, ὦ κόραξ, ἵνα μάθῃς ἀκριβῶς, ὡς πολλάκις ὁ ἐπιβουλεύων τινί, ταῖς οἰκείαις ἄρκυσιν ἀλίσκεται. Δεῖ οὖν σε μετελθεῖν τὸν ὄφιν τρόπῳ τοιῷδε· ἀρπάσας γῆθέν τι τῶν τιμιῶν καὶ πολυτελῶν, οἷς ἄνθρωποι χρῶνται, τούτων ὀρώντων, ἐγκατάθου τῇ τοῦ ὄφεως τρώγλῃ. Οἱ δὲ τοῦ πράγματος κύριοι ἰδόντες, ἔφονταί σοι, καὶ εὐρόντες, αὐτοὶ ἐκεῖνοι ἀναιροῦσι τὸν ὄφιν. Τοῦτο δὲ δράσας ὁ κόραξ ἀπηλλάγη παντελῶς τῶν τοῦ ὄφεως ἀδικημάτων.

Ταῦτά σοι διήλθον, ὦ φίλε, ἵνα γνῷς, ὡς ἡ φρόνησις ἐπικρατεστέρα ἐστὶ τῆς δυνάμεως.» Ὁ δὲ Στεφανίτης εἶπεν· «Εἰ μὴ πρὸς τὴν ἀνδρείαν ὁ ταῦρος καὶ ἀγχίνους ἦν, εὖ εἶχέ σοι τὰ τοιαῦτα λέγειν· ἀλλ' ἐστὶ καὶ συνετώτατος.» Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης· «Ἀληθῶς ἔφης, τοιοῦτός ἐστιν· ἀλλ' ἐν τούτῳ δύναμαι καταβαλεῖν αὐτὸν, τῷ θαρρῆναι μοι, καὶ πιστεῦσαι

ἐν πολλοῖς πράγμασι, τοιούτῳ τρόπῳ, ὥπερ καὶ ὁ λα-
 γῶς τὸν λέοντα κατέβαλε. Λέων γάρ τις ὄκει χλοηφόρον
 καὶ ὑδατῶδες πεδῖον, ἐν ᾧ καὶ γένη θηρίων ἐνέμοντο διά-
 φορα, τῶν μὲν ἄλλων ἀφθόνως καὶ δαψιλῶς εὐμοιρούντων,
 μόνῳ δὲ τῷ λέοντος φόβῳ παρενοχλούμενα. Βουλὴν δὲ
 συστησάμενα προσῆλθον τῷ λέοντι, καὶ εἶπον αὐτῷ· «Πάν-
 τες, ὦ Βασιλεῦ, συνίδομεν, ἵνα σε μὲν κόπου καὶ μόχθου
 ἀπαλλάξωμεν, ἡμῖν δὲ αὐτοῖς ἀμεριμνίαν ποιήσωμεν. Σὺ
 γὰρ μόχθῳ πολλῷ καὶ ἰδρώτι μόλις θηρεύσεις ἓνα ἐξ ἡμῶν·
 ἡμεῖς δὲ πάλιν τῷ φόβῳ τοῦ θηρεύοντος περιδεδίλοι ὅσημέ-
 ραι διατελοῦμεν. Δεῖν οὖν ἔγνωμεν ἐκάστη ἡμέρᾳ δεξιού-
 σθαί σου τὴν τράπεζαν ἓνα ἐξ ἡμῶν.» Καὶ τοῦτο ἀσπα-
 στὸν ἐφάνη τῷ λέοντι, καὶ διετελέσαν ἡμέρας ἱκανάς,
 κλήρους βάλλοντες κατ' ἀλλήλων, καὶ τὸν εἰσπεσόντα τῷ
 κλήρῳ, τῷ λέοντι ἐξάπέστελλον. Ὡς οὖν ὁ κλῆρος ἦλθέ
 ποτε καὶ ἐπὶ τὸν λαγῶν, εἶπε τοῖς θηρσί· «Συνεργήσατέ
 μοι, ὦ θῆρες, ἀπαλλάξω γὰρ ὑμᾶς ἐπιτιμίου βαρυτάτου.»
 Οἱ δὲ εἶπον· «Ὅπερ βούλει, ποιήσωμεν.» Ὁ δὲ φησί· «Παραγ-
 γείλατε τῷ ἔλκοντί με πρὸς τὸν λέοντα, μὴ κατεπείγειν
 με πρὸς τὴν ὁδόν· ἀλλ' ὅτε πλησίον αὐτοῦ γενώμεθα,
 ἀποκρυβῆναι.» Οἱ δὲ τὸ προσταχθὲν ἐποίησαν· καὶ ἀπελ-
 θὼν ὁ λαγῶς, βραδυτέρα τῇ πορείᾳ ἐχρήσατο, ὥστε τὸν
 λέοντα πρόσπεινον γενόμενον ἀγριωθῆναι. Ὡς οὖν οἶδε τὸν
 λαγῶν, εἶπε πρὸς αὐτόν· «Τί ὅτι μέχρι τοῦδε ἐβράδυνας,
 καὶ οὐχ, ὡς οἱ λοιποὶ, τάχιον ἦλθες;» Καὶ ὁ λαγῶς, «Ἐφελ-
 κόμην, φησί, πρὸς σε, καὶ τίς μοι συναντήσας λέων, ἤρ-
 πασε τὸν ἔλκοντά με, πολλὰ αὐτῷ ἐπιφωνησαμένου καὶ
 προδιαμαρτυραμένου μου, ὡς δίκαιά σοι ἐπέμφθην· ἀλλ'
 οὐκ εἰσηκούσθην, καὶ εἶπερ βούλει, ἀπάξω σε πρὸς αὐτόν.»
 Θυμωθεὶς οὖν ὁ λέων εἶπε τῷ λαγῶϊ, ὡς ἔφομαί σοι, ἐν-
 θα ἐστὶν ἐκεῖνος. Ὁ δὲ ἀπήγαγε τοῦτον ἐπὶ τι βαθύτατον

φρέαρ, καὶ παρεσκευάσεν ἐν αὐτῷ προκύψαι, ὥστε τὸν λέοντα ἰδεῖν. Καὶ συμπροέκυψε καὶ οὗτος, καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Οὗτός ἐστιν ὁ λέων, ὁ τὴν ἀρπαγὴν ποιήσας, καὶ ὁ ἀρπαγεὶς λαγῶς,» ὑποδείξας αὐτῷ ἐν τῷ ὕδατι τὸ ἑαυτοῦ κἀκείνου ἐκτύπωμα. Ἐφ' ᾧ ὁ λέων πλανηθεὶς ἔρριψεν ἑαυτὸν ἐν τῷ ὕδατι, καὶ ἀπεπνίγη. Οὕτω κἀγὼ θαρρῶ ἐπὶ πᾶσι μοι πιστεύοντα τὸν ταῦρον.»

Ὁ δὲ Στεφανίτης εἶπεν· «Εἰ δύνασαι τὸν ταῦρον ἀπολέσαι, μὴ καταβλαπτομένου τοῦ λέοντος, τὸ ἔργον ἐπιχείρησον. Καὶ γὰρ σὺτε κἀγὼ, καὶ ἕτεροι πλείστοι τῶν καθ' ἡμᾶς διὰ τῆς τοῦ ταύρου οἰκειώσεως παρεωράθημεν νῦν· εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατόν ἐστί σοι, ἀπόσχου τοῦ ἐγχειρήματος· παράβασις γὰρ τὸ τοιοῦτον καὶ παρασπόνδῃσις.» Οὐ μετὰ πολλὰς γοῦν ἡμέρας ἦλθεν ὁ Ἰχνηλάτης πρὸς τὸν λέοντα, κατηφείας μεστὸς καὶ σύννους, καὶ ἐπηρώτησε τοῦτον ὁ λέων περὶ τοῦ πάθους, καὶ ἔφη· «Μήτι συνέβη καινόν;» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπε· «Συμβεβηκέ τι πρᾶγμα ἀποτρόπαιον, σοὶ τε κἀμοί· ἀλλ' ὅτε ὁ λέγων ἐπίσταται, ὡς τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθησόμενα δυσάρεστα τῷ ἀκούοντι φανήσεται, οὐ τοῦ λέγειν κατατολμᾷ, εἶγε καὶ δι' εὐνοίαν τοῦτο πράττει τοῦ ἀκούοντος, εἰ μὴ γε πολλάκις θαρρήσει τῇ εὐνοίᾳ αὐτοῦ, δόξαντος παραίνεσιν εὐνοϊκὴν εἶναι τὰ ὑποτιθέμενα. Εἰδὼς οὖν σε, ὦ Βασιλεῦ, καὶ αὐτὸς συνέσει καὶ ἀγχινοῖα κεκοσμημένον, ἐθάρσησα διαλεχθῆναί σοι. Περὶ ὧν ἄκουε, εἰ βούλει· οἶδα γὰρ, ὡς οὐκ ἐνδοιάζεις πρὸς τὴν ἀκραιφνῆ καὶ εἰλικρινῆ μου δουλωσύνην, καὶ διανοοῦμαι μὲν, ὡς ἄπιστά σοι φανήσεται τὰ ῥήματά μου· ἀλλὰ πάλιν διαλογίζομαι, ὡς αἱ ἡμέτεραι ψυχαὶ τῆς σῆς ἀνήρτηνται ψυχῆς, καὶ γνώμης καὶ ἐξουσίας. Καὶ ἀναγκαῖόν μοι φαίνεται, τὸ μηδὲν τῶν δεόντων καὶ λυσιτελούντων ἀποκρύπτειν σοι· οὐ δεῖ γὰρ οὔτε τὸν ὑπήκοον τὴν πρὸς τοὺς

δεσπότας εὐνοίαν συγκαλύπτειν· οὔτε τὸν νοσοῦντα μὴ ἀνακοινοῦσθαι τὰ τῆς νόσου τῷ ἱατρῷ· οὔτε τὸν πένητα σπεύδειν λαθεῖν τὴν ἑαυτοῦ πενίαν τοὺς φίλους. Ἀνέμαθον οὖν παρά τινος ἀξιοπίστου, ὡς ὁ ταῦρος τοῖς ἄρχουσι τοῖς ὑπό σε ὠμίλησε κατὰ μόνας, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· «Ἐπειράσθην τοῦ λέοντος καὶ ἔγνων ἀκριβῶς τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, καὶ τὴν φρόνησιν, καὶ εὗρον αὐτὸν παντελῶς ἐν τούτοις ἀφελῆ» καὶ ἐκ τῶν τοιούτων αὐτοῦ προσιμίων ἐτεκμηράμην τὴν τούτου ἀναίδειαν, καὶ τὴν παρασπόνδησιν· ὅτι, σοῦ τὸν τοιοῦτον ὑπὲρ πάντας ὑψώσαντος, καὶ ὁμότιμον σεαυτῷ καταστήσαντος, διενεόθη τῆς σῆς ἀποδράζασθαι ἀρχῆς.

Καὶ δεῖ τοὺς Βασιλεῖς, ὅτε τινῶν ἐπαίσθωνται τῆς οἰκείας ἀρχῆς ἐφριεμένων, προκαταλαμβάνειν τούτους καὶ ἀφανίζειν, πρὶν ἢ τὰ τῆς ἐφέσεως εἰς μείζον ἀρθῆ· τούτου γὰρ μὴ γενομένου, ἀνέγκλιτα ἴσως γίνεται τὰ συμπτώματα. Οἱ μὲν γὰρ ἰκανώτατοι παντὶ τρόπῳ σπεύδουσι μὴ ἐμπεσεῖν ἀπευκαταίῳ τινὶ, καὶ ἐναντίῳ συμπτώματι· οἱ δὲ ἥττονες τούτων καὶ καταδεέστεροι περιπίπτουσι μὲν ἴσως τισὶ, μηχανῶνται δ' ὅμως τὴν οἰκείαν σωτηρίαν· οἱ δὲ ἄλλοι πάντῃ ἀφελεῖς, περιπεσόντες οὐκ ἀναφέρουσι. Καὶ τοῦτο παρόμοιόν ἐστι τοῖς τρισὶν ἰχθύσι· λέγεται γὰρ ὡς ἐν τινι λιμνηδίῳ πρὸς ποταμὸν συνάπτοντι τρεῖς διητῶντο ἰχθύες· ὧν ὁ μὲν ἦν συνετώτατος, ὁ δὲ ἥττον ἐχέφρων, ὁ δὲ πάντῃ ἠλίθιος. Συνέβη δὲ ἐλθεῖν δύο τινὰς ἀλιεῖς ἐπὶ τὸ τοιοῦτον λιμνήσιον ὕδωρ, καὶ συνθῆναι πρὸς ἀλλήλους, ὁπότε ὑποστρέψωσι σαγηνεῦσαι τοὺς ἰχθύας. Ὁ μὲν οὖν συνετώτατος τούτων, ἅμα τῷ ἀκοῦσαι τῶν τοιούτων, ἀπεδήμησε τῆς λίμνης πρὸς τὸν παραρρέοντα ποταμόν· οἱ δὲ λοιποὶ δύο, ἀμελήσαντες τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, προσεκαρτέρησαν. Ὅπερ ἰδὼν ὁ ἥττον ἐχέφρων ἰχθύς, μετεμελήθη ἐπὶ τῇ τοῦ δέοντος ἀβλεψίᾳ, καὶ εἶπε πρὸς ἑαυτόν·

τοιαύτη ἐστὶν ἡ τῶν ἀμελούντων ἀπόβασις· ποῖα οὖν μηχανή ἐστι τῆς ἐμῆς σωτηρίας; σπανίως γὰρ δρᾶται, καὶ κατὰ καιρὸν, ἢ μετὰ σπουδῆς ἐπιτηδευομένη μηχανή· ἀλλὰ μηδὲν τῶν εἰκότων παραλείψω. Εἶτα ὑπεκρίθη τοῦ θανεῖν, καὶ ὕπτιος ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐξεφέρετο· ᾧ δὴ πιστεύσαντες οἱ ἄλιεῖς, καὶ οἰκείαις χερσὶ λαβόντες αὐτὸν, ὡς τεθνεῶτα, ἔθηκαν μεταξὺ τοῦ λιμνηδίου, καὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ εὐθὺς τῷ ποταμῷ εἰσπηδήσας ἐσώθη. Ὁ δὲ ἡλίθιος ἐκεῖνος ἰχθύς, πολλὰ μογήσας πηδῶν, ἔνθεν κἀκείθεν ἀναστρεφόμενος, βιασίως ἐσαγηνεύθη. Οὕτω καὶ πᾶς ἀνόητος πείσεται, τῆς αὐτοῦ μὴ προνοῶν σωτηρίας.»

Ὁ δὲ λέων ἔφη· «Ἐγνων σου τὸ ὑπόδειγμα, ἀλλ' οὐ δοκῶ τὸν ταῦρον, οὐδὲν παρ' ἐμοῦ παθόντα δεινὸν, δόλιον φανῆναι.» Ὁ δὲ ἰχνηλάτης εἶπε· «Τὸ μηδὲν παρά σου δεινὸν παθεῖν παρεσκεύασεν αὐτὸν σκευωρίαν κατὰ σου τοιαύτην συρράψαι· τοσοῦτον γὰρ αὐτὸν ὕψωσας, ὡς πρὸς μηδένα ἕτερον βαθμὸν ἀφορᾶν, ἢ τὸν σόν. Ὁ γὰρ οὐκ εὐσυνείδητος ἀνὴρ εὐνοία χρῆται πρότερον, ἄχρις ἂν καταλήψεται βαθμὸν, οὗ ἦν ἄξιος· τοῦτον δὲ καταλαβὼν, μηχανᾶται σὺν δόλῳ, καὶ κακουργεῖ τοῦ περαιτέρω προβῆναι. Καὶ δι' οὐδὲν ἕτερον ἐξυπηρετεῖται τοῖς ἡγεμόσιν, ἢ τοῦ τυχεῖν τινος τῶν ἐφετῶν, καὶ ὑποκρίνεται τὸ σπουδαῖος φαίνεσθαι, ἄχρι τῆς τῶν ἐλπιζομένων καταλήψεως· τούτων δὲ τυχῶν, πρὸς πονηρὰν ἐπανακάμπτει φύσιν, ὡς καὶ ἡ τοῦ κυνὸς οὐρά, φύσει λοξὴ οὔσα καὶ διστραμμένη, ἐπειδὴν μίτῳ δεσμευθῆ, καὶ ἐκταθῆ, εὐθεῖα φαίνεται.

Καὶ ἴσθι, ὦ Βασιλεῦ, ὡς ὁ μὴ δεχόμενος παρά τοῦ εὐνοικῶς ὀμιλοῦντος τοὺς ἐπαχθεῖς λόγους, ἔοικε τῷ νοσοῦντι, τῷ τὴν χρῆσιν τῶν πικρῶν φαρμάκων καὶ λυσιτελῶν ἀποστρεφόμενῳ, καὶ τοῦ ἱατροῦ παρακούοντι· καὶ ἔσο πρὸς τούτοις εἰδῶς, ὡς κρεῖττων, ἐν ὑπηκόοις καὶ φίλοις, ὁ τῆς

εὐνοίας ἀντιποιοῦμενος· καὶ ἐν τοῖς ἔργοις βέλτιον, τὸ ἀγαθὴν ἔχον ἀπόβασιν· ἐν δὲ τοῖς ἐπαίνοις, ὁ παρὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν θρυλλούμενος ἔπαινος· ἐν δὲ τοῖς ἡγεμόσιν, ὁ μὴ τῇ οἰήσει καὶ τῇ ὑπερηφανίᾳ ἑαυτὸν ἐκδιδοῦς· ἐν δὲ τοῖς πλουσίοις, ὁ μὴ ὑπὸ τοῦ πολλοῦ μόχθου καὶ πόνου περισπώμενος· ἐν δὲ τοῖς φίλοις, ὁ μὴ ἀντερίζων· λέγεται δὲ καὶ τοῦτο, ὡς αἰρετώτερόν ἐστιν ἐπὶ πυρᾶς καὶ ὄψεων ἐπιβῆναι, ἢ συνοικεῖν τινι τῶν ἐπιβουλεύοντων τῇ αὐτοῦ ζωῇ.»

Ὁ δὲ λέων ἔφη· «Συνετώτατα λέγεις, εἰ καὶ ἀπότομα· ἀλλ' εἰ θῶμεν τὸν ταῦρον οὕτως ἐχθρωδῶς πρὸς ἡμᾶς ἔχοντα, οὐ δυνήσεται μέντοιγε βλάψαι, χλοηνόμος ὢν, ἐμοῦ ὠμοδόρου ὑπάρχοντος· μᾶλλον γὰρ ἡ φύσις ἐκείνων ἐμοί, ἢ ἐκείνω ἐμὲ τροφὴν παρεσκεύασεν.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπε· «Μὴ πλανηθῆς τῷ τοιούτῳ σκοπῷ· εἰ γὰρ μὴ δι' αὐτοῦ σε ὁ ταῦρος καταβαλεῖν δυνήσεται, τοῦτο δι' ἐτέρων ἐργάσεται· λέγεται γὰρ, ὡς εἰ ξεναγωγῆσει σέ τις, τὴν σεαυτοῦ μὴ πρότερον πιστεύσης σωτηρίαν, πρὶν ἢ τὴν τούτου διάθεσιν διαγνῶς, μὴ ταῦτὸν πάθης τῷ τοῦ φθειρός. Φθεῖρ γάρ τις δεμνίοις τινὸς τῶν μεγιστάνων ἐπὶ μακρῷ ἀνεκρύπτο χρόνῳ, τρεφόμενος τῷ αἵματι αὐτοῦ ὑπνώττοντος, καὶ ἡρέμα τούτῳ προσέρπων, ἀφώρατος ἦν. Τῶν δὲ νυκτῶν μιᾷ κατέλυσε τις παρ' αὐτῷ ψύλλα, ἥτις ἀνυποστόλως καὶ αὐθαδῶς πλήξας τὸν ἄνδρα ὑπνώττοντα, ἐξύπνησεν· ὁ δὲ εὐθέως ἐγερθεὶς, καὶ τὴν ἑαυτοῦ στρωμνὴν ψηλαφήσας, τὸν φθειρα εὐρών, ἀπέκτεινε, ταχέως τῆς ψύλλας ἐκπηδησάσης, καὶ διασωθείσης. Εἰ οὖν σὺ τὸν ταῦρον οὐ φοβῆ, τοὺς ὑπὸ σε δειλιάσης ἀνεπανισταμένους σοι.» Ὁ δὲ λέων τοῖς τούτου πεισθεὶς λόγοις, ἔφη· «Καὶ τί δεῖ πρὸς ταῦτα ποιεῖν;»— «Ὁ σεσημμένος ὁδοὺς (ὑπολαβὼν ἔφη ὁ Ἰχνηλάτης,) οὐκ ἄλλως ἰᾶται, εἰ μὴ ἐκβληθῆ· καὶ τῆς διαφθαρείσης τροφῆς ἢ

βλάβη διὰ τοῦ ἐμέτου ἐκδιώκεται.» Ὁ δὲ λέων ἔφη· «Δηλώσω λοιπὸν τούτῳ ἀπελθεῖν, ἔνθα βούλεται.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἰδὼς ὡς, εἰ ὁμιλήσῃ τῷ λέοντι ὁ ταῦρος, ἀποκαλυφθήσεται ἢ μετὰξὺ τούτων σκευωρία, εἶπεν· «Οὐ συγορῶ τοῦτο εἶναι λυσιτελέες· εἰ γὰρ διαγνώσεται ὁ ταῦρος, ὡς παρά σοι ἐφωράθη, ἐχθρὸς γενήσεται, καὶ πρὸς ἀντιπαράταξιν παρασκευασθήσεται· οἱ γὰρ συνετώτατοι τῶν Βασιλέων φανερώς μὲν τιμωροῦσι τὸν προδήλως πταίσχοντα, κρυφίως δὲ τὸν ἀδήλως.» Ὁ δὲ λέων ἔφη· «Ὅτε ὁ Βασιλεὺς ἐξ ὑπολήψεως ἐπενέγκῃ τινὶ τιμωρίαν, καὶ ἀτιμίαν, καὶ μὴ ἀληθῆς δευχθείῃ ἢ ὑπόληψις, ἐαυτὸν μᾶλλον ἠτίμησεν.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπεν· «Ὅτε εἰσέλθῃ πρὸς σε ὁ ταῦρος, ἔτοιμος ἔσο· ἐκ γὰρ πρώτης ὀφθαλμῶν ἐπιβολῆς διαγνώσῃ τὸ βούλημα αὐτοῦ· ὄψῃ γὰρ ὠχρὸν τὸν τοιοῦτον, καὶ ὑπότρομον τὰ μέλη, καὶ ἐπὶ δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ κλονούμενον, καὶ κερατίσαι βουλόμενον.» Ὁ δὲ λέων ἔφη· «Εἰ τοιαῦτα σημεῖα ἴδω, πληροφορηθῶ ἐν τοῖς σοῖς ῥήμασιν.» Ἐβουλήθη οὖν ὁ Ἰχνηλάτης πρὸς τὸν ταῦρον ἀπελθεῖν, καὶ διεγείραι τοῦτον κατὰ τοῦ λέοντος· καὶ συνεῖδε, μὴ ἄνευ γνώμης τοῦ λέοντος προσομιλήσῃ αὐτῷ, μήπως ἀκούσας ὁ λέων τὸ τοιοῦτον, διαγνῶ τὸν δόλον, καὶ εἶπεν· «Εἰ προστάττετε, ὦ Βασιλεῦ, ἀπελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ ἴδω τὴν τούτου διάθεσιν, καὶ οὐ λήσεται με ἡ διάνοια αὐτοῦ ἐκ πρώτης ὁμιλίας.» Ὁ δὲ λέων προσέταξεν αὐτῷ ἀπελθεῖν.

Καταλαβὼν οὖν ὁ Ἰχνηλάτης τὸν ταῦρον, εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν σκυθρωπὸς καὶ κατηφής. Ὁ δὲ ταῦρος εὐμενῶς προσεδέξατο αὐτὸν, καὶ περὶ τῆς βραδυτῆτος ἐπηρώτησε, καὶ εἶπε· «Πάντως ἀγαθὸν τὸ ταύτης αἴτιον; Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης, «Καὶ ποῖον πάρεστιν ἀγαθὸν τῷ μὴ ἑαυτοῦ κυριεύοντι, ἀλλ' ἑτέρου ἀπηρητημένῳ, ἀπίστου καὶ ἀβεβαίου;» Ὁ δὲ ταῦρος ἔφη· «Καὶ τί γέγονε καινόν;» Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης· «Καὶ τίς δυ-

νήσεταιί φησι, τὴν εἰμαρμένην ἐκφυγεῖν; ἢ τίς τοῖς ἡγεμόσι παρεδρεύων, καὶ ἐξυπηρετούμενος ἀβλαβῆς ἀπηλλάγη; εἰκόμασι γὰρ οὗτοι πόρναις γυναιξίν, αἵτινες πολλοῖς ἀνδράσι συζεύγνυνται· ἢ διδασκαλείῳ, εἰς ὃ φοιτῶσι παῖδες, καὶ ὑποχωροῦσιν, αἰεὶ ἕτεροι ἀνθ' ἑτέρων εἰσερχόμενοι. Οὐδὰς τὴν μεταξὺ ἡμῶν συστάσαν φιλίαν, καὶ ὡς αἰτιός σοι γέγονα τῆς πρὸς τὸν λέοντα ἀφίξεως, καὶ τοῦτο μὲν τίθει εὐνοϊκώτατα προσομιλήσαι σοι νῦν· εἶπε γὰρ μοι τις τῶν πιστωτάτων, ὡς ὁ λέων ἔφη πρὸς τινὰς τῶν ἀμφ' αὐτὸν, ὅτι βούλεταί σε καταφαγεῖν, διὰ τὸ λιπανθῆναι καὶ ὀγκωθῆναι σε, καὶ τοῦτο ἀκούσας ἤλθον δηλώσαι σοι, ἵνα περιποιήσῃς σεαυτῷ τὸ ἀσφαλές.» Ὡς οὖν ἤκουσεν ὁ ταῦρος τοὺς τοιούτους λόγους, ἐφρόντισε λίαν, καὶ φησι· «Τί κακὸν ἔδρασα τῷ λέοντι; ἢ πρὸς τίνα τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐκοινολογήσάμην, ἵνα περὶ ἐμοῦ τοιαῦτα διανοηθῆ; ἀλλ' οἱ περὶ αὐτὸν, φθονεροὶ ὄντες, κατεψεύσαντό μου, τῷ φθόνῳ διαβαλλόμενοι· ἢ γὰρ τῶν πονηρῶν ὀμιλία ἐναντίας ἀπογεννᾶν εἴωθεν ὑπολήψεις περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρα.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης ὑπολαβὼν εἶπεν· «Οὐκ ἔτι τοῦτο αἴτιον ταύτης αὐτοῦ τῆς πρὸς σε διαθέσεως· ἀλλ' ἔστιν αἰεὶ ἄστατος, ἄφιλος, ἀγνώμων, ἀβέβαιος, καὶ πρῶτον μὲν γλυκύς, εἶτα δὲ πικρὸς φαινόμενος.» Ὁ δὲ ταῦρος ἔφη· «Καλῶς εἶπας· ἐγευσάμην γὰρ αὐτοῦ γλυκύτητος πρότερον, καὶ κατήνησα μέχρι τοῦ πικροῦ δηλητηρίου· καὶ τί με δεῖ διάγειν παρὰ λέοντι αἰμοβόρῳ, χλοηνόμῳ ὄν; ἢ γὰρ πλεονεκτικὴ γνώμη τοιοῦτῳ με συμπτώματι περιέπλεξε, παρόμοιον τι παθόντα ταῖς ἄφροσι μελίτταις, αἵτινες ἀσπαστὸν ἡγούμεναι τὸ ἐπικαθῆσθαι τοῖς ἀνθεσιν, οὐ πρότερον ἀφίστανται, πρὶν ἢ συμμιγέντων τοῖς ἀνθεσιν τῶν φύλλων ἀποπνιγῶσι. Καὶ ὁ μὴ τοῖς ὀλίγοις ἀρκούμενος ἐν τῷ βίῳ, ἀλλ' ἐπιτείνων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰ πόρρω, καὶ μὴ διαλογιζόμενος τὰ

ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπισθεν, πείσεται τὰ τῶν μυϊῶν, αἵτινες οὐκ ἀρκοῦνται τοῖς δένδροις καὶ τοῖς ἄνθεσιν, ἀλλ' ἐνίοτε περιπέτονται τῷ ῥύπῳ τῶν ὠτῶν τοῦ λέοντος· δι' ὃ καὶ πολλάκις πληγεῖσαι θνήσκουσιν.»

Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης Ἄφες, εἶπε, τὰ πολλὰ καὶ τὰ ἄκαιρα, καὶ σκόπει βουλὴν ἐφευρεῖν, ἣ σε σώσει τοῦ θανάτου.» Ὁ δὲ ταῦρος ἔφη· «Ὁ μὲν τοῦ λέοντος σκοπὸς ἀκέραιός ἐστιν· ἀλλ' οἱ περὶ αὐτὸν, πονηροὶ ὄντες, οὐκ ἐῷσιν αὐτὸν ἀγαθὸν εἶναι, καὶ τὸ τοιοῦτον σύστημα πολλάκις, καὶ ἀδύνατον ἦ, ἀναιρεῖ τὸν ἀθῶον καὶ ὄσιον, ὡς ὁ λύκος, καὶ ὁ κόραξ καὶ ὁ θῶς. Λέγεται γὰρ, ὡς λέων τις παρά τινι διητάτο ὕλη, ἧς πλησίον ὁδὸς ἦν· ἦσαν δὲ ἐκεῖσε τρία ζῶα ἀλλήλοις συμφιλιούμενα· λύκος, κόραξ καὶ θῶς. Ἐμπόρων δὲ ποτε τινῶν διερχομένων, ἀπελείφθη ἐξ αὐτῶν κάμηλος, ἣτις πρὸς τὸν λέοντα ἐλθοῦσα, ἀνήγγειλε τὰ κατ' αὐτήν. Ὁ δὲ λέων εἶπεν αὐτῇ· «Βί βούλει τὴν ἐμὴν ξυναυλίαν, ἔσται σοι πάντως, καὶ διάξεις ἐν ἀμεριμνείᾳ, καὶ βίου εὐθηνία, καὶ ἀνέσει τὸν πάντα τῆς ζωῆς χρόνον.» Καὶ διέμεινεν ἐκεῖσε ἡ κάμηλος, ἄχρις ὅτου, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ὅτε ἐξελθὼν ἐπὶ θήραν ὁ λέων συνήνητησεν ἐλέφαντι, καὶ συνεπλάκη τούτῳ, καὶ τραυματισθεὶς ὑπέστρεψεν ἄπρακτος, κατημαγμένος τὰς σάρκας, καὶ ἀνεκλίθη τῇ νόσῳ δεδαμασμένος, καὶ μήτε θηρεῦσαι δυνάμενος, μήτε ἐτέρωθι μεταβῆναι. Ἀπέλειψαν οὖν αὐτὸν αἱ τροφαὶ, καὶ φησι τοῖς περὶ αὐτόν· «Ἀπειρήκατε, ὡς οἶμαι, τῷ λιμῷ πιεζόμενοι.» Οἱ δὲ εἶπον· «Ἡμεῖς μὲν ἑαυτῶν φροντίσαι δυνάμεθα· περὶ σοῦ δὲ μόνον ἀλύομεν, καὶ εἴγε ἠδυνήθημεν εὔρειν, δι' οὗ συ μὲν αὐτὸς ὠφελήθησιν, ἡμεῖς δὲ πάντες βλαβησόμεθα, προθύμως ἂν τὸ τοιοῦτον πράξαιμεν.» Ὁ δὲ εἶπεν· «Οὐκ ἐνδοιάζω περὶ τῆς ἡμετέρας εὐνοίας· ἀλλὰ διασκεδάσθητε ὑμεῖς πανταχοῦ, εἴ πως εὔρησθητε τὰ αὐτάρκη ὑμῖν τε καὶ ἐμοί.»

Οἱ δὲ ἔγγιστα πρὸς ἀναχωρήσαντες συνελογίσαντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· «Τί ἡμῖν καὶ τῇ καμῆλῳ ταύτῃ, τῇ χλοηνόμῳ καὶ ἑτεροφυεῖ οὔσῃ πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἑτεροβίῳ; ἀλλ' εἰ δοκεῖ, διερεθίσωμεν τὸν λέοντα ταύτην καταφαγεῖν.» Καὶ ὁ μὲν θῶς εἶπε· «Τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν ἡμῖν ἀριδηλότατα διασαφῆσαι τῷ λέοντι, συνθήκας ἤδη πρὸς αὐτὴν ποιησαμένῳ.» Ὁ δὲ κόραξ εἶπε· «Μεῖνατε ἐνταῦθα ὑμεῖς, καὶ ἔασατε μόνον ἐμὲ σὺν ἐκείνῳ.» Ἀπῆλθεν οὖν ὁ κόραξ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ὁ λέων, ἔφη· «Ἄράγε ἐπίθου τινὸς, ἢ ἔγνωσ τίς;» Καὶ ὁ κόραξ· «Σὺ γινώσκεις τὰ περὶ ἡμᾶς· ἡμεῖς γὰρ τῆς ὄψεως ἐστερήμεθα, δι' ἣν ὑπέστημεν ἔνδειαν· ἀλλὰ δυνάμεθά σοι ἐξυπηρετήσασθαι, εἰ ὑπακούσας ἡμῶν κατάξεις τὴν μεθ' ἡμῶν ἀναστρεφομένην κάμηλον.» Ὁ δὲ λέων ὀργισθεὶς εἶπε· «Βαβαὶ τῆς ἀπηνίας καὶ ὠμότητος! ἢ οὐκ οἶσθα, ὡς συνθήκας καὶ φιλικὴν συμφωνίαν πρὸς αὐτὴν ἐποίησα; Οὐκ ἔδει σε ῥήμασί με τοιούτοις προσερεθίσαι· ἀδύνατόν μοι καθέστηκε τοῦτο.» Ὁ δὲ κόραξ πάλιν εἶπε· «Καλῶς εἴρηκας, ὦ Βασιλεῦ· ἀλλ' ἡ μία ψυχὴ ὑπὲρ ὅλου οἴκου προδίδεται, καὶ οἶκος ὅλος ὑπὲρ πόλεως, καὶ πόλις ὑπὲρ κλίματος (ἐπαρχίας), καὶ κλίμα (ἐπαρχία) ὑπὲρ Βασιλείας. Καὶ ἡμεῖς συγκατατρυχόμεθα σήμερον τῇ τῶν ἀναγκαίων ἐνδείᾳ, καὶ πῶς εὐρήσομέν σοι πόρον, ἢ τηρηθείης πάσης ἀνώτερος μέμψεως;» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπανάηλθε πρὸς τοὺς ἐταίρους, ἀναγγείλας αὐτοῖς, ὅσα εἶπε τῷ λέοντι, καὶ ὅσα παρ' αὐτοῦ ἤκουσεν.

Οἱ δὲ τοιοῦτον δόλον συνέρραψαν, ὥστε ὁμοῦ πάντες σὺν τῇ καμῆλῳ προσελθεῖν τῷ λέοντι, καὶ ἕκαστον δωρεῖσθαι ἑαυτὸν πρὸς διατροφήν, καὶ ἀπολογίαν τοὺς λοιποὺς ὑπὲρ ἐκάστου ποιήσασθαι, πλὴν τῆς καμήλου· καὶ τοῦτο σκευωρήσαντες προσῆλθον τῷ λέοντι. Πρῶτος δὲ ὁ κόραξ εἶπεν· «Ὅρῶ σε, ὦ Βασιλεῦ, πάνυ τῇ νόσῳ βεβαρημένον»

καὶ πολλάί σου εἰσὶν αἱ πρὸς ἐμὲ πρότερον εὐποιΐαι· ἀλλ' οὐκ ἔχωτι, ὦνγε προσοίσω σοι, ἀλλ' ἢ ἑμαυτόν· κατέσθιε λοιπὸν ἀνυποστόλως.» Οἱ δὲ εἶπον· «Παῦσαι τοῦ λήρου θραχὺς εἶ τὸ σῶμα καὶ μηδαμινός.» Ὁ δὲ θῶς εἶπεν· «Ἄλλ' ἐγὼ σοι, ὦ Βασιλεῦ, ἱκανὴ τροφή ἔσομαι σήμερον.» Ὁ δὲ λύκος ἔφη· «Παῦσαι καὶ σὺ, δυσῶδες γάρ σου τὸ σῶμα, καὶ πρὸς τροφήν ἀνεπιτήδειον· μᾶλλον ἐγὼ πρὸς τοῦτο εὐθετώτερος.» Ὁ δὲ θῶς καὶ ὁ κόραξ ἀπεκρίναντο· «Εἴτις βούλεται κυνάγχη περιπεσεῖν ὄλως, ἀπογευσάσθω σου τῶν σαρκῶν.» Ἰπέλαθεν οὖν ἡ κάμηλος, ὡς καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἀπολογήσονται, καὶ φησιν· «Ἄλλ' ἐγὼ καὶ σαρκῶν εὐπορῶ, καὶ ἡδυτάτη τῷ βουλομένῳ τροφή εἰμι.» Οἱ δὲ ὄμοῦ μεγάλως ἐβόησαν· «Ἀληθέςατα εἶπας, ὦ κάμηλε,» καὶ διεσπάραξαν αὐτήν. Δέδοικα γοῦν καὶ γῶ, μὴ ταυτόν τι πάθω τῇ καμήλῳ παραπλήσιον παρὰ τῶν τοῦ λέοντος ὑπηκόων, μὴ βουλομένου αὐτοῦ τὴν ἐμὴν ἀπώλειαν· ῥανίς γάρ, φασιν, ἐνδελεχοῦσα κοιλαίνει πέτραν. Ἄλλ' ἐτοιμασθήσομαι λοιπὸν πρὸς ἀντιπαράταξιν αὐτῷ· οὔτε γὰρ τοσοῦτος μισθὸς ἀποταμιεύεται τῷ πολλὰ εὐχομένῳ, ἢ τῷ ἱλαροδότη, ἢ τῷ ἀσκητῇ, ὅσος τῷ ἐχυτὸν θανάτου ῥυσσάμενῳ, καὶ πρὸς μίαν καιροῦ ῥοπήν.»

Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπεν· «Οὐ δεῖ τινα κινδυνώδει πράγματι δι' ἑαυτοῦ προσπλακῆναι· καὶ γὰρ ὁ ἐχέφρων ἀνὴρ, μετὰ πᾶσαν ἄλλην μέθοδον, τῷ πολέμῳ ὕστερον ἐπιχειρεῖ· οὐ δεῖ δὲ καταφρονεῖν τοῦ ἐχθροῦ, εἰ καὶ ἀδύνατός ἐστι, καὶ μάλιστα, εἰ συνέσει κατωχύρωται. Ἄκουσον δέ μου εὐνοϊκώτατά σοι προσομιλοῦντος· ὁ γὰρ μὴ τοὺς ὄνησιφόρους λόγους παρὰ τῶν φίλων δεχόμενος, ταῦτ' οὐκ ἀκούει τῆς ἀλκυόνι, ὅπερ ἔπαθε παρὰ τῆς Νηρηίδος, ἣτις κέκλοφε τοὺς ταύτης νεοσσοὺς, καὶ πάλιν φοβηθεῖσα ὑπέστρεψεν αὐτοὺς διὰ τὴν πρὸς ἐκείνην ἀντιπαράταξιν. Λέγεται γάρ,

ὡς ἔν τινι αἰγιαλῷ κατῴκει ὄρνεον, καλούμενον ἀλκυὼν, σὺν τῇ συνεύῳ· ἡ δὲ σύνευος, ἐγγίσασα τῷ τεκεῖν, εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· «Εἰ εὐρήσεις ἡμῖν τόπον ὄχυρον τῷ φωλεῦσαι, καὶ γεννῆσαι ἐν αὐτῷ, κρεῖττον ἔστι· καὶ γὰρ φοβοῦμαι μήπως, τῆς θαλάσσης οἰδουμένης, ἐλθοῦσα ἡ Νηρηΐς λάβῃ τοὺς νεοσσοὺς ἡμῶν. «Ἡ δὲ εἶπεν· Τέκε ἐνθάδε· ὁ γὰρ τόπος οὗτος χλοηφόρος καὶ ὕδατώδης, καὶ πάνυ ἡμῖν ἐπιτήδειος.» Λέγει δὲ αὐτῷ ἡ ὁμόζυγος· «Πρόσεχε τοίνυν· οὐκ ἀφόβως γὰρ ἐνθάδε ὑπὸ τῆς Νηρηΐδος διάξωμεν.» Ὁ δὲ, «Οὐ τολμήσει, φησὶν, ἐγῶμαι, ποιῆσαι τοῦτο· ἀντιπαραταξώμεθα γὰρ αὐτῇ.» Ἡ δὲ ἔφη· «Οὐκ αἰσχύνῃ ταῦτα λέγειν, καὶ ἀπειλεῖν τῇ Νηρηΐδι; ἢ οὐκ οἴσθα τὴν σὴν δύναμιν; ἀλλ' οὖν ἄκουσόν μου, καὶ μετάστησον ἡμᾶς ἐκ τοῦδε τοῦ χώρου· ὁ γὰρ μὴ ἀκούων τοῦ εὐνοϊκῶς νοουθετοῦντος, πείσεται τὸ τῆς χελώνης. Λέγεται γὰρ, ὡς ἔν τινι πηγῇ νῆπται ἐδαισιῶντο δύο, καὶ μία χελώνη, ἀλλήλαις συμφιλιούμεναι· τοῦ δὲ τῆς πηγῆς ὕδατος ἐκλιπόντος, διενόηθησαν ἐκείθεν μεταστῆναι ἐφ' ἕτερον ὕδωρ. Ὡς οὖν ἔμελλον μετακομισθῆναι, εἶπεν αὐταῖς ἡ χελώνη· Ἰμῖν μὲν μέλει οὐδὲν περὶ τῆς τοῦ ὕδατος ἐκλείψεως· ἐμοὶ δὲ τῇ ἀθλίᾳ, πόρον ζωῆς ἕτερον οὐκ ἐχούση, καὶ πάνυ μελήσει· ἀλλ' ἄρατέ με, δέομαι, τῶν ὧδε, καὶ κομίσατε σὺν ἡμῖν αὐταῖς.» Αἱ δὲ εἶπον· «Εἰ μὴ πρότερον ἐπομόσης ἡμῖν, ὡς οὐδὲν φθέγγῃ παρ' ἡμῶν φερομένη, οὐκ ἂν σε μετακινήσωμεν, ἢ μετοικήσωμεν.» Ἡ δὲ ἐπωμόσατο· καὶ λαβοῦσαι αἱ νῆπται ξύλον ἀπευθυσμένον ἐπέτρεψαν αὐτῇ δακεῖν τὸ μέσον αὐτοῦ· καὶ τούτου γεγονότος, λαβοῦσα ἐκάστη τῶν νηπτῶν τὸ τοῦ ξύλου ἄκρον, ἦραν εἰς ἀέρα δι' αὐτοῦ τὴν χελώνην. Καὶ τινες τῶν κάτω ἐρχομένων, ἰδόντες τὴν χελώνην ἀνηρτημένην, καὶ τὰς νῆπτας πετομένας, ἔφασαν· «Οὐχ ὁρᾶτε τέρας; χελώνην μέσον δύο

νητῶν ἐπ' ἀέρος φερομένην ; » Ἡ δὲ τοῦτο ἀκούσασα, ὑπὸ φιλοτιμίας, « Ἀνωτέρη, ἔφη, ἵπταμαι ὑμῶν » καὶ ἀνοίξασα τὸ στόμα, ἵνα τὸ ἔπος προφέρῃ, πεσοῦσα εἰς τὴν γῆν, συνετρίβη. Τοιαῦτα πείσεται καὶ ὁ μὴ ἀκούων αὐτῷ ὁμιλοῦντι. »

Ἡ δὲ ἀλκυὼν εἶπεν· « Ἐγνων ἃ λέγεις· τέκε δ' οὖν, καὶ μὴ φοβοῦ τὴν Νηρηίδα. » Γεννησάσης δὲ, ἦλθεν ἡ Νηρηΐς, καὶ λαβοῦσα τοὺς νεοσσούς σὺν τῇ φωλεᾷ ἀπῆλθεν. Ἡ δὲ στραφεῖσα εἶπε τῷ συνεύνῳ· « Ἐγὼ μὲν προέλεγον ταῦτα, σὺ δὲ ἠπίσταις, καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα πεπόνθαμεν. » Ἡ δὲ ἀλκυὼν ἔφη· « Ἀληθὲς τοῦτο εἶρηκας, ἀλλ' εἶπόν σοι ὅτι, ἐάν τι συμβῆ ἡμῖν τῶν ἐναντίων παρ' αὐτῆς, δείξω σοὶ τὴν ἀντιπάθειαν, καὶ ἄρτι ὄψῃ τοῦτο. » Ἀπελθοῦσα οὖν πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς καὶ φίλους, ἐγνώρισεν αὐτοῖς, ἅπερ ἐπεπόνθει παρὰ τῆς Νηρηίδος καὶ, « Ἀντιλάβεσθέ μου, ἔφη, κατ' αὐτῆς, ὡς ὁμογενεῖς καὶ ὁμοιοπαθεῖς ὄντες, μὴ ποτε ταυτὸν ἐμοὶ πάθοιτε καὶ ὑμεῖς. » Οἱ δὲ εἶπον αὐτῇ· « Ἡμεῖς μὲν σύνεργοί σου καὶ ἐπίκουροί ἐσμέν· ἀλλ' οὖν τί δυνάμεθα βλάψαι αὐτήν ; » Ἡ δὲ ἀλκυὼν, « Ἀπέλθωμεν πάντες, καὶ δεηθῶμεν τῶν πετεινῶν, ὅπως συνεργήσωσιν ἡμῖν. » Ἀπελθόντες οὖν ἐκεῖνοι εἶπον πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ πετεινὰ ἔφησαν· « Ἡμεῖς μὲν μετὰ προθυμίας, εἰ μόνον ὁ Βασιλεὺς βουληθείη, βοηθήσωμεν ὑμῖν. » Τοῦ δὲ βασιλέως τῇ αὐτῶν εἰζάντος ἰκεσία, ὑπέσχοντο βοηθῆσαι αὐτῇ, καὶ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν. Ἀκούσασα δὲ ταῦτα ἡ Νηρηΐς, καὶ φοβηθεῖσα τὴν Βασιλέως ἀντιπαράταξιν, ἀπέδωκε τοὺς νεοσσούς τῇ ἀλκυόνι. Ταῦτα οὖν διεξῆλθόν σοι, ἵνα γνῷς, ὅτι οὐ συμφέρει σοὶ ἡ ἀντιπαράταξις τοῦ λέοντος, οὐδὲ συναινώ σοι εἰς ταῦτα. » Καὶ ὁ ταῦρος, « Οὐχ οὕτως ἀναιδῶς ἐπιχειρήσω τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ λέοντος. » Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης ἔφη· « Σὺ δὲ ὅταν ἴδῃς ὀφθαλμοὺς ἠγριωμένους, καὶ ὑφαίμους,

καὶ ὄρμην ἀκατάσχετον, συνεχῆ καὶ ταχείαν τοῦ οὐραίου κίνησιν, τότε πληροφόρηθητι.»

Εἶτα εἰσῆλθεν ὁ ταῦρος πρὸς τὸν λέοντα. Ἰδὼν δὲ τοῦτον ἠλλοιωμένον, καὶ ἃ εἶπεν ὁ Ἰχνηλάτης σημεῖα φέροντα, θυμοῦ πλησθεὶς ὁ ταῦρος ἔφη· «Κρεῖττόν ἐστιν ὄφει ἢ Βασιλεῖ συνοικεῖν ἀδίκῳ» καὶ διανέστη πρὸς τὴν τοῦ λέοντος παράταξιν. Ἰδὼν δὲ ὁ λέων τὸ τοιοῦτον, συνεπλάκη καὶ αὐτὸς τῷ ταύρῳ, καὶ τοῦτον ἀπέκτεινε. Παρῶν δὲ τηνικαῦτα ὁ Στεφανίτης τῷ Ἰχνηλάτῃ ἔφη· «Οἶδας τὸν δόλον, θν συνέρραψας κατὰ τοῦ ταύρου· σκόπησον οὖν καὶ τὴν ἀπόβασιν· τὸν γὰρ λέοντα κατήσχυνας, τὸν ταῦρον ἀπώλεσας, τὴν ὁμόνοιαν τῶν συστρατιωτῶν διεσκέδασας. Ἡ οὐκ οἶσθα, ὡς οἱ δυνατώτατοι τῶν Βασιλέων πρωτοσύμβουλοι οὐκ ἔωσι τούτους πολέμων κατάρξασθαι, καίπερ δυνατώτεροι ὧσι ἐχθρῶν; ἢ γὰρ φρόνησις τὰς τῶν πολλῶν χεῖρας νικᾷ. Ἐγώ γε οὖν ἀεὶ ὄρων σου τὴν οἴησιν, καὶ τὴν πλεονεκτικὴν γνώμην, ἐκώλυόν σε τοῦ τοιούτου κατατολμῆσαι ἔργου· οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἀπολλύει τοὺς ἐπ' ἐξουσίας, ὡς τὸ ἀκούειν, καὶ δέχεσθαι λόγους παρὰ τοιούτων, οἷος σύ. Καί μοι μὲν γὰρ ἐσι λόγου σύνεσις, ῥητορείας, δικαιοσύνης, μεταδόσεως, ἰλαρότητος, πλούτου, καὶ ἡ πρὸς τοὺς δεομένους μετάδοσις, ὡς ζωὴ ὑγεία καὶ εὐφροσύνη. Ἰσθι δὲ πρὸς τούτοις, ὡς διὰ τῆς γνώσεως νήφει μὲν ὁ συνετός, μεθύσκειται δὲ ὁ ἀσύνητος· καθάπερ πάσχει τὰ τῶν νυκτερίδων ὄμματα πρὸς τὸ καθ' ἡμέραν φῶς. Καὶ Βασιλεὺς ὁ τοιοῦτους ἔχων περὶ αὐτὸν ὑπηκόους, ἔρικεν ὕδατι πάνυ καθάρῳ καὶ διαφανεῖ, κροκοδείλων δὲ πλήρει, ᾧ τίς ἂν πλησιάσειε, κἂν δίψῃ καταφλέγοιτο; σὺ δὲ οὐδένα ἠθέλησας πλὴν σου οικειωθῆναι τῷ λέοντι. Ἄλλ' ἡ βασιλεία διὰ τῶν περὶ αὐτὴν συνίσταται, ὡς ἡ θάλασσα διὰ τῶν κυμάτων· ἐν τούτοις γὰρ φοβερά τοῖς πλέουσι καθίστα-

τάι. Ἀνόητον δὲ πάντη τὸ ἐπιπολαίως φιλεῖν, καὶ τὸ τὰ εἰκότα τῇ φιλίᾳ μὴ τηρεῖν, καὶ τὸ δι' ἑτέρων βλάβης οἰκείαν ἐπισπᾶσθαι ὠφέλειαν.

Πρὸς τούτοις οἶδα τοιαῦτά σοι παραινούντα, ἀνηνύτοις μὲ ἐπιχειρεῖν· φησὶ γάρ τις τῶν σοφῶν «Μὴ ἔλεγχε μωρὸν, ἵνα μὴ σε μισήσῃ, ὥσπερ καὶ οἱ πίθηκοι μισοῦντες ἀπώλεσαν τὸν ἐλέγχοντα αὐτοὺς κόρακκα. Λέγεται γάρ, ὡς τινὲς πίθηκοι ἔν τινι τῶν ὄρεινῶν δένδρων καὶ τόπων, καθ' ὥραν χειμερινὴν διατρίβοντες, καὶ σποδρῶ τῷ κρύει συσχεθέντες, εὐρόντες τινὰ λίθον στίλβοντα, ὑπέλαβον πῦρ εἶναι, καὶ κατεφύσων αὐτὸ ἱκανῶς. Κόραξ δὲ τούτους ἰδὼν τοῦτο ποιοῦντας, «Μὴ πλανᾶσθε, ὦ οὔτοι, ἔφη· οὐ γάρ πῦρ τὸ προκείμενον, ἀλλὰ λίθος.» ὧς δὲ τούτου οὐκ ἤκουον, κατῆλθεν ἐπ' αὐτούς· κατερχομένῳ δὲ αὐτῷ εἶπεν ἕτερος κόραξ· «Μὴ μάτην κοπία· μηδὲ ἐπιχειρεῖ τὸν σχολιδὸν εὐθύνειν, καὶ τὸν ἀσύνετον συνετίζειν· οὐδεὶς γάρ τὴν ἑαυτοῦ σπάθην ἐπὶ πέτρας δοκιμάζει ἀτόμου.» Ὁ δὲ κόραξ, ἀποστραφείς τὸν παραινούντα, προσήγγισε τοῖς πιθήκοις· οἱ δὲ συλλαβόντες αὐτὸν διεσπάραξαν. Τοιοῦτον δὴ καμὲ τοιαῦτά σοι παραινούντα δοκεῖ εἶναι.

Ἄλλὰ καὶ σύ, τῇ πονηρίᾳ καὶ τῇ φιλαυτίᾳ ἠττώμενος, καὶ οὐκ ἀκούων παραινέσεως, ταῦτὸν πείσῃ τῷ πονηρῷ ἀνδρὶ, τῷ κοινωνῷ τοῦ σχολαστικοῦ. Λέγεται γάρ, ὡς πονηρός τις ἀνὴρ συνάμα σχολαστικῷ τινι, κοινωνίαν πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι, καὶ συμπεριπατοῦντες εὖρον χρυσίου τάλαντα χίλια· καὶ φησιν ὁ σχολαστικὸς τῷ δυστρόπῳ ἐκείνῳ ἀνδρὶ· «Διάνειμε τὸ ἔρμαιον ἐπ' ἴσης.» Κακεῖνος ἔφη· «Οὐχί· ἀλλὰ τανῦν ἀναλάβωμεν, εἰ δοκεῖ, ὅσα ἐξ αὐτοῦ χρῆζομεν· τὸ δὲ λοιπὸν ὑπὸ γῆν συγκαλύψωμεν· καὶ ὅταν δεηθῶμεν, ἐλευσόμεθα, καὶ κατὰ μικρὸν τὸ αὐταρκες λαμβάνοντες τὸν θησαυρὸν ἐξαντλήσομεν· τούτῳ

γὰρ τῷ τρόπῳ ἡ κοινωνία πολλὴν ἡμῖν διαρκέσει χρόνον, καὶ διὰ τῆς κοινωνίας ἡ φιλία. Καὶ ἐπέισθη ὁ σχολαστικὸς τῇ παραινέσει αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ δένδρον μέγα καὶ ὑψηρὸς τὸν χρυσὸν κρύψαντες ἀνεχώρησαν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ λάθρα ὁ πονηρὸς ἐλθὼν ἐσφτερίσατο τὸν θησαυρὸν. Καιροῦ δὲ οὐ πολλοῦ διαστάντος, ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ σχολαστικὸς· «Ἀπέλωμεν, εἰ δοκεῖ, καὶ λάβωμεν τὸ ὑπὸ γῆν χρυσίον.» Πορευθέντες οὖν καὶ κατορύξαντες, ὡς οὐδὲν εὔρον, ἤρξατο ὁ τοῦτο κεκλοφῶς τίλλειν τὰς τρίχας, καὶ τύπτειν τὸ στήθος, καὶ καταβοᾶν τοῦ σχολαστικοῦ, ὡς ὑποκεκλοφότης τὸν θησαυρὸν. Τοῦ δὲ, μυρίοις τοῦτο ὄρκοις ἐπιβεβαιουῦντος, οὐκ ἐπέθετο· ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ κριτήριον εἴλκυσεν. Ὁ δὲ κριτῆς εἶπεν· «Ὁ ἐνάγων βαρύνεται ταῖς ἀποδείξεσι, καὶ δεῖ σε τὸ τοιοῦτο ἡμῖν δεῖξαι.» Ὁ δὲ, «Τὸ δένδρον ἡμῖν αὐτὸ μαρτυρήσει τὴν ἀλήθειαν, εἰ καὶ ἄφωνόν ἐστι.»

Καὶ προσελθὼν τῷ ἰδίῳ πατρὶ, ἀνήγγειλεν αὐτῷ πάντα, καὶ ἤξιον αὐτὸν ὑπεισελθόντα τὸ δένδρον, πρὸς τὸν μέλλοντα ἐρωτᾶν ἀποκρίνασθαι, καὶ λέγειν, ὡς ὁ σχολαστικὸς μόνος ἀνείληψε τὸ χρυσίον. Ὁ δὲ πατὴρ ἔφη· «Ἐγὼ μὲν, ὦ τέκνον, τοῦτο ποιήσω· σὺ δὲ ὄρα, μὴ ταῖς ἰδίαις παγίσιν ληφθῆς, καὶ πάθῃς ὅπερ καὶ ὁ κύκνος πέπονθε. Λέγεται γὰρ, ὡς κύκνος τις, ἐν τινὶ χώρᾳ πλησίον ὄφως φωλεύων, ἐν τῷ γενναῖν αὐτὸν, ὁ ὄφις τοὺς νεοσσοὺς αὐτοῦ κατήσθιεν. Ὁ δὲ κύκνος, διὰ τὴν τοῦ χωρίου ἐπιτηδειότητα, ἥκιστα μετοικῆσαι ἐβούλετο. Γνοὺς οὖν ὁ καρκίνος τὴν αὐτοῦ θλάβην, ἔφη τῷ κύκνῳ· «Διατί ἀδημονεῖς;» Ὁ δ' ἀνήγγειλεν αὐτῷ, ἅπερ ἐπεπόνθει ὑπὸ τοῦ ὄφως. Ὁ δὲ καρκίνος, δεῖξας αὐτῷ ὁπῆν τινα ἀντικρὺ τῆς τοῦ ὄφως καταδύσεως, λέγει αὐτῷ· «Ἐγὼς τίνας ἢ ὁπῆ αὕτη;» Καρκείνος, «Νύμφης, ἔφη.» Καὶ ὁ καρκίνος, «Ἡ νύμφη, φησί, μεγίστην

ἔχθραν ἔχει κατὰ τοῦ ὄφραως· εἰ οὖν ἰχθύας λαβὼν θήσεις μέσον τῶν ὀπῶν, ἢ μὲν ἐξελθοῦσα φαγεῖν τοὺς ἰχθύας, καταπτήσει μέχρι τῆς τοῦ ὄφραως τρώγλης, καὶ εἰσελθοῦσα καταπνίξει αὐτόν.» Ἐξελθοῦσα οὖν ἡ νύμφη τῇ ἐξῆς, κατέφαγε τοὺς ἰχθύας, καὶ τὸν ὄφιν ἀπέκτεινε· εὐροῦσα δὲ καὶ τὸν κύκνον ἅμα τοῖς νεοσσοῖς, κατεθιοιήσατο. Τοῦτόν σοι, ὦ τέκνον, εἶρηκα τὸν μῦθον, ἵνα γινῶς, ὡς ὁ ἐπιβουλεύων τινὶ ἀφρόνως, ἀλίσκεται τῇ ἰδίᾳ πονηρίᾳ.» Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἔφη· «Μὴ φοβοῦ, πάτερ, τοῦ μύθου τούτου ἕνεκεν· ἀνδρίζου δὲ μᾶλλον, ἵνα ταῦτα τὰ τάλαντα κερδήσω.» Πεισθεὶς δὲ τῷ υἱῷ, ἀπελθὼν ὑπείσεν τὸ δένδρον. Τοῦ δὲ κριτοῦ ἐκείσε παραγενομένου, καὶ τὸ δένδρον ἐπερωτήσαντος, φωνὴ ἐνεδίδοτο, τὸν σχολαστικὸν τοῦτο κεκλοφέναι φάσκουσα. Ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ κριτής, καὶ τὸν δόλον νοήσας, προσέταξε πυρὶ τὸ δένδρον ἀποτεφρωθῆναι, ὡς ἂν μᾶλλον εἴποι τὸ ἀληθές. Τοῦ δὲ πυρὸς ἀναφθέντος ἤδη, καὶ ἐπ' αὐτόν τῆς φλογὸς ἀνελεύσεως, ἀνεφώνησεν εὐθύς ὁ γηραιὸς, καὶ ἐκβληθεὶς τὸν δόλον καθωμολόγησε. Τιμωρηθεὶς οὖν παρὰ τοῦ κριτοῦ σὺν τῷ υἱῷ, ἅπαν τὸ χρυσίον ἀφηρέθησαν, ὃ καὶ ἐδόθη μόνῳ τῷ σχολαστικῷ. Αὕτη γοῦν ἡ τοῦ πονηροῦ καὶ τοῦ μοχθηροῦ ἀπόβασις.

»Ἐγὼ μὲν γὰρ αἰεὶ σου τὴν γλώτταν ἐπτοοῦμην, ὡς τὸν τοῦ ὄφραως ὀδόντα, ἐπεὶ καὶ ἄμφω ἰὸν ἀποστάζετον· καὶ, ὡς εἶρηκεν ὁ εἰπὼν· «Φευκτέον πονηροὺς ἄνδρας, καὶ συγγενεῖς, καὶ ἄγχιστοὶ εἶσι.» ταυτόν γὰρ πέπονθας καὶ αὐτὸς τῷ ἐμπόρῳ. Λέγεται γὰρ, ὡς ἔμπορός τις, μέλλων ἀποδημεῖν, παρακατετίθετό τινι λάμμας σιδήρου ἑκατόν· καὶ ὡς ἐπανέξευξε, παρεγένετο πρὸς τὸν τὴν παρακαταθήκην λαβόντα, ἀπογόντα ἤδη τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ, καὶ τὸν σίδηρον πωλήσαντα, καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Ἀπόδος, ὅν παρεθέμην σοι, σίδηρον.» Ὁ δὲ ἔφη· «Ἐν τινὶ γωνίᾳ τοῦτον τῆς οἰκίας

βαλόντος μου, οἱ μῦες αὐτὸν κατέφαγον· μελέτω δέ σοι περὶ αὐτοῦ μηδὲν, ἐπειδὴ σῶος πρὸς ἡμᾶς ἐπανῆλθες· ἀλλ' ἔλθῃ σήμερον, συνεστίαθητι ἡμῖν μετὰ περιχαρείας, καὶ τελέσωμεν τὰ εἰσιτήρια.» Ὁ δὲ κατένευσε, καὶ εἰσελθὼν ἐνέτυχε τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ λαβὼν αὐτὸν, νήπιον ὄντα, ἀπήγαγεν ἐπὶ τὸν ἴδιον οἶκον, καὶ κατέκρυψε, καὶ πάλιν ὑπέστρεψεν. Εὐρῶν δὲ τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς ζητῶντα, καὶ ἐρωτῶντα περὶ αὐτοῦ, «Εἶδον ἐγώ, φησιν, ἰέρακα, τὸν σὸν υἱὸν εἰς ἀέρα φέροντα.» Καὶ ὃς μέγα κράζας τοῖς ἐκεῖσε, ἔφη· «Ἴδετέ ποτε, ὦ ἄνδρες, ἰέρακα ἄνδρα εἰς ὕψος φέροντα;» Καὶ ὁ τοῦ σιδήρου κύριος ὑπολαβὼν ἔφη· «Ναί· ἐνθα μῦες σίδηρον τοσοῦτον ἐσθίουσιν, ἐκεῖσε καὶ ἰέρακες ἐλέφαντας αἴρουσιν.» Ὁ δὲ αἰσχυνθεὶς ἐπὶ τούτῳ, ἀπέδωκε τὸν ὅσον ἀφείλετο, σίδηρον, καὶ τὸν οἰκεῖον ἀπέβαλε παῖδα.

»Οὕτως ἔτι καὶ σὺ καταισχυνήσῃ ψευδεῖς λόγους οὕτω πλαττόμενος. Ἄλλ' ὁ κακὸς οὐδὲν ἄλλο, πλὴν κακός· καὶ γὰρ ὁ πικρὸς καρπὸς, καὶ πολλὰκις ἐπιχρισθῆ μέλιτι, οὐκ εἶδε μετατρέπειν τὴν οἰκείαν πικρότητα εἰς γλυκύτητα. Ἀνθεκτέον, ὦ οὗτος, τῆς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν συναυλίας, καὶ φευκτέον τοὺς πονηρούς· ὥσπερ γὰρ μεταλαμβάνει ὁ πνέων ἀπὸ τῆς δυσωδίας τῶν δυσωδῶν, καὶ τῆς εὐωδίας τῶν εὐωδῶν, ἐφ' ᾧ τινι ἂν τύχῃ τούτων πεπνευκώς, οὕτω μεταδίδωσιν ἢ τῶν φαύλων καὶ τῶν πονηρῶν ἀνδρῶν ὁμιλία τῷ προσομιλοῦντι. Οἶδα δὲ πρὸς τούτοις, ὡς καὶ πάνυ σοι φορτικὸς ταυτὶ παραινῶν καταφαίνομαι· αἰεὶ γὰρ φορτικοὶ εἰσι τοῖς ἀνοήτοις ἀνδράσιν οἱ συνετοί, καὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις οἱ πεπαιδευμένοι, τοῖς δὲ φειδωλοῖς οἱ εὐμετάδοτοι, καὶ τοῖς προπετέσιν οἱ ἀνεξίκακοι, καὶ τοῖς στρεβλοῖς οἱ εὐθεῖς.» Τούτων δὲ λεγομένων μεταξὺ, λέων ὁ Βασιλεὺς τὸν ταῦρον ἀνήρηκε, καὶ εὐθὺς μετεμελήθη ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἀναιρέσει. Ὁ δὲ ἰχνηλάτης προσελθὼν τῷ λέοντι, καὶ σύννου αὐτὸν ἰδὼν,

«Τί, μετάμελος ἐπὶ τὸν ταῦρον γέγονας, ἔφη; ἢ οὐκ οἶσθα, ὡς εἰ δηχθῆ τις ὑπὸ ἐχίδνης, ἐπὶ τὸ σῶμα ἀνα-
δίδοται τὸ δῆγμα;» Καὶ ἀκούσας ὁ λέων ἐπίστευσε τοῖς
λόγοις αὐτοῦ, καὶ παρηγορήθη. «Οὕτως οὖν, ἔφη ὁ φιλόσοφος,
καὶ ὁ κακὸς καὶ μοχθηρὸς ἀνὴρ, ὅτε μεταξύ δύο τινῶν ἀλ-
λήλοις ἀντιφιλοῦντων ἑαυτὸν παρεισβάλλει, θορύβους ἐμ-
ποιεῖ, καὶ τοὺς φίλους δίστησι.»

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῷ φιλοσόφῳ ἔφη· «Ἀνάγγειλον οὖν μοι,
πῶς ἔσχε τὰ κατὰ τὸν Ἰχνηλάτην ἐκείνον, μετὰ τὴν ταύρου
ἀναίρησιν;

Ὁ δὲ φιλόσοφος ὑπολαβὼν ἔφη· «Μετὰ τὴν τοῦ ταύρου
ἀναίρησιν, μιᾷ τῶν νυκτῶν ἐξελθὼν ὁ λεοντόπαρδος, ὃς ἦν
διδάσκαλος τῷ λέοντι, καὶ πιστὸς σύμβουλος, καὶ προσελ-
θὼν τῇ τοῦ Ἰχνηλάτου πύλῃ, καὶ ἀκροώμενος ἤκουσε τοῦ
Στεφανίτου, κατονειδίζοντος τοῦτον, ὑπὲρ ὧν εἰς τὸν ταῦρον
ἔδρασε, καὶ ὡς οὐ διεκφυγεῖ τὰς τοῦ λέοντος χεῖρας, μα-
θόντος τὸν συρράφεντα κατ' ἐκείνου δόλον. Ὅπερ ἀκούσας
εἰσηλθε πρὸς τὴν μητέρα τοῦ λέοντος, καὶ ἀνήγγειλεν αὐ-
τῇ, ὅσα δὴ καὶ ἀκήκοε. Ἡμέρας δὲ ἤδη γενομένης, ἀφί-
κετο αὕτη πρὸς τὸν λέοντα· καὶ ἰδοῦσα τοῦτον σκυθρωπὸν
καὶ κατηφῆ καὶ μετάμελον ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ταύρου,
ἔφη· «ὦ τέκνον, ὁ μετάμελος καὶ ἡ φροντίς οὐδὲν ἄλλο
ἐργάζονται, ἀλλ' ἢ τοῦ σώματος τηκεδόνα καὶ τῆς ψυ-
χῆς ζόφωσιν· ἀλλ'

Ἐξαύδα μὴ κεῦθε νόφω, ἵνα εἶδωμεν ἄμφω. Ἄλλ' οἶδα
καὶ πρὸ τοῦ εἰπεῖν σε, ὡς διὰ τὸν ταῦρον ἀθυμεῖς, καὶ
γὰρ ἀναιτίως αὐτὸν ἀνήρηκας· καὶ εἰ δίκαιος ἦς, ἔδει σε
πάντως τὴν πρὸς αὐτόν σου διάθεσιν τῇ πρὸς σεαυτὸν

ἐκείνου διακρίναι διαθέσει· λέγεται γάρ, ὡς ἀνταμείβουσιν ἀλλήλας αἱ καρδίαι. Εἶπε οὖν μοι, ὅπως διέκεισο πρὸς τὸν ταῦρον.» Ὁ δὲ λέων εἶπεν· «Ἄει μοι ὁ ταῦρος φίλος ἦν, καὶ ἐπίστευον αὐτῷ ἐν πᾶσι, καὶ τὰς αὐτοῦ παραίνεσεις ἐδεχόμην, καὶ οὐδεμία μοι κατ' αὐτοῦ ὑπόληψις ὑπέδραμεν ἐναντία. Καὶ νῦν μεταμεμέλημαι ἐπὶ τῷ αὐτοῦ θανάτῳ, καὶ περίεργός εἰμι, αἰσθόμενος, ὡσανεὶ ἀθῶον τοῦτον τῶν κατ' αὐτοῦ ἐγκληθέντων κατέκτεινα· ἀλλ' ἠπατήθην τοῖς τοῦ δολίου Ἰχνηλάτου λόγοις καὶ ψευδέσι διαλογισμοῖς. Ἀναγγεῖλον οὖν μοι, εἴπερ τι τοιοῦτον ἀκήκοας· ἡ γὰρ ἀληθῆς ὑπόληψις διὰ τῶν ἔξωθεν ἐρχομένων βεβαιοῦται ἀγγελιῶν.»

Ἡ δὲ τοῦ λέοντος μήτηρ φησὶν· «Ἐπιθυόμην παρὰ τινος τῶν πιστοτάτων, ὡς διὰ φθόνον ὁ Ἰχνηλάτης ἐπὶ σοι τοῦ ταύρου κατεψεύσατο.» — «Καὶ τίς ἐστιν, ἔφη, ὁ λέων ὁ τοῦτό σοι ἀναγγεῖλας;» Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ φησι· «Τὰ τῶν φίλων μυστήρια δεῖ τηρεῖν· ἔνθα δὲ σκοπός ἐστι τῆς ἀληθείας ἢ φανέρωσις, καὶ τοῦ ἡμαρτημένου ἐκδίκησις, ἥκιστα συγκατακαλύπτειν χρὴ τὸ ἀμάρτημα. Ὁ γὰρ δίκαιος Βασιλεὺς οὐχ ὑπολήψει τιμωρεῖ οὐδέν, εἰ τύχοι ἀμφίβολος ἢ ὑπόθεσις· δέδοικα γάρ, μήπως τὰ ὅμοια μεταμεληθῆς τῇ τοῦ ταύρου ἀναιρέσει, καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰχνηλάτου, ὑπολαμβάνουσά σε ἐνδοιάζω, ἀλλὰ βούλομαι τὴν ἀλήθειαν εἰς φῶς ἀγαγεῖν. Ἡ δὲ, «Δέδοικά, φησι, μήπως τοῦτο ποιήσασα, ἀσυνείδητος, ὑποπτευθῶ.»

Ταῦτα ὁ λέων ἀκούσας παρὰ τῆς μητρὸς παρέστησεν αὐτῷ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἅπαντας· μετεκαλέσατο δὲ καὶ τὸν Ἰχνηλάτην· ὅς κατηφῆ ἰδὼν τὸν λέοντα, «Τί ὅτι, φησὶ, πρὸς τοὺς παρεστῶτας, ὁρῶ τὸν λέοντα στυγνὸν καὶ κατηφείας μεστόν;» Ἰπολαβοῦσα δὲ ἡ τοῦ λέοντος μήτηρ ἔφη· «Οὐ δὲ

ἕτερόν τι κατήφεια, ἀλλ' ἢ τὸ μέχρι νῦν σε ἑάσαι τοῖς ζῶσι συμμετρεῖσθαι, πείσαντα τοῦτον δόλφ καὶ πανουργίαν τὸν ἄθλιον ταῦρον ἀνελεῖν.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπεν· «Ὅρῶ, ὡς πᾶς ὁ βλέπων τὸ συμφέρον, ἕτοιμός ἐστι πρὸς ὑποδοχὴν τῶν συμφορῶν μᾶλλον, ἢ τῶν εὐποιῶν· ἐπὶ τοῦτο γὰρ οἶμαι καὶ τοὺς ἀσκοῦντας, χαίρειν εἰπόντας τοῦ τοῖς ἀνθρώποις συνδιατᾶσθαι (ἀσφαλέστερον τὸ) τὰς ἐρήμους διώκειν. Ἐγὼ δὲ, εὖνους ὢν τῷ Βασιλεῖ, ἀνέφερον αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν ταῦρον, καὶ ἐξεφάυλισα τὴν ἐπιβουλὴν αὐτοῦ. Εἰ οὖν ἐτάσει τὰ παρ' ἐμοῦ ἀναχθέντα, εὐρήσει πάντως ἀληθῆ ὄντα· τὸ γὰρ ἐνοικουροῦν τοῖς λίθοις πῦρ, μεθόδῳ τινὶ φανεροῦται, καὶ τὰ ἐγλήματα ἐπίσης, ἐξεταζόμενα, μᾶλλον ἀποκαλύπτεται, παραπλησίως τῇ δυσώδει ὕλην ταραπτόμενα. Εἰ μὲν οὖν συνεγίνωσκον ἐμαυτῷ ἀμαρτημά τι, οὐκ ἂν ἐνταῦθα προσαφικόμην, ἀλλ' ἐντινὶ τόπῳ τῆς εὐρείας χθονὸς τὰς διατριβὰς ἐποιούμην. Ἄξιῳ οὖν τὴν Βασιλικὴν μεγαλειότητα ἐξετάσαι ἀκριβῶς τὰ κατ' ἐμὲ διὰ τινος δικαιοτάτου διαιτητοῦ, μὴ τὴν ἀλήθειαν παραχαράττοντος, μήτε μὴν πρόσωπον λαμβάνοντος, μήτε πρὸς τοὺς φθονοῦντάς μοι τὰ ὧτα κλίνοντος· ἐπεὶ μοι πολλοὶ πάρειςσι τοιοῦτοι, δι' ἣν ἔχει πρὸς με ὁ Βασιλεὺς ἀγαθὴν διάθεσιν. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο γένηται, πρὸς τίνα ἄρα καταφεύξομαι, εἰ μὴ πρὸς τὸν τὰ πάντα βλέποντα τοῦ Θεοῦ ὀφθαλμόν; Τὸν γὰρ θάνατον οὐ δέδοικα· οἶδα γὰρ τοῦτον ὠρισμένον, καὶ ἀπαραίτητον παντὶ θνητῷ ζώῳ. Εἰ καὶ μυρίας ψυχὰς εἶχον, οὐκ ἂν ἐφεισάμην τούτων πρὸς σὴν ἀρέσκειαν.»

Ἰπολαβῶν δὲ τις τῶν στρατιωτῶν ἔφη πρὸς αὐτόν· «Οὐ φθέγγῃ τὰ τοιαῦτα διὰ φιλικὴν πρὸς τὸν κρατοῦντα διάθεσιν, οὔτε μὴν διὰ τὸ πρὸς αὐτόν σέβας· ἀλλ' ἢ διὰ σεαυτὸν, ὑπεραπολογούμενος, δι' ὧν παρηνόμησας.» Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης, «Ἄφρον, ἔφη, πῶς οὖν μεμπτέον ἐστὶ τὸ τοι-

αὐτον ἔργον; καὶ τί ἕτερον τῷ ζῶντι τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς τιμιώτερον; εἰ γὰρ μὴ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογήσεται τις, σχολῇ γ' ἂν ἐτέρου ὑπερασπίζοιτο· ὥστε ἐφανέρωσας τὸν ἐνδομυχοῦντά σοι φθόνον, καὶ ἀνεγνώρισας πᾶσιν, ὡς ἄφελος εἶ καὶ ἀβέβαιος. Ἄφες οὖν τὸ προσανέχειν τῇ Βασιλικῇ αὐλῇ· ἀνάξιον γὰρ ἐστὶν τοιοῦτον ὄντα σε Βασιλεῖ ὑπηρετεῖσθαι.» Τούτων ἀκούσας ἐκεῖνος, ἐξῆλθε κατηφής. Πρὸς αὐτὸν αὖθις ἡ τοῦ λέοντος μήτηρ ἔφη· «Ἄγαμαί σου τὸ προπετές, ὦ Ἰχνηλάτα, καὶ ὅπως τοιοῦτον τολμήσας ἔργον, τοιούτοις ἡμῖν καταναιδεῦῃ τοῖς ῥήμασι.» Καὶ οὗτος ὑπολαβὼν, «Ἴνα τί με, φησὶ, δι' ἐνὸς ὄρατος ὄμματος; οὐκ οἶσθα, ὡς στρεπταὶ αἱ τῶν ἐσθλῶν φρένες κατὰ τὸν ποιητὴν; Ἄλλ' ὄρω πάντα ἀγριωθῆναι καὶ οὐδένα τὴν ἀλήθειαν ἀσπάζεσθαι, δι' ἀγαθότητος τοῦ Βασιλέως ὑπερβολὴν, μήτε ἐκδειματοῦντος τινά, μήτε ἐπιπλήττοντος.» Κἀκείνη, «Ὅρατε, ἔφη, τὸν πονηρότατον καὶ ἀσεβέστατον τοῦτον· πῶς τοιαῦτα πράξας ἀνομήματα, καὶ μεγάλοις περιπεσὼν ἐγκλήμασι, παραχαράττει ἐπιχειρεῖς τὴν ἀλήθειαν, καὶ συλλογισμοῖς, μᾶλλον δὲ παραλογισμοῖς ψευδέσιν ἀπατᾶν ἅπαντας;» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης ἔφη· «Τοιοῦτός ἐστιν ὁ τὰ μυστήρια ἐκφραυλίζων, καὶ ὁ γυναικείοις τρόποις ἀνὴρ χρώμενος, ἢ ἀνδρείοις χρωμένῃ γυνή, καὶ ὁ ξένος ὁ λέγων ἑαυτὸν κύριον τῆς οἰκίας, καὶ ὁ παρὰ Βασιλεῖ ἀπολογούμενος, περὶ ὧν οὐκ ἐρωτᾶται.» Ἡ δὲ τοῦ λέοντος μήτηρ αὖθις ἔφη· «Οὐκ οἶδας, ὦ Ἰχνηλάτα, οἷα εἰργάσω δεινά;» Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης, «Ὁ δεινά, φησιν, ἐργαζόμενος οὐκ εὐνοεῖ πρὸς τινά, οὐδ' ἀποτρέπει τὴν μέλλουσαν κακίαν.» Ἐπὶ δὲ, «Μὴ ὑπολάβῃς, ἀσεβέστατε, εἰπούσης, ὡς ἐκφεύξῃ τὴν ἐκ τῆς δίκης τιμωρίαν, διὰ τῶν ψευδῶν σου τουτωνὶ παραλογισμῶν.» Καὶ αὖθις ὁ Ἰχνηλάτης· «Τοιοῦτοῖς εἰσιν οἱ τὰ ψεῦδη διαπλαττόμενοι, καὶ τὸ δίκαιον ἐκκλίνοντες, καὶ μήτε λόγ-

γοις, μήτε ἔργοις στέργοντες.» Τὸν γοῦν λέοντα ἰδοῦσα μηδὲν πρὸς ταῦτα ἀποκρινόμενον, ἔφη ἐν ἑαυτῇ· ἴσως κατεψεύσαντο τούτου οἱ διαβάλλοντες· δοκεῖ γὰρ ἀληθῶς φθέγγεσθαι ὁ ἐπὶ μέσου τοῦ θεάτρου, Βασιλέως ἐνώπιον, παρρησιαζόμενος, καὶ παρὰ μηδενὸς ἀνατρεπόμενος. Προσέταξεν οὖν ὁ λέων τηνικαῦτα τὸν Ἰχνηλάτην καθειρχθῆναι καὶ δεσμευθῆναι, ἄχρις ἂν ἐξετάσῃ τὰ κατ' αὐτόν.

Μετὰ δὲ τὸ φρουρηθῆναι τοῦτον καθωμολόγησε τῷ λέοντι ἡ μήτηρ τὸν εἰπόντα, καὶ ὡς ὁ λεοντόπαρδος ἦν. Καὶ ὁ λέων «Ἐἴτε, φησὶ, τοῦτον· ὄψεσθε γὰρ, ἂ πείσεται.» Νυκτὸς δὲ ὁ Στεφανίτης παραγενόμενος πρὸς τὸν Ἰχνηλάτην, καὶ δέσμιον τοῦτον θεασάμενος ἔκλαυσε, καὶ ἔφη· «Ταῦτά εἰσιν, ἅπερ σοι προὔλεγον· σὺ δὲ τῇ οἰήσει καὶ τῇ φιλαυτίᾳ νικώμενος οὐ προσεδέχου· ὄρα γοῦν τὴν τούτων ἀπόβασιν.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης, «Ἀληθῶς εἶπας, ἔφη· οὐ γὰρ διέλειπες παραινῶν μοι τὰ συνοίσοντα· ἀλλ' ἐγὼ οὐχ ὑπήκουον, ἀπληστίαν νοσῶν ὁ ἄθλιος· πέπονθα γὰρ ταῦτόν τοῖς νοσοῦσιν, οἵτινες εἰδότες, ὡς βλάπτονται ὑπὸ τινος τῶν ἐδεσμάτων, οὐκ ἀπέχονται μὲν τοι γε τούτου. Καὶ νῦν οὐ δι' ἑμαυτὸν ἀλύω, ἀλλὰ περὶ σοῦ· δέδοικα γὰρ, μήποτε, διὰ τὴν μεταξὺ ἡμῶν φιλίαν, ληφθῆς καὶ σὺ, καὶ ἀναγκασθῆσθαι ὁμολογῆσαι τὰ κατ' ἐμέ· καὶ θάνατόν μου καταψηφίσονται ἄωρον, καὶ συναναιρεθῆς μοι τότε καὶ σύ.» Ὁ δὲ Στεφανίτης εἶπε· «Κἀγὼ τοῦτο διελογισάμην· ἀλλὰ συναινῶ σοι, ἅπαν ὁμολογῆσαι ἁμάρτημα.» Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης, «Ἀνέξομαι ἕως ἴδω, ὅπῃ καταστήσει τὰ κατ' ἐμέ.» Τότε ὁ Στεφανίτης, περίλυπος ὁμοῦ καὶ περίδειλος, ἀπαλλαγείς καὶ δηλητήριοι πεπωκώς, ἐξέπνευσε.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ λέων προσεκαλέσατο τὸν κριτὴν, καὶ τὸν λεοντόπαρδον, καὶ τὸν ἰχνηλάτην, ὥστε ἐπὶ μέσου κριθῆναι· καὶ συνελθόντων ἀπάντων, εἶπεν ὁ Λεοντόπαρδος· «Ὁ Βασιλεὺς, ᾧ συστρατιῶται, οὐ διαλείπει φροντίζων περὶ

τῆς τοῦ ταύρου ἀναίρεσεως· λοιπὸν οὖν, εἴτις ἐξ ἡμῶν συνοῖδέ τι περὶ αὐτοῦ, ἀναφερέτω αὐτό· οὐ γὰρ βούλεται ἀνεξέταστον τὴν κρίσιν ἐπενεγκεῖν.» Ὁ δὲ κριτὴς ἔφη· «Καλῶς ἔφη οὗτος, καὶ εἴτις ἔγνω τί περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, ἀναγγειλάτω· πονηροῦ γὰρ ἀνδρὸς ἀναιρεθέντος, συστολὴ τῶν κακῶν γίνεται, καὶ πρὸς συμφέρον ὄρα τὸ τοιοῦτον τῆς πολιτείας.» Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐσιώπησαν· Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπεν· «Ἴνα τί σιωπᾶτε, ὦ οὔτοι; Εἴτις ἐξ ὑμῶν οἶδέ τι περὶ ἐμοῦ, λαλησάτω, καὶ γὰρ ἀπολογήσομαι· ὁ γὰρ τὰ ψεύδη λέγων ταῦτα, πείσεται κατὰ πάντα τὸ τοῦ ἀμαθοῦς ἱατροῦ. Λέγεται γάρ, ὡς ἱατρός τις τοιοῦτος ἐπεδήμησε πόλει τινί· ἔτυχε δὲ τὴν θυγατέρα τοῦ τῆς πόλεως ἐξουσιαστοῦ νόσῳ περιπεσεῖν, καὶ διωρίσατο σοφός τις ἕτερος ἱατρός τυφλός, χρήσασθαι ταύτην ἀδιάντῳ. Προσεκλήθη οὖν ὁ ξένος ἱατρός, ὥστε διακρίναι τὸ ἀδίκντον ἐκ τῆς φαρμακοφόρου κίστης, καὶ τοῦτο ἀγνοῶν, ἀντ' αὐτοῦ ἐντεριώνην προσελάβετο, καὶ δέδωκε πιεῖν τῇ γυναικί· πιούσα δὲ ἐκέλη καὶ δυσεντερία περιπεσοῦσα ἐτελεύτησεν. Ἐβιάσθη οὖν ὁ ἀμαθὴς ἱατρός παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς κόρης ἐκ ταύτης πιεῖν· καὶ πιών περὶ τὸ ζῆν ἐκινδύνευσεν. Οὕτως οὖν ὁ ποιῶν καὶ λέγων, ἅ οὐκ οἶδε, πείσεται.

Ἀναστάς δὲ ὁ πρωτομάγειρος ἔφη· «Ἀκούσατέ μου, ὦ στρατιῶται· φυσιολγῶμων γὰρ εἰμι. Πρόδηλός μοι καταφαίνεται ὁ Ἰχνηλάτης δόλιός τε εἶναι, καὶ μοχθηρότατος· λέγεται γάρ, ὡς ὁ ἔχων τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν τοῦ δεξιοῦ βραχύτερον, καὶ εὐκίνητότατον, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλήλων ὅσον διεστηκότας, καὶ ἐν τῷ βαδίζειν τὴν κεφαλὴν κλίνων, συκοφάντης ὁ τοιοῦτός ἐστι, καὶ πονηρότατος· τοιοῦτον ὀρώμεν τὸν ἄθλιον Ἰχνηλάτην.» Καὶ ὁ Ἰχνηλάτης, «Πάντες, φησὶν, ἐσμὲν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, καὶ οὐδεὶς ἡμῶν ὑπερβαίνει τοῦτον· καὶ οὗτος ὁ ταῦτα λέγων δοκεῖ σῶφρων εἶναι;

Εἰ οὖν, ὡς ἔφη, αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις ἔπονται ταῖς τοῦ σώματος κράσεσι, τί δεῖ κολάζειν τοὺς βία παρανομοῦντας, ἢ βραβεῖα χορηγεῖν τοῖς ὀρθῶς πολιτευομένοις; Ἐοικάς μοι, ὦ ἄφρων, τὴν μὲν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐχ ὄραῖν, τὸ δὲ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ πλησίον διακρίνειν, ταῦτο πεπονθῶς τῇ ἄφρονι ἐκείνῃ γυναικί. Λέγεται γάρ, ὡς δύο γυναῖκες μετ' ἀνδρὸς, ἕκ τινος διαδράντες αἰχμαλωσίας γυμναί, συνηυλιζόντο τῇ χώρᾳ. Θατέρα δὲ αὐταῖν ῥάκει τινι περιτυχοῦσα, τούτῳ τὴν ἰδίαν περιεκάλυψεν αἰσχύνῃν. Ἐπιστραφεῖσα δὲ πρὸς τὴν ἐτέραν ἔφη· «Οὐκ αἰσχύνῃ γυμνὴ βαδίζουσα;» Πρὸς ἣν ὁ ἀνὴρ· «Κατέλειπες, ὦ ἀσύνετε, τὴν ἰδίαν ὄραῖν γυμνησίαν, καὶ ὄνειδίεις ταύτην ἐπὶ τούτῳ;» Οὕτως οὖν καὶ σὺ, ὦ πρωτομάγειρε, καθέστηκας, τὴν δίκην τοῦ κατ' ἐμὲ συμβάματος μεταχειριζόμενος.» Ταῦτα ὁ πρωτομάγειρος ἀκούσας μετεμελήθη, ἐφ' οἷς εἶπε. Μαθὼν δὲ παρά τινος τὰ λεχθέντα ὁ λέων, ἀπέπεμψε τοῦτον, καὶ ἐσημειώθη ἐν γραφῇ τὰ τῆς δίκης, καὶ αὐθις καθεύχθη ὁ Ἰχνηλάτης.

Ἐτέρος δὲ τις φίλος τοῦ Ἰχνηλάτου παρεγένετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὸν τοῦ Στεφανίτου θάνατον· ἐφ' ᾧ λυπηθεὶς, καὶ πικρῶς κλαύσας, «Τί μοι δεῖ, ἔφη, ζῆν ἔτι βούλεσθαι, στερηθέντα φίλου τοιοῦτου, φιλτάτου καὶ εὐγνώμονος; Καλῶς οὖν ἔφησεν ὁ εἰπὼν· ὡς ἐν καιρῷ πειρασμοῦ συρρέει πανταχόθεν τὰ δεινά.» Εἶτα καὶ αὐθις παρέστη τῷ δικαστηρίῳ, καὶ ἰδὼν τοῦτον ὁ στρατηγὸς ἔφη· «Ἔγνω, ὦ Ἰχνηλάτα, τὰ ἔργασου, καὶ οὐ καταλέλειπται σοι ἔτι πρόφασις, ἢ ἀπολογία· καὶ εἰ μὴ ἡ τοῦ Βασιλέως ἐπιείκεια μεγίστη ἦν, καὶ ἄπειρος, οὐκ ἂν σε μέχρι τοῦδε ζῆν εἶασεν.» Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης εἶπεν· «Εἰ γὰρ πολλὴ καὶ ἄπειρος ἡ ἐκείνου ἐπιείκεια, νικᾷ δ' ὅμως ἡ ἀνεξίτητός σου ἀπῆνεια καὶ σκληροκαρδία· ὀρῶ γάρ σε, ὦ ἀνδράποδον, τῷ σῶ θε-

λήματι πρὸ τῆς καταδίκης μου θάνατον καταψηφιζόμενον, Καὶ οὐ μέμφομαί σε τοῦ τρόπου· αἰεὶ γὰρ οἱ φαῦλοι τοῖς σπουδαίοις ἀντίκεινται.» Ὁ δὲ κριτῆς ὑπολαβὼν, ἔφη· «Δεῖ τοὺς ἄρχοντας παρρησιάζεσθαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐλέγχειν, καὶ ἐτιμᾶν τοὺς ἀπαιδεύτους· ἀλλὰ συναινῶ σοι, ὦ Ἰχνηλάτα, προαιρεῖσθαί σε ἐνταῦθα μᾶλλον κολασθῆναι ἢ μετὰ τὴν ἐν τεῦθεν ἀποβίωσιν δίκας ὑφέξειν.»

Ὁ δὲ Ἰχνηλάτης, «Καλῶς εἶπας, φησί· δεῖ γὰρ ἅπαντα νουεχῆ προσκαίρων προκρίνειν τὰ αἰώνια· ἀλλὰ ἀθῶός εἰμι τοῦδε τοῦ ἐγλήματος, καὶ οὐ δεῖ με θανάτου κατ' ἑμαυτοῦ ψεύσεσθαι. Εἰ γὰρ ὁ ἐτέρου καταψευδόμενος θάνατον ἀσύνητος, πόσῳ μᾶλλον ὁ καθ' ἑαυτοῦ τοῦτο δρῶν; ὁρᾶτε γοῦν, μήπως μεταμεληθήσεσθε, ὅποτε οὐ λυσιτελήσει ὑμῖν ὁ μετὰμελος· καὶ προσέχετε, μὴ ταύτῳ πάθοιτε τῷ ἀμαθῶς λέγοντι, καὶ, ἂ μὴ οἶδε, μαρτυροῦντι. Λέγεται γὰρ, ὡς ἱερακάριος τις ἠράσθη τῆς γυναικὸς τοῦ κυρίου αὐτοῦ· ἡ δὲ ἀπεστρέφετο αὐτόν. Ὀργισθεὶς οὖν ἐπὶ τούτῳ, ἐθήρευσε κίσσας δύο, καὶ ἐδίδαξε τὴν μὲν λέγειν Περσικῆ διαλέκτῳ· «Εἶδον τὴν κυρίαν μου μοιχευομένην τῷ πυλωρῷ.» τὴν δὲ ἐτέραν λέγειν· «Ἐγὼ οὐδὲν λέγω.» Ἔτυχε γοῦν ποτε τὸν κύριον αὐτοῦ Πέρσαις συνδικαιτᾶσθαι· οἱ δὲ ἀκούσαντες τῶν κισσῶν, ἠδέσθησαν· εἶτα καὶ αὐτὰ, ἅπερ αἱ κίσσαι, ἀνήγγειλαν. Ὁ δὲ ἱερακάριος ἔξωθεν ἐστῶς ἔφη· «Κἀγὼ συμμαρτυρῶ, ὡς τὸ τοιοῦτον εἶδον οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις.» Ὁ δὲ κύριος αὐτοῦ, θυμοῦ πλησθεὶς, ἔμελλε τὴν ἰδίαν ἀποκτεῖναι γυναῖκα. Ἡ δὲ τὰ τοῦ ἱερακαρίου τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ ἀνήγγειλε, καὶ ὡς δόλον ὁ τοιοῦτος κατ' αὐτῆς συνέβραψε, διὰ τὸ μὴ πεισθῆναι αὐτῷ, καὶ ποιῆσαι τὴν αἰσχροουργίαν· καὶ τούτου σημεῖον, ἔφασκεν ἡ γυνή, τὸ μὴ εἰδέναι τὰς κίσσας ἄλλην Περσικὴν λέξιν, πλὴν ἣν ἐδιδάχθησαν. Καὶ ἐρωτήσαντες οἱ Πέρσαις περὶ τινῶν ἐτέρων τὰς κίσσας, εὔρον αὐτὰς

μηδὲν ἕτερον εἰδέναι, εἰ μὴ ὁ ἔμαθον αἰσχιστον ἀπόφθεγμα. Ἐλθοῦσα δὲ ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἱερκάριον, ἔφη· «Οὐ φοβῆ σὺ τὸν Θεὸν, τοιαῦτά μου καταμαρτυρῶν; οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα;» Ὁ δὲ ἔφη· «Ναί.» Καὶ τοῦτο αὐτοῦ λέγοντος ἐκείνη, ἄφνω ἰέραξ ἐπεισπηδήσας, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐξώρυξεν. Οὕτως ἄρα καὶ ὑμεῖς πείσεσθε, εἰ ψευδῶς μου καταμαρτυρήσεσθε.»

Μηδενὸς οὖν τὸν Ἰχνηλάτην καταδικάσαι ἰσχύσαντος ἐξ ἐκείνων, αὐθις ἐφρουρήθη ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ λέοντος ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τὸν λέοντα ἔφη· «Εἰ τὸν ἀσεβέστατον τοῦτον τοῦ ἐγλήματος ἀφήσῃς, ἴσθι, ὡς ἕκαστος τῶν ὑπὸ σε (ὅπερ κακείνος βούλεται) ἀνυποστόλως διαπράξεται τὰ ὅμοια, πληροφροούμενος τῷ μὴ ἀποτίσαι εὐθύνας, ὧν ἔπραξεν.» Ἰδὼν οὖν ὁ λέων τὴν ἔνστασιν τῆς ἰδίας μητρὸς, προσέταξεν ἀναιρεθῆναι τὸν Ἰχνηλάτην. Εἶτα ὁ φιλόσοφος εἶπε· «Σκοπητέον, καὶ ἰστέον τὰ τοιαῦτα· πᾶς γὰρ ὁ κατ' ἕτερον δόλον συρράπτων, ἑαυτῷ λέληθε τὸ κακὸν ἀρχιτεκτονῶν.»

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Ἐγνων τὰ τοιαῦτα ὑποδείγματα· λοιπὸν ἀνάγγειλόν μοι ὑπόδειγμα τινῶν ἀντιφιλούντων ἀλλήλους, καὶ τῇ φιλίᾳ ἀεὶ συστοιχοῦντων.»

Ὁ δὲ φιλόσοφος εἶπε· «Τοῦ ὄντος φίλου πιστοῦ ἀντάλλαγμα τῶν ὄντων οὐδέν· καὶ δεῖγμα τούτου σαφέστατον τὸ τοῦ κόρακος, μυδός, δορκάδος τε, καὶ χελώνης. Λέγεται γὰρ, ὡς ἐν τινι χώρῳ τόπος ἦν πρὸς θήραν ἐπιτήδειος, εἰς ἃν συχνοὶ παρεγένοντο θήρευταί· ἦν δὲ ἐκεῖσε καὶ δένδρον μέγα, ὑψηρέφές τε, καὶ εὐσκιόφυλλον· καὶ τούτῳ ἐνεφώλευσε κάραξ, ὃς ἰδὼν ἐκ τοῦ δένδρου τὸν θηρευτὴν, τῷ μὲν δα-

κτύλω δίκτυον, τῇ δὲ χειρὶ ῥάβδον κατέχοντα, ἐδειλίασε μὲν ἐμμεῖναι· μέντοι γε ἔκρινε καὶ θεάσασθαι τὸν θηρευτὴν, τί μέλλει διαπραΰσασθαι. Τοῦ δὲ θηρευτοῦ τὸ δίκτυον ἐξάπλωσαντος, περιστερὰ τις τῶν ἄλλων προκρίτους θεασαμένη τοὺς κόκκους, ἐμπέπτωκεν αὐτῷ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν λοιπῶν περιστερῶν. Ἦσθη οὖν ὁ θηρευτὴς τῇ θήρᾳ· αἱ δὲ περιστεραι ἤρξαντο συνταράττεσθαι, καὶ ἐκάστη τὴν ἰδίαν πραγματεύεσθαι σωτηρίαν. Ἡ δὲ τούτων ὁδηγός, «Μὴ θορυβεῖσθε, ὧ αὔται, ἔφη· ἀλλ' ὁμοῦ ἀλλήλαις συνασπισώμεθα, εἴποτε δυνηθείημεν ἄραι τὸ δίκτυον.» Ἦραν οὖν εἰς τὸν ἄερα τὸ δίκτυον· ὕπερ ἰδῶν ὁ θηρευτὴς ἐθαύμασε μὲν, οὐκ ἀπέγνω δέ· ἠκολούθησε δὲ μᾶλλον αὐταῖς πετομέναις, προσδοκίᾳ, τοῦ μὴ ἐπὶ πολὺ προῆκειν αὐτάς.

Ὁ οὖν κόραξ τοιαῦτα ἰδῶν, δεῖν ἔγνω ἔψεσθαι ταύταις, καὶ ὄψεσθαι, ὅπη καταντήσωσιν. Ἡ δὲ προέχουσα τῶν περιστερῶν, ἐπόμενον τὸν θηρευτὴν ὀρώσα, ἔφη πρὸς τὰς λοιπὰς· «Ὁ θηρευτὴς οὗτος, ὡς ὁρᾶτε, ἔπεται ἡμῖν καὶ εἰ κατὰ πεδίον τὴν πτήσιν ποιησόμεθα, οὐκ ἀπόσχοιτο ἀκολουθῶν· εἰ δὲ ἐπ' ὀρέων καὶ δυσβάτων τόπων, τάχις' ἂν ἡμῶν ἀπογνῶ. Πρὸς δὲ τούτοις ὑπὸ ταύτην τὴν ὁδὸν ἔχω φίλον· καὶ εἴγ' εἰς τοῦτον ἀπέλθωμεν, αὐτὸς ἡμῶν τὰ δεσμὰ διαρρήξει, καὶ τούτων ἐλευθερώσει.» Ὁ γοῦν θηρευτὴς ἀπογνοὺς ὑπέστρεψεν. ἠκολούθει δὲ ἄρα ὁ κόραξ, ἅμα τὸν τρόπον τῆς αὐτῶν σωτηρίας μαθησόμενος, καὶ τὸν φίλον αὐταῖς θεασόμενος. Ὡς οὖν ἐπὶ τὴν τοῦ μὸς γεγόνασι κατάδυσιν, κατῆλθον. Ὁ δὲ μῦς ἐξελθὼν, καὶ ἰδῶν τὴν περιστερὰν, ἤσθη λίαν, καὶ φησι· «Τίς σε τοῖς τοιούτοις, ὧ φιλτάτη, ἐνέπλεξε δοινοῖς;» Ἡ δὲ, «Οὐκ οἶσθά, φησι, ὡς τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ φαῦλα τῇ πεπωμένη ὑπόκεινται; Ἡ εἰμαρμένη τοῖς τοιούτοις περιέπλεξε, καὶ πρὸς τοὺς κόκκους ὠδήγησε, καὶ τῇ τοῦ δέοντος ἀβλεψίᾳ περιέπειρεν, ὥστε με τῷ δικτύῳ συμπεπλέχθαι.

Οὐκ οὖν θαυμαστὸν τοιοῦτω περιπεσεῖν με συμπτώματι· μείζονες γὰρ, ἢ ἔγωγε, μείζοσι περιέπεσον. Ἔσθ' ὅτε γὰρ ἥλιος τῆ σελήνῃ ἐπισκοτούμενος ἐκλείπει, καὶ ἡ σελήνη τῆ σκιά τῆς γῆς συγκαλύπτεται, καὶ ὁ θαλάττιος ἰχθὺς ἐκ βάθους τοῦ ὕδατος ἀρπάζεται, καὶ τὰ πετεινά, ἢ ἐξ ἀέρος κατάγεται, ἢ εἰς γῆν ὄντα συλλαμβάνεται, ὅτε ὀρισθῆ τὸ τοιοῦτον, καὶ δι' οὗ πολλάκις ὁ ἀσύνητος τυγχάνει τῶν κατὰ σκοπόν.»

Ταῦτα λεγούσης τῆς περιστερᾶς, ἤρξατο ὁ μῦς τοὺς δεσμοὺς κατεσθίειν, καὶ λύειν. Ἡ δὲ περισερά, «Ἄρξαι πρῶτον, ὦ φίλος, ἔφη, τὰς ὑπ' ἐμὲ ἐλευθεροῦν, εἶτα ἐμέ.» Τοῦ δὲ μῦδος μὴ ἐν νῶ λαβόντος τοὺς αὐτῆς λόγους, ἀλλ' ἐπιειμένου καὶ λύνοντος αὐτήν· «Μὴ με μέμφῃ, φησὶν, ὦ μῦ, ὑπὲρ ὧν σοι ἐπιτάσσω. Ἐπεὶ γὰρ ὑπ' ἐμὲ αὐταὶ τυγχάνουσιν οὔσαι, ἐπωφείλεται ταύταις ἢ παρ' ἐμοῦ πρόνοια· εὐγνωμόνως γὰρ μοι ὑπῆρέτησαν, καὶ διὰ τῆς τούτων συμμαχίας τῶν τοῦ θηρευτοῦ παγίδων ἀνώτεραι γεγόναμεν. Δέδια δὲ πρὸς τούτοις, μήπως προτέραν με λύων ἀπείποις, καὶ τινα τούτων ἄλυτον ἑάσης· εἰ γὰρ ἔγωγε μόνη καταληφθῶ, ἀναγκασθῆσθαι τοῦ δεσμοῦ ἀπολύειν με.» Ὁ δὲ μῦς εἶπεν· «Οὔτοί σου οἱ λόγοι ἐπὶ πλεῖόν σε φιλεῖν τοὺς οἰκείους, καὶ τοὺς ὑπὸ σε διερεθίζουσιν.» Εἰπὼν δὲ ταῦτα ἔλυσε πάσας, καὶ λυθεῖσαι ἐπέτασθησαν.

Ἰδὼν οὖν ὁ κόραξ τὸ πραχθῆν, ἐπὶ τὴν τοῦ μῦδος μυωξίαν παρεγένετο, καὶ ἐφώνησε τοῦτον. Ὁ δὲ μῦς ἔφη· «Τίς εἶ φίλτατε;» Τοῦ δὲ, ἐγὼ εἰμι, εἰπόντος, καὶ ἰδὼν σου τὴν πρὸς τοὺς φίλους διάθεσιν, ἔδοξέ μοι φιλιωθῆναί σοι, καὶ ἐπὶ τοῦτο προσῆλθόν σοι, ἔφη ὁ μῦς· «Τί κοινὸν ἐμοί τε καὶ σοι; τὸν γὰρ νουνεχῆ οὐ τὰ ἀδύνατα ἐπιζητεῖν χρῆ. Ὁ γὰρ ἀδύνατοις ἐπιχειρῶν, τῷ καθ' ὕδατος ἅμαξαν ἔλκοντι ἔοικε, καὶ ἐπὶ ξηρᾶς πλοῖον· πῶς γὰρ σοι ἔσομαι φίλος, βρωῖσις

υπάρχων σοι ; » Ὁ δὲ κόραξ, « Διάκρινον, ἔφη, τῷ λογισμῷ τὰ εἰκότα· οὐδὲν γάρ μοι λυσιτελεῖ τὸ διὰ σου τραφῆναί με. Πολὺ γάρ μοι ὀνησιμώτερον τὸ τοῖς ζῶσι συνεῖναι σε, καὶ συνεργεῖν μοι ἐν ἅπασιν· οὐ δεῖ οὖν σε κενὸν με ἀποπέμψασθαι τῶν ἐλπίδων. Πεπληροφόρημαι γάρ σου τὴν περὶ τοὺς φίλους εὐνοίαν, καὶ μὴ σὺ ταύτην μοι ὑπέδειξας· ἡ γὰρ τοῦ σπουδαίου ἀρετὴ τῇ τοῦ μόσχου ἔοικεν εὐωδία, ἣ καὶ καλυπτομένη διαχεῖται, καὶ κατάδηλος γίνεται. » Καὶ ὁ μῦς εἶπε, « Μεγίστη ἐστὶν ἡ φυσικὴ ἔχθρα, αὕτη δὲ διττὴ ἐστίν· ἡ μὲν ἀντεριστικὴ λεγομένη, ὡς ἡ τοῦ λέοντος καὶ τοῦ ἐλέφαντος· ἡ δὲ φευκτὴ τε καὶ διωκτὴ, ὡς ἡ τῆς γαλῆς, καὶ τοῦ μυός. Καὶ οὐ δεῖ πιστεύειν ἐχθροῖς· τὸ γὰρ ὕδωρ, καὶ πυρὶ θερμανθῆ, τὴν οἰκείαν οὐκ ἀποβάλλει φύσιν, οὐδὲ ἐνοῦται τῷ πυρὶ· σβέννυσι γὰρ τοῦτο ἐπιχερόμενον. » Ὁ δὲ κόραξ « Ἐγγων, φησὶν, ἃ λέγεις· ἀλλ' ἡ ἐμὴ πρὸς σε φιλία οὐ τοιαύτη γενήσεται· παγία δὲ μάλλον, καὶ στερέμνιος. Ὡσπερ γὰρ τὸ χρυσοῦν σκεῦος δυσκέδαστόν ἐστι, καὶ εὐκατασκευαστόν· τὸ δὲ ὀστράκινον εὐθρυπτόν μὲν, δυσανάκμητον δέ· οὕτως καὶ ἡ εἰλικρινὴς καρδία καὶ φιλία δυσμετάβλητος καὶ εὐανάδοτος, ἡ δὲ μὴ καθαρὰ εὐφθαρτὸς τε καὶ δυσίατος. »

Ὁ δὲ μῦς, « Δέχομαι σοι, φησὶ, τὴν φιλίαν, ἐπεὶ οὐδέποτε τινα τῶν δεομένων μου κενὸν ἀπέπεμψα· ἀλλὰ τούτοις τοῖς λόγοις ἐμαυτῷ, ἢ σοι τὴν ἀπολογία ἐποιησάμην. Εἰ γὰρ ποτὲ καιροῦ ἀνατρέψεις τὰς ἡμετέρας συνθήκας, οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν· « εὐρῶν τὸν μῦν ἀσύνετον, ἠπάτησα τοῦτον, καὶ ἐδελέασα. » Εἶτα προκύψαντι τῆς οἰκείας μυωξίας ἔφη ὁ κόραξ· « Τί μὴ τέλειον ἐξέρχη πρὸς με ; » Ὁ δὲ μῦς εἶπεν· « Οἱ ἐν τῷ βίῳ ἀναστρεφόμενοι κατὰ δύο τρόπους ἀλλήλους ἀντιφιλοῦσιν· οἱ μὲν κατὰ τὴν ψυχὴν, οἱ δὲ κατὰ τὴν χρεῖαν. Κατὰ ψυχὴν μὲν φιλοῦσιν οἱ οὐ δι' ἄλλο τι τὸν φίλον φιλοῦσιν, ἢ διὰ τὴν αὐτοῦ ψυχὴν· οἱ δὲ κατὰ χρεῖαν φιλοῦντες, ἕνεκά τινος τῶν

βιωτικῶν πραγμάτων τὴν φιλίαν συνιστῶσι. Καὶ εἰκόασιν οὗτοι θηρευτῆ, ὃς ὑπορρίπτει τὸν σίτον δέλεαρ τοῖς πετεινοῖς, οὐ φιλοτιμούμενος, ἀλλ' ἑαυτῷ τὸ συμφέρον θηρώμενος. Ἐγώ γε δ' οὖν, οὐ δι' ἄλλο τι, ἢ διὰ σεαυτὸν ἐφιλιώθην σοι· καὶ οὐδὲν ἕτερον κωλύει με τῆς πρὸς σε ἐξελεύσεως, ἀλλ' ἢ τὸ δεδοικέναι με τοὺς ὁμοειδεῖς καὶ ὁμοίους σοι τὴν φύσιν, κατὰ δὲ τὴν γνώμην διαλλάττοντας.» Ὁ δὲ κόραξ ἔφη· «Μὴ φοβοῦ τούτων ἕνεκα· τῆς γὰρ εἰλικρινοῦς φιλίας τεκμήριον, τὸ φιλιοῦσθαι τῷ φίλῳ τοῦ φίλου, καὶ ἐχθραίνεσθαι τῷ ἐχθρῷ αὐτοῦ· κάμου σε ποθοῦντος, καὶ οἱ μετ' ἐμοῦ σε ποθήσουσι.» Ταῦτα εἰπόντος τοῦ κόρακος, ἐξῆλθεν ὁ μῦς, καὶ ἡ φιλία ἐν αὐτοῖς ἐπαγιώθη.

Μετὰ δὲ τινος ἡμέρας ἔφη ὁ κόραξ· «Ὅρῳ σου τὴν κατάδυσιν πλησίον τῆς ὁδοῦ, καὶ δέδοικα, μὴ δι' ἐμοῦ διαγνωσθῆ σου ἡ κατοίκησις· ἀλλ' οἶδα τόπον κεχωρισμένον, ἐν ᾧ ἰχθύες πολλοὶ, καὶ ἕτεραι διατροφαὶ δαψιλεῖς ὑπάρχουσιν· ἐστὶ δὲ μοι κάκει καὶ φίλη χελώνη, καὶ βούλομαι ἐκείσε ἀπελθεῖν καὶ συνδιάγειν.» Ὁ δὲ μῦς, «Συμπορεύσομαι σοί, φησι κάγῳ, βούλομαι γὰρ τὸν τόπον ἐκεῖνον εἰδέναι· ἴν', ὅταν τοῦτον ἐάσω, περὶ τινος ἄλλου διαγωγῆν, εἰς ἐκεῖνον ἀπέλθω.» Λαβὼν οὖν ὁ κόραξ τὸν μῦν διὰ τῆς οὐρᾶς, ἀπήγαγε τοῦτον ἐπὶ τὴν πηγὴν, ἐν ᾗ ἡ χελώνη διῆγεν. Ὡς οὖν εἶδεν αὐτὴ τὸν κόρακα, μῦν ἐπιφερόμενον, ἔδοξεν ἀλλότριον τοῦτον εἶναι· καὶ δειλιάσασα ὑπεκρύβη τῷ ὕδατι. Θεὶς οὖν ὁ κόραξ τὸν μῦν ἐπὶ τῆς γῆς, ὀνομαστὶ τὴν χελώνην προσεκάλεσατο. Ἡ δὲ τὴν τοῦ φίλου φωνὴν γνωρίσασα, ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτησε, πόθεν παρεγένετο; Ὁ δὲ ἀνήγγειλεν αὐτῇ πάντα, καὶ φησι πρὸς τὸν μῦν· «Ἰπέσχου μοι, ὅτε τὰ ἐνταῦθα καταλάβωμεν, ἀναγγεῖλαι περὶ τινῶν τῶν κατὰ σε.»

Ὁ δὲ μῦς ἔφη· «Ἐγὼ τὴν πρώτην ἐποιησάμην οἴκησιν

παρά τινι μοναχῷ, καὶ ἥσθιον λάθρα, ἃ ἠτοίμαζεν ἑαυτῷ ἐδέσματα, καὶ κορεννύμενος ἐλάμβανον, ἃ καὶ τοῖς λοιποῖς παρετίθουν μουσί. Καὶ πολλάκις ὁ μοναχὸς, ἀναρτήσας πασσάλῳ τινὶ τὴν οικεῖαν τροφήν, οὐκ ἠδυνήθη τὴν ἐξ ἐμοῦ φυγεῖν βλάβην. Ξένος δὲ τις καταλύσας παρ' αὐτῷ, ἤρξαντο ἀλλήλοις προσομιλεῖν· διὰ μέσου δὲ ὁ μοναχὸς τὰς χεῖρας ἐκρότει, ἐμὲ δεδιπτόμενος. Ὁ δὲ ξένος εὐθὺς ἤρετο τὴν αἰτίαν τοῦ κρότου τῶν χειρῶν. Καὶ ὁ μοναχὸς ἔφη· «Ἐρωτᾶς με, δι' ἣν αἰτίαν ποιῶ τοῦτο; Καγὼ σοι λέγω, ὅτι ἐν τῇ οἰκίᾳ μου ἐστὶ τις μῦς, βλάβπτων με τὰ μέγιστα· ἐσθίει γὰρ τὸ βρῶμά μου, καὶ διαφθείρει αὐτό. «Καὶ ὁ ξένος, «Πολλοὶ εἰσιν, ἔφη, οἱ μῦες, ἢ εἷς μόνος;» Ὁ δὲ μόναχος ἔφη· «Οἱ μὲν μῦες πολλοὶ εἰσιν· παρ' ἑνὸς δ' ἐγὼ βλάπτομαι τὰ μέγιστα.» καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὰ κατ' ἐμέ.

Ὁ δὲ ξένος εἶπε· «Μιᾶ τῶν ἡμερῶν ἐγὼ, καὶ τινες ἄλλοι κατελύσαμεν ἐν τῇ πόλει, καὶ δειπνήσαντες ἐκοιμήθημεν· ἦν δὲ μετὰ τὸ ἡμῶν παραπέτασμα. Ἦκουον δὲ τοῦ οικοδοσπότητος πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τοιάδε λέγοντος· «Βούλομαι ἐγὼ αὔριον καλέσαι τούτους.» Καὶ ἡ γυνή· «Πῶς δύνασαι, φησι, τοῦτο ποιῆσαι, μηδὲν περισσεύων, μήτε τροφήν ἔχων ἐν τῷ οἴκῳ σου· πάντα γὰρ καταναλίσκεις;» Ὁ δὲ ἀνὴρ ἔφη· «Μὴ σοι μελέτω περὶ τῶν δαπανηθέντων· οἱ γὰρ θησαυρίζοντες ἄνθρωποι καὶ πλεονεκτοῦντες, ἀπολλύουσιν ἑαυτούς, ὡς ὁ λύκος. Λέγεται γὰρ, ὡς θηρευτῆς τις ἐξῆλθε θηρεύων, τόξον φέρων, καὶ βέλη· καὶ συναντήσας δορκάδι, ἔτρωσεν αὐτὴν, καὶ ἄρας ταύτην ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ πάλιν συναντήσας χοίρῳ, ἔρριψε κατ' αὐτοῦ τὸ βέλος· ὁ δὲ χοῖρος εἰσπηδήσας ἔτρωσε καιρίως τὸν θηρευτὴν. Πεσόντες οὖν ἄμφω ἐτεθνήκασιν· ἔπεσε δὲ καὶ τὸ τόξον, ὥσπερ ἦν μετὰ τῆς φαρέτρας πλήρες μετὰ βέλους. Τύχη δὲ τινὶ λύκος ἐλθὼν, καὶ ἰδὼν τούτους τεθνηκότας λιπαρούς

τε πάνυ, καὶ παχεῖς, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· μὴ φανοῦμαι σήμερον γαστρίμαργος, ἀλλὰ φυλάξω τούτους ἐμαυτῷ· ταῦτα γὰρ τὰ εὐρεθέντα μοι βρώματα θησαυρίσω, καὶ ἀρκεσθῶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μόνῃ τῇ τοῦ τόξου χορδῇ· καὶ ἀψάμενος τοῦ τόξου, θέλων ταύτην καταφαγεῖν, ἀπεπήδησε τὸ θέλος, καὶ ἔτρωσεν αὐτοῦ τὴν καρδίαν, καὶ πεσὼν ἀπέψυξεν. Οὕτως ἄρα καὶ οἱ πλεονέκται διὰ μόχθων τινῶν κατατελευτῶσιν. Ἡ δὲ λέγει αὐτῷ· « Ἄπελθε λοιπὸν, καὶ κάλεσαι ὀπόσους βούλει· ἔχουσα γὰρ ὀρύζην καὶ σήσαμον, ἀπέρχομαι εὐτρεπίσουσα αὐτά. » Καθαρίσασα οὖν τὸ σήσαμον ἐκείνη, ἤπλωσεν αὐτὸ ἐν τῷ ἡλίῳ, τοῦ ξηρανθῆναι· ἀσχολουμένης δὲ αὐτῆς ἐφ' ἕτερα, ἐλθὼν ὁ κύων οὖρησεν ἐν τῷ σησάμῳ. Ἰδοῦσα δὲ τοῦτο ἡ γυνὴ ἐβδελύχθη, καὶ λαβοῦσα τὸ μὴ κεκαθαρμένον σήσαμον, ἔμιξε μετὰ τοῦ κεκαθαρμένου ἐπίσης. Ἐγὼ δὲ πάντα ἔβλεπον, παρῶν ἐκείσε, καὶ ἤκουσά τινος τῶν ὑπὸ τῶν σὺν ἐμοὶ λέγοντος· « Αὕτη ἡ γυνὴ δι' αἰτίαν τινὰ κατέμιξε τὸ καθαρὸν αὐτῆς σήσαμον τῷ μὴ κεκαθαρμένῳ. »

Οὕτω καὶ ὁ μῦς οὗτος ὁ ἀναιδής, οὐκ ἄνευ αἰτίας τῶν τοιούτων κατατολμᾷ· ἀλλ' ἐρευνήσομεν ὁμοῦ τὰ κατ' αὐτὸν, καὶ κατορύζωμεν τὴν εἰσδυσιν αὐτοῦ. » Ἐτυχον δὲ τῆνικαῦτα ἐγὼ ἐν ἑτέρᾳ ὀπῇ, ἀκούων τῶν λεγομένων παρ' αὐτοῦ· ἦσαν δὲ ἐν τῇ ἐμῇ μυωξίᾳ χρυσοῦ νομίσματα χίλια, ἅτινα ὑπεστρώννουν ἐμαυτῷ, καὶ μέγα ἐπὶ τούτοις ἐφρόνου. Καὶ κατορύξαντες ἐκεῖνοι τὴν ὀπὴν, καὶ εὐρόντες τὸν χρυσὸν, ἀφείλοντο τοῦτον, καὶ εἶπον· « Ὁ χρυσὸς διερέθιζε τὸν μῦν, καὶ διανίστα τῶν τοιούτων κατατολμᾶν· καὶ ὄψῃ ἀπό γε τοῦ παρόντος, ὡς ἀνίσχυρος ὁ μῦς καὶ ἀδύνατος γενήσεται. Καὶ εὐθέως κατεβλήθη μου ἡ ἔπαρσις, καὶ ἀπέλειπέ με ἡ οἴησις, καὶ κατεφρονήθη ἐν τῶν μυῶν· καὶ μέλλων τῇ ἐξῆς εἰσπηδῆσαι τῇ χύτρᾳ τῶν ἐδεσμάτων, οὐκ ἠδυνήθη· καὶ διὰ τοῦτο ἀντέστησάν μοι καὶ οἱ λοιποὶ μῦες, καὶ ἐχθροὶ μοι ἐγένοντο.

Ἐγὼ δὲ ἐθαύμαζον, ὅπως διὰ τὸν χρυσὸν καὶ οἱ φίλοι, καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ ὑπήκοοι συνίστανται· ἀλλ' οὐδὲ αὐτὴ ἡ ἀγαθὴ προαίρεσις δείκνυται, εἰ μὴ δι' αὐτοῦ. Καὶ μὴν καὶ ὁ λογισμὸς, καὶ ἡ ἰσχὺς δι' αὐτοῦ ἐπιγίνονται· ὁ δὲ τούτου ἀπορῶν οὐ δύναται τι τῶν ἐφετῶν καταλήψασθαι. Καὶ ἐμνήσθην ὡς καλῶς εἶρηκεν ὁ εἰπὼν· ὅτι δεῖ χρημάτων, καὶ ἀνευ τούτων οὐδὲν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων· καὶ ὡς χρη πενήνην φεύγοντα, (ἑαυτὸν) εἰς μεγαλήτεα πόρτον ῥίπτειν· καὶ ὅτι τὸ ὀλίγον ὕδωρ ἀδύνατον τὸν οἰκεῖον τόπον, ὃ ἐστι τὴν θάλατταν, καταλαβεῖν. Ὁ γὰρ πενία συζῶν, κινδύνων κατατολμᾷ, καὶ ἁμαρτήμασιν ἐπιχειρεῖ· δι' ἃ πολλάκις ἀπόλλυσι καὶ τὴν ἐνταῦθα ζωὴν, καὶ τὴν ἐκεῖσε ἀπόλαυσιν. Ὁ γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐπιδεῆς λυπηρὸς γίνεται, καὶ τοιοῦτος γενόμενος μισεῖται· καὶ μισούμενος ἐπὶ πλεόν λυπεῖται, καὶ λυπούμενος οὐκ εὐφρονεῖ· οὐ φρονῶν δὲ εὖ, τὰ συμφέροντα αὐτῷ οὐκ ἐργάζεται. Εἶδον δ' ὅτι, ὅσα παρὰ τοῖς πλουσίοις εἰσὶν ἐπαινετὰ, παρὰ τοῖς πένησιν ὄντα τὰ τοιαῦτα μεμπτά· εἰ γὰρ ὁ πένης ἀνδρεῖος τύχει ὦν, θρασὺς καὶ ῥιψοκίνδυνος ὀνομάζεται· εἰ δὲ εὐμετάδοτος, ἄσωτός τε καὶ εὐδάπανος· εἰ δὲ πρᾶος καὶ προσηνής, ἀδύνατος· εἰ δὲ καὶ εἰδήμων, ἡλίθιος· εἰ δὲ λόγιος, φλύαρος· εἰ δὲ σιωπηλός, ἀνόητος. Καὶ ἄμεινον τοῦ θίου προαπελθεῖν, ἢ τὸν ἥλιον καὶ τὸν εἰπόντα αἰχύνης κτήσασθαι μάρτυρας καὶ μάλιστα, ὅταν τις πρὸς τινὰ τῶν ἐξουσιαστῶν ποιεῖται τὴν αἴτησιν.

Ταῦτα διαλογιζόμενος εἶδον τὸν ξένον, ὅτε τὴν τοῦ χρυσοῦ ἐποιεῖτο διαίρεσιν, ἐν τινὶ βαλαντίῳ τὸ ἴδιον ἐμβαλόντα μέρος, καὶ ὑπὸ τῆ κεφαλῇ ἀποκρύψαντα· καὶ δεῖν φήθηεν τοῦτο λάθρα ἐλκύσαι, δοκῶν τοῦτον τῷ ὕπνῳ κατέχεσθαι. Ἐκεῖνος δὲ ἐξυπνος ὦν, λαβὼν τῆ χειρὶ κλάδον τινὰ αὐτοῦ προκείμενον, ἔτυψέ με κατὰ κεφαλῆς, κακῆθεν ὑπέστρεψα· εἶτα πάλιν τοῦ βαλαντίου κατετόλμησα, καὶ πάλιν ἰδὼν ἔτυ-

φέ με τῷ κλάδῳ κατὰ κεφαλῆς σφοδρότερον, καὶ εὐθὺς αἷμα ἐρρύη μοι ἐκ τῶν ῥινῶν, καὶ λειποθυμία μοι ἐγένετο, καὶ μόλις ἔλκων ἑμαυτὸν κατέλαβον τὴν ὀπὴν, καὶ ἄφωνος ἐκεῖ ἦν ὥρας ἰκανάς. Καὶ ἐμίσησα τότε τὸν χρυσὸν, ὡς μηδὲ ἀκούσαι ἀνέχεσθαί με μνεῖαν χρυσοῦ· καὶ ἔγνων, ὡς πάντων αἷτιον τῶν κακῶν, τῶν ἐν τῷ βίῳ, ἡ πλεονεκτικωτάτη γνώμη· καὶ ὁ ἔχων ταύτην, ῥᾶον ἂν τῶν τε κατὰ γῆν, τῶν τε κατὰ θάλατταν κατατολμήσειεν, εἴπερ ὁ λελογισμένος μόλις ἐπιχειρήσει λαβεῖν ἔτοιμον χρυσὸν προκείμενον. Πεπληροφόρημαι δὲ, ὡς οὐκ ἔστι μεῖζον τῆς αὐταρκειᾶς ἀγαθὸν, καὶ ὡς ἐκεῖνα μάλιστα ἡ καρτερία, καὶ ἡ ὑπομονὴ ἔπεται, καὶ ἐπαινεῖται, ἐν οἷς οὐκ ἔστι πόρον, ἢ δίοδον ἐφευρεῖν· λέγεται γὰρ, ὡς πρώτη τῶν ἀρετῶν ἡ ἐλεημοσύνη, καὶ ἐξαιρετὸν χρῆμα τῆς φιλίας, τὸ ἀπλοικῶς φέρεσθαι, καὶ ἀρχὴ φρονήσεως, τὸ γινῶναι τὰ ἐσόμενα· καὶ μὴν καὶ προτίστη εὐθυμία, τὸ μὴ ἀδυνάτοις ἐπιχειρεῖν. Διὰ ταῦτα μὲν μετήμειψα τὸν βίον τὸν ἐμὸν, ἀνταλλαζάμενος τοῦ ἐν οἰκῆμασι λαμπροῖς τὴν ἐρημίαν οἰκεῖν. Εἶχον δὲ καὶ φίλην περιστεράν, ἥτις πρὸ τοῦ κόρακος ἐφιλιώθη μοι· ἔπειτα δὴ οὐδεμία τέρψις ἐστὶν ἐν τῷ βίῳ, ὡς τὰ ἀρκοῦντα ἐπιζητεῖν· ῥάδια γὰρ ταῦτα τῷ βουλομένῳ παντί, ὡς τῆς μακαρίας φύσεως δαψιλῶς προσφερούσης αὐτά· τὴν ἀναγκαίαν φημί τροφήν καὶ τὸ ὕδωρ. Εἰ γὰρ ὑποθώμεθά τινα τοῦ κόσμου παντὸς κυριεύσαντα, οὐκ ἂν οὗτος τούτων ἀπάντων ἀπώνατο, πλὴν τῶν ἐλαχίστων. Ταῦτα διαλογιζόμενος συνοδοιπορήσας, καὶ σε αὐθις φίλην προσελαβόμην.»

Ἡ δὲ χελώνη ὑπολαβοῦσα εἶπεν· «Ἐγνων, ἄπερ διεξῆλθες κάλλιστά τε καὶ τελειώτατα, καὶ εἰδὸν σε ἔναυλον διατηροῦντα τὴν μνήμην τῶν ἐπιγινομένων σοι δεινῶν· καὶ δεῖ σε εἰδέναι, ὡς ἡ πράξις κοσμεῖ τοὺς λόγους, καὶ ὁ ἄρρωστος, εἰ μὴ χρήσεται, οἷς οἶδεν ἑαυτὸν ὠφελεῖσθαι, εἰς κενὸν ἂν εἴη ἡ γινῶσις αὐτῷ, μὴ δυναμένῳ ταύτης τῆς νόσου εὐρεῖν

κουφισμόν. Μὴ οὖν φρόντιζε τοῦ οἴκοι πλούτου· ὁ γὰρ μεγάλονους ἀνὴρ, καὶ χωρὶς τούτου, σεβάζεται παρὰ πάντων, ὡς ὁ κοιμώμενος λέων· ὁ δὲ ἀσύνετος πλούσιος ἀτιμάζεται, καὶ παροραῖται, ὡσπερ καὶ ὁ περιδέραια χρυσᾶ περικειμένος κύων· μήτε περὶ τῆς ξενιτείας σου διαλογίζου καὶ ἀλαζωνεύου· οὐδεὶς γὰρ τῶν συνετῶν ξένος. Μὴ οὖν μνημόνευε τῶν προτέρων, λέγων, ὡς ἦς ποτε ὄλθιος, καὶ γέγονας ἠπορημένος· τὸ γὰρ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ εὐροή ἐστι καὶ ἀπορροή· καθάπερ τις σφαῖρα, τάχιστα μετακινουμένη καὶ μεταρρίπτομένη. Λέγεται γάρ, ὡς ταῦτα τῶν ἄλλων ἀστατώτερα· τὸ τοῦ νέου φρόνημα, ἢ τῶν μοχθηρῶν ἀνδρῶν ὀμιλία, ὁ τῶν γυναικῶν ἔρωσ, ὁ ψευδῆς ἔπαινος, καὶ ὁ πλοῦτος. Ὁ δὲ νουνεχῆς καὶ φρόνιμος, οὔτε τῇ τούτου δαψιλείᾳ ἐπιτέρπεται, οὔτε μὴν ἀλύει τῇ ὀλιγότητι.» Ὡς οὖν ἤκουσεν ὁ κόραξ τὴν τῆς χελώνης διάλεξιν, ἤσθη ἐπὶ τούτῳ, καὶ εἶπεν· «Ὡς οὐδὲν ἡδύτερόν ἐστι φίλῳ τῆς τῶν φίλων συναντιλήψεως, καὶ συναγαλλιᾶσεως· οὐδεὶς γὰρ ἕτερος σπουδαίου ἀνδρὸς ἀντέχεται, εἰ μὴ ὁ σπουδαῖος· ὡσπερ οὐδὲν ἕτερον ἐγείρει πεσόνα τὸν ἐλέφαντα, εἰ μὴ ὁ ἐλέφας.»

Ταῦτα καὶ τούτοις παραπλήσια τοῦ κόρακος λέγοντος, δορκὰς τις ἄφνω παραγίνεται, ἦν ἰδὼν ὁ κόραξ ἐπὶ δένδρον ἀνέπτῃ, καὶ ἡ χελώνη τῷ ὕδατι περιεκαλύφθη· ὑπείσῃλθε δὲ καὶ ὁ μῦς κατάδυσίν τινα. Ὁ δὲ κόραξ ἐφ' ὕψους ἀρθεὶς περιεσκόπει, εἰ ποῦ τι καταδιώκει τὴν δορκάδα θηρίον· καὶ πανταχόθεν περιβλεψάμενος, ὡς οὐδὲν ἐθεάσατο, κατῆλθε, καὶ τὴν χελώνην καὶ τὸν μῦν ἐκάλεσεν, ἀναγνωρίσας, ὡς οὐδὲν ὑποπτεύεται· καὶ πρὸς τὴν δορκάδα εἶπεν, ὡς οὐδὲν τῶν θηρίων εἶδεν. Ἡ δὲ χελώνη ἐξελθοῦσα, καὶ τὴν δορκάδα, τοῦ πιεῖν μὴ κατατολμῶσεν, πείθει ταύτην πιεῖν καὶ « Πιέ, φησι, φιλτάτη, οὐδεὶς γὰρ ἐνταῦθα νῦν σε καταλαμβάνει· καὶ ἀνάγειλόν μοι πόθεν ἦκεις.» Ἡ δὲ δορκὰς ἔφη· «Ἐδωκόμην μέχρι

τοῦ νῦν παρά τῶν θηρευτῶν, τόπον ἐκ τόπου ἀμείβουσα, καὶ ἐνταῦθα κατήντησα.» Ἡ δὲ χελώνη εἶπε· «Θάρρει φιλτάτη· οὐδέποτε γὰρ θηρευτῆς παρ' ἡμῖν ἐπεδήμησε, καὶ ὁμοζῶει μεθ' ἡμῶν· ἰδοὺ γὰρ σοι πρόκειται τροφή δαψιλῆς, καὶ ὕδατος νᾶμα διαφανές.» Ἡρεσθήσατο οὖν ἡ δορκὰς συνδιαιτᾶσθαι, καὶ συνδιάγειν μετ' αὐτῶν, καὶ ἐποιοῦντο ἐκάστοτε τὴν ὀμιλίαν καὶ πανδαισίαν ὑπὸ δένδρῳ συνηρεφεῖ.

Ποτὲ γοῦν ὁ κόραξ, ὁ μῦς, καὶ ἡ χελώνη εἰς ταῦτόν συνελθόντες, εἶδον τὴν δορκάδα παγίδι περιπεσοῦσαν. Καὶ ἀναπτὰς ὁ κόραξ εἶδε ταύτην συμπεπλεγμένην σχοινίῳ παγίδος θηρευτοῦ, καὶ ὑποστρέψας ἀνήγγειλε τὸ θεατόν. Ἡ δὲ χελώνη πρὸς τὸν μῦν ἔφη· «Ἐν σοι ἡ τῆς ἡμετέρας δορκάδος σωτηρία κεῖται.» Ὁ δὲ μῦς μετὰ τάχους δραμῶν τὴν δορκάδα κατέλαβε, καὶ ὁ κόραξ ὁμοῦ. «Καὶ πῶς, ἔφασαν, ὦ φιλτάτη, τοῖς τοιοῦτοις δεινοῖς σαυτὴν περιέπλεξας;» Ἡ δὲ εἶπε· «Καὶ τις ἀπόναιτο τῆς οἰκείας συνέσεως, ὅτε δεῖ τὸ ὄρισμένον τελεσθῆναι;» Ταῦτα λεγούσης αὐτῆς, ἔφασε καὶ ἡ χελώνη, καὶ φησι πρὸς αὐτὴν ἡ δορκὰς· «Τί ἔδρασας, ἐλθοῦσα ἐνταῦθα; ἐγὼ γὰρ λυθεῖσα παρά τοῦ μυὸς τῶν δεσμῶν, διαδράσω, ὡσαύτως καὶ ὁ κόραξ δι' ἀέρος, καὶ ὁ μῦς εὐρήσει κατάδυσιν· σὺ δὲ μόνη καταληφθεῖσα τῷ θηρευτῇ γενήσῃ φεῦ! παρανάλωμα.» Ἡ δὲ ὑπολαβοῦσα ἔφη· «Ἄβιωτος ὁ μετὰ τὴν τῶν φίλων στέρησιν βίος, καὶ τίς ἐτέρα ἐν τούτῳ τέρψις καταλιμπάνεται;» Ταῦτα λεγούσης τῆς χελώνης ἐπῆλθεν ὁ θηρευτῆς, ἅμα τῷ τὴν δορκάδα λυθῆναι παρά τοῦ μυὸς, καὶ ἀποδράσαι. Καὶ ὁ μὲν κόραξ εἰς τὸν ἀέρα ἀπέπτῃ, ὁ δὲ μῦς καταδύσει ἐκρύβῃ. Ὁ δὲ θηρευτῆς μόνην τὴν χελώνην εὐρών, καὶ συλλαβὼν ταύτην κατέδησεν.

Ἰδόντες δὲ ὁ κόραξ, ὁ μῦς, καὶ ἡ δορκὰς τὸ γεγονός, σφόδρα περιαλγεῖν εἴοικασι. Καὶ φησιν ὁ κόραξ· «Ἴδε πῶς τὰ τοῦ βίου ἐξετράπη ἡμῖν! καλῶς γὰρ ἔφησεν ὁ εἰπὼν· ὡς ὅτε τις

ἄπαξ προσκόψει, πολλοῖς περιπίπτει συμπτώμασιν. Οὐκ ἤρκει μοι τὸ πατρίδος στερεθῆναι, συγγενῶν, καὶ φίλων ἀποπεσεῖν· ἀλλ' ἐστερήθην, οἴμοι! καὶ τῆς φιλάτης χελώνης, ἣτις οἶδε θεσμούς φίλιας τηρεῖν. Ἀλλ' ἐρρέτω τὸ θνητὸν τοῦ σώματος, καὶ μυρίοις περιστοιχισμένον δεινοῖς, καὶ μηδέποτε μένον ἐν ταύτῳ, ἀλλὰ λυόμενον εἰς τὸ διηνεκές, καὶ καταβαλλόμενον. Καὶ ὥσπερ ὁ ἀστήρ ὁ ἀνατέλλων, οὐ προσμένει τῇ ἀνατολῇ, ἀλλὰ περιφερόμενος διὰ τάχους δύνει, καὶ ὁ ἐὼς ἐσπέριος γίνεται, καὶ τὸ ἐν τῇ ἀνατολῇ μέρος δύνει, καὶ τὸ δύνον ἀνατέλλει· οὕτω τὰ παρ' ἡμῖν εἰσιν εὐμετάβλητα. Ἀνεμνήσθην οὖν ἔγωγε τῶν προτέρων μου συμφορῶν διὰ τῆς παρουσίας λύπης, καθάπερ ἡ ἐκ τραύματος ἐνσχιρρῶθεῖσα οὐλή, ὅτε ἐπλήγη τις, ὁμοῦ τε καὶ τῆς ἐκ τῆς πληγῆς ἀλγηδόνας ἐπαισθάνεται, καὶ τὸ πρότερον τραῦμα αἰθῖς, ὡς ἐκ τινος ἀρχῆς ἀνακαινίζεται.»

Ἡ δὲ δορκὰς ἔφη· «Ἡ ἡμετέρα φιλάτη ἄρτι λυπεῖται, οἱ δέ σοι περιώδυνοι λόγοι, καίπερ ῥητορείας ἔχονται, τὴν χελώνην οὐκ ὠφελοῦσιν· ἀλλ' ἔασον ταῦτα, καὶ εὐρὲ πόρον ζωῆς καὶ σωτηρίας. Λέγεται γὰρ, ὡς ὁ μὲν ἀνδρεῖος, ἐν καιρῷ συμπλοκῆς ἐτοιμάζεται, ὁ δὲ πιστὸς ἐν ταῖς δόσεσι καὶ λήψεσι, καὶ οἱ φίλοι ἐν καιρῷ πειρασμοῦ γνωρίζονται.» Ὁ δὲ μῦς, «Ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη, συμφέρειν σε τὴν δορκάδα ἀπελθεῖν, καὶ ὡς νεκρὰν ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ τῶν θηρευτῶν πεπτωκέναι, καὶ ἐπιμαρτυρῆσαι σοι τὴν νέκρωσιν τὸν κόρακα, (ἐν τῷ) ἐπικαθεσθῆναί σοι, καὶ ὑποκρίνεσθαι ἐσθίειν τὰς σάρκας σου. Οἶμαι γὰρ, ὡς τοῦτο ἰδὼν ὁ θηρευτὴς ἀποθήσεται τὸ τόξον αὐτοῦ, καὶ τὴν φαρέτραν, καὶ προσελεύσεται σοι. Ὅτε οὖν ἰδῆς τοῦτον προσεγγίζοντα, ἀναστᾶσα σχολιαίτερον βάδιζε, ἔλπίδι τοῦ καταλαβεῖν σε αὐτὸν ὑποσαίνουσα, καὶ καταλαμβάνοντος, χρῶ ἐπὶ πλεόν τῇ τῶν ποδῶν ὠκύτητι· ἐν γὰρ τῷ μεταξὺ ἔγωγε τῶν δεσμῶν τὴν χελώνην ἀπολύσω, τοῖς ὁδοῦσι

καταφαγῶν τὸ δίκτυον.» Ἡ δὲ δορκὰς τὸ προσταχθὲν ἐποίησε, καὶ οὕτω λυθεῖσα παρὰ τοῦ μυός ἢ χελώνη, σῶοι ἅπαντες οἴκαδε ἐπανέζευξαν. Οὕτως ἄρα καὶ οἱ ὀρθῶς φιλοῦντες τῶν οἰκείων φίλων ἀντέχονται.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Βασιλεὺς πρὸς τὸν φιλόσοφον ἔφη· «Ἐγγὼν διὰ τούτου σου τοῦ παραδείγματος τὰ τῆς εἰλικρινοῦς φιλίας. Λοιπὸν ἀνάγγειλόν μοι ὑποδείγματι, πῶς δεῖ τινα παρατηρεῖν τὸν ἐχθρὸν, εὖνοϊαν ὑποκρινόμενον.»

Ὁ δὲ φιλόσοφος ἔφη· «Ὁ ἐχθρῷ καταπιστευόμενος πείσεται τὸ τῶν γλαυκῶν. Λέγεται γὰρ, ὡς ἔν τινι ὄρει, ἐν ὑπερμεγέθει δένδρῳ, κόρακες διτῆγον χίλιοι, παρ' ἐνὸς κυριευόμενοι, καὶ πρὸς τὰς γλαῦκας αἰεὶ ἐχθρωδῶς διακείμενοι. Νυκτὸς γοῦν αἱ γλαῦκες ἐπελθοῦσαι τούτοις, πολλοὺς μὲν ἀπέκτειναν, ἑτέρους δὲ ἐτραυμάτισαν. Ἔωθεν δὲ ὁ κοράκων βασιλεὺς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισυνάξας, καὶ συνέδριον ποιήσας, εἶπεν· «Εἶδετε, ἃ τὸ τῶν γλαυκῶν γένος εἰς ἡμᾶς ἔδρασε, καὶ ὅπως τὴν ἡμετέραν δύναμιν κατετροπώσατο, καὶ ὅσους ἀπέκτειναν, καὶ ἐτραυμάτισαν, τὰ τε πτερὰ ἔτιλαν· ὧν δὴ πάντων χεῖριστον, τὸ κατατολμῆσαι ἡμῶν, καὶ ὄψεσθαι δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰ ἐπόμενα.» Ἦσαν δὲ παρὰ τῷ τοιούτῳ Βασιλεῖ προτοσύμβουλοι πέντε, ὧν ὁ εἷς ὑπολαβὼν εἶπεν· «Οὐδὲν ἕτερον σώσει ἡμᾶς ταύτης τῆς ἐπιδρομῆς ἄλλο, ἢ τὸ φυγεῖν, καὶ τὴν ἐνταῦθα διατριβὴν καταλιπεῖν, καὶ τὸν ἐπὶ ξένης βίον ἀσπάζεσθαι, μὴ ἐξὸν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἀντιπαρατάττεσθαι.»

Ὁ δὲ ἕτερος ἔφη· «Οὐ κρίνω συμφέρον εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον ὑπὸ μιᾶς προσβολῆς ταπεινωθέντας, τὴν πατρίδα καταλιπεῖν, καὶ τὸν ἐπὶ ξένης ἀσπάζεσθαι βίον· ἀλλ' ἐτοιμάζεσθε, ὧ φι-

λοι, καὶ πρὸς ἀγῶνα ἀποδύεσθε, καὶ εἴ ποτε οἱ ἐχθροὶ ἐπελεύσονται, συμπλακῆναι δεῖ τούτοις, καὶ φυλάττεσθαι τὸ εἰσδύναμι τούτους μέσον ἡμῶν. Καὶ εἰ μὲν νικήσωμεν ταύτας, εἴτ' οὖν ἀμεμπτοὶ περὶ τὴν πρώτην προσβολὴν ἐσόμεθα.»

Ὁ δὲ τρίτος εἶπεν· «Οὐ καλῶς, ὦ Βασιλεῦ, οἱ τοιοῦτοι λέγουσιν· ἀλλὰ δεῖ ἡμᾶς ἀναμαθεῖν, εἰ βούλονται οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν φιλιωθῆναι ἡμῖν, καὶ σπονδὰς εἰρηνικὰς ποιήσασθαι διὰ δώρων ὑπαγόμενοι, ἃ δὴ καὶ πέμψομεν αὐτοῖς, καὶ ἀμερίμνος βιώσομεν· αἶε γὰρ οἱ Βασιλεῖς περὶ τῶν οἰκείων χωρῶν δεδιότες, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀδυνατοῦντες, ἀντάλλαγμα ποιοῦνται τὸν χρυσόν, δι' οὗ συντηροῦσι τοὺς ὑπ' αὐτούς.»

Ὁ δὲ τέταρτος ἔφη· «Οὐ καλῶς βουλευῆ· ἀλλὰ κρείττον ἐστὶ τῷ βίῳ στενοῦσθαι καὶ ὠδινᾶσθαι, ἢ τοσοῦτον τοῖς ἐχθροῖς ὑποπεσεῖν, ὧν κρείττονές ἐσμεν καὶ τιμιώτεροι. Ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτο, θ' παραινεῖς, ποιήσομεν, οὐκ ἀρκεσθήσονται τοῖς ὀλίγοις· ἀλλὰ τὰ ὑπὲρ δύνάμιν ἐπιζητήσουσι. Λέγεται γὰρ, ὡς δεῖ πρὸ τῆς χρείας τοὺς ἐχθροὺς διὰ μετρίων ἀφέλκεσθαι δώρων πρὸς φιλίαν, μὴ μὴν διὰ πολλῶν· τοῦτο γὰρ μὲν τὴν ἐκείνων δύνάμιν ἐπιτείνει, τὴν δ' ἡμετέραν ἐκλύσει. Τῆς γὰρ ἐν ἡλίῳ ἱσταμένης ῥάβδου μετρία κλίσις τὴν σκιὰν ἐπιτείνει, ἢ δὲ ἄμετρος ταύτην συστέλλει· δεῖ οὖν καὶ τὴν εἰρήνην ἀσπάζεσθαι, καὶ τὸ πολεμεῖν.»

Ὁ δὲ πέμπτος εἶπεν· «Οὐ δυνατόν ἡμῖν ἐστὶ τὸ πολεμεῖν· ἐπικρατέστεραι γὰρ ἡμῶν αἱ γλαῦκες. Ὁ γὰρ ἀγνοῶν, ἑαυτὸν μάλλον, ἢ τοὺς ἐναντίους ἔβλαψεν· εἰ τάχα ὁ συνετὸς οὐκ ἀδύνατόν ποτε λογίζεται τὸν ἐχθρόν. Ἐγώ γε οὖν καὶ νῦν τε καὶ πρότερον τὸν ἐχθρόν δέδοικα, καὶ πρὸ τούτου ἐδεδοίκειν· οὐδεὶς γὰρ ἐχέφρων ἀνὴρ τοῦ ἰδίου ἐχθροῦ περιφρονεῖ, οὐπερ ἐγγὺς διάγει. Καὶ ὁ ἄριστος στρατηγὸς, ἐτέρας μηχανῆς οὐχ αἰρεῖται τὸ πολεμεῖν· ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς ἄλλοις αἱ δαπάναι περὶ πλοῦτον, ἐν δὲ τῷ πολέμῳ περὶ αὐτάς τε ψυχάς.» Ὁ δὲ

Βασιλεὺς ἔφη· «Εἰ τὸ πολεμεῖν οὐ συναινῆς, τί ἕτερον προ-
 τρέπεις ; » Ὁ δὲ εἶπε· « Δεῖ σε, ὦ βασιλεῦ, συμβούλοις χρῆσα-
 σθαι τοῖς ὑπόσε συνετωτάτοις· ἡ γὰρ ἀρίστη βουλή μυρίων
 στρατευμάτων καὶ παρασκευῶν ἐπικρατεστέρα ἐστὶ, καὶ προ-
 τίθησιν αὐτῇ σκοποὺς ὀνησίμους τῷ βίῳ, ὥσπερ οἱ ποταμοὶ
 τῷ θαλαττίῳ ὕδατι. Καὶ οὐδέποτε νουνεχῆς τὴν τοῦ ἐχθροῦ
 δύναμιν καὶ πονηρίαν ἐπὶ βλάβῃ ἐπάγεται, καὶ ὅσα καὶ οἷα
 βούλεται ἐν τοῖς πρὸς αὐτὸν στρατεύμασι χρῆσθαι, καὶ ἐπι-
 τηδεῖοις καὶ παρασκευαῖς. Ἐπεὶ οὖν μοι συμβούλῳ ἐχρήσω,
 ὦ Βασιλεῦ, βούλομαί σοι ἰδίᾳ τε, καὶ δημοσίᾳ προσομιλῆσαι·
 καὶ δημοσίᾳ μὲν λέγω σοι, ὅτι καθάπερ οὐ συνορῶ λυσιτελεῖς
 τὸ πολεμεῖν, οὕτως οὐδὲ τὸ φόρους τελεῖν, καὶ ὑπόπτωσιν
 τοιαύτην ἀσπάζεσθαι· ὁ γὰρ μεγαλόνονος ἀνὴρ αἰρεῖται μᾶλ-
 λον μετὰ δόξης θάνατον, ἢ τὴν ἐν ἀτιμίᾳ ζωὴν. Μὴ οὖν ἀμε-
 λήσης καὶ ἀναβάλλῃ περὶ τὰ τοιαῦτα· αἰεὶ γὰρ ἀμφιβολοεργ-
 γὸς ἀνὴρ ἄτησι παλαίει, κατὰ τὸν ποιητὴν. Ἰδίᾳ δέ σοι
 διαλέξομαι, ὅτι ἀκούω τῶν πάλαι λεγόντων, ὡς οἱ Βασιλεῖς
 τροπαιοῦχοι γίνονται διὰ τῆς ἀρίστης οἰκονομίας· ἡ δὲ ἀρί-
 στη οἰκονομία ἐπιγίνεται διὰ τῆς πολυειδοῦς βουλῆς· ἡ δὲ
 βουλή ἐνεργεστέρα γίνεται, ὅτε μὴ ἐκφραυλισθῇ. Ἐκφραυλί-
 ζεται δὲ τὰ μυστήρια ἐξόχως, ἢ παρὰ τοῦ προσκαλοῦντος
 εἰς τὴν συμβουλήν, ἢ παρὰ τῶν καλουμένων, ἢ διὰ τῶν ταῦτα
 συνεργούντων, ἢ παρὰ τῶν εἰς πρεσβεῖαν ἀποστελλομένων,
 ἢ παρὰ τῶν τὰ ἐπόμενα τισὶ τῶν προδήλων ἔργων συντη-
 ρούντων, ἢ παρὰ τῶν οὐκ ὀρθῶς συλλογιζομένων, καὶ στο-
 χαζομένων. Ὁ δὲ τὸ οἰκτεῖον μυστήριον συντηρῶν κατὰ δύο
 τρόπους ὠφελεῖται· ἢ γὰρ τυγχάνει τοῦ ἐφετοῦ, ἢ ἀποτυγ-
 χάνων, τὴν τῆς ἀτυχίας μέμψιν ἐκφεύγει. Οὐ δεῖ δὲ τὸν
 προσκαλοῦντα εἰς τὴν συμβουλήν, συνετώτατον ὄντα, τῶν
 προσκαλουμένων τοὺς λόγους περιφρονεῖν· βεβαιοῦται γὰρ,
 καὶ προστίθεται διὰ τούτων ἢ τοῦ λογισμοῦ αὐτοῦ ἀκρίβεια.

Εἰ γὰρ ὁ Βασιλεὺς συντηρεῖ τὰ οἰκεῖα μυστήρια, καὶ ἀνδράσι νουνεχέσι πρὸς τὰς οἰκονομίας χρήσεται, φοβερός ἔσται τοῖς πολλοῖς, καὶ τὴν διάνοιαν ἀκατάληπτος. Καὶ εἰ τὴν τοῦ εὐνοοῦντος καὶ εὐγνωμονοῦντος ἐνέργειαν μὴ παρορᾷ, μήτε τὰ παρά τινος ἡμαρτημένα παρατρέχει, οὕτως ἐν ἅπασιν εὐδοθήσεται, καὶ κράτιστος ἔσται. Τάξις δέ ἐστίν ἐν τοῖς μυστηστηρίοις· τὰ μὲν γὰρ δύο, τὰ δὲ καὶ ἐπέκεινα ἀκουστάς ἐπιδέχεται. Ἐν ᾧ δέσσοι μέλλω ἀναγγεῖλαι, δεῖ στομάτων μὲν δύο, ὧτα δὲ τέσσαρα συνδραμεῖν βούλομαι.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἀνέστη, καὶ κατὰ μόνας αὐτῶ προσωμίλησε, καὶ ἠρώτησε περὶ τῆς αἰτίας τῆς μεγίστης ἔχθρας. Ὁ δὲ πρωτοσύμβουλος ἔφη· «Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνέξεως τοιάδε ἐστί· λέγεται γὰρ, ὅτι πετεινῶν ποτε γένος τι συναθροισθὲν ἀνηγόρευε γλαῦκά τινα ἑαυτοῖς Βασιλέα. Κόραξ δέ τις, ἐκεῖσε τυχὼν, ἔφη· «Εἰ μή τι, ὡς ἀτιμότερον τῶν πετεινῶν παρεωράθη ὑμῖν ὁ ταῶς, γερανός, καὶ περιστερὰ, καὶ νῆπτα, οὐκ ἔδει ὑμᾶς τὸ δυσῶδες τοῦτο ζῶον ἀναγορευσαί· ὁμοῦτε γὰρ καὶ τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος ἀφήρηται, καὶ ἄνουν ἐστί, καὶ ἀσύνητον, καὶ ὀργίλον, καὶ ἄτακτον, καὶ ὄψεως ἡμερινῆς ἐστερημένον, καὶ δόλιον, καὶ πανοῦργον· καὶ θ, δὴ πάντων χεῖριστον, οὐ δύναται τι τῶν πτηνῶν αὐτῶ προσεγγίσει, διὰ τὴν αὐτοῦ οἴησίν τε καὶ ὑπερηφανίαν, καὶ πονηρίαν. Καὶ γὰρ ὁ Βασιλεὺς, εἰ τύχοι ἀσύνητος, οἱ ἐγγὺς καὶ πλησιάζοντες αὐτῶ, ἐὰν νουνεχεῖς ὦσι καὶ σώφρονες, ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἀπαράλλακτος μένει, καὶ εὐθύνονται τὰ πράγματα αὐτοῦ, ὥσπερ ἐκείνου τοῦ λαγωῦ, τοῦ πορευθέντος ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς τοὺς ἐλέφαντας ἐκ προσώπου τοῦ φέγγους, καὶ κατορθωκός τὰ πράγματα τοῦ Βασιλέως σὺν πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτόν.»

Τῶν δὲ, καὶ πῶς ἦν τοῦτο; πυθομένων, ὁ κόραξ ἔφη πρὸς αὐτούς· «Λέγεται, ὡς ποτε ἀνομβρία ἐγεγόνει μεγίστη, τῶν πηγέων ἐκλειπτότων ὑδάτων, ὥστε ξηρανθῆναι τὰ φυτὰ

πάντα ἐστενοχοροῦντο δὲ πάντα τὰ ζῶα, ἐξαιρέτως δὲ οἱ ἐλέφαντες, καὶ προσελθόντες εἶπον τῷ Βασιλεῖ αὐτῶν· «Δέον ἐστὶν ἡμᾶς, ὦ Βασιλεῦ, μετοικῆσαι ἐν ἄλλῳ τινι τόπῳ χλοηφόρῳ καὶ ὕδατῶδει, μήποτε τεθνηξώμεθα ἐνθάδε.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς αὐτῶν ἔπεμψέ τινας ἐξ αὐτῶν τοῦ εὔρειν ἑαυτοῖς τόπον ἀνήκοντα. Ἀπελθόντες δὲ ἐκεῖνοι καὶ εὔρόντες ὑπέστρεψαν, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Βασιλεῖ, ἐν τῷδε, λέγοντες, τῷ τόπῳ πηγὴ ὕδατος καὶ χλόη δαψιλῆς· καὶ εὐθὺς μετοικήσαντες ὤκησαν ἐκεῖ.

Ἦσαν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ ὀπαὶ λαγωῶν· καὶ προσελθόντες οἱ ἐλέφαντες κατεπάτησαν ἐκεῖσε τοὺς λαγούς, καὶ ἀπέκτεινάν τινας ἐξ αὐτῶν. Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέψαι αὐτοὺς συνήχθησαν οἱ λαγοὶ, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ Βασιλεῖ αὐτῶν, ἃ πεπόνθασι παρὰ τῶν ἐλεφάντων. Καὶ ἠτήσαντο αὐτὸν, ὅπως γένηται μηχανή τις παρ' αὐτοῦ, τοῦ λυτρωθῆναι τῆς ἐπιρρείας τῶν ἐλεφάντων. Ἀναστὰς οὖν εἷς ἐξ αὐτῶν, ἔφη· «Ἐγὼ ἀπελθὼν πρὸς αὐτοὺς, πείσω τούτους τὸν ἡμέτερον ἑάσαι χῶρον· πέμψατε οὖν μετ' ἐμοῦ τινας, ἀκοῦσαι τοὺς λόγους, οὓς μέλλω εἰπεῖν αὐτοῖς.» Ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν λαγωῶν εἶπεν· «Σὺ πιστὸς εἶ, καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν χρεία τοῦ μετὰ σοῦ πέμψαι μάρτυρας· εἶδον γὰρ τὴν σὴν πρὸς ἡμᾶς εὐνοίαν. Ἀπελθε οὖν, καὶ ποίει, καὶ λέγε, ἃ βούλει.» Ἀνατείλαντος δὲ τοῦ φέγγους ἀπῆλθεν ὁ λαγὸς πρὸς τοὺς ἐλέφαντας, καὶ φοβηθεὶς, μὴ καταπατηθῆ παρ' αὐτῶν, ἀνῆλθεν ἐπὶ τι ὄρος ὑψηλόν, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλη ἐδημηγόρησεν οὕτως· «Ὡ Βασιλεῦ τῶν ἐλεφάντων, πρέσβυς πρὸς σε ἀπεστάλην παρὰ τοῦ φέγγους· σὺ δὲ οἶδας, ὅτι ὁ ἀπεσταλμένος, καὶ θρασυλογῆ, ἀβλαβῆς μένει. Λέγει σοι τὸ φέγγος· ἄτακτον καὶ μέμψεως οὐκ ἐκτός, πολεμεῖν τὸν δυνατὸν τῷ ἀδυνάτῳ· ἐπαινετότερον δὲ τὸν ἰσοδύναμον τῷ ἰσοδυνάμῳ. Σὺ δὲ ἦλθες ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, ἀδικῶν καὶ βλάπτων τοὺς ὑπ' ἐμὲ λα-

γῶους, οἱ καὶ ἀσθενέστεροί εἰσι πάντων τῶν ζώων, καὶ ἀπέκτεινας αὐτούς, καὶ κατέλυσας αὐτῶν τὰς ὀπάς, καὶ ἐθόλωσας τὸ ὕδωρ, ἐν ᾧ εἰμι. Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ γὰρ διὰ τὰ αὐτῶν πεποίηκας αὐτοῖς ἀδίκως, σβεννύω τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς· καὶ εἰ τούτοις ἀπιστεῖς, ὦ Βασιλεῦ, ἐλθέ πρὸς τὴν πηγὴν, καὶ ὄψει με.» Ἀκούσας δὲ ὁ τῶν ἐλεφάντων Βασιλεὺς, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες τοῦ λαγωῦ, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ φέγγους, ἐθαύμασαν· καὶ εὐθὺς αὐτὸς καλέσας τὸν λαγῶν ἀπῆλθε σὺν αὐτῷ πρὸς τὴν πηγὴν. Ὁ δὲ λαγῶς δεῖξας τῷ ἐλέφαντι τὸ τῆς σελήνης ὁμοίωμα ἐν τῇ πηγῇ, «Νίψαι, ἔφη, ἐκ τοῦ ὕδατος, καὶ προσεύχου, ὅπως ἀξιωθῆς τῆς ὁμιλίας αὐτῆς.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῶν ἐλεφάντων φοβηθεὶς εἶπε· «Μὴ ὀργίζου κατ' ἐμοῦ, Κύριέ μου· οὐ γὰρ ἐλεύσομαι ἔτι ἐνθάδε, οὐδέ τις τῶν ὑπ' ἐμέ.» Καὶ οὕτως ἀπηλλάγησαν οἱ λαγωὶ τῆς τῶν ἐλεφάντων βλάβης.

Ταῦτα ὑμῖν διηγήθην διὰ τὴν ὀξύθυμίαν καὶ μεγαλαυχίαν τῶν γλαυκῶν, καὶ πονηρίαν αὐτῶν, καὶ ὅτι οὐ δύναται τις προσεγγίσει αὐταῖς, ἢ συμβουλευσασθαι, ἢ ὁμιλῆσαι· διότι οὐκ εἰσὶν ἐξ αἵματος βασιλικοῦ. Πάλιν δὲ οἱ προβάλλοντες μετὰ τοῦ κακοῦ Βασιλέως διαβολὰς τινὰς, καὶ ἀδικίας καὶ πονηρίας, πείσονται τὸ τοῦ λαγωῦ καὶ τοῦ σκιούρου, παρὰ τῆς γαλῆς.» Τὰ δὲ πετεινὰ εἶπον· «Καὶ πῶς ἦν τοῦτο;» Ὁ δὲ κόραξ πάλιν ὑπολαβὼν ἔφη· «Ἦν πλησίον τινὸς δένδρου ὀπῆ σκιούρου· ἦν δέ μοι ὁ σκίουρος φίλτατος πάντων. Συνέβη δὲ τὸν σκίουρον ἀπελθόντα καταλεῖψαι τὴν ὀπῆν μόνην· ἐγὼ δὲ ἀπελθὼν ἐν αὐτῇ, καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὸν, ἐνεκαρτέρουν καὶ οὐχ ὑπέστρεφον· ἐθλίβην δὲ μεγάλως περὶ αὐτοῦ. Ἐξ ἄλλου δὲ τινος τόπου ἐλθὼν λαγῶς τις ᾤκησεν ἐν τῇ τοῦ σκιούρου ὀπῇ. Ἐπανελθὼν δὲ ἐκεῖνος, καὶ εὐρῶν τὸν λαγῶν, «Ἐξελθέ φησιν, ἐκ τῆς οἰκίας μου.» Ὁ δὲ λαγῶς, μὴ θέλων ἐξελθεῖν, «Ὁ τόπος οὗτος, ἔφη, ἐμὸς ἦν τὸ πρῶτον, καὶ εἰ βούλει, δικα-

σθῶμεν.» Ὁ δὲ ἔφη· «ἔχω ἐπὶ τοῦτο μάρτυρας, καὶ πλησίον ἡμῶν ἔστιν ὁ δικαστής.» Καὶ ὁ λαγῶδς, «Καὶ τίς ἔστιν οὗτος;» — «Γαλήτις ἀσκήτριά, φησὶν ὁ σκίουρος, παρὰ τὸν αἰγιαλόν, εὐσεβῆς καὶ δικαία, μηδέποτε τινὶ ὀργιζομένη.» — «Ἀπέλθωμεν τοιγαροῦν, φησὶν ὁ λαγῶδς, πρὸς αὐτήν.» Ἡ δὲ γαλῆ τούτους ἰδοῦσα πρὸς αὐτὴν ἐρχομένους, ἤρξατο εὐχεσθαι καὶ ὑποψιθυρίζειν, καὶ γονυκλινεῖν, ὅτι πανοῦργος ἦν, καὶ ἐβούλετο καταφαγεῖν αὐτούς, ὃ καὶ ἐποίησεν. Ἐγγίσαντες οὖν αὐτῇ, ἤρξαντο διαλέγεσθαι καὶ ἀντιμάχεσθαι. Ὁ δὲ κριτῆς εἶπεν αὐτοῖς· «Ἰνα τί, ἀδελφοί, οὕτω μάχεσθε πρὸς ἀλλήλους; Ἐγγίσατε πρὸς με, ἵνα ἀκούσωμαι ὑμῶν· γεγήρακα γάρ, καὶ τετύφλωμαι, καὶ οὐκ ἀκούω. Ἐγγίσατε πλησίον, καὶ ἄρατε τὰς φωνάς, ὅπως νοήσω τὰ λεχθέντα παρ' ὑμῶν.» Οἱ δὲ ἄφρονες καὶ τοῦτο ἐποίησαν. Ἀκούσασα δὲ τὰ λεχθέντα παρ' αὐτῶν, ἤρξατο παραινεῖν αὐτοῖς. Οἱ δὲ, ἀκούοντες τὰς παραινήσεις, θαρρόυντες προσήγγισαν αὐτῇ. Ἡ δὲ εἰσπηδήσασα ἀπέκτεινεν αὐτούς. Καὶ τοῦτον τὸν μῦθον ἔλεξα ὑμῖν, ὃ οὔτοι, ὅτι ἡ γλαυξ πανοῦργος τυγχάνει καὶ σαρκοφάγος, καὶ οὐ δεῖ ὑμᾶς καταπιστεῦσαι αὐτῇ.»

Ταῦτα ἀκούσαν τὸ τῶν πτηνῶν ἐκεῖνο γένος καθεῖλον τῆς ἀρχῆς τὴν γλαυκα. Καθαιρηθεῖσα δὲ ἡ γλαυξ εἶπε πρὸς τὸν κόρακα· «Οὐ σύνοίδα ἑμαυτῇ, ὃ κόραξ, ὅτι ἔδρασα ποτε ἐναντίον τι κατὰ σου, καὶ διὰ τί τοιαύτην κατ' ἐμοῦ ἐποίησας δημηγορίαν καὶ ἀντεκδίκησιν; Ἄλλ' ἴσθι, ὡς τὸ τεμνόμενον ξύλον διὰ τῆς ἀξίνης αὐθὺς ἐκφύει, καὶ τὸ διὰ ξίφους τραῦμα πάλιν συνουλοῦται, καὶ ἐνσκιρροῦται· ἡ δὲ τῆς γλώττης δῆξις ἀνιάτος ἐστίν, ὡς ἀπτομένης αὐτῆς μέσης τῆς καρδίας. Καὶ γὰρ τὸ πῦρ σβέννυσι τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ δηλητήριον φαρμάκοις τισὶν ἀντικρούεται, καὶ ὁ ἔρωσ τῇ ἐπιτυχία παύεται· τὸ δὲ τῆς μνησικακίας πῦρ αἰεὶ ζῶν ἐστίν. καὶ ὃ ἀνεσπάρη μέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν, ὃ κόραξ, δένδρον γενήσεται,

οὐδέποτε ἐκριζοῦμενον.» Ταῦτα εἰποῦσα ἡ γλαυξ ἀπηλλάγη, θυμοῦ πνέουσα· καὶ μετεμελήθη ὁ κόραξ, ὅτι κατηναιδεύσατο. Αὕτη γοῦν ἐστὶν ἡ μεγίστη ἔχθρα, καὶ οὐκ ἄλλη.»

‘Ο δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Ἐγὼν τὰ τοιαῦτα· λοιπὸν οὖν εἰπέ περὶ τῶν προκειμένων ἡμῖν ἀναγκαίων, καὶ τί δεῖ ἔτι ποιεῖν;» ‘Ο δὲ πρωτοσύμβουλος εἶπε· «Τὰ περὶ τοῦ πολέμου οὐ συναινώ, οὐδὲ προτρέπω εἰς τοῦτον. Ἄλλ’ ἴσως δυνηθείημέν τι διὰ τινος κατορθῶσαι μηχανῆς· μέγала γὰρ αὕτη δύναται· καθάπερ ἐμηχανήσαντο καὶ τινες κατὰ τινος ἀσκητοῦ. Λέγεται γάρ, ὡς ἀσκητῆς ἠγόρασε τράγον, καὶ ἀπῆρχετο εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ αὐτόν τινες, συνεβουλεύσαντο ἄραι ἀπ’ αὐτοῦ τὸν τράγον διὰ μηχανῆς. Ἐγγίσαντες οὖν αὐτῷ, εἶπεν ὁ πρῶτος αὐτῶν· «Ὅραξ, πῶς αἴρει οὗτος ὁ ἀσκητῆς τὸν κύνά τὸν μικρόν;» ‘Ο δὲ δεύτερος ἔφη· «Ὅρῳ μὲν ἀσκητὴν, ἔργον δὲ ἀσεβοῦς· εἰ γὰρ ἦν ἀσκητῆς, οὐκ ἂν ἔσυρε τὸν κύνά.» ‘Ο δὲ ἀπέλυσεν αὐτόν· καὶ ἀπελθὼν ἔπλυε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν τῷ ποταμῷ καὶ ἐκαθάρισθη. Καὶ λαβόντες τὸν τράγον ἔσφαξαν καὶ διεμερίσαντο ἑαυτοῖς.

Ταύτην τὴν παραβολὴν διεξείην ὑμῖν, ἵνα ἐπιγνώτε ὁμολογουμένως, ὡς ἄνω μοι εἴρηται, ὅτι ἡ μηχανὴ μέγала δύναται ποιῆσαι. Κρίνω οὖν συμφέρον εἶναι, ὀργισθῆναί σου τὴν μεγαλειότητα κατ’ ἐμοῦ, πάντων ὁρώντων, καὶ προστάξαι τυφθῆναί με ἀφειδῶς ἐπὶ μέσου· ὥστε με αἵματωθῆναι τοῖς ὤμοις¹. εἶτα καὶ τὰ πτερά μου ἐκτίλασθαι καὶ τὴν οὐρὰν, καὶ ριφῆναι πλησίον τούτου τοῦ δένδρου. Εἶτα τούτου γενομένου ἀπᾶραί σε μετὰ τῶν ὑπὸ σε, καὶ ἔασαί με κείμενον.» Τοῦτο οὖν ποιήσας ὁ Βασιλεὺς τῶν κοράκων μετὰ τῶν ὑπ’ αὐτόν ἀπεδήμησε. Νυκτὸς δὲ αἱ γλαυκες ἐπὶ τὸ δένδρον παραγενόμεναι οὐκ εἶδόν τινα ἐν αὐτῷ, εἰ μὴ μόνον τὸν τυφθέντα κόρακα κείμενον, καὶ ἀνήγγειλαν τοῦτο τῷ

(1) Τὸ κείμενον τοῦ πρώτου ἐκδ. φέρει αἰν οἶς.

οικείω αὐτῶν Βασιλεῖ. Ὁ δὲ τῷ κόρακι προσεγγίσας ἐπῆ-
 ρώτησε, πόθεν τε ἐστὶ, καὶ ὅπῃ οἱ λοιποὶ ἐτράπησαν κό-
 ρακες; Ὁ δὲ κόραξ εἶπεν· «Ἐγὼ εἰμι ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνα.
 Ὅπῃ δὲ οἱ κόρακες ἐπράπησαν, οὐκ ἐπίσταμαι· πῶς γὰρ
 ἂν τὰ ἐκείνων εἰδείην μυστήρια οὕτως διακείμενος;» Καὶ ὁ
 Βασιλεὺς ἔφη· «Τῷ ὄντι οὗτος ὁ πρωτοσύμβουλος ἐστὶ τοῦ
 τῶν κοράκων ἀρχηγοῦ· ἐρωτήσα τε οὖν αὐτὸν, διὰ ποίαν
 αἰτίαν τοσαῦτα πέπονθε δεινά;» Ὁ δὲ κόραξ εἶπεν· «Ἡ ἐμὴ
 κακοβουλία τοῖς τοιούτοις με κακοῖς περιέπλεξεν· ὅτε γὰρ
 παρ' ὑμῶν ἠττήθησαν οἱ κόρακες, βουλευτήριον τούτοις συ-
 νέστη, καὶ ἕκαστος, ὡς εἶχε σκέψεως, ἐφθέγγετο, καὶ συνε-
 βούλευσεν. Ἐγὼ δὲ ἐπαρρησιάσθην ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ εἶπον,
 ὡς δυνατώτεραί ἐστε τῶν κοράκων, καὶ τῷ πλήθει ὑπερβάλλουσαι·
 καὶ διὰ τοῦτο δεῖ μὴ ἀντιπαρατάξασθαι πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ τὴν
 εἰρήνην ἐπιζητεῖν, καὶ φόρους τελέσαι, εἴπερ δέχονται, καὶ
 σπένδουσαι, καὶ σέργειν, καὶ χάριτας τούτου ἕνεκα Θεῷ καθο-
 μολογεῖν. Τῷ γὰρ ἐπικρατεστέρῳ ἐχθρῷ δεῖ τὸν νοῦν ἔχοντα
 εἶκειν, καὶ τὴν ἐκ τούτου βλάβην ἐκφεύγειν· ἢ οὐχ ὄρατε,
 ὅπως ὁ σφοδρὸς ἄνεμος τὰ ὑπερμεγέθη τῶν δένδρων ἐκριζοῖ
 καὶ συνθραύει· τὰ δὲ ἀδρανῆ τῶν φυτῶν τούτῳ συμπερι-
 φερόμενα οὐ καταβάλλει; Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ κόρακες ὑπό-
 πτευόν με, καὶ τινα τρόπον εὖνοσιν ὑμῖν, καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα
 διαλέγεσθαι· καὶ θυμοῦ πλησθέντες τοιαύτη με καταδίκη
 ὑπέβηλον, τὸ πολεμεῖν τοῦ εἰρήνην ἄγειν προαιρούμενοι.»

Τούτων ἀκούσας τῶν λόγων ὁ Βασιλεὺς, ἔφη πρὸς τινὰ
 τῶν αὐτοῦ συμβούλων· «Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τούτου;»
 «Ὡς τάχιον ἀναιρηθῆτω, φησί· τρόπαιον γὰρ ἡμῖν γενήσεται
 μέγιστον ἢ τούτου ἀναίρεσις. Ἀπαλλαγσόμεθα γὰρ αὐτοῦ
 τῶν σκευωριῶν καὶ μηχανῶν, ἃς ὑπὲρ τῶν κοράκων συρρά-
 πτειν οὐ πάύεται· ὁ γὰρ περί τι τῶν αὐτῷ πρακτέων
 ἀμελῶν τῶν λόγου ἀξίων, ἐν χερσίν ἤδη τοῦτο ἔχων, καὶ

ἀπολέσας, οὐ ῥαδίως ἄλλοτε τεύξεται τούτου. Καὶ ὁ τὸν ἐχθρὸν ἐν ἀσθενείᾳ εὐρίσκων, καὶ μὴ ἀναιρῶν αὐτὸν, ἐσνέω-
τα μεταμεληθήσεται, μὴ δυνάμενος τότε τοῦτο ποιῆσαι.»

Ἄτερος δέ τις τῶν τοῦ Βασιλέως πρωτοσυμβούλων ἔφη·
«Οὐ δεῖ τοῦτον ἀναιρεθῆναι· γέγραπται γάρ, ὡς κάλαμον συνττριμμένον οὐ κατεάξεις, καὶ λύχνον τυφώμενον οὐ σβέ-
σεις· μᾶλλον δὲ καὶ οἰκτεῖρῃν δικαιοῦτατον, ὅτι τοιάςδε ὑπέ-
στη συμφοράς, καὶ τοιαῦτα ῥαπίσματα. Δεῖ οὖν τὸν τοιοῦ-
τον περιέπειν· τὸ γὰρ διαφέρεσθαι τοὺς ἐχθροὺς πρὸς ἀλλή-
λους μέγιστον εὐτύχημα, ἴσως γὰρ ὠφεληθῆμεν ἐξ αὐτοῦ,
ὡς ὁ ἔμπορος παρὰ τοῦ κλέπτου. Λέγεται γάρ, ὡς ἔμπορός
τις γηραιὸς, πολυόλβος ὢν, καὶ γυναῖκα ἔχων νέαν, ἐπόθει
αὐτὴν λίαν· ἡ δὲ αὐτὸν ἀπεστρέφετο. Μιᾶ δὲ τῶν νυκτῶν,
κοιμωμένων αὐτῶν, εἰσῆλθε κλέπτῃς, τοῦ συλῆσαι τὴν οἰ-
κίαν· ἡ δὲ γυνὴ τοῦτον ἰδοῦσα καὶ φοβηθεῖσα, περιεπλάκη
τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, καὶ ἐνηγκαλίσατο τὸ στῆθος αὐτοῦ. Ἐξυ-
πνος δὲ γενόμενος ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, «Πόθεν μοι, ἔφη, τοῦτο;
καὶ τίς οὗτος ὁ πόθος;» Καὶ ἀναβλέψας εἶδε τὸν κλέπτην,
καὶ ἔγνω, ὅτι δι' αὐτὸν ἐστὶν ἡ ἀγάπη αὕτη τῆς γυναικὸς
αὐτοῦ. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν κλέπτην· «Λάβε ἐκ τοῦ οἴκου μου,
ὅσα βούλει, ἀκόλυτος, διὰ τὸ πεποιηκέναι μοι τουτὶ τὸ
ἀγαθόν· διὰ σε γὰρ περιεπλάκη μοι ταύτη τῇ νυκτὶ ἡ περι-
πόθητός μου γυνὴ πολλὰ πρότερον μισοῦσά με.» Οὕτως καὶ
ἡμεῖς ἴσως ἐξ αὐτοῦ ὠφεληθῶμεν.»

Ἄλλος δέ τις πρωτοσύμβουλος τοῦ Βασιλέως εἶπε· «Καλῶς
ἔφη οὗτος, ὦ Βασιλεῦ· ὁ γὰρ νοῦν ἔχων εὐρῶν τὸν τοῦ ἐχθροῦ
αὐτοῦ φίλον, τυφθέντα καὶ μαστιχθέντα παρ' αὐτοῦ, εὐεργε-
τεῖ τὸ κατὰ δύναμιν, ἵνα ἐξ αὐτοῦ ὠφεληθῇ. ὠφεληθήσεται
δὲ (καθῶς) ὁ ἐκ τοῦ θανάτου, καὶ τοῦ δαίμονος (διὰ κλέ-
πτου) ῥυσθεὶς ἄνθρωπος. Λέγεται γάρ, ὡς ἀσκητῆς τις εἶχε
δάμαλιν καλλίστην· ἰδὼν δὲ αὐτὴν ἐν τινὶ τόπῳ ὁ κλέπτων,

ἠβουλήθη μετὰ πανουργίας κλέπτειν αὐτήν. Ὀδοιποροῦντι δὲ αὐτῷ ἐφάνη ὁ διάβολος ἐν μορφῇ ἀνθρώπου, καὶ φησι πρὸς αὐτὸν ὁ κλέπτης· «Πόθεν ἔρχη; καὶ ποῖ πορεύη; καὶ τί βούλει ποιῆσαι;» Ὁ δὲ «Βούλομαι, φησι, τὸν ἀσκητὴν τοῦτον ἀποπνίξαι.» Καὶ ὁ κλέπτης πρὸς τὸν διάβολον· «Κἀγὼ βούλομαι τὴν δάμαλιν αὐτοῦ κλέψαι.» Ἀμφοτέροι δὲ ἐπορεύθησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ μοναχοῦ. Ὁ δὲ μοναχὸς, λαβὼν τὴν δάμαλιν εἰς τὸ οἰκίδιον αὐτοῦ, ἀπῆλθε τοῦ δειπνῆσαι. Ὁ δὲ κλέπτης εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· ἐὰν εἰσέλθῃ ὁ διάβολος πνίξαι τὸν ἀσκητὴν, φωνήσῃ ἴσως, καὶ συναχθέντος τοῦ λαοῦ ἀποτύχω τοῦ σκοποῦ. Καὶ εὐθέως ἔφη τῷ διαβόλῳ· «Ἡσύχασον, ἕως ἂν ἔλθω πρῶτος ἐγὼ, καὶ λήψομαι τὴν δάμαλιν, καὶ ἔσται ἡμῖν κοινή.» Φοβηθεὶς δὲ ὁ διάβολος, μήπως ἐν τῷ εἰσελθεῖν τὸν κλέπτην τοῦ λαβεῖν τὴν δάμαλιν νοηθῆ παρατῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀστοχήσωσιν ὁμοῦ, εἶπε τῷ κλέπτῃ· «Ἀνέχου, ἕως ἂν ὑπνώσωσι πάντες, καὶ εὐθέως ὁμοῦ τύχωμεν τοῦ ποθουμένου.» Ὁ δὲ κλέπτης εἶπεν· «Οὐ τοῦτο.» Καὶ ἤρξαντο μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλους, ἕως οὔ ἐφώνησεν ὁ κλέπτης τὸν μοναχόν, καὶ εἶπεν· «Μοναχέ, οὗτος ὁ διάβολος βούλεται σε πνίξαι.» Καὶ αὐθις ὁ διάβολός φησι τῷ μοναχῷ· «Οὗτός ἐστι κλέπτης, καὶ βούλεται κλέψαι σου τὴν δάμαλιν.» Ὁ δὲ ἀσκητὴς ἔξυπνος γενόμενος ἐδίωξεν αὐτοὺς, καὶ ἐρρύσθη ἐκ θανάτου. Ταῦτα ὑμῖν εἶπον, ἵνα γινώτε, ὅτι δεῖ τὸν ἐχέφρονα τιμῆσαι καὶ εὐεργετῆσαι τὸν φίλον τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ ἴσως ὠφεληθήσεται, ὥσπερ καὶ οὗτος ὁ ἀσκητής.

Ὁ δὲ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ συμβουλεύσας εἶπεν· «Ἀναίρεθῆτω τάχιον, ὦ Βασιλεῦ, καὶ μὴ πιστεύσης τοῖς λόγοις αὐτοῦ τοῖς ψευδέσι καὶ ματαίοις. Ὁ γὰρ εὐφρονῶν οὐ πιστεύει τὸ ψεῦδος· ὁ δὲ ἄνους, ὁ προσέχων τοῖς ψευδέσι καὶ ματαίοις (λόγοις,) ὁμοίός ἐστι τέκτονί τινι, ἀπιστήσαντι τοῖς, ἃ εἶδε, καὶ ἃ ἤκουσε. Λέγεται γὰρ, ὡς τέκτων τις γυναῖκα

εἶχε πάνυ ὠραίαν καὶ περικαλλῆ· ἡ δὲ γυνὴ ἐφίλει. τὸν γείτονα αὐτῆς. Νοήσαντες δὲ τοῦτο οἱ τοῦ τέκτονος συγγενεῖς, ἀπήγγειλαν αὐτῷ. Ὁ δὲ εἶπεν· «Ἐὰν μὴ αὐτὸς ἴδω τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, οὐ πιστεύω τοῦτο.» Καὶ θέλων δοκιμάσαι τὴν ἰδίαν γυναῖκα, εἶπεν αὐτῇ· «Βούλομαι ἀπελθεῖν εἰς τὸν δέ τινα τόπον, ὅπως οἰκοδομήσω οἶκον τῷ Βασιλεῖ· ἐτοίμασον οὖν μοι τὰς πρὸς τὴν χρεῖαν δαπάνας.» Ποιησάσης δὲ αὐτῆς τοῦτο συντόμως, «Κλείσον, φησὶν ὁ ἀνὴρ, τὴν θύραν, καὶ τήρησον τὸν οἶκόν σου, ἕως ἔλθω.» Ἀπελθὼν δὲ μικρὸν ἐπανουργεύσατο, καὶ στραφεὶς ἐκρύβη ὑποκάτω τῆς κλίνης αὐτοῦ. Ἡ δὲ γυνὴ ἀπέστειλε πρὸς τὸν φίλον αὐτῆς λέγουσα· «Ἐλθὲ τάχιον πρὸς με· ὁ γὰρ ἀνὴρ μου ἀπεδήμησεν εἰς τινα τόπον μακρὰν, διὰ τινα ὑπηρεσίαν.» Ἐλθὼν δὲ ἐκεῖνος ἔμενε παρ' αὐτῆς. Ὁ δὲ τέκτων, ἀκούων καὶ βλέπων τὰ γενόμενα ὑπνώσεν, ἐν ᾧ ἦν τόπῳ, καὶ ἐξέτεινε τὸν πόδα αὐτοῦ ἔξω τῆς κλίνης. Ἐκείνου δὲ κοιμωμένου, στραφεῖσα ἡ γυνὴ, καὶ ἰδοῦσα τὸν πόδα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐκτεταμένον, ἔφη τῷ μοιχῷ· «Φωνήσας ἐρώτησόν με, λέγων τίνα μᾶλλον φιλεῖς, τὸν ἄνδρα σου, ἢ ἐμέ;» Ὁ δὲ ἔφη τοῦτο πρὸς αὐτήν. Κακείνη πάλιν πρὸς αὐτόν· «Τίς ἡ χρεῖα τοῦ ἐρωτήματος τούτου; Οὐκ οἶσθα, ὅτι κρίνω οὐδένα κρείττονα τοῦ ἐμοῦ ἀνδρὸς; ἢ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς γῆς; Καὶ γὰρ αἱ γυναῖκες ἐὰν κτήσωνται φίλους, διὰ μικρὰν ἡδονὴν, καὶ διὰ χρήματα τοῦτο ποιοῦσιν· ὁ δὲ νόμιμος ἀνὴρ κρείττων ἐστὶ χιλίων φίλων· ὁ γὰρ κόπος αὐτῶν, καὶ ὁ μόχθος οὐδέν ἐστι. Καὶ εἶγε φιλῶ σε, τὸν τοῦ ποδὸς μὲν τοι γε τοῦ ἐμοῦ ἀνδρὸς δάκτυλον ὅλης τῆς σῆς προτιμῶ κεφαλῆς.» Διυπνισθεὶς δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἀκούσας ταῦτα πάντα, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· «Ἀληθῶς ἡ ἀγάπη τῆς ἐμῆς γυναίκος πολλὴ καὶ σταθερὰ ἐστὶ πρὸς με.» Πρωίας δὲ γενομένης ἀπῆλθεν ὁ φίλος αὐτῆς· ἡ δὲ ἀφύπνωσεν ἐν τῷ κειτῶνι.

αὐτῆς. Ἄναστας δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ λαβὼν ῥιπίδιον ἤρξατο ῥιπίζειν αὐτήν, ὅτι καῦμα ἦν. Διυπνισθείσης δὲ αὐτῆς, καὶ ἰδούσης αὐτόν· «Ἄναπαύου, ἔφη φιλότατη.» Διὰ γὰρ τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ, ἃ εἶδεν εἰς αὐτὴν αἰσχροῦ, καὶ ἃ ἤκουσεν, οὐκ ἐπίστευε. Ταῦτά σοι διῆλθον, ὦ Βασιλεῦ, ἵνα μὴ πιστεύσης τοῖς λόγοις τοῦ κόρακος, τοῦ λήρου καὶ ἀναιδοῦς, ἀλλὰ θάττον ἀναιρεθῆτω.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῶν γλαυκῶν ὑπ' ἀνοίας καὶ μωρίας οὐκ ἤκουσε τοῦ πρωτοσυμβούλου, ἀλλὰ προσέταξε διὰ τιμῆς ἄγειν τὸν κόρακα. Ὁ δὲ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ συμβουλευῶν ἔφη· «Ἐπεὶ τοῦτον οὐ κατακτείνετε, ἔσῳ ἐν παραφυλακῇ, καὶ διαγέτω παρ' ἡμῖν, ὡς ἐχθρὸς παρατηρητέος· δεινὸς γὰρ ὁ κόραξ καὶ δόλιος, καὶ οἶμαι τοῦτον διὰ πανουργίαν καὶ ἀπάτην ἐνθάδε ἀφικέσθαι.»

Ἦρξατο οὖν ὁ κόραξ ταῖς γλαυξὶ προσομιλεῖν κατὰ μόνας, καὶ συνοικειοῦσθαι ταύταις, καὶ συμφιλιοῦσθαι. Καί φησὶ ποτε πρὸς αὐτάς· «Ἀκήκοα τῶν πάλαι λεγόντων, ὡς εἴ τις ἑαυτῷ πυρὶ ἀφειδῶς παρεμβάλη, τήνικαῦτα, ἢ ἂν αἰτήσεται τὸ θεῖον, δοθήσεται αὐτῷ. Βούλομαι οὖν καὶ γὰρ τοιοῦτόν τι διαπράξασθαι, καὶ ἀξιῶσαι τὸ θεῖον μετατρέψαι μου τὴν φύσιν εἰς γλαῦκα, ὡς ἂν τοῖς κόραξι πολεμήσω μεθ' ὑμῶν, καὶ ἀμύνωμαι τούτους, ὑπὲρ ὧν ἔδρασαν εἰς ἐμέ.» Παρῶν δὲ τήνικαῦτα ὁ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ συμβουλεύσας εἶπεν· «Ὅμοιοὶ εἰσιν οὗτοί σου οἱ λόγοι πόματι δηλητηρίου μεστῷ, οὔ τίς ἂν γεύσοιτο, εἰ καὶ δίψῃ συνέχοιτο· εἰ γὰρ καὶ πυρίκαυσόν σε ποιήσωμεν, οὐκ ἂν σου δυνηθῆμεν τὴν γνώμην μεταβαλεῖν, ἢ ἀποβαλεῖν· ἀλλ' εἰς τὰ ἀρχαῖόν σου πλάσμα στραφείση, ὡς ἡ μῦς, ἡ στραφεῖσα εἰς τὴν ἰδίαν φύσιν, καὶ συζευχθεῖσα τῷ μυτῷ, τῷ ὁμογενεῖ αὐτῆς, τὸν τε ἥλιον καὶ τὰ λοιπὰ κτίσματα ἐδελυξάμενη.»

Ὁ δὲ τῶν γλαυκῶν Βασιλεὺς τοῦτο ἀκούσας, «Ἄγε εἰπὲ ἡμῖν,

φησι, πῶς τοῦτο συνέβη;» Ὁ δὲ πρωτοσύμβουλος εἶπε· «Λέγεται, ὡς ἀσκητῆς τις, ἀρετῇ συζῶν, ἴσατο παρὰ τὸν ποταμὸν προσευξόμενος. Καὶ ἰδοὺ, νίβλα βαστάζουσα μῦν, ἐλθοῦσα ἔρριψεν αὐτὸν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀσκητοῦ ἡμιθανῆ. Ὁ δὲ λαβὼν τὴν μῦν, καὶ σπλαγχνισθεὶς, ἠτήσατο τὸ κρεῖττον μεταβαλεῖν αὐτὴν εἰς κοράσιον· καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ αἶτημα αὐτοῦ. Καὶ λαβὼν ταύτην ἀπῆλθεν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, καὶ ἔθρεψεν αὐτήν. Αὐξηθείσης δὲ ταύτης, καὶ ἡλικίας γενομένης ἐνόμου, ἠβουλήθη ταύτην ἀνδρὶ συζευξέειν, καὶ φησι πρὸς αὐτήν· «Βούλομαι σε ἀνδρὶ δοῦναι· εἰπέ οὖν μοι, τίني θέλεις συζευχθῆναι;» Ἡ δὲ «Ζευξαί μέ, φησιν, ἀνδρὶ, ὃν οἶσθα πάντων κτισμάτων δυνατώτερον.» Ὁ δὲ μοναχὸς ἔφη· «Τοῦ ἡλίου δυνατώτερον οὐδέν.» Κακείνη «Θέλω,» ἔφη. Καὶ ἀπελθὼν πρὸς τὸν ἥλιον ἠτήσατο τοῦ ζευχθῆναι μετ' αὐτῆς. Ὁ δὲ ἥλιος εἶπεν· «Ἀληθῶς δυνατὸς εἰμι, πλὴν τὸ νέφος σκεπάζει τὸ φῶς μου.» Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν νέφος, ἤκουσε καὶ παρ' ἐκείνου· «Ὅτι δυνατὸν μὲν εἰμι, ἀλλ' οὖν ὁ ἄνεμος ἐμοῦ δυνατώτερός ἐστι· διώκει γὰρ καὶ σκορπίζει με.» Εἶτα πάλιν ἐλθὼν ὁ μοναχὸς πρὸς τὸν ἄνεμον, ἤκουσε καὶ παρ' ἐκείνου· «Ὅτι δυνατὸς εἰμι· πλὴν τὸ ὄρος δυνατώτερόν μου ἐστὶ, διότι οὐ δύναμαι αὐτὸ παρασαλεῦσαι.» Ἐλθὼν δὲ καὶ πρὸς τὸ ὄρος, ἤτει τὰ ὅμοια. Τὸ δὲ ἀποκριθὲν ἔφη· «Δυνατὸν μὲν εἰμι, ὁ δὲ μῦς ἐστὶν ἐμοῦ δυνατώτερος· κατατρύπᾳ με γὰρ ἔθεν κακείθεν, καὶ τῆς βλάβης αὐτοῦ ἀποφυγεῖν οὐ δύναμαι.» Ἀπῆλθε δὲ πρὸς τὸν μῦν, τὰ παραπλήσια περὶ τοῦ γάμου τῆς κόρης λέγων. Ὁ δὲ μῦς ἔφησεν· «Ἐγὼ εἰμι μικρὸς, αὕτη δὲ μεγάλη ἐστὶ τὴν ἡλικίαν, καὶ οὐ χωρεῖ εἰς τὴν ἐμὴν κατάδυσιν.» Στραφεὶς δὲ ὁ ἀσκητῆς πρὸς τὴν κόρην, ἀνήγγειλεν αὐτῇ πάντα, ὅσα ἤκουσε παρὰ τῶν κτισμάτων, καὶ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ μύου. Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ· «Λοιπὸν αἶτησε τὸν Θεόν, ὅπως ἐπιστρέψῃ με εἰς τὸ παλαιόν

καὶ ἀρχαῖόν μου σχῆμα.» Ὁ δὲ μοναχὸς ἠτήσατο τὸν Θεόν, καὶ μετεστράφη εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς φύσιν, καὶ συνέζευξεν αὐτὴν τῷ μυί. Ἀλλὰ ταῦτά σοι ἔφην, ὦ Βασιλεῦ, ἵνα γνῶς, ὅτι καὶ τῷ πυρὶ οὗτος κατακαυθήσεται, πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν γραφήσεται γνώμην.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς οὐκ ἤκουσεν αὐτοῦ τοιαῦτα λέγοντος, ἀλλ' εἶασε τὸν κόρακα ἐκεῖσε ταῖς γλαυξὶ συνδιάγειν. Ὁ δὲ κόραξ ἔμενε κατανοούμενος τὰ τῶν γλαυκῶν ἅπαντα· καὶ κατανοήσας τὴν αὐτῶν φρόνησιν, καὶ δύναμιν, διέμενε ἀμέριμνος μετ' αὐτῶν, καὶ παχυθέντι ἀνεφύη τούτῳ πτερά. Καί ποτε καιροῦ δραξάμενος ἀπέδρασε, καὶ πρὸς τοὺς κόρακας παρεγένετο, καὶ φησι τῷ Βασιλεῖ· «Χαῖρε, ὦ Βασιλεῦ· ἰδοὺ σοι τετέλεκα τὸ κατὰ σκοπόν. Λεῖπετε οὖν διαστῆναι ἡμᾶς, καὶ πέρας αἰδίδιον τῇ μάχῃ ἐπιθεῖναι· ἰδοὺ γὰρ ἅπασαι αἱ γλαυκὲς τῷ δεῖνι ἄντρῳ ὑπεκρύβησαν. Ἀναλαβέτω οὖν ἕκαστος ἡμῶν ἐκ τῆσδε τῆς ὕλης, ὅσα δύναται τῶν ξυλίσκων, καὶ περιθήσομεν ταῦτα τῷ τοῦ ἄντρου στόματι, καὶ πῦρ ἐπανάψομεν, καὶ τοῖς πτέρυξι τοῦτο διαφυσήσομεν, ὡς αἰέριον τὴν φλόγα ἀπεργάζεσθαι. Τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ αἱ μὲν ἔνδοθεν τῷ καπνῷ συμπιγῆσονται· αἱ δὲ ἐξῶ ἐρχόμεναι καταφλεγῆσονται κακαὶ κακῶς.» Ὁ δὲ καὶ ποιήσαντες οἱ κόρακες, τέλεον τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐξηφάνισαν· καὶ ἐπανεζέευξεν ὁ τῶν κοράκων Βασιλεὺς τροποιοῦχος πρὸς τὴν ἰδίαν κατοίκησιν.

Καὶ ἔφη πρὸς τὸν κόρακα· «Πῶς ἠνέσχου τῆς τῶν γλαυκῶν ὀμιλίας καὶ πονηρίας; (Ὁ δὲ προτοσύμβουλος ἔφη·) «Ὁ νουνεχὴς ἀνὴρ, δεινοῖς περιπεσῶν, ὑπέκει τοῖς εὐτελέσιν, ἄχρις οὗ τὸ κατ' ἔφεσιν λήφεται.» Καὶ ὁ Βασιλεὺς πάλιν ἔφη· «Ἀνάγγειλόν μοι τὰ τῶν γλαυκῶν φρονήματα, οἷά εἰσιν.» Ὁ δὲ κόραξ εἶπεν· «Οὐκ εἶδον ἐν αὐταῖς συνετωτέραν τῆς τὴν ἐμὴν συμβουλευσάσης ἀναίρεσιν· αἱ δὲ λοιπαὶ

πόρρω που τοῦ δέοντος ἐξετρέποντο. Δεῖ γὰρ τοὺς Βασιλεῖς τὰ οικεῖα τηρεῖν μυστήρια, καὶ μὴ ἔαν ἀλλότριόν τινα ταῖς οικείαις γραφαῖς πλησιάζειν, ἢ τῷ ὕδατι, ᾧ μέλλει ἀπονίπτεσθαι, ἢ τῇ στρωμνῇ, ἢ τοῖς ἱματίοις, ἢ τοῖς ὄπλοις, ἢ τῇ βρώσει καὶ πόσει, ἢ τῇ συζύγῳ, ἢ τοῖς μύροις. Ἄλλ' οὐ δυνατὸν ἦν, ὑπερηφάνους ὄντας τοὺς ἡμετέρους ἐχθροὺς, νικᾶν· σπανίως γάρ τις τρόπαιον συνιστᾷ τῶν ὑπερηφάνων. Ὁ σπανίως ἀδδηφάγος μέχρι τέλους ἄνοσος διατελεῖ, καὶ ὁ οὐ ραδίως τοῖς ἀσυνέτοις συμβούλοις χρώμενος ἐκφεύγει τὴν ἀπώλειαν. Ἐγώ γε οὖν ὑπετάγην καὶ ἐταπεινώθην τοῖς ἐχθροῖς, ἵνα τύχω τοιοῦτου κατορθώματος, καθάπερ ὁ ὄφις τῷ βατράχῳ ἐκείνῳ ἐν τῷ λιμνηδίῳ ὑποπεσών.

Λέγεται γὰρ, ὡς ὄφις τις παραβεβηκῶς καὶ γεγηρακῶς, πρὸς τὴν θήραν ἠτόνησε, καὶ τῆς ἀναγκαίας ἠπορεῖτο τροφῆς, καὶ ἔρπων, λιμνήδιόν τι κατέλαβε, βατράχων μεστὸν, ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν ἤγρευε. Καὶ σκυθρωπὸν καὶ κατηφῆ ταύτης πλησίον ἐκτείναντι ἑαυτὸν, βάτραχός τις (ὄρων) «Τί ὄφι, φησὶν, ἀλύεις ἐνταῦθα καὶ κατηφιᾷς;» Ὁ δὲ, «Καὶ πῶς οὐ σκυθρωπάσω; ἔφη· ἀπὸ γὰρ ταύτης αἰεὶ τῆς λίμνης τὰς πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίας ποριζόμενος τροφὰς, ἄνευ κόπου καὶ φροντίδος, τῶν ἀσκητῶν τινος νυνὶ ἐπαρασαμένου, αὐτῷ οὐκ ἔτι βοηθῆσαι δύναμαι. Ἄνθ' ὅτου βούλομαι πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, Βασιλεῖ τε ὑμετέρῳ ὑποζύγιος ἔσσεσθαι.» Ταῦτα μαθὼν ὁ τῶν βατράχων Βασιλεὺς προσελάβετο τοῦτον, καὶ ἐπέβαινε αὐτῷ· καὶ δύο βατράχους ἐδίδου αὐτῷ καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς διατροφήν. Οὕτω καὶ γὰρ διὰ τοιοῦτον καλὸν πρόσκαιρα ὑπέστην ἀλγεινά.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Ὅρῳ τὴν διὰ ὑπουλότητος καὶ μηχανῆς εὐόδωσιν καὶ νίκην κρείττονα τῆς δι' ἐριδος καὶ πολέμου. Τὸ γὰρ πῦρ, θερμότατον καὶ δεξύτατον ὄν, μόνον τὰ ὑπὲρ γῆν ἀπόλλυσι· τὸ δὲ ὕδωρ, ψυχρὸν ὄν καὶ γαληνόν,

καὶ κώτωθεν αὐτῆς διεισδύνει καὶ ἐκριζοῖ τὰ ἐν αὐτῇ. Βίρηται γὰρ, ὡς οὐ δεῖ καταφρονεῖν τινος τουτωνὶ τῶν τεσσάρων· πυρὸς, ἐχθροῦ, νόσου, καὶ χρέους. Τὰ τοιαῦτα φοβοῦ.» Ὁ δὲ κόραξ εἶπεν· «Ὅσα κατόρθωται, ὦ Βασιλεῦ, διὰ τῆς σῆς εὐτυχίας κατώρθωται. Δύο γὰρ τινες ἐπιτυγχάνουσι· τῶν τροπαίων· ὁ κρείττων κατὰ τὴν συνείδησιν τῶν ἄλλων, καὶ ὁ νουνεχέστερος. Βί δὲ καὶ κατὰ τοῦτο παρόμοιοί εἰσιν, ὁ κρειττόνων εὐπορῶν ὑπηκόων· εἰ δὲ καὶ κατὰ τοῦτο ἰσάζουσιν, ὁ εὐτυχέστερος.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Εὐρόν σε τοῖς ἔργοις αὐτοῖς τὴν εὐνοίαν ἐπιδεικνύμενον· τοὺς δὲ λοιποὺς λόγους μόνον ἀνόητους. Διὰ σου μεγίστη χάρις ἡμῖν νῦν ἐπεγένετο, καὶ ἡ διὰ τοῦ δείπνου, ἢ τῆς τρυφῆς ἡδονή, μεγίστη προσεπορίσθη ἡμῖν. Λέγεται γὰρ, ὡς ἄνεσιν μεγίστην εὐρίσκει ὁ ἐκ πυρετοῦ ἀνακαλούμενος, καὶ ὁ βαρὺ φορτίον ἀποτιθεῖς, καὶ ὁ τῆς ἐξ ἐχθροῦ βλάβης ἀπαλλαγείς.»

Καὶ αὖθις εἶπεν ὁ Βασιλεὺς· «Πῶς ἐθεάσω τὴν τῶν γλαυκῶν Βασιλέως διαγωγὴν;» Καὶ ὁ κόραξ· «Μοχθηρὰν, πονηρὰν, ἀνώμαλον, καὶ ἄτακτον· καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν ὁμοίας αὐτῷ, ἐκτὸς μόνον, τοῦ τὴν ἐμὴν ἀναίρεσιν συμβουλευσάντος πρωτοσυμβούλου. Οὗτος γὰρ πάντων ὄφθη μοι συνετώτατος.» Καὶ ὁ Βασιλεὺς· «Καὶ τί σοι, φησὶν, ἐφάνη ἐκ τῆς συνέσεως αὐτοῦ, καὶ οὕτω μεγάλως ἐπαινεῖς αὐτόν;» Ὁ δὲ κόραξ εἶπεν· «Ἦν, ὦ Βασιλεῦ, ὀξὺς εἰς τὸ νοῆσαι, ταχὺς εἰπεῖν, πεπαιδευμένος ἐς τὰ μέγιστα, καὶ πάσης ἀρετῆς πλέος, καὶ ἐμοίγε ἀγνωμονέστατος.» Οὕτως ἄρα οἱ μὴ παρατηροῦντες τὸν ἐχθρὸν, τὴν εὐνοίαν ὑποκρινόμενον, τὰ τῶν ἀφρόνων γλαυκῶν πείσσονται.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῷ φιλοσόφῳ εἶπεν· «Ἐγνώκα τὸ ῥηθέν σοι παράδειγμα. Λοιπὸν ἀνάγγειλόν μοι, πῶς πολλάκις ἐπιτυχῶν τις τοῦ ἐφετοῦ, οὐ καλῶς δὲ τὸ ἐπικτηθὲν τηρεῖν δύναμενος, ἀπολλύει τοῦτο ;»

Ὁ δὲ φιλόσοφος ὑπολαβὼν εἶπε· «Λέγεται, ὡς οἱ πίθηκοι τὸν σφῶν Βασιλέα, παρηβηκότα ἤδη, καὶ ὑπέργηρον γεγονότα, τῆς ἀρχῆς τοῦτον διὰ τὸ γῆρας ἐγύμνωσαν. Παντελεῖ δὲ οὗτος συσχεθεὶς ἀπορία, ἐπὶ τινα παράλιον συκῆν, ἐπὶ θάλασσαν ἐξέχουσαν, παρεγένετο· καὶ κατώκησεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἤσθιε τὸν ταύτης καρπὸν. Ἐσθιοντος οὖν ποτε τοῦ πιθήκου τὰ σῦκα, πέπτωκεν ἐν ἐξ αὐτῶν, ὃ ἄγριος χελώνη λαβοῦσα κατέφαγεν. Ἐφ' ᾧ γελάσας ὁ πίθηκος, οὐ διέλιπε τὴν χελώνην συκίζων. Ἡ δὲ χελώνη, ἡδίστην εὐροῦσα τροφήν, τῆς ἰδίας ἐπελάθετο οἰκίας. Καὶ διὰ τοῦτο ἢ σύζυγος αὐτῆς, ἀθυμοῦσα τὰ μέγιστα, πόρον ἐζήτηι, πῶς τὸν πίθηκον ἀμυνεῖται, καὶ τὸν σύζυγον λήψεται. Μιᾶ γοῦν τῶν ἡμερῶν οἴκαδε ἐπανιοῦσα, καὶ περίλυπον τὴν σύζυγον εὐροῦσα, εἶπε πρὸς αὐτήν· «Τί, ὅτι σκυθρωπὴν ὄρω σε καὶ νοσεράν ;» Ἡ δὲ, «Νόσω, φησὶ, δεινῇ περιπέπτωκα ἢ ταλαίπωρος, καὶ οὐκ ἐστὶν ἴασιν εὔρεϊν με, ἐὰν μὴ καρδίας ἐπιτύχω πιθήκου, καθάπερ ὁ ἰατρός μοι παρήγγειλεν.» Ὁ δὲ σύνευνος αὐτῆς ἀπορήσας καθ' ἑαυτὸν διελογίζετο τὴν τοῦ ζητουμένου δυσχέρειαν, καὶ ὡς οὐχ ἑτέραν εὔρησει καρδίαν, εἰ μὴ γε τὴν τοῦ ἐταίρου αὐτοῦ· ὃ καὶ φιλίας παράθασιν εἶναι διανοούμενος, παντοῖος ἐγένετο τοῖς λογισμοῖς.

Καὶ ἀπελθὼν πρὸς τὸν πίθηκον προσεφώνησεν αὐτόν. Ὁ δὲ πίθηκος περὶ τῆς βραδυτῆτος τὴν χελώνην ἠρώτα.

Ἡ δὲ, «Οὐ δι' ἄλλο τί, φησιν, ὑστέρησα, εἰ μὴ διὰ τὴν πρὸς σέ μου αἰδῶ, μὴ ἀξίαν τὴν ἀντέκτησιν τῆς εὐποιίας δυναμένη ἐργάσασθαι.» Ο δὲ πίθηκος ἔφη· «Μὴ ὑπολάμβανε τοιαῦτα· οὐ γὰρ ἔγωγε τοιοῦτος, οἷος ἀμοιβὰς παρὰ φίλων ζητεῖν. Μᾶλλον γὰρ σύ μοι εὐεργέτης ἐχρημάτισας, τοιαύταις με περιστοιχισμένον συμφοραῖς, καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκπτώτον.» Ἡ δὲ χελώνη εἶπεν· «Βούλομαι εἰσέτι παγιωθῆναι τὴν μεταξὺ ὑμῶν φιλίαν. Συνίσταται δὲ αὕτη καὶ παγιούται διὰ τριῶν· διὰ τῆς εἰς τὴν τοῦ φίλου οἰκίαν ἐλεύσεως, καὶ τῆς τῶν συγγενῶν θέας καὶ ἐπισκέψεως, καὶ τῆς τῶν ὄλων κοινωνίας.» Ἰπολαβὼν δὲ ὁ πίθηκος ἔφη· «Οὐ ταῦτα συνιστῶσιν, ὡς αὕτη, τὴν ἀκραιφνῆ φιλίαν, ἀλλ' ἡ εἰλικρινεστάτη διάθεσις. Τὸ γὰρ ὄρᾳν συγγενεῖς, τοῦτο καὶ τοῦ σκηνίτου· τὸ δὲ ὁμοδίαιτόν ἐστι καὶ πολλοῖς τῶν ἀλόγων ζώων, καὶ ἡμιόνων καὶ ἄλλων τινῶν· ἡ δὲ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσέλευσίς ἐστι καὶ τῶν ληστευομένων.» Ἡ δὲ χελώνη ὑπολαβοῦσα εἶπεν· «Ἀληθῶς ἔφης· δεῖ γὰρ τὸν φίλον μόνην φιλίαν παρὰ τῶν φίλων ἀπαιτεῖν. Ὁ δὲ δι' ἄλλο τι τῶν βιωτικῶν πραγμάτων τὴν φιλίαν συνιστῶν, ἐπ' ἀδρανεὶ θεμελίῳ ταύτην ἐπωκοδόμησεν. Οὐ γὰρ δεῖ παρὰ τῶν φίλων τὰ περιττὰ ζητεῖν· ὁ γὰρ μόσχος, ὅτε πλέον τοῦ δέοντος τὴν μητέρα θηλάσῃ, παροργίζει αὐτὴν, ὥστε διώκεσθαι ὑπ' αὐτῆς. Ἐγὼ δὲ σε βούλομαι ἐλθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν μου· οἰκῶ γὰρ ἐν νήσῳ τινὶ ποιηφόρῳ καὶ χλοηφόρῳ καὶ μυρίων πληθούσῃ τῶν καρπῶν· ἐγὼ δὲ σε ἐπὶ τῶν ὤμων φέρουσα ἐκεῖσε ἀπαγάγω.» Πεισθεὶς οὖν ὁ πίθηκος ἐπέβη τῆς χελώνης, καὶ ἐφέρετο παρ' αὐτῆς ἐν τῷ πελάγει.

Ἡ δὲ χελώνη τῷ κλύδωνι μέσῳ περιπεσοῦσα, διελογίζετο, ὅπως ποντίσῃ τὸν πίθηκον. Ἰδὼν δὲ ὁ πίθηκος τὴν τῆς χελώνης βραδυτῆτα, ὑπόπτειε τὰναντία καθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐλογίζετο λέγων· «Μήποτε κατ' ἐμοῦ τι τῶν ἀποτρο-

παίων ἢ χελώνη διαλογίζεται; οἶδα γάρ, ὡς οὐδὲν καρδίας εὐμεταβλητότερον καὶ εὐαλλοιότερον. Δεῖ γὰρ τὸν νονεχῆ μὴ ἀμελεῖν ποτε τοῦ ἐξετάζειν τὰς τῶν ἀναγκαίων καὶ φίλων καρδίας, καὶ τεκμαίρεσθαι διὰ τε τῶν λόγων αὐτῶν, καὶ τῶν πέριξ λοιπῶν. Εἶτα πρὸς τὴν χελώνην ἔφη· «Ὅρῶ σε σύννου καὶ μελετῶσάν τινα, καὶ διὰ τοῦτο δέδοικα· τί οὖν ἐστίν, ὦ χελώνη, τοιαύτης μερίμνης αἴτιον;» Καὶ ἡ χελώνη, «Φροντίς μοι ἐστίν, ἔφη, οὐχ' ἡ τυχοῦσα, μήποτε καταλαβὼν τὴν οἰκίαν μου οὐκ ἐντύχης ἅπασι, ὡς βούλομαι, κλινοπετοῦς καὶ περιαλοῦς οὔσης μου τῆς συνεύου.» Καὶ φησιν ὁ πίθηκος· «Μὴ περὶ τοῦτο μερίμνα· λυσιτελήσει γὰρ εἰς οὐδὲν ἡ μέριμνα, ἀλλὰ φρόντισον ἑαυτῇ ἀκεσωδύνων φαρμάκων.» Ἡ δὲ χελώνη εἶπε· «Φασὶν ἰατρῶν παῖδες τὴν τοῦ πιθήκου καρδίαν ταύτην ἰᾶσθαι τὴν νόσον.» Τοῦτο ἀκούσας ὁ πίθηκος καθ' ἑαυτὸν τὴν οἰκίαν ὠδύρετο ἀπώλειαν. Φεῦ λέγων τῆς ἐμῆς ἀβελτηρίας. Βαβαί! πῶς ἡ πλεονεκτικὴ μου γνώμη, καὶ τοὶ γηραιὸν ὄντα, τοιοῦτοις με κακοῖς περιέπειρεν; Ὁ γὰρ τοῖς ὀλίγοις ἀρκούμενος, ἄνετον βιοῦται ζωὴν· ὁ δὲ πλεονεκτικὴν ἔχων γνώμην ἐν μόχθοις αἰεὶ καὶ πόνοις τῶν ἡμερῶν τῶν αὐτοῦ διαπεραιούται τὸν διάυλον. Εἶτα πρὸς τὴν χελώνην ἔφη· «Διὰ τί, ὦ φιλτάτη, οὐκ ἐδήλωσάς μοι τὸ τοιοῦτον, πρὶν οἶκόν με καταλιπεῖν, ὥστε μου τὴν καρδίαν ἀναλαβέσθαι σὺν ἐμοί; νενομισμένον γὰρ ἡμῖν ἐστίν, ὅταν πρὸς φίλιαν ἀπίωμεν, τὴν καρδίαν οἴκοι καταλιμπάνειν, διὰ τὸ μὴ ὑπολαβεῖν τι περὶ τοῦ φίλου ἐναντίον.» Ταῦτα ἀκούσασα ἡ χελώνη ὀπισθόπους χείρουσα ἔπλεε, καὶ τὸν πίθηκον τῷ αἰγιαλῷ προσώρμισεν.

Ἐπιβάς δὲ τῇ χέρσῳ ὁ πίθηκος, ἐπὶ τὴν συκὴν δρομαῖος ἀνῆλθεν. Ἡ δὲ χελώνη κάτωθεν ἐβόα· «Κάτελθε, ὦ φίλος, διὰ τάχους, καὶ ἔνεγκε σὺν σοὶ καὶ τὴν καρδίαν σου, ἵνα οἴκαδε ἀπελευσώμεθα.» Ὁ δὲ πίθηκος ἔφη· «Εἰ τοῦτο ποιήσω,

καὶ πλανηθῶ ἐκ δευτέρου, ὅμοιος ἔσομαι τῷ παρὰ τῆς ἀλώπεκος πλανηθέντι ὄνῳ. Λέγεται γὰρ, ὡς ὄκει ποτὲ λέων ἔν τινι τόπῳ· ἦν δὲ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀλώπηξ τρεφομένη ἐκ τῶν αὐτοῦ περισσευμάτων. Ψωριάσας οὖν ὁ λέων ἠδυνάτησε, καὶ τὰ πρὸς θήραν ἠτόνησε. Ἡ δὲ ἀλώπηξ ἔφη αὐτῷ· «Τί ὅτι ὄρῳ σε ἐν ἀδυναμίᾳ καὶ ταλαιπωρίᾳ πολλῇ;» Ὁ δὲ λέων ἔφη· «Ἀπὸ τῆς κατεχούσης με ταύτης ἀσθενείας, ἦν ὄρᾳς. ἄλλως ἰαθῆναί με ἀδύνατον, εἰ μὴ δι' ὄνειου καρδίας καὶ ὠτων τῶν αὐτοῦ.» Ἡ δὲ ἀλώπηξ ἔφη· «Εὐκολόν μοι ἐστὶ τοῦτο ποιῆσαι· καὶ γὰρ πλησίον ἡμῶν ἐστὶ πηγὴ, ἐν ἣ κναφεὺς σὺν τῷ ὄνῳ αὐτοῦ συχνῶς ἐπιφοιτᾷ. Ἀπελθούσα κομίσω σοι τοῦτον.» Ὁ δὲ λέων, «Εἰ τοῦτό, φησι, ποιήσεις, χαριεῖ μοι τὰ μέγιστα.» Πορευθεῖσα οὖν ἡ ἀλώπηξ πρὸς τὸν ὄνον ἔφη· «Ὅρῳ σε στεγνὸν καὶ ἠπορημένον.» Καὶ ὁ ὄνος· «Τῆς τοῦ δεσπότου μου κακίας αἴτιον τοῦτό φησι· δυσβαστάκτοις γὰρ με πιάζει φορτίοις, καὶ ὀλιγοτροφεῖ με, καὶ δεδεμένον με ὄλην κατέχει τὴν ἡμέραν.» Ἡ δὲ ἀλώπηξ, «Καὶ ὑπομένεις, ἔφη, σὺ ταῦτα πάντα;» Ὁ δὲ ὄνος εἶπεν· «Ὅπου ἂν ἀπέλθω, καὶ ἄλλος ἄνθρωπος λαμβάνει με, ὁμοίως βασανίσει.» Καὶ ἡ ἀλώπηξ, «Καὶ λοιπὸν ἔλθε μετ' ἐμοῦ· οἶδα γὰρ ἐγὼ τόπον χλοηφόρον καὶ ὑδατώδη, ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη ἐκεῖ ὄνος δεδεμένη, καὶ ἔση ἄφοβος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μετ' αὐτῆς· ἐκεῖ γὰρ οὐδέποτε πλησιάζει ἄνθρωπος.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ ὄνος ἠκολούθησεν αὐτῇ μέχρι τοῦ λέοντος. Ἐγγίσας οὖν αὐτὸς πρὸς τὸν λέοντα, ἐπεπήδησεν ὁ λέων κατ' αὐτοῦ· διὰ δὲ τὴν ἀσθένειαν ἀπέδρασεν αὐτὸν ὁ ὄνος. Ταῦτα ἰδοῦσα ἡ ἀλώπηξ, ἔφη πρὸς τὸν λέοντα· «Διὰ τί ἐποίησας οὕτως; Εἰ ἐκουσίως τοῦτο πεποίηκας, τί, ὅτι κόπους παρέχεις μοι; εἰ δ' ἀκουσίως, φεῦ ἐμοὶ, ζώῃ τε τῇ ἐμῇ.» Ὁ δὲ λέων, αἰδούμενος τὴν ἑαυτοῦ δηλώσαι ἀσθένειαν, εἶπεν· «Ἀγαγέ μοι τοῦτον ἐκ δευτέρου, καὶ εἶπω σοι, διὰ ποίαν αἰτίαν

ἐγὼ κατέλιπον αὐτόν.» Ἡ δὲ ἀλώπηξ πάλιν στραφεῖσα πρὸς τὸν ὄνον, ἔφη αὐτῷ· «Διατὶ πέφουγας τὴν ὄνον; ἐκείνη γὰρ ἀπὸ τῆς χαρᾶς περιπλεχθῆναί σοι ἤθελε· σὺ δὲ ἀπέδρασας αὐτήν.» Ὁ δὲ ὄνος, μὴ εἰδώς ποτε λέοντα, ἐπίστευσε τῇ ἀλώπεκι, καὶ ὑπέστρεψε μετ' αὐτῆς πρὸς αὐτόν, καὶ ἤγγισεν αὐτῷ. Ἐκπηδήσας δὲ ὁ λέων κατ' αὐτοῦ, ἀπέκτεινεν αὐτόν. Εἶτα λέγει πρὸς τὴν ἀλώπεκα· «Πρόσεχε τούτῳ, ἕως οὗ ἀπελθὼν πρὸς τὴν πηγὴν νίφομαι.» Ἐξελθόντος οὖν τοῦ λέοντος, ἡ ἀλώπηξ κατέφαγε τοῦ ὄνου τὴν καρδίαν, καὶ τὰ ὦτα. Στραφεὶς δὲ ἐκεῖνος ἐκ τῆς πηγῆς ἐζήτει ταῦτα παρὰ τῆς ἀλώπεκος. Ἡ δὲ, «Εἰ, φησιν, ὁ ὄνος καρδίαν, καὶ ὦτα τοῦ ἀκούειν εἶχεν, οὐκ ἂν ἐκ δευτέρου ἐστρέφετο πρὸς σε, ἰδὼν τὴν πρώτην ἀνάγκην, ὁπότε ἀπὸ σου ἀπέδρασε.

Ταῦτα διηγησάμην, ὧ χελώνη, ἵνα γινῶς, ὡς οὐκ εἰμὶ ἄφρων, καθάπερ ὁ ὄνος. Εἰ γὰρ τοῦτο ποιήσω, καρδίας ὄντως τέλεον οὐκ εὐπορήσω.»

Οὕτω καὶ οἱ καιροῦ δραξάμενοι, καὶ μὴ κατὰ σκοπὸν πληροῦντες, ἀλλὰ τοῦτον παρατρέχοντες, τοῦ ἔργου πάντως ἀποτυγχάνουσιν.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῷ φιλοσόφῳ ἔφη· «Ἔγνων τὸ τοιοῦτον· περὶ τούτου μοι λοιπὸν ἀνάγγειλον· Ἄτινι ὁμοιοῦται ὁ σπεύδων ἐπὶ τι ἔργον, βουλόμενος τοῦτο πρὸ τῆς ἐπιχειρήσεως καταμαθεῖν;»

Ἰπολαβὼν δὲ ὁ φιλόσοφος ἔφη· «Λέγεται, ὡς ἄνθρωπός τις ἅμα τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ κατὰ μόνας συζῶν ποτε καιροῦ, πρὸς αὐτὴν ἔφη· «Εὐελπίς εἰμι, ὦ γύναι, ὡς ἄρρην ἡμῖν τεχθήσεται παῖς, καὶ προθύμως ἡμῖν δουλεύσει. Λοιπὸν

οὖν σκεψώμεθα, τί ὄνομα ἐπιθήσομεν αὐτῷ ;» Ἰπολαβοῦσα δὲ ἡ τούτου γυνὴ ἔφη πρὸς αὐτόν· «Παῦσαι τοῦ λήρου, ὦ ἄνερ· ἠδὺς γὰρ εἶ, τὰ τοιαῦτα φθεγγόμενος, καὶ ἐκείνω ἔοικας τῷ ἀνδρὶ, τῷ τὸ μέλι καὶ βούτυρον ἐπὶ τὸν ἴδιον καταχέοντι πώγωνα.

Λέγεται γὰρ, ὡς πένης τις μέλι τε καὶ βούτυρον ἔν τινι ἀγγεῖῳ, ἔνθα ἐκάθευδε, πλησίον εἶχε. Μιᾶ δὲ τῶν νυκτῶν ἐν ἑαυτῷ ταῦτα διελογίζετο· Μέλλω τὸ μέλι τοῦτο καὶ τὸ βούτυρον πωλῆσαι νομίσματος τοῦλάχιστον, καὶ ὠνήσασθαι αἶγας (δέκα), αἵτινες ἀποτέξωσιν ἐτέρας τοσαύτας, διὰ πέντε μηνῶν, καὶ διὰ πέντε ἐνιαυτῶν περιστήσονται εἰς τετρακοσίας, αἷς ὠνήσομαι βόας ἑκατόν, καὶ δι' αὐτῶν ἄρουραν σπερῶ. Καὶ ἐκ τῶν ἐπιγεννημάτων ὁμοῦ καὶ τῶν καρπῶν, δι' ἐτέρων πέντε ἐτῶν πλουτισθήσομαι, καὶ οἰκίαν ἐγερῶ τετράροφον καὶ χρυσοφόρον, καὶ δούλους παντοδαπούς ἐξονήσομαι, καὶ γυναικὶ ζευχθήσομαι, ἥτις καὶ παιδὰ μοι τέξεται, καὶ καλέσω τοῦτον Πάγκαλον· ἄρρην γὰρ ἔσται, καὶ παιδεύσω τοῦτον ὡς δεῖ. Καὶ εἶπερ ἀμελοῦντα θεάσομαι, ταύτῃ τῇ ράβδῳ αὐτὸν οὕτως τύψω. Καὶ λαβὼν τὴν παρακειμένην αὐτῷ ράβδον, καὶ τὸ ἀγγεῖον ταύτῃ διακρούσας, κατέαξεν ἐς μέσον· τὸ δὲ μέλι καὶ βούτυρον τῷ ἰδίῳ κατέχευε πώγωνι. Οὕτω καὶ σύ, ὡς ἐκεῖνος ὁ ἄνους καὶ ἄγνωστος ἀνὴρ, τὰ τοιαῦτα φθέγγῃ.»

Εἶτα ἔτεκε παιδὰ ἡ τούτου γυνή. Μετὰ δὲ τινος ἡμέρας εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς· «Πρόσεχε μοι ἐνταῦθα τῷ παιδί, ἄχρις οὗ διὰ τινος χρείαν ἀπελθοῦσα αὔθις ἐπανακάμψω.» Αὐτῆς δὲ ἀπελθούσης ἤδη, ἐκλήθη ὁ ταύτης ἀνὴρ παρὰ τοῦ ἄρχοντος τῆς κώμης. Ἔτυχε δὲ τῆνικαῦτα αὐτὸν ἀποδημῆσαι, ὄφιν δὲ ἐπὶ τὸν παιδὰ ἐρπύσαντα, ἡ νύμφη τοῦτον εἰσπηδήσασα κατέκρυψεν. Ἰποστρέψας δὲ ὁ ἀνὴρ, καὶ ταύτην ἰδὼν θύραθεν τῷ τοῦ ὄφeos ἡμαγμένην αἵματι, ἔδοξεν

αὐτῷ τὸν παῖδα ταύτην καθαιμάξαι, καὶ μὴ ἀνασχόμενος ἄχρι τῆς τοῦ παιδὸς θέας, κατὰ κεφαλῆς τὴν αὐτοῦ νύμφην τύψας ἀφειδῶς, κατέκτανεν. Εἰσελθὼν δὲ, καὶ σῶον τὸν παῖδα εὐρών, τὸν δὲ ὄφιν ἀνηρημένον, σφόδρα μετὰμελος γέγονε, καὶ ἔκλαυσε πικρῶς.

Οὕτως ἄρα καὶ οἱ σπεύδοντες περὶ τὰ πολλὰ τῶν πραγμάτων σφάλλονται.

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς εἶπεν· «Ἐγνώκα καὶ τὸ τοιοῦτον. Λοιπὸν ἀνάγκειν μοι πῶς ἔνεστι τὸν Βασιλέα τὴν οἰκίαν Βασιλείαν τηρεῖν; καὶ ἐν τίνι μᾶλλον, ἀνεξικακῶ γνῶμη, ἢ τῇ ἀγαθῇ συνειδήσει, ἢ τῇ μεταδόσει αὐτὴ τηρηθήσεται;»

Ὁ δὲ φιλόσοφος ὑποτυχῶν ἔφη· «Πάντων κρείττων ἡ φρόνησις καὶ ἡ ἀνοχή, καὶ πρὸς τούτοις ἡ τῶν ἀγαθῶν καὶ συνετῶν συμβούλων φρόνησις· εἶτα καὶ ἡ ἀρίστη καὶ φρονιμωτάτη γυνή. Ἔστι δὲ καὶ παράδειγμα τούτων τὸ εἰς τινα τῶν Ἰνδῶν Βασιλέα συμβάν. Λέγεται γὰρ ὡς ὁ Βασιλεὺς οὗτος ὀκτώ ποτε ὀνειρούς ἐν τῷ καθεύδειν φοβερούς ἰδὼν, ἐθροήθη· καὶ διυπνισθεὶς προσεκαλέσατο πάντας τοὺς φιλοσοφούντας, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς, ἃ κατ' ὄναρ ἐθεάσατο. Ἐκεῖνοι δὲ «Ἄξιοθαυμάστους, εἶπον, ὦ Βασιλεῦ, εἴώρας ὀπτασίας, καὶ δεῖ ἡμᾶς ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας τὰ τοιαῦτα σκοπῆσαι, εἴποτέ σε δυνηθεῖμεν τῆς τούτων ἐξελεῖν βλάβης.»

Ἐξελθόντες δὲ διελέχθησαν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· «Οὐ πολὺς παρόχηκε χρόνος, ἐξ οὗ ὁ Βασιλεὺς μυρίου τῶν ἡμετέρων ἀνήρηκε. Νῦν οὖν τὸ θεῖον, ἡμῶν προνοούμενον, ἐνέβαλε τοῦτον ταῖς ἡμετέραις χερσί, καὶ δεῖ ἡμᾶς τοῦτον ἐκμέσου ποιήσασθαι. Ταῦτα οὖν δεῖ ἡμᾶς ζυμφέρειν αὐτῷ

εἶπεν· «Ἴνα τὴν σὴν ὀμεινέντιν ἀναιρήσης, ὦ Βασιλεῦ, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· πρὸς τούτοις καὶ τὸν σὸν υἱὸν, καὶ τὸν σὸν πρωτοσύμβουλον, καὶ τὸν πρωτονοτάριον. Ἔτι δὲ καὶ τὸν λευκὸν ἐλέφαντα, ἐφ' ὃν ἐπιβαίνεις, καὶ τοὺς ἐτέρους σου δύο μεγίστους ἐλέφαντας, καὶ τὸν ἵππον, καὶ τὴν κάμηλον· καὶ τὸ τούτων αἷμα ἐν φιάλῃ ἀποθήσης, ὥ σε ἀποπλυνούμεν, καὶ ἐπάσομεν ἀκεσωδύνους ῥόδους, καὶ σε ῥυσόμεθα τῶν μελλόντων σοι συμφέρειν ἀνιαρῶν.» Ταῦτα δὲ σκεψάμενοι προσῆλθον, καὶ εἶπον τῷ Βασιλεῖ· «Ἡρευνήσαμεν τὰς γραφάς, καὶ εὔρομεν τὰ τοιαῦτα, καὶ οὐκ ἔστι σοι σωτηρίας ἕτερος πόρος, εἰ μὴ διὰ τούτων.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Βούλομαι ἐγὼ τοὺς δε σώους εἶναι, ἐμὲ δ' ἀπολέσθαι.» Οἱ δὲ φιλόσοφοι πρὸς αὐτὸν εἶπον· «Μηδέν τι τῆς σεαυτοῦ προέλης ψυχῆς· πάντα γὰρ ταύτης ὑποδέστερα.»

Τούτων ἀκούσας τῶν λόγων ὁ Βασιλεὺς, καὶ περίλυπος γενόμενος, πέπτωκε πρηνῆς ἐπὶ κλίνης, διαλογιζόμενος τὸ πρακτέον. Διεδόθη οὖν ἡ φήμη πανταχοῦ, περὶ τῆς τοῦ Βασιλέως ἀθυμίας. Τοῦτο δὲ μαθὼν ὁ πρωτοσύμβουλος αὐτοῦ, καὶ τὸν δόλον φωράσας, οὐκ ἔγνω δεῖν τῷ Βασιλεῖ περὶ τούτων αὐτοψὶ διαλεχθῆναι, ἀλλὰ τῇ τούτου πρότερον γυναικί. Τῇ δὲ ἔφη· «Ὁρῶ τὸν Βασιλέα περίλυπον, καὶ δέδοικα, μήποτε οἱ ψευδεῖς οὗτοι φιλόσοφοι δόλον τινὰ κατ' αὐτοῦ συνερράψαντο, διὰ μνησικακίαν τέλεον τοῦτον ἐκ μέσου ποιῆσαι προθυμούμενοι. Σὺ δὲ τὴν αἰτίαν μαθοῦσα, δι' ἣν ἐπὶ τοσαύταις ἡμέραις ἀθυμεῖ ὁ Βασιλεὺς, ἐμοὶ ἀνάφερε.»

Ἐλθοῦσα δὲ ἡ Βασιλις πρὸς αὐτὸν, καὶ καθίσασα πρὸς τῇ αὐτοῦ κεφαλῇ, «Ἀνάγγειλόν μοι, ἔφη, ὦ Βασιλεῦ, τί σοι οἱ φιλόσοφοι συνεβουλεύσαντο οὗτοι ;» Ὁ δὲ Βασιλεὺς εἶπεν αὐτῇ· «Μὴ προστίθει τῇ λύπῃ μου λύπην· οὐ γὰρ δεῖ σε τὰ τοιαῦτα ἐρωτᾶν.» Καὶ ἡ Βασιλις, «Οὐκ ἤλπίζον, φησί, ποτέ σε μυστήριον ἐμοίγε κρύψειν, ἐς τὰ μάλιστα εὐνοού-

ση σοι· εἰ γὰρ ἐμοὶ κρύψεις, σχολῆγ' ἂν ἑτέροις πιστεύσεις.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς, «Τί με, ὦ γύναι, περὶ τῆς σῆς πυνθάνη ἀπωλείας, καὶ τῶν ἐμοὶ φιλάτων;» Ἡ δὲ Βασιλις, «Ἐγὼ μὲν, φησι, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ οὐ φευζόμεθα τὸ μὴ γενέσθαι τῆς σῆς ζωῆς ἀντάλλαγμα· τί γὰρ σου ἡμῖν τιμιώτερον; Ἀλλὰ δέομαί σου, ὦ Βασιλεῦ, μετὰ τὴν ἐμὴν ἀναίρεσιν, μὴ πιστεύσης ἔτι τῶν φιλοσόφων τινὶ, μηδὲ ἕτερον τῷ θανάτῳ παραδῶσης, πρὶν ἢ τοῖς ὑπὸ σε βούλευμα ἀνακοινῶσαι. Ἡ οὐκ οἶδας, ὡς ἐχθρωδῶς πρὸς σε οἱ φιλοσοφούντες διάκεινται, πλήθη ἱκανὰ τούτων ἔναγχος ἀνηρηκότα; Μὴ οἴου τούτους τοῦ φόνου ἐπιλελῆσθαι. Ἔδει δέ σε μηδὲ τὴν ἀρχὴν τούτοις τὸν ὄνειρον διηγῆσασθαι. Ἀλλ' εἰ ἐμοὶ πείθη, ἐρώτησον τὸν παρ' ἡμῖν ἀσκητὴν τὰ περὶ τοῦ ὄνειρου.»

Ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ Βασιλεὺς, μηδὲν κατοκνήσας, ἵππον ἐπιβάς ἀπῆει πρὸς τὸν γέροντα, καὶ ἅπερ καθ' ὕπνου ἐωράκει, τούτῳ ἀνήγγειλεν. Ὁ δὲ ἀσκητῆς, «Μὴ φοβοῦ φησιν, ὦ Βασιλεῦ, ὄνειρων τούτων γε ἕνεκα· ἀνιαρὸν γὰρ σοι συμβήσεται οὐδέν. Δηλοῦσι γὰρ οἱ δύο ἰχθύες, οὓς ἐώρακας, οἱ ἐπὶ τῶν ὁρέων βαδίζοντες, ὡς πρέσβεις σοι ἤξουσιν, ἕκ τινος τῶν μεγιστάνων, δύο ἐλέφαντάς σοι κομίζοντες θαύματος ἀξίους. Αἱ δὲ δύο νῆτται, ἅςπερ σὺ πετομένας ἐώρακας, σημαίνουσιν, ὡς Περσῶν ἤξουσι πρέσβεις, δύο ἵππους τῶν γενναίων ἐπιφερόμενοι. Ὁ δὲ ἔρπων ἐπὶ σοι ὄφεις, δηλοῖ τὸ ἐνεχθῆναί σοι σπάθην τινὰ, οἷαν οὐδεὶς ἐώρακε πώποτε. Τὸ δὲ δι' αἵματος βαπτίζεσθαι, ἐμφαίνει τὸ πεμφθῆναί σοι ἱμάτιον πορφυροῦν, λάμπον ἐν τῇ σκοτίᾳ. Τὸ δὲ ὕδατι, ἀποπλύνεσθαι σε, τὸ διαφόροις στολαῖς δεξιωθῆναι δηλοῖ. Τὸ δ' ἐπ' ὄρους σε λευκοῦ βεβηκέναι, τεκμήριον ἐναργές, τὸ ἐπὶ ἐλέφαντος λευκοῦ ἐποχηθῆναί σε. Τὸ δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου πῦρ, προῦπογράφει σοι τὸ δέξασθαι σε στέφανον πολυτελῆ παρὰ τινος τῶν μεγίστων Βασιλέων. Περὶ δὲ τοῦ, τὴν

κεφαλὴν σου τύπτοντος ὀρνέου, οὐδὲν ἄρτι ἀποφαίνομαι· δηλοῖ δέ τινα μερικὴν λύπην καὶ ἀποστροφὴν ποθουμένου προσώπου. Καὶ ταῦτα πάντα γενήσεται σοι ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ.»

Ἄ δὴ κατὰ τὴν ἐβδόμην οἱ πρέσβεις ἤξασαν, ἐπιφερόμενοι πάντα, ὅσα εἶπεν ὁ ἀσκητής. Ὅπερ ἰδὼν ὁ Βασιλεὺς, καὶ ἔκθαμβος γεγονώς, ἔφη· «Ὁ νοῦν ἔχων παρὰ μόνων τῶν φιλάτων δέξεται λόγους.» Εἶτα ἰδὼν τὰ δῶρα ἔφη· «Οὐ δεῖ μέ τι ἐξ αὐτῶν σφετερίσασθαι, ἀλλὰ λάβετε ταῦτα ὑμεῖς, ἅμα τῇ εὐνουστάτῃ μοι γυναικί· τὰς γὰρ ὑμετέρας ψυχὰς ὑπὲρ ἐμοῦ προτεθήκατε.» Ὁ δὲ πρωτοσύμβουλος ὑπολαβὼν ἔφη· «Οὐ δεῖ τοὺς ὑπηκόους ἡμᾶς τοιαῦτα δῶρα λαμβάνειν· δικαιότεροι γὰρ ταῦτα παρὰ σου λαβεῖν οἱ τῷ γένει προσήκοντες.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Σὺ τῆς ἐμῆς προταίτιος γέγονας σωτηρίας, καὶ μυρίων ἄξιος εἶ τῶν εὐεργετημάτων.» Εἶτα ἔλαβεν ὁ Βασιλεὺς ἑαυτῷ τὸν λευκὸν ἐλέφαντα, δεδωκὼς καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἓνα τῶν ἵππων· τῷ δὲ πρωτοσυμβούλῳ τὴν πολύτιμον σπάθην· τῷ δὲ ἀσκητῇ πέπομφε τὰ λοιπὰ πολυτελεῖ τῶν ἐνδυμάτων· τὰ δὲ ἐπίλοιπα τούτων προσέταξε τῷ πρωτοσυμβούλῳ, ᾧ ὄνομα Παλάριος. Ἦσαν δὲ οὗτοι τῷ Βασιλεῖ φίλτατοι.

Ἡ δὲ συμβουλεύσασα τῷ Βασιλεῖ περὶ τῶν ὀνείρων ἐπερωτῆσαι τὸν ἀσκητὴν, ἐκαλεῖτο Παλὰς· ἦν δὲ αὐτῷ καὶ ἐταίρα φιλάτη. Ὁ δὲ πρωτοσύμβουλος παρέθηκε ταύταις τὸν στέφανον καὶ τὴν πορφύραν. Καὶ ὁ Βασιλεὺς πρὸς τὴν Βασίλισσαν· «Ἐπίλεξαι τῶν δύο ὃ προαιρῆ, ἢ τὸ στέμμα, ἢ τὴν πορφύραν, ὡς ἂν καὶ ἡ γυνὴ ἢ ἑτέρα λάβῃ τῶν δώρων τὸ καταληφθέν.» Ἡ δὲ Βασίλις, ἀποροῦσα ὁποῖον προέλοιτο· εἶδε τὸν πρωτοσύμβουλον. Ὁ δὲ ἔνευσε ταύτῃ, προκρίναι τὸν ἱματισμόν. Ἐτύχε δὲ τήνικα ὑτα τὸν Βασιλέα τὸν ὀφθαλμὸν ἄραι, καὶ ἰδεῖν τὸν πρωτοσύμβουλον νεύοντα τῇ γυναικί, πρὸς τὸ λαβεῖν τὸν ἱματισμόν. Ἡ δὲ γνοῦσα, ὡς οὐ

διέλαθε τὸ νεῦμα, ἔλαβε τὸν στέφανον. Ὁ δὲ πρωτοσύμβουλος Παλάριος ἔκτοτε τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ ἔκλεινεν ἐπὶ ἔτεσι τεσσαράκοντα, ἵνα νομίση ὁ Βασιλεὺς πάθος εἶναι τὸ νεῦμα ἐν τῷ τοῦ πρωτοσυμβούλου ὀφθαλμῷ, καὶ οὐ νεῦμα πρὸς τὴν Βασιλίδαν ἄπαξ γεγονός· ἐκινδύνευσε γὰρ ἂν περὶ τὸ ζῆν, μὴ δράσας τοῦτο ὁ Παλάριος.

Συνέβη γοῦν ποτε οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας τὴν τὸν στέλαβοῦσαν γυναῖκα, τούτῳ ταινιωθεῖσαν προσελθεῖν τῷ Βασιλεῖ, καὶ κομίσασθαι ἔδесμα ἐν τῷ πίνακι· τὸ δὲ ἦν ὄρυζα. Ἰδοῦσα δὲ ταύτην ἡ παλλακίς, τὴν πορφύραν καὶ αὐτὴ ἐνδυσασμένη εἰσῆλθε πρὸς τὸν Βασιλέα, καὶ ἔπλησε φωτὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον. Ὡς οὖν εἶδε ταύτην ὁ Βασιλεὺς, καὶ τὸν τόπον λάμποντα, εἶπε πρὸς τὴν Βασίλισσαν· «Τί παθοῦσα τὴν μὲν πορφύραν τοιαύτην οὖσαν κατέλιπες, τὸν δὲ στέφανον προῦκρινας;» Πλησθεῖσα δὲ ἐκεῖνη θυμοῦ, τὸν πίνακα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Βασιλέως, ὡς εἶχε τὸ ἔδесμα, ἔρριψε, καὶ ἐπεχύθη τούτῳ ἡ ὄρυζα. Ἐφ' ᾧ πάνυ ὀργισθεὶς ἐκεῖνος, ταύτην καρατομῆσαι τῷ πρωτοσυμβούλῳ ἐπέταξεν, ἥκιστα αὐτῆς φεισασμένῳ. Παραβιβάζων δὲ ταύτην αὐτὸς, διελογίζετο καθ' ἑαυτὸν ἐξελθὼν, μήποτε ἄρα μετὰμελος εἰσέλθῃ τῷ Βασιλεῖ ἐπὶ τῇ ταύτης ἀναιρέσει. Ἄνθ' ὅτου ταύτην γυναίξί τισι παραδοῦς, διὰ πάσης τιμῆς ἄγεσθαι ἐκέλευσεν.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς σφόδρα μεταμεληθεὶς, καὶ ἀναμνησθεὶς τῆς εὐνοϊκῆς διαθέσεως, ἠθύμει τὰ μέγιστα. Ἐγὼ οὖν ὁ πρωτοσύμβουλος τὴν τοῦ Βασιλέως ἀθυμίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Οὐδεμία ὄνησις ἐπιγίνεταιι τινι ἐκ φροντίδος καὶ μερίμνης, ἀλλὰ σαρκὸς ἐκτηξίς, ὡσπερ τις ἔφησε τῶν σοφῶν·

«Νοῦς ἐν μερίμναις, σῆς βιβρώσκων ὁστέα.» Παρακλήθητι οὖν, ὦ Βασιλεῦ, ἐφ' οἷς οὐκ ἔστιν ἀνάκλησις, μὴ ὅμοιόν τι πάθης ταῖς περιστεραῖς.

Λέγεται γάρ, ὡς ἄρρην καὶ θήλεια περιστερὰ τὸν οἰκεῖον ἐνέπλησαν φωλεὸν σίτου ὑγροτάτου, καὶ συνῆλθον ἄμφω, τοῦ μὴ πρότερον ἀπογεύσασθαι ἐκείνου τοῦ ἀποταμιευθέντος σίτου, πρὶν ἢ τὰς θύραθεν ἐκλείψαι διατροφάς. Θέρους δὲ καταλαβόντος, καὶ τοῦ ἡλίου τὴν τοῦ σίτου ἀνιμήσαντος ὑγρότητα, εἰς μικρὸν ὁ τούτου συνεστάλη ὄγκος. Ἰδοῦσα δὲ τοῦτο ὁ ἄρρην, ὑπέλαβε τὴν θήλειαν τὸν σίτον καταβεβρωκέαι, καὶ διὰ τοῦτο οὐ διέλειπε ταύτην τύπτων ἀφειδῶς, ἄχρις ὅτου ἀπέκτεινε. Χειμῶνος δὲ ἐπιγεγονότος, καὶ τοῦ σίτου τῇ ὑγρότητι ὀγκωθέντος, ἔγνω ἡ περιστερὰ, ὡς ἀδίκως τὴν σύζογον ἔκτεινε, καὶ ἐθρήνει διηνεκῶς, καὶ ὑπὸ τῆς λύπης ἐξέπνευσεν. Οὕτω καὶ οἱ τοῦ θυμοῦ μὴ κυριεύοντες πείσονται ἄνθρωποι.

Ἐρρέθη δὲ πάλιν, ὡς ἄνθρωπός τις ἐβάσταζε σάκκον φακῶν πλήρη. Καὶ κοιμηθέντος αὐτοῦ, πίθηκός τις κατέκλεψε τῶν φακῶν ὡσεὶ δράκα μίαν, καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸ δένδρον, καὶ ἤσθιεν. Ἐσθίοντος δὲ αὐτοῦ πέπτωκεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ εἰς κόκκος. Τοῦ δὲ τὴν χεῖρα τοῦ λαβεῖν τὴν φακὴν ἐξαπλώσαντος, ἐκπεπτώκασι καὶ οἱ λοιποί. Καὶ σοι τί μέλει, ὦ Βασιλεῦ, μιᾶς γυναικὸς, ἔχοντι μυρίων ἐπέκεινα; Ἐάσας τὸ τοσαύταις ἤδυσθαι κοινῶς, τὴν οἰχομένην ὀδύρη κενῶς.»

Ὡς οὖν ταῦτα ἤκουσεν ὁ Βασιλεὺς, περίλυπος γέγονε, μή τι ἄρα τὴν γυναῖκα ἀνηρήκει Παλάριος, καὶ φησιν «Οὕτω δι' ἐν μου ῥῆμα μίσος τοσοῦτον ἔδρασας;» Καὶ αὖθις ὁ πρωτοσύμβουλος· «Ὁ εἰς τοῦ νουνεχοῦς λόγος ἀμετάτρεπτος.»

Καὶ ὁ Βασιλεὺς πρὸς αὐτόν· «Περίλυπός εἰμι τῆς εὐνουστάτης μου γυναικὸς, ὦ Παλάριε.» Καὶ ὁ Παλάριος· «Δύο ἀνθρώπους οὐ δεῖ, φησι, λυπεῖσθαι· τὸν ἀγαθοποιὸν, καὶ τὸν οὐδέποτε ἁμαρτήσαντα.»

Καὶ αὖθις ὁ Βασιλεύς· «Λελύπημαι σφόδρα περὶ Παλάδος τῆς ἐμῆς· οὐκέτι γὰρ αὐτὴν ὄψομαι.» Καὶ ὁ Παλάριος πρὸς αὐτόν· «Δύο εἰσὶν οἱ μὴ βλέποντες· ὁ τυφλὸς, καὶ ὁ ἄνους. Ὡσπερ γὰρ οὐ βλέπει τὸν οὐρανὸν ὁ τυφλὸς, οὐδὲ γινώσκει τὰ πόρρω ἐκ τῶν ἐγγύς, οὕτως οὐδὲ ὁ ἄνους διακρίνει τὸ πονηρὸν ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ.»

Ὁ δὲ Βασιλεύς· «Οὐκ ἐκορέσθην, ἔφη, τῆς καλῆς Παλάδος ἐγὼ ποτε.» Καὶ ὁ Παλάριος φησιν· «Δύο ἄνθρωποι οὐ πλησθήσονται ποτε· ὁ φιλάργυρος, καὶ ὁ ἀκόλαστος.»

Ὁ δὲ Βασιλεύς ἔφη· «Μακρυνθῆναί με δεῖ ἀπὸ σου.» Καὶ πάλιν ὁ Παλάριος· «Μακρυνθῆναί σε δεῖ ἀπὸ τοῦ ἀσεβοῦς, τοῦ μὴ φρονοῦντος, μηδὲ ὁμολογοῦντος κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν, καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ κυριεύοντος τῶν ὀρέξεων, καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν αὐτοῦ.»

Καὶ ὁ Βασιλεύς φησιν· «Οἴμοι ὁ οἶκος τῆς Παλάδος μου ! Καὶ ὁ Παλάριος· «Τέσσαρες εἰσὶν οἱ ἐστερημένοι· ὁ ἄνυδρος ποταμὸς, ἡ ἀβασίλευτος γῆ, ἡ ἄνανδρος γυνή, καὶ ὁ μὴ γινώσκων διακρίναι τὸ ἀγαθὸν τοῦ πονηροῦ.»

Ὁ δὲ Βασιλεύς εἶπεν αὐτῷ· «Ἀπόλετο ἡ Παλάς, ὦ Παλάριε, καὶ ἄξιος εἶ πολλῶν πείραν βασάνων λαβεῖν.» Καὶ ὁ Παλάριος· «Οἱ βασάνων ἄξιοι τρεῖς εἰσὶν· ὁ ἀδικῶν τὸν ἀναίτιον, ὁ εισερχόμενος εἰς δεῖπνον, μὴ ὦν κεκλημένος, καὶ ὁ ἀρπάζων τὰ μὴ ἴδια.»

Καὶ ὁ Βασιλεύς πρὸς αὐτόν· «Ἐδὲ σε πάντως μακροθυμῆσαι εἰς αὐτήν.» Ὁ δὲ Παλάριος ἔφη· «Τρεῖς δεῖ μακροθυμεῖν· τὸν μέγιστόν τι πράγμα ἐργαζόμενον, τὸν ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνερχόμενον, καὶ τὸν ἰχθύας ἐσθίουσα.»

Καὶ ὁ Βασιλεύς· «Πολλά μου καταφρονεῖς, φησιν, ὦ Παλάριε, ἀντιλέγων μοι εἰς ταῦτα καὶ τοσαῦτα.» Καὶ ὁ Παλάριος· «Οἱ Βασιλέως καταφρονοῦντες οὗτοί εἰσιν· ὁ ἀκριτόμυθος, ὁ λαλῶν ἐν οἷς οὐκ ἐρωτᾶται, ὁ λέγων, ἅπερ οὐ γινώσκει, καὶ ὁ πλούσιος δοῦλος, ὁ μὴ περι-

ποιούμενος τοῦ ἰδίου δεσπότου, ἅμα δὲ μαχόμενος, καὶ ἔλκων ἐν δικαστηρίῳ.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς· «Ληρεῖς, ὦ Παλάριε, ταῦτα λέγων.» Ὁ δὲ Παλάριος ἔφη· «Ληρὸς ἐστὶν ὁ διδάσκων μωρὸν, καὶ ἀντιλέγων σοφῷ, καὶ ὁ συστρεφόμενος τοῖς ἀχρείοις λό-
γοις, καὶ μιμούμενος αὐτούς· ὁ πιστεύων γυναικί πόρνη, καὶ ὁ φανερῶν τὸ μυστήριον αὐτοῦ τῷ μὴ πιστῷ.»

Καὶ ὁ Βασιλεὺς πάλιν ἔφη· «Ἄτάκτως πεποιήκας φονεύ-
σας τὴν Παλάδα.» Ὁ δὲ Παλάριος ἀπεκρίθη· «Ἄτακτοί εἰ-
σιν, ὁ ψεύστης, ὁ μὴ ποιῶν κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ὁ νέος, ὁ ἐπόμενος τῷ θυμῷ αὐτοῦ, ὁ ἔχων ἔρωτας ἐπὶ παλλακῇ, καὶ ὁ νικώμενος ὑπὸ τῆς ἀκρασίας αὐτοῦ, καὶ ὁ Βασιλεὺς, ὁ ἐγχειρίσας πρᾶγμα μέγιστον, καὶ μὴ συμβουλευόμενος τοῖς ἑαυτοῦ συμβούλοις.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη αὐτῷ· «Οὐ φοβῆ, ταπεινὲ Παλάριε, Βασιλέα ;» Ὁ δὲ ἔφη· «Τέσσαρες εἰσιν οἱ φοβούμενοι, ἐν οἷς φόβος οὐκ ἐστὶν· ὁ ἀλέκτωρ, ὁ ὑψῶν τοὺς πόδας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, μήπως ὁ οὐρανὸς πέσῃ κατ' αὐτοῦ· ὁ γερανὸς ἰστάμενος δι' ἐνὸς ποδὸς, καὶ φειδόμενος, μήπως δι' ἐτέρου γένηται χάσμα ἐν τῇ γῆ· ὁ σκώληξ ὁ ἐσθίων τὸν χοῦν, καὶ μὴ χορταζόμενος ἐξ αὐτοῦ, φοβούμενος, μήπως ἐκλείψῃ ὁ χοῦς ἐκ τῆς γῆς· καὶ ἡ γυκτερὶς πετομένη ἐν νυκτὶ, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ κρυπτομένη, μήπως θηρευθῇ διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς.»

Καὶ ὁ Βασιλεὺς· «Οὐκ ἔτι, φησὶν, ὄψομαι ἐν γυναιξὶν ὁμοίαν τῇ Παλάδι.» Καὶ ὁ Παλάριος ἔφη· «Τέσσαρες εἰ-
σιν οἱ μὴ τρεπόμενοι· ἡ γυνὴ εἰθισθεῖσα εἰς πολλοὺς ἄνδρας, καὶ πάντας παραβλέπουσα, ὡς ὑπὸ πάντων μυκτριζέσθαι· ὁ τὸ ψεῦδος εἰθίσας ἀνὴρ· ὁ ὑψηλόφρων καὶ κακογνώμων· ὁ πονηρὸς, δόλιος, καὶ συκοφάντης.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς πάλιν ἔφη· «Οὐκ ἐξέρχεται μοι ἡ λύπη τῆς καρδίας, ὦ Παλάριε, διὰ τὴν Παλάδα.» Ὁ δὲ ἔ-

φη· «Δεῖ σε λυπεῖσθαι, Βασιλεῦ, διὰ γυναῖκα ταύτας ἔχουσαν τὰς ἀρετάς· σωφροσύνην, νουέχειαν, φειδῶ ἐν τοῖς λόγοις, εὐγένειαν, κάλλος, ὑποταγὴν πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα, καὶ πόθον πρὸς τὸν αὐτόν.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Μεγίστην λύπην ἐφύτευσας ἐν τῇ καρδίᾳ μου, καὶ μύσος κατὰ σου, τὴν ἐμὴν ἀποκτείνας Παλάδα.» Ὁ δὲ φησιν· «Οἱ ἀληθῶς ἐχθραίνοντες, ὦ Βασιλεῦ, οὗτοί εἰσιν· ὁ λύκος τοῖς προβάτοις, ἡ γαλῆ τῷ μύτι, ὁ ἰέραξ τῇ πέρδικι, ὁ κόραξ τῇ γλαυκί, ὁ καρκῖνος τῷ ὄφει· ὡσαύτως καὶ οἱ ἐκπεπτωκότες μεγάλης φιλίας φίλοι. Φιλία γὰρ παρωφθεισα γίνεται ἔχθρα.»

Καὶ ὁ Βασιλεὺς· «Οὐ πλησθήσομαι ἔτι ὕπνου, διὰ τὴν πρὸς τὴν Παλάδα λύπην.» Καὶ ὁ Παλάριος ἔφη· «Ὅκτώ εἰσιν οἱ μὴ ὑπνοῦντες, ὦ Βασιλεῦ· ὁ πολυόλθος ἄνθρωπος, μὴ ἔχων πιστὸν δοῦλον· ὁ βουλόμενος τὸν φίλον ἢ τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἀποκτείνει· ὁ ἐρῶν γυναικός· ὁ ψεύδῃ καταλαλῶν· ὁ ἄπορος, ἀπαιτούμενος ἃ μὴ ἔχει· ὁ κοιμώμενος ἐν ἀσθενείᾳ δεινῇ, μὴ ἔχων ἰατρόν· ὁ ἔχων γυναῖκα πόρνην· ὁ πλούσιος καὶ φειδόμενος, μὴ γένηται πένης· καὶ ὁ ζητῶν πρᾶγμα, ὃ (οὐ) δύναται καταλαβεῖν.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη πρὸς αὐτόν· «Ἀπὸ τοῦ νῦν οὐχ ὀμιλήσω σοι ἔτι.» Καὶ ὁ Παλάριος· «Οἱ τῆς ὀμιλίας ἀνάξιοι οὗτοί εἰσιν· ὁ διὰ ψεῦδος μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ὁ ὑπερήφανος, ὁ προκρίνων τὸν πλοῦτον τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς· καὶ ὁ ἀντιλέγων τῷ κυρίῳ καὶ τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ.»

Καὶ ὁ Βασιλεὺς πάλιν ἔφη· «Οὐδεὶς ἐν πᾶσι τέλειος· τὸ γὰρ τέλειον παρ' οὐδενὶ τῶν ἀνθρώπων ἐστί.»

Μετὰ γοῦν τὰς πολλὰς ἐκείνας διαλέξεις, καὶ τὴν τοῦ Βασιλέως περὶ τὴν Παλάδα ἀπόγνωσιν, στεφανηφορούσαν αὐτῷ παρήνεγκε τὴν Βασιλίδα ὁ Παλάριος. Ἰδὼν δὲ

ταύτην ὁ Βασιλεὺς, καὶ πάνυ περιχαρῆς γεγονώς, ἐκείνην μὲν ἠδέως ἐδέξατο, τὸν δὲ Παλάριον πολυτελέσι δώροις ἐφιλοτιμήσατο. Τοὺς δὲ εἰς αὐτὸν τὴν μνησικακίαν μεμελετηκότας φιλοσόφους πάντας, συναγαγὼν, ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπέκτεινεν.

Οὕτως ἄρα τῇ φρονήσει, καὶ τῇ ἀνοχῇ, καὶ τῇ τῶν συνετῶν συμβούλων συνέσει, καὶ τῇ φρονίμῳ γυναικί φυλάττει ὁ Βασιλεὺς ἀβλαβῆ τὴν οἰκείαν βασιλείαν.

ΤΜΗΜΑ ΟΓΔΩΘΝ.

‘Ο δὲ Βασιλεὺς τῷ φιλοσόφῳ εἶπεν· «Ἔγνωκα δὴ ταῦτα· ἀνάγγειλον δέ μοι πρὸς τούτοις, πῶς δύο ἐχθροὶ, ἐν περιστάσει γεγονότες, φιλιούνται· ἀμφοτέροι δὲ, ἐκ τῶν κινδύνων ἐλευθερωθέντες, πάλιν ἐχθροὶ διαμένουσιν.»

Σταθεὶς πάλιν ὁ φιλόσοφος ἔμπροσθεν τοῦ Βασιλέως ἔφη οὕτως· «Οὐ πᾶσαι, ὦ Βασιλεῦ, φιλίαι συνίστανται διὰ τὴν τῶν καιρῶν ἀπαλλαγὴν καὶ ἀποτροπὴν· ἀλλ’ ὁ νοῦν ἔχων ἐξετάζει τὸν καιρὸν, καὶ ἐν περιστάσει μὲν διὰ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν φιλιούται· τοῦ κινδύνου δὲ ἀνώτερος γεγονώς, πάλιν τῇ πρώτῃ διαμένουσιν ἀντιπαθεία, ὡς ἐπὶ τῆς γαλῆς καὶ τοῦ μυὸς ἰδεῖν ἔνεστι.

Λέγετε γάρ, ὡς ἐν τινι τόπῳ παρμεγεθέστατον ἦν δένδρον· ἐν δὲ τῇ αὐτοῦ ρίζῃ μυὸς ἦν κατάδυσσις, καὶ πλησίον αὐτῆς ὀπὴ γαλῆς. Μιᾶ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐξῆλθέ τις θηρευτῆς, καὶ ἤπλωσε τὰ δίκτυα αὐτοῦ πλησίον τοῦ δένδρου· ἐξελθοῦσα δὲ ἡ γαλῆ ζητῆσαι ἑαυτῇ βρωῶσιν, περιεπλάκη τοῖς δικτύοις. Ἐξῆλθε δὲ καὶ ὁ μῦς βοσκηθῆναι, καὶ ἰδὼν τὴν γαλῆν τοῖς βρόχοις περιπεπλεγμένην, ἤσθη ἐπὶ τούτῳ μεγάλως. Στραφεὶς δὲ ὀπισθεν αὐτοῦ ὄρα νύμφην καταλαβοῦσαν τὴν αὐτοῦ μυωπίαν· ἐν δὲ τῇ κορυφῇ τοῦ δένδρου γλαῦκά τινα παρακαθημένην. Φόβῳ δὲ μεγάλῳ συσχεθεὶς, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· εἰ ζητήσω τὴν

κατάδυσίν μου, ἀπολοῦμαι ὑπὸ τῆς νύμφης· εἰ δὲ πάλιν δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ ἐκφύγω, ἀρπαγήσομαι ὑπὸ τῆς γλαυκός· εἰ δὲ καὶ πρὸς τὴν γαλῆν ἀπέλθω, βρωθήσομαι ὑπ' αὐτῆς. Ἀλλὰ σκέψομαι μηχανὴν τινα, δι' ἧς σωθήσομαι· δεῖ γὰρ τὸν νοῦν ἔχοντα, ἐν περιστάσει γενόμενον μὴ θροεῖσθαι. Ἄλλ' οὐχ ὁρῶ πόρον σωτηρίας ἕτερον, εἰ μὴ διὰ τῆς πρὸς τὴν γαλῆν φιλίας· καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ ἐν δεινῇ ἐστὶ περιστάσει, καὶ ἀγωνίσομαι, εἴποτε δυνηθῶ, λυτρώσασθαι αὐτὴν τῶν τοῦ θηρευτοῦ βρόχων. Οἶμαι γὰρ τούτου ἕνεκα ταύτην μὲν ἐκδιώξειν τὴν νύμφην ἐκ τῆς ἐμῆς ὀπῆς· ἐμὲ δὲ σωθῆναι, καὶ τὴν ταύτης ἔξειν φιλίαν.

Καὶ προσελθὼν πρὸς τὴν γαλῆν ὁ μῦς ἔφη αὐτῇ· «Πῶς διαίγεις;» Ἡ δὲ, «Ἐν λύπῃ, φησί, καὶ στενοχωρία, καθὼς σὺ θέλεις καὶ ποθεῖς.» Καὶ ὁ μῦς, «Ἀληθῶς ἔφης·» ἀλλ' οὖν καὶ γὰρ συγκοινωνός σοι ἄρτι γέγονα, ἐν περιστάσει πεσών· ὄρας γὰρ δήπου καὶ σὺ τὴν νύμφην, πῶς εἰς τὴν κατάδυσίν μου εἰσῆλθε, καὶ τὴν γλαῦκα ζητοῦσάν με ἀφάρπάσαι, ἀμφοτέροις ἡμῖν ἐχθράς οὔσας. Ἀλλὰ δεῖ καὶ ἡμᾶς, χαίρειν εἰπόντας τῇ ἐχθρᾷ, διαλλαγήναι καὶ φιλικὰς ποιήσασθαι συνθήκας, ὅπως καὶ γὰρ διὰ σου τῆς αὐτῶν ῥυσθῆσομαι βλάβης, καὶ σὺ δι' ἐμοῦ. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἐκκόψω τοὺς δεσμοὺς, οἷς κατέχη, σὺ δὲ ἐκδιώξεις τῆς ὀπῆς μου τὴν νύμφην.» Ταῦτα παρὰ τοῦ μύδος ἀκούσασα ἡ γαλῆ, περιχαρὴς ἐγένετο, καὶ φησι πρὸς αὐτόν· «Εἰ τοῦτο ποιήσεις, μεγάλην χάριν ἔξεις παρ' ἐμοῦ, μᾶλλον δὲ ἀντάμειψιν.»

Καὶ τότε προσελθὼν ὁ μῦς πρὸς αὐτὴν ἐποίησαντο ἐν ἑαυτοῖς φιλίαν, καὶ εὐθύς ὁ μῦς ἤρξατο κατεσθίειν τοὺς δεσμοὺς αὐτῆς. Καὶ τούτους καταφαγὼν κατέλιπεν ἓνα δεσμὸν ἐξεπίτηδες, φοβούμενος, μήπως ἀθετήσῃ ἡ γαλῆ τοὺς ὄρκους. Ἡ δὲ γαλῆ ἔφη αὐτῷ· «Τὶ βραδύνεις,

ὦ ἑταῖρε; Μὴ ἄραγε ἐτράπη ἢ πρὸς ἐμέ σου φιλία; ἢ πρὸς σε δέ μου φιλία οὐκ ἐτράπη.» Ὑποτυχὼν ἔφη ὁ μῦς· «Ἄλλὰ τὴν σὴν ἐγὼ δέδρα φιλίαν· τὸ γὰρ ἐκ φύσεως οὐκ ἀφίσταται· ἐὰν δὲ καὶ ἀφίσταται, οὐ μεθίσταται· εἰ δὲ καὶ μεθίσταται, οὐ συνίσταται. Διὰ τοῦτο κατέλιπον τὸν ἕνα δεσμὸν, ἕως οὔ εὖρω καιρὸν ἐπιτήδειον τοῦ κατακόψαι καὶ αὐτόν.»

Πρωῖτας δὲ γενομένης κατέλαβε καὶ ὁ θηρευτὴς τὸν τόπον. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ μῦς μακρόθεν, εἶπε τῇ γαλῆ· «Ὁ καιρὸς τοῦ πληρωθῆναι ἡμῖν τὰς συνθήκας ἤδη πάρεστιν· ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἀθετῶ ταύτας.» Καὶ κόψας τὸν καταλειφθέντα δεσμὸν ἔφυγεν. Ἡ δὲ γαλῆ τότε τῷ φόβῳ τοῦ θηρευτοῦ διώξασα τὴν νύμφην εἰς τὸ δένδρον ἀνήλθε, καὶ ὁ μῦς εἰσηλθεν εἰς τὴν κατάδυσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ θηρευτὴς λαβὼν τὰ δίκτυα κενά, ἀνεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν.

Οὐ μετὰ πολλὰς οὖν ἡμέρας ἐξῆλθεν ὁ μῦς τοῦ βοσκηθῆναι· καὶ ἰδὼν τὴν γαλῆν μακρόθεν οὐκ ἐθέλησε πλησιάσαι πρὸς αὐτήν. Ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔφη· «Πρόσελθε, ὦ φίλτατε, πρὸς με, ὅπως ἀνταμείψωμαί σε, περὶ ὧν ἐποίησας εἰς ἐμέ ἀγαθῶν.» Καὶ ὁ μῦς εἶπεν αὐτῇ· «Ἡ ἡμετέρα φιλία οὐ δεῖται ἐγγύτητος· πῶς γὰρ ἐγγίσω σοι βρώσις σοι ὦν; οὐ γὰρ δεῖ που τὸν ἀδύνατον πλησιάζειν τῷ δυνατωτέρῳ αὐτοῦ ἐχθρῷ. Ἡ γοῦν προλαβοῦσα ἡμῶν φιλία ἀναγκαῖα γέγονε διὰ τὴν ἀμφοτέρων σωτηρίαν. Ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔστω ἡμῶν ἡ φιλία μακρόθεν· τὸ γὰρ ἐγγίσει με πρὸς σε ἀδύνατόν ἐστι, καὶ οὐ λυσιτελεῖ μοι.»

Οὕτως ἄρα, εἶπεν ὁ φιλόσοφος, δύο ἐχθροὶ ἐν περιστάσει μὲν φιλοῦνται, ἀνώτεροι δὲ τῶν κινδύνων γεγονότες ἐν τῇ προτέρᾳ πάλιν διαμένουσιν ἐχθροί.

ΤΜΗΜΑ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῷ φιλοσόφῳ εἶπεν· «Ἐγὼν καὶ τοῦτο· διασαφήνισον δὲ ἡμῖν, πῶς δεῖ τὰς ἔχθρας εὐλαβεῖσθαι, καὶ τὰς μνησικακίας παρατηρεῖν.»

Ὁ δὲ φιλόσοφος ὑπολαβὼν ἔφη· «Βασιλεὺς τις ψιττακὸν ἐκέκτητο μιμηλὸν καὶ ὠραῖον, ἔχοντα καὶ οἰκεῖον νεοττόν. Τοῦτον προσέταξεν ὁ Βασιλεὺς, ἅμα τῷ νεοττῷ, τῷ οἰκείῳ συνδιαιτᾶσθαι παιδί. Συνέπαιζον οὖν ἀλλήλοις, οἷα εἰκὸς, καὶ μετελάμβανον πάντοτε τῆς αὐτῆς τροφῆς. Ὁ δὲ ψιττακὸς ὁσημέραι ἐπὶ τὸ ὄρος ἀπήρχετο, καὶ δύο τινὰς καινὰς ὀπώρας μετεκόμιζε, καὶ ἐδίδου τὴν μὲν μίαν τῷ οἰκείῳ νεοττῷ, τὴν δὲ ἑτέραν τῷ Βασιλέως παιδί. Ἀμφότεροι δὲ ταχέως αὐξηθέντες εἰς ἰσχύος ἐπίδοσιν καὶ ἡλικίας ἦλθον ἀκμήν. Ἀποδημοῦντος οὖν τοῦ ψιττακοῦ, ὁ τούτου νεοττὸς ἐπὶ τι πτηνὸν, προσφιλὲς τῷ παιδί τοῦ βασιλέως, ἐπεισπηδήσας ἐτραυματίσε τοῦτο. Ἐφ' ᾧ ὀργισθεὶς ὁ παῖς ἐκείνον ἀπέκτεινεν. Ἐλθὼν οὖν ὁ ψιττακὸς καὶ ἰδὼν τὸν οἰκεῖον νεοττὸν ἀνηρημένον, καὶ πάνυ τῇ λύπῃ συσχεθεὶς, ἔφη· «Οὐαὶ τοῖς βασιλεῦσι, τοῖς μῆτε συνθήκας τηροῦσι, μῆτε φιλίας δεσμούς! Οὐαὶ δὲ καὶ τοῖς ἐξυπηρετοῦσιν αὐτοῖς, οἳ οὔτε τιμῶσιν, οὔτε ὀρώσιν τινὰς, εἰ μὴ ἔσονται πολλάκις ἐπιδεεῖς αὐτῶν γένωνται! Ὅτε δὲ οὐκ ἐπιδέονται τούτων, οὐδὲ προσφωνοῦσιν αὐτούς, μὴ εἰδότες ἀρετῆς ἀμοιβὴν, μῆτε συγγνώμην ἀμαρτημάτων, οἳ πᾶν πλημμέλημα ἐργαζόμενοι, καὶ μηδαμῶς τοῦτο λογιζόμενοι.» Εἶτα, «Ἄμνουμαι ἔφη, σήμερον τὸν παλαμναῖον καὶ ἀλιτήριον, καὶ πρὸς οἶκτον ἀκαμπῆ, καὶ τῆς συναυλίας ἀθετητὴν, καὶ τῆς συνδιαιτήσεως ἐπιλήσμονα.» Καὶ ἐπεισπηδήσας τῷ τοῦ παιδὸς προσώπῳ, τοῖς ὄνυξι τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν ἐξέβαλε. Καὶ τοιοῦτον οὗτος ἔργον κατατολή-

σας, ἐπί τινα ὑψηλότατον καὶ ὀχυρώτατον ἀνήλθε τόπον.

Ὁ οὖν Βασιλεὺς τὸ γενόμενον ἀναμαθὼν, καὶ θυμοῦ πλησθεὶς, ἀπῆλθε πρὸς τὸν ψιττακὸν, καὶ προσεκαλεῖτο αὐτόν. Ὁ δὲ ψιττακὸς ἔφη· «Γίνωσκε, ὡς ὁ τῶν συνθηκῶν παραβάτης εὐάλωτος τῇ οἰκείᾳ παρὰβάσει γίνεται. Καὶ εἰ πρὸς τινα καιρὸν ἀνέξεται τούτου ἡ θεία πρόνοια, οὐκ ἀπολυθήσεται τῆς καταδίκης, ἀλλ' εἰς αἰῶνας κολασθήσεται· διαβαίνει δὲ κόλασις καὶ ἐπὶ υἱοὺς καὶ υἱωνοὺς, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. Ὁ γοῦν σὸς υἱὸς τὴν ἀντέκτισιν τῆς δίκης ταχεῖαν εἴληφεν.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ὑπολαβὼν ἔφη· «Καλῶς εἴρηκας, καὶ οὐδὲν ἀμφίβολον καταλέλοιπας· κάτελθε λοιπὸν ἀνενδοιάστως.» Ὁ δὲ ψιττακὸς ἔφη· Οὐ δεῖ με ταῦτα ποιῆσαι· οἱ γὰρ ἐχέφρονες παραινοῦσιν ἀεὶ παρατηρεῖσθαι τὸν μνησίκακον, καὶ ὅσον ὁ τοιοῦτος ὑποκολακεύει καὶ ὑποσαίνει, τοσοῦτον φευκτέος καὶ παρορατέος· καὶ οὐκ ἄλλως τις ἐκφεύζεται τὴν ἐξ αὐτοῦ βλάβην, εἰ μήγε τῇ τούτου ἀποχῇ καὶ τῇ τῶν οἰκείων σωτηρίᾳ. Φασὶ γὰρ, ὡς δεῖ τοὺς νοῦν ἔχοντας, τοὺς μὲν γονεῖς λογίζεσθαι φίλων τάξιν ἐπέχειν, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς συνοδοιπόρων, τὰς δὲ ὁμοζύγους συνήθων, τοὺς δὲ υἱοὺς μνήμης ἕνεκα προσειλημμένους, τὰς δὲ θυγατέρας ἀντιδίκους, τοὺς δὲ συγγενεῖς δανειστάς καὶ χρεῶν ἀπαιτητάς, ἑαυτὸν δὲ μεμονωμένον καὶ πάσης συγγενείας ἔρημον. Καγὼ οὖν τῇ τοιαύτῃ παραινέσει ἐπόμενος ἤδη μεμόνωμαι.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς εἶπεν· «Εἰ μὲν συ πρῶτος κατήρξω τῆς ἡμετέρας βλάβης, ἔδει σε ἡμᾶς παραφυλάττεσθαι· ἐπεὶ δὲ ἡ προκάταρξις ἄφ' ἡμῶν γέγονε, τί σοι πάρεστιν ἐμποδῶν ἐν τούτοις τοῦ μὴ πιστεῦειν ἡμῖν;» Ὁ δὲ ψιττακὸς ἔφη· «Αἱ μνησι κακίαι μέγιστα πάθη περὶ τὴν καρδίαν ἐργάζονται, καὶ γλῶσσαι

οὐκ ἐμφαίνουσιν ἀληθέστατα τὰ τῶν ψυχῶν διανοήματα, καὶ τῶν καρδιῶν ὑπὲρ τὰς γλώσσας. Οὔτε οὖν ἡ (ἐμὴ) καρδία μαρτυρεῖ σου τῇ γλώττῃ, οὔτε ἡ σὴ τῇ ἐμῇ μαρτυρεῖ γλώττῃ.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Οὐκ οἶσθα, ὦ ψιττακέ, ὡς ὁ ἐχέφρων ἀνὴρ ὀφείλει τὴν μνησικακίαν ἐκριζῶσαι μᾶλλον, ἢ αὐξῆσαι ;» Ὁ δὲ ψιττακὸς ἔφη· «Ἔστι τοῦτο, ὦ Βασιλεῦ, ἔστι καθὼς εἴρηκας, ἀλλ' οὐ δεῖ τὸν ἐχέφρονα ἄνδρα ὑπολαμβάνειν, ὡς ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ τῆς προκειμένης μεταξὺ ἐπιλέλησται ἀμφισβητήσεως, ἀλλὰ παρατηρεῖσθαι τὸ ἀπατᾶσθαι· πολλοὶ γὰρ, μὴ δυνάμενοι τῇ βίᾳ ἠττηθῆναι, τοῖς ἀπατηλοῖς ἔργοις καὶ λόγοις ἐάλωσαν, καθάπερ ὁ ἄγριος ἔλεφας διὰ τοῦ ἡμέρου ἀλίσκεται.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς εἶπεν· «Ὁ ἐλευθέριος ἀνὴρ οὐ μεταλλάττει τὸν τρόπον, οὔτε μὲν τῆς φιλίας καταφρονεῖ, εἰ περιδειλος περὶ αὐτοῦ γενήσεται· τοῦτο (γὰρ) ἔργον ἀνδρῶν, τὸ φρόνημα χθαμαλῶν.» Ὁ δὲ ψιττακὸς ἔφη· «Αἱ μνησικακίαι πᾶσαι ἐπισφαλέστεραι αἰ ἐν ταῖς τῶν Βασιλέων ψυχαῖς, αἱ δὴ λογίζονται τὴν ἀντέκτισιν τροπαιὸν τε καὶ καύχημα. Ἔοικε γὰρ ἡ μνησικακία ἀνθραξιν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, οἷς ὅτε ἐπιτηδεῖα ὕλη πρὸς ἐπίκαισιν προσεγγίση, τὸν πυρσὸν ἀέριον ἀπεργάζεσθαι, καὶ τὴν φλόγα δυσκατάληπτον. Οὔτε γὰρ δυσωπήσεσιν ὁ μνησικακὸς ὑπῆκει, οὔτε ἰκεσίαις μαλθακίζεται. Πολλάκις δὲ ὁ μνησικακούμενος, δυνάμενος ἰάσασθαι τὸν μνησικακὸν διὰ τινῶν ἐνοιῶν καὶ ὠφελειῶν, δυνάμενων ἀπαλεῖψαι τὰ ἐν ταῖς καρδίαις σκιρρωθέντα, ἐπιστρέφει πρὸς τὸ μνησικακὸν· ἀλλ' ἐγὼ ἀδυνάτως ἔχω τοιοῦτοις πρὸς σὲ χρῆσασθαι. Ἀλλ' εἰ καθαρὰν διαθέσιν πρὸς ἐμὲ δικτηρεῖς, ἄγνωστον τοῦτο ἐμοί, καὶ περιδεῆς ἔσομαι κχτὰ πάντα τὸν τῆς συναυλίας καιρόν. Οὐδὲν οὖν ἄλλο καταλέλειπται σκοποῦ ἐχόμενον ὀρθοῦ,

ἀλλ' ἢ τὸ ἀποσχισθῆναί σου, καὶ ἀποχωρισθῆναι, καὶ ἀποικισθῆναι. Λοιπὸν οὖν ἔρρωσό μοι.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς εἶπεν· «Οἶδα, ὡς ἀδυνάτως ἔχει ἕκαστος τὸ ὠφελεῖν καὶ βλάπτειν, καὶ ὡς οὐδὲν ἐστὶ τῶν ὄντων, ἢ μείζον ἢ ἔλαττον, ὃ μὴ κατ' εἰμαρμένην καὶ πεπρωμένην τινὰ μοῖραν γίνεται. Καὶ ὡσπερ οὐκ αἰτιός τις ἐστὶν τῆς γενέσεως τῶν γενομένων τοῖς ἀνθρώποις, οὕτως οὐδὲ τῆς φθορᾶς τῶν φθειρομένων. Οὐδὲν οὖν ἔγκλημα προσάπτεται σοὶ ἕνεκα τῆς τοῦ υἱοῦ μου πηρώσεως, οὐδὲ ἐκείνῳ ἕνεκεν τῆς τοῦ σοῦ νεοτοῦ ἀναιρέσεως· εἴμαρτο γὰρ τάδε γενέσθαι, καὶ συνεργοὶ τινες ἡμεῖς τῇ τῆς εἰμαρμένης ἀνάγκῃ ἐχρηματίσαμεν.» Ὁ δὲ ψιττακὸς ἔφη· «Ἀληθῶς εἶπας περὶ τῆς εἰμαρμένης· ἀλλὰ δεῖ τὸν νουνεχῆ παρατηρεῖν τὰ ἐπισηπλή, καὶ μὴ πιστεῦειν τῇ εἰμαρμένῃ, ὑπέρτερον δὲ ταύτης τὸν οἰκειὸν δοξάζειν λογισμὸν. Ἐγὼγε οὖν οἶδα, ὡς ἡ γλῶσσα ὤμωκεν, ἢ δὲ φρὴν ἀνώμοτος. Σὺ οὖν τὴν ἐμὴν ψυχὴν ζητεῖς, αἱ δὲ ψυχαὶ τὸν θάνατον ἀπαναίνονται. Λέγονται γάρ, ὡς ἡ πενία, καὶ ἡ λύπη, καὶ ἡ τῶν φιλητάτων στέρησις μέγιστα συμφοραὶ εἰσιν, καὶ ὃ ταῦτα μαθὼν, ἀκριβέστερον οἶδε τὰς τῶν παθόντων ἀλγηδόνας. Καγὼ οὖν ἔχω τινὰ παρὰ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ὑποδείγματα τῶν ἐν τῇ σῇ ψυχῇ παθημάτων, καὶ ἀσύμφορον ἔσται μοι τὸ συνέπεσθαί σοι. Ὅταν γὰρ ἀπομνημονεύεις σὺ τὸ τοῦ υἱοῦ σου πάθος, καγὼ τὸ τοῦ ἐμοῦ νεοττοῦ, ἀλλοίωσις μεγίστη περὶ τὰς καρδίας ἐκατέρων γίνεται.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Οὐκ ἀγαθὸς ὁ μὴ δυνάμενος ἀπαλείφαι τὰ ἐν τῇ ψυχῇ παθήματα, ἀλλὰ μνημονεύει τινῶν ἐξ αὐτῶν.» Ὁ δὲ ψιττακὸς ἔφη· «Ὁ τὸν πόδα ἀλγῶν, καὶ τὰ χεῖρα βραδίξειν ἐπιτηδεύηται, οὐκ ἀγάλγητος

διατελεῖ. Καὶ ὁ ὀφθαλμιῶν, εἰ καὶ πρὸς ἀνέμων ἀνωπῆσει πνοάς, πάντως, καὶ μὴ βούληται, ἀμβλυωπῆσει. Καὶ ὁ μνησικακος, εἰ πρὸς τὸν μνησικακούμενον διαλέξεται, πάθος τῷ πάθει προστίθεται. Δεῖ οὖν τὸν ἐχέφρονα πόρον σωτηρίας εὐρίσκοντα, μὴ παρέρχεσθαι τοῦτον. Κάμοι δὲ πολλοὶ σωτηρίας πρόκεινται πόροι. Φασὶ δὲ καὶ οἱ φιλόσοφοι, ὡς πέντε τινὰ ἔθη δοξάζουσι τὸν ἄνθρωπον· τὸ μὴ βλάπτειν, τὸ πεπαιδευμένον εἶναι, τὸ τὰς ἐναντίας ὑπολήψεις ἐκφεύγειν, τὸ προσηγὲς καὶ φιλότιμον ἐν τοῖς ἡθεσι, καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐν τοῖς ἔργοις. Καὶ φρόνιμος, ὅστις ὀδοικῶς περὶ ἑαυτοῦ, ἀποσχοινίζεται συγγενῶν, υἱέων, πλοῦτου, καὶ αὐτῆς τῆς πατρίδος· ἀπάντων γὰρ τούτων εὐρήσει ἀντάλλαγμα, τῆς δὲ ψυχῆς ἡκιστα εὐρήσει. Εἴρηται δέ, ὡς χείρων πλοῦτος τῶν ἄλλων, ὁ μὴ μεταδιδόμενος, καὶ χείρων σύζυγος, ἢ τῷ ἀνδρὶ μὴ εὐνοοῦσα, καὶ χείρων παῖς, ὁ ἀπειθής, καὶ χείρων Βασιλεὺς, ὃς προσποιεῖται ἀθῶος, καὶ χείρων φίλος, ὁ ἄπιστος, καὶ χείρονες πόλεις, αἱ περίφοβοι καὶ ἐπισφαλεῖς. Καὶ γὰρ οὖν, εἴπερ-
πεισθήσομαι σοι, ἀεὶ περίφοβος ἔσομαι.» Ταῦτα εἰπὼν ὁ ψιττακὸς ἀφιπτάμενος ἀπηλλάγη.

Οὕτως ἄρα χρή τινά, ὡς τὸν ψιττακὸν, εὐλαβεῖσθαι καὶ παρατηρεῖν τὰς μνησικακίας.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς πάλιν τῷ φιλοσόφῳ εἶπε· «Τὸ μὲν παράδειγμα τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀπεχθανομένων, ἱκανῶς ἔγνω· ὑποδειγμάτισον δέ μοι, ὅπως δεῖ τοὺς Βασιλεῖς ἐπιστρέφειν πρὸς ἑαυτοὺς τοὺς οἰκείους, οὓς ἀδίκως ποτὲ λαθόντες ἐτιμώρησάν τε καὶ ἀπεσόβησαν.»

Ὁ δὲ φιλόσοφος αὐτῷ ὑπολαβὼν ἔφη· «Εἴρηται, ὡς ἐν

τινι τόπῳ θῶς τις διῆγεν. Ἦν δὲ ἄρα οὗτος σῶφρων καὶ ἐπιεικὴς παρά τε τοῖς ὁμογενέσι, καὶ ταῖς ἀλώπηξι, καὶ τοῖς λοιποῖς, οὐδέποτε ποιῶν τὰ αὐτῶν ἔργα, μήτε αἶμα ἐκχέων ἀθῶον, μήτε σαρκοφαγῶν. Ἐφ' ᾧ τὰ ἄλλα θηρία ὀργισθέντα εἶπον αὐτῷ· «Γίνωσκε, θῶς, ὡς ἀπαρεσκόμεθά σου τῇ διαγωγῇ, καὶ τῷ βίῳ, ὃν προείλου· λυσιτελοῦσι γὰρ οὐδέν σοι αἰ ἄρεται, ἐπεὶ ἀδύνατόν σε ἡμῖν συμβαδίζειν.» Καὶ ὁ θῶς, «Ἡ μὲν ὑμετέρα, φησί, φιλία καὶ συνοδοιπορία, οὐδέν μοι ἀμάρτημα προξενεῖ· ἐπεὶ μηδὲ οἱ τόποι καὶ αἰ συναυλῖαι τοποῦσι τὰ ἀμαρτήματα, ἀλλ' αἰ καρδίαι καὶ τὰ ἔργα· πλὴν εἰ καὶ τῷ σώματι ὑμῖν συναυλίζομαι, τῇ ψυχῇ πόρρω ἀπόκισμαι.» Ἐπέμενε δὲ ὁ τοιοῦτος θῶς τῇ ἀρετῇ οὕτως, καὶ διαβόητος ἐγένετο ἐπὶ ταύτῃ.

Λέων δὲ τις τῶν θηρίων Βασιλεὺς, μαθὼν τὰ κατ' αὐτόν, προσεκαλέσατο τοῦτον, καὶ φησι πρὸς αὐτόν· «Μεγάλη μου ἡ δυναστεία, καὶ εὐρύχωροι οἱ τόποι, καὶ δέομαι πιστοτάτου ὑπηρέτου· ἤκουσται γὰρ μοι τὰ περὶ σου, καὶ τῶν ἀρετῶν σου, καὶ δοξάσαι σε βούλομαι, καὶ τινα σοι ἀρχὴν ἐγχειρήσαι μεγάλην.» Ὁ δὲ θῶς ἔφη· «Χρὴ τοὺς Βασιλεῖς ἐκόντας ἐπιλέγεσθαι τοὺς ὑπηρέτας, καὶ τούτοις παραδιδόναι τὰς ἀρχάς· ἐπεὶ εἴτις ἀκουσίως μεταχειρίζεται τι τῶν ἔργων, οὐ προθύμως αὐτὸ μέτεισι· καὶ γὰρ οὖν τὰς ἐξουσιαστικὰς αἰ ἀποτρέπομαι μεταχειρήσεις, ἄπειρος ὢ τῶν τοιούτων. Καὶ σοι, ὦ Βασιλεῦ, πάρεστι πολλὰ θηρίων γένη, καὶ περὶ πᾶν ἔργον προθυμότατα, ἃ δὴ σοι ἐξυπηρετήσει, ὡς δεῖ, καὶ ἑαυτὰ ὠφελήσει προσηκόντως.»

Ὁ δὲ λέων εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἄρκει· οὐ γὰρ ἐάσω σε τοῦ μὴ ἐξυπηρετεῖσθαι μοι.» Ὁ δὲ θῶς ἔφη· «Δύο τινες μόνοι δύνανται τοῖς ἐξουσιασταῖς δουλεύειν· ὅ,τε δόλιος ἄ-

νήρ, ὁ συγκαλύπτων τὰ ἔργα αὐτοῦ διὰ δώρων καὶ μεταδόσεων, καὶ ὁ ἡλίθιος, ὁ καὶ δυσαίσθητος, ὁ τοσοῦτον διὰ τῆς ἡλιθιότητος ἐκφεύγων τὸν τῶν κακῶν φθόνον. Ὁ δὲ σωφρόνως καὶ εὐσεβῶς ὑπηρετεῖσθαι πειρώμενος, σπανίως τὰς ἐχθρας ἐκφεύγει· ὅ,τε γὰρ ἐχθρὸς τοῦ ἐξουσιαστοῦ ἀπεχθάνεται πρὸς τοῦτόν, ὡς εὐνοοῦντα πρὸς αὐτόν, καὶ ὁ φίλος ἐρίζει, βουλόμενος οἰκειότερος τοῦτου ἔσεσθαι. Ἔτοιμος οὖν ἐστὶν ὁ τοιοῦτος διὰ ταῦτα ἀπολέσθαι.»

Ἄλλο δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Μὴ σοι μελέτω τῶν ἐμῶν ὑπηκόων ἕνεκα· ὑπέρτερόν σε γὰρ τούτων τῇ τιμῇ ἀναδείξω.» Καὶ ὁ θῶς, «Μεγίστη, ἔφη, πρὸς ἐμὲ εὐεργεσία, τὸ ἐάσαι με ἐν ταύτῃ τῇ ἐρήμῳ ἀδεῶς διαιτᾶσθαι, ἀρκούμενον τῇ τῆς χλόης καὶ τοῦ ὕδατος μεταλήψει· ἀκούω γάρ, ὡς ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ, ὁ τοῖς Βασιλεῦσιν ὑπηρετῶν πάσχει τῇ ψυχῇ ὑπὸ τοῦ δέους τοσοῦτον, ὅσον ἕτερος παρ' ὄλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν οὐχ ὑφίσταται. Καὶ μετρίως ζῶν καὶ ἀδεῶς, κατὰ πολὺ κρείττων τοῦ ἐν δόξῃ καὶ μυρίαῖς φροντίσιν.»

Ἄλλο δὲ λέων εἶπεν· «Ἐγὼ, ἄπερ εἶπας, φοβεῖσθαι δέ σε οὐ χρὴ· ἀνάγκη δέ σε ἡμῖν ἐξυπηρετήσεσθαι.» Καὶ ὁ θῶς· «Ἐπεὶ ἀδύνατόν μου ἐστὶ γίνεσθαι τὸ αἶτημα, ἀξιῶ λοιπόν, εἴ τις τῶν ὑπὸ σε κατηγορήσει μου, μὴ συναρπαχθῆναί σε τοῖς τούτου λόγοις εὐθὺς, ἀλλὰ ἀνέχεσθαι μετὰ τὴν ἔρευναν τὴν κρίσιν ἐπενεγεῖν· φιλία γὰρ ἄκαιρος, ἴσόν ἐστι τῷ μισεῖν. Καὶ βουλευόμενος μετὰ τίνος τῶν κατὰ σε, σιόπει πρῶτον, πῶς ἐκεῖνος τὰ οἰκεία διώκησεν· ὁ γὰρ κακῶς ὑπὲρ τῶν οἰκείων διατεθείς, οὐδέπω καλῶς βουλεύεται περὶ τῶν ἄλλοτρίων. Καὶ τὸν προσομιλοῦντά σοι τριχῇ δεῖ σκοπεῖν, ἢ ὡς μείζονα, ἢ ὡς ἐλάττονα, ἢ ὡς ἴσον. Καὶ εἰ μὲν μεί-

ζων σου, δεῖ ἀκούειν καὶ πείθεσθαι αὐτῷ· εἰ δὲ ἤτων, πείθειν· εἰ δὲ ἴσος, συμφωνεῖν, καὶ οὐδέποτε ἐμπέσης εἰς φιλονεικίαν.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς, πληροφορήσας περὶ τούτου τὸν θῶα, παρέδωκεν αὐτῷ τὰ ἴδια ταμεῖα, καὶ πάντων προέκρινε, καὶ συμβούλῳ ἐχρήτη, καὶ δι' αἰδοῦς καὶ σεβασμοῦ τοῦτον εἶχεν. Οὐ πολὺ δὲ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ἀγανακτήσαντες οἱ περὶ τὸν λέοντα, καὶ φθόνου πλησθέντες, πάντα λίθον κεκινήκασιν, ἵνα τὸν τοῦ λέοντος θυμὸν δολίως κατὰ τοῦ θῶος διεγείρωσι. Καί ποτε τροφήν ἠδίστην, τοῦ λέοντος προστάξαντος εἰς τὴν αὔριον ἑαυτῷ τηρηθῆναι, λαθόντες ταύτην ἔκλεψαν· ἦν ὁ λέων ἐπιζητήσας, καὶ μὴ εὐρῶν, πάνυ ἐπλήσθη θυμοῦ.

Ἀπῆν δὲ τὸ τηνικαῦτα ὁ θῶς· μόνοι δὲ παρήσαν οἱ τὸν δόλον συρράψαντες. Θυμῷ δὲ ἠττηθέντα τὸν λέοντα θεασάμενοι, πρὸς ἀλλήλους ἔφασκον· «Ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμᾶς ἀναγγεῖλαι τῷ Βασιλεῖ τὰ ὠφελούντα τοῦτον καὶ βλάπτοντα, κἄν τινες ἐπὶ τούτο δυσχεραίνωσιν· ἀνεμάθομεν γάρ, ὡς ὁ θῶς εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν τὴν τροφήν τοῦ Βασιλέως ἐκόμισεν.» ἕτερος δὲ αὐτῶν ὑπολαβὼν ἔφη· «Ἔοικεν ἢ πράξις αὕτη ἐκείνου ὑπάρχειν· πλὴν ἐρευνήσατε ἀκριβῶς περὶ τούτου.» Ἄλλος δὲ εἶπεν· «Εἰ τοιούτῳν τι φανῆται ἐργασάμενος, ἀληθῆ εἰσι πάντα, ὅσα κατ' αὐτοῦ ἐλέγοντο.» ἕτερος δὲ ἔφη· «Τῷ ὄντι οὐδεὶς δόλιος καὶ πανούργος ἀνὴρ ὢν, λαθεῖν δυνήσεται. Μέγα τι ἔγκλημα περὶ τοῦ τοιούτου ἀκήκοα θῶος· ἀλλ' οὐκ ἐπίστευον τούτῳ, ἄχρις οὔ τὸν ὑμέτερον νυνὶ λόγον ἀκήκοα.» Καὶ ἕτερος τῶν συκοφαντῶν ἔφη· «Οὐ λέληθέ με ὁ τοιούτος ἅμα τῷ θεάσασθαι αὐτόν. Πολλάκις τε πρὸς τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα εἶπον, ὡς μόνοι ὑποκρίσεις εἰσὶ πάντα τὰ κατ' αὐτόν.» — «Εἰ τοῦτο φανῆται ἀληθές, ἕτερος ἔφη, οὐ κλοπῆ

ἔστι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσέβεια καὶ θρασύτης.» Καὶ ἄλλος οὖν ἔφη· «Εἰ ὁ Βασιλεὺς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ψηλαφήσῃ, πάντως εὐρήσει τὸ ἀληθές.» Καὶ αὖθις ἄλλος· «Γενέσθω τοιγαροῦν ἡ ἔρευνα.» Καὶ ἕτερος· «Οἶδά φησι, ὡς ὁ θῶς τῇ συνήθει πανουργία χρησάμενος, κεναῖς ἀπολογίαις τὸν Βασιλέα πείσει.» Καὶ διελέγοντο οὕτως πρὸς ἀλλήλους, ἄχρις οὗ πρὸς θυμὸν τὸν λέοντα ἐκίνησαν.

Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ λέων τὸν θῶα, ἠρώτα πρῶτον περὶ τοῦ ἐδέσματος, τί γέγονεν; Ὁ δὲ θῶς ἔφη· «Τῷ δεῖνα τοῦτο ἐπέδωκα, τοῦ φυλάξαι αὐτό.» Ἐκείνος δὲ ἐρωτηθεὶς ἠρνήσατο· ἐφρόνει γὰρ τὰ τοῖς συκοφάνταις ἐκείνοις. Καὶ δὴ σταλέντες τινὲς παρὰ τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν τοῦ θῶος οἰκίαν, εὖρον ἐν αὐτῇ τὸ ἔδεσμα, καὶ λαβόντες αὐτὸ προσήνεγκαν τῷ Βασιλεῖ. Παρῆν δὲ ἐκεῖσε λύκος τις, ἀγαθὸς τοῖς ἄλλοις λογιζόμενος, καὶ δίκαιος, ὃς τηνικαῦτα προσεγγίσας τῷ Βασιλεῖ ἔφη· «Οὐ δεῖ σε, ὦ Βασιλεῦ, συγγνώμην ἀπονεῖμαι τῷ ἀλιτηρίῳ τούτῳ· εἰ γὰρ οὗτος τῆς δίκης ἀφεθῆ, οὐδεὶς ἔτι τολμήσει δόλον τινὸς ἀποκαλύψαι τῷ κράτει σου φανερώς.»

Προσέταξεν οὖν ὁ Βασιλεὺς τὸν θῶα τηρεῖσθαι ἀκριβῶς ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ τις τῶν συγκαθέδρων αὐτοῦ ἔφη· «Θαυμάζω πῶς λέληθεν ὁ θῶς, τοιοῦτος ὢν, ἄχρι τοῦ νῦν τὴν τοῦ λέοντος ἀγχίνοιαν, πανοῦργος καὶ δόλου πλήρης ὢν.» Ἄλλος δὲ εἶπε· «Τοῦτο θαυμαστότερον, εἶγε ἐρευνήσει μετὰ τὴν τοῦ ἐκγλήματος φανέρωσιν.» Ἀπέστειλεν οὖν ὁ λέων τινὰς ἐπὶ τὸν θῶα ἐπερωτήσοντας αὐτὸν, ὅπως ἔχει. Οἱ δὲ ὑποστρέψαντες ἐπλάσαντό τινας λόγους, ὡς ἀπὸ τοῦ θῶος, τὸν λέοντα παροξύναντες, οὓς ἀκηκοὼς ὁ λέων, ἀναιρεθῆναι παραυτίκα τὸν θῶα ποροσέταξεν.

Ὅπερ μαθοῦσα ἡ τοῦ λέοντος μήτηρ, καὶ γνοῦσα τὸ σκευώρημα, ἀναβαλέσθαι τὴν τοῦ θῶος ἀναίρεσιν διεπράξατο.

Καὶ πρὸς τὸν λέοντα παραγενομένη, «Δί' ἦν αἰτίαν, ὦ τέκνον, ἀναιρεῖς, φησι, τὸν θῶα ;» Καὶ ὁ λέων εἶπεν αὐτῇ τὰ γεγονότα. (Ἡ δὲ μήτηρ ἔφη· οὐ καλῶς ἔσπευσας ἐν τούτῳ τέκνον)· χρὴ γὰρ τὸν νουνεχῆ σπεύδειν ἐκφεύγειν τὸν εἰς νέωτα μετάμελον, καὶ δεῖ περὶ τούτου πάντων μάλιστα ἀνέχεσθαι καὶ μὴ σπεύδειν. Ἦτε γὰρ γυνὴ διὰ τοῦ ἰδίου ἀνδρὸς συνίσταται, καὶ ὁ παῖς διὰ τῶν γονέων, καὶ ὁ μαθητὴς διὰ τοῦ διδασκάλου, καὶ ὁ στρατὸς διὰ τοῦ στρατηγῶ, καὶ ὁ βασιλεὺς διὰ τῶν νόμων, καὶ οἱ νόμοι διὰ τῆς φρονήσεως, καὶ ἡ φρόνησις διὰ τῆς ἀνοχῆς. Καὶ ἀρχὴ συνέσεως βασιλείως, τὸ γινώσκειν τοὺς ὑπ' αὐτόν, καὶ ἐκάστῳ τὴν κατ' ἀξίαν ἀπονέμειν τιμὴν, καὶ εἰδέναι, ὡς οὐ παύσονται οὗτοι πρὸς ἀλλήλους ἐρίζοντες, καὶ ἀλλήλων κατηγοροῦντες. Καὶ συ οὖν ἐδοκίμασας πολλάκις τὸν θῶα, καὶ εὐρῶν τοῦτον πιστότατον, ἀρτίως δι' εὐτελεῆ τροφήν βιοθάνατον ἀπεργάζη, διὰ κατηγορίαν μοχθηρῶν τινῶν. Ἡ ἀγνοεῖς, ὡς οἱ βασιλεῖς, ὅτε ἐτέροις ἐπιτρέψωσιν, ἃ αὐτοὶ ὀφείλουσι δι' ἑαυτῶν μετέρχεσθαι, ἀπόλυνται ; Οὐχ ὄρας τοὺς τὸν οἶνον ἐξωνομένους, ὅπως ἀκριβολογοῦνται περὶ τὴν χροῖαν αὐτοῦ καὶ τὴν γεῦσιν, καὶ τὴν ὄσμην, μήπως ἀδικηθῶσι ; Πόσον γε δεῖ μᾶλλον τοὺς βασιλεῖς ἀκριβολογεῖσθαι ἕνεκα τῶν προκειμένων μεγίστων ἔργων ; Δεῖ οὖν σε, ὦ Βασιλεῦ, διασκέψασθαι περὶ τοῦ θωῶς ἀκριβέστιρον· θαυμάζω γὰρ, πῶς ὁ τοιοῦτος ἐν χρόνῳ τοσοῦτῳ κρεῶν ἀπεχόμενος, μικρὸν νυνὶ ἑαυτῷ ἐσπετερίσατο ἔδεδμα ; Πόθεν οὖν οἶδας, εἰ οἱ κατήγοροι αὐτοῦ τὸ ἔδεδμα λάθρα ἐν τῇ αὐτοῦ κατέκρυψαν οἰκίᾳ, τῷ φθόνῳ βαλλόμενοι ; ἢ οὐχ ὄρας τὸν γῦπα, ὅταν πτώμα φέρη, ὑπὸ πολλῶν ὑπὲρ τούτου πτηνῶν συμπολεμούμενον ; καὶ τὸν κύνα, ὅταν δράξῃται ὄστουν, ὑπὸ πολλῶν κυνῶν καθυλακτούμενον ; Δύο γὰρ εἰσιν αἱ μέγιστα βλάβαι,

τοῖς τε ἄρχουσι, τοῖς τε ἀρχομένοις, καὶ μάλιστα τοῖς ἄρχουσι· τὸ ἀγαθῶν συμβούλων καὶ φίλων στερηθῆναι, καὶ τὸ πονηροὺς ἔχειν συμβούλους καὶ φίλους. Ὁ οὖν θῶς, ὄλος σοι προσανακείμενος, καὶ μηδέν σοι ἀποκρύπτων, ἔργον φθόνου γέγονε.»

Ταῦτα τῆς μητρὸς τοῦ λέοντος δημηγορησάσης, εἰσηλθέ τις τῶν πονηρῶν ἐκείνων συνομωτῶν, καὶ ἀνήγγειλε τῷ λέοντι ἅπαν τὸ κατὰ τὸν ἀθῶον θῶα σκευώρημα. Τὸ δὲ διαγνοῦσα ἡ τοῦ Βασιλέως μήτηρ, ἔφη πρὸς αὐτόν· «Ἐπειδὴ ἔγνωσ τ' ἀληθές, ἀποδιώξον τοὺς ἀλιτηρίους τούτους καὶ πονηροὺς συκοφάντας, καὶ μὴ καταφρονήσης τούτων, ὡς μηδαμινῶν· ὁ γὰρ ἀσθενὴς χόρτος συνδεδεμένος σχοινίον ἀποτελεῖ, δυνάμενον τὸν παμμεγέθη κατέχειν ἐλέφαντα. Οἰκείωσον δὲ αὐθις τὸν θῶα· πρὸς γὰρ τὴν προτέραν ἀποκαταστήσεται σοι εὖνοϊαν.»

Ὁ δὲ Βασιλεὺς λέων, ἐνθυμηθεὶς τῶν τοῦ θῶος ῥημάτων, εἰπόντος αὐτῷ· «Ὡς, εἴ τις κατηγορήσειεν αὐτοῦ, μὴ ἀκοῦσαι τοὺς λόγους αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔρευναν τὴν δίκην ἀποδοῦναι,» μετεκαλέσατο αὐτόν, καὶ ὑπέσχετο τούτῳ, ὡς διὰ τιμῆς πλείονος αὐτόν ἐξει. Ὁ δὲ θῶς εἶπε· «Γίνωσκε, Βασιλεῦ, ὡς μέγιστον προτέρημά ἐστι τὸ ἀνέχεσθαι τὸν ἄρχοντα τοῦ ὑπηκόου, παρῤῥησιαζομένου τὴν ἀλήθειαν. Καὶ γὰρ οὖν εὐνοϊκῶς λέγω, ὡς οὐ χρὴ με εἰσέτι σοι ὑπουργεῖν· δεῖ γὰρ τοὺς βασιλεῖς παρατηρεῖν τοὺς παρ' αὐτῶν ἀδίκως βλαπτομένους, καὶ τοὺς πλοῦτον ὁμοίως ἀφαιρουμένους, καὶ τοὺς ποτὲ οἰκείους, ἀναιτίως ἀπομακρυθέντας, καὶ τοὺς στερηθέντας μισθοῦ τινος, καὶ τοὺς πλεονέκτας καὶ ἀπλήστους, καὶ λογιζομένους τὴν τῶν βασιλέων ὠφέλειαν οἰκείαν βλάβην, καὶ τὴν ἐκείνου βλάβην ἰδίαν ὠφέλειαν· οὗτοι γὰρ πάντες ἐχθρῶν τάξιν ἐπέχουσι, καὶ φευκτέοι εἰσὶ. Καὶ πρὸς τούτοις δέδοικα, μήπως πά-

λιν τὸ πονηρὸν τοῦτο ἄθροισμα δόλον τινὰ κατ' ἐμοῦ
 συρράψῃ, καὶ τῇ παρούσῃ ὑπολήψει συνεργῶ πρὸς τοῦτό
 σοι χρήσεται.» Ὁ δὲ λέων ὑπολαβὼν ἔφη· «Ἔγνων σου
 τὴν φύσιν, ὡς ἀγαθὴ ἐστὶ καὶ πάσης ὑπολήψεως ἀλλοτρία·
 τὸν δὲ ἀγαθὸν ἄνδρα μυρίων ἐπιλαθέσθαι ἀμκρτημάτων
 εὐεργεσία μία παρασκευάζει. Λοιπὸν προθύμως ἡμῖν ὑπούρ-
 γει.» Ἀπεκατεστάθη οὖν ὁ θῶς εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ
 ὑπεροχὴν καὶ τιμὴν.

Οὕτω δεῖ τοὺς βασιλεῖς ἐπιστρέφειν πρὸς αὐτοὺς τοὺς
 ἑαυτῶν φίλους, οὓς ἀδίκως ποτὲ ἐδίωξάν τε καὶ ἀπεσώβησαν.

ΤΜΗΜΑ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς τῷ φιλοσόφῳ ἔφη· «Καὶ τοῦτό σου τὸ
 παράδειγμα ἔγνων· ἀνάγγειλόν οὖν μοι, τίνα δεῖ τὸν Βασι-
 λέα εὐεργετεῖν, καὶ πῶς δεῖ καταπιστεῦσθαι ;»

Ἀρξάμενος οὖν πάλιν ὁ φιλόσοφος, τοιαῦτα τῷ Βασιλεῖ
 ἔφασκε ῥήματα· «Δεῖ τὸν Βασιλέα εὐεργετεῖν τοὺς εὐχα-
 ρίστους, καὶ ἀξίους τῆς εὐεργεσίας, καὶ μὴ προκρίνειν
 αὐτὸν τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, καὶ φίλους, καὶ πλουσίους,
 τῶν δὲ πενήτων καταφρονεῖν· ἀλλὰ τὸν νουνεχῆ καὶ φρό-
 νιμον εὐεργετεῖν, καὶ προσδέχεσθαι τοὺς εὐγνώμονας καὶ
 πιστοὺς, καὶ εἴπερ εἰσὶν ἐκ τῶν ἀχρηστοτέρων. Καὶ γὰρ
 οὗτοι ἐν καιρῷ ἀνάγκης ἀνταμείφονται αὐτῷ· φησὶ γὰρ
 που τις τῶν σοφῶν· «Ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ τὴν ἀπάντησιν
 προσποιεῖται· ἀνθρώπου δὲ ἀχαρίστου μὴ φείδεσθαι, μηδὲ
 καταπιστεῦειν αὐτῷ.» Καὶ φέρω σοι ἐκ τῶν ἀλόγων ζώων
 τοιοῦτόν τι παράδειγμα·

Λέγεται γὰρ, ὡς ὠρυξάν τινες λάκκον τοῦ θηρεῦσαι
 λέοντα· ἔτυχε δὲ πεσεῖν ἐν αὐτῷ τινα χρυσοχόον, καὶ
 πίθηκον, καὶ δράκοντα, καὶ ὄφιν. Ἰδὼν δὲ τις αὐτοὺς ἐρη-

μίτης, εἶπεν ἐν ἐχυτῷ· «Προξενήσω ἐμαυτῷ μισθὸν ἀτίδιον, λυτρωσάμενος τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκ τῆς βλάβης τῶν θηρίων.» Χαλάσαντος οὖν τὸ σχοινίον, πρῶτος ἀνῆλθεν ὁ πίθηκος. Ἐκ δευτέρου δὲ τοῦτο τοῦ ἐρημίτου χαλάσαντος, ἀνῆλθεν ὁ ὄφις. Τρίτον δὲ ὁ δράκων. Ἀνελθόντα οὖν τὰ ζῶα χάριτας ὠμολόγουν τῷ τούτων σωτῆρι ἐρημίτῃ. Ἐλεγον δὲ αὐτῷ· «Κατάλειψον τὸν ἄνθρωπον ἐν τούτῳ τῷ λάκκῳ· ἀχάριστος γάρ ἐστι.»

Καί φησιν ὁ πίθηκος· «Ἐγὼ οἰκῶ πλησίον πόλεως Ζάνζουρ, καὶ εἰ συμβῆ σοι ἐκεῖθεν διαπεράσαι, ἀμείψομαί σε τὴν εἰς ἐμὲ γενομένην εὐεργεσίαν.» Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὁ ὄφις, καὶ ὁ δράκων ἔφασαν, ἐν τοῖς τείχεσι τὴν οἴκησιν ποιεῖσθαι τῆς αὐτῆς πόλεως. Τούτων δὲ ἀπελθόντων, οὐδένα λόγον τῆς τῶν ζώων συμβουλῆς ποιησάμενος ὁ ἀσκητῆς, χαλάσας τὸ σχοινίον, ἀνήγαγε καὶ τὸν χρυσοχόον. Εὐχαριστήσας δὲ καὶ οὗτος, καὶ εἰπὼν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ αὐτὸς εἰεῖν πόλει, ἀπῆλθε, παραγγείλας τῷ ἀσκητῇ, εἴπερ ποτὲ τὴν διάβασιν ἐκεῖθεν ποιήσῃται, ἐρευνῆσαι αὐτὸν, καὶ ἔτοιμον εἶναι τὴν εὐποιῶν τῷ πεπονηκότι ἀμείψεσθαι.

Τῷ δὲ ἀσκητῇ ἱκανῶς διατρίψαντι ἐν τῇ ἐρήμῳ, συνέβη ποτὲ διὰ τῆς πόλεως ἐκεῖνης ἐλθεῖν. Διερχομένῳ δὲ συνήντησεν ὁ πίθηκος, καὶ ἀσπασάμενος αὐτὸν, «Ἐπίμεινον, ἔφη, μικρὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἀνάσχου, ἕως ἐπιστρέψω.» Καὶ ἀπελθὼν προσήνεγκεν αὐτῷ ὀπώρας παντοδαπάς. Ὁ δὲ μοναχὸς λαβὼν τὰς ὀπώρας ἀπῆλθε περαιτέρῳ. Ἀπερχομένῳ δὲ συνήντησε καὶ ὁ δράκων, καὶ περιχαρῆς γενόμενος, ἔφη αὐτῷ· «Ἀνάσχου μικρὸν, ἕως οὗ ἀπελθὼν ταχέως πρὸς σε ὑποστρέψω.» Καὶ ἀπάρας ἐκεῖθεν ὁ δράκων ἀπῆλθε, καὶ ἀπέκτεινε τὴν θυγατέρα τοῦ Βασιλέως· καὶ ἀγαγὼν τὸν κόσμον αὐτῆς, δέδωκε τῷ ἀσκητῇ. Λαβὼν δὲ αὐτὸς τὸν γυναικεῖον κόσμον, εἰσῆλθεν εἰς τὴν

πόλιν, καὶ ἐρωτήσας εὔρε τὸν χρυσοχόν. Ὁ δὲ ὑπεδέξατο αὐτόν.

Ἰδὼν δὲ παρὰ τῷ ἀσκητῇ τῆς τοῦ Βασιλέως θυγατρὸς τὸν περιτραχήλειον κόσμον, ἀπῆλθε πρὸς τὸν Βασιλέα, καὶ φησι πρὸς αὐτόν· «Εὖρον, ὦ Βασιλεῦ, τὸν ἀποκτείνοντά σου τὴν θυγατέρα, καὶ λαβόντα τὰ αὐτῆς περιδέραια· στείλον οὖν τινας εἰς τὸν οἶκόν μου τοῦ κρατῆσαι αὐτόν.» Ἀποσταλέντες οὖν ἐκράτησαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἰδὼν δὲ ὁ Βασιλεὺς τὰ χρυσεῖα, προσέταξε τυφθῆναι τοῦτον. Ξαινόμενος δὲ ἔκραζεν· «Εἰ ἐγὼ τοῦ πιθήκου, καὶ δράκοντος καὶ τοῦ ὄφεως ἤκουον, οὐκ ἂν τὰ τοιαῦτα νῦν ἔπασχον.»

Μαθὼν δὲ τὸ συμβάν ὁ ὄφης, σφόδρα τε λυπηθεὶς, ἀπελθὼν ἔδηξε τὴν χεῖρα τοῦ υἱοῦ τοῦ Βασιλέως ἰσχυρῶς· ἐλθόντες δὲ οἱ σοφοὶ καὶ ἰατροὶ τοῦ θεραπεῦσαι αὐτόν, οὐκ ἠδυνήθησαν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ Βασιλέως παῖς· «Οὐ θεραπευθήσομαι ὑπό τινος, εἰμὴ διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ ἐρημίτου· ὁ γὰρ πατήρ ὁ ἐμὸς ἀδίκως αὐτὸν ἐτιμωρήσατο.» Τοῦτο δὲ μαθὼν ὁ Βασιλεὺς, ἤγαγε τὸν ἀσκητὴν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Ὁ δὲ, στάς ἐνώπιον πάντων, διηγήσατο τὰ κατ' αὐτόν· τὴν τῶν θηρίων εὐχαριστίαν, καὶ τοῦ χρυσοχοῦ ἀχαριστίαν τε καὶ προδοσίαν, καὶ συκοφαντίαν. Καὶ αὖθις εὐξάμενος ἴασατο τὸν παῖδα. Ὁ δὲ Βασιλεὺς τιμήσας, ὡς ἐχρῆν, τὸν ἀσκητὴν, καὶ χρήματα δούς αὐτῷ ἱκανά, ἀπέπεμψε· τὸν δὲ χρυσοχόν, ὡς συκοφάντην, ἀπέκτεινεν.

Εἶτα ὁ φιλόσοφος εἶπε τῷ βασιλεῖ· «Οὕτως ἄρα δεῖ τοὺς μὲν καλοὺς εὐεργετεῖν, καὶ πιστεύειν αὐτοῖς· τοὺς δὲ ἀχαρίστους καὶ ἀπανθρώπους ἔαν ἄνευ τῆς ὀποιασοῦν εὐεργεσίας.»

ΤΜΗΜΑ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Ἔγνων καὶ τοῦτο· ἀνάγγειλόν μοι λοιπὸν, πῶς συμβαίνει τινὶ πλουτεῖν ἀπὸ πτωχείας· ἀπὸ δὲ εὐμερίας δυστυχεῖν ;»

Ὁ δὲ φιλόσοφος τοῖς προλαβοῦσι ῥήμασι προσθεὶς καὶ ταῦτα, ἔφη· «Δυσνόητον πρᾶγμα ἠρώτησας, ὦ Βασιλεῦ· καὶ γάρ τινες πλουτοῦσιν ἀπὸ συμβεβηκότος κόπου, καὶ συντυχίας τινός· τινὲς δὲ καὶ ἀπὸ πείρας καὶ τέχνης· ἄλλοι δὲ ἀπὸ δυναστείας καὶ πονηρίας· ἄλλοι ἀπὸ ἐμπορίας· ἕτεροι δὲ ἀπὸ ἀσελγείας· ἀπὸ εὐγενείας ἄλλοι· καὶ ἄλλοι ἀπὸ ἀλλοτριῶν κόπων· καὶ τινες ἀπὸ εὐρημάτων.

Εἴρηται γάρ, ὡς τέσσαρές τινες ἄνδρες, ἀτυχία περιπεσόντες ἐν ὁδῷ τινι, οἷα συμβαίνει, τούτους γνωσθῆναι συνέβη ἦν δὲ τούτων ὁ μὲν εἰς Βασιλέως υἱός, ὁ δὲ ἕτερος ἐξ ἐνδόξων εὐγενῆς, καὶ λίαν εὐειδῆς· ὁ τρίτος δὲ ἐμπόρου, καὶ ὁ τέταρτος γεωργοῦ ἦσαν υἱοί. Ὀδευόντων δὲ αὐτῶν εἶπεν ὁ τοῦ Βασιλέως υἱός· «Πάντα τὰ τοῦ βίου τούτου προωρισμένα εἰσὶ, καὶ τῇ εἰμαρμένῃ ὑπόκεινται.» Ὁ δὲ τοῦ ἐμπόρου υἱός, «Ἡ φρόνησίς, φησι, πάντων κρείττων ἐστίν.» Ὁ δὲ ἐξ εὐγενῶν ὢν, «Τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ κάλλος, φησί, πάντων, ὢν εἶπετε, κρείττον ἐστι.» Ὑπολαβῶν δὲ καὶ ὁ τοῦ γεωργοῦ υἱός, «Τὸ πονεῖν, ἔφη, καὶ μοχθεῖν, πάντα ὑπερβαίνει.»

Πλησιάζαντες δὲ τινι πόλει, καὶ τῶν πρὸς τροφήν ἐν ἀπορίᾳ ὄντες, ἔφησαν τῷ τοῦ γεωργοῦ υἱῷ· «Ἄπελθὼν μοχθήσας τε καὶ πονήσας προσένεγκε ἡμῖν βρώματα σήμερον.» Ἄπελθὼν δὲ ἐν τῷ ὄρει ἐκεῖνος, καὶ ξύλα κομίσας πέπρακεν εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ διὰ τῆς τιμῆς ὠνήσατο αὐτοῖς τροφάς, καὶ ἔφαγον. Καὶ ἐξελθόντες τῆς πύλης τῆς πόλεως, ἔγραψαν ἐν αὐτῇ· «Μιᾶς ἡμέρας μὲν ὄχθος ἄνδρας ἐκόρεσε τέσσαρας.

Τῇ δὲ ἐξῆς εἶπον τῷ υἱῷ τοῦ εὐγενοῦς τῷ ὠραίῳ· «Ἄπελθε καὶ σὺ σήμερον, καὶ ἔνεγκε ἡμῖν διὰ τοῦ σοῦ κάλλους τροφάς, ὅπως φάγωμεν· πεινώμεν γάρ, ὡς οἶσθα, καὶ οὐκ ἔχομεν τι φάγωμεν.» Ὁ δὲ ἀπελθὼν διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· «Τέχνην οὐ γινώσκω, κενὸς πρὸς τοὺς ἐμοὺς ὑποστρέψαι ἐρυθριῶ.» Ἐβουλήθη οὖν οἷα μὴ ἐπανακάμψαι πλέον πρὸς αὐτούς. Διαλογιζόμενον δὲ τὰ τοιαῦτα, κόρη τις τῶν εὐγενῶν, ἰδοῦσα ἐκ τῆς θυρίδος, ἠράσθη τούτου, καὶ πέμψασα τὴν δούλην αὐτῆς, προσεκαλέσατο αὐτόν. Δημερεύσασα δὲ μετ' αὐτοῦ, ἤσθιε καὶ ἔπινε σὺν αὐτῷ· ὀψίας δὲ γενομένης, δοῦσα αὐτῷ χρήματα ἱκανά, ἀπέπεμψεν αὐτόν. Ὁ δὲ λαβὼν αὐτά, ἔθρεψε καὶ αὐτὸς τοὺς ἐταίρους αὐτοῦ, γράψας καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως· *Μιᾶς ἡμέρας κάλλος, τροφὰς ἀνδράσι ἐχορήγησε τέσσαροι.*

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἶπον τῷ υἱῷ τοῦ ἐμπόρου· «Ἀπελθὼν καὶ σὺ σήμερον θρέψον ἡμᾶς, γνώσει τε, καὶ φρονήσει τῇ σῇ.» Ὁ δὲ ἀπελθὼν πρὸς τὸν τῆς πόλεως λιμένα, ὄρᾳ πλοῖον ἱκανὰς ἐμπορίας ἔχον. Ἐλθόντων δὲ τῶν τῆς πόλεως ἐμπόρων, καὶ μηδὲν ὠνησάντων, ἔσχατον ἦλθε καὶ αὐτὸς, καὶ ἐτιμήσατο μετὰ τοῦ ναυκλήρου τὴν τιμὴν πάσης τῆς ἐμπορίας εἰς ἑαυτὸν χίλια νομίσματα. Καὶ λαβὼν αὐτά, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς φίλους, καὶ ἐξελθὼν ἔγραψε καὶ αὐτὸς· *Ἡ ἐμπορία μιᾶς ἡμέρας ὠφέλησε χίλια νομίσματα.* Καὶ ἐτρέφθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πάνυ καλῶς.

Τῇ δὲ ἐπαύριον εἶπον τῷ υἱῷ τοῦ Βασιλέως· «Ἄπελθε καὶ σοι, καὶ ποιήσον τὸ κατὰ δύναμιν.» Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἐκάθισε παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως περιχαρῆς, τί διαπράξασθαι οὐκ εἰδώς. Συνέβη δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τελευτῆσαι τὸν Βασιλέα τῆς πόλεως ἐκείνης ἄτεκνον, μὴ καταλιπόντα κληρονόμον τῆς αὐτοῦ Βασιλείας. Ἐξερχόμενοι δὲ τοῦ κηδεῦσαι αὐτόν, ὄρῳσι τὸν νέον ἀτάκτως καθήμενον καὶ περιχαρῆ, καὶ

ἤρξαντο ὑβρίζειν αὐτόν. Ἀτιμάσαντες δὲ, ἔβαλον αὐτὸν εἰς φυλακὴν. Κηδεύσαντες δὲ τὸν βασιλέα, καὶ ὑποστρέψαντες ἐβουλευόντο, τίνα καταστήσωσιν ἑαυτοῖς βασιλέα. Ὁ δὲ τούτων προέχων· « Ἀγάγετέ, φησι, πρῶτον τὸν νέον ἐκεῖνον, καὶ ἐτάσωμεν αὐτὸν, πόθεν ἐστὶ, μήπως κατάσκοπος εἴη τῆς ἡμετέρας πόλεως. »

Ἀχθεῖς οὖν καὶ ἐρωτηθεῖς παρ' αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς· « Ἐγὼ μὲν εἶμι υἱὸς Σανταμᾶν τοῦ βασιλέως, καὶ τελευτήσας ὁ πατήρ μου κατεκράτησε τῆς αὐτοῦ βασιλείας ὁ ἐμὸς ἀδελφός· ἐγὼ δὲ φοβηθεὶς ἀπέδρασα ἀπ' αὐτοῦ, καὶ εἶμι τὰ νῦν ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ καὶ κακῇ τάλαιπωρίᾳ. » Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ πολῖται καὶ γνωρίσαντες τοὺς λόγους αὐτοῦ, ἔστεψαν αὐτὸν βασιλέα τῆς αὐτῶν πόλεως· καὶ καθίσαντες αὐτὸν ἐπὶ ἐλέφαντος, ἐποίησαν αὐτῷ προπομπὴν ἐν πάσῃ τῇ πόλει ἐκεῖνη. Ἐλθὼν οὖν καὶ αὐτὸς ἐν τῇ πύλῃ, ἰδὼν τε καὶ ἀναγνωρίσας τῶν ἐταίρων αὐτοῦ τὰς γραφὰς, προσέταξε γραφῆναι καὶ τὸ αὐτοῦ ὄνομα. Οἱ δὲ γεγράφασιν οὕτως· *Πόνος, κάλλος, γνώσις καὶ πᾶν ἀγαθὸν ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας ἐστίν.* Εἶτα ἀπελθὼν εἰς τὰ βασίλεια, ἐκαλέσατο τοὺς συνοδοιπόρους αὐτοῦ, καὶ δέδωκεν αὐτοῖς χρήματα ἐκ τῆς βασιλείας ἱκανά, καὶ μεγάλως τιμήσας αὐτούς, ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν διδόντα καὶ εὐεργετοῦντα ἕκαστον κατὰ τὴν αὐτοῦ πρόνοιαν.

Οὕτως ἄρα, ὦ Βασιλεῦ, οἱ πάντες πλουτοῦσιν, ἐκ τῆς ἰδίας τύχης, πόνου, συγγενείας, εὐγενείας καὶ γνώσεως, δυνάμει τε καὶ Θεοῦ προνοίᾳ.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν· « Ἐγνώκα δὴ καὶ τοῦτο τὸ ὑπόδειγμα· λοιπὸν ἀνάγκειλόν μοι· πῶς ἐπιλανθάνεται τις τῆς εἰς ἑτέρους

γενομένης βλάβης, ἀβλαβῆς αὐτὸς ὢν· βλαφθεὶς δὲ παραί-
νεσις καὶ παιδεία αὐτῷ γίνεται ἢ δι' ἑτέρου ἐπιγενομένη
συμφορὰ ;»

Ἀρξάμενος δὲ πάλιν ὁ φιλόσοφος εἶπε· «Πᾶς ὁ ἐπιχειρῶν
ἕτερον βλάπτειν, ἵνα ἑαυτὸν ὠφελήσῃ, ἄφρων ἐστὶ καὶ ἀσύ-
νετος. Καὶ ἐὰν εἰς νοῦν μὴ ἔχῃ τὴν τοῦ ἐκδικήματος ἀντέ-
κτισιν, καὶ τῆς τελευταίας ἡμέρας ἀντάμειψιν, πάσχει κα-
κῶς, καὶ μετανοήσας ἴσως ὠφεληθήσεται οὐδέν, καὶ πάλιν
παιδευθήσεται διὰ τῆς ὑφ' ἑτέρων εἰς αὐτὸν γενομένης βλάβ-
ης, ὥσπερ δὴ καὶ ἡ λέαινα πέπονθε.

Λέγεται γὰρ, ὡς λέαινά τις εἶχε δύο σκύμνους· καὶ ἐξελ-
θοῦσα πρὸς θήραν κατέλιπεν αὐτοὺς ἐν ὕλῃ τινί. Διελθὼν δὲ
διὰ ταύτης ὁ θηρευτῆς, καὶ εὐρῶν τούτους ἀπέκτεινε, καὶ
λαβὼν τὰ δέρματα αὐτῶν ἀπῆλθεν. Ἐλθοῦσα δὲ ἡ λέαινα,
καὶ ἰδοῦσα τὸ γεγονός, ἐλυπήθη σφόδρα, καὶ ἔκλαιεν ἀπα-
ραμυθῆτως.

Ἀκούσασα δὲ τις ἄρκαινα τὸν κοπετὸν αὐτῆς, ἦλθε τοῦ
παραμυθῆσασθαι αὐτήν καὶ φησί· «Τί ὅτι περίλυπος εἶ ; καὶ
τίσοι γέγονεν ;» Ἡ δὲ λέαινα ἔφη· «Καὶ πῶς μὴ κλαύσω ; ἢ μὴ
θρηνήσω, καὶ κόψομαι, ἀποβαλοῦσα τοὺς δύο μου σκύμνους,
οὓς ἐν τῷ καλαμῶνι κεκρυμμένους εἶσα ; Τούτους γὰρ εὐρῶν
ὁ θηρευτῆς, οἴμοι ! ἀκέκτεινε, καὶ ἐκδορήσας ἦρε τὰ αὐτῶν
κώδια, καὶ ἀπῆλθεν.»

Ἡ δὲ ἄρκαινα ἔφη πρὸς αὐτήν· «Μὴ λυποῦ, μήτε κλαῖε·
καὶ γὰρ ἔπαθες, ὅπερ ἔπραττες. Μὴ θλίβου, καὶ γὰρ σὺ
πολλοὺς ἐθλίψας, καὶ ἀτέκνους ἐποίησας, καὶ τῷ μέτρῳ, ᾧ
ἐμέτρησας, ἀντεμετρήθη σοι· καὶ ὅπερ ἔδρασας, πέπονθας·
καὶ ὅπερ ἔσπειρας, τοῦτο καὶ ἐθέρισας. Πᾶς γὰρ ὁ καθ' ἑτέ-
ρου δόλον συρράπτων, αὐτὸς εἰς αὐτὸν ἐμπεσεῖται.»

Ἡ δὲ λέαινα, «Τῷ τρόπῳ τοῦτο φῆς, ἔφη ;» Ἡ δὲ «Πόσα ἔτη,
φησὶν, ἔχεις ;» Καὶ ἡ λέαινα, «Πολλὰ,» ἔφη· — «Τί δὲ ἦσθιες ;»

αὔθις φησιν ἡ ἄρκαινα. Κἀκείνη, «Ζῶων σάρκας.» — «Καὶ τίς σοι, φησὶν ἡ ἄρκαινα, τὰς σάρκας τῶν ζῶων ἐδίδου;» (Κἀκείνη) «Ἐθήρευον αὐτὰς ἐν τῷ ὄρει.» — «Τί δὲ τὰ ζῶα ταῦτα, ὑπολαβούσα ἔφη ἡ ἄρκαινα, οὐκ εἶχον γονεῖς;» Ἡ δὲ, «Καὶ μάλα.» — «Καὶ διατί οὐχ ὀρῶμεν ἐκεῖνα πενθοῦντά φησιν ἡ ἄρκαινα, ὥσπερ σὺ πενθεῖς πικρῶς τὰ ἴδια;

Τέτλαθι δὲ παθοῦσα ἄπαξ, ὅπερ πεποίηκας πολλάκις· πέπονθας δὲ τοῦτο διὰ τὸ μὴ ἐνθυμεῖσθαι σε τὴν ἀντάμειψιν.» Ἀκούσασα δὲ ταῦτα ἡ λέαινα, καὶ γνοῦσα, ὅτι αὐτὴ ἑαυτῇ τοιαῦτα προὔξένησεν ἀτυχήματα, μετὰμελος γέγονε σφόδρα, καὶ χαίρειν εἰποῦσα τῇ σαρκοφαγίᾳ, ἐτρέφετο παρ' ὄλην αὐτῆς τὴν ζωὴν ἐκ τῶν καρπῶν τῶν δένδρων.

Ἐῖτα ὁ φιλόσοφος εἶπε τῷ βασιλεῖ· «Ὁ ἑάσας τὸ βλάπτειν ἑτέρους, διὰ τῆς εἰς αὐτὸν γενομένης βλάβης διδαχθήσεται πρῶτως τὰς δυστυχίας ὑποφέρειν.»

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ φιλοσόφῳ ἔφη· «Καλῶς εἴρηκας, καὶ ἔγνων ταῦτά σου τὰ παραδείγματα. Λοιπὸν ὑποδειγματίσόν μοι· πῶς χρὴ τοὺς βασιλεῖς εὐνοϊκοὺς συμβούλους προσλαμβάνεσθαι, καὶ τίς ἢ ἐκ τούτων ὠφέλεια.»

Ὁ δὲ φιλόσοφος ὑπολαβὼν εἶπε τοιοῦτον παράδειγμα περὶ τινος πρωτοσυμβούλου τῶν μυῶν Βασιλέως, συνέσει καὶ ἀγχινοῖα κεκοσμημένου· διὸ καὶ οἰκείως τῷ βασιλεῖ ἐχρημάτιζεν, οὗ ταῖς ὑποθήκαις καὶ ταῖς παραινέσεσι τὰ μέγιστα ὅ,τε Βασιλεὺς, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν πάντες ὠφελοῦντο.

Λέγεται γὰρ, ὡς ἐν ἐρήμῳ τινὶ πόλις ἦν ἀσφαλῶς κατωχυρωμένη, ἐν ἧ ἤρχέ τις μῦς Τρωγλοδύτης καλούμενος. Εἶχε δὲ τρεῖς πρωτοσυμβούλους· ὄνομα τῷ ἐνὶ Τυροφάγος, τῷ δὲ ἐτέρῳ Κρεοδόρος, τῷ τρίτῳ δὲ Ὄθονοφάγος. Τούτων ὁ Τυ-

ροφάγος ἦν λίαν ἐχέφρων καὶ συνετός, καὶ δι' οἰκείαν, ὡς ἔφην, σύνεσιν λίαν τῷ Βασιλεῖ ὠκειωμένος. Συνελθόντες οὐ ποτε ἅμα τῷ αὐτῶν Βασιλεῖ ἐμακάριζον τὸν ἑαυτῶν βίον, καὶ τὴν ἐνοῦσαν αὐτοῖς εὐδαιμονίαν ἐδιηγοῦντο, μηδὲν ἕτερον λέγοντες εἶναι αὐτοῖς (παρεμπόδισμα) τῆς ἡδονῆς, ἢ τὸ πλῆθος τῶν κρειττόνων, καὶ βουλευέσθαι τι περὶ αὐτῶν κυριώτερον προτρέποντες ἑαυτούς.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς Τρωγλοδύτης ὑπολαβὼν εἶπε· « Δεῖ τὸν βασιλέα τὸ οἰκεῖον πρότερον ἐπιτηδεύεσθαι ἀγαθόν· εἶτα καὶ τὸ τῆς ἰδίας ποιίμνης. Ἐπειτα φροντίζειν περὶ σωτηρίας τῶν παίδων καὶ τῶν συγγενῶν· καὶ πρὸς δύο σκοποὺς ἀφορᾶν, πρὸς τε τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἐπίκτησιν, καὶ τὴν τοῦ κακοῦ ἀποδίωξιν. Δεῖ οὖν καὶ ἡμᾶς τὸ ἐπισκοτοῦν τῷ φωτὶ τῆς ἡμετέρας εὐδαιμονίας πάθος ἀφ' ἡμῶν ἀποσοθῆσαι.»

Ἐπολαβόντες οὖν οἱ τε Κρεοδόρος καὶ ὁ ὀθνοφάγος εἶπον αὐτῷ· « Χαίροις, ὦ Βασιλεῦ, ὡς καλῶς πάνυ ἐσκόπησας, καὶ φιλαγάθως τῆς οἰκείας προενόησας ποιίμνης· δεῖ γὰρ πρὸς τὴν κυβέρνησιν ἀνδρὸς φρονίμου, καὶ τύχης δεξιᾶς. Καὶ ἡμῖς οὖν πάντες σου ἠρτήμεθα, καὶ τῆς σῆς εὐστόχου συνέσεως. Καὶ δεῖ πάντας τοὺς μύας συνδραμεῖν, καὶ τῶν πόνων, καὶ τῶν μόχθων συμμεταλαβεῖν· ὥστε κατορθωθῆναι τὸ μέγιστον τουτὶ ἐπιχείρημα.»

Ταῦτα τῶν δύο πρωτοσυμβούλων εἰπόντων, ὁ Τυροφάγος ἐσιώπη, μὴδ' ὄλως φθεγγόμενος. Πρὸς δὲ ὁ Βασιλεὺς ἔφη· « Ἰνα τί σιωπᾶς συ, καὶ τὸ δοκοῦν σοι οὐχ ὑποφάνεις ἡμῖν; ἢ οὐκ οἶσθα, ὡς οἱ ἄνθρωποι βουλευτήρια συνιστῶσι, καὶ περὶ τῶν μελλόντων συμβουλεύονται, καὶ περὶ τῶν πρακτέων, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς ὄνειδος; ἢ τίς ὑπόπτωσις ἐκ τοῦ βουλευέσθαι γίγνεται;» Ταῦτα ἀκούσας ὁ Τυροφάγος εἶπε· « Μὴ με μέμφου τῆς σιωπῆς, ὦ Βασιλεῦ· καὶ γὰρ δι' οὐδὲν ἕτερον ἐσιώπησα, ἢ διὰ τὸ διαλογίζεσθαι, πῶς ἀνακρινουμαί σοι.

Γίνωσκε οὖν, ὃ κραταιότατε Βασιλεῦ, ὡς τὸ ἔργον τοῦτο δυσχερές ἔστι, καὶ διὰ τὴν τούτου δυσχέριαν, οὔτε οἱ πρόγονοι ἡμῶν, οὐθ' ἕτεροι τοῦτο ἐπεχείρησαν διαπράξασθαι· ἀλλ', ὡς ἀδύνατον, εἶσαν καὶ παρεῖδον.»

Οὕτω δεῖ τοὺς βασιλεῖς τοιούτους ἔχειν συμβούλους, οἷος ἦν ὁ Τυροφάγος οὗτος μῦς, καὶ πάνυ ὠφεληθήσονται.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

‘Ο δὲ βασιλεὺς τῷ φιλοσόφῳ εἶπεν· «Ἐγὼν καὶ τὸ τοιοῦτον παράδειγμα. Λοιπὸν ἔσχατον τοῦτο ἀνάγγελόν μοι. «Πῶς δεῖ τὸν ἄνθρωπον μὴ ζητεῖν, ὃ οὐ δύναται καταλαβεῖν, ἵνα μὴ καὶ ὄπερ ἔχει ἀπωλέσῃ;»

Ἐσχάτον δὲ πάντων ὁ φιλόσοφος οὕτως εἶπε τῷ Βασιλεῖ· «Ἦν ἓν τιμι τόπῳ ἀσκητῆς τις εὐλαβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεόν. Κατέλυσε δὲ παρ' αὐτῷ ξένος ἀνὴρ λίαν μωρός. ‘Ο δὲ ἀσκητῆς παρέθηκεν αὐτῷ τράπεζαν, καὶ προσέφερεν αὐτῷ ἄρτους καὶ φοίνικας καὶ ὕδωρ.

‘Ο δὲ ξένος ἐσθίων ἔλεγε τῷ ἀσκητῇ· «Γλυκέα μοι φαίνονται ταῦτα· οὐκ εἰσὶ δὲ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ οἱ φοίνικες οὗτοι. Ἀλλ' οὖν ἔχομεν ἐτέρας ὀπώρας γλυκέας, οἷον ἰσχάδας, καὶ σταφίδας, καὶ ἕτερα ἅτινα, οἷς ἀρκούμεθα. Ἀλλ' οὗτοι ἤρσαν μοι, καὶ θέλω ἐκ τούτων κτήσασθαι.» ‘Ο δὲ ἀσκητῆς ἔφη· «Καλῶς εἶπας· ἀλλ' ἡ ἀπληστία ἀκόρεστον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ οὐκ ἀρκεῖται ἐν οἷς ἔχει, ἀλλ' ἐφίεται τῶν ἀλλοτριῶν, καὶ διὰ τοῦτο κοπιᾷ καὶ μοχθεῖ ἀποκτήσασθαι, ἅπερ οὐκ ἔχει, καὶ ἔνεκεν τούτων ἀπόλλυσι, καὶ ὃ ἔχει.»

‘Ο δὲ ξένος τῷ μοναχῷ ἔφη· «Ἦκουσα παρά σου λέξιν τινὰ χαλδαϊκὴν, καὶ θαυμαστὴ μοι ἐφάνη. Εἰ οὖν βούλει, διδαξόν μοι ταύτην· ἐπιθυμῶ γὰρ αὐτὴν εἰδέναι, καὶ ταχέως

μαθεῖν αὐτὴν δύναμαι.» Καὶ ὁ ἀσκητὴς πρὸς αὐτόν «Μὴ βουληθῆς καταλιπεῖν τὰ σὰ, καὶ ζητεῖν ἕτερα, ἀ οὐ δύνασαι καταλαβεῖν, καὶ πάθῃς τὸ τοῦ κόρακος.

Λέγεται γὰρ, ὡς κόραξ τις, ἰδὼν πέρδικα περιπατοῦσαν, ἠβουλήθη μαθεῖν περιπατεῖν ὡς ἐκείνη. Γυμνάσας οὖν ἑαυτὸν, οὐκ ἠδυνήθη μαθεῖν αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιον ἀπώλεσε. Διὰ τοῦτο κατελείφθη ἠπορημένος, μήτε τὸ ἴδιον ἔχων, μήτε τὸ ζητούμενον παραλαβὼν. Τοῦτό σοι διεξείην, ἵνα μὴ, ζητῶν λέξιν, ἦν οὐ δύνασαι καταμαθεῖν, ἀπωλέσῃς καὶ τὴν ἰδίαν. Εἴρηται γὰρ, ὡς ἄφρων λογίζεται, ὁ καταλιπὼν, ὅπερ ἔχει, καὶ ζητῶν τὰ μὴ αὐτῷ προσήκοντα, καὶ ἀγωνιζόμενος κτήσασθαι. ἀ οὐ δύναται καταλαβεῖν, καὶ ἀ οὐδείς τῶν ἑαυτοῦ κατέλαβεν, οὔτε πατήρ, οὔτε πάππος, καὶ οὐ πρέπον αὐτῷ ἔστι τοῦτο.

Οὕτω δεῖ πάντα ἄνθρωπον μὴ ζητεῖν πρᾶγμα, ἀ οὐ δύναται καταλαβεῖν, ἵνα μὴ, ὅπερ ἔχει, ἀπωλέσῃ.»

Ταῦτα εἰπὼν ὁ σοφὸς ἐσίγησε. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπε τῷ βασιλεῖ· «Βασιλεῦ, εἰς τὸν αἰῶνα ζῆθι! ἐν σοὶ γὰρ πᾶσα ἀρετὴ καὶ δόξα καὶ τιμὴ. Ἐγὼ δὲ περὶ τῶν σῶν ἐρωτήσεων, καὶ ὑποθέσεων ἀπεκρίθην, καὶ ἠρμήνευσα κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην καὶ γνώσιν. Καὶ νῦν πρὸς τούτοις ζητῶ τὴν σὴν θεραπείαν καὶ τὴν ἐμοὶ παρὰ σοῦ εὐεργεσίαν.»

Ταῦτα τὰ ιε΄. Τμήματα μετέβαλεν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς εἰς τὴν Περσίδα διάλεκτον ὁ σοφὸς ἰατρός Περζωῆ, μετακομίσας ἐκ τῆς Ἰνδίας τῷ Βασιλεῖ Χοσρόη· ἐκ δὲ τῆς Ἀράβων παρ' ἡμῶν εἰς τὴν Ἑλληνίδα, καὶ εἰς παρ' ἡμῶν μέχρι τῆς σήμερον, εἰς ὠφέλειαν τῶν ἀναγιγνωσκόντων.

ΨΙΤΤΑΚΟΥ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑΙ ΝΥΚΤΕΡΙΝΑΙ.

«ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΑΣ τὴν θεὰν Σαρασβατὴν, τὴν ἔφορον
»πάσης ἐπιστήμης καὶ μαθήσεως, συγγράψω Ψιττακοῦ
»Μυθολογίας, εἰς ἠδεῖαν διατριβὴν τῶν νοσημάτων ἀν-
»θρώπων.

Ἔστι πόλις, Σανδρακαλὰ τούνομα, ἧς ὁ Βασιλεὺς Βικρα-
μασένας ὠνομάζετο. Ἦν δ' ἐκεῖ καὶ ἔμπορος, Χαριδάτας
καλούμενος, οὗ ὁ υἱὸς, ὃ ὄνομα Μαδάνας, γυναικὰ ἔγημε,
ἧ ὄνομα Πραββαβατή. Ἦν δ' αὐτὸς ὁ Μαδάνας ἀμελῶν τοῦ
ἐμπορικοῦ ἔργου, ἀνήκοος τῶν λόγων τοῦ πατρὸς καὶ τῆς
μητρὸς, ἠδουπαθῆς τε καὶ φιλήδονος. Πρὸς ὃν, Βραχμάν τις,
φίλος πατρικὸς, Τριβικράμας ὀνόματι, ἤνεγκεν ἓνα Σούκαν,
(Ψιττακοί), καὶ μίαν Σαρικάν, (Κίσσαν), εἰς νουθεσίαν.

Καί ποτε ὁ Σούκας, ὢν ἐν τῇ κύρτῃ, ἐξεφώνησε πρὸς τὸν
Μαδάναν ταῦτα· « Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν σῶν γονέων,
»λυπουμένων, δάκρυα πολλὰ κατὰ γῆς χέονται· ἐκ δὲ τού-
»του ἔγκλημά σοι γίνεται, καθὼς τῷ Δεβασσαρμάνι. » Ἐρω-
τήσαντος δὲ τοῦ Μαδάνα, οἷός τις εἶπεν αὐτὸς ὁ Δεβασσαρ-
μάν, ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο· « Ἐν πόλει, ἧ ὄνομα Πανσα-
πούρα, Βραχμάν ἦν, Σατεσσαρμάν καλούμενος, οὗ ὁ υἱὸς,
ὃ ὄνομα Δεβασσαρμάν, καί τοι ἦν πεπαιδευμένος, ἀπεδή-
μησεν ἐπὶ προφάσει παιδείας, ἄνευ τῆς πατρικῆς καὶ μη-
τρικῆς ἀδείας· κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν, ὀργισθεὶς, ἀπετέφρωσε
θήλυον λάρον τῇ ἐχυτοῦ Βραχμανικῇ δυνάμει. Ἐλθὼν δ' εἰς
τινα χώραν, ἐνθα ἦσαν Βραχμᾶνες σοφοί, καὶ τέλειοι εἰς

θεωρίαν καὶ ἀγιότητα, προσῆλθεν οἴκῳ Βραχυμᾶνος εἰς ἐπαίτησιν· καὶ ἀποτυχὼν, ὠργίσθη. Ἡ δὲ οἰκοδέσποινα, ἧ ὄνομα Σατὴ, ἐπέπληξεν αὐτὸν, εἰποῦσα· « Ἄπελθε· ἡ γὰρ ὀργή σου οὐκ ἔχει χώραν ἐν ἐμοί, καθὼς ἐν τῷ θήλει λάρφ. » Θαυμάσας δ' ὁ Δεβασσαρμᾶν, ἤρετο· « Πῶς ἔχεις τοιαύτην γνῶσιν ἀγνώστων συμβεβηκότων; » Ἡ δὲ Σατὴ ἀπεκρίνατο· « Πορεύθητι εἰς τὴν πόλιν Βαρανασὴν, ἐνθα ἐστὶν εἷς κρεωπώλης καλοῦ ἄγαθος, παρ' οὗ μαθήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἐμῆς γνωστικῆς δυνάμεως. » Ἐλθὼν δ' εἰς τὴν πόλιν Βαρανασὴν πρὸς τὸν κρεωπώλην, ὃς εἶχεν ἡμαχμένας τὰς χεῖρας, ἔστη ἐνώπιον. Δεξιωσάμενος δ' αὐτὸν ὁ κρεωπώλης, ἤγαγεν οἴκαδε· καὶ σιτίσας πρῶτον εὐλαβῶς τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς, ἔδωκε σιτία καὶ τῷ ξένῳ μετέπειτα, πρὸς ὃν καὶ εἶπεν· « Ἐγὼ οἶδα, ὡς παρὰ τῆς Σατῆς ἀπεστάλθης πρὸς ἐμέ. » Ὁ δὲ, θαυμάσας, ἤρετο· « Πῶς σύ τε κακείνη τοιαύτην γνωστικὴν ἔχετε δύναμιν; » Καὶ ὃς ἀπεκρίνατο· « Ὅστις ποιεῖ προθύμως τὸ διατεταγμένον ἔργον τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς, καὶ εὐσπλαγχνίαν ἔχει πρὸς πάντα τὰ ἔμψυχα, καὶ ὑπήκοός ἐστι τοῖς ἑαυτοῦ γονεῦσιν, οὗτός ἐστιν ἀγαθός, δίκαιος, θεωρητικός, καὶ θεόφρων, εἴτε κοσμικὸς εἴη, εἴτε ἐρημικὸς, καὶ μοναστικὸς. Διὰ ταῦτα τὰ αἴτια ἐγὼ τε κακείνη ἡ Σατὴ τοιαύτην γνωστικὴν ἔχομεν δύναμιν. Ἄκουσον δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἱερὸν λόγιον·

« Οἵτινες οὐ σέβονται τοὺς σεβασμίους, οὐδὲ τιμῶσι » τοὺς τιμῆς ἀξιούς, οὗτοι καὶ ζῶντες, κατηγορημένοι εἰσὶ, » καὶ ἀποθανόντες, οὐκ ἀνέρχονται εἰς τὸν οὐρανόν. »

Οὕτω νουθετηθεὶς ὑπὸ τοῦ κρεωπώλου ὁ Δεβασσαρμᾶν, ἐπανεκάμψεν οἴκαδε, καὶ ὑπήκοος ὢν τοῖς ἑαυτοῦ γεννητορσιν, ἐδοξάσθη ἔντε τῇ γῆ, καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ σὺ οὖν, ὦ Μαδάνα, μετέρχου τὸ ἐμπορικὸν ἔργον τῆς σεαυτοῦ φυλῆς, καὶ ἔσο ὑπήκοος τοῖς σεαυτοῦ γονεῦσι. » Τοιαῦτα

ειρηκότος τοῦ Σούκα, ὁ Μαδάνας ὑπήκοος ἦν τοῖς ἑαυτοῦ γονεῦσι· καὶ λαβὼν ἄδειαν παρ' αὐτῶν, καὶ παρὰ τῆς γυναικὸς ἑαυτοῦ, ἐπέβη νηὸς, καὶ ἀπέπλευσεν εἰς ἐμπορίαν. Ἡ δὲ Πραββαβατὴ πενθίμους ἡμέρας διῆγε διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ οικείου ἀνδρός. Ἐρεθισθεῖσα δ' ἔπειτα ὑπὸ γυναικῶν μαστροπῶν, ἔκλινεν εἰς ἔρωτα ἀλλοτρίων ἀνδρῶν· τοιαῦτα γὰρ αὐτῇ ἔλεγον ἐκεῖναι· « Ἐν τοσούτῳ οἱ οικεῖοι ἀγαπητοὶ εἰσιν, ἐν ὄσῳ ζῶσιν, ἢ πάρεισιν· ἀποθανόντων δὲ, ἢ ἀπόντων, ταχέως ἢ ἀγάπη σβέννυται. Ἀπόλαυε τοιγαροῦν τοῦ καρποῦ τῆς ἐφημέρου νεότητος ἐν τρυφῇ μετ' ἀλλοτρίων ἀνδρῶν. »

Νύξ πρώτη.

Τοιούτοις λόγοις οἰστροθεῖσα ὡς Πραββαβατὴ, ἐκοσμήθη κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν· ἐν ᾗ δ' ἔμελλε πορεύεσθαι πρὸς τὸν ἐρώμενον, ἢ Σαρικὰ ἐξεφώνησεν, ἐπιπλήξασα· « Μὴ πορευθῆς, μὴ ἀνοίκειον γάρ. » Βουλομένης δὲ τῆς Πραββαβατῆς κρατῆσαι, καὶ ἀνελεῖν τὴν Σαρικὰν, αὐτὴ πετασθεῖσα, ἔφυγε. Στάσα δ' ὀλίγον ἢ Πραββαβατὴ, καὶ ἀναπνεύσασα, πάλιν ἤρξατο πορεύεσθαι. Ὁ δὲ Σούκας ἐξεφώνησεν· « Αἰσία ἔστω ἡ πορεία σου· ἀλλὰ πῆ πορεύῃ; » Ἡ δὲ, νομίσασα τὸν λόγον τοῦ Σούκα ἀγαθὸν οἰωνόν, ἀπεκρίνατο, χαίρουσα· « Πορεύομαι γευσομένη ἡδονῆς ἀλλοτρίου ἀνδρός. »—« Ἔγω, εἶπεν ὁ Σούκας, γενέσθω κατὰ τὴν σὴν ἔφεσιν· ἐπίφογον μὲν τοι τοῦτο ἀξιοπρεπέσι γυναιξί, καὶ δύσπρακτον. Πρῶτον περίσκεψαι, εἰ ἔσι σοι ἀγχίνοια ἀποφυγεῖν, ἐναντίου συμπεσόντος, καὶ ἔπειτα πορεύθητι· ὁ γὰρ ποιῶν τι κατὰ τὴν συμβουλὴν ἄλλων, καταγελαῖται κατὰ τὸ λεγόμενον·

« Ὁ πονηρὸς ἐν δεινῷ συμβάματι ἄλλου θεωρεῖ, καὶ γε-
 » λᾶ, καθὼς ἢ Μισοπαθασινὴ ἐν τῇ ἐλκύσει τῆς κόμης τοῦ
 » ἐμπόρου. »

Ἐρωτησάσης δὲ τῆς Πραββαβατῆς μετὰ τῶν μαστροπῶν γυναικῶν· « Τί ἐστὶ τοῦτο, ὃ εἶπες ; » ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο· « Εἰ ἡ ἐπιθυμία βιάζεται σε, πορεύθητι πρῶτον πρὸς τὸν ἐρώμενον· εἶτα δ' ἔλθε, καὶ ἄκουσον προσεκτικῶς· ἐκτεταμένη γάρ ἐστιν ἡ διήγησις. » — « Εἰπέ, εἶπεν· ἰδοὺ ἐγὼ κάθημαι καὶ ἀκούω μετὰ προσοχῆς. » Ὁ δὲ Σούκας ἄρχεται τῆς ἀφηγήσεως καὶ ἐξηγήσεως.

« Ἔστι πόλις, Σανδραβατῆ τοῦνομα, ἔνθα ἦν υἱὸς ἐμπόρου, Μοχάνας καλούμενος, ὃς ἠρίετο συνεῖναι ἐτέρου ἐμπόρου γυναικί, ἣ ὄνομα Λαξμή· ἀλλ' αὐτὴ οὐκ ἔστεργε. Καταπείσας δ' ὁ Μοχάνας ἀργυρίοις πολλοῖς μίαν Μασοπαθασινήν, ἣ ἦν πλήρης πάσης δολιότητος, καὶ ὠνομάζετο φερωνύμως Πουρνά, ἐξάπέστειλεν αὐτὴν πρὸς τὴν Λαξμήν, ὅτε ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἦν οἴκοι. Δελεασθεῖσα δ' ἡ Λαξμή λόγοις μειλιχίοις, ἔφη· « Ὅ,τι αἰτήσης, πληρώσω. » — « Σύνεσο, ἔφη, ἀνδρὶ, ὃν ἐγὼ τιμῶ, καὶ ἀγαπῶ. » — « Τοῦτο, εἶπεν ἡ Λαξμή, ἀνοίκειόν ἐστιν μεγαλοπρεπέσι γυναιξί· πληρώσω μὲν τοι, ὅ,τι ὑπεσχόμην σοι. » Κατὰ δὲ τὴν ἐσπέραν παραλαβούσα τὴν Λαξμήν ἢ Πουρνά, ἣ καὶ Μασοπαθασινή, ἤγαγεν αὐτὴν εἰς τὸν οἰκεῖον οἶκον· ἀλλ' ὁ ἔραστής Μοχάνας οὐ παρεγένετο δι' οἶαν δὴ τινα αἰτίαν. Οἰστρουμένη δὲ τῷ ἔρωτι ἡ Λαξμή, ἔφη· « Κόμισόν μοι, ὃν τινα ἄλλον ἄνδρα εὔρης. » Ἡ δὲ Μασοπαθασινή ἐκόμισεν ἐξ ἀγνοίας τὸν ἄνδρα τῆς Λαξμῆς. Νῦν δὲ πῶς ἡ Λαξμή ἀνέγκλητος φανήσεται, καὶ εἰς τὸν οἰκεῖον οἶκον, χαίρουσα, ἀφίξεται ; εἶπατέ μοι, σύ τε, ᾧ δέσποινα, καὶ αἱ σαί-φίλοι. « Οὐκ οἶδαμεν, ἀπεκρίνατο ἡ Πραββαβατῆ· σὺ εἶπέ. » — « Ἄν μὴ πορευθῆς, εἶπεν ὁ Σούκας, λέγω. » Ἡ δὲ, « Οὐ πορεύομαι, » ἔφη. Ὁ δὲ Σούκας ἐπανέρχεται ἐπὶ τὸ προκείμενον. « Ἰδοῦσα ἡ Λαξμή τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα παρόντα, ὠργίσθη σφόδρα, καὶ κρατήσασα αὐτὸν ἐκ τῆς κόμης, ἐπέπληττε, λέγουσα· « Σὺ, πονηρὲ καὶ

δύλιε, αὖ λέγεις πρὸς ἐμὲ, ὡς ἐκτός ἐμοῦ οὐδεμίᾳ σοι ἄλλη ἐρασμία ἐστίν· ἤδη δ' ἐδοκιμάσθης, καὶ ἐγνωρίσθης. » Καὶ ὁθι, καθιλαρόνας αὐτήν, ἐπανήγαγεν οἴκαδε. Ἀκούσασα ἡ Πραββαθατῆ, ἐκκοιμήθη ἐν οἴῳ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα.

Νύξ δευτέρα.

Τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν κατὰ τὴν ἐσπέραν, κοσμηθεῖσα ἡ Πραββαθατῆ, ἠρώτησε τὸν Σούκαν· « Βούλεις πορευθῶ ; » Πρὸς ἣν ἀπεκρίνατο ὁ Σούκας· « Πορευθήτη κατὰ τὴν οἰκείαν ἔφρσιν, εἰ οἶδας ἀπόκρισιν δοῦναι, ἢ τρόπον ποιῆσαι ἐν δυσκόλῳ ἔργῳ ἢ λόγῳ, καθὼς ἡ Ἰασσοδεβῆ. » Ἐρωτησάσης δὲ τῆς Πραββαθατῆς, « Ὅποια αὕτη ἡ Ἰασσοδεβῆ ; καὶ ὁποῖον τὸ δύσκολον ; » ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο· « Εἰ εἵπομι, θυμὸς σοι ἔσεται κατ' ἐμοῦ, ἐναντιουμένου τῇ σῆ ἐπιθυμίᾳ. » Ἡ δ' ἔφη· « Ἀκουστέος ὁ λόγος τῶν εὐμενῶν, εἴτε γλυκὺς, εἴτε πικρὸς εἶη. » Ὁ δὲ Σούκας ἄρχεται τῆς ἀφηγήσεως.

« Ἐν Νανδάνᾳ τῇ πόλει Βασιλεὺς ἦν, ὀνόματι Νανδάνας· ὁ εἶχεν υἱὸν, ὁ εἰκαλεῖτο Ῥάζασεκάρας. Τούτου τοῦ βασιλικοῦ υἱοῦ τὴν γυναῖκα, ἣ ὄνομα Σασσηπραββά, ἰδὼν τις νέος, ὁ εἰκαλεῖτο Βήρας, ἐτρώθη τὴν καρδίαν· ἐκ δὲ τούτου οὐτ' ἔτρωγεν, οὐτ' ἔπινεν. Ἐρωτηθεὶς δ' ὑπὸ τῆς ἐξυτοῦ μητρὸς, ἣ ὄνομα Ἰασσοδεβῆ, ἀνεκάλυψε τὴν αἰτίαν τοῦ πάθους. Δυσκότητος δ' οὔσης τῆς Βασιλίδος, πῶς ὁ πάσχων Βήρας ζήσεται ; εἰπέ, ὦ Πραββαθατῆ, εἰ οἶδας. » Ἡ δὲ « Οὐκ οἶδα, ἀπεκρίνατο· σὺ εἰπέ. » — « Εἰ οὐ πορευῆ σήμερον, ἔφη, λέγω. » Καὶ ἡ Πραββαθατῆ, « Τί δαί ; ἔφη· οὐ πορεύομαι λέγε. » ὁ δὲ Σούκας ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ προκείμενον. « Ἀκούσασα ἡ Ἰασσοδεβῆ, τοιάδε ἐμηχανήσατο εἰς ζωὴν τοῦ ἐαυτῆς υἱοῦ. Ἡμερώσασα μίαν κῦνα βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ κοσμήσασα, παρέλαβεν αὐτήν, καὶ ἤλθε πρὸς τὴν Σασσηπραββάν τὴν βρασιλίδαν· πρὸς ἣν καὶ εἶπε κατ' ἰδίαν· « Ἐγὼ τε

καὶ σὺ, καὶ αὕτη ἡ Κύων, ἀδελφαὶ ἡμεν ἐν τῇ προτέρᾳ γενέσει· καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ μὲν καὶ σὺ συνετρυφῶμεν ἀλλοτρίοις ἀνδράσι, διὰ τοῦτο ἐγενόμεθα ἄνθρωποι ἐν ταύτῃ τῇ γενέσει· αὕτη δὲ, ἐπειδὴ αἰδῶ ἔχουσα καὶ φόβον, μὴ χράνοι τὴν ἑαυτῆς γενεάν, σωφροσύνην εἶχε, καὶ ἀλλοτρίων ἀνδρῶν ἀπέειχε, διὰ τοῦτο ἐγένετο Κύων. Καὶ ἐγὼ μὲν, ἐπειδὴ ἀνυποστόλως καὶ ἀφόβως συνετρυφῶν ἀλλοτρίοις ἀνδράσι, διὰ τοῦτο μνήμην ἔχω τῆς προτέρας φύσεως καὶ πράξεως· σὺ δὲ, ἐπειδὴ μετὰ συστολῆς καὶ φόβου συνετρυφᾷς, διὰ τοῦτο μνήμην οὐκ ἔχεις τῶν ἐν τῇ προτέρᾳ γενέσει. Ὅθεν εὐσπλαγχνία κινουμένη, ἦλθον συμβουλευσούσά σοι, ἵνα διδῶς ὅτι ἀγαπῶσιν οἱ αἰτοῦντες. Ὅστις γὰρ δίδωσι τὸ ἐφετὸν ἄλλοις, οὗτος ἐπιτυγχάνει πάντων τῶν ἐφετῶν· ἀσείως ἄρα λέγεται·

» Οἱ ἐπαῖται ἀπὸ θύρας εἰς θύραν περιέρχονται, ἔχοντες » ἐν χειρὶ ἀγγεῖον· ἐκ δὲ τούτου αἰνίττονται τοῖς ἀθρώποις » ὡς τοιαύτη ἔσεται ἡ μέλλουσα κατὰς αἰσὶς τοῦ μὴ δίδόντος.»

Ἀκούσασα ἡ Σασσηπραβέα, ἠγαλίσσατο τὴν Ἰασσοδεβὴν, καὶ κλαίουσα, ἔφη· «Σύζευξόν με ταχέως, ὦ ἀγαθὴ, ἀλλοτρίῳ ἀνδρὶ.» Ἡ δὲ Ἰασσοδεβὴ, ἐπελπίζουσα, καὶ παραθάρρύνουσα, ἠγαγεν εἰς τὸν οἰκεῖον οἶκον, καὶ συνέζευξεν αὐτὴν τῷ ἑαυτῆς υἱῷ. Νομίζων δ' ὁ Πάζασεκάρας, ὡς ἡ Ἰασσοδεβὴ φίλη ἐστὶ τῆς βασιλίδος, πολλὰ δωρήματα αὐτῇ ἦν δωρούμενος, καὶ τὴν εἴσοδον μὴ κωλύων. Οὕτω μεγάλη ἀγχινοία ἡ Ἰασσοδεβὴ ἐτέλεσε τὸ ποθούμενον. Εἰ τοίνυν καὶ σὺ αὐτὴ τοιαύτην ἀγχίνοιαν ἔχεις, πορεύου πρὸς ἀλλότριον ἄνδρα. Ἰπνωττε, ὦ καλὴ, ἐν τῷ οἰκείῳ οἴκῳ, καὶ πόρρω ποιεὶ τὸν ταράττοντα ἔρωτα.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νύξ τρίτη.

Τῆ δ' ἐπιούσῃ περὶ δύσιν ἡλίου κοσμηθεῖσα ἡ Πραββαβα-
τῆ, εἶπε πρὸς τὸν Σούκαν· «Πορευθῶ;» Ὁ δ' ἔφη· «Τί
ἀπορεῖς; πορεύθητι, Κυρία, ἔνθα ἡ σὴ ψυχὴ ἐφίεται, εἰ οἶδας
ἀπαλλάξαι σεαυτὴν ἀπὸ τῆς δυσφημίας, καθὼς ὁ Βασιλεὺς.»
Πυθομένης δὲ τῆς Πραββαβατῆς, «Τίς αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς;
ἢ πῶς ἀπήλλαξεν ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς δυσφημίας;» Ὁ Σούκας
ἀπεκρίνατο·

« Ἐν Βισσαλᾶ τῆ πόλει Βασιλεὺς ἦν Σουδαρσσάνας κα-
λούμενος· ἦν δ' ἐκεῖ καὶ ἔμπορος, Βιμάλας τὸ ὄνομα, ὃς εἶχε
γυναϊκας δύο, εὐειδεῖς καὶ εὐπρεπεῖς· ἃς ἰδὼν πονηρὸς τις
καὶ διάστροφος, γνῶμην ἔθετο σφετερίσαι αὐτάς, ἀνθ' ὧν
καὶ ἐδέετο τῆς θεᾶς Ἀμβρικᾶς τυχεῖν τῆς μορφῆς τοῦ Βι-
μάλα. Τυχῶν δὲ διὰ τῆς πρὸς τὴν θεὰν δεήσεως τῆς μορ-
φῆς τοῦ Βιμάλα, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ὅτε ἦν
ἔξω, καὶ κύριος ἐγένετο τῶν ἐν οἴκῳ πάντων. Δωρεαῖς δὲ
μεγάλαις εἰς τὴν ἑαυτοῦ εὐνοίαν εἴλκυσε πάντας τοὺς θερά-
ποντας, καὶ ἀμφοτέρως ὁμοῦ τὰς γυναϊκας, ἀνθ' ὧν καὶ
ἔλεγον, ὡς ὁ Βιμάλας ἐξαίφνης μεγαλόδωρος ἐγένετο, γνοὺς,
ὡς ἔοικε, τὸ πρόσκαιρον τοῦ Κόσμου. Ἐπανελθὼν δ' ὁ ἀλη-
θῆς Βιμάλας εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν, ἐκώλυτο ὑπὸ τοῦ
θυρωροῦ εἰσελθεῖν· καὶ ἰστάμενος πρὸ τῆς θύρας, ἐβόα·
«Ἐφενακίσθην ὑπὸ φένακος καὶ ἀπατεῶνος.» Ἐκ δὲ τῶν
βοῶν καὶ ὀδυρμῶν πολλοὶ γνωστοὶ καὶ ἄλλοι συνέδραμον,
θεωρίας χάριν καὶ περιεργίας. Ἐλθὼν δ' ὁ Βιμάλας πρὸς
τὸν Βασιλέα, προσανεκλάυσατο, εἰπὼν· « Ἐξεβλήθην, ὦ
Βασιλεῦ, ἐκ τῆς ἑμαυτοῦ οἰκίας! ἠπατήθην ὑπὸ πονηροῦ
καὶ δολίου!» Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐξαπέστειλε τοὺς οἰσόντας τὸν
ἐν οἴκῳ Βιμάλαν· οὗ ἐλθόντος, οἱ θεράποντες, ὡς δωροδο-
κηθέντες, ἔλεγον, χαριζόμενοι· « ὦ Βασιλεῦ, ὁ ἐν οἴκῳ ὧν

Βιμάλας, ἀληθής, ἐστίν· ὁ δὲ πρὸ τῆς θύρας ἰστάμενος, ἐπέ-
 σκτος καὶ πλάνος. » Παρρησιασθέντες δ' ἀμφοτέροι, οὐδε-
 μίαν διαφορὰν εἶχον τῆς μορφῆς· ἐκ δὲ τούτου οὐ διεκρί-
 νετο, πότερος εἶη ἀληθής, ἢ ψευδής. Θόρυβος δ' ἐγένετο
 ἀνά πᾶν τὸ βασιλικὸν συνέδριον· ἦν γὰρ ἀνατροπὴ τῆς
 ὀρθότητος παντὸς πολιτικοῦ συστήματος, καὶ δυσφημία τῷ
 Βασιλεῖ, εἰ μὴ ἐγένετο βεβαίωσις τῆς ἀληθείας. Δεῖ γὰρ τῷ
 Βασιλεῖ ἀκριβῶς θεωρεῖν, καὶ τοὺς μὲν κακοὺς κολάζειν,
 τοὺς δ' ἀγαθοὺς τιμᾶν. Νῦν δ' εἶπε, ὦ Πραββαβατῆ, ἀν-
 φανείη τὸ ἀληθές;—«Οὐκ οἶδα, ἀπεκρίνατο· σὺ εἶπέ. »
 « Ἄν μὴ πορευθῆς, ἔφη ὁ Σούκας, λέγω. » Ἡ δὲ, «Οὐ
 πορεύομαι, ἔφη· λέγε. » Ὁ δὲ Σούκας ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ προ-
 κείμενον. «Συσκεψάμενος ὁ Βασιλεὺς, εὔρηκε τὰληθῆς κατὰ
 τοῦτον τὸν τρόπον. Χωρίσας τὰς γυναῖκας, ἠρώτησεν ἐκά-
 στην ἰδίᾳ, πόσῃν φερνῆν, καὶ ὅποια κοσμήματα ἔδωκεν ὁ
 ἀνὴρ ἐν γάμῳ, καὶ ὅποιον λόγον εἶπε κατὰ πρῶτην συνέ-
 λευσιν, καὶ τίς ὁ πατήρ, καὶ ἡ μήτηρ, καὶ ἡ γενεὰ, καὶ ἄλλα
 τοιαῦτα. Ἐκάστη δ' ἀπεκρίνατο, ὡς εἶχε τὸ πρᾶγμα. Χω-
 ρίσας δ' ἔπειτα καὶ τοὺς ἀνδράς, ἠρώτησεν ἕκαστον ἰδίᾳ
 περὶ τῶν αὐτῶν ἀμφοτέρων δ' οἱ λόγοι ἀσύμφωνοι ἦσαν
 ἀλλήλοις. Οὐ τινὸς δ' οἱ λόγοι συνεφώνησαν τοῖς τῶν γυναι-
 κῶν, οὗτος ἐφάνη ὁ ἀληθής Βιμάλας, ὃς τιμηθεὶς, ἔλαβε
 τὰς γυναῖκας· ὁ δ' ἕτερος, ὡς πονηρὸς καὶ πλάνος, παιδευ-
 θεὶς, ἐξωρίσθη. » Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ ἐκοιμήθη οἴκοι.

Ν Ὑ Ξ τετάρτη.

Τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ κατὰ τὴν ἐσπέραν, κοσμηθεῖσα ἡ Πραβ-
 βαβατῆ, ἤρετο· «Βούλει πορευθῶ; » Ὁ δὲ Σούκας ἀπεκρί-
 νατο· «Μὴ ἐρώτα καταφρονητικῶς· λέγεται γάρ·

« Βραχμᾶν, καταφρονήσας, καὶ παρακούσας λόγων γε-

»ρόντων, πέπτωκεν εἰς δεινὰ, γήμας τὴν Βισσακανεάν. »
Ἐρωτησάσης δὲ τῆς Πραεβαβατῆς, «Πῶς ἔχει τοῦτο; » ὁ
Σούκας διηγεῖται·

« Ἔστι πόλις, Σομαπραεβὰ τοῦνομα, ἔνθα ἦν Βραχμᾶν
σοφὸς, Σομασσαρμᾶν καλούμενος, ὃς εἶχε θυγατέρα λίαν
εὐπαίδευτον καὶ εὐπρόσωπον, ἣ ὠνομάζετο Βισσακανεά, ὃ
ἔστι, Φαρμακοκόρη. Ἐκ δὲ τοῦ φόβου τοῦ ὀνόματος οὐδεὶς
αὐτὴν ἤθελε γῆμαι. Περιερχόμενος δ' ὁ Σομασσαρμᾶν εἰς
ἀναζήτησιν γαμβροῦ, παρεγένετο εἰς πόλιν, ἣ ὄνομα Δβιζα-
σθᾶνα· ἔνθα ἦν Βραχμᾶν μωρὸς καὶ πτωχὸς, καλούμενος
Γοβίνδας, ὃς στέρξας, ἔγημε τὴν Βισσακανεάν, καὶ τοι ἐκω-
λύετο ὑπὸ φίλων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Βισσακανεά ἦν εὐφρων καὶ
εὐειδῆς, ὁ δὲ Γοβίνδας ἄφρων καὶ δυσειδῆς, διὰ τοῦτο
ἐκείνη ἐλυπεῖτο τὴν ἑαυτῆς χαρίεσσαν νεότητα· λέγεται γάρ.

« Καθὼς ὁ ὀλίγος πλοῦτος λύπην προξενεῖ τῷ μεγαλο-
»πρεπεῖ καὶ ἐλευθερίῳ, οὕτω καὶ ὁ ἄχαρις ἀνὴρ τῇ χαρίεσ-
»σῃ καὶ μεγαλόφρονι γυναικί. »

Καὶ ποτε εἶπεν αὕτη ἡ ἀγλαὰ πρὸς τὸν Γοβίνδαν· «Πολὺς
χρόνος διήλθεν, ἐξ οὗ ἤλθον ἀπὸ τοῦ πατρικοῦ οἴκου· διὸ
βούλομαι πορευθῆναι σὺν σοί. » Ἀναβὰς δ' ὁ Γοβίνδας ἐφ'
ἀμάξης, ἐπορεύετο μετὰ τῆς Βισσακανεᾶς εἰς τὸν πενθερι-
κὸν οἶκον. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν συνέτυχε Βραχμᾶνι ὀδοιπόρῳ,
ὃς ἦν ὠραῖος, ῥωμαλέος, καὶ λόγιος· εἶ, συμπορευόμενοι,
καὶ συλλαλοῦντες, καὶ συναστεῖζόμενοι, φιλίαν ἐποιήσαντο
πρὸς ἀλλήλους. Ὁ δὲ Γοβίνδας, ἃ τε ὦν ἀπλοῦς καὶ ἄκα-
κος, πιστεύσας τῷ Βισνοῦ, ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄμα-
ξαν· καὶ καταβὰς ἐπορεύθη εἰς ἀποσκευὴν τῶν ἐνοχλούν-
των. Ἐν τούτῳ ὁ Βισνοῦς καὶ ἡ Βισσακανεά ἠράσθησαν ἀλ-
λήλων· φιλήματά τε ἀμοιβαῖα ἐγένοντο, καὶ ἄλλα τοιαῦτα
ἴδια ἔρωτος. Εἶπε δ' ἡ Βισσακανεά τῷ Βισνοῦ καὶ τὸ ἑαυτῆς
ὄνομα, καὶ τὸ τῆς φυλῆς, καὶ τὸ τῆς γενεᾶς, καὶ τῶν

λοιπῶν συγγενῶν. Ἀναστρέψας δ' ὁ Γοβίνδας, βουλόμενος ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν ἄμαξαν, ἀπεδιώκετο, καὶ ἀπωθεῖτο, ὡς ξένος, καὶ κλέπτῃς· δι' ἣν αἰτίαν βοή μεγάλη, καὶ φιλονεικία, καὶ ἀλληλομαχία ἐγένετο. Ὡν δ' ὁ Βισνοῦς ῥωμαλέος, καὶ ὑπὸ τῆς γυναικὸς προσέτι βοηθούμενος, κατέβαλε καταγῆς τὸν Γοβίνδαν· καὶ παραλαβὼν τὴν γυναῖκα, ἀπῆρχετο οἴκαδε. Ὁ δὲ Γοβίνδας, παρακολουθῶν, ἔδραμεν εἰς κώμην, οὔσαν παρὰ τῆ ὁδῷ, καὶ ἔκραζε, λέγων· «Κλέπτῃς ἤρπαξέ μου τὴν γυναῖκα! σώσατέ με, ὦ ἄνθρωποι! βοηθήσατέ μοι!» «Ὁ δὲ πρῶτος τῆς κώμης, ἔστειλε τοὺς οἴσοντας τὸν Βισνοῦν, ὅς, ἐρωτηθεῖς, ἀπεκρίνατο· «Αὕτη ἐμή ἐστι γυνή, ἣν κατὰ νόμον ἔγημα· οὗτος δὲ, ἰδὼν καθ' ὁδὸν τὴν γυναῖκα, ἠθέλησεν αὐτὴν λαβεῖν βία.» Ἐρωτηθεῖς δὲ καὶ ὁ Γοβίνδας, τὰ αὐτὰ ἀπεκρίνατο. Χωρισθέντες δὲ, καὶ ἐρωτηθέντες ἀνὰ μέρος ἕκαστος τὸ τῆς γυναικὸς ὄνομα, καὶ τὸ τῆς γενεᾶς, καὶ τὰ τῶν συγγενῶν αὐτῆς, τὰ αὐτὰ ἀπεκρίναντο. Νῦν δὲ πῶς ἂν γένοιτο βεβαίωσις τῆς ἀληθείας; ἐρωτῶ. «Οὐκ οἶδα, ἀπεκρίνατο ἡ Πραββαβατῆ, σὺ εἶπέ.»—«Εἰ οὐ πορευῆ σήμερον, λέγω, » ἔφη ὁ Σούλας. «Λέγε, ἔφη ἡ Πραββαβατῆ· οὐ πορεύομαι.» Ὁ δὲ Σούλας λέγει· «Χωρισθέντες δὲ καὶ οἱ τρεῖς, καὶ ἐρωτηθέντες ἕκαστος ἰδίᾳ, πότε ἢ συνέλευσις ἐγένετο, τὰ αὐτὰ ἀπεκρίναντο ὁμοφώνως, ὡς τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν μετὰ τὸ ἑωθινὸν ἄριστον ἢ συνέλευσις ἐγένετο. Ὅτε δ' αὖ πάλιν ἠρωτήθησαν κατὰ μέρος, ὁποῖον εἶη τὸ ἑωθινὸν ἄριστον, ἐνταῦθα ἡ μὲν ἀπόκρισις τοῦ Γοβίνδα καὶ τῆς γυναικὸς εἶχε συμφωνίαν, ἡ δὲ τοῦ Βισνοῦ διαφωνίαν· οὐ γὰρ ἤδει. Ἐκ τούτου γνωσθεῖς ὁ Βισνοῦς, ὡς αὐτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἄρπαξ, ἀπεδιώχθη. Ὁ μὲν οὖν κριτῆς συνεβούλευσε τῷ Γοβίνδα ταῦτα· «Ἄφες τοιαύτην γυναῖκα, αἰτίαν κακοῦ· χεῖρόν σοι γάρ τι ἔσεται.» Ὁ δὲ οὐκ ἤκουσεν, ἀλλὰ παραλαβὼν τὴν γυναῖκα, γυναικο-

μανῆς ὄν, ἤφατο τῆς ὁδοῦ. Τελευταῖον δ' ἐφρονεῖθη ἐν ὁδῷ ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς γυναικός. Ἐπναλαμαβάνω οὖν, καὶ λέγω, ὡς ὁ ποιῶν καταφρόνησιν συμβουλῆς γερόντων, ἀπόλλυται, καθὼς ὁ Βραχμῶν Γοβίνδας. » Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

Νύξ πέμπτη.

Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τῆς ἐφεξῆς ἡμέρας, καλλωπισθεῖσα ἡ Πραββαβατῆ, ἔφη· « Πορεύομαι, ὦ Σούκα. » Ὁ δὲ, « Πορεύθητι, εἶπεν, ὦ Κυρία, εἰ οἶδας ἀπόκρισιν δοῦναι ἐν δεινοῖς, καθὼς ἡ Βαλαπανδιτά τῷ Βασιλεῖ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ. » Πυθομένης τῆς Πραββαβατῆς, « Τίς αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ; καὶ τίς αὐτὴ ἡ Βαλαπανδιτά ; » ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο·

« Ἐν Οὐζζαγινῇ τῇ πόλει Βασιλεὺς ἦν, Βικραμαδιτέας καλούμενος· ἡ δὲ Βασίλισσα, ἡ ἦν ἐκ μεγάλης γενεᾶς, Καμαληλά ἐκαλεῖτο· ἦν δ' ἐπέραστος λίαν τῷ βασιλεῖ. Καί ποτε ἀριστῶν ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς Βασιλίσσης, ἐγγχερίσαι αὐτῇ ἠθελεν ἄρρενας ἰχθύας, πεφρυγμένους. Ἡ δ' ἔφη· « Ἐγὼ, Κύριε, οὐδ' ἀποβλέπειν ἀνέχομαι πρὸς τούτους τοὺς ἄρρενας ἰχθύας, πολλῷ μᾶλλον ἄπτεσθαι. » Παραυτίκα δ' οἱ ἰχθύες ἐκεῖνοι τοσοῦτον μέγα ἐξεκάγχασαν, ὥστε πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς. Μαθεῖν δὲ βουλόμενος ὁ Βασιλεὺς, τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος, ἠρώτησε τοὺς τε σοφοὺς, καὶ τοὺς βουλευτάς, καὶ τοὺς μάντις, καὶ τοὺς οἰωνοσκόπους· ἀλλὰ πάντες ἀνεφάνησιν ἀγνοοῦντες, καὶ ἀποροῦντες. Τελευταῖον δ' εἶπε πρὸς τὸν Πουροχίταν, ὃς ἦν πρῶτος τῶν Βραχμῶν· « Σὺ ἀνάπτυσσον τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος· εἰ δὲ μὴ, ἐξόριστος γενήσῃ. » Ὁ δὲ, αἰτήσας προθεσμίαν πέντε ἡμερῶν, ἀπῆλθεν οἴκαδε περίλυπος· ὃς καὶ ἠρωτήθη ὑπὸ τῆς θυγατρὸς ἐαυτοῦ, ἣ ἔνομα Βαλαπανδιτά· « Διὰ τί, πάτερ, σύννοους καὶ ἄθυμος ;

εἰπέ μοι τὴν αἰτίαν τῆς ἀθυμίας καὶ συννοίας· δεῖ μὲν τοὺς τοῖς φρονίμοις γενναίως φέρειν τὰ προσπίπτοντα δεινά· διὸ καὶ λέγεται·

« Καθὼς ὁ ἥλιος καὶ ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ δύσει ἐρυθρός ἐστιν, οὕτω καὶ ὁ μεγαλόφρων τὴν αὐτὴν διάθεσιν ἔχει καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις καὶ ἐν ταῖς ἀτυχίαις. »

Ὁ δὲ Πουροχίτας διηγήσατο πάντα, τὸν λόγον τῆς Βασιλείου, τὸν γέλωτα τῶν ἰχθύων, τὴν ἀπορίαν τοῦ Βασιλέως, τὴν αἰτίαν τοῦ γέλωτος, καὶ τὴν ἐξορίαν. Ἡ δ' ἔφη· « Δεινῶν ἐπιπεσόντων, δεῖ τοῖς φρονίμοις τρόπους ἀπαλλαγῆς ποιεῖν, ἀλλ' οὐκ ἀθυμεῖν καὶ ῥαθυμεῖν· διὸ καὶ λέγεται·

« Ὅστις θλιβόμενος πάθει κινδυνώδει, πλάνητι ἀποφράδι, καὶ βασιλεῖ δυσθύμῳ, οὐ ποιεῖ δίκαιαν μὲν εἰς θεραπείαν τοῦ πάθους, ἐπωδὴν δὲ εἰς ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀπαισίου πλάνητος, καὶ τρόπον εἰς ἐξιλέωσιν τοῦ Βασιλέως, οὗτος οὐκ ἔχει παῦσιν τοῦ κακοῦ. »

Ὁ πάτερ, ἔφη, ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει μηδαμῶς ἄχθου, ἀλλὰ θάρρει· ἐμὲ προσκόμισον τῷ Βασιλεῖ εἰς διερμηνεύσειν τῆς αἰτίας τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος. » Ἐλθὼν δ' ὁ Πουροχίτας πρὸς τὸν Βασιλέα, ἀνήγγειλεν αὐτῷ ταῦτα. Ἦσθεις δ' ὁ Βασιλεὺς, ἐκάλεσε τὴν Κόρην· ἡ δὲ, ἐλθοῦσα, εὐλόγησε τὸν Βασιλέα, κατὰ ἔλεξεν ὧδε·

« Αἰσχὺνη ἐστὶ, τὸ ἐρωτᾶν τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος· ὁ γὰρ Βασιλεὺς, ὅς ἐστι θεοεικέλος, οὐκ ἔστιν ὅμοιος παντὶ ἀνθρώπῳ· πολλῷ μᾶλλον σὺ ὁ Βικραμαδιτέας, ὁ ὢν ἡλιοειδής φερωνύμως· ὅθεν καὶ λέγεται·

« Ὁ Βασιλεὺς παρὰ μὲν τοῦ Ἰνδρα κέκτηται τὴν κυριότητα, παρὰ δὲ τοῦ Ἀγνῆ τὴν θερμότητα, παρὰ δὲ τοῦ Ἰάμα τὸν θυμὸν, παρὰ δὲ τοῦ Κουβέρα τὸν πλοῦτον, πικρὰ δὲ τοῦ Ράμα καὶ τοῦ Κρισνα τὸν νοῦν καὶ τὴν σταθερότητα· οὕτω τὸ σῶμα τοῦ Βασιλέως συνίσταται. »

« Διὰ τί ἄρα σὺ αὐτὸς οὐ σκέψιν ποιεῖς, ὦ Βασιλεῦ; σὺ εἶ ὁ τομεὺς πάσης ἀμφιβολίας· διὰ τί σὺ μόνος αὐτὸς οὐ τέμνεις τὸν δεσμὸν καὶ ταύτης τῆς ἀμφιβολίας; Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔρσεις σοὶ ἐστίν, ἀκοῦσαι παρ' ἄλλου, ἄκουσον, ὦ Βασιλεῦ. Αὕτη ἡ σωφρονεστάτη Βασίλισσα οὐχ ἄπτεται, λέγει, οὐδὲ πεφρουγμένων ἰχθύων, ἐπειδὴ ἄρρενές εἰσί· διὰ τοῦτο καὶ ἐγέλασαν οἱ ἰχθύες μεγάλως. Νῦν γοῦν περίσχεψαι ἀκριβῶς τὴν ἔννοιαν τούτου μου τοῦ λόγου. » Καί τοι δὲ ἡ ἔννοια τοῦ λόγου ἦν φανερά, ὁ Βασιλεὺς ὅμως οὐκ ἐνόησεν. Ἰδοῦσα δ' ἡ Βαλαπανδιτά, ὡς ὁ Βασιλεὺς οὐκ ἐννοεῖ, ἀναστᾶσα, ἀνέστρεψεν οἴκαδε. Τὰ ἐπίλοιπα τῆς διηγήσεως αὔριον διηγῆσομαι, ἂν μείνης ταύτη τῇ νυκτὶ οἴκοι. » Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νῦξ ἕκτη.

Τὴν δ' ἀκόλουθον ἡμέραν ἤρτο ἡ Πραββαβατὴ τὸν Σούκκν· « Ἐγὼ ὁ Βασιλεὺς τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος; ἢ τί ἐγένετο; » Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Μὴ νοῶν ὁ Βασιλεὺς τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου τῆς Βαλαπανδιτάς, οὐκ ἔσχεν ὕπνον ἐν νυκτί· λέγεται γάρ·

« Πόθεν ὕπνος ἐκείνοις, οἳ κατατρύχονται δανείοις, πάθεσιν, ἢ φροντίσι, καὶ ἀπειθεῖς ἔχουσι γυναῖκας, καὶ πολλοὺς ἐχθρούς;

Ὁ μὲν οὖν Βασιλεὺς, κακῶς διαγαγὼν τὴν νύκτα ἐξ αἰτίας τῆς αὐπνίας, καλέσας περὶ τὴν ἑω τὴν Βαλαπανδιτάν, εἶπε· « Τὸ νόημα τοῦ λόγου σου ἄγνωστόν μοι ἐστὶ· σαφήνισόν μοι οὖν τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος. » Ἡ δ' ἔφη· « Μὴ πολυπραγμόνει, ὦ Βασιλεῦ. »—« Διὰ τί; » ἐπήρτο ὁ Βασιλεὺς. « Διότι, ἀπεκρίνατο ἡ Βαλαπανδιτά, μεταμέλει καὶ λύπη σοι γενήσεται, καθὼς τῇ τοῦ ἐμπό-

ρου γυναικί, ἢ διῦσχυρίζετο μαθεῖν, πόθεν ἔρχονται οἱ ἄρτοι. » Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Βασιλέως· « Πῶς ἔχει τοῦτο ; » ἡ Βαλαπανδιτὰ διηγείται·

« Ἐν Οὐζζαγινῇ τῇ πόλει ἔμπορος ἦν, Σουματῆς καλούμενος· ὃς, ἀπολέσας πάντα τὸν ὃν εἶχε πλοῦτον, ὑπὸ πάντων ἐμισεῖτο· οἱ γὰρ ἄνθρωποι τοῦ πλοῦτου εἰσὶ φίλοι· διὸ καὶ λέγεται·

« Ἐν τούτῳ τῷ Κόσμῳ τῷ μὲν πλουσίῳ καὶ ὁ ἐχθρὸς, » φίλος φαίνεται· τῷ δὲ πτωχῷ καὶ ὁ φίλος ἐχθρὸς γίνεταί.

« Ἀνάγκη δὲ βιαζόμενος, ἔφερον ἐξ ἀγροῦ φρύγανα, καὶ ἐπώλει ἐν τῇ πόλει, ἐξ ὧν καὶ ἐτρέφετο. Καί ποτε, μὴ εὐρῶν φρύγανα, εἶδεν ἐν ναῷ ξόανον ξύλινον τοῦ Θεοῦ Γανέσσα, καὶ διενεθήθη καταταμεῖν εἰς λεπτὰ αὐτὸ τὸ ἐκ ξύλου ἄγαλμα, εἰς ἀπεμπόλησιν· ὀρθῶς ἄρα λέγεται·

« Ὁ μὲν πεινῶν πᾶν ἀνόμημα πράττει· ὁ δ' ἐνδεὴς καὶ » ἄπορος ὢν, ἄσπλαγχνος γίνεται, καὶ φόνον προσέτι » ποιεῖ, μηδαμῶς ἐν ναῷ θάλλων τὰ τῶν ἀγίων ἀνδρῶν λόγια.

Ἐν ᾧ δ' ἔμελλε κατοίσειν τὸν πέλεκυν, ἡσθεὶς ὁ Θεὸς Γανέσσας, ἔφη· « Μὴ με κατακόψης· ἐγὼ δὲ καθ' ἐκάστην πέντε ἄρτους δίδωμί σοι μεγάλους· οὓς λάμβανε, ἐρχόμενος εἰς τοῦτον τὸν ναὸν μου. Μηδενὶ δ' ὁμῶς εἴπης τοῦτο· φύλαττε δὲ μυστικὸν καὶ ἀπόρρητον· εἰ γὰρ ἐξείποις, τούναντίον ἔσεται, τούτέστιν, ἀποτυχία. » Ὁ μὲν οὖν Σουματῆς καθ' ἡμέραν ἐπορεύετο εἰς ἐκείνον τὸν ναὸν, καὶ ἐλάμβανε πέντε ἄρτους, συμπεφυρμένους βουτύρῳ καὶ σακχαρεῖ, ἐξ ὧν καὶ ἔτρεφε τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν. Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ, ἣ ὄνομα Παδμινῆ, αἰεὶ ἔπεμπε μοῖραν αὐτῶν τῶν χαριέντων ἄρτων καὶ πρὸς μίαν φίλην, ἣ ὄνομα Μανδοδαρή. Καί ποτε ἡ φίλη ἠρώτησε τὴν Παδμινῆν περὶ τῶν ἄρτων. Ἡ δ' ἀπεκρίνατο, ὡς οὐκ οἶδε, πόθεν ἢ πῶς ἔρχονται. Πρὸς

ἦν ἔρη ἐκείνη ἢ πονηρά· « Εἰ μὴ εἴποις μοι, πόθεν φιλία; λέγεται γάρ·

« Ἐξ εἰσι τὰ σημεῖα τῆς φιλίας· δίδωσι, καὶ λαμβάνει· » λέγει, καὶ ἐρωτᾷ περὶ μυστικῶν· εὐωχεῖται, καὶ εὐωχεῖ. »

« Ἐγὼ πολλάκις, ἔφη, ἠρώτησα· ἀλλ' ὁ ἀνὴρ μου ἔχει τοῦτο μυστικόν. » Ἡ δ' ἔφη· « Ματαία ἄρα ἐστὶν ἡ σὴ εὐμορφία καὶ νεανικὴ ἡλικία, εἰ οὐκ οἶδας τὰ μυστικά τοῦ οἰκείου ἀνδρός· » Ἀκούσασα ἡ Παδμινὴ, ἠρώτησε τὸν ἐαυτῆς ἀνδρα· « Πῶς εὐρίσκεις τοὺς πέντε ἄρτους; Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι. « Εἰ μὴ ἐξείποις μοι, ἔφη, ἀσιτία ἀποθνήσκω. »—« Ἀνακαλυφθέντος, ἔφη, τοῦ μυστικοῦ, μεγάλη βλάβη καὶ μεταμέλεια γενήσεται. » Διῶχυριζομένης δὲ τῆς γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ, μωρανθεὶς, ἐξείπε πάντα. Ὁρθῶς ἄρα λέγεται·

» Ὅν οἱ θεοὶ ἀπολέσαι βούλονται, τοῦτον μωραίνουσι· » διὰ τοῦτο ἀγνοεῖ τὸ οἰκεῖον ὄφελος.

Ἀκούσασα ἡ Παδμινὴ παρὰ τοῦ ἀνδρός τὸν τρόπον καὶ τὸν τόπον τῆς εὐρέσεως τῶν ἄρτων, διηγήσατο τῇ φίλῃ ἐκείνῃ, ἣ ἐξᾠπέστειλε περὶ τὴν ἔω τὸν ἐαυτῆς ἀνδρα μετὰ πελέκους εἰς τὸν ναὸν ἐκεῖνον. Ἐπορεύθη δ' ἐν ταύτῳ, ὡς σύνηθες, καὶ ὁ Σουματῆς εἰς λῆψιν τῶν ἄρτων. Ὁ δὲ θεὸς Γανέσσης ἀμφοτέρους ἔδησεν ἀλύτοις δεσμοῖς. Μὴ τοίνυν πολυπραγμόνει, ὦ Βασιλεῦ· μαθὼν γάρ, γνωσιμαχήσεις, ὡς καὶ ἡ τοῦ ἐμπόρου γυνή. Ὅτι δ' ἔγωγε εἶπον πρότερον, ὡς οἱ ἰχθύες ἐγέλασαν ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς Βασιλίσσης, τοῦτο ἀκριβῶς περίσκεψαι. » Εἰποῦσα ταῦτα ἡ Βηλαπανδιτά, οἴκαδε ἀπῆλθε. Τὰ δὲ λοιπὰ αὐριον διηγήσομαι, ἂν μὴ πορευθῆς ἔξω. » Ἀκούσασα ἡ Πραβόβατῆ, ἐκοιμήθη οἴκοι.

Νῦξ ἐβδόμη.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ, ἐρομένης τῆς Πραββαβατῆς, « Ποιά ἐστι τὰ ἐξῆς τῆς διηγήσεως ; » ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο· « Καλέσας πάλιν τὴν Βαλαπανδιτὰν ὁ Βασιλεὺς, ἔφη· « Δισάφησον μοι τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος. » Ἡ δ' ἔφη· « Ἡ διασάφησις οὐκ ἔσεται σοι εἰς τέρψιν καὶ χαρὰν, καθὼς οὐδὲ τῇ πόρῃ καὶ τῷ Βραχμᾶνι ἢ ἀποκάλυψις τῆς κινάβαρεως. » Πυθομένου δὲ τοῦ Βασιλέως, πῶς ἔχει τοῦτο, ἢ Βαλαπανδιτὰ ἀπεκρίνατο·

« Ἔστι πόλις, Βατσαναντὰ τοῦνομα· ἔνθα ἦν Βραχμᾶντις, Κεσσάβας καλούμενος, ὃς οὐκ ἤθελε τρέφεσθαι τοῖς τοῦ πατρὸς χρήμασι· κατηγορημένον γὰρ ἐστι, κατὰ τὸ λεγόμενον·

« Οἱ μὲν ἄριστοι ζῶσι τοῖς ἐκ τῶν ἰδίων πόνων προσπορισθεῖσι χρήμασιν, οἱ δὲ μέσοι τοῖς τοῦ πατρὸς, οἱ δ' ἤττονες τοῖς τοῦ μητραδέλφου, οἱ δ' ἐλάχιστοι τοῖς τοῦ πενθεροῦ· » διὸ καὶ ἀνεχώρησεν εἰς χρηματολογίαν, πλανώμενος εἰς πόλεις, εἰς τεμένη, καὶ εἰς νεκρικοὺς τόπους. Ἐλθὼν δὲ ποτε εἰς τόπον νεκρικὸν ἐν ἐρήμῳ, εἶδεν ἐκεῖ πού ἓνα κρᾶνιοφόρον, ἀσκήσει καὶ θεωρία χρώμενον, καὶ ἔστη πρὸ αὐτοῦ εὐλαβῶς. Πυσάμενος δ' ὁ ὄσιος ἀπὸ τῆς θεωρίας, ἐξεφώνησε ταῦτα· « Τίς ξένος ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ βούλεται λαβεῖν ὅ,τι ἂν αἰτήσῃ; τίς θέλει διαπλεῦσαι αἰσίως, ὡς πέλαγος, τοῦτον τὸν κόσμον; τίς τὸ δυσκατόρθωτον εὐκατόρθωτον βούλεται γενέσθαι ; »

Ὁ δὲ Βραχμᾶν, ἀνατείνας τὰς χεῖρας, ἔφη· « Ἐγὼ ὁ παρὰ σοὶ ξένος πλοῦτον αἰτῶ. » Ἀποβλέψας δ' ὁ ὄσιος πρὸς τὸν Βραχμᾶνα, ἐλυπήθη· (ὁ γὰρ μεγαλόδωρος λυπεῖται,

(1) Ἐλυπήθη, διότι οὐκ ἤτησε βασιλείαν οὐράνιον, ἢ ἐπέγειον.

ὅταν βλέπῃ ἄνθρωπον, μικρὰ αἰτοῦντα) καὶ, « Ὁ Βραχμᾶν, ἔφη, λάβε ταύτην τὴν κινάβαριν, ἣ δώσει σοι καθ' ἐκάστην πεντακοσίους χρυσοὺς στατῆρας διὰ μόνης τῆς προσψύσεως. Μηδενὶ δ' ὅμως ἐγχειρίσῃς αὐτήν· εἰδὲ, ἐπανελεύσεται πρὸς ἐμέ. » Ταῦτα εἰπὼν, ἐνεχείρισεν αὐτῷ κινάβαριν, ἣ ἦν ὑπεστρωμένη ὡς στρωμνή. Καθ' ἐκάστην δ' ὁ Βραχμᾶν, ὅτε ἔθιγε τῆς κινάβαρεως, πεντακοσίους χρυσοὺς Στατῆρας εἶχεν ἐν χειρί. Ἐλθὼν δ' ἔπειτα εἰς Ράτναβατὴν τὴν πόλιν, κατέλυσεν ἐν οἴκῳ πόρνης· ἧς ἡ μήτηρ, ἀποροῦσα, πόθεν τῷ Βραχμᾶνι τοσαῦτα ἀναλώματα, εἶπεν· « Οὗτος ὁ Βραχμᾶν, ὦ θύγατερ, καθ' ἐκάστην ἀρειδῶς πολλὰ καταναλίσκει, οὐδὲν δ' ὅμως ἔργον μετέρχεται· πόθεν πόρος χρημάτων τοσοῦτων; » Ἐρωτώμενος δ' ὁ Βραχμᾶν ὑπὸ τῆς πόρνης πολλάκις, καὶ κολακευόμενος, εἶπεν, ὡς ἐκ τῆς ἧς ἔχει κινάβαρεως ὁ πλοῦτος ἔρχεται. Ἀκούσασα ἡ πόρνη, ἔκλεψε τὴν κινάβαριν, τοῦ Βραχμᾶνος κοιμωμένου· κᾶπειτα ἐξέβηλεν αὐτόν. Ὁ δὲ, μὴ βλέπων τὴν κινάβαριν, ἔδραμε πρὸς τὸν Βασιλέα, κραυγάζων, καὶ λέγων· « Ἐσυλήθην! ἐσυλήθην! καὶ διηγῆσατο τὰ τῆς κινάβαρεως. Κληθεῖσα δ' ἡ πόρνη, εἶπεν εἰς ἀπολογίαν· « Οὗτος ἐρωτομανῆς ἐστὶ καὶ δῦστροπος, καὶ διὰ τοῦτο τοιαῦτα ἀνάρμοστα καὶ ψευδῆ λέγει. Δύναται ποτε χρυσίον γενέσθαι ἐκ κινάβαρεως; ἕκαστος κρίνει, ὡς ψευδὴς ἐστὶ, πολλῷ μᾶλλον ὁ Βασιλεὺς. » Ὁ μὲν δὴ Βραχμᾶν ἀπεδιώχθη, ὡς ψευδολόγος· ἡ δὲ κινάβαρις ἐπανῆλθε πρὸς τὸν κρανιοφόρον. Καθὼς οὖν τέρψεως καὶ χαρᾶς ἐστερήθησαν ὅτε Βραχμᾶν καὶ ἡ πόρνη διὰ τῆς διασαφήσεως, οὕτω καὶ σοὶ αὐτῷ, ὦ Βασιλεῦ, οὐκ ἔσεται τέρψις καὶ χαρά. » Τοιαῦτα εἰποῦσα ἡ Βαλαπανδιτᾶ¹, οἴκαδε ἀπῆλθεν. Αὐριον δὲ διηγῆσομαι τὰ ἐπίλοιπα, ἀνμὴ ἐξέλθῃς τῆς οἰκίας. Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, ἐκοιμήθη οἴκοι.

(1) Βαλαπανδιτᾶ μεθερμηνεύεται Νηπισόφη.

ΝΥΞ ΟΓΔΩΗ.

Τῇ δ' ὑστεραία ἤρετο ἡ Πραββαβατή· « Τί ἐγένετο μέ-
τέπειτα, ὦ Σούκα; » Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Ἄν μὴ πορευθῆς,
διηγοῦμαι. » « Οὐ πορεύομαι, » ἔφη. Ὁ δὲ διηγείται· « Κα-
λέσας ὁ Βασιλεὺς τὴν Βαλαπανδιτάν, ἠρώτησεν αὐτὴν πάλιν
περὶ τῆς αἰτίας τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος· ἡ δ' ἔφη·
« Μὴ διῶσχυρίζου, ὦ Βασιλεῦ· δηλωθείσης γὰρ τῆς αἰτίας,
ἔσεται σοι τὸ τῆς γυναικὸς τοῦ ἐμπορίου, ἢ οὔτε τῶν ἐν οἴκῳ,
οὔτε τῶν ἔξω ἀπῆλαυσεν. » Ἐρομένου δὲ τοῦ Βασιλέως, πῶς
ἔχει τοῦτο, ἡ Βαλαπανδιτὰ ἀπεκρίνατο·

« Ἐν Τριπούρα¹ τῇ πόλει Βασιλεὺς ἦν, Βικράμας καλού-
μενος· ἦν δ' ἐκεῖ καὶ ἔμπορος, ὃς ἐκαλεῖτο Σουνδάρας. Ἡ
δὲ γυνὴ αὐτοῦ, ἣ ὄνομα Σουβθαγά, ἐπειδὴ ἦν ἀσελγῆς,
ἐκωλύετο ἐξελθεῖν τῆς οἰκίας, ὅτε ἤθελε· καιρὸν ὁμῶς εὐ-
ρίσκουσα, συνῆν ἐρωμένῳ ἐν γειτονικῷ οἴκῳ. Ὅτε δὲ ποτε
ἐξήρχετο, παρετηρεῖτο καὶ παρεφυλάττετο· διὰ τοι τοῦτο
ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἐπιθυμήσασα συνεῖναι τῷ ἐρωμένῳ,
εἶπε τῇ θεραπαινῇ, ἣ ἦν μαστροπός· « Κάλεσον σήμερον
τὸν ἐρώμενον εἰς τὸν γειτονικὸν οἶκον· ὅταν δ' ἐξέλθω, σὺ
τότε βάλε πῦρ εἰς τὸν ἡμέτερον οἶκον, ἵνα οἱ ἐν οἴκῳ ἐνα-
σχολούμενοι τῇ κατασβέσει τῆς πυρκαϊᾶς, μὴ ἴδωσι τὴν
ἐξοδόν μου, μηδ' ἐρευνῶσι, ποῖ ἐπορεύθην· ἐπὶ δὲ συνευ-
φρανθῶ τῷ ἐρωμένῳ, ἐπανέρχομαι οἴκαδε, λυπούμενη ἐπὶ
τῇ πυρπολήσει τοῦ οἴκου. » Ἐπανελθοῦσα δ' ἡ θεραπαινίς,
καὶ εἰποῦσα, ὡς ἐμήνυσε τῷ ἐρωμένῳ, ἔβαλε πῦρ εἰς τὸν
οἶκον, ὅτε ἡ οἰκοδέσποινα ἔμελλεν ἐξελθεῖν. Ὁ μὲν οὖν
ἐρώμενος, ἰδὼν τὴν πυρκαϊάν, ἔδραμεν εἰς θεωρίαν· ἡ δὲ
τοῦ ἐμπορίου γυνὴ, ἀναμένουσα ἐν τῷ γειτονικῷ οἴκῳ, καὶ
τὸν ἐρώμενον μὴ βλέπουσα, ἐπκνέστρεψεν οἴκαδε, ἀσχάλ-

(1) Τριπούρα μεθερμηνεύεται Τρίπολις.

λουσα· καὶ οὕτως οὐκ ἀπήλυσεν οὔτε τῶν ἔξω, δηλονότι τῆς μετὰ τοῦ ἔρωμένου ὁμιλίας, οὔτε τῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου κτημάτων, ἃ κατεπυρπολήθησαν. Ταῦτα μὲν ἐς τοσοῦτον· εἰ δ' ἀναγκάως βούλει γινῶμαι τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου μου, αὔριον σὺ αὐτὸς γινώσῃ. » Τὰυτα εἰπούσα ἡ Βαλαπανδιτὰ, οἴκαδε ἀπῆλθεν. Ἀκούσασα ἡ Πραεβαβατῆ, ἐκοιμήθη οἴκοι.

Νὺξ ἐννάτη.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἠρώτησεν ἡ Πραεβαβατῆ τὸν Σούκαν· « Ἔγνω ὁ Βασιλεὺς τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος ; » Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Οὐκ ἔγνω· διὰ τοῦτο καλέσας τὴν Βαλαπανδιτάν, εἶπε· « Σὺ, ἔφης χθές, ὡς ἐγὼ αὐτὸς γινώσομαι· ἀλλ' οὐδαμῶς ἔγνωκα. » Ἡ δὲ, « Εἰ οὐκ ἐννοεῖς, ἔφη, τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου μου, ἄκουσον, καὶ δός μοι ἀπόκρισιν, πυθομένη. « Διὰ τί δέσμιός ἐστιν ὁ πρῶτος τῶν βουλευτῶν καὶ ἄψογος Πουспаχάσας ; » Καὶ ὁ Βασιλεὺς ἀπεκρίνατο· « Αὐτὸς ὁ Πουспаχάσας, ὅτε πρόην ἐγέλα ἐν τῷ ἐμῷ βουλευτήριῳ, ἄνθη πολλὰ ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐπιπτον· ἀκουσθὲν δὲ, ἅπαντες οἱ Βασιλεῖς ἄνδρας σπουδαίους ἔπεμψαν εἰς θεωρίαν τοῦ παραδόξου τούτου πράγματος. Ἐλθόντων δ' ἐκείνων εἰς τὸ ἐμὸν βουλευτήριον, αὐτὸς οὐκ ἐγέλασεν, οὐδ' ἄνθη ἔπεσον ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ· δι' ἣν αἰτίαν δέσμιος ἐγένετο. » Ἡ δὲ Βαλαπανδιτὰ ἐπίθετο· « Ἔγνωσ ἄρα τὴν αἰτίαν, δι' ἣν οὐκ ἐγέλασεν, ἢ οὐ ; — « Οὐκ ἔγνω, » ἀπεκρίνατο ὁ Βασιλεὺς. « Πῶς οὖν, ἔφη, τοιοῦτο πρᾶξας ἄνευ σκέψεως, ἔνοχος φαίνη καὶ ἄδικος ; λέγεται γάρ·

« Ὁ Βασιλεὺς, ὁ ὢν ἀπαλλακτικὸς πάντων τῶν δεινῶν, » δικαίως κρίνει, καὶ θεωρεῖ, καὶ δικαίως κυβερναῖ, καὶ διοικεῖ. » Καθὼς δι' ἰσχυρίζομενος, ἐρωτᾷς ἐμὲ τὴν αἰτίαν τοῦ τῶν ἰχθύων γέλωτος, οὕτως ἐρώτησον καὶ αὐτὸν τὴν αἰτίαν, διότι οὐκ ἐγέλασεν· αὐτὸς γάρ ἐρεῖ σοι καὶ τὴν αἰτίαν,

διότι αὐτὸς οὐκ ἐγέλασε, καὶ τὴν αἰτίαν, διότι οἱ ἰχθύες ἐγέλασαν. » Ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, ἔλυσεν ἐκ τῶν δεσμῶν τὸν Πουспаχάσαν, καὶ δωρησάμενος αὐτῷ ἄμφια λαμπρὰ, καὶ κοσμήματα πολύτιμα, καὶ τὸ ὑπατικὸν πρὸς τοῦτοις ἀξίωμα, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν, διότι οὐκ ἐγέλασεν. Ὁ δ' ἔφη· « Εἰ καὶ τὸ ἐν οἴκῳ αἰσχος ἀπόρρητόν ἐστι κατὰ τὸ λεγόμενον·

« Ὁ φρόνιμος οὐκ ἂν λέγοι παρρησίᾳ τὸ ἐν οἴκῳ αἰσχος, » τὴν ἦν ἔχει ἀθυμίαν, καὶ τὴν ἦν ἔλαβε χρηματικὴν ζήμιαν, ἀπάτην, ἢ ἀτιμίαν. »

Ἀλλὰ καὶ οὕτω ρητέον· μεγάλη γάρ ἐστιν ἡ βασιλικὴ προσταγή. Ἐγὼ, ὦ Βασιλεῦ, ἐβεβαιώθην τότε, ὡς ἡ γυνή μου ἐμοιχεύετο ὑπ' ἄλλου, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἄχθος οὐκ ἐγέλασα. » Ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, ἐπληξε τὴν Βασίλισσαν δι' ἐνὸς ἄνθους, ὃ εἶχεν ἐν χειρὶ, καὶ ἔφη, γελῶν· « Ἀκούεις; » Ἡ δὲ ἐκ ταύτης τῆς ἀνθοπληξίας πλαστὴν ἔδειξε λειποθυμίαν. Ἰδὼν δ' ὁ Πουспаχάσας τὴν Βασίλισσαν, οὕτω δικαιμένην, ἀνεγέλασε· καὶ ἄνθη πολλὰ ἐξέφυσαν ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Ἀναψύξας δ' ὁ Βασιλεὺς τὴν Βασίλισσαν, εἶπε μετὰ θυμοῦ τῷ Πουспаχάσᾳ· « Διὰ τί σὺ ἐν τῷ ἐμῷ ἄλγעי ἀνεγέλασας, καὶ ἄνθη τοσαῦτα ἀνέδωκας; » Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Ἡ Βασίλισσα χθὲς τῇ νυκτὶ οὐκ ἐλειποθύμησε, πληγὰς λαβοῦσα πολλάς παρὰ τῶν μαστροπῶν, παίζουσα· νῦν δὲ λειποθυμεῖ, πληγεῖσα ἄνθει· διὰ τοῦτ' αὐτὸ ἐγέλασα. » — « Εἶδες τοῦτο; ἢ ἤκουσας; » ἐπήρετο ὁ Βασιλεὺς, θυμωθεὶς. Ὁ δ' ἔφη· « Ἄν μὴ πιστεύης, γυμνώσας αὐτήν, ιδέ. » Οὕτω ποιήσας ὁ Βασιλεὺς, εἶδε τοὺς μώλωπας, καὶ ἔγνω, ὡς οὕτως ἔχει· καὶ ἀποβλέψας πρὸς τὸν Πουспаχάσαν, καὶ πρὸς τὴν Βαλαπανδιτάν, εἶπεν, ἀπορῶν· « Τί τοῦτο; » Ὁ δὲ Πουспаχάσας ἀπεκρίνατο· « Ὅ,τι εἶρηκεν ἡ Βαλαπανδιτὰ αἰνιγματωδῶς περὶ τοῦ γέλωτος τῶν ἰχθύων, τοῦτο

ἐγὼ ἐδήλωσα. » Τηνικαῦτα ὁ Βασιλεὺς ἀπέλυσε τὴν σύνοδον, καὶ ἐρευνήσας ἐν παντὶ τῷ οἴκῳ, εὔρηκεν ἐν κιβωτῷ τὸν μοιχόν· καὶ αὐτὸν μὲν ἀπέκτεινε, τὴν δὲ Βασίλισσαν ἐξώρισε. Πρόσεχε οὖν, ὦ Κυρία, καὶ μένε ἐν οἴκῳ· πᾶν γὰρ κρυπτόν, φανερόν γίνεται. » Ἀκούσασα ἡ Πραβοδαβατὴ, ἐκοιμήθη οἴκοι.

Νὺξ δεκάτη.

Τῆ δ' ἐξῆς ἡμέρᾳ κατὰ τὴν ἐσπέραν, κοσμηθεῖσα ἡ Πραβοδαβατὴ, ἐπύθετο· « Τί ποιητέον; εἶπέ, ὦ εὔλαλε Σούκα. » Ὁ δ' ἔφη· « Εἰ ἔστι σοι φίλη συνέριθος τοιαύτη, οἷα ἡ Σρηγκαρῆ, πορεύθητι. » Ἐρωτησάσης δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο·

« Ἐν Ῥαζαπούρα τῆ πόλει ἐγκατοικόν τις ἦν, Δασσάξας τοῦνομα, οὗ ἡ γαμετὴ πρὸς ἄλλοτρίους ἄνδρας εἶχε κλίσιν. Καί ποτε, οὔσης ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ τοῦ οἴκου μετὰ τοῦ μοιχοῦ, ἐπέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἄνθη φέρων ἐν χειρὶ. Νῦν δ' ἐρωτῶ: « Πῶς ἐν τοιούτῳ καιρῷ ἀθῶα φανήσεται; » — « Οὐκ οἶδα, » ἀπεκρίνατο ἡ Πραβοδαβατὴ. « Ἄκουσον, » εἶπεν ὁ Σούκας· « Φίλη τις, ἧ ὄνομα Σρηγκαρῆ, ἰδοῦσα τὸν ἄνδρα ἐρχόμενον, ἐγύμνωσε τὴν μοιχαλίδα, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὴν ἐκ τοῦ οἴκου. Ὁ δ' ἀνὴρ, ἰδὼν τὴν γυναῖκα, οὕτω γυμνὴν, εἶπε, διαταραχθεῖς· « Τί τοῦτο; » Ἡ δὲ φίλη, ἡ καὶ μαστρωπὸς ἀπεκρίνατο· « Ἐπειδὴ ἦνεγκας ταῦτα τὰ ἄνθη, ἀ ἐσυλήθησαν ἀπὸ τοῦ κήπου τῆς Θεᾶς, διὰ τοῦτο αὕτη τοιαύτη παράφρων ἐγένετο. Ἀπελθὼν ἐν τάχει, ἄφες ἐκεῖ αὐτὰ, ἵν' αὕτη ὑγίανη. » Ὁ δὲ μωρὸς ἐκεῖνος, πιστεύσας, ἀπῆλθε τρέχων· ἐν δὲ τούτῳ ἀπῆλθε καὶ ὁ μοιχός. » Ἀκούσασα ἡ Πραβοδαβατὴ, ἐκοιμήθη οἴκοι.

Ν Ὑ Ξ ἑνδεκάτη.

Κατὰ τὴν ἐπιούσαν, περὶ λύχνων ἀφάς, εἶπε τῷ Σούκα ἡ Πραβόβακτῆ, οἰστηθεῖσα τῷ ἔρωτι· « Πορεύομαι, ἂν κρίνης εὐλογον. » Ὁ δὲ, « Πορεύθητι ἀφεύκτως, ἔφη, ὅποι ἀγαπᾷς· ἄκουσον δέ. Πορευθεῖσα, ποιήσόν τι παράδοξον τέχνησμα, καθὼς ἡ Ραμββικὰ ὑπὲρ τοῦ Βραχμᾶνος. » Ἐρωτησάσης δὲ, πῶς ἔχει τὸ τῆς Ραμββικᾶς, ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο·

« Ἔστι κόμη, Δαββιλὰ τοῦνομα, ἔνθα ἦν κωμήτης, Βιλοτσάνας καλούμενος· οὗ ἡ γυνή, ἥ ὄνομα Ραμββικὰ, ἦν ἀνδρομανῆς, καὶ ἀσελγῆς· ἀλλ' οὐδεὶς τῶν τῆς κόμης ἤθελε συνεῖναι αὐτῇ, φοβουμένη τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Ἐρχομένη δὲ ποτε ἐπὶ φρέαρ εἰς κομιδὴν ὕδατος, εἶδε Βραχμᾶνα ὀδοιπόρον ὠραῖον, καὶ νεῦμα ἐποίησεν αὐτῷ ἐρωτικὸν διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ὁ δὲ, εἰδήμων ὢν τῶν ἐρωτικῶν νευμάτων τῶν γυναικῶν, προσελθὼν αὐτῇ θαρράλέως, εἶπε· « Τί ποιήσω, ὦ καλή; »—« Ἀκολουθῶν μοι, ἔφη, ἔλθε εἰς τὸν ἐμὸν οἶκον, καὶ προσκύνησον τὸν ἐμὸν ἄνδρα· καὶ ὅτι ἐγὼ εἶπω πρὸς αὐτὸν, συναίνεσον, καὶ συμφώνησον. » Ταῦτα εἰπούσα, ἦλθεν οἶκον· ἠκολούθει δὲ καὶ ὁ ἐρώμενος. Ὁ μὲν οὖν ἀνὴρ τῆς γυναικὸς, ἰδὼν νεανίαν, ὃν οὐδέ ποτε εἶδεν, ἠπόρησεν· ἡ δὲ, ἀφείσα τὴν στάμνον, εἶπεν· « Γινώσκεις τοῦτον, ὦ ἄνερ; » Ὁ δ' ἔφη, « Οὐ. »—« Οὗτός ἐστιν, ἔφη, ὁ υἱὸς τῆς μητραδέλφης μου, ὃς ἦν παῖς, ὅτε μετὰ τὸν γάμον ἐξῆλθον τῆς πατρικῆς οἰκίας· ἤδη δ' ἐλήλυθεν, ὀφόμενος ἡμᾶς· παρ' οὗ ἔμαθον πάντα τὰ τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν. » Συνεφώνει δὲ κάκεινος τοῖς τῆς γυναικὸς ῥήμασιν. Ὁ δ' ἀνὴρ, δεξιωσάμενος αὐτὸν, τὸν νομιζόμενον συγγενῆ, εἶπε τῇ ἐκυτοῦ γυναικί, δοῦναι αὐτῷ φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ τὴν προσήκουσαν περιποίησιν ποιῆσαι· καὶ πεσὼν, ἐκοιμήθη. Δούσα δ' ἡ Ραμββικὰ κλίνην τῷ Βραχμᾶνι, συνανεκλίθη καὶ αὐτή.

Ὁ δ' ἔφη· «Καὶ σὺ αὐτὴ πρὸ τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς ὡμολόγησας, καὶ ἐγὼ αὐτὸς συνωμολόγησα, ὡς ὁμαίμονες ἐσμέν· τοῖς δ' ὁμαίμοσιν οὐ δεῖ μίξιν ποιεῖν.» Ἡ δὲ Ῥαμβδικὰ ἀπεκρίνατο· «Ἡ ἔρωτομανῆς γυνή, ἢ ὑπεξούσιος οὔσα πατρὶ καὶ μητρὶ, ἢ ἀνδρὶ, πληροὶ τὴν ἐαυτῆς ἐπιθυμίαν μετ' ἀνδρῶν, ὑποκρινομένων ἀγχιστεῖαν καὶ συγγένειαν. Λέγεται δὲ καὶ ἐν τῷ νόμῳ.

«Ὅστις οὐ σύνεστι γυναικὶ, ἢ ἔρωτι θλίβεται, καὶ ἐξ ἰδίας θελήσεως ἔρχεται, οὗτος ἐκ τοῦ ἀναστεναγμοῦ ἐκείνης ἀπόλλυται, καὶ εἰς τὸν τάρταρον κατέρχεται.

«Ἰστορεῖται, ὡς ὁ Κρισνᾶς ἤρπασε τὴν Ῥουκμινὴν, θέλουσαν, ὅτε ἐτελεῖτο ὁ γάμος αὐτῆς μετὰ τοῦ Σισσουπάλα, ὃς συγγενὴς ἦν αὐτοῦ· τίς ἄρα τοῦ ἔρωτος καταφρονήσειεν ἄν;

«Ὁ Βραχμᾶς, ἐρασθεὶς τῆς ἐαυτοῦ θυγατρὸς, ἔλαβεν ἠελάφου μορφήν, ὑπὸ τοῦ Σίβχα διωκόμενος· ὃς ὁρᾶται μέχρι τοῦδε ἐν οὐρανῷ.

«Ὁ Σίβχας, ἰδὼν τὴν Παρβατὴν ἐν τῷ γάμῳ, ἔρρευσεν τὸν γόνον· ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ γόνου ἐγένοντο οἱ ἐξῆκοντα· κισχίλιοι Βαλακκιλέαι.»

Ἐπειδὴ δ' ὁ Βραχμᾶν, οὕτω συμβουλευόμενος, οὐκ ἔνευσεν, ἢ Ῥαμβδικὰ ἤρξατο παρχυτικά ἀναβοᾶν· «Μέγα κακόν! δράμετε! βοηθήσατε!» Ὁ δὲ Βραχμᾶν, φοβηθεὶς, προσέπεσε τοῖς ποσὶ τῆς γυναικὸς, εἰπὼν· «Σῶσόν με, Κυρίχ· ἐγὼ δὲ, ὅ,τι ἂν θέλῃς, ποιήσω σοι.» Ἀκούσας δ' ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς τῆς φωνῆς, ἔδραμε μετὰ τῶν ἐν οἴκῳ· ἢ δὲ, ρίψασα πρότερον γάλα καὶ ὄρυζαν κατὰ γῆς, καὶ πῦρ ἄψασα, ἀπεκρίνατο· «Οὗτος δυσπεψίαν ἔσχε, καὶ στρόφον ἐν κοιλίᾳ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἤμεσε, διὰ τοῦτο νῦν καλῶς ἔχει.» Ταῦτα δὲ λέγουσα, εἰδείκνυε τὴν διεσπαρμένην ὄρυζαν καὶ τὸ γάλα, ὡς δῆλον ἐμετός ἐστιν. Ὁ μὲν οὖν ἀνὴρ τῆς γυναι-

κός, νομίσας, ὡς οὕτως ἔχει, πεσὼν ἐκοιμήθη· ἡ δὲ Πραββαθική ἐπλήρωσε τὴν ἐκυτῆς ἐπιθυμίαν μετὰ τοῦ ἐρωμένου, ὅς καὶ ἔμεινεν ἐν οἴκῳ πολλὰς ἡμέρας, ἀσθένηεν πλαττόμενος· καὶ περὶ ἀνεχώρησεν. » Ἀκούσασα ἡ Πραββαθική, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νύξ δωδεκάτη.

Τῇ δ' ὑστεραία, δείλης ὀψίας, ἔφη ἡ Πραββαθική· « Πορεύομαι, ὦ Σούκα. » Ὁ δὲ, « Πορεύθητι, εἶπεν, εἰ οἶδας τοιαῦτα ποιῆσαι ἐν καιρῷ ἐναντίῳ, οἶκ ἡ Σοββική. » Πυθόμενης δὲ τῆς Πραββαθικῆς, οἶκ ἐποίησεν ἡ Σοββική, ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο·

« Ἔστι κόμη, Ναλαγούδα τοῦνομα, ἐνθα ἦν κερκαμεύς, Μαχαδδάνας καλούμενος· οὗ ἡ γυνή, ἥ ὄνομα Σοββική, ἀνδρομανῆς ἦν καὶ ἀσελγής. Ἐξελθόντος δέ ποτε τοῦ ἀνδρός, ἐμοιχεύετο ἐνδον τοῦ οἴκου. Ἐπανελθόντος δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν, καὶ κρούσαντος τὴν θύραν, εἶπε τῷ μοιχῷ ἀναβῆναι ἐπὶ δένδρου, ὄντος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας, καὶ πάλιν ἐμοιχεύετο κατὰ τὴν νύκτα, καταβάντος τοῦ μοιχοῦ ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὅτε ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐκάθευδεν. » Ἀκούσασα ἡ Πραββαθική, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

Νύξ δεκάτη τρίτη.

Βουλομένης πορευθῆναι τῆς Πραββαθικῆς κατὰ τὴν ἐξῆς ἡμέραν, εἶπεν ὁ Σούκας· « Εἰ οἶδας φενάκη χρῆσασθαι τοιαύτη, οἶκ ἡ Σοββική, περὶ ἧς χθὲς ἦν ἡ διήγησις, πορεύθητι. » Ἐρωμένης δὲ, οἶα πάλιν φενάκη ἀχρήσατο, ὁ Σούκας, διηγείται·

« Ὁ κερκαμεύς Μαχαδδάνας, περὶ οὗ χθὲς εἶρηκα, ἤλθε ποτε οἶκαδε, πεινῶν, ὅτε ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡ Σοββική ἤθελε πορευθῆναι εἰς τόπον προαποδειχθέντα, ἐνθα ἦν ὁ ἐρώμενος·

Καὶ προφασίζομένη, ὡς οὐκ ἔστιν ἐν οἴκῳ βούτυρον, ἐξῆλθε δῆθεν εἰς ἀγοράν· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ πορευθῆναι εἰς κομιδὴν βουτύρου, ἐπορεύθη πρὸς τὸν ἐρώμενον. Χρονίσασα δὲ, ἤλειψε χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ οὕτως ἦλθεν οἴκαδε, στένουσα, καὶ κλαίουσα· ὁ δὲ κεραμεὺς, πεινῶν καὶ ἀγανακτῶν, ἤρετο· «Διὰ τί ἐβράδυνας; ἢ τί τοῦτο τὸ σχῆμα;» Ἡ δ' ἀπεκρίνατο, ὡς ταχύνοια, προσέκρουσε, καὶ χαμαὶ ἀναίσθητος ἔπεσε· τὸ δὲ βούτυρον διεσκορπίσθη. Ὁ δὲ καθιλάρυνεν αὐτὴν, ἀποσμύχων τῷ ἑαυτοῦ ἱματίῳ τὸ πρόσωπον αὐτῆς καὶ τὰς χεῖρας. Εἰ τοίνυν οἶδας καὶ σὺ τοιαῦτα ποιεῖν, πορεύθητι πρὸς τὸν ἐρώμενον.» Ἀκούσασα ἡ Πραβθαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ δεκάτη τετάρτη.

Δύσαντος τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν ἐξῆς ἡμέραν, εἶπεν ἡ Πραβθαβατῆ πρὸς τὸν Σούκαν· «Πορεύομαι.» Ὁ δ' ἔφη· «Εὖ ἔχει· πορεύθητι, εἰ οἶδας τοιαῦτα λέξαι καὶ πράξαι, οἷα ἡ Δαναορῆ, ἐλθόντος ἀνελπίστως τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.» Ἐρωτήσεως δὲ τῆς Πραβθαβατῆς, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο·

« Ἐν Παδμαβατῆ τῇ πόλει ἔμπορος ἦν, Δαναπάλας καλούμενος, ὃς ἠγάπα τὴν ἑκυτοῦ γυναῖκα, ἣ ὄνομα Δαναορῆ, πλεῖον τῆς ἑκυτοῦ ζωῆς. Ἀποδημήσαντος δὲ τοῦ Δαναπάλα εἰς ἔμπορίαν, ἡ Δαναορῆ οὐτ' ἐλούετο, οὐτ' ἤσθιεν, οὐτ' ἐλάλει μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν, οὐτ' ὅλως φροντίδα εἶχε τοῦ ἑαυτῆς σώματος. Ἐπέστη δ' ἡ ὥρα τοῦ ἔαρος, ἡ Βασιλὶς πασῶν τῶν ὥρῶν, ὅτε τὰ ἄνθη εὐωδίαν παρέχουσιν, οἱ κόκκυγες ἄδουσι, καὶ οἱ βομβύλιοι βομβοῦσιν, ἐξ ὧν καὶ τῶν ἐγκρατῶν ἡ καρδία γαργαλιζέται. Ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ ἱσταμένη ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἴκου ἡ Δαναορῆ, καὶ θεω-

ροῦσα τὴν ἀγλαίαν τοῦ Ἔρωτος, γαργαλισθεῖσα, ματαίαν ἐνόμισε τὴν ἐκυτῆς ὠραιότητα. Φίλη δέ τις, γνοῦσα τὸ πάθος τῆς Δαναορῆς ἐκ τοῦ ἠθους αὐτῆς, ἔφη· «Μὴ ποιῆς, ὦ καλλή, ματαίαν τὴν οἰκείαν ἀγλαίαν καὶ νεανικὴν ἡλικίαν· ὁ κόκκυξ οὗτος, ἄλῶν ταῦτα κηρύττει, ὡς κήρυξ τοῦ Βασιλέως Ἐρωτος·

« Ἀφέτωσαν πάντες οἱ μεγαλόφρονες τὴν μεγαλοφροσύνην, » καὶ ἀσπαζέσθωσαν τὸν Ἐρωτα· ῥέουσα γάρ ἐστιν ἡ νεότης, » καὶ ἡ ζωὴ ἐφήμερος. »

Ἀκούσασα ἡ Δαναορῆ, ἔφη· «Οὐδαμῶς φέρω ἐπὶ πλέον· κόμισόν μοι σύνευνον. » Κληθέντος δὲ τοῦ ἐρωμένου, ἡ Δαναορῆ συνῆν αὐτῷ ὑπερήδιστα· δεξιὰ γνοῦς τὴν ἣν ἔχει πρὸς αὐτὸν μεγάλην ἀγάπην ἡ Δαναορῆ, ἔτεμε τὸν πλόκαμον αὐτῆς, κοιμωμένης. Ἐν τούτῳ ἦλθεν ἐκ τῆς ἀποδημίας ὁ Δαναπάλας, ὁ νόμιμος ἀνὴρ τῆς Δαναορῆς, καὶ ἔκρουσε τὴν θύραν. Ἐνταῦθα τί πράξει ἡ Δαναορῆ εἰς ἀθώωσιν; — «Οὐκ οἶδα » ἀπεκρίνατο ἡ Πραξίβαθατή. «Ἄκουε οὖν, ἔφη ὁ Σούκας, καὶ μένε ἐν οἴκῳ. Γνοῦσα ἡ Δαναορῆ, ὡς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐφέστηκε, καὶ πρὸ τῆς θύρας ἔστηκεν, ἐξεφώνησεν· «Ἀνάμεινον μικρόν τι, ἕως ἂν πάντα διευθετήσω. » Καὶ λαβοῦσα τὸν ἀποκεκαρμένον πλόκαμον, ἔθετο αὐτὸν πρὸ τῆς θεᾶς· κάπειτα ἀνοίξασα τὴν θύραν, ἤγαγε τὸν ἄνδρα ἐνώπιον τῆς θεᾶς εἰς προσκύνησιν. Ὁ δὲ, ἰδὼν τὸν πλόκαμον πρὸ τῆς θεᾶς, ἤρετο· «Τί τοῦτο; » Ἡ δ' ἔφη· «Ἐγὼ τοιαύτην εὐχολὴν ἐποίησα τῇ θεᾷ· «Ὡ θεᾶ, ἔφη, ὅταν ὁ ἐμὸς ἀνὴρ ὑγιῆς ἔλθῃ, κείρασθαι τὸν ἐμαυτῆς πλόκαμον, ἀναθήσομαι σοί· διὰ τοῦτο ἤδη ἐν τῇ σῇ ἐπιδημίᾳ οὕτως ἔπραξα, πληρώσασθαι τὴν ἐμαυτῆς ὑπόσχεσιν.» Ὁ δὲ μωρὸς Δαναπάλας, προσκυνήσας τὴν θεάν, εὐχαριστίας ὠμολόγησε τῇ ἑαυτοῦ πιστῇ γυνικί.» Ἀκούσασα ἡ Πραξίβαθατή, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νύξ δεκάτη πέμπτη.

Τῇ ἐπιόσῃ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, παρασκευαζομένης τῆς Ηραβόαδατῆς πορευθῆναι, γελάσας ὁ Σούκας, εἶπε· «Πορευθήτι, εἰ οἶδας ποιῆσαι, ὅ,τι ἐποίησεν ἡ Σρηδαθή, ἀφαιρεθέντος τοῦ περιπέζιου.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

Ἐν Σαλιπούρα τῇ πόλει ἔμπορος ἦν, Σαλιγόπας καλούμενος· οὗ ὁ υἱός, ᾧ ὄνομα Γουνακάρας, εἶχε γυναῖκα, ἣ ἔκαλεῖτο Σρηδεθή. Καί τοι δὲ ἡ γυνὴ ἐψέγετο ὑπὸ πάντων, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ἐκ σφοδροῦ φίλτρου οὐδαμῶς ἤκουεν, οὐδ' ἐπίστευε. Καί ποτε συγκοιμημένης μοιχῶ, ἀφείλετο ἐκ τοῦ ποδός αὐτῆς τὸ περιπέζιον ὁ πενθερός· ἡ δὲ, αἰσθομένη, ἀπέπεμψεν εὐθέως τὸν μοιχόν· καὶ ἀφυπνίσασα τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, ὅς ὑπνωττεν ἐν ἐτέρα κλίνῃ, ἤγαγεν αὐτὸν ἐπ' ἐκείνην, ἐφ' ἧς αὐτὴ ἐκοιμᾶτο μετὰ τοῦ μοιχοῦ. Περί δὲ τὸν ὄρθρον, ἐξεγερθέντος τοῦ ἀνδρός, εἶπεν αὐτῶ ἡ γυνή· «Ὁ πατήρ σου ἀφείλετό μου τὸ περιπέζιον ἐκ τοῦ ποδός, κοιμημένης μετὰ σοῦ· τοιοῦτο δ' ἀνόμημα οὐδέ που ὠράθη.» Ὁ δ' ἔφη· «Περὶ τὴν ἔω λαβῶν, ἐγχειρίσω σοι τὸ περιπέζιον.» Ἡμέρας δὲ διαλαμψάσης, ὀνειδίσας ὁ υἱός τὸν πατέρα, ἔλαβε τὸ περιπέζιον παρ' αὐτοῦ, ὅς καὶ εἶπεν εἰς ἀπολογία· «Ἐπειδὴ ἐγὼ εἶδον, ὡς αὐτὴ ἐκοιμᾶτο μετὰ μοιχοῦ, διὰ τοῦτο ἀφειλόμην τὸ περιπέζιον.» Ἡ δὲ, «Ἐγὼ, ἔφη, ἐκοιμώμην μετὰ τοῦ οἰκείου ἀνδρός· ἐπὶ δὲ τούτου ὄρκον ποιῶ. Ἐνταῦθά ἐστιν, ἔφη, ναὸς θεοῦ Ἰάξα, οὗ διὰ τῶν σκελῶν διεξέρχομαι· δῆλον δ' ἐστίν, ὡς, ὅστις ἐστὶν ἀθῶος, οὗτος διεξέρχεται ἀκωλύτως διὰ τῶν σκελῶν ἐκείνου τοῦ θεοῦ.» Ὁ μὲν οὖν πενθερός ἔστερξε τοιαύτη συνθήκη. Ἡ δὲ μοιχαλὶς, προσελθοῦσα τῶ μοιχῶ κατ' ἰδίαν εἶπεν· «Ὅταν αὔριον μετὰ παντός τοῦ λαοῦ πορευθῶ εἰς τὸν

ναὸν τοῦ θεοῦ Ἰάξα, ἔλθῃ ἐξαίφνης, καὶ ἀγκαλίσαί με, μα-
 νίαν πλασάμενος.» Ὁ δ' ὠμολόγησεν, οὕτω ποιήσιν. Τῇ δ'
 ἐπιούσῃ συνήχθη ὁ λαὸς περὶ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ Ἰάξα. Ἡ δὲ
 μοιχαλὶς, λαβοῦσα ἄνθη καὶ λίβανον, ἐπορεύθη πρῶτον εἰς
 παρακειμένην λίμνην, καὶ ἐλούσατο· καὶ ἐρχομένης εἰς τὸν
 ναὸν, ἐξαίφνης ὁ μοιχὸς ἐκεῖνος ἠγκαλίσατο αὐτήν· ἀλλ'
 ἐξώσθη καὶ ἀπεδιώχθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὡς μανιώδης, καὶ δαι-
 μονιώδης. Ἡ δὲ, δυσανασχετήσασα, καὶ εἰποῦσα, « Ὡ! τί
 τοῦτο; » πάλιν ἐλούσατο· καὶ ἐλθοῦσα ἐπὶ τὸν ναὸν ἐλάτρευ-
 σε τῷ θεῷ θυμιάματι καὶ ἄνθησι, κάπειτα ἐξεφώνησεν εἰς
 ἐπήκοον πάντων· « Ὡ Θεέ, εἰ ἄλλος τις ἐκτὸς τούτου τοῦ
 δαιμονιώδους ἠψατόμου, μὴ ἔστω μοι ἰδιεξέλευσις διὰ τῶν
 σῶν σκελῶν. » Ταῦτα εἰποῦσα, διεξῆλθεν ἀκωλύτως διὰ
 τῶν σκελῶν τοῦ θεοῦ, πάντων ὀρώντων. Ὁ μὲν οὖν θεὸς
 ἐπήνεσε τὴν ἀγχίνοιαν τῆς γυναικός· ὁ δὲ λαὸς ἐτίμησεν αὐτήν
 ὡς ἀγνὴν καὶ ἄμωμον, καὶ παρέπεμψεν οἴκαδε μετὰ χαρᾶς.
 Εἰ οὖν καὶ σὺ αὐτὴ οἶδας τοιαῦτα ποιεῖν, οἷα ἡ Σρηδεβὴ,
 πορεύθητι.» Ἀκούσασα ἡ Πραβδοβατὴ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ·

Νὺξ δεκάτη ἕκτη.

Κατὰ τὴν ἐπιούσαν ἐσπέραν εἶπεν ἡ Πραβδοβατὴ· « Πο-
 ρεύομαι, ὦ Σούκα, πρὸς ἀλλότριον ἄνδρα.» Ὁ δὲ, « Καλῶς
 ἔχει, ἔφη· ποιήσον τὸ θιμῆρές σοι, εἰ οἶδας τρόπον τοιοῦτον,
 οἷον ἡ Μουγδδικὰ, ρίψασα λίθον.» Ἐρομένης δὲ, « Τί ἐστὶ
 τοῦτο; » ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο·

« Ἔστι πόλις, Βισσαδὰ τοῦνομα· ἔνθα ἦν ἔμπορος, Ζανα-
 βαλλάβας καλούμενος, οὗ ἡ γυνή, ἧ ὄνομα Μουγδδικὰ, μοι-
 χαλὶς οὔσα, ἔξω τῆς οἰκίας ἐκοιμάτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.
 Ὁ δ' ἀνὴρ, συγκαλέσας τοὺς συγγενεῖς, ἔφη· « Αὕτη ἡ γυνὴ
 ἔξω τῆς οἰκίας πολλάκις κοιμάται κατὰ τὴν νύκτα.» Ἐρω-

τησάντων δὲ τῶν συγγενῶν τὴν αἰτίαν, «Καὶ οὗτος, εἶπεν ἡ γυνή, ἔξω ἀεὶ κοιμᾶται.» Οἱ δὲ συγγενεῖς, ἀκούσαντες, ἔφασαν, ὡς ὀπότερος εἰς τὸ ἐξῆς ἔξω κοιμηθήσεται, οὗτος ἔνοχος ἔσεται. Καί τοι δὲ τοιαύτη συμφωνία ἐγένετο, ἡ γυνή ὁμως, κοιμωμένου ἔνδον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, πάλιν ἐξῆλθεν ἐν νυκτί· ὁ δὲ, ἀναστάς, ἔκλεισε τὴν θύραν. Ὁμιλήσασα δὲ τῷ ἐρωμένῳ, ἐπανεστρεψεν· ἀλλ' ὁ ἀνὴρ οὐκ ἠνέωγε τὴν θύραν. Πάταγον δὲ ποιήσαντος λίθου, ὃν ἔρριψεν ἡ γυνή εἰς φρέαρ, ὁ ἀνὴρ, εἰκάσας ἐκ τούτου, ὡς αὐτὴ ἑαυτὴν ἔρριψε, καὶ φοβηθεὶς, ἠνέωξε τὴν θύραν. Ἡ δὲ γυνή, ἰσταμένη παρὰ τῆς θύρας, εἰσέρπυσεν εἰς τὸν οἶκον, ὅτε ὁ ἀνὴρ ἐξῆλθεν, ὃς καὶ ἔλεγε μεγαλοφώνως, κλαίων, καὶ ὀδυρόμενος· «ὦ ἀγαπητή!» Ἡ δὲ, τῆς οἰκίας ἐξεληθοῦσα, εἰσήγαγεν αὐτόν· οἱ συμφωνίαν ἐποίησαν, ἵνα μὴ εἰς τὸ ἐξῆς ἔρις καὶ φιλονεικία γένοιτο· Ἀκούσασα ἡ Πραββαδατὴ, ἐκοιμήθη οἶκοι.

Ν Ὑ Ξ ἑδεκάτη ἐβδόμη.

Τὴν δ' ἐσπέραν τῆς ἐξῆς ἡμέρας ἔφη πάλιν τῷ Σούκῃ ἡ Πραββαδατὴ, γελῶσα· «Ἄπειμι εἰς ἔντευξιν ἀλλοτρίου ἀνδρός.» Ὁ δὲ, «Ποίησον, ἔφη, ὃ,τι σοι καταθύμιον· λέγεται μὲν τοι·

«Τιθέτω ὁ ἄνθρωπος τὸν πόδα ἐν τόπῳ, ὃν εἶδεν, ὡς» εὐθύς ἐστι· πινέτω ὕδωρ, ὃ διήθησε δι' ὀθονίου, καὶ ἐκάθηρε· λεγέτω λόγον, ὃν ἔγνω, ὡς ἀληθὴς ἐστι, καὶ πραττέτω, ὃ ἀκριβῶς ἐσκέψατο.

Ποίησον τὸ καταθύμιον, εἰ δύνασαι φέρειν τὸ ἐπισυμβάν κακὸν, καὶ λέγειν λόγον καταπειστικόν, καθὼς ὁ Βραχμᾶν Γουναδέας.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς ἔχει τὸ τοῦ Βραχμᾶνος, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Βισσαλᾷ τῇ πόλει Βραχμᾶν ἦν, Γουναδέας τούνομα.

ὃς ἀποδημήσας, εἰς πόλιν ἀφίκετο, Ζαΐαντὴν καλουμένην, ἔνθα σκεψάμενος τρόπον, ὅπως ζήσεται, ἐμηχανήσατο τάδε· Ἐπιστάξας βοῦν, καὶ σχῆμα θέμενος ἐμπορίου, ἦλθεν εἰς οἶκον πόρνης, καὶ ἰδὼν παρὰ τῆς θύρας τὴν πορνοβοσκόν, εἶπε πρὸς αὐτήν· «Ἐγὼ εἰμι ἔμπορος, αὖριον δὲ οἱ λοιποὶ μου βόες ἐλεύσονται μετὰ φορτίων πολυτίμων. Ἦλθον δ' ἔγωγε σήμερον εἰς γυνῶσιν τῆς ἀγορᾶς· νῦν δὲ τόπον ζητῶ, ἵνα καταλύσω καὶ ἐγὼ, καὶ ὁ ἐμὸς οὗτος βοῦς.» Ἡ δὲ πορνοβοσκὸς, νομίσασα ἔρμαιον, εἰσήγαγεν αὐτόν· ὃς δῆσας τὸν βοῦν, φαγῶν τε καὶ πιῶν, ἠδυπάθησε μετὰ τῆς πόρνης καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Περὶ δὲ τὸν ἔρθρον ἀναστὰς, ἐσύλησε τὴν χρυσῆν ζώνην τῆς πόρνης, καὶ ἀπέδρασε. Μὴ εὐρίσκουσα δ' ἡ πόρνη τὴν ζώνην, εἶδε μόνον τὸν βοῦν· καὶ ὑπονοήσασα, εἶπε πρὸς τὴν πορνοβοσκόν· «Αἶ! τί τοῦτο; ἡ χρυσῆ ζώνη ἐσυλήθη· ὁ δὲ συλήσας, ὁ ἔμπορός ἐστιν.» Ἡ δὲ πορνοβοσκὸς ἔφη· «Ἐχε σιωπὴν, λέγεται γάρ·

«Μὴ δημοσιεύετω ὁ φρόνιμος τὴν χρηματικὴν ζημίαν, » τὰ ἐν οἴκῳ αἴσχη, τὴν ἣν ἔχει ἀθυμίαν, καὶ τὴν ἣν ἔλαβεν » ἀπάτην καὶ ἀτιμίαν, » καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν. Ὁ δὲ Γουναδέας, ὁ πεπλασμένος ἔμπορος, ἀπολέσας τὴν ζώνην τὴν χρυσῆν ἐν παιδιᾷ κύβων, ἄλλα ἐμηχανήσατο. ἔχων γραφικὸν κάλαμον ἐν χειρὶ, ὠράθη καθ' ὁδὸν ὑπὸ τῆς πορνοβοσκοῦ· ἣ, κρατήσασα αὐτόν, καὶ ὀνειδίσασα, ἔφη· «ἔχω σε, ὦ κάκιστε· πῶς δὲ νῦν ἀπαλλαγῆσῃ;» Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Μὴ ἐνόχλει· καταγράφω γὰρ τοὺς ὅρους τῆς γῆς τῶν οἰκιῶν ἐκ προσταγῆς τοῦ Βασιλέως.» Φοβηθεῖσα δ' ἡ Πορνοβοσκὸς τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως, ἀφῆκεν αὐτὸν ἀνενόχλητον, καὶ, εἰς θωπείαν καὶ ἐξιλέωσιν, ἐξελοῦσα ἐκ τῆς ἑαυτῆς χειρὸς ψέλλιον χρυσοῦν, ἐδωρήσατο αὐτῷ κατ' ἰδίαν.» Ἀκούσασα ἡ Πραβδαβατῆ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νύξ δεκάτη ὀγδόη.

Περὶ δύοσιν ἡλίῳ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας εἶπεν ἡ Πραβοδάτις « Πορεύομαι, ὦ Σούκα. » Ὁ δ' ἔφη· Οὐκ ἔστι σοι φόγος πορευθῆναι εἰς οἶκον ἀλλότριον, ἀν' ἔχης ὀξύνοϊαν τοιαύτην εἰς ἀπαλλαγὴν καὶ ἀθώωσιν, οἷαν ὁ Σινηπιοκλέπτης. » Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

Ἐν Σουβδασθάνᾳ τῇ πόλει ὀσπριοπώλης ἦν, Δαρίδρας τοῦνομα· οὗ ἐν τῷ οἴκῳ ἐμβόας κλέπτης ἐν νυκτὶ, ὡς οὐδὲν ἄλλο τι εὔρηκεν, ἀναλαβὼν μίαν πήραν πλήρη σινήπεως, ἀπιὼν, ὥχτετο. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἐφωράθη ὑπὸ τῶν νυκτοφυλάκων· οἱ, κρεμάσαντες τὴν πήραν ἀπὸ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ, ἀπήγον αὐτόν, ὡς κατάδικον. Εἰς ὅ,τι δὲ ἐρωτᾶται, πόθεν, ἢ πῶς, τὴν προσήκουσαν ἀπόκρισιν οὐ δίδωσιν, ἀλλ' ἄλλα ἀντ' ἄλλων λέγει. Ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, ἐκάλεσε τὸν Σινηπιοκλέπτην, πρὸς ὃν καὶ εἶπεν· « Ἀκούω, ὡς ἄρρητα λέγεις· τί δηλοῖ ταυτά σου τὰ ῥήματα ; » Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· « Οἱ ἄνθρωποι τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς Δηπαβαλῆς δέουσι περὶ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς πέντε κόκκους σινήπεος, ὡς φυλακτῆρια· ἐγὼ δ' ἔχων μυρίουσ τοιούτους κόκκους περὶ τὸν λαιμόν, τί φοβοῦμαι ; » Γελάσας δ' ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τῇ κομψότητι τοῦ λόγου, ἀπέλυσεν αὐτόν. » Ἀκούσασα ἡ Πραβοδατις, ἐκοιμήθη οἴκοι.

Νύξ δεκάτη ἐννάτη.

Ἐλθόντος εἰς δύοσιν τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν ἐξῆς ἡμέραν, ἤρρετο ἡ Πραβοδατις· « Τί ποιήσω, ὦ Σούκα ; » Ὁ δὲ, « Ποίησον, ἔφη, ὅ,τι ἀρέσκει σοι, εἰ οἶδας λυτρῶσαι σεαυτὴν ἀπὸ τοῦ ἐμπίπτοντος δεινοῦ, καθὼς ἡ Σαντικὰ ἐλύτρωσε τὸν ἐαυτῆς ἄνδρα. » Ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἔστι πόλις, καλουμένη Κουρουχάδα· ἔνθα ἦν Βασιλεὺς, Γουναπριᾶς (Φιλόκαλος), φερωνύμως καλούμενος. Ἦν δ' ἐκεῖ καὶ ἔμπορος Σετάκας ὀνομαζόμενος, οὗ ἡ γυνή, ἧ ὄνομα Σαντικά, σώφρων ἦν καὶ σεμνή. Ἐτέρου δέ τινος ἐμπόρου ἡ γυνή, ἧ ὄνομα Σβασσανδά, μοιχαλὶς ἦν, καὶ ἦρα τοῦ Σετάκα· ἀλλ' αὐτὸς οὐδαμῶς ἀντήρα αὐτῆς. Καί ποτε ὁ Σετάκας κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐπορεύθη εἰς προσκύνησιν θεοῦ Ἰάξα, ᾧ ὄνομα Μανοράθας. Ἠκολούθησε δ' αὐτῷ καὶ ἡ Σβασσανδά· ἡ ἐν τῷ ναῷ εἴλκυσεν εἰς τὴν οἰκίαν ἀγάπην τὸν Σετάκαν ταῖς ἑαυτῆς ἰυγξιν. Ὁρθῶς ἄρα λέγεται:

«Ἐν τοσούτῳ ὁ ἄνθρωπος βαδίζει, καὶ τῶν αἰσθήσεων κρατεῖ, καὶ αἰδῶ ἔχει, καὶ σεμνὸς ἐστίν, ἐν ὅσῳ οὐ βάλλουσι »τὰ βλέμματα τῶν εὐοφθάλμων γυναικῶν, ὡς βέλη, βαλλόμενα διὰ τῶν ὀφρύων, ὡς διὰ τόξων.

Σχοπήσαντες δ' οἱ βασιλικοὶ ὑπηρέται, ὡς ἀνὴρ καὶ γυνή ἐστίν ἐν τῷ ναῷ, ψιθυρίζοντες, καὶ γελῶντες, καὶ ὑποπτεύσαντες, ὡς μοιχοὶ εἰσιν, ἔκλεισαν αὐτοὺς ἔνδον. Ἡ δὲ Σαντικά, μαθοῦσα τὸ γεγονός, ἤλθε νύκτωρ εἰς τὸν ναόν, μετὰ πυρσῶν καὶ σαλπίγγων, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς βασιλικούς ὑπηρέτας, οἱ ἐκώλυον τὴν εἴσοδον· «Ἐγὼ σήμερον ἐνήστευσα· προσκυνήσασα δὲ τὸν Θεόν, ἀπελεύσομαι, καὶ βρῶσιν λήψομαι· ἄφετέ με οὖν εἰσελθεῖν, καὶ λάβετε ὀλίγα δῶρα.» Εἰσελθοῦσα ἡ Σαντικά κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ἐνέδυσσε τὰ ἑαυτῆς ἄμφια τὴν Σβασσανδάν· ἡ, ἐξελθοῦσα, ἀνεχώρησεν ἀγνώριστος μετὰ τῶν αὐτῶν σαλπίγγων καὶ πυρσῶν, μεθ' ὧν ἤλθεν ἡ Σαντικά, ἡ ἔμεινεν ἔνδον τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ ἑαυτῆς ἀνδρός. Περὶ δὲ τὴν ἔω, γρόντες οἱ βασιλικοὶ ὑπηρέται, ὡς ἡ ἐν τῷ ναῷ, νόμιμος ἦν γυνή τοῦ Σετάκα, ἀπέλυσαν αὐτοὺς, αἰσχυρθέτες. » Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατή, ἐκοιμήθη οἴκοι.

Νύξ εικοστή.

Ὅτε ὁ ἥλιος ἦν περὶ δυσμᾶς κατὰ τὴν ὑστεραίαν, ἐξεφώνησεν ὁ Σούκας πρὸς τὴν Πραββαδατὴν, βουλομένην πορευθῆναι· «Πορεύθητι, ὦ Δέσποινα, ἔνθα ἡ σὴ καρδία ἔχει ἔφεςιν, εἰ οἶδας ποιῆσαι τοιοῦτο τέχνασμα, οἷον ἡ Καλικὰ ἐποίησεν εἰς ἀπάτην τοῦ οἰκείου ἀνδρός.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, τί ἦν, ὁ ἐποίησε, διηγεῖται·

«Πόλις ἐστὶ, Σαγχαπούρα τοῦνομα, ἧς πλησίον ρεῖ ποταμὸς, ᾧ ὄνομα Σασδάτῃ. Τούτου τοῦ ποταμοῦ περὶ τὸ χεῖλος ᾧκει γεωργὸς πλούσιος, Σούρας καλούμενος, οὗ ἡ γυνή, Καλικὰ τὴν κλῆσιν, ἀκόλαστος οὔσα, ἦρα Βραχμᾶνος, ὃς ᾧκει κατὰ θάτερον χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ἐν κώμῃ, ἔνθα ἦν καὶ ναὸς τοῦ Θεοῦ Σίβα, καὶ διαπερῶσα τὸν ποταμὸν κατὰ τὴν νύκτα μετὰ φίλης γειτνιαζούσης, συνῆν τῷ ἐρωμένῳ. Μαθὼν δ' ὁ γεωργός, ὡς ἡ γυνὴ αὐτοῦ, διαβαίνουσα τὸν ποταμὸν, πορεύεται πρὸς ἐρώμενον, ἠθέλησε βεβαιωθῆναι αὐτοψεί· καὶ προελθὼν εἰς θάτερον χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, παρετήρει. Ἡ δὲ Καλικὰ, διαπεράσασα τὸν ποταμὸν, ἐσκόπησε τὸν ἑαυτῆς ἀνδρα· καὶ ἐν ταύτῳ πληρώσασα ὕδατος τὴν στάμνον, ἣν εἶχεν, ὡς σχεδῖαν, ἤλθε, καὶ ἔλουσε τὸν θεὸν Σίβαν· κατὰ εἶπε πρὸς τὴν μαστροπὸν τοῦτο, ὃ ἦν, ὡς σύνθημα· «Σὺ, ὦ φίλη, εἶπάς μοι, ὡς, ἂν μὴ λούσω τὸν θεόν, ὁ ἐμὸς ἀνὴρ τεθνήξεται μεταξύ πέντε ἡμερῶν· εἰ οὖν ἀληθὴς ἐστὶν ὁ σὸς λόγος, μακρόβιος ἔστω ὁ ἐμὸς ἀνὴρ.» Ἡ δὲ μαστροπὸς ἐπηύξατο· «Γένοιτο!» Θεασάμενος δ' ὁ γεωργὸς τοιαῦτα, καὶ ἀκροασάμενος, ἐπανάκαμψεν, αἰσχυρόμενος.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαδατὴ, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

Νύξ εἰκοστὴ πρώτη.

Τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ περὶ λύχων ἀφὰς εἶπε πάλιν ἡ Πραββά-
βατῆ, κοσμηθεῖσα· «Πορεύομαι, πληρώσουσα τὴν ἑμαυτῆς
ἐπιθυμίαν.»—«Πορεύθητι, εἶπεν ὁ Σούκας, εἰ ἔχεις ἀρωγὸν νοῦν
τοιούτον, οἷον εἶχεν ἡ Μανδοδαρή.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει
τοῦτο, διηγεῖται·

«Ἐν Πρατισθίανᾳ τῇ πόλει Βασιλεὺς ἦν, ᾧ ὄνομα Χεμα-
πράββας. Ἦν δ' ἐκεῖ καὶ ἔμπορος, Σρηθάτσας καλούμενος· οὗ
ἡ γυνή, ἧ ὄνομα Μανδοδαρή, ὀδηγομένη ὑπὸ γειτονευούσης
μαστρωποῦ, συνεγένετο ἐτέρῳ ἐμπόρῳ. Οὕσα δ' ἐγκυος, ἐπι-
θυμίαν εἶχε παντοειδοῦς βρώματος· καὶ σφάξασα, ἔφαγε
ἓνα ταῶ τοῦ Βασιλέως, ὃς ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς· λίαν
δ' ἠγάπα ὁ Βασιλεὺς αὐτὸν τὸν ταῶ, καὶ ἠρίστα, αὐτοῦ
παρόντος. Ἐπειδὴ δ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν οὐκ ἐφάνη ὁ ταῶς
ἐν ὥρᾳ ἀρίστου, διὰ τοῦτο κήρυξ ἀνά τὴν πόλιν ἐκήρυττε
περὶ τοῦ ἀπολωλότος ταῶ. Ἀκούσασα τοῦ κήρυκος ἡ μα-
στρωπὸς ἐκείνη, ὑπέλαβεν, ὡς ἐγκυὸς τις ἔφαγε τὸν ταῶ,
διὰ τὴν ἣν ἔχει ἐπιθυμίαν παντοειδοῦς βρώματος, καὶ προ-
σελθοῦσα τῇ ἐγκύῳ Μανδοδαρῇ, ἐκολάκευσε, καὶ ἠρώτησεν
αὐτήν. Ἡ δ' ἐξωμολογήσατο πάντα τὰ τοῦ ταῶ, πιστεύσασα.
Ἄλλ' ἡ μαστρωπὸς, ἐπίβουλος ἐγένετο καὶ προδοτὶς· ὀρθῶς
ἄρα λέγεται·

«Οὐ μόνον τῷ ἀνεχεγγύῳ, ἀλλ' οὐδὲ τῷ ἐχεγγύῳ δεῖ πι-
»στεύειν· ἐκ γὰρ τοῦ ἐχεγγύου ὄλεθρος παντελής γίνεται.

«Μυστικὸν πᾶν ἔργον φυλαττέσθω πρὸς γυναῖκας· ὀλίγον
»δ' ἀνακαλυπτέσθω πρὸς ἄνδρας, πρὸς υἱοὺς, καὶ πρὸς φί-
»λους. Σκεπτέσθω ἀκριβῶς ὁ φρόνιμος καὶ καλὸν καὶ κακὸν,
»καὶ τότε λεγέτω μετὰ μεγάλης προσοχῆς.

«Κρινέτω ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀποφευγέτω τοὺς ἠδεῖς καὶ

»κολακευτικούς λόγους· οἱ γὰρ ἔλαφοι, ἠδέσιν ἄσμασι δελεά-
»σθέντες, ὄλλυνται.

«Οἷτινες οὐ γίνονται ἀπατηλοὶ πρὸς ἀπατηλοὺς, οὗτοι,
»ἄφρονες ὄντες, ὄλλυνται· καθὼς γὰρ οἱ οἴστοι ὀλλύουσιν,
»εἰσδύντες εἰς σῶμα ἀκαταφράκτων, οὕτω καὶ οἱ πονηροὶ,
»εἰσδύντες εἰς καρδίαν ἀφυλάκτων.

Μαθοῦσα ἡ μαστροπὸς τὰ τοῦ ταῶ, ἀνήγγειλε τῷ βου-
λευτῇ· ὁ δὲ βουλευτὴς τῷ Βασιλεῖ. Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ἀπε-
κρίνατο· «Τοιοῦτον ἔργον ἀνοικειὸν ἐστὶ γυναικὶ ἐμπόρου κο-
ρυφαίου τῆς πόλεως· ὅθεν μὴ ἀτιμηθῆτω, ἐὰν μὴ ἴδῃς αὐτὸς,
καὶ βεβαιωθῆς.» Ὁ μὲν δὴ βουλευτὴς εἶπε τῇ μαστροπῷ,
ὡς ὁ λόγος αὐτῆς δεῖται μαρτυρίας καὶ βεβαιώσεως. Ἡ δὲ,
θεῖσα τὸν βουλευτὴν ἐν Κιβωτῷ, ἤγαγεν αὐτήν, καὶ ἀφῆκε
παρὰ τῇ Μανδοδαρῇ, ὡς παρακαταθήκην· καὶ εἶπε·
«Μακαρία σὺ, ὦ Μανδοδαρῆ, γευσάμενη κρέατος ταῶ· λέ-
γεται γὰρ ἐν τῷ νόμῳ·

«Καθαρῶτερόν ἐστι πάντων τῶν κρεάτων τὸ τῆς ἐλάφου,
»τὸ τῆς δορκάδος, τὸ τῆς τρυγόνος, τὸ τοῦ ὄρτυγος, τὸ
»τοῦ ταῶ, τὸ τοῦ ῥινοκέρωτος, καὶ τὸ τῆς χελώνης.» Ἐρω-
τηθεῖσα δὲ πάλιν ἡ Μανδοδαρῆ, πῶς ἐκράτησε, καὶ πῶς
ἔφαγε τὸν ταῶ, ἐξιστόρει πάντα. Ἡ δὲ μαστροπὸς ἔκρουε
τὴν κιβωτὸν διὰ τῶν δακτύλων· τοῦτο δ' ἦν, ὥσπερ σή-
μαντρον τῷ ἐν τῇ κιβωτῷ βουλευτῇ εἰς τὸ ἀκούειν· ὁρθῶς
ἄρα λέγεται·

«Οὐδὲν ἀγαθὸν βλέπει τις ἐξ ὀμιλίας κακῶν ἀνθρώπων·
»ὁ γὰρ κακὸς, καὶ περ φίλος ὢν, δείκνυσι τὴν ἑαυτοῦ κακὴν
»φύσιν.

«Καθὼς ἰδιὸν ἐστὶ τοῦ Μυῶς, οὐ τὸ ἀνορθῶσαι, ἀλλὰ τὸ
»ἀνατρέψαι, οὕτω καὶ τοῦ κακοῦ, οὐ τὸ κατορθῶσαι, ἀλλὰ
»τὸ καταστρέψαι.

«Οὕτω δ' ἔχοντος τοῦ πράγματος, πῶς ἂν ὁ ἔμπορος καὶ

οἱ περὶ αὐτὸν σωθείησαν; ἐρωτῶ.»—«Οὐκ οἶδα, ἀπεκρίνατο ἡ Πραββαβατή, πῶς σωθήσεται ἡ οἰκία τοῦ ταλαιπώρου ἐμπόρου.»—«Ἄκουε, εἶπεν ὁ Σούκας, καὶ μένε ἐν οἴκῳ. Ἐν ᾧ ἔκρουε τὴν κιβωτὸν ἡ μαστρωπὸς τοῖς δακτύλοις, ἐν τούτῳ ἀναλογισαμένη, καὶ ὑπονοήσασα ἡ Μανδοδαρή, ἔλεξε τελευταῖον τάδε· «Ἐν ὅσῳ ἐγὼ ἔπραττον ταῦτα, παρῆλθεν ἡ νύξ· καὶ ἐξεγερθεῖσα, οὐδὲν εἶδον παρόν. Τοῦτό ἐστι τὸ ὄνειρόν μου, ὃ μῆτερ· σὺ δ' εἶπέ μοι εἰ ἔστι τις ὄνειροκρίτης.» Ἀκούσας ὁ βουλευτής, εὐθέως ἐξῆλθε τῆς κιβωτοῦ, καὶ τὴν μὲν Μανδοδαρὴν, τὴν γυναῖκα τοῦ ἐμπόρου ἐπήνεσε, τὴν δὲ μαστρωπὸν ὠνειδίσειν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατή, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

Νύξ εἰκοστὴ δευτέρα.

Περὶ τὸ τέλος τῆς ὑστεραίας εἶπεν ἡ Πραββαβατή· «Πορεύομαι, ὦ Σούκα.» Ὁ δ' ἔφη. «Καὶ ἐγὼ κλίνω εἰς τὴν σὴν γνώμην· πορεύθητι, πάλιν λέγω, πορεύθητι, εἰ οἶδας πράξαι τοιαῦτα, οἷα ἡ Βαχουκά.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, οἷα ἔπραξεν, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Κώμῃ, ἧ ὄνομα Δαμιλά, γεωργὸς ἦν, ὀνομαζόμενος Σοδούκας· οἷ ἡ γυνή, ἧ ὄνομα Βαχουκά, καθ' ἐκάστην ἔφερε βρῶμα πρὸς αὐτὸν εἰς τὸν ἀγρόν¹. κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἐμοιχεύετο ὑφ' ἑτέρου, ᾧ ὄνομα Σουραπάλας. Καί ποτε μετὰ τὴν συνουσίαν καθ' ὁδὸν ἔμεινεν ἡ μοιχαλὶς μετὰ τοῦ μοιχοῦ, ὃς καὶ ἔφαγε τὸ φερόμενον βρῶμα πρὸς τὸν γεωργόν. Ἡ δὲ, ἀντὶ τοῦ βρώματος ἤγαγε πρὸς τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα μίαν κάμηλον· ὃς, ἰδὼν, ἤρετο· «Τί τοῦτο;»—«Χθὲς τῇ νυκτὶ, ἔφη, εἶδον ἐν ὑπνῷ, ὡς κάμηλος κατέφαγέ σε, καὶ διὰ τοῦτο ταύτην ἤγαγον· φάγε οὖν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἐναντίου θαρράλέως, ἵνα πόρρω τὸ κακὸν γένηται.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατή, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

(1) Τὸ χειρόγρ. φέρει ἀ γ ο ρ ἄ ν, κατὰ παραδρομὴν ἴσως.

Νύξ εικοστή τρίτη.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπιούσης αἱ μὲν μαστροποὶ ἠρέθιζον τὴν Πραββαθατὴν εἰς τὸ πορευθῆναι πρὸς ἀλλότριον ἄνδρα, λέγουσαι ταῦτα· «Ἄνευ τῆς ἠδείας συνουσίας πάντα ταῦτα οὐδέν ἐστιν ὄφελος, ἢ εὐρωστία, ἢ εὐθυμία, ἢ ἄνεσις, καὶ ἡ δόξα.» Ὁ δὲ Σούκας ἀντέλεγεν· «Ἄκουσον τούτου τοῦ σοφοῦ λόγου, Κυρία·

«Εὐπόριστοί εἰσι καὶ πολλοί, οἱ λέγοντες αἰεὶ ἠδέα καὶ ἄρεστά· δυσεύρετοι δὲ καὶ σπάνιοι, οἱ λέγοντες καὶ ἀκούοντες πικρὰ μὲν, ὠφέλιμα δέ.

«Τί δὲ πολλὰ λέξω σοὶ τῇ ἐχέφρονι; ἀκούσασα ἐν ἔργον μαστροποῦ, καὶ καλῶς σκεψαμένη, πορεύθητι, εἴ σοι δοκεῖ.» Καὶ ἐρωτηθεῖς, ὁποῖόν τι εἶη, διηγεῖται·

«Ἐς πόλις, Μαδμαθατὴ τοῦνομα· ἧς αἱ ὁδοὶ ἐστρωμέναι ἦσαν ἐκ πολυτίμων λίθων, ἐξ ὧν ὁ ἥλιος μᾶλλον ἀντέλαμπε, καὶ ἐφαίνετο, ὡς ὁ χιλιοκέφαλος Σέσσας, διαρρήξας τὴν γῆν, ἐξῆλθε μετὰ τῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν ἑαυτοῦ ἀδαμάντων. Ἦν δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει Βασιλεὺς, Σουδαρσσάνας καλούμενος· ἦν δὲ φιλόλαος, καὶ πάντῃ ἀμώμητος, καὶ λαμπρὸς, ὡς ὁ ἥλιος. Ἡ δὲ Βασίλισσα ὠνομάζετο Σρηγκαρασουνδαρή· ἦν δ' εὐειδεστέρα πασῶν τῶν ἐν Κόσμῳ. Τοιαύτῃ συνένωφ συνευφραينوμένου τοῦ Βασιλέως, ἐπέστη ἡ ὥρα τοῦ θέρους, ὅτε θερμὸς ἐστὶν ὁ ἥλιος, θερμὴ ἡ ἡμέρα, καὶ μακρὰ, καὶ δύσφορος, θερμὸς καὶ ὁ ἀήρ, πάντα θερμά· δι' ἣν αἰτίαν ἱμάτια λευκὰ καὶ λεπτὰ ἐθίζονται, καὶ ὕδωρ διειδές, καὶ ψυχρόν· καὶ περὶ μὲν τὴν μεσημβρίαν χρίσμα ἐκ Σανδάνου, περὶ δὲ τὴν ἐσπέραν βάπτισμα ἐν ὕδατι, περὶ τὴν νύκτα ῥιπίδιον, δι' ὧν οἱ ἄνθρωποι καταβάλλουσι τὴν θερμότητα. Ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τοῦ θέρους ἔμπορός τις, Σάνδρας τοῦνομα, ἀνέβη ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ οἴκου σὺν τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, ἧ ὄνομα Πραββα-

βατή, ὅτε ὁ μὲν ἥλιος κατεδύετο εἰς τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν, ἡ δὲ σελήνη ἀνεδύετο ἐκ τοῦ ἐώου, τὸ σκότος διασκεδανύουσα, καὶ ἀμβροσίαν διαχέουσα· καὶ ἐν τοιαύτῃ ἀγλαῶ νυκτὶ συνήδοντο ἀμφότεροι ἐπὶ τῆς στέγης, καὶ συνδιελέγοντο. Εἶχε δ' αὐτὸς ὁ ἔμπορος υἷὸν μονογενῆ, Ῥάμαν τὸ ὄνομα, ὃν αὐτὸς ἐδίδαξε πᾶσαν ἐπιστήμην. Ἐνταῦθα εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ἑαυτῆς ἀνδρὶ· «Σφόδρα λυποῦμαι, ὅτι ἓνα μόνον ἔχω υἷον.» Πρὸς ἣν ἔφη ὁ Σάνδρας· «Ἢ καὶ εἷς υἱὸς, ἀλλ' ἀξιολόγός ἐστι πολλῶν διὸ καὶ λέγεται·

«Καὶ εἷς ὢν υἱὸς, λυσιτελέστερός ἐστιν, ὅταν ᾗ τοιοῦτος, » φρόνιμος, ἠδὺς ἐλευθέριος, σεμνός, φιλομαθής, ἐπιστημονικὸς καὶ καρτερικός.

«Τί ὄφελος ἐκ πολλῶν γεννηθέντων υἱῶν, οἳ παρέχουσι » λύπας καὶ ἄλγη τοῖς γεννήτορσι; λυσιτελέστερος εἷς μόνος » υἱὸς, ὃς ἐστι τὸ ἔρεισμα καὶ ἀγλαΐσμα τοῦ γένους.»

«Καλέσας δὲ τὴν πονηροτέραν πορνοδόσκον, ἔφη· «Χιλίους χρυσοῦς στατῆρας δίδωμί σοι, ἂν διδάξης τὸν ἐμὸν υἷὸν τὰς ἐταιρικὰς πλοκάς καὶ δολιότητα· διπλάσια δ' ὅμως λήψομαι παρὰ σοῦ, εἰ ὁ ἐμὸς υἱὸς ἀπατηθῆι ὑπὸ τινος πόρνης.» Συνθήκης τοιαύτης γεγεννημένης, ἐξαπέστειλεν ὁ Σάνδρας τὸν ἑαυτοῦ υἷὸν εἰς τὸν τῆς πόρνης οἶκον· ἐνθα ἐδιδάσκετο τὰς ἐταιρικὰς πανουργίας καὶ μηχανάς, τὴν ραδιουργίαν, τοὺς ψευδεῖς ὄρκους, τοὺς πλαστοὺς λόγους, τὸν πλαστὸν ἀκκισμὸν, τὰ πλαστὰ δάκρυα, τὸν πλαστὸν γέλωτα, τὴν πλαστήν λύπην καὶ χαρὰν, τὸ ἐπίπλαστον φίλτρον, καὶ τὸ ταπεινὸν αἴτημα. Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ ἔμαθε ραδιουργήματα. Ἐπὶ τούτοις ἡ πορνοδόσκος παρέδωκε τῷ πατρὶ τὸν υἷὸν τέλειον εἰς τὴν μάθησιν, ὡς προϋπέσχετο. Ὁ δὲ πατὴρ ἀπέστειλε τὸν υἷὸν εἰς τὴν νῆσον Σβαρναδβίπαν πρὸς ἔμπορον· ἐνθα συνῆν πόρνη, ἣ ὄνομα Καλαβατῆ, περί που ἐν ἔτος. Ἀλλ' ἡ πόρνη οὐκ ἠδυνήθη λαβεῖν ὄλον τὸν πλοῦτον

αὐτοῦ πολλοῖς ἑταιρικοῖς τεχνάσμασι καὶ σοφίσμασι, καὶ ἀφηγήσατο πάντα τῇ ἑαυτῆς μητρὶ, τῇ πορνοβοσκῷ. « Πάντως γε οὗτος, ἔφη ἡ πορνοβοσκὸς, πόρνης ἐστὶν υἱός· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἀλίσκεται τοιούτοις δελεάσμασιν, ἄλλοις βιαστικοῖς χρηστέον. Ὅταν αὐτὸς, ὦ θύγατερ, ἔφη, ἀπελθεῖν θέλῃ οἴκαδε, εἰπέ, ὡς καὶ σὺ ἀπέρχῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὡς θνήσκεις, ἂν μὴ ἀγάγῃ σε· ἢ, ρίπτωσιν εἰς φρέαρ βαθύ· ὁ δὲ, φοβηθεὶς, δώσει πάνθ' ὅσ' ἔχει. » Ἡ δὲ πόρνη ἔφη· « Τί δ' ὄφελός μοι ἐκ τοῦ πλούτου, ὦ μηῆτερ, ὅταν ἐγὼ οὕτω ρίψοκινδυνεύσω, καὶ ἀποθάνω; ὅθεν καὶ λέγεται·

« Μὴ ἔστω μοι ἐπιθυμία τοιούτου πλούτου, ὅς εἰς κτῆσιν » ἔρχεται διὰ πολλοῦ πόνου, καὶ κινδύνου τῆς ζωῆς, διὰ » παραβάσεως τῶν τοῦ νόμου, καὶ διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς » προσκυνήσεως. »

« Ὡ θύγατερ, ἔφη ἡ πορνοβοσκὸς, μὴ οὕτω λέγε· ἡ γὰρ κτῆσις τοῦ πλούτου ἢ κίνδυνον ζωῆς, ἢ καλὴν ζωὴν δίδωσιν· ὅθεν καὶ λέγεται·

« Ὁ ἄνθρωπος οὐ βλέπει ἀγαθὰ, εἰ μὴ ρίψοκινδυνεύσῃ· ὁ » γὰρ φιλοκίνδυνος ἐν πᾶσιν ἔργοις δοχεῖον ἐξαιρετον τῆς » εὐδαιμονίας γίνεται.

« Μεγάλῃς δόξης οὐ τυγχάνει ὁ ἄνθρωπος, ἂν μὴ πράξῃ » τὸ δύσπρακτον, ἂν μὴ πλήξῃ τὰ καιρία τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἂν » μὴ κτείνῃ, ὡς ὁ ἰχθυοβόλος.

« Μὴ δὲ φοβηθῆς, πεσοῦσα εἰς τὸ φρέαρ· ἐγὼ γὰρ, ἔφη, ἐν τῷ ὕδατι ἀναπετάννυμι δίκτυον, ἐνθα ἐρειδομένη, οὐ γίνεται σοι βυθισμός. » Ἀκούσασα ἡ πόρνη, ἔστερξε· καὶ καταπεσοῦσης εἰς τὸ φρέαρ, βοή ἐγένετο, καὶ κακολογία κατὰ τοῦ ἔραστοῦ Ῥάμα, ὡς ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἐκείνη πέπτωκε, καὶ τέθνηκε. Ὁ δὲ, φοβηθεὶς τὴν παρὰ Βασιλέως ποινὴν, πάνθ' ὅσ' εἶχεν, ἔδωκε τῇ πορνοβοσκῷ εἰς ἐξιλέωσιν, καὶ γυμνὸς καὶ ἄτιμος ἀπέπλευσεν οἴκαδε. Ἰδὼν δ' ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν

μόνον καὶ γυμνόν, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν. Ὁ δὲ, αἰσχυρόμενος καὶ ἀχθόμενος, οὐδὲν ἀπεκρίνατο· ἀλλ' ἡ μήτηρ διηγήσατο πάντα. Ἀκούσας ὁ πατήρ, εἶπε· «Μὴ λυποῦ, υἱέ· τῷ γὰρ ἀνθρώπῳ καὶ εὐτυχίαι καὶ δυστυχίαι γίνονται· ἄκουσον δὲ, ὃ εἶπεν ἀστεῖος ἑλεφαντοκόμος ἑλέφαντι, ὃς ἔπεσεν εἰς τὸν ἔσκαμμένον λάκον, ὅτε ἐάλω.

«Διὰ τί, ὦ ἑλεφάντων ἀγελάρχα, τοιαύτην σύννοιαν ἔχεις, » καὶ ὑποκλείεις τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς θεωρητικός; λάβε τὸν » διδόμενόν σοι ἄρτον, καὶ φάγε, συσκεψάμενος, ὡς θεόθεν γίνονται ἀγαθὰ, ἢ κακὰ.»

«Ὁ πλοῦτος, ὦ υἱέ, ῥέων ἐστὶ καὶ φθαρτός· διὰ τοῦτο οἱ μεγαλόφρονες οὐτ' ἀχθονται, πλοῦτου οἰχομένου, οὐτ' ἀγάλονται, ἐρχομένου.» Οὕτω παρηγορήσας τὸν υἱόν, καλέσας τὴν πορνοδοσκὸν εἶπεν· «Ὁ διδαχθεὶς ὑπὸ σοῦ υἱός μου, ἀπολέσας πάντα τὸν πλοῦτον δολοπλοκία πόρνῃς, παρεγένετο.» Ἡ δ' ἔφη· «Ἐτοίμασον πλοῖον, καὶ ἐξαπόστειλόν με μετὰ τοῦ υἱοῦ σου· ἐγὼ δὲ πάντα τὸν πλοῦτον λήψομαι παρ' ἐκείνης τῆς πόρνῃς.» Ὁ δ' ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Σβαρναδθίπαν μετὰ τῆς πορνοδοσκοῦ τὸν υἱόν, ὃς καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν οἶκον ἐκείνης τῆς πόρνῃς Καλαβατῆς, συμβουλῇ τῆς πορνοδοσκοῦ, ἢ ἐλθοῦσα μετέπειτα, ἔφη, ἐλέγχουσα· «Μετὰ πολλὸν χρόνον εὔρηκά σε, ὦ μιὰρὲ, ἐν οἴκῳ πόρνῃς.» Ἐρωτηθεῖσα δ' ὑπὸ τῆς πόρνῃς· Τίς εἶ; ἢ τίς οὗτος; «Ἐγὼ εἰμι, ἀπεκρίνατο, ψάλτρια τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀθαντῆς· οὗτος δὲ, ἐμὸς υἱός, ὃς ἐσύλησέ μου τὸν πλοῦτον, σὺ δ' ἐσύλησας αὐτὸν παρ' αὐτοῦ· νῦν δὲ πορεύομαι, ἀναγγελοῦσα τῷ Βασιλεῖ.» Φοβηθεῖσα δ' ἡ μήτηρ τῆς πόρνῃς, προσέπεσε τοῖς ποσὶ τῆς πορνοδοσκοῦ, καὶ εἶπε· «Μηδὲν κακὸν ποιήσης ταύτῃ μου τῇ θυγατρὶ· λαβοῦσα δὲ καὶ τὸν υἱόν, καὶ πάντα τὸν πλοῦτον, ἐν συνήγειρα ἐκ πολλῶν, ἀπελθε ἐν εἰρήνῃ.» Ἡ δὲ πορνοδοσκὸς, παραλαβοῦσα πάντα τὸν πλοῦτον τῆς Καλα-

βατῆς, ἐπανεστρεψεν οἴκαδε μετὰ τοῦ Ράμα, χαίροντος, καὶ εὐωχίαν μεγάλην ἐτέλεσεν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νύξ εἰκοστὴ τετάρτη.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ κατὰ τὴν ἐσπέραν, κοσμηθεῖσα πάλιν ἡ Πραββαβατῆ, ἠρώτησε τὸν Σούκαν· «Πορευθῶ;» Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Πορεύθητι, εἰ οἶδας ἀπολογίαν δοῦναι, καθὼς ἡ Σαζζανῆ, ληφθεῖσα μετὰ μοιχοῦ, καὶ κρατηθεῖσα ἐκ τῆς κόμης.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Σανδραπούρα τῇ πόλει τέκτων ἦν, Σουραπάλας καλούμενος· οὗ ἡ γυνή, ἣ ὄνομα Σαζζανῆ, ἀκόλαστος οὔσα, ἐμοιχεύετο. Ἀκούων δ' ὁ τέκτων παρὰ τῶν ἀνθρώπων, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἀποδημίαν πλασάμενος, ἀνεχώρησεν ἐξ οἴκου πρῶτ'· περὶ δὲ τὴν ἐσπέραν ἀναστρέψας, λαθῶν, ἐκρύβη ὑπὸ τὴν κλίνην. Ὅτε δ' ἦλθεν ὁ μοιχός, ἐξερπύσας ὁ τέκτων κάτωθεν τῆς κλίνης, ἐκράτησεν ἐκ τῆς κόμης τὴν γυναῖκα, ἀναβῆναι θέλουσαν ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἡ δὲ, ἀποβλέψασα πρὸς τὸν μοιχόν, εἶπεν, ἀσχάλλουσα· «Ἐγὼ, ἄνθρωπε, εἶπόν σοι σήμερον, ὅτε ἦλθες, προτείνων, καὶ αἰτῶν ὀφειλόμενα, ὡς ὁ ἀνὴρ μου οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα, καὶ ὡς ἐλθὼν, δώσει σοι, εἴ τι ἔλαβε παρὰ σοῦ· διὰ τί πάλιν ἦλθες; ἢ ἤκουσας, ὅτι ἦλθε, καὶ διὰ τοῦτο πάλιν ἦλθες; Νῦν δ' ἀμφοτέροι παρόντες, θεωρήσατε τὴν ἣν ἔχετε διαφοράν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

Νύξ εἰκοστὴ πέμπτη.

Ὀφίας γενομένης τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, ἠρώτησεν ἡ Πραββαβατῆ· «Τί ποιήσω;» — «Ποίησον, ἔφη ὁ Σούκας, ὅ,τι ἀρέσκει σοι,

εἰ οἶδας ποιῆσαι τοιοῦτον τέχνασμα, οἷον ὁ πολιορκηθεὶς Σηταμβάρας.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, οἷον εἶη τὸ τέχνασμα, διηγεῖται·

«Ἐν Σανδραπουρῇ τῇ πόλει ἐτύγχανεν ὢν εἰς Ξαπανάκας Διγαμβάρας, ὃ ἐστίν, ὀλόγυμνος, ὃς ἐτιμᾶτο ὑπὸ πάντων. ἤλθε δ' εἰς ἐκείνην τὴν πόλιν καὶ ἕτερος Σηταμβάρας, ὃ ἐστίν, λευχείμων, ὃς ἦν μέγας τερατουργός· καὶ διὰ τοῦτο εἴλκυσε πρὸς ἑαυτὸν τοὺς τε Σραβάκας πάντας, καὶ τοὺς λοιπούς. Μὴ φέρων δ' ὁ Διγαμβάρας τὴν πρὸς τὸν Σηταμβάραν τιμὴν τῶν ἀνθρώπων, εἰσήγαγε κατὰ τὴν νύκτα εἰς τὸν οἶκον ἐκείνου μίαν πόρνην, καὶ συγκαλέσας τοὺς ἀνθρώπους, ἔλεγεν εἰς ἔλεγχον καὶ δυσφημίαν· «Ἴδετε, ὅποιοι παρθένοι, καὶ σώφρονές εἰσιν οὗτοι οἱ Σηταμβάροι!» Ὁ δὲ Σηταμβάρας περὶ τὴν ἔω, ἄψας πῦρ ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ γυμνωθεὶς, ἐξῆλθε διὰ τοῦ πυρός, κρατῶν χειρὶ τὴν πόρνην. Βλέποντες δ' ὁ λαός, ἔλεγον· «Οὗτός ἐστι Διγαμβάρας, τουτέστιν, ὀλόγυμνος, καὶ οὐ Σηταμβάρας, τουτέστι, λευκοφόρος.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, οἶκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ εἰκοστῆ ἕκτη.

Κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐπιούσης εἶπεν ἡ Πραββαβατῆ· «Πορεύομαι σήμερον, ὦ Σούκα.» Ὁ δ' ἔφη· «Οὐ γίνεται σοι μῶμος, πορευθείση, εἰ ἐπίστασαι ἀθάνα φωνῆναι, καθὼς ἡ Ρατναβατῆ, εὐρεθεῖσα μετὰ δύο μοιχῶν.» Ἐρομένης δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Ζαλαουδᾶ τῇ κώμῃ Ξατρῆς ἦν, Ξομαραξᾶς καλούμενος· οὗ ἡ γυνὴ ἐκαλεῖτο Ρατναβατῆ, ἣ συνεγένετο εἰς κωμότης, ᾧ ὄνομα Βαλλαβῶας, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ᾧ ὄνομα Δεβασᾶς· ἀμφοτέροι δ' ἠγνόουν, ὡς ἀντερασταὶ ἦσαν. Καί ποτε ἤλθον ἐνταύτῳ ἀμφοτέροι, ὅ, τε πατὴρ, καὶ ὁ υἱός, εἰς τὸν οἶκον τῆς Ρατναβατῆς ἐπὶ φιλότῃ, ἤλθε δ' ἐξαίφνης καὶ

ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Ἡ δὲ, ἰδοῦσα τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, ἐλθόντα, ἀπεδίωξε τὸν ἕτερον μοιχόν, ὃς ἦν ὁ πατήρ, ἐπιπλήττουσα, καὶ ὀνειδίζουσα. Ἀπορήσας δ' ὁ ἀνὴρ, ἤρετο· «Τί τοῦτο;» Ἡ δ' ἀπεκρίνατο, γελῶσα· «Οὗτος υἱός ἐστιν ἐκείνου, ἔν ἀπεδίωξα· ἤλθε δ' εἰς τὸν σὸν οἶκον ὡς εἰς καταφύγιον, διὰ τι παράπτωμα, διὰ τοῦτο οὐ παρέδωκα τοῦτον ταῖς χερσὶν ἐκείνου· ὁ γὰρ καταφεύγων εἰς οἶκον Πατρῆ, οὐ προδοτέος.» Ἀκούσασα ἡ Πραβθαβατῆ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νύξ εἰκοστὴ ἐβδόμη.

Τῇ ἐξῆς ἡμέρα περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἶπεν ἡ Πραβθαβατῆ· «Πορεύομαι, ὦ Σούκα, εἴσοι δοκεῖ. Ὁ δὲ, «Οὐκ ἐπέχω σου τὴν πορείαν», ἔφη, εἰ ἐπίστασαι ἀποκρύψαι τὸν μοιχὸν ἔμπροσθεν τοῦ οἰκείου ἀνδρός, καὶ ἀνέγκλητος φανῆναι, ὡς ἡ Μοχινή.» Ἐρομένης δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο ὁ Σούκας·

«Ἐν Σαγχαπούρα τῇ πόλει ἔμπορος ἦν, Ἀρίας τούνομα· οὗ ἡ γυνή, ἣ ὄνομα Ροχινή, ἐμοιχεύετο ὑπ' ἄλλου, ὅτε τῆς οἰκίας ὁ ἀνὴρ ἐξήρχετο. Μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ ἀνὴρ, ἐκώλυε τὴν ἐξοδὸν τῆς γυναικὸς, καὶ εἶχεν αἰεὶ αὐτὴν παρ' ἑαυτῷ. Ἡ δ' ἐμήνυσε τῷ μοιχῷ, ἵν' ἔλθῃ κατὰ τὴν νύκτα πρὸς αὐτὴν, κοιμημένην ἐπὶ τῆς κλίνης μετὰ τοῦ ἀνδρός. Ὁ δὲ μοιχὸς οὕτω καὶ ἐποίησε. Στρέψας δ' ὁ ἀνὴρ, ἤψατο τοῦ ἀνδρικοῦ μορίου τοῦ μοιχοῦ, καὶ ἔφη· «Κλέπτῃν ἔχω ἐν χειρὶ· φέρε λύχον, ὦ γύναι! Ἡ δ' ἔφη· «Ἐγὼ φοβοῦμαι ἐξελθεῖν· καὶ διὰ τοῦτο ἐγὼ κρατῶ τοῦτον τὸν κλέπτῃν· σὺ δ' ἐξελθὼν, κόμισον λύχον.» Ἐξελθόντος δὲ τοῦ ἀνδρός εἰς κομιδὴν λύχου, ἀφεῖσα ἐκείνη τὸν μοιχόν, ἐκράτησε τὴν γλῶσσαν μόςχου, ὃς ἦν ἐν οἴκῳ, καὶ οὕτως ἀνέκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἐλθὼν δ' ὁ ἀνὴρ μετὰ λύχου, καὶ ροπάλου, καὶ ἰδὼν, ἤρετο· «Τί τοῦτο; πῶς

γλῶσσα ;» Ἡ δ' ἔφη· «Οὗτος ὁ μύσχος ἐπέινα, καὶ διὰ τοῦτο προσῆλθε τῇ κλίνῃ· σὺ δ' ἐνόμισας ὅτι κλέπτῃς ἐστὶ, κρατήσας τὴν γλῶσσαν τοῦ μύσχου· ἀλλ' ἐκ τοιαύτης τόλμης καὶ ἀνδρείας ὄλεθρόν ποτε εὐρήσεις.» Οὕτως ὄνειδισθεὶς, καὶ αἰσχυνθεὶς ὁ Ἀρίας, ἐκοιμήθη.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νύξ εἰκοστὴ ὁ γ δ ό η.

Δύσαντος τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν ἐπιούσαν, εἶπε πάλιν ἡ Πραββαβατὴ· «Πορεύομαι, ὦ Σούκα, σήμερον.» Ὁ δὲ, «Πορεύθητι, ἔφη, εἰ οἶδας ἀθωωθῆναι, καθὼς ἡ Δεβικά, συνοῦσα μοιχῶ.» Ἐρωτησάσης δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ὁ Σούκας ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Κουχαδᾶ τῇ κώμῃ γεωργὸς ἦν λίαν ἀπλοῦς, Ζαράσας καλούμενος· οὗ ἡ γυνή, ἣ ὄνομα Δεβικά, αἶε ὑπὸ Βραχμᾶνος ἐμοιχεύετο κατὰ τὸν ἀγρὸν ἐν ἰδιαιτέρῳ τόπῳ, πλησίον δένδρου. Μαθὼν δ' ὁ γεωργὸς τὴν ραδιουργίαν τῆς γυναικὸς, ἀνέβη ἐπ' ἐκεῖνο τὸ δένδρον εἰς κατασκόπησιν καὶ βεβαίωσιν· καὶ ἰδὼν, εἶπε· «Μετὰ πολλὰς ἡμέρας, ὦ κακίστη, εὕρηκά σε μετὰ μοιχοῦ.» «Νῦν δ' εἰπέ μοι, εἶπεν ὁ Σούκας, πῶς ἀνέγκλητος φανήσεται ἡ Δεβικά ;»—«Οὐκ οἶδα, ἀπεκρίνατο ἡ Πραββαβατὴ· σὺ εἰπέ.»—«Εἰ οὐ πορεύῃ, ἔφη, λέγω.» Ἡ δ' ἔφη· «Οὐ πορεύομαι.» Ὁ δὲ Σούκας λέγει· «Ἀκούσασα ἡ Δεβικά, ἀπέπεμψε τὸν μοιχόν· ἦν καὶ ἐπέπληττε, καὶ ὠνειδίζεν ὁ γεωργὸς, καταβάς ἀπὸ τοῦ δένδρου. Ἡ δ' ἔφη· «Ὅστις ἀναβαίνει εἰς τοῦτο τὸ δένδρον, συνουσίαν βλέπει κάτω ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς· τοιαύτην γὰρ φύσιν ἔχει τὸ δένδρον.» Θαυμάσας ὁ γεωργὸς, ἔλεξε πρὸς τὴν γυναῖκα· «Ἀνάβα καὶ σὺ εἰς τὸ δένδρον, καὶ εἰπέ, τί βλέπεις.» Ἡ δὲ, ἀναβάσα, ἔφη· «Μετὰ πολλὰς ἡμέρας, ὦ πονηρῆ, εὕρηκά σε μετὰ μοιχαλίδος.»

Ὁ δὲ μωρὸς γεωργὸς, πιστεύσας, ὡς οὕτως ἔχει, καθιλάρυνε τὴν γυναῖκα, καὶ ἤγαγεν αὐτὴν οἴκαδε.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νὺξ εἰκοστὴ ἐννάτη.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπιούσης, καλλωπισθείσης τῆς Πραββαβατῆς, καὶ ἐτοιμασθείσης πορευθῆναι, «Πορεύθητι, εἶπεν ὁ Σούκας, εἴ ἐπίστασαι τοιαῦτα ποιῆσαι εἰς ἀθώωσιν, οἷα ἡ Σουνδαρῆ, εὐρεθῆσα μετὰ μοιχοῦ.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, οἷα ἐποίησεν, ἀπεκρίνατο·

Ἐν Σιγχιουλῇ τῇ πόλει ἔμπορός τις ἦν, οὗ ἡ γυνὴ, ἣ ὄνομα Σουνδαρῆ, συνεγίνετο μοιχῶ, ὃς ἤρχετο εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καί ποτε ἤλθεν ὁ ἀνὴρ ἀνελπίστως, ὅτε ὁ μοιχὸς ἦν ἐν οἴκῳ. Ἐνταῦθα ἡ μοιχαλὶς ἐμηχανήσατο τοιαῦτα· Ἰδοῦσα τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα ἐρχόμενον, ἐγύμνωσε τὸν μοιχὸν, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐπὶ τῆς Κρεμάθρας· καὶ διαλύσασα τὴν κόμην, ἐξῆλθεν, ἀδημονοῦσα, καὶ λέγουσα· «Ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ, ἄνερ δαιμόνιον γυμνὸν κάθηται ἐπὶ τῆς κρεμάθρας¹· πορεύθητι εὐθέως, καὶ κάλεσον τοὺς μάντις.» Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἔλαβε δαλὸν ἐν χειρὶ. Ὁ μὲν δὴ μωρὸς, ἀνὴρ κύψας, καὶ ἰδὼν γυμνὸν δαίμονα, ἐξῆλθε ταχέως, καλέσων μάντιν· ἡ δὲ ἀπέπεμψε τὸν μοιχὸν, καὶ ἐλθόντος τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τοῦ μάντεως, εἶπεν, ὡς αὐτὴ ἐξήλασε τὸ δαιμόνιον διὰ τοῦ δαλοῦ.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

(1) Ἐκ σχοινίου πλέγμα ποιῶσιν, ἐφ' οὗ, κρεμαμένου ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ οἴκου ἢ ἀπὸ πασσάλου, τιθέασιν ἄρτον, ἢ βρώματα.

Νύξ τριακοστή.

Τῇ ἐπιούσῃ, δύσαντος τοῦ ἡλίου, ἠρώτησεν ἡ Πραβθαβατή· «Πορευθῶ;»—«Οὐκ ἐπέχω σου τὴν πορείαν, δέσποινα· πορεύθητι, εἰ οἶδας λέγειν εἰς ἀπκλλαγὴν τῶν δεινῶν, οἷα ὁ Μουλαδέβας.» Καὶ ἐρωτηθεὶς τὰ τοῦ Μουλαδέβα, διηγεῖται·

«Ἐν τινι νεκρικῷ τόπῳ δύο δαίμονες διέτριβον, ὧν τὰ ὀνόματα, Καράλας, καὶ Οὐττάλας· αἱ δὲ σύζυγοι αὐτῶν ἐκαλοῦντο, ἡ μὲν Δουμαπραβθά, ἡ δὲ Μεγγαπραβθά· περὶ ὧν ἔριν εἶχον ἀεὶ καὶ φιλονεικίαν οἱ δαίμονες, ποτέρα εἶη εὐμορφότερα. Καί ποτε εὐρόντες ἄνθρωπον, Μουλαδέβαν τοῦνομα, καὶ κρατήσαντες αὐτὸν, ἤροντο· «Ποτέρα τούτων τῶν θηλειῶν χαρίεσσα καὶ ἀγγλαά ἐστιν; εἰ μὴ εἴποις τὴν ἀλήθειαν, καταβροχθήσομέν σε.» Πῶς δ' ἂν οὗτος ἀπαλλαγεῖν ἀβλαβής; εἰ γὰρ εἴποι τὴν ἀλήθειαν, κρίνας, ὡς ἡ ἑτέρα δαίμων καλλίων ἐστιν, ἡ ἑτέρα ὀργισθήσεται καὶ καταβροχθήσει αὐτόν.»—«Οὐκ οἶδα, » ἀπεκρίνατο ἡ Πραβθαβατή. «Ἄκουε οὖν, εἶπεν ὁ Σούκας, καὶ μένε ἐν οἴκῳ. Ὁ Μουλαδέβας ἔσωσεν ἑαυτὸν, δοῦς τοιαύτην ἀπόκρισιν· «Ἦτις ἐστὶν ἀρεστὴ τῷ ἑαυτῆς ἀνδρὶ, αὕτη ἐστὶν ἀγλαὰ καὶ χαρίεσσα ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὐκ ἄλλη.» Οἱ δὲ δαίμονες ἀπέλυσαν τὸν Μουλαδέβαν.» Ἀκούσασα ἡ Πραβθαβατή, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νύξ τριακοστή πρώτη.

Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τῆς ἐξῆς ἡμέρας ἤρετο ἡ Πραβθαβατή· «Τί λέγεις;» Ὁ δὲ Σούκας ἀπεκρίνατο· «Ἄπιθι, ὅποι ἔχεις ἔφεςιν, καὶ ἠδυπάθει, εἰ ἔχεις ἀρωγὸν νοῦν τοιοῦτον, οἷον ὁ λαγωός.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τὸ τοῦ λαγωῦ, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν ὕλῃ λέων ἦν, Πιγκάλας τοῦνομα· ὅς ἀνῆρει ἀνιλεῶς, ὅ,τι

ζῶον εὕρισκε. Συνελθόντα δὲ πάντα τὰ ζῶα, προσῆλθον τῷ λέοντι, πρὸς ὃν καὶ ἔφασαν· «Μὴ ἀναίρει· ἀνιλεῶς πᾶν ὅ,τι ζῶον εὕρισκεις· ἡμεῖς δὲ εἰς βρωσίν σου ἔν ζῶον καθ' ἐκάστην πέμπομέν σοι.» Στέρξαντος δὲ τοῦ λέοντος τοιαύτη συνθήκη, τὰ ζῶα ἔν τι τῶν ζῶων καθ' ἐκάστην αὐτῷ ἔπεμπον. Ἐν δὲ μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐστάθη εἷς λαγῶς, ὃς σκεψάμενος, γνώμην ἔθετο ἀνελεῖν τὸν λέοντα. Ἐπειδὴ δ' ἤλθεν ὀψέ, καὶ μικρὸς ἦν, ὁ λέων ὠργίσθη. Ὁ δὲ λαγῶς ἔφη· «Σήμερον, Κύριε, πέντε λαγῶοι ἐστάθημεν εἰς βρωσίν σου· ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ, λέων ἕτερος, ἀναπηδήσας ἐκ λάκκου, ἤρπασε τοὺς τέσσαρας· ἐγὼ δ' ἐσώθην μόνος, φυγών.» Ἀκούσας ὁ λέων, «Δειξόν μοι, ἔφη, ποῦ ἐστὶν ὁ ἐχθρός.» Ὁ δὲ λαγῶς ἤγαγεν εἰς φρέαρ τὸν λέοντα· ὃς, κύψας, καὶ ἰδὼν τὴν σκιὰν ἑαυτοῦ ἐν τῷ ὕδατι, ἔρριψεν ἑαυτὸν, νομίσας, ὡς ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἐχθρός, καὶ οὕτως ἀπώλετο ἐν τοῖς ὕδασιν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ τριακοστῆ δευτέρα.

Τῇ ἐπιούσῃ, εἰπούσης τῆς Πραββαβατῆς, ὅτι πορεύεται, «Πορεύητι, εἶπεν ὁ Σούκας, εἰ οἶδας ἀπολογίαὶν ποιήσασθαι, καθὼς ἡ Ῥαζινῆ, ἀγαγοῦσα χοῦν ἀντὶ σίτου.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τοῦτο, διηγείται·

«Πόλις ἐστὶ, Σαντιπούρα τοῦνομα, ἔνθα ἦν χαλκεὺς Μουχάδας καλούμενος· οὗ ἡ γυνή, ἥ ὄνομα Ῥαζινῆ, ἦν εὐειδῆς μὲν, μοιχαλὶς δέ. Καί ποτε πορευθεῖσα εἰς τὴν ἀγοράν, ἠγόρασε σῖτον, ὃν καὶ ἔθετο ἐν πήρᾳ. Ἰδοῦσα δ' ἐν ταύτῳ τὸν ἐρώμενον, ἠκολούθησεν αὐτῷ, ἀφείσα τὴν πήραν παρὰ τῷ σιτοπώλῃ. Ἐν τούτῳ ὁ σιτοπώλης, ἀφελόμενος τὸ ἥμισυ τοῦ σίτου ἐκ τῆς πήρας, ἔθετο χοῦν. Ἐλθοῦσα δ' ἔπειτα ἡ Ῥαζινῆ, ἔλαβε τὴν πήραν, καὶ ἀπῆλθεν οἴκαδε. Ἡ δὲ πενθερά,

βοηλομένη σκοπῆσαι τὸν σίτον, εἶδεν, ὡς πλείων χουῶς ἦν· καὶ ἤρετο· «Τί τοῦτο;» Ἡ δ' ἀπεκρίνατο, ὡς πεσοῦσης ἐκ τῆς μασχάλης τῆς πῆρας καθ' ὁδὸν, ὁ σῖτος διεσκορπίσθη· καὶ συναγομένου τοῦ σίτου, ἐμίγη καὶ χουῶς.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ τριακοστὴ τρίτη.

(λείπει ἐν τῷ χειρογράφῳ)

Νύξ τριακοστὴ τετάρτη.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐξῆς ἡμέρας ἠρώτησεν ἡ Πραββαβατῆ· «Πορευθῶ;» — «Πορευθήτι, εἶπεν ὁ Σούκας, εἰ οἶδας λέξαι καὶ πράξαι, οἷα ὁ Σαμββοῦς.» Καὶ ἐρωτηθεῖς, τί εἶη, ὃ ἔπραξεν, ἀπεκρίνατο·

«Βραχμάν, Σαμββοῦς τοῦνομα, περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο πλανᾶσθαι, καὶ θεωρεῖν πολλάς χώρας. Ὅδοιπορῶν δέ ποτε εἶδε νεάνιδα ὠραίαν, ἣ ἐφύλαττε λήϊον· καὶ προσελθὼν, ἠσπάσατο αὐτήν· καὶ μετὰ τινος ἐρωταποκρίσεις ἔφη· «Ἐρῶ σου, ὦ ἀγλαά· σύνεσο ἐμοί, καὶ λάβε ταύτην μου τὴν ἐπωμίδα.» Ἡ δὲ λαβοῦσα τὴν ἐπωμίδα, συνεγένετο αὐτῷ. Μετὰ δὲ τὴν συνουσίαν ὁ Σαμββοῦς ἐπεβάλλετο λαβεῖν ὀπίσω τὴν ἐπωμίδα παρὰ τῆς νεάνιδος· ἀλλ' αὐτὴ ἀντέτεινε, καὶ ἀνεχώρει οἴκαδε εἰς τὴν κώμην. Ὁ δὲ, κόψας πέντε στάχους ἀπὸ τοῦ λήϊου, ἠκολούθησεν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν κώμην, ἔκραξε, λέγων. «Ἀκούσατε, ἄνθρωποι· λίαν παράδοξον ἐγένετο ἐν ταύτῃ τῇ κώμῃ! Ἴδετε, διὰ τούτους τοὺς πέντε στάχους ἀφῆρέθη τὴν ἐπωμίδα.» Λαβόντες δ' οἱ τῆς κώμης τὴν ἐπωμίδα, ἔδωκαν αὐτὴν αὐτῷ. Ἡ δὲ νεάνις οὐδέν τι εἶπεν ἐξ αἰσχύνης.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ τριακοστή πέμπτη.

Τῆ ὑστεραία κοσμηθεῖσα ἡ Πραββαβατή, εἶπε· «Πορεύομαι, ὦ Σούκα.» Ὁ δὲ, «Πορεύθητι, ὦ Κυρία, ἔφη, εἰ οἶδας ποιῆσαι τοιοῦτο τέχνασµα, οἷον ὁ σησαμοπώλης.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, τί εἶη τὸ τέχνασµα, ἀπεκρίνατο·

Πάλαι ἐν τινι κώμῃ σησαμοπώλης ἦν, Σαμβάκας τοῦνοµα· ὃς ἐπορεύθη εἰς ἐτέραν κώμην, ἐνθα ἠγόρασε μεγάλην ποσότητα σησάμου παρ' ἐμπόρου, μεθ' οὗ φιλίαν ἐποίησατο. Μετὰ δὲ ταῦτα φιλίαν ἐποίησατο καὶ μετὰ τῆς τοῦ ἐμπόρου γυναικὸς, ἧ καὶ ἐχαρίσατο ἓνα δακτύλιον. Βουλόμενος δ' ἔπειτα ὁ σησαμοπώλης λαβεῖν ὀπίσω τὸν δακτύλιον, τοιαῦτα ἐμηχανήσατο. Ἐλθὼν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ ἐμπόρου, ἔφη· «Δός μοι ἐτέραν τοσαύτην ποσότητα σησάμου διὰ τὸν ἀρράβωνα, ὃν ἔδωκα πρότερον.» Ὁ δ' ἤρετο· «Τίς ὠμολόγησε ταῦτα; ἢ τίς ὁ ἀρράβων;» Καὶ ὁ σησαμοπώλης ἀπεκρίνατο· «Ἡ σὴ γυνὴ ἔλαβε τὸν ἐμὸν δακτύλιον, ὡς ἀρράβωνα.» Θυμωθεὶς δ' ὁ ἔµπορος, ἔστειλε τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν, εἰς τὸ λαβεῖν παρὰ τῆς γυναικὸς τὸν δακτύλιον, καὶ εἰπεῖν, ὡς ἐκ τοιαύτης πραγµατείας ὁ οἶκος αὕξησιν λήψεται. Λαβὼν δ' ὁ υἱὸς τὸν δακτύλιον, ἐνεχείρισεν αὐτὸν τῷ σησαμοπώλῃ, ὃς καὶ ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθεν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατή, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

Νύξ τριακοστή ἕκτη.

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἀκολούθου ἡμέρας εἶπεν ἡ Πραββαβατή· «Πορεύομαι εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ ἔφετοῦ.»—«Πορεύθητι, εἶπεν ὁ Σούκας, εἰ ἐπίστασαι ἀπολογίαν ποιῆσαι, καθὼς ἡ Ναγκινή.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, ὅπως ἐγένετο, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν κώμῃ, ἧ ὄνομα Σαίτα, κωµάρχης ἦν, Σουραπάλας

καλούμενος· οὐ ἡ γυνή, ἢ ὄνομα Ναγκινή, σηρικὸν πέπλον ἤτησεν. Ὁ δ' ἔφη· «Ἡμεῖς γεωργοὶ ἐσμεν· καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ οὐδεὶς γινώσκει ὄνομα σηρικοῦ ὑφάσματος.» Καί ποτε, ὄντος τοῦ κωμάρχου ἐν συνόδῳ πολλῶν, ἐλθοῦσα ἡ Ναγκική ἡ γυνή αὐτοῦ, ἔφη· «Ἄγε φάγε Ράβαρρήν.» Ἐλθὼν δ' ὁ κωμάρχης οἴκαδε, εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκα, ἀσχάλλων· «Διὰ τί σήμερον ἐπὶ συνόδου λόγον ἔλεξας, αἰσχύνης παραιτίον, ἀνέραστον, καὶ δυσάρεστον;» Ἡ δ' ἀπεκρίνατο· «Πῶς δὲ καὶ σὺ οὐκ ἐποίησας τὸ ἐμοὶ ἐραστὸν, καὶ ἀρεσόν;» «Δίδωμί σοι, ἔφη, τὸν σηρικὸν πέπλον, εἰ ἀναίρεσιν καὶ ἀντίρρησιν ποιήσεις τοῦ οὐ εἴρηκας.» Τῇ δ' ἐπιούσῃ, λαβοῦσα ἡ γυνή τὸν σηρικὸν πέπλον παρὰ τοῦ ἀνδρὸς, ἔφη αὐτῷ· «Σήμερον πάλιν καλέσω σε εἰς ἄριστον δι' ἐκείνου αὐτοῦ τοῦ λόγου· σὺ δ' ἔλθε οἴκαδε μετὰ πάσης τῆς συνόδου.» Ἐλθοῦσα δ' ἡ γυνή πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ὅς ἦν ἐν συνόδῳ πολλῶν, ἔλεξε πάλιν· «Ἄγε φάγε Ράβαρρήν.» Ταῦτα εἰποῦσα, ἀπῆλθεν οἴκαδε. Ὁ δὲ κωμάρχης παρέλαβε πᾶσαν τὴν σύνοδον· καὶ ἐλθόντες, ἠρίστευσαν ἄριστον πολυειδές, καὶ πολυποίκιλον. Οἱ δὲ κληθέντες ἔλεγον, ὡς ἡ γυνή τοῦ κωμάρχου οὐκ ἔστι μεγάληυχος καὶ ἀλαζών· λέγουσα γὰρ, ὡς εὐτελὲς καὶ μικροπρεπὲς ἐστὶ τὸ ἔδεσμα, μεγαλοπρεπῆ καὶ πολυόψον παρατίθησι τράπεζαν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

(1) Ράβαρρή, εἶδος ἀθήρας· ἔστι δὲ εὐτελὲς ἔδεσμα. Λέγεται μεταφορικῶς καὶ ὁ βόρβορος.

Νύξ τριακοστὴ ἐβδόμη.

Δύσαντος τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν ἐπιούσαν, εἶπε τῷ Σούκᾳ ἡ Πραββαβατὴ, ὡς πορευθῆναι βούλεται. Ὁ δ' ἔφη· «Τίς ἐμποδίζει σε τυχεῖν τοῦ ἐφετοῦ; πορευθήτι, εἰ οἶδας πράξει, ὡς ὁ ἐρωτομανὴς Μεσσάκκας.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, ὅποιον εἶη, ὃ ἔπραξεν, ἀπεκρίνατο·

«Πάλαι Βραχμάν τις ὁδοιπόρος, ἐλθὼν εἰς κώμην, Ἀδαρσάναν τοῦνομα, κατέλυσεν ἐν οἴκῳ ὀσπριοπώλου· οὗ ἡ γυνὴ ἦν ἀσελγῆς καὶ ἐρωτομανῆς. Ὡν δὲ τοιοῦτος καὶ ὁ Βραχμάν, ἐνόμισεν, ὅτι καλὸν κατάλυμα εὔρηκε· καὶ δοὺς τῇ γυναικὶ τὸν ἑαυτοῦ δακτύλιον, συνεγένετο αὐτῇ ἐν νυκτί. Ἀπελθόντος δὲ πρῶτ' τοῦ ὀσπριοπώλου εἰς τὴν ἀγορὰν, ὁ Βραχμάν, βουλόμενος λαβεῖν ὀπίσω τὸν ὃν ἔδωκε δακτύλιον, λαβὼν ῥόπαλον, ἤλθε πρὸς τὸν ὀσπριοπώλην, ἐλεεινολογῶν. «Ἡ γυνή σου, ἔφη, ἐτυψέ με ἀνιλεῶς διὰ τούτου τοῦ ῥοπάλου, καὶ βία τὸν ἐμὸν δακτύλιον ἔλαβεν.» Ἐλθὼν δ' ὁ ὀσπριοπώλης οἴκαδε, ἐπέπληξε τὴν γυναικίκα, εἰπὼν· «Οὐδεὶς ὁδοιπόρος ἐκ τοιαύτης δυσφημίας καταλύσει ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ εἰς τὸ ἐξῆς.» Καὶ λαβὼν τὸν δακτύλιον, ἔδωκεν αὐτὸν τῷ ξένῳ· ὃς καὶ ἀπῆλθεν, ὅθεν ἤλθεν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ τριακοστὴ ὀγδόη.

Ἐσπέρας γενομένης κατὰ τὴν ἐξῆς ἡμέραν, «Πορεύομαι, ἔφη ἡ Πραββαβατὴ, πρὸς ἀλλότριον ἄνδρα.»—«Πορευθήτι εἶπεν ὁ Σούκας, εἰ ἐπίστασαι τοιοῦτον τέχνασμα, οἷον ὁ κύριος τῆς τρυτάνης.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο ὁ Σούκας·

Ἔστι πόλις, Κουνδῖνα τοῦνομα· ἐνθα ἦν ἔμπορος, Βουδ-

δάρας καλούμενος, οὗ ἅπας ἀπώλετο ὁ πλοῦτος· ἔμεινε δὲ παρ' αὐτῷ μία μεγάλη σιδηρᾶ τρυτάνη, ἣν ἀφείς ὡς παρακαταθήκην παρ' ἐτέρῳ ἐμπόρῳ, ἀπεδήμησε. Κερδήσας δ' ὀλίγα ἐν τῇ ἀποδημίᾳ, ἐπεδήμησε· καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν ἔμπορον, παρ' ᾧ κατέθετο τὴν σιδηρᾶν τρυτάνην, ἀπήτησεν αὐτὴν παρ' αὐτοῦ. Καὶ ὅς ἔφη, ὡς μῦες κατέφαγον τὴν τρυτάνην. «Ἐνδέχεται, εἶπεν ὁ Βουδδάρης· φθαρτὰ γὰρ τὰ τοῦ κόσμου πράγματα.» Μετὰ δὲ ταῦτα ἰδὼν τὸν τοῦ ἐμπόρου υἱὸν, παίζοντα, κρατήσας, ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ. Ὁ μὲν οὖν ἔμπορος, μὴ εὐρίσκων τὸν ἐχυτοῦ υἱὸν, ἔκλαιε, καὶ ἐθρήνει πανοικί. Εἷς δέ τις γείτων, εἶπεν αὐτῷ, ὡς ὁ Βουδδάρης ἔχει τὸν παῖδα. Μαθὼν τοῦτο ὁ ἔμπορος, ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Βουδδάρη, ἀναζητῶν τὸν παῖδα. Ὁ δ' ἔφη· «Ἐμοῦ βλέποντος, ἠρπάγη ὁ υἱός σου ὑφ' ἰέρακος.» Δραμῶν ὁ ἔμπορος πρὸς τὸν Βασιλέα, προσανεκλάυσατο κατὰ τοῦ Βουδδάρη, ὅς κληθεὶς, καὶ ἐρωτηθεὶς ἀπεκρίνατο· «Ὅπου οἱ μῦες ἑκατοντάλαντον σιδηρᾶν τρυτάνην καταβιβρώσκουσιν, ἐκεῖ ἐλέφαντα ὁ ἰέραξ ἀρπάζει, πολλῷ μᾶλλον παῖδα.» Ὁ δὲ βουλευτὴς τοῦ Βασιλέως νοήσας, ἔφη· «Δὸς, πονηρὲ τὴν τρυτάνην, ἵνα λάβῃς τὸν παῖδα.» Οὕτω δὲ καὶ ἐγένετο.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

ΝΥΞ ΤΡΙΑΚΟΣΤῆ ἘΝΝΑΤῆ.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἤρετο πάλιν ἡ Πραββαβατὴ· «Πορευθῶ ;» «Εὖ ἔχει, ἀπεκρίνατο ὁ Σούκας, πορευθήτητι, εἰ οἶδας ἀναίρεσιν ποιῆσαι τοῦ γεγονότος, ὡς ὁ Σουβουδδῆς.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

Ἐν πόλει, ἣ ὄνομα Σίβαναγαρῆ, δύο φίλοι ἦσαν ὀνομαστοί· ὧν ὁ μὲν ὀνομάζετο Σουβουδδῆς, ὅ ἐστιν, εὖνους, ὁ δὲ, Κουβουδδῆς, ὅ ἐστι, κακόνους. Καί ποτε ὁ Σουβουδδῆς

ἀπεδήμησεν εἰς ἔμποριαν· οὗ τῇ γυναικὶ λάθρα συνεγίνετο ὁ Κουβουδδῆς. Ἐπιδημήσαντος δὲ τοῦ Σουβουδδῆ, ὁ Κουβουδδῆς πλαστήν ἔδειξε φιλίαν, καὶ ἤρετο· «Τί ξένον ἐν ξένη γῆ εἶδες, φίλε;» Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Ἐν τῇ ὄχθῃ τῆς Σαρασβατῆς εἶδον ὠπώραν ἀγλάαν ἐπὶ δένδρου Ἄμρας παρὰ καιρόν.»—«Ψευδὲς τοῦτο,» εἶρηκεν ὁ Κουβουδδῆς. Ὁ δὲ Σουβουδδῆς, «Ἄληθές,» ἀπεκρίνατο. «Εἰ μὲν ἐστὶν ἀληθές, ἔφη ὁ Κουβουδδῆς, ἔμβρα εἰς τὸν ἐμὸν οἶκον, καὶ λάβε, ὅτι ἄραι δύνασαι ἀμφοτέραις ταῖς χερσίν· εἰδὲ ψευδὲς, ἐγὼ εἰς τὸν σὸν οἶκον ἐμβάς, λαμβάνω, ὅτι ἄραι δύναμαι.» Τοιαύτης συνθήκης γεγυίας, ὁ Κουβουδδῆς, πορευθεὶς νύκτωρ, ἔλαβεν ἐκείνην τὴν ὠπώραν. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν μὴ οὔσης τῆς ὠπώρας ἐπὶ τοῦ δένδρου, ἡ ζημία ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν Σουβουδδῆν· θς, γνοῦς, ὡς κακὰ φρονεῖ ὁ Κουβουδδῆς, ἔθετο πᾶν ἀξιόλογον πρᾶγμα καὶ τὴν ἐκυτοῦ γυναικῆ ἐπὶ τόπου ὑψηλοῦ. Ὅτε δ' ἤλθεν ὁ Κουβουδδῆς, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Σουβουδδῆς· «Ὅ,τι ἀρέσκει σοι, λάβε.» Τοῦ δὲ, εἰπόντος, ὡς τὴν γυναικῆ λαβεῖν βούλεται, καὶ ἄραντος ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ παρακειμένην κλίμακα ξυλίνην, εἰς τὸ ἀναβῆναι, ὁ Σουβουδδῆς ἔφη· «Ἄρας τὴν κλίμακα ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ, ταύτην λάβε κατὰ τὴν συνθήκην, καὶ μὴ ἄλλο τι, καὶ ἀναχώρει.» Ὁ δὲ Κουβουδδῆς ἀνεχώρησεν, αἰσχυρόμενος, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὄνειδιζόμενος.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, οἶκοι ἐκοιμήθη.

Ν ὕ ξ τεσσαρακοστή.

Ὀψίας γενομένης κατὰ τὴν ἐπιούσαν, ἔφη ἡ Πραββαβατῆ· «Πορεύομαι, ὦ Σούκα, εἰ κρίνεις εὐλογον.» Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Οὐκ ἀνοίκειόν ἐστι πορευθῆναι, ὦ δέσποινα, εἰ οἶδας ὑπόκρισιν ποιῆσαι ἐν καιρῷ, καθὼς ὁ ψευδομάντις

Βραχμάν.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Πανσαπούρα τῇ πόλει Βασιλεὺς ἦν ὀνομαζόμενος Σατρουμαρδάνας¹. οὗ ἡ θυγάτηρ, ἣ ὄνομα Μαδαναρεκκά², οἴδημα ἔσχε κατὰ τὸν λαιμόν. Οἱ δὲ ἰατροὶ, πολλὰ ἐμπλαστρα θέντες, καὶ πολλὰ ποιήσαντες, οὐδὲν κατώρθωσαν· τελευταῖον δ' ὠμολόγησαν, ὡς τὸ πάθος ἀνιάτόν ἐστι καὶ ἀθεράπευτον. Ἀκούσας δ' ὁ Βασιλεὺς, ἐκήρυξεν ἀνά πᾶσαν τὴν περίχωρον ὧδε· «Ὅστις θεραπεύσει τὴν βασιλικὴν κόρην, τοῦτον ὁ Βασιλεὺς πᾶμπλουτον ποιήσει.» Βραχμᾶνος δὲ τινος γυνὴ ἐν κόμῃ, ἀκούσασα τοῦ βασιλικοῦ κηρύγματος, εἶπε τῷ κήρυκι· «Ὁ ἀνὴρ μου μάντις καὶ ἐπαιιδός ἐστιν ἄριστος· τοῦτον παράλαβε, ὃς θεραπεύσει τὴν βασιλικὴν κόρην.» Πρὸς δὲ τὸν ἄνδρα εἶπε ταῦτα· «Ἵποκρινόμενος ὡς μάντις εἶ καὶ ἐπαιιδός, πορεύθητι μετὰ θάρρους εἰς τὴν πόλιν πρὸς θεραπείαν τῆς βασιλικῆς κόρης· ἐκ δὲ τούτου πολλὰ σοι ἀγαθὰ γενήσεται.» Ἐλθὼν δ' ὁ Βραχμάν εἰς τὰ βασίλεια πρὸς τὴν βασιλικὴν κόρην, ἔρρανεν ὕδωρ, καὶ ἐφύσησε, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἴδια φαρμακῶν ἐτέλεσεν, ὑποψιθυρίζων· καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεφθέγγετο μεγαλοφώνως καὶ ἐπιτροχάδην ἔπη πολλὰ δύσφθεγκτα καὶ ἀσήμαντα. Ἐκ δὲ τοιούτων βαρβαροφώνων καὶ ἀλλοκότων ἐπῶν ἐξεκάρχησεν εἰς μέγα ἡ βασιλικὴ κόρη· ἐκ δὲ τοῦ σφοδροῦ καὶ βιαίου καγχάσματος τὸ ἐν τῷ λαιμῷ οἴδημα τῆς κόρης διεβράβη καὶ οὕτως ἰάθη. Χαρεὶς δ' ὁ Βασιλεὺς, πολλὰ τῷ Βραχμᾶνι ἐδωρήσατο.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

(1) Σατρουμαρδάνας, Ἐχθροδάμας.

(2) Μαδαναρεκκά, Ἐρωτόγραφος.

ΝΥΞ ΤΕΣΣΑΡΑΧΟΣΤῆ ΠΡΩΤῆ.

Τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ κατὰ τὴν ἐσπέραν εἶπεν αὖ πάλιν ἡ Πραββαβατὴ τῷ Σούκᾳ· «Πορεύομαι!»—«Ὁ κόσμος οὗτος, ἔφη, εἰς ἀπόλαυσίν ἐστιν τῶν ἐφετῶν· πορεύητι, εἰ οἶδας λέξαι καὶ πράξαι εἰς ἀπαλλαγὴν τῶν δεινῶν, οἷα ἡ Βεαγραμαρῆ.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τὸ τῆς Βεαγραμαρῆς, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν κώμῃ, καλουμένῃ Δεουλά, ὄκει εἰς Ξατρῆς, οὗ ἡ γυνὴ λίαν ἦν φίλερις, καὶ φιλαίτιος. Καὶ ποτε ὀργισθεῖσα, παραλαβοῦσα δύο παιδιὰ, ἃ εἶχεν, ἀνεχώρησεν, ἀπελθεῖν βουλομένη εἰς ἑτέραν κώμην, ἔνθα ἦν ὁ πατρικὸς αὐτῆς οἶκος. Πολλὰς δὲ κώμας παραμείψασα, ἀφίκετο εἰς μέγαν δρυμὸν, ἔνθα τίγρις, ἀναφανείσα, ἐπέδραμεν ἐπ' αὐτήν. «Νῦν δ' εἰπέ μοι, Πῶς αὕτη σωθήσεται;»—«Οὐκ οἶδα.» ἀπεκρίνατο ἡ Πραββαβατὴ.» Ἄκουε οὖν, εἶπεν ὁ Σούκας, καὶ μένε ἐν οἴκῳ. Ἰδοῦσα ἡ γυνὴ τὴν Τίγριν, ἐπερχομένην, εἶπε πρὸς τοὺς ἐκυτῆς παῖδας· «Ἵμεῖς πρότερον, ὧ πκίδες, ἐφιλονεικεῖτε, καὶ ἠρίζετε, ὡς ἕκαστος μίαν τίγριν χωρὶς διαρρήξει, καὶ καταβροχθίσει· νῦν δὲ, διαμερισάμενοι ταύτην, καταφάγετε ἐκ συμφώνου· εἴτα δ' ἑτέρα τις εὔρεθήσεται.» Ἀκούσασα ἡ τίγρις, ὑπέλαβεν, ὡς αὕτη ἐστὶν ἡ λεγομένη Βεαγραμαρῆ¹. καὶ φοβηθεῖσα, ἔφυγεν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

(1) Βεαγραμαρῆ, Τιγριοφόρος, ἢ Θηριοφόρος· ὄνομα δ' ἐστὶ δαίμονος μνησθεμένης.

ΝΥΞ τεσσαρακοστὴ δευτέρα.

Περὶ δὲ τὴν ἐπιούσαν ἤρετο πάλιν ἡ Πραββαβατὴ· «Τί λέγεις; πορευθῶ; Ὁ δὲ, «Πορεύθητι, ἀπεκρίνατο, εἰ ἔχεις νοῦν σταθερὸν ἐν δεινοῖς, ὡς ἡ Βεαγραμαρὴ ἐκείνη.»—«Διήγησαι πάλιν, ἔφη, ὅ,τι πάλιν ἐποίησεν ἡ Βεαγραμαρὴ, ἀκούσαι γὰρ ἐφίεμαι.» Ὁ δὲ Σούκας διηγείται·

Ἰδὼν κυνόλυκος ἐν τῷ δρυμῷ μετὰ φόβου φεύγουσαν ἐκείνην τὴν τίγριν, γελάσας, ἤρετο· «Ἐκ τίνος φόβου φεύγεις, ὦ τίγρι; Ἡ δ' ἀπεκρίνατο· «Φεῦγε καὶ σὺ, ὦ κυνόλυκε, φεῦγε εἰς τινα τόπον ἀπόκρυφον· εἶδον γὰρ τὴν διαθρυλλομένην ἐκείνην Βεαγραμαρὴν ἐσώθην δὲ, φυγών.» Ἰπολαβὼν δ' ὁ κυνόλυκος, ἔφη· «Αὕτη ἡ Βεαγραμαρὴ ἔκ γε τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος φοβεῖται· ὅθεν ἂν τύχῃς πάλιν αὐτῆς, μνήσθητι τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος.»—«Εἰ οὕτως ἔχει, εἶπεν ἡ τίγρις, μένε μετ' ἐμοῦ.» Καὶ ὁ κυνόλυκος ἔφη· Ἐπειδὴ οὕτως σοι ἔδοξεν, ἔχε με δεδεμένον περὶ τὸν λαιμὸν, καὶ βάδιζε ταχέως.» Ἡ δὲ τίγρις οὕτω καὶ ἐποίησε· καὶ πάλιν κατὰ συγχυρίαν ἦλθεν ἐνώπιον τῆς Βεαγραμαρῆς· ἢ, ἰδοῦσα, ἐνόμισεν, ὡς ὁ κυνόλυκος ἤγαγε τὴν τίγριν, καὶ εἶπεν, ἐπιπλήττουσα, καὶ ἐκδειματοῦσα· «Σὺ, πονηρὲ κυνόλυκε, εἶπες πρότερον, ὡς τρεῖς τίγρεις ἄξεις πρὸς ἐμέ· ἐγὼ δὲ ἐπίστυσά σοι, ἤδη δὲ μίαν μόνην ἤγαγες· ἀλλὰ πῶς νῦν ἀπαλλαγῆσθαι ἐξ ἐμοῦ;» Ταῦτα εἰποῦσα, ἔδραμε μετὰ μεγάλης ὀρμῆς κατὰ τῆς τίγριος. Ἡ δ' ἔφευγε πάλιν ἀνά κράτος, ἔχουσα δεδεμένον ἐν τῷ λαιμῷ τὸν κυνόλυκον.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ τεσσαρακοστὴ τρίτη.

Τῇ ἐπιούσῃ κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, εἶπεν ἡ Πραββαβατὴ· «Πορεύομαι, εἴσοι δοκεῖ.»—«Πορεύθητι, ἔφη ὁ Σούκας, εἰ οἶδας ἀπαλλάξαι σεαυτὴν ἀπὸ περιστάσεως, καθὼς ὁ κυνόλυκος.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τὸ τοῦ κυνολύκου, ἀπεκρίνατο·

«Δεδεμένος ὁ κυνόλυκος περὶ τὸν λαιμὸν ἐκείνης τῆς τίγριος, ὡς χθὲς εἶρηκα, ἔπασχε πολλὰ, περισυρόμενος, καὶ αἷματι περιῤῥέομενος, ὅτε ἡ τίγρις ἔφρευγε, θέουσα εἰς ἀνωφερεῖς καὶ κατωφερεῖς τόπους ἐκ φόβου τῆς Βεαγραμαρῆς. Σκεπτόμενος δὲ, εἰς οἶον δεινὸν πέπτωκε, καὶ βουλόμενος ἀπαλλάξαι ἑαυτὸν, ἐγέλασε καὶ τοι ἤλγει· καὶ ἐρωτηθεὶς, δι' ἣν αἰτίαν ἐγέλασεν, «Ἐγέλασα, ἀπεκρίνατο, διότι ἔσωσα τὴν ἑμαυτοῦ ζωὴν, διὰ τῆς σῆς χάριτος ἐκ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης Βεαγραμαρῆς. Ἄλλ' ἐὰν ἐκείνη ἢ ἐπάρατος παρέπηται, ὀδηγούμενη ὑπὸ τοῦ χρομένου αἵματος ἐκ τοῦ ἐμοῦ σώματος, πῶς ζήσομαι; νῦν δὲ σκέψαι ἀκριβῶς περὶ οὗ λέγω.» Σκεψαμένη ἡ τίγρις, ὡς ὀρθῶς λέγει ὁ κυνόλυκος, ἀπέλυσεν αὐτὸν· ὃς καὶ ἀπηλλάγη τοῦ δεινοῦ, ὡς ἠφίετο. Ὄρθῶς ἄρα λέγεται·

«Ὁ νοῦς μέγα ἀγαθὸν ἐστὶ τοῖς ἐφιεμένοις πλούτου, δόξης καὶ ἀνέσεως· οἱ δ' ἄνοες μεγάλου κακοῦ τυγχάνουσιν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

Νύξ τεσσαρακοστὴ τετάρτη.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπιούσης καλλωπισθεῖσα ἡ Πραββαβατὴ, εἶπε πρὸς τὸν Σοῦκαν. «Πορεύομαι εἰς τὸ ἡδυπαθῆσαι.» Ὁ δ' ἔφη· «Οὗτός ἐστιν ὁ καιρὸς τοῦ ἡδυπαθῆσαι,

εἰ οἶδας μὴ ἀπατηθῆναι, καθὼς ὁ Βραχμᾶν Βισνουσαρμᾶν.»
Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τὸ τοῦ Βραχμᾶνος, ἀπεκρίνατο·

«Ἔστι πόλις, Βιλασσαπούρα καλούμενη· ἔνθα Βασιλεὺς ἦν Ἀρινδάμας τοῦνομα· ἦν δ' ἐκεῖ καὶ Βραχμᾶν, ὀνομαζόμενος Βισνουσαρμᾶν, ὅς ἦν ἄγαμος καὶ λίαν θηλυμανής· ἐν δὲ συνουσίᾳ οὐδεμία γυνή ἠνείχετο· καὶ διὰ τοῦτο ὄνομα ἐν τῇ πόλει, ὡς οὐδὲ πόρνη δύναται καταβαλεῖν αὐτὸν, πολλῶ μᾶλλον ἄλλη γυνή. Καὶ ποτε πόρνη, ἧ ὄνομα Πριά, ἔλαβε παρὰ τοῦ Βραχμᾶνος ἑκκαίδεκα δραχμάς, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, βουλομένη ἀκουσθῆναι, ὡς ἠττήθη ὑπ' αὐτῆς αὐτὸς ὁ ἀήττητος Βραχμᾶν. Ἐλθὼν δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν, καταφρονήσας τῶν κολακειῶν καὶ περιποιήσεων τῆς πόρνης, ὥπυεν αὐτὴν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου. Ἡ δὲ πόρνη, βλέπουσα, ὡς ὁ Βραχμᾶν ἀήττητός ἐστι, καὶ μὴ δυναμένη ἀνασχέσθαι αὐτοῦ, ἔφη τῇ πορνοδοσκῶ· «Ὁ Βραχμᾶν δυσανάσχετός ἐστιν· ὅθεν ἀπόδος αὐτῷ, ὅ,τι ἔδωκεν· ἐμοῦ γὰρ ζώσης, πολλὰ χρήματα ἐπιγίνονται.» Ἡ δὲ πορνοδοσκὸς ἀπεκρίνατο· «Ἐγὼ τοῦτον ἐκβάλλω τοιοῦτῷ ἀπατηλῷ τρόπῳ· ἀναβᾶσα ἐπὶ τοῦ δένδρου Πιππάλα, ὃ ἐστὶν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ οἴκου, χοκκύω, ὡς ἀλέκτωρ· σὺ δὲ, εἰποῦσα, ὡς ὄρθρος ἐγένετο, ἔκβαλε αὐτὸν, ὡς ἠττημένον.» Οὕτω δὲ γεγονότος, ἐξεβλήθη ὁ Βραχμᾶν, ὡς ἠττημένος· ἀναβλέψας δ' εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐφ' ᾧ σκοπῆσαι τὴν ὥραν, ἔγνω ἐκ τῶν ἀστέρων, ὡς μέσαι νύκτες εἰσί· καὶ ἰδὼν ἐπὶ τοῦ δένδρου τὴν πορνοδοσκὸν, ἔρριψε κατ' αὐτῆς μίαν βῶλον, καὶ κατέρριψεν αὐτήν· καὶ οὕτω νικητῆς φανείς κατὰ τῆς πόρνης, ἀνεχώρησεν οἴκαδε, μεσονυκτίου ἔτι ὄντος.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαδατῆ, οὐκ ἐξῆλθεν, ἀλλ' ἔμεινε κατ' οἶκον κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα.

(1) Ἀρινδάμας, Ἐχθροδάμας.

Νύξ τεσσαρακοστῆ πέμπτη.

Κατὰ τὸ πέρασ τῆς ἐξῆς ἡμέρας εἶπεν ἡ Πραββαβατή· «Πορεύομαι σήμερον, ὦ Σούκα.» Ὁ δὲ, «Πορεύθητι, ἔφη, ἀφεῖσα τὴν οἰκείαν οἰκίαν, εἰ οἶδας τεχνάσασθαι, οἷα ὁ ἀνὴρ τῆς Καραγαράς ἐν τῷ ἐκβαλεῖν τὸ δαιμόνιον.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἔστι πόλις, Βατσομὰν τοῦνομα· ἔνθα ἦν Βραχμὰν, σοφὸς μὲν, πτωχὸς δὲ, Κεσσάδας καλούμενος· οὗ ἡ γυνή, ἧ ὄνομα Καραγαρά¹, τοσοῦτον ἦν κακὴ πρὸς πάντας, ὥστε καὶ δαιμόνιον, ὃ ᾔκει ἐπὶ δένδρου ἐν οἴκῳ, φυγεῖν εἰς ἔρημον διὰ τὸν φόβον αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ὁ Βραχμὰν, μὴ φέρων τὴν κακίαν τῆς γυναικὸς, ἀπεδήμησε. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ἐν ἐρήμῳ εἶδεν αὐτὸν ἐκεῖνο τὸ δαιμόνιον, καὶ ἔφη· «Ἐγὼ σήμερον ξενίαν σοι ποιήσω.» Ἀκούσας δ' ὁ Βραχμὰν, ἐφοβήθη. «Μὴ φοβοῦ, ἔφη τὸ δαιμόνιον· ἐγὼ γὰρ ᾄκουν, ἔφη, πρότερον ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ οἴκῳ σου δένδρου· εἶτα δ' ἔφυγον ἐκεῖθεν διὰ τὸν φόβον τῆς Καραγαράς, καὶ κατέφυγον ἐνθάδε· καὶ ἐπειδὴ πάλαι δεσπότης μου ἐχρημάτισας, διὰ τοῦτο βούλομαι ἀγαθόντι σοι ποιῆσαι. Ὅθεν πορεύθητι εἰς Μριγαβατὴν² τὴν πόλιν· ἔνθα Βασιλεύς ἐστι, Μαδάνας τοῦνομα· εἰς οὗ τὴν θυγατέρα, ἧ ὄνομα Μριγαλοσάνα³, εἰσελεύσομαι, καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι δι' ἐπωδῶν ἄλλων, ἀλλ' ἡ διὰ τῆς σῆς θεάς, ὅταν ἔλθης.» Τὸ μὲν οὖν δαιμόνιον, ταῦτα εἰπὼν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν βασιλικὴν κόρην. Ὁ δὲ Βραχμὰν ἦλθεν εἰς τὴν βασιλεύουσαν Μριγαβατὴν, καὶ ἀκούσας τοῦ κήρυκος, ἐπορεύθη εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον· πολλὰ δὲ ἴδια τῶν φαρμακῶν ποιήσαντος, καὶ ἐπά-

(1) Καραγαρά, Χειροφάρμακος.

(2) Μριγαβατή, Ἐλαφόπολις.

(3) Μριγαλοσάνα, Ἐλαφῶπις.

σαντος, τὸ δαιμόνιον οὐκ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κόρης. Ἰδὼν δ' ὁ Βραχμᾶν, ὡς οὐκ ἄλλως πως ἐξέρχεται τὸ δαιμόνιον, ἐξεφώνησεν· «Ἐν ὀνόματι τῆς Καραγαράς ἐξέλθε!» Τὸ δὲ δαιμόνιον εἶπεν· «Ἰδοὺ ἐξέρχομαι.» καὶ εὐθέως ἐξῆλθεν. Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔδωκε τῷ Βραχμᾶνι τὸ ἥμισυ τῆς ἑαυτοῦ Βασιλείας, καὶ τὴν κόρην εἰς γάμον.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Ν Ὑ Ξ τεσσαρακοστὴ ἕκτη.

Τῇ ἐπιούσῃ, βουλομένης τῆς Πραββαβατῆς πορευθῆναι, «Πορεύθητι, εἶπεν ὁ Σούκας, εἰ οἶδας εἰπεῖν, οἷα ὁ ἀνὴρ τῆς Καραγαράς, διῖσχυριζομένου τοῦ δαιμονίου.» Καὶ ἐρωτηθεῖς, ὅπως ἐγένετο, ἀπεκρίνατο·

«Ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ἐκεῖνο τὸ δαιμόνιον, ἦλθεν εἰς Καρναβατὴν τὴν πόλιν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Βασίλισσαν, ἣ ἦν ἀδελφὴ τοῦ πατρὸς τοῦ προειρημένου Μαδάνα, καὶ ὠνομάζετο Σουλοσάνα¹. Ἐλιβομένη δὲ λίαν ὑπὸ τοῦ δαίμονος ἡ Βασίλισσα, σκέλετρον ἐγένετο. Ὁ δὲ Βασιλεὺς, ᾧ ὄνομα Σατρούγγνας, μετεπέμψατο παρὰ τοῦ Βασιλέως Μαδάνα τὸν ἐπαοιδὸν Κεσσάβαν· ὃς παρακληθεὶς καὶ ὑπὸ τοῦ Μαδάνα καὶ ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, παρεγένετο εἰς τὴν Καρναβατὴν πρὸς τὴν δαιμονόληπτον Βασίλισσαν. Ὡς δ' εἶδεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, εἶπεν ὀνειδιστικῶς καὶ ἀπειλητικῶς. «Ἄρκεῖ, ὅτι ἄπαξ ἔνευσα εἰς τὸ βούλημά σου· νῦν δὲ πρόσεχε, καὶ φύλαττε σεαυτόν.» Ἀκούσας ὁ Βραχμᾶν, ἔγνω, ὡς ἐκεῖνο αὐτό ἐστι τὸ δαιμόνιον· καὶ προσελθὼν, εἶπε πρὸς τὸ οὖς τῆς δαιμονολήπτου Βασιλίσης· «Ἡ Καραγαρὰ ἔρχεται κατόπιν μου· ἐγὼ δ' ἦλθον, μηνύσων σοι τοῦτο.» Ὡς δ' ἤκουσε τὸ δαιμόνιον, ὡς ἡ Καραγαρὰ ἔρχεται, ἐφοβήθη, καὶ ἐξῆλθεν εὐθέως. Ὁ δὲ Βραχ-

(1) Σουλοσάνα, Εὐῶπις.

μάν, τιμηθείς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐπανεζευξεν εἰς τὴν Μριγαβατὴν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νῦξ τεσσαρακοστὴ ἐβδόμη.

Ἐλθόντος εἰς δύσιν τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν ἐξῆς ἡμέραν, εἶπε πάλιν ἡ Πραββαβατὴ· «Πορεύομαι.»—«Ὁ κόσμος οὗτος, εἶπε γελῶν ὁ Σούκας, εἰς τρυφὴν ἔστιν· ἀλλ' αἰσχύνη πέφυκε. Πορεύθητι μὲν τοι, εἰ οἶδας ποιῆσαι διασάφησιν τῶν δυσκόλων, καθὼς ὁ Σανκαταλῆς·» καὶ ἐρωτηθεὶς τίς εἶη αὐτὸς ὁ Σανκαταλῆς, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Παταλιπούρα¹ τῇ πόλει Παντάναξ ἦν, Νάνδας ὀνομαζόμενος· ἐκ γὰρ τῆς μεγάλης συνέσεως καὶ ὀρθῆς διοικήσεως τοῦ ἀρχιβουλευτοῦ, ᾧ ὄνομα Σανταλῆς, ἅπαντες οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς, ὑποτελεῖς ἦσαν αὐτῷ τῷ Νάνδα. Ὄρθως ἄρα λέγεται·

«Ὅμιλος ἐχθρῶν πολλῶν οὐδεμίαν βλάβην ποιεῖ τῷ κατα-»
 »πεφραγμένῳ σώματι ὑπὸ συνέσεως, καθὼς οὐδὲ λάβρος ὑετός
 »τῷ ἔχοντι ἐπὶ κεφαλῆς οὐρανίσκον.

Ἄσπλαγχος δὲ γινόμενος ὁ Βασιλεὺς Νάνδας, φορολογῶν ἀμέτρως, ἐποίησε τὴν γῆν πτωχὴν· καὶ κωλυόμενος ὑπὸ τοῦ συνετοῦ Σανκαταλῆ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς βαθὺν καὶ ζοφερὸν λάκκον· ὃς καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ πολὺν χρόνον, καὶ φήμη διεξῆλθεν, ὡς ἀπέθανεν. Εἰς δέ τις Βασιλεὺς τῆς χώρας Καράλας, βουλόμενος βεβαιωθῆναι, εἰ ἀληθεύει ὁ θάνατος τοῦ συνετοῦ ἀρχιβουλευτοῦ, πέμψας τῷ Νάνδα δύο θηλείας ἵππους ὁμοιοφανεῖς, ἐζήτει, ὅποτέρᾳ εἶη μήτηρ, ἢ θυγάτηρ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς τῶν ἐκεῖ ἱππιατρῶν καὶ ἱπποκόμων, καὶ ἄλλων εἰδημόνων, ἠδύνατο διαγνῶναι, καὶ διακρίναι, ὁ Βασιλεὺς Νάνδας ταῦτα διανοεῖτο· «Μεγάλη ζημία μοι ἐγένετο ἐκ τῆς στερήσεως τοῦ εὐφρονος Σανκαταλῆ· ὀρθως ἄρα λέγεται·

(1) Λέγεται καὶ Παταλιπούτρα, καὶ Πουσαπούρα.

«Μέγα τὸ διάφορον τῆς ἀπολωλείας εὐφόρου γῆς, καὶ τοῦ ἀπολωλότος εὐφρονος βουλευτοῦ· ἡ μὲν γὰρ εὐφορος ἡ γῆ εὐκτητός ἐστιν· ὁ δ' εὐφρων βουλευτῆς, δύσκτητος.»

Ταῦτα διανοησάμενος, ἠρώτησε τὸν δεσμοφύλακα, εἰ ζῶν ὁ Σανκαταλῆς ἐν τῷ λάκκῳ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ὡς ζῆ, ὡς δοκεῖ, ἐπειδὴ λαμβάνει τὸ καταφερόμενον αὐτῷ βρῶμα. Ἐξαχθέντος δὲ ἐκ τοῦ λάκκου, εἶπεν αὐτῷ ὁ Βασιλεὺς· «Σὺ εἶ ὁ ἐμὸς βουλευτῆς, ὁ ἐμὸς καθηγητῆς, ὁ ἐμὸς φίλος, ὁ ἐμὸς ὀδηγός, ὁ ἐμὸς χορηγός, τὸ ἐμὸν ἔρεισμα καὶ κυβέρνημα.» Καὶ ὁ βουλευτῆς ἤρετο· «Τί ποιήσω, Κύριε;» Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Τούτων τῶν θηλειῶν ἵππων ποτέρα ἐστὶ μήτηρ, ἢ θυγάτηρ; διάλυσιν ποιήσον ταχέως τούτου τοῦ προβλήματος καὶ τοῦ γρίφου δολοφρόνων καὶ ἀλαζόνων ἀνδρῶν.» Ἀκούσας ὁ βουλευτῆς ἐπέταξεν ἐξαγαγεῖν τὸ ἐφίππιον καὶ τὸν χαλινόν, καὶ ἀπολῦσαι τὰς ἵππους· ὧν ἀπολυθεισῶν, ἡ μὲν θυγάτηρ ἔδραμεν εἰς τὴν θηλὴν τῆς μητρὸς, ἡ δὲ μήτηρ ἔλειχε τὴν θυγατέρα. Γενομένης δ' ἐκ τούτου διαγνώσεως καὶ διακρίσεως, χαρεῖς ὁ Βασιλεὺς, τότε ὑπατικὸν ἀξίωμα καὶ πολλὰ ὁμοῦ δωρήματα ἔδωκε τῷ Σανκαταλῆι.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Νὺξ τεσσαρακοστὴ ὀγδόη.

Κατὰ τὴν ἐξῆς ἐσπέραν κοσμηθεῖσα ἡ Πραββαβατῆ, εἶπε πρὸς τὸν Σούκαν· «Πορεύομαι.»—«Πορεύητι, ἔφη, εἰς ἀπολαυσιν τοῦ ἐφετοῦ, εἰ σύνεσιν ἔχεις ἐκτελέσαι ἐν δεινοῖς, οἷα ὁ Σανκαταλῆς.» Καὶ ἐρωτηθεὶς οἷα ἐξετέλεσεν, ἀπεκρίνατο·

«Ὁ Βασιλεὺς τῆς χώρας Βαγκάλας ἐπεμψε τῷ εἰρημένῳ Βασιλεῖ Νάνδα μίαν βακτηρίαν, ἐνειλημένην ὀθανίοις, καὶ ἐζήτει, πότερον τῶν ἄκρων τῆς βακτηρίας εἶη ἡ ρίζα, ἢ ἡ

κορυφή. Ἄλλ' οὐδείς τῶν ἐκεῖ εἰδημόνων ἠδυνήθη διαγνῶναι καί τοι ἐθεώρησαν ἀκριβῶς, καὶ ἐταλάντευσαν ἐπὶ χεῖρὸς τὴν βακτηρίαν. Ἰδὼν δ' ὁ Βασιλεὺς, ὡς οὐδείς διαγνῶναι δύναται, ἔφη τῷ βουλευτῇ Σανκαταλῆ· «Οὐδείς ἄλλος ἐκτός σου διαλῦσαι δύναται τὴν ἀπορίαν.» Ὁ δὲ σοφὸς βουλευτὴς ἔρριψε τὴν βακτηρίαν εἰς ὕδωρ, ἧς θάτερον μέρος, ὃ ἦν ἡ ρίζα, ἐβυθίσθη ὀλίγον εἰς τὸ ὕδωρ, ὡς ὃν παχύτερον, καὶ βαρύτερον· ἐκ δὲ τούτου διελύθη ἡ ἀπορία. Οἱ μὲν οὖν πρέσβεις τοῦ Βασιλέως τῆς Βαγκάλας, ἐλθόντες, ἀνήγγειλαν πάντα. Οἱ δὲ Βασιλεῖς, ἀκούσαντες, ὑπήκοοι ἦσαν, καὶ ὑποτελεῖς τῷ Βασιλεῖ Νάνδα, ὡς πρότερον.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Ν Ὑ Ξ τεσσαρακοστὴ ἐννάτη.

Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τῆς ἐπιούσης ἠρώτησεν ἡ Πραββαβατῆ, «Πορευθῶ;» Ὁ δὲ Σούκας ἀπεκρίνατο· «Οὐδέν σοι αἴσχος γίνεται πορευθείση, εἰ οἶσθα ἐν δεινοῖς τὴν οἰκείαν ἀσφάλειαν καὶ σωτηρίαν, ὡς ὁ Δαρμαβουδδῆς.» Καὶ ἐρωτηθεῖς, πῶς ἔχει, ἀπεκρίνατο·

«Ἔστιν ἐπὶ γῆς κωμόπολις, Βαῖλαγκάλα τοῦνομα· ἐνθα δύο ἦσαν φίλοι, καλούμενοι, ὁ μὲν Δαρμαβουδδῆς (Ἄγαθῶφρων) ὁ δὲ Δουσταβουδδῆς, (Κακόφρων), οἱ συναπεδήμησαν εἰς κτῆσιν πλοῦτου. Πλουτήσαντες δὲ, ἐπανεστρεφον οἴκαδ'· καὶ πλησίον ὄντες τῆς οἰκείας κώμης, συναιέσαντες, κατώρυξαν τὸν πλοῦτον πρὸς τῇ ρίζῃ δένδρου Πιππάλα, ἵνα μὴ ἐπιβουλευθεῖεν, ὅταν φανῶσιν, ὡς χρήματα ἦνεγκαν πολλά· καὶ γνώμην ἔθεντο ἐλθεῖν μετέπειτα, καὶ λαβεῖν τὸν κατορωρυγμένον πλοῦτον. Ἄκουσον δὲ, τί πεποίηκεν ὁ Δουσταβουδδῆς, καί τοι οὐκ ἐστὶν εὐλογον διηγήσασθαι· λέγεται γάρ· «Οὐ λεκτέον, ὅτι κακὸν ὠράθη, ἢ ἠκούσθη· καὶ ἡ ἀφῆ-

γῆσις γὰρ κακῶν, κακόν ἐστι μέγα¹. Ἐλθὼν μετὰ ταῦτα λάβρα ὁ Δουσταβουδδῆς, ἀφείλετο τὸν πλοῦτον. Μετὰ δὲ παρέλευσιν χρόνου, ἐλθόντων ἀμφοτέρων εἰς τὸ λαβεῖν τὸν πλοῦτον, εὐρέθη ὁ τόπος κενός. Γνοὺς δ' ὁ Δαρμαβουδδῆς, ὡς ὁ Δουσταβουδδῆς ἀφείλετο τὸν πλοῦτον, ἐλθὼν πρὸς τὸν Βασιλέα, προσανεκλάυσατο. Κληθεὶς δ' ὁ Βουσταβουδδῆς, εἶπεν, «ὡς ὁ Δαρμαβουδδῆς ἐστὶν ὁ κλέπτης· καὶ ὡς τὸ ἱερὸν δένδρον αὔριον μαρτυρήσει περὶ τούτου.» Στέρξαντος δὲ τοῦ Δαρμαβουδδῆ τοιαύτη, συνθήκη ἐλθὼν ὁ Δουσταβουδδῆς πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἔφη αὐτῷ· «Ἐἴσελθε εἰς τὸ κοιλῶμα ἐκείνου τοῦ δένδρου· καὶ ὅταν ἐγὼ αὔριον καλέσωμαι αὐτὸ εἰς μαρτυρίαν, τότε σὺ ἐκφώνησον, ὡς ὁ Δαρμαβουδδῆς ἐστὶν ὁ κλέπτης.» Ἐλθόντων δ' ἐπὶ τὸ δένδρον πρῶτ' ἁπῶν τε διαφορομένων, καὶ τῶν κριτῶν, καὶ ἄλλων θεωρῶν, ὁ Δουσταβουδδῆς, στὰς πρὸ τοῦ δένδρου, εὐλαβῶς, εἶπεν· «Ἐπικαλοῦμαι σε, ὦ ἱερὸν δένδρον, εἰπέ· «Πότερός ἐστιν ὁ κλέπτης;»—«Ὁ Δαρμαβουδδῆς,» ἐξεφώνησεν ὁ ἐν τῷ κοιλῶματι τοῦ δένδρου πατὴρ τοῦ Δουσταβουδδῆ. Τηνικαῦτα ὁ Δαρμαβουδδῆς, συλλέξας φρύγανα, ἐξῆψε πῦρ ἐπὶ τοῦ κοιλῶματος τοῦ δένδρου. Ὁ δὲ ψευδομάρτυς πατὴρ ἐξεπήδησεν ἐξαίφνης ἡμίφλεκτος. Ἐκ δὲ τούτου ἀναφανέντος τοῦ δόλου, ὁ μὲν Δουσταβουδδῆς ἐπαιδεύθη, ὡς κλέπτης καὶ ψεύστης· ὁ δὲ Δαρμαβουδδῆς ἐτιμήθη καὶ ἐδοξάσθη.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαθατή, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νὺξ πεντηκοστή.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς νυκτὸς τῆς ἐπιούσης ἤρετο ἡ Πραββαθατή· «Τί φῆς; πορευθῶ;»—«Πορευθήτη, ἐπεκρίνατο ὁ Σούκας, εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ, οὗ ἐπιθυμεῖς, εἰ οἶδας εἰπεῖν

(1) Ἄμαρτίαν ποιεῖ ὁ λέγων τὰς ἀμαρτίας τῶν ἄλλων.

τοιαῦτα, δεινοῦ ἐπιπεσόντος, οἷα ὁ Γαγκίλας.» Καὶ ἐρωτηθεὶς οἷα εἶρηκεν, ἀπεκρίνατο·

«Ἔστι πόλις, Σαματκάρα τούνομα· ἐν ἧ ὄκουν Βραχμᾶνες, καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ φυλαὶ καὶ τάξεις. Καὶ ποτε Βραχμᾶνες οὐκ ὀλίγοι, σὺν γυναῖξί καὶ τέκνοις, ἐπορεύοντο ἐφ' ἵππων καὶ ἐφ' ἀμαξῶν εἰς προσκύνησιν ἀγίου τόπου, καὶ εἰς διατριβήν, φέροντες καὶ πάντα τὰ ἐφόδια. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν λησται ἐπέπεσον ἐπ' αὐτούς· οἱ, διασκορπισθέντες, ἔφευγον τῆ δεκάκεισε. Βραχμᾶν δέ τις, Γαγκίλας τὸ ὄνομα, χωλὸς ὢν, περιεκυκλώθη ὑπὸ τῶν ληστῶν· θεῶν, ἰδὼν τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν, φεύγοντα σὺν τοῖς λοιποῖς, καὶ ὄντα ἐν δεινοῖς, ἀνεβόησε τολμηρῶς καὶ θαρράλέως· «Στήθι, ἀδελφέ, καὶ εἰπέ μοι τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐλεφαντικοῦ καὶ ἵππικοῦ τῶν πολεμίων, ἐν' ἀπολέσω ἀπαξάπαντας δι' ἐνὸς θείου βέλους.» Οἱ δὲ λησται, ἀκούσαντες, ἔφυγον, φοβηθέντες. Ὅστις ἄρα λέγειν ἐπίσταται ἀρμοδίως τῷ καιρῷ, τοῦτον οὐδεὶς δύναται βιάσασθαι καὶ καταβαλεῖν.» Ἀκούσασα ἡ Πραβδβατατή, οἶκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ πεντηκοστῆ πρώτη.

Διανύσασα τὴν ἐξῆς ἡμέραν ἡ Πραβδβατατή, εἶπε κατὰ τὴν ἐσπέραν τῷ Σούκα· «Πορεύομαι.» Ὁ δὲ, «Πορεύθητι, εἶπε, εἰ ἐπίστασαι διάλυσιν ποιῆσαι τῶν δυσκόλων, ὡς ἡ Ζαΐασρῆ¹.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τὸ τῆς Ζαΐασρῆς, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Πρατισθάνᾳ τῇ πόλει Βασιλεὺς ἦν, Σατεσσήλας καλούμενος· οὗ ὁ υἱὸς, ᾧ ὄνομα Δουρδάμας, μὴ θέλων τρέφεσθαι τοῖς πατρικοῖς χρήμασιν, ἀλλὰ τοῖς ἐκ τῶν ἰδίων χειρῶν προσπορισθεῖσιν, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πόλεως μετὰ τριῶν ἐταίρων ὁμογνωμόνων, ὧν ὁ μὲν ἦν υἱὸς Βραχμᾶνος, ὁ δὲ τέκτο-

(1) Εὐνίκη, ἢ Καλλινίκη.

νος, ὁ δὲ ἐμπόρου. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν, συμβούλιον ποιήσαντες, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους ταῦτα· «Δεῦτε πορευθῶμεν πρὸς τὸν ὠκεανὸν, ὅς ἐστιν ἡ πηγὴ πολυτίμων πραγμάτων, καὶ σέβας δεῖξωμεν, καὶ θεραπείαν ποιήσωμεν αὐτῷ, ὡς δεῖ· λέγεται γάρ·

«Τοῖς ἐπιστήμοσι, τοῖς μεγαλόφροσι, τοῖς τεχνίταις, καὶ
» τοῖς ἥρωσιν ἀρμόδιός ἐστιν ὁ οἶκος τοῦ Βασιλέως, ἢ ἄλλος
» τόπος τούτου ἀνώτερος.

«Οἱ ἀγαθοὶ αἵτιοι γίνονται τῆς λυτρώσεως τῶν ἀγαθῶν
» ἐκ τῶν δεινῶν, καθὼς οἱ γενναῖοι ἐλέφαντες αἵτιοι γίνονται
» τῆς λυτρώσεως τῶν ἐμπαγέντων ἐν τέλματι ἐλεφάντων.»

Τοιαῦτα συσκεψάμενοι, ἤλθον εἰς τὸν ὠκεανὸν, καὶ ἔμειναν ἐκεῖ, νηστεύσαντες, τρεῖς ἑπτὰ ἡμέρας. Ἡσθεὶς δ' ὁ ὠκεανὸς, ἔδωκε τοῖς τέσσαρσι τέσσαρας ἀδάμαντας πανδώρους. Ἀναστρέψαι δ' οἵκαδε βουλόμενοι, πιστεύσαντες ἐνεχείρισαν τοὺς τέσσαρας ἀδάμαντας τῷ υἱῷ τοῦ ἐμπόρου, εἰς τὸ φυλάττειν αὐτούς. Ὁ δὲ, γνώμην θέμενος σφετερίσαι τοὺς ἀδάμαντας, ἔμεινεν ὀπίσω κατὰ τὴν ὁδὸν, ἐπὶ προφάσει ἐπισκευῆς τῶν ἐνοχλούντων, καὶ ἔκραζεν, εἰπὼν· «Ἐσυλήθην!» Γινόντες δ' οἱ λοιποὶ, ὡς αὐτὸς πονηρὸς ἐστί, καὶ ψευδῆ λέγει, ἐλθόντες εἰς Ἰραθατὴν τὴν πόλιν, ἀνήγγειλαν πάντα τῷ ἐκεῖ Βασιλεῖ, ὃς ἐκαλεῖτο Νητισάρας, καὶ ἐδέοντο τυχεῖν τοῦ δικαίου ἀνευ βίας καὶ τιμωρίας πρὸς τὸν ἐγκαλούμενον. Ὁ δ' Ἰπάρχος, ᾧ ὄνομα Βουδδισάρας, ἀκριβῶς ἀνακρίνας, καὶ ἐξετάσας, οὐκ ἠδύνατο εὑρεῖν τὴν ἀλήθειαν· οἱ μὲν γὰρ τρεῖς ἔλεγον, ὡς ὁ υἱὸς τοῦ ἐμπόρου ἔχει τοὺς ἀδάμαντας· ὁ δ' ἔλεγεν, ὡς ἐσυλήθη. Δυσανασχετήσας δ' ὁ Ἰπάρχος, ἤλθεν οἵκαδε περίλυπος. Ἡ δὲ θυγάτηρ τοῦ Ἰπάρχου, ἣ ὄνομα Ζαῖασρῆ, ἰδοῦσα τὸν πατέρα κατηφῆ καὶ σύννονον, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν· ὁ δὲ διηγῆσατο, ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα. Ἀκούσασα ἡ θυγάτηρ, εἶπε· «Μὴ λυποῦ, πάτερ· πέμψον

πρὸς ἐμὲ καὶ τοὺς τέσσαρας· ἐγὼ δὲ ἀνακαλύψω τοὺς ἀδάμαντας.»—«Ὅτε ἐγὼ, ἔφη, οὐκ ἔγνων, πῶς σὺ γνώσῃ;» Ἡ δ' ἀπεκρίνατο· «Μὴ λέγε ταῦτα, ὦ πάτερ· ἄλλος μὲν γὰρ ἔννοεῖ τοῦτο, ἄλλος δ' ἐκείνο· διὸ καὶ λέγεται·

«Τὰ δύσκολα διαλύονται παρὰ τοῖς ἔχουσι σύνεσιν καὶ ἠκρίσιν, καθὼς τὸ σκότος διασκεδάζεται παρὰ τοῖς ἔχουσι φῶς ἐν χειρί.»

Μηδεμίαν φροντίδα ἔχε περὶ τούτου· πέμψον δὲ πρὸς ἐμὲ τοὺς ξένους.» Περφθέντες δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς εἰσιτάθησαν ὑπὸ τῆς θυγατρὸς, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν χωριστοῖς οἰκίσκοις. Ἐν δὲ νυκτὶ, κοσμηθεῖσα ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰπάρχου, ἦλθε πρῶτον πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Βασιλέως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Δός μοι ἑκατὸν χρυσᾶ νομίσματα, καὶ σύνεσό μοι.» Ὁ δ' ἔφη· «Ἐγὼ πᾶσαν τὴν πατρικὴν Βασιλείαν δώσω σοι· νῦν δ' ὅμως οὐδὲν τι ἔχω.» Γνωῦσα δ' αὐτόν, ὡς οὐδὲν ἔχει, ἦλθε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Βραχμᾶνος, πρὸς ὃν εἶπε τὰ αὐτά. Ὁ δ' ἔφη· «Ὅσῃ γῆν ἔχει ὁ πατήρ μου, ἡ ἀφιερῶθαι αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ταύτην δώσω σοι.» Γνωῦσα δὲ καὶ αὐτόν, ὡς οὐδὲν ἔχει ἀνά χεῖρας, ἦλθε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Τέκτονος, καὶ εἶπε τὰ αὐτά. Καὶ ὅς ἔφη· «Οὐδὲν ἔχω κατὰ τὸ παρόν· πάντα δ' ὅμως δώσω σοι, ὅσα ἂν κτήσωμαι μετέπειτα.» Γνωῦσα δὲ καὶ τοῦτον ἄπορον, ἦλθε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ ἐμπόρου, πρὸς ὃν καὶ εἶπε τὰ αὐτά. Ὁ δὲ, ἀκούσας, ἔφη, ἐκμανεῖς τῷ ἔρωτι· «Λάβε, Κυρία, τέσσαρας ἀδάμαντας, καὶ σύνεσό μοι.» καὶ ἐκβαλὼν τοὺς τέσσαρας ἐκείνους ἀδάμαντας, οὓς εἶχε δεδεμένους περὶ τὸν μηρόν, ἔδωκεν αὐτοὺς αὐτῇ. Ἡ δὲ λαβοῦσα, εἶπε, σκηπτομένη, ὡς μετέπειτα ἔρχεται, καὶ σύγνεστιν αὐτῷ. Κατὰ δὲ τὴν ἔω ἔδωκε τοὺς ἀδάμαντας τῷ ἑαυτῆς πατρί· ὁ δὲ ἐνεχείρισεν ἕνα ἕκαστον τῶν ἀδαμάντων ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν τεσσάρων ἐταίρων, οἳ καὶ ἀνεχώρησαν εὐθέως οἴκαδε.» Ἀκούσασα ἡ Πραδβαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Νύξ πεντηκοστῆ δευτέρᾳ.

Τῇ ἐπιούσῃ πάλιν εἶπεν ἡ Πραβδαβατῆ· «Πορεύομαι ὡς Σούκα.» Ὁ δὲ, «Πορεύητι, εἶπεν, εἰ οἶδας εἰπεῖν ἐν δεινοῖς τοιαῦτα, οἷα ὁ Βισνοῦς ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς ἔχει τὸ τοῦ Βισνοῦ, διηγεῖται·

«Ἐν πόλει Σανεραβατῆ Βασιλεὺς ἦν, Σομίλας τοῦνομα, οὗ ὁ Ἰπάρχος, ᾧ ὄνομα Σουσσήλας, υἱὸν εἶχε, καλούμενον Βισνοῦν, ὃς ἀπεστέλλετο παρὰ τοῦ Βασιλέως εἰς πρεσβείαν περὶ εἰρήνης ἢ πολέμου. Ἐκπεσὼν δὲ τῆς Βασιλικῆς εὐνοίας, ἰδιώτευσεν· καὶ τοὶ δὲ ἐπτώχευσεν, ἦν ὅμως φρονηματίας, καὶ ὑπέροφρος, δι' ὃ ὁ Βασιλεὺς οὐδὲ συνελάλει αὐτῷ. Καί ποτε ὁ Ἰπάρχος εἶπε πρὸς τὸν Βασιλέα· «Ὁ υἱὸς μου φιλοδασιλεύς ἐστι, καὶ φιλόφρων, καὶ ἔμπειρος τῶν πολιτικῶν πραγμάτων· ὅθεν πεμφθήτω, παρακαλῶ, εἰς τινα πρεσβείαν.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς, ἐναντίος ὢν τῇ γνώμῃ τοῦ Ἰπάρχου, ἐνθεὶς τέφραν ἐν πυξίδι, καὶ σφραγίσας αὐτήν, εἶπε τῷ υἱῷ τοῦ Ἰπάρχου· «Ἐγχεῖρισον τοῦτο τὸ δῶρον τῷ Βασιλεῖ τῆς χώρας Ἄγκας.» Ἐλθόντος τοῦ Βισνοῦ, καὶ ἀνοιχθείσης τῆς πυξίδος, ἀνεφάνη, ὡς τέφρα ἐστὶν ἀπαισία· ἐφ' ᾧ καὶ ὠργίσθη ὁ Βασιλεὺς. Ἰδὼν δ' ὁ Βισνοῦς τὸν Βασιλέα, ὀργισθέντα, εἶπε ταῦτα, ὡς ἔννοους· «Ὁ ἐμὸς Βασιλεὺς ἱπποθυσίαν ἐτέλεσεν· ἐκ δὲ τοῦ θυσιαστηρίου ἔπεμψέ σοι ταύτην τὴν τέφραν, ἣ ἀγνιστικὴ ἐστὶ, σωτηριώδης, καὶ ἀπαλλακτικὴ τῶν ἀμαρτημάτων.» Ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, ἀναστὰς, προσεκύνησε, καὶ ἔλαβε τὴν τέφραν εὐλαβῶς· καὶ χαρεῖς, ἐτίμησε τὸν Βισνοῦν, καὶ ἀπέπεμψεν αὐτὸν μετὰ μεγάλων δώρων. Εἰ μὲν οὖν καὶ σὺ οἶδας δοῦναι τοιαύτην ἀπολογίαν ἐν δεινοῖς, πορεύητι· εἰ δὲ μὴ μένε ἐν οἴκῳ.» Ἀκούσασα ἡ Πραβδαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Ν Ὑ Ξ πεντηκοστὴ τρίτη.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπιούσης πάλιν ἠρώτησεν ἡ Πραββαθατὴ τὸν Σούκαν, εἰ εὐλογον εἶη πορευθῆναι. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Πορευθήτι, εἰ οἶδας τοιαῦτα λέγειν, οἷα ὁ Βραχμᾶν Σρηδδάρας.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, οἷα ἔλεξεν, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν τινι κῶμῃ Βραχμᾶν, Σρηδδάρας τοῦνομα, ἠγόρασε ζεῦγος σανδαλιῶν παρὰ σκυτοτόμου· καὶ αἰτηθεὶς τὴν τιμὴν, ἔφη, ὡς μετέπειτα ἀποδώσει· αἰεὶ δ' ἦται ὁ σκυτοτόμος τὴν τιμὴν· ἀλλ' ὁ Βραχμᾶν ἔλεγεν· «Ἐγὼ ἄσμενον καὶ πλήρη ποιήσω σε.» Πολλοῦ δὲ χρόνου παρελθόντος, υἱὸς ἐγένετο τῷ Βασιλεῖ, καὶ διὰ τοῦτο χαρὰ ἦν καὶ ἀγαλλίασις. Ἐν τούτῳ εὐρὼν ὁ Βραχμᾶν τὸν σκυτοτόμον, ἔφη, δολοφρονῶν· «Σήμερον πληρώσω, ὃ εἶπόν σοι πολλάκις, ὡς ἄσμενον καὶ πλήρη ποιήσω σε.» καὶ παραλαβὼν αὐτὸν, ἦλθεν εἰς τὴν Βασιλικὴν αὐλὴν, καὶ εἶπεν· «Υἱὸς τῷ Βασιλεῖ ἐγεννήθη σήμερον ἄσμενος καὶ πλήρης εἶ; ἢ οὐ;» Ὁ δ' ἀπεκρίνατο καταρατικῶς· «Ἄσμενός εἰμι καὶ πλήρης.» (Εἰ γὰρ ἔλεγεν ἀποφατικῶς, ἐφοβεῖτο, μὴ τυφθεῖη, καὶ προπηλακισθεῖη ὑπὸ τῶν Βασιλικῶν ὑπηρετῶν) Ἀπιθι οὖν, ἔφη ὁ Βραχμᾶν, καὶ μὴ ἐνόχλει μοι εἰς τὸ ἐξῆς· καὶ σὺ γὰρ αὐτὸς ὠμολόγησας, ὡς ἄσμενος καὶ πλήρης εἶ, ὡς ἐγὼ αὐτὸς ὑπεσχόμην.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαθατὴ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Ν Ὑ Ξ πεντηκοστὴ τετάρτη.

Εἰπούσης τῆς Πραββαθατῆς κατὰ τὴν ἐξῆς ἡμέραν, ὅτε πορεύεται, «Πορευθήτι, εἶπεν ὁ Σούκας, εἰ οἶδας ποιῆσαι ἐν δεινοῖς, οἷα ὁ δανειστής καὶ τοκιστὴς Σαντίκας.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, τί πεποίηκεν, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν κῶμῃ, ἣ ἐκαλεῖτο Τριπάθα, τοκιστὴς ἦν, Σαντίκας

τὸ ὄνομα· ἦν δ' ὑπὲρ τὸ μέτρον φειδωλὸς καὶ πονηρός. Πορευθεὶς δέ ποτε εἰς ἑτέραν κώμην, συνάζων τόκους καὶ δάνεια, ἐπανέστρεφεν οἴκαδε. Κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν συνήντησε λησταῖς· οὓς ἰδὼν, ἔθετο τὸ φερόμενον ἀργύριον πρὸς τῇ ρίζῃ δένδρου Βάτα¹, λέξας, καὶ γράψας ταῦτα· «ὦ θεὲ Ἰάξα, τοσοῦτον ἔλαβον ἐκ τοῦ ὀφειλομένου σοι.» Οἱ μὲν οὖν λησταί, ἰδόντες, καὶ ἀκούσαντες, ὅτι τοῦ Θεοῦ ἐστι τὸ ἀργύριον, προσκυνήσαντες, ἀνεχώρησαν, μηδαμῶς βαλόντες χεῖρα· ὁ δὲ τοκιστὴς, ἀναλαβὼν μετέπειτα τὸ ἀργύριον, παρεγένετο οἴκαδε ἀσφαλῶς.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

Ν Ὑ Ξ πεντηχοστὴ πέμπτη.

Κατὰ τὴν ἐπιούσῃ ἐφη τῷ Σούκκῃ ἡ Πραββαβατὴ· «Πορεύομαι σήμερον εἰς ἀπόλαυσιν ἡδονῆς ἀλλοτρίου ἀνδρός.» «Πορεύθητι, ἔφη, εἰ οἶδας εἰπεῖν τοιαῦτα εἰς ἀπολογίαὶν τῷ οἰκίῳ ἀνδρὶ, γνωσθεῖσα, οἷα ὁ Σουββαράμας τῷ Βασιλεῖ.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν Ἄβαντῇ τῇ πόλει Βασιλεὺς ἦν, Βικραμάρκας τοῦνομα· οὗ ἡ γυνή, ἥ ὄνομα Σανδραλεκκά, ἦρα Πανδίτου, ᾧ ὄνομα Σουββαράμας, καὶ συνεγένετο αὐτῷ, εὐκαιρίας τυγχάνουσα. Καὶ ποτε κατὰ τὴν νύκτα ἐν καιρῷ ὑετίῳ, βροντῶντος, καὶ ἀστράπτοντος, ἐξέλθοῦσα ἡ Βασίλισσα, ἐπορεύετο πρὸς τὸν ἐρώμενον Σουββαράμαν· ἠκολούθησε δ' αὐτῇ καὶ ὁ Βασιλεὺς, γνωσόμενος, ποῖ πορεύεται. Ἰδὼν δὲ τὴν Βασίλισσαν ἐκ τῆς θυρίδος ὁ Σουββαράμας, ἐρχομένην ἐν τοιοῦτῳ καιρῷ, θαυμάσας, εἶπεν ἐκφώνως ταῦτα· «Ἐγὼ νομίζω, ὡς ψευδὲς ἐστίν, ὃ λέγεται, ὅτι δειλή ἐστίν ἡ θήλεια.» Ἰδὼν τε καὶ ἀκούσας

(1) Λέγουσι καὶ πιστεύουσιν, ὡς τὸ δένδρον Βάτα ἐνδιαιτήμα ἐστὶ δαιμόνων.

ὁ Βασιλεὺς, ἐπανεκάμψεν οἴκαδε· καὶ περὶ τὴν ἕω καλέσας τὸν Σουβοράμην, ἐπέθετο. « Τί δηλοῖ τοῦτο, ὃ εἶρηκας χθές τῇ νυκτί; « Ἐγὼ νομίζω, ὡς ψευδές ἐστίν, ὃ λέγεται, ὅτι δειλή ἐστίν ἡ θήλεια.» Ὁ δὲ, ἀγχίνους ὦν, καὶ εὐρεσίλογος, ἀπεκρίνατο εὐθέως· « Θήλειαν ἐνόησα ἀλληγορικῶς τὴν φήμην σου, ὦ Βασιλεῦ, ἣ διῆλθεν ἀφόβως πᾶσαν τὴν ἀπέραντον γῆν, διέβη τὸν δυσδιάβατον ὠκεανὸν, ἀνέβη εἰς τὸν δυσανάβατον οὐρανὸν, καὶ κατέβη εἰς τὸν ὑποχθόνιον κόσμον, ἔνθα φοβεροὶ εἰσὶν ὄφεις καὶ δράκοντες· καὶ διὰ τοῦτο ἐλογισάμην, ὡς ψευδές ἐστίν, ὃ λέγεται, ὅτι δειλή ἐστίν ἡ θήλεια.» Ἀκούσας ὁ Βασιλεὺς, ἔκρινεν, ὡς τοιοῦτος ἀνὴρ σοφός, δυσεῦρετός ἐστι· πολλαὶ δὲ αἱ γυναῖκες, καὶ εὐπόριστοι· καὶ διὰ τοῦτο ἔδωκεν αὐτῷ αὐτήν.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαθατῆ, ἐκοιμήθη ἐν οἴκῳ.

Ν Ὑ Ξ π ε ν τ η κ ο σ τ ῆ ἔ κ τ η .

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἐξῆς ἡμέρας, ἰδὼν ὁ Σούκας τὴν Πραββαθατῆν ἐτοιμὴν οὔσαν ἀπιέναι, « Ἄπιθι, ἔφη, Κυρία, εἰ οἶδας τοιαῦτα, οἷα ἡ Ρουβινὴ εἰς ἀπάτην τοῦ οἰκείου ἀνδρός.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

« Ἐν κόμῃ, ἣ ὄνομα Μαγκάλα, Ξατρῆς ἦν, Ραχάδας καλούμενος· ὅς, παραλαβὼν ποτε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἣ ὄνομα Ρουβινὴ, ἐπορεύθη εἰς τέμενος Θεοῦ, ἔνθα ἦν πανήγυρις, ἑορτῆς οὔσης. Σκοπήσας δὲ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, νεῦμα ποιήσασαν ἐρωτικὸν ἐτέρῳ ἀνδρὶ, ἐπανῆλθεν οἴκαδε· καὶ ζηλοτυπῶν κατέκλεισε τὴν γυναῖκα, μὴ εἶν αὐτὴν τῆς οἰκίας ἐξέρχεσθαι. Ἡ δὲ, ἀγανακτήσασα, γνώμην ἔθετο συγγενέσθαι τῷ ἐρωμένῳ πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρός ἑαυτῆς. Καιρὸν δ' εὐροῦσα, εἶπε τῷ ἐρωμένῳ· « Ἐλθε ταύτῃ τῇ νυκτί, καὶ ἀνορύξας τὴν γῆν τῆς αὐτῆς τοῦ οἴκου πρὸς τῇ ρίζῃ τοῦ δένδρου

τοσοῦτον, ὅσον χωρεῖν τὸ σῶμά σου, ἀνάκεισο, ἀνορθώσας τὸ αἰδοῖον.» Ὁ δ' ὠμολόγησεν οὕτω ποιήσειν. Κατὰ δὲ τὴν νύκτα, ἐλθόντος τοῦ ἐρωμένου, ἡ πονηρὰ γυνή, στᾶσα ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ δένδρου πρὸς τῷ ἀνακειμένῳ μοιχῷ, ἔκραξε λέγουσα τῷ ἑαυτῆς ἀνδρί· «Λάβε τὸ τόξον σὺ ὁ ὀνομαστός ἐπὶ τῇ τοξικῇ, καὶ ἄγε τόξευσον τὸ σεληνιαῖον σέλας, ἵνα γινῶ τὴν ἐπιτηδειότητά σου.» Ὁ μὲν οὖν μωρὸς Ραχάδας, ἐξελθὼν μετὰ τοῦ τόξου, ἐτόξευε κατὰ τὸ σέλας τῆς σελήνης. Ἡ δὲ, συνοῦσα τῷ ἐρωμένῳ, ἔλεγε· «Τόξευσον, τόξευσον.» Ἐξελθόντος δ' ἔπειτα τοῦ Ραχάδα, εἰς τὸ ἐρευνῆσαι καὶ εὔρεῖν τὰ πεπτωκότα βέλη, ἐξῆλθε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ ἀναβᾶσα ἐφ' ἵππου, ὃν ἤγαγεν ὁ μοιχὸς, φεύγουσα, ἔλεγε· «Πρὸ ὀφθαλμῶν σου, μωρὲ, συνεγενόμην ἐτέρῳ ἀνδρί· νῦν δ' ἄπειμι.» Ὁ δὲ, ἰδὼν αὐτὴν φεύγουσαν, ἐλυπήθη, καὶ ἡσχύνθη. Τίς ἄρα οὐ κακῶς ἔπαθεν ὑπὸ τῶν γυναικῶν; Ὁρθῶς ἄρα λέγεται·

«Τοῦτο τὸ πᾶν, ὡς δένδρον ἐστίν, οὔ ἡ μὲν ρίζα ἐστίν, ἢ γυνή, ἢ δὲ γῆ, ἢ βδελυρὰ ἁμαρτία, τὰ δ' ἄνθη καὶ ὁ καρπός, τὰ πάθη. Ἄρα ἀγαθὸν παρέχουσιν αἱ γυναῖκες;

«Ἡ μὲν ἀγνοία αἰτία ἐστὶ τοῦ κόσμου, τῆς δ' ἀγνοίας αἰτία ἢ γυνή· ἢ δὲ μετὰ γυναικὸς ὁμιλία αἰτία τῶν δεινῶν. Ἄφεις ὁ ἄνθρωπος τὴν μετὰ γυναικὸς ὁμιλίαν, εὐδαίμων (εὐθυμός) ἔσεται.»

Ἰπολαβοῦσα δ' ἡ Πραβδαβατῆ, ἔφη· «Πῶς κατηγορεῖς τῆς γυναικὸς, ἢ αἰτία ἐστὶ τῆς γεννήσεως, τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς τέρψεως; διὸ καὶ λέγεται·

«Ἄνευ τῆς γυναικὸς ὁ ἄνθρωπος οὐ νομίζει ἑαυτὸν εὐτυχῆ, ἢ εὐθυμον καὶ εὐδαίμονα· ἢ γὰρ γυνὴ δεξαμενὴ ἐστὶν ἀμβροσίας, σωρὸς ἀγαθῶν καὶ πηγὴ πάσης τέρψεως καὶ ἀνέσεως.»

«Ταῦτα, ὅσα εἶρηκας, εἶπεν ὁ Σούκας, ἀναφέρονται εἰς μόνην τὴν ἀγαθὴν καὶ σώφρονα γυναῖκα· ὅθεν καὶ λέγεται·

«Μεγάλῃ ἐστὶν ἡ διαφορὰ τῶν ἀνδρῶν, τῶν γυναικῶν, τῶν

»ἵππων, τῶν ἐλεφάντων, τῶν ἐκ σιδήρου ὄπλων, τῶν ξύλων,
»τῶν λίθων, τῶν ἱματίων, καὶ τῶν ὑδάτων.» Ἀκούσασα ἡ
Πραββαβατὴ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

ΝΥΞ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤῆ ΕΒΔΟΜΗ.

Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τῆς ἐρχομένης ἡμέρας εἶπε πάλιν ἡ Πραββαβατὴ, ὅτι πορεύεται. «Πορεύθητι, ἔφη, ὁ Σούκας, εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ ἔφετοῦ, εἰ φρόνησιν ἔχεις μὴ ποιῆσαι ὅ,τι ἐποίησεν ἡ Δουσσηλὰ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ Γανέσσα.» Καὶ ἐρωτηθεῖς, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἔστι κώμη, Λοχαπούρα¹ καλουμένη· ἐνθα ἦν Βουκόλος Βιράζης ὀνομαζόμενος, οὗ ἡ γυνή, ἧ ὄνομα Δουσσηλὰ, ἀσελγῆς ἦν καὶ ἀκόλαστος. Καί ποτε ἐπορεύετο σὺν ἄλλαις βουκολικαῖς γυναιξίν εἰς γειτνιαζουσαν πόλιν πρὸς ἀπεμπόλησιν ὀρροῦ τε καὶ γάλακτος· καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς ναὸν τοῦ θεοῦ Γανέσσα, πλησίον τῆς κώμης, αἱ μὲν ἄλλαι ἄλλην εὐχολὴν τῷ θεῷ ἐποιήσαντο, αὕτη δὲ ἐν φίλημα, ἂν ταχεῖα καὶ ἐπικερδῆς ἡ ἀπεμπόλησις γένηται. Ἐπαναστρέψασα δὲ, ἔδωκεν ἐν φίλημα τῷ θεῷ Γανέσσα, κατὰ τὴν εὐχολὴν. Ὁ δὲ, ἐλάβετο αὐτῆς ἐκ τῶν χειλέων, καὶ μετεμόρφωσεν εἰς παρδαλὴν κύνα. Ἐλθοῦσαι δ' αἱ λοιπαὶ εἰς τὴν κώμην, διηγήσαντο, γελῶσαι, τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς τὸ γεγονός· ὅς, ἐλθὼν, καὶ ἰδὼν αὐτὴν, οὕτως ἔχουσαν, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔμπροσθεν αὐτῆς, εἰπὼν «Ἄξία εἶ προσκυνήσεως²!» Ὁ δὲ θεὸς Γανέσσας, ἰδὼν τοῦτο τὸ ἀστεῖον, ἐγέλασε, καὶ ἀφῆκε τὴν γυναῖκα. Προσκυνήσας δ' ὁ Βουκόλος τὸν θεὸν, ἐδεήθη δοῦναι αὐτῇ τὴν προτέραν μορφήν. Ἦσθεις δ' ὁ θεὸς, ἔδωκε τὴν

(1) Λοχαπούρα, Σιδηρόπολις.

(2) Εἰρωνικὸν τοῦτο· οἰνεὶ ἔλαγεν ἀποτρειπαῖα εἰ καὶ φευκτέα· καὶ μετὰ θεοῦ γὰρ ἠθέλησας παίξαι.

προτέραν μορφήν τῆ γυναικί· ἦν παραλαβὼν ὁ Βουκόλος, ἐπανέκαμψεν οἴκαδε.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, ἐν οἴκῳ ἐκοιμήθη.

Νύξ πεντηκοστῆ ὀγδόη.

Κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπιούσης, εἰπούσης τῆς Πραββαβατῆς, ὅτι πορεύεται, «Πορεύθητι, ἔφη ὁ Σούκας, εἰ ἔχεις σύνεσιν διαγνῶναι τὸ ἀμφίβολον, καθὼς ὁ Βασιλικὸς ἐν τῷ βήματι τοῦ Βασιλέως Βήρα.» Ἐρωτηθεὶς δὲ, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἐν πόλει, ἧ ὄνομα Σαγχαπούρα¹, Βασιλεὺς ἦν, Βήρας καλούμενος· οὗ τὸ βῆμα ἦν πάνυ ὑπερφυές· ἦν γὰρ τὸ ἔδαφος οὕτω τεχνικῶς κατεσκευασμένον, ὥστε ἐφαίνετο, ὥσπερ εἰ εἶχεν ὕδωρ· καὶ διὰ τοῦτο ἀδιάκριτον ἦν τοῖς ὀρώσιν. Ἀκούσας δὲ καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς χώρας Κασσέπας, ἐξαπέστειλε πρέσβυν εἰδήμονα πρὸς τὸν Βασιλέα Βήραν μετὰ δώρων πολλῶν, πολυτίμων ξιφῶν, καὶ γενναίων ἵππων, εἰς τὸ θεωρῆσαι ἐκεῖνο τὸ διάσημον βῆμα. Ἐλθὼν δ' ὁ πρέσβυς, εἶπε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο τῷ Βασιλεῖ Βήρα· «Δεῖξόν μοι¹, παρακαλῶ, τὸ Βασιλικὸν βῆμα.» Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἔφη· «Λύριον δείξω σοι αὐτό.» καὶ περὶ τὴν ἑὼ καλέσας τὸν πρέσβυν, ἔδειξεν αὐτῷ αὐτό. Ὁ δὲ, θεωρήσας ἀκριβῶς, καὶ μὴ δυνηθεὶς διαγνῶναι, ἔρριψε τὸν ἑαυτοῦ δακτύλιον, ὑποκρινόμενος, ὡς ἔπεσεν ἐξ ἀπροόπτου· καὶ οὕτως ἔγνω, ὡς τὸ ἔδαφος τοῦ βήματος ἦν ἐκ στερεᾶς ὕλης κατεσκευασμένον, καὶ οὐχ ὑδατῶδες, ὡς ἐδόκει τοῖς πολλοῖς.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατῆ, οἴκοι ἐκοιμήθη.

(1) Σαγχαπούρα, Κοχόπολις.

Ν Ὑ Ξ πεντηκοστὴ ἐννάτη.

Τῇ ὑστεραίᾳ ἤρετο ἡ Πραββαβατῆ, «Πορευθῶ;» — «Πορευθήτι, ἀπεκρίνατο ὁ Σούκας, εἰ οἶδας ἀπολαῦσαι τοῦ ἐρωμένου, καὶ ἐντροφῆσαι, καθὼς ἡ Τεζουκά.» Καὶ ἐρωτηθεὶς πῶς ἐγένετο, ἀπεκρίνατο·

«Ἔστι πόλις Ρεβὰ τοῦνομα· ἐνθα ἦν ἔμπορος, Παρσβανάγας καλούμενος· οὗ ἡ γυνή, ἡ ὄνομα Τεζουκά, ἦν εὐειδῆς μὲν, μοιχαλὶς δέ. Καί ποτε ἐπορεύθη μετὰ φίλων γυναικῶν εἰς Τέμενος θεοῦ, πανηγύρεως οὔσης, ἐνθα εἶδε νεανίαν εὐμορφον, καὶ ἠράσθη αὐτοῦ. Ὅρθως ἄρα λέγεται·

«Ἡ γυνὴ διαφθείρεται ἐν τεμένεσι θεῶν, ἐν γάμοις, ἐν πανηγύρεσιν, ἐν ἀλλοτρίοις οἴκοις, καὶ ἐν τοῖς ἀνακτορίοις.» Καλέσασα δ' αὐτὸν διὰ νεύματος, εἶπεν· «Ἐγὼ ἐρῶ σου· ἀλλ' ὁ ἐμὸς ἀνὴρ δύσκολός ἐστιν· οὐ γὰρ συγχωρεῖ μοι ἐξιέναι τῆς οἰκίας, ὅταν θέλω· ὅθεν ἐγὼ μὲν αὔριον πλάσμα ποιήσομαι, ὡς κακῶς ἔχω, νυγεῖσα ὑπὸ σκορπίου· σὺ δ' ἐλθὲ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς ἐμῆς οἰκίας, ὡς ἐπαιδὸς καὶ ἰατὴρ φαρμάκων.» Τοιαῦτα συνθέμενοι, ἀνεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια. Περὶ δὲ τὴν ἑὼ τῆς ἐπιούσης, ἡ μὲν γυνὴ ἤρξατο θρηνηλογεῖν, ὡς λίαν ἀλγεῖ, καὶ θνήσκει, νυγεῖσα ὑπὸ σκορπίου· καὶ παρεκάλει τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα ἀγαγεῖν φαρμακέα· ὁ δ' ἐρώμενος, ἐλθὼν ἔστη πρὸ τῆς θύρας, κρᾶζων, ὡς ἐπαιδὸς ἐστὶ καὶ ἰατὴρ φαρμάκων. Ἐξελθὼν δ' ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς, εἰσήγαγεν αὐτὸν τὸν πλαστόν φαρμακέα· πρὸς ὃν καὶ εἶπε· «Χάριν ποιήσαι, ἰατρὲ, καὶ ἴασαί μου τὴν γυναῖκα, πάσχουσαν.» Ὁ δὲ, ἰδὼν αὐτὴν, ἔφη αὐτῷ· «Μὴ φοβοῦ, αὕτη γὰρ ζήσεται· καὶ σὺ μὲν μακαριστὸς ἔσῃ ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ τύχῃ, ἐγὼ δὲ ὀνομαστὸς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ τέχνῃ.» Τοιαῦτα εἰπὼν, ἐπέθετο τοῖς χεῖλεσι τῆς γυναικὸς κατάπλασμά τι πικρόν· καὶ ἔφη τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· «Τοῦτο ἀπαλλακτικόν ἐστὶ παντὸς φαρμάκου, καὶ ἀκεσώδυνον·

θθεν ἐκμύζα τὰ χεῖλη τῆς γυναικός.» Ὁ δ' ἔμπορος, ἐκμυζῶν, αἰσθόμενος πικρότητος, ἔφη· «Καὶ σὺ, ὦ ἰατρὲ, ἐκμύζα.» Ὁ δὲ, ἀντὶ τοῦ ἐκμυζᾶν, κατεφίλει τὰ χεῖλη τῆς γυναικός, καὶ κατέδακνεν αὐτά· καὶ αὐτὴ τὰ αὐτοῦ ἀμοιβαίως. Πλασαμένης δὲ τῆς ἀσελγοῦς γυναικός ἄνεσιν, ὁ ἔμπορος, ἀψάμενος τῶν ποδῶν τοῦ νομιζομένου ἰατροῦ, χάριτας ὠμολόγησεν, εἰπὼν· «Καὶ ἐγὼ εἰμι σὸς καὶ ὁ ἐμὸς οἶκος.» Ἐξ ἐκείνης δὲ τῆς ἡμέρας ἐσύχναζεν ὁ ἐρώμενος εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἐμπόρου θαρράλέως, ὡς εὐεργέτης, καὶ φίλος, καὶ συνεγίνετο τῇ γυναικί, ὅτε εὗρισκε καιρόν. Εἰ οὖν καὶ σὺ οἶδας τοιαῦτα κατεργάζεσθαι, πορεύθητι πρὸς ἐρώμενον.» Ἀκούσασα ἡ Πραβοβαθατὴ, οἶκοι ἐκοιμήθη.

Ν.ὸ ξ ἐξηκοστὴ.

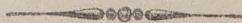
Κατὰ τὴν ἐξῆς ἡμέραν, παρασκευαζομένης πορευθῆναι τῆς Πραβοβαθατῆς, ἔφη ὁ Σούκας· «Πορεύθητι εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ ἐφετοῦ, εἰ οἶδας πράξαι τοιαῦτα, οἷα αἱ γυναῖκες τοῦ Κουχάνα.» Καὶ ἐρωτηθεὶς, πῶς ἔχει τοῦτο, ἀπεκρίνατο·

«Ἔστι κωμόπολις, Γαμβοείρα καλουμένη· ἐνθα ἦν Ξατρῆς, Κουχάνας τὸ ὄνομα, ὃς εἶχε δύο γυναῖκας εὐειδεῖς· ὧν ἡ μὲν ἐκαλεῖτο Σοββικὰ, ἡ δὲ Ρεζικὰ. Ὦν δὲ ζηλότυπος καὶ δύσκολος, ἐδείματο οἰκίαν ἐξω τῆς κώμης, παρ' ὄχθη ποταμοῦ, καὶ αἰεὶ ἦν παρατηρῶν τὴν θύραν. Καί ποτε εἶπον τῷ ἀνδρὶ αἱ γυναῖκες ἀγαγεῖν κουρέα εἰς ἐξονύχισιν· ὃς, ἐλθὼν, ἐξωνύχιζεν αὐτάς, αἱ ἐξέτεινον τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, οὔσαι ὀπισθεν παραπετάσματος. Ἰσταμένου δὲ πόρρω τοῦ ἀνδρός, αἱ γυναῖκες, δοῦσαι τῷ κουρεῖ τὰ ἑαυτῶν χρυσᾶ ψέλλια, εἶπον· «Λάβε ταῦτα, ὡς δῶρα, καὶ κόμισον πρὸς ἡμᾶς νεανίαν τρόπῳ κρυφίῳ.» Ὁ δὲ Κουρεὺς, ὑποσχόμενος οὕτω ποιήσειν, ἀπῆλθεν οἴκαδε. Τῇ δ' ἐπιούσῃ, ἀμφιεσάμενος

ὁ Κουρεὺς ἄμφια γυναικεῖα νεανίσκον πανοῦργον, ὃς ἦν φίλος, ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ξατρῆν ἐκεῖνον καὶ ἔφη· «Ἐπειδὴ ἀποδηῆσαι βούλομαι, ἀφεῖναι ἔκρινα ταύτην τὴν ἑμαυτοῦ γυναικῆα οὐκ ἐν ἄλλῳ τινι οἴκῳ, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ σῷ, ὃς ἐστὶν ὡσπερ σωφρονιστήριον.» Ὁ δὲ, νεύσας, ἔφη· «Ἄφες αὐτήν.» Αὐτὸς δὲ ὁ ἐν σχήματι γυναικὸς νεανίας, εἰσδύς εἰς τὸν γυναικῶνα τοῦ Ξατρῆ, τῇ μὲν ἡμέρᾳ ἐφαίνετο γυνή, τῇ δὲ νυκτὶ ἀνήρ, καὶ ὡπυεν ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας. Μετὰ δὲ χρόνον τινα ἠράσθη αὐτῆς τῆς πεπλασμένης γυναικὸς ὁ Κουχάνας· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὴ ἀπεποιεῖτο, διὰ τοῦτο αὐτὸς δισταγμὸν ἔσχεν εἰς τὴν θηλυκὴν αὐτῆς φύσιν· καὶ βουλόμενος βεβαιωθῆναι αὐτοψεί, εἶπεν· «Αὔριον ἑορτὴν τελέσω τῇ θεᾷ Σανδικᾷ· ὑμεῖς δὲ καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες πρὸ τῆς θεᾶς χορεύσατε γυμναί.» Ὁ δὲ ἐν γυναικεῖῳ σχήματι νεανίας, δῆσας τὸ πόσθιον, καὶ ἐλκύσας αὐτὸ κάτωθεν καὶ ὀπίσθεν, ἐσχημάτισεν ἐκεῖνο τὸ ἀπόκρυφον μέρος, ὡς δελφὴν καὶ κυμβαλίζων, καὶ χορεύων γυμνὸς σὺν ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, οὐκ ἐφάνη ἄρρην, ἀλλὰ θήλειαν. Τοιούτοις γυναικεῖοις τεχνάσμασιν ἠπατήθη ὁ μωρόφρων Κουχάνας. Ὁ δὲ πανοῦργος ἐκεῖνος νεανίας ἐν σχήματι γυναικὸς ἀδεῶς ὡχευεν ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας.» Ἀκούσασα ἡ Πραββαβατὴ, ἐκοιμήθη κατ' οἶκον.

Νὺξ ἐξήκοστὴ πρώτη.

(Λείπουσιν καὶ αἱ λοιπαὶ ἐν τῷ χειρογράφῳ.)

Π Ι Ν Α Κ

ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Προλεγόμενα τῆς Χιτοπαδάσσης, τοῦ Στεφανίτου καὶ Ἰχνηλάτου καὶ τῶν τοῦ Ψιττακοῦ νυκτερινῶν Μυθολογιῶν	Σελ. ἄ.
Χιτοπαδάσσης Προοίμιον	4
— Βιβλ. Α'. Περὶ διαλύσεως φιλίας	7
— — Α'. Περὶ διαλύσεως φιλίας (διάφορον).	75
— — Β'. Περὶ κτήσεως φιλίας	109
— — Γ'. Περὶ πολέμου	139
Στεφανίτης καὶ Ἰχνηλάτης (ἐν παραρτήματι). Ψιττακοῦ Μυθολογίαι Νυκτεριναί.	